AVREARVM

DECISIONVM CAVSARVM SACRI PALATII APOSTOLICI,

Auctore

R. P. D. PAVLO ÆMYLIO
VERALLO ROSSANENSI, PRImum Archiepiſcopo Caputaquenſ. deinde Epiſcopo.

Libri Tres

Nunc in vſum tam Romanæ, quam aliarum quarumcunque Curiarum e Veneta mendoſa interlinctis allegationibus nitori ſuo reſtituti

A

R. DOM. PAVLO GRANVTIO LVCENSE,
J.C. & Prothonotario Apoſtolico.

Cum Epitomis ſummariorum & Indice locupletiſſimo.

SVMTIBVS PETRI KOPFII,

E Collegio Muſarum Nouenarum Paltheniano,

Quod eſt

IN NOBILI FRANCOFVRTO.

M. D. C.

INDEX DECISIONVM

DECI-

DECISIONVM ROTÆ ROMANÆ, RECOLLECTARVM IN COMPENDIVM A R. P. D. PAVLO ÆMYLIO VERALLO, ROSSANENSI PRIMVM ARCHIEPISCOPO. CAPVTAQVENSI, deinde Episcopo, Sacri Palatii Rotæ auditore.

PARS I.

ABSOLVTIO.

SVMMARIA.

1 *Absolutio data excommunicato vigore commissionis expeditæ, clausula apposita, videlicet, cum potestate absoluendi ad beneplacitum, valet etiam si falsa reperiatur ex falsa caussa.*

2 *Absolutus male a censuris, nō potest reintrudi, nisi cum caussa cognitione.*

3 *Excommunicatus male non potest absolui nisi caussa cognita: intellige tamē in excommunicato ab homine, secus si a lege. ibid.*

DECISIO PRIMA.

1 ABsolutio † data excommunicato vigore commissionis expeditæ cū clausula, videlicet, & cum potestate absoluendi ad beneplacitum, valet & tenet, licet ex falsa caussa facta reperiatur.
2 Ratio est, quia etiam male absolutus † non potest reintrudi, nisi cum caussæ cognitione,
3 sicut excommunicatus† etiam male nō potest absolui, nisi caussa cognita, *vt per Rotam decisio. 7. de senten. excommunic. in nou. alias 395.* Quod tamen procedit in excommunicatione lata ab homine, nō autem a lege, prout ea [illegible] traditur. Ita fuit tentum per dominos in caussa Farsen. Abbatiæ coram domino Guidobono 19. Decemb. 1552. *prout in eius lib. fol. 522.*

SVMMARIA.

1 *Absolutio a censuris latis in curia, non datur nisi caussa cognita de stylo Rotæ.*

2 *Absolutio quo pacto detur in diebus festiuis & sanctis?*

DECISIO II.

1 ABsolutio a censuris † latis in curia non datur, nisi cā cognita de stylo Rotæ.
2 Sed in diebus festiuis, & sanctis, datur absolutio vsque ad vltimam festiuitatem natiuitatis D. nostri Iesu Christi, & Paschæ Resurrectionis inclusiue cum reincidentia. Et ita fuit dictum per dominos die 24. Martii 1553. in vna Cordubensi nullitatis, coram domino Accorambono Decano, *prout in eius lib. fol. 522.*

ACCEPTATIO.

SVMMARIA.

1 *Acceptans parochialem vigore exspectatiuæ primæ, non potest aliam acceptare vigore extensionis, & quare?*

2 *Exspectatiuarū gratiæ sunt ambitiosæ, & ideo restringendæ.*

DECISIO III.

1 ACceptans † vnam parochialem ecclesiam vigore primæ exspectatiuæ, non potest aliā acceptare vigore gratiæ mutationis, & extensionis dictæ exspectatiuæ; quia gratia extensionis non habet locum quoad curata, maxime, quia gratiæ exspe-
2 ctatiuæ † sunt ambitiosæ, & ideo quantum fieri potest, restringendæ, *c. quamuis de præb. in 6.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1551. corā domino Accorambono Decano in vna Oxonien. parochialis de Spinosa, *vt in eius lib. fol. 213.*

SVMMARIA.

1 *Acceptari potest beneficium literis etiam non expeditis, quod limita, vt hic.*

2 *Literarum expeditio de iure communi non est necessaria.*

DECISIO IV.

1 ACceptari potest † beneficium etiam literis non expeditis, dummodo regula non stet, quia de iure communi non est

necessaria literarum expeditio. Ita fuit decisum in vna Bracarensi Monasteriorum, coram Accorambono Decano, die 24. Apr. 1552. *Prout latius videre poteris, infr. in verb. diligentia, & in ver. litera.*

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio prior facta ab altero ex exspectantibus vigore gratiæ exspectatiuæ in qua dabatur mensis ad exspectandum, an faciat priorem diligentiorem?*

2 *Intellect. c. duobus de rescrip.*

3 *Præuenire potest vnus exspectans alterum, & ostendere se diligentiorem, etiam quod adsit mensis: & quid in simplici & nuda acceptatione? ibid.*

4 *Acceptatio facta coram notario, habet vim prouisionis, neque potest hæc appellari minor diligentia altera, quæ fit per præsentationem literarum.*

DECISIO V.

1 Acceptatio prior † facta ab altero ex exspectantibus vigore gratiæ exspectatiuæ, in qua dabatur mensis ad acceptandũ, iuxta dispositionem, *cap. duobus, de rescrip. in 6.* facit acceptantem diligentiorem altero habente similem exspectatiuam, qui fuit posterior in acceptando. Et licet *d. cap. duobus*, loquatur de diligentia in præsentatione literarum, tamen a † Doctoribus intelligitur habere locum etiam in acceptatione facta intra mensem, prout concludit Paul. *in clem. 1. § secus, de concess. præben. quem sequitur ibi Lapus, & Ioan. de Lign. nec non Imol super vltim. glos. in vers. deinde similiter, & ibi Petr. de Anchar. numer. 25. ibi inferius. in versic. incidenter quæro. allegat in contrarium Ioan. Andr.* qui tamen non est contrarius, quia non excludit priorem acceptantem. Et ita etiam tenet Bened. Capr. *in d. § secus, qui refert opinionem Paul.* Et sic non videtur obstare dictum Cardin. *in d. § secus, in quæstio. 6.* dum facit differentiam, an adsit in gratia mensis ad acceptandum, necne. Quoniam communis opin. post Paul. ibidem est in contrarium. Et ratio est, quia etiam, quod adsit 3 mensis, potest alter † alterum præuenire, & ostendere se diligentiorem altero. Dictum vero Cardinalis *in præallegato §. secus*, est verum in simplici, & nuda acceptatione facta vna cum prouisione, vel in acceptati-4 one facta coram notario, quæ † habet vim prouisionis, nec illa debet iudicari minor diligentia altera, quæ fit per præsentationem literarum, *prout in d. c. duobus.* Quodque *c. duobus*, habeat locum in gratia, vbi datus fuit mensis ad acceptandum tenet etiam Cardin. *in d. § secus in fi. d. q. 9.* Et ita fuit resolutum in caussa Bracaren. Monasteriorum, die 23. Febr. 1554. coram R. D. Iulio Oradino, *prout in eius lib. fol. 32.*

ACCESSVS

SVMMARIVM.

1 *Accessus siue regressus reseruatus ex caussa cessionis iuris, litis, & caussæ, vt dicatur iustificatus, quid requiratur?*

2 *Litis commissio per assertum procuratorem, de cuius mandato non constat, non facit litem existere.*

DECISIO VI.

Accessus † siue regressus reseruatus ex 1 caussa cessionis iuris, litis, & caussæ, ad hoc, vt dicatur iustificatus, debet doceri de lite saltem de facto, quando non constat Papam aliter voluisse, videlicet, quod esset realis, *vt dixi infra in vers. regressus reseruatus*, decisum fuisse in caussa Seguntina integræ portionis, sub die 19. Februarii 1552. coram Domino Guidobono, *vt in eius lib. fol. 55.* Sed quando constat de lite commissa † per as-2 sertos procuratores, de quorum mandato non constat, non dicitur litem existere, neque de iure, neque de facto, *Rota decis. 2. de rer. permut. in antiq. & Cassad. decisio. 7. de dol. & contu. & decisio 5. vt lit. penden.* Et ita fuit tentum in eadem caussa Seguntina integræ portionis coram D. Guidobono 18. Martii 1552. *vt in eius lib. fol. 85.*

SVMMARIVM

1 *Accessus siue regressus est ipso iure nullus, quando non fuit facta mentio, quod ille, ad cuius fauorem reseruabatur, laborabat morbo caduco.*

2 *Surreptio in gratiosis vitiat ipso iure ex communi.*

3 *Collatio facta criminoso non est ipso iure nulla. Intellige quando fuit facta motu proprio secus si ad instantiam partis, nu. 4.*

5 *Impetrans debet exprimere omnes qualitates, quæ redderent Papam difficiliorem ad concedendum.*

6 *Papa quando credatur difficilior reddi ad concedendum?*

DECISIO VII.

Accessus siue regressus est ipso iure nul-1 lus, † quando in eo non est facta mentio, quod ille, cui fuerat reseruatus, laborabat morbo caduco, & ideo concessio fuit subreptitia. Quę subreptio † in gratiosis vi-2 tiat ipso iure, prout communiter tenent Doctor. relati per Felin. *in cap. ad audientiam, el. 2. numer. 22. vers. literæ beneficiales, de rescrip.* Nec obstat, quod collatio † facta criminoso 3 non est ipso iure nulla, *vt per Felyn. in cap. postulasti. numer. 8. de rescrip.* quia intelligitur, † 4 quando Papa motu proprio id fecit, secus quando ad instantiam partis, quia tunc tenetur

5 netur impetrans † extimere omnes qualitates, quæ redderet Papam difficiliorem ad concedendum. Et non est dubium,
6 quod si Papæ † esset narratum, quod is, in cuius fauorem accessus, siue regressus reseruabatur, laboraret morbo epileptico, quod non concessisset, vel saltem difficilius concessisset, *cap. postulasti. de rescrip. Felyn. in cap. in nostra, numer. 9. vers. theorica mentionum, de rescrip. argumen. cap. inter canonicos, de elect.* Et ita fuit cõclusum in caussa Tullensi Canonicatus & præbend. coram Vestano 11. Martii *1552. vt in eius lib. fol. 92.*

ACCOLITATVS SVMMARIVM

1 *Accolitatus est nullus, si in eo non fuit facta mẽtio illegitimitatis.*
2 *Illegitimus est incapax bonorum, & dignitatum.*
3 *Illegitimitatis si Papæ esset facta mentio per impetrantem, nulli dubium, quod non cõcessisset, vel difficilius saltem.*
4 *Accolitatus qui cõfertur in modum priuilegii, exemtionis & honoris, an comprehendatur appellatione omnium ordinum, etiam sacrorum.*
5 *Dispensatus ad vnum, non censetur dispensatus ad aliud.*
6 *Dispensationes sunt stricti iuris, & non trahuntur in consequentiam, neq; in eis valet argumẽtum de maiori ad minus.*

DECISIO VIII.

1 Accolitatus † est nullus, si in eo non fuit facta mẽtio de illegitimitate. Ratio est:
2 quia illegitimus † est incapax honoris & di-
3 gnitatis, & si ista qualitas † esset expressa, nulli dubium est, quod Papa vel non concessisset, vel difficilius concessisset, *cap. super literis, cap. postulasti. de rescrip.* Nec obstat dispensatio habita ad omnes ordines, etiam sacros, infra quos intelligitur ordo accoli-
4 tatus, quia accolitatus, qui † confertur in modum priuilegii, exemtionis & honoris, non comprehenditur sub illis ordinibus, sed reputatur quasi dignitas, ita vt dispen-
5 satus † ad vnum, non censeatur dispensatus
6 ad aliud, cum dispensationes † sint stricti iuris, & non trahantur in consequentiam. Nec valet argumentum de maiore ad minus in dispensatione, *Rota decisio. 2. de fil. presbyt. in nou. alias 136. incip. voluerunt Domini in addit. ibi posita. Felyn. in cap. postulasti. colum. 11. vers. Regula est quod in dispensatione, de rescrip.* Et ita fuit decisum in caussa Salamantina beneficii S. Thomæ coram Domino Capisucco, die Lunæ, 12. Decembris, *1552. vt in eius lib. fol. 358.* Idem fuit firmatum 19. Decembris eo anno in d. caussa, *ibi folio 340.*

SVMMARIVM

1 *Accolitatus qui datur in priuilegium exemtionis, dignitatis, honoris, vel præeminentiæ, est diuersus ab illo, qui confertur alicubi nomine officii accolitatus, nec cum eo facit incompatibilitatem, nu. 2.*
3 *Accolitatus honoris potest conferri presbytero quia non est ordo.*

DECISIO IX.

1 Accolitatus, † qui datur in priuilegium exemtionis, dignitatis, honoris, vel præeminentiæ, est diuersus ab illo, qui confertur alicui nomine officii accolitatus, &
2 cum eo non facit incompatibilitatem, &
3 potest † conferri presbytero, quia nõ est ordo. Ita dixerunt Domini in vna Salamantina beneficii S. Thomæ coram Domino Capisucco, Lunæ 12. Decembris 1552. *vt in eius libro folio 340.* Idem fuit firmatum in eadem caussa coram eodem, Lunæ *1552. prout fol. 358.*

SVMMARIVM

1 *Actio non eliditur per donationem quomodocũque sit intentata: & quare?*

DECISIO X.

1 Actio † non eliditur per donationem Regis factam Berengario, quomodocunque sit intentata, quia quocunque iure agat Matthæus, dummodo ei debeatur, bene agit. *Iason in §. omnium, numer. 166. Instit. de actio. & in leg. 1. colum. pen. ff. de edendo.* Ita fuit tentum die *22.* Maii *1551.* coram Domino Vestano in vna Maioricensi pecuniaria, *vt in eius lib. fol. 165.*

SVMMARIVM

1 *Absoluitur reus actore non probante, etiam si constaret reum nullum ius habere, numer. 2. & quare?*
3 *Reus quoad effectum absolutionis obtinendæ, potest dare obiectus tam in personam, quam in gratiam.*
4 *Reus potest opponere contra actorem venientem ex permutatione, illam non habuisse effectum.*
5 *Effectus non præsumitur, nam est facti.*
6 *Probatio actoris tanquam obscura & non concludens, non releuat.*
7 *Reo quo casu fuit data absolutoria.*

DECISIO XI.

1 Actore † non probante reus absoluitur, *Rot. decisio. 120. in nou. & 460. in antiquis.*
2 etiam si constaret † reum nullum ius habere, quia solum ius actoris considerater. *Rota decisio. 160. in nou. Roman. consilio 257. column. 1. & Felyn. in capit. 1. colum. 3.*
3 *vers. quid aut. de exceptio.* Et ideo reus † quo ad effectum absolutionis obtinen-

dæ, potest dare obiectus tam in personam, quam in gratiam, *vt dicit Rota d. decis. 160. & Aym. consi.* 103. *nume.* 18. etiam cum reus 4 † contra actionem venientem ex permutatione replicet, permutationem non habuisse effectum, qui † non præsumitur, quia 5 facti est, *l. in bello. §. facta. ff. de capti. & postli.* 6 *reuers.* sequitur, quod probatio † actoris tanquam obscura & non concludens non releuat. *l. neque natales, C. de probat. Abb. Decian. & alii in cap. in præsentia. de proba.* Et ideo 7 tentum fuit, quod reo † detur absolutoria, die 26. Iunii 1551. coram Domino Capisucco in vna Camaracensi Canonicatus, & præbend. *vt in eius lib fol.* 340.

SVMMARIA.

1 *Spolio agens in caussa decimarum, an & quomodo debeat docere de titulo, & an requiratur præscriptio relatiue.*

2 *Agens possessorio ad decimas, si non probat, nisi in perceptione agnorum, an in aliis decimis sit restituendus?*

DECISIO XII.

1 AGens spolio † in caussa decimarum, debet docere de titulo: sed qualis titulus sufficiat, & an requiratur præscriptio temporis immemorabilis, & an Rector habeat intentionem fundatam de iure communi, vel de consuetudine, vide infra in ver. Titulus coloratus haberi debet. Sed 2 agens † possessorio ad decimas, si non probat, nisi de perceptione agnorum, non est restituendus ad perceptionem aliarum decimarum, quam agnorum. *Innoc. in cap. licet ex quadam, de testib. & Rebuf. in tractat. de decim. quæstio.* 14. *numer.* 13. Itaque fuit tentum die 27. Nouembr. 1551 in caussa Conchensi decimarum, coram Domino Vestano, *vt in eius lib. fol.* 280.

SVMMARIA.

1 *Actio personalis datur pro pensione contra successorem in beneficio, & quare?*

2 *Obligatio personalis oritur ex quasi contractu.*

DECISIO XIII

1 ACTio personalis † competit pro pensione contra successorem in beneficio, quia beneficiatus acceptans beneficium pensione grauatum, videtur quasi contrahere & obligare sead onera posita in illo 2 beneficio, & obligatio † personalis oritur ex quasi contractu, §. *omnium, Institut. de act. Guid. Pap quæstio.* 576. *Gigas quæstio.* 51. *in tractat. de pensio. vbi alios refert.* Et ita fuit tentum in vna Mediolan. pensionis die 10. Februarii, 1552. coram Domino Reomano. *prout in eius lib. fol.* 41.

SVMMARIVM.

1 *Agere an possit ille, qui proposuit multas exceptiones in genere?*

DECISIO XIV.

AGere non potest † ille, qui proposuit 1 multas exceptiones in genere post sententiam & rem iudicatam, si agens sciens, per malitiam omiserit illas prosequi, quæ coniunctim requiruntur, *l. de rebus, ff. de arbitr. Bartol. in l. an eandem, §.* 1. *num.* 3. *ff. de except. rei iudic. Abb. in cap.* 2. *num.* 17. *ext. de libel. obla. Ias. in l. licet.* 1. *limit. C. de iudic. Fely. in ca. pen. colum. fi. de excep.* Et ita tentum fuit in vna Mediolanensi pensionis die 9. Martii 1552. coram domino Reomano, *prout in eius libro fol.* 67. *& vide inf in verf. sitentia.*

ACTOR.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio regulariter non datur actori: & quare?*

2 *Actor debet venire instructus.*

3 *Actor quando commisit caussam contra reum super vno iure, & reus producit pendente lite, ius nouum, an dilatio detur?*

DECISIO XV.

ACtori † regulariter non datur dilatio, 1 quia debet † venire instructus, tamen 2 quando actor † commisit caussam contra 3 reum super vno iure, & reus producit, pendente lite, ius nouum, tunc dilatio est danda, & habet locum, quo dicitur per Cassador. *in decisione prima, de dilatio.* Ita fuit dictum in vna caussa Tullensi Decanatus Lunæ 13. Iunii 1552. coram Domino Di- daco Dezza, *vt in eius lib. fol.* 208.

ADMINISTRATIO.

SVMMARIVM.

1 *Administratio competens beneficiatis, & capitulo simul, si permiserit solum capitulum per tëpus immemorabile administrare, dicitur præscripta, debuerunt enim reclamare. ibi numer.* 2.

DECISIO XVI.

ADministratio † quæ competebat be- 1 neficiatis, & capitulo simul, si fuit p solum capitulum per tempus immemorabile facta, dicitur præscripta contra beneficiatos, cum beneficiati nunquam † recla- 2 mauerint, *vt per Lambertin. in tractat. de iure patron. in* 16. *articul.* 3. *quæstio. princip. primæ part. secundi libri, a numer.* 7. *vsque ad numer.* 10. Et ita fuit tentum in caussa Barchinonensi administrationis anniuersariorum coram D. Vestano 28. Nouembris 1552. *vt in eius lib. fol.* 348.

ALIENATIO.

SVMMMARIVM.

1 *Prohibita per testatorem alienatione ex verbis vide-*

videlicet, si rem immobilem alienare tentauerit, cadat ipso iure, an qui imposuit varios census super bonis ceciderit?

2 *Censum imponens super domo, an dicatur alienare?*

DECISIO XVII.

1 Alienatio prohibita † fuit per testatorē heredibus institutis & substitutis sub his verbis, videlicet, quod si quis ex suis heredibus, vel substitutis aliquam rem immobilem alienare tentauerit, cadat ipso facto ab omni iure in huiusmodi re competenti, quod accrescat aliis, qui suæ voluntati paruerint, iuxta gradus prærogatiuam: mortuo autem testatore, vnus ex heredibus vendidit perpetuos annuos census, tam super domo magna testatoris, quam super aliis bonis, diuersis personis, & pro cautione emtorum hypothecauit alia bona. Agebant proximiores heredes contra alienantem super deuolutione, & dicebant, quod prohibita alienatione, censetur prohibita omnis hypotheca & obligatio, *per l. fi. C de reb. alien. vel non alien.* Ex qua ratione Domini tenuerunt, quod 2 imponens † censum super domo, & obligans & hypothecans bona pro euictione, quod ceciderit a tota domo, quia imponendo censum totam domum hypothecauit. Et ita fuit resolutum in vna Romana deuolutionis domus, coram Domino Accorambono Decano 16 Nouembris 1551. *vt in eius lib. fol.* 116.

ALIMENTA
SVMMARIVM

1 *Filio litiganti super bonis paternis, alimenta debentur semper, dum litigat & mandatum decretum est relaxandum.*

DECISIO XVIII.

1 Alimenta,† quæ debentur filio litiganti super bonis paternis, prout est dispositum, *per Decis. 2. Bisig. de iudic. Afflict. decis. 10. & 11. ac Guid. Pap. quæstio. 561. Cape. Tholos. quæstio. 77.* semper dum litigat solui debent, & mandatum pro illis decretum debet relaxari. Itaque tentum die 9. Octobris 1551. in vna Romana alimentorum coram Domino Capisucco, *vt in eius libro fol 39.*

SVMMARIA.

1 *Alimenta non dantur illi, qui ex propria confessione fouet malam caussam.*

2 *Alimenta danda non sunt spoliatori pendente lite si de hoc constat, & qui soluit potest repetere.*

DECISIO XIX.

1 Alimenta non † sunt danda Iulio, quia ex sua propria confessione apparuit, quod fouebat malam caussam, vt in simili fuit dictum in alia caussa Bononien. locationis coram Domino Puteo, quod alimenta † danda non sunt spoliatori pendente lite, 2 si constabat illum esse spoliatorem, qui petebat alimenta, imo illi de Peregrinis, qui soluerunt alimenta, egerunt pro repetitione contra Bentinoglios, *argumento, §. hæc autem omnia. Instit. de pœn. tem. litig. & l. eum qui temere, ff. de iudic. vbi Bartol. & alii.* Et ita tentum die 23. Octobris 1551. coram Domino Capisucco in vna Romana alimentorū *vt in eius lib. fol.* 192.

SVMMARIA.

1 *Alimenta debentur sine facto hominis filio exsistenti in quasi possessione filiationis, quādo agit contra heredem institutum a patre de inofficioso.*

2 *Alimenta debentur fratri agenti contra fratrem petitione hereditatis, & quomodo debeantur, nu. 3.*

4 *Alimenta statim, quod petita sunt in iudicio, dicuntur futura, non autem præterita.*

5 *Sententia lata super alimentis a die motæ litis, comprehendit expensas litis petitas in prima commissione.*

6 *Sententia debet esse conformis libello.*

7 *Alimentorum condemnatio licet diuersa ab expensis, continet expensas.*

8 *Expensas litis petitas esse sufficit, vt debeantur.*

DECISIO XX.

Alimenta † quæ debentur filio exsistenti in quasi possessione filiationis, qui 1 agit contra heredem institutum a patre de inofficioso, ex legis obligatione sine hominis facto debentur, *l. si instituta. §. de inofficioso, ff. de inoffic. testamen.* vel si frater agat † contra fratrem petitione hereditatis, idē dicendum erit. *Bisignet. decisio. 2. de iudic. Egid. decis. 58. Guido Papæ decis. 561. Afflict. decisione 11. & in constitutione Regni, comitib. numer. 13.* & debentur † ista alimenta condictione, *ex leg. 1. ff. de condi. ex l.* Vnde statim, 2 3 † quod petita sunt in iudicio, dicuntur alimenta futura, non autem præterita. Et ex hoc dictum fuit, quod sententia lata per 4 Illustr. & Reueren. D. Cardinalem Verallum super alimentis a die motæ litis citra, valida erat, quoniam post motam litem dicuntur alimenta futura. Et ita fuit tentum in vna Romana status & alimentorum die 24. Februarii 1552. coram Reue. D. Chissanen. Fuit insuper tentum quod in dicta sententia comprehenduntur † expensæ litis petitæ in prima commissione vna cum 5 alimentis, quia sententia † debet esse con- 6

formis libello, & condemnando in alimentis videtur condemnasse in expensis litis, 7 quæ litis expensæ † licet diuersæ ab alimentis, tamen debentur, *cap. olim, de accus. Abb. in cap. ex parte in vltim. colum, de accus. & ibi Felyn. colum. vltim.* Et sufficit, † quod expensæ litis sint petitæ. *Paul. de Castro. in l. diuortio. colum. 4. & ibi Iason. numer. 21. ff. solut. matrim. Alexand. in l. de alimentis, C. de transact. prout in libro Reuerendissimi domini Cissauens. fol 98.*

SVMMARIA.

1 *Alimentorum futurorum solutio, an propter negotii principalis cognitionem retardetur.*

2 *Alimenta futura solui debent illi, qui est in quasi possessione filiationis, etiam per publicam reputationem, vt litem sustinere valeat.*

3 *Alimenta decernenda sunt secundum qualitatem personarum, & quantitatem patrimonii.*

DECISIO XXI.

1 Alimentorum † futurorum solutio non retardatur propter cognitionem negotii principalis, & solui † debent illi, qui 2 est in quasi possessione filiationis legitime, etiam per publicam reputationem, ad hoc vt litem sustinere possit, *l. fi. C. de ordi. cogn. vbi Doctores.* Alimenta insuper decernenda † sunt secūdum qualitatē personarū 3 & quātitatem patrimonii, *l. 2. vbi Bart. Bal. & alii, C. de ali. pup. præstād. Aug. cōs. 357. col. 3. Aymo cons. 189. col. fi.* Et ita fuit tentum in vna Romana status coram R. D. Chissanensi die prima Aprilis 1552. pro Comitissa Sarni contra Illustris. D. Paulum Iordanum. Et fuit etiam dictum, quod cōfirmaretur sententia lata per Illustrissimum D. Cardinalem Verallum super alimentis, & addatur condemnatio pro expensis litis, *prout in eius lib. fol. 182.*

SVMMARIA.

1 *Alimentorum futurorum iudicium est suspensiuum negotii principalis.*

2 *Alimenta a die motæ litis dicuntur futura non præterita.*

3 *Alimentorum caussa est priuilegiata tum respectu processus, tum etiam probationum.*

4 *Alimentorum in caussa proceditur summarie omni dilatione reiecta.*

5 *Caussa priuilegiata respectu processus non admittit concursum alterius iudicii, sed illud suspendit.*

6 *Alimenta ideo præstantur, vt quis viuere & litem sustinere possit.*

7 *Alimenta etiam quod sint illiquida, tamen pars debet offerre cautionem de soluendo, vel facere depositum.*

DECISIO XXII.

Alimentorum futurorum † iudicium 1 est suspensiuum negotii principalis, & alimenta † a die motæ litis dicuntur futu- 2 ra, non præterita: caussa enim † alimento 3 rum est priuilegiata tum respectu processus, tum etiam probationum, quia in ea † 4 proceditur summarie omni dilatione reiecta, *l. si quis a liber. §. si quis vel parens, ff. de libe. agnosc. leg. 2. de feriis.* Et caussa priuilegiata † respectu processus non admittit concur- 5 sum alterius iudicii, sed illud suspendit. *Abb. in cap. tuam. prima colum. de ordin. cognit.* Et quia si esset in potestate rei, denegando alimenta, procedere in negotio principali, vtique alimentorum præstatio non seruiret caussæ, ob quam præstari debent, quæ est † vt viuere & litem sustinere possit. 6 *Doctor. in l. fiual. C. de ordin. cognit.* Nec obstat præmissis, quod alimenta non essent liquida. Quia † episcopus Tricaricen. 7 & Illustris. Dominus Paul. Iordanes debebant offerre cautionem de soluendo, vel facere depositum, *Alexand. & Aretin. in leg. 4. §. at prætor ff de re iudic.* Et ita fuit tentum in vna Romana alimentorum coram Domino Chissanense, die 9. Maii 1552 *prout iu eius lib. fol. 234.*

SVMMARIVM

1 *Alimenta petita a curatore nulliter deputato, qui vti coniunctus illa petere poterat, sunt nulliter petita; & ratio assertur, nu 2.*

DECISIO XXIII.

Alimenta petita † a curatore nulli- 1 ter deputato, qui tamen vt coniunctus poterat alimenta petere, sunt nulliter petita, *argumento eorum, quæ ponuntur per Roman. consil. 446. colum. 2. versicul. quamobrem, & consil. 496.* vbi ponit illam regulam, quod potui nolui quod volui adimplere nequiui. *Cassad. decis. 7. numer. 5. de appellat. Iason in l. exigendi, colum. 3. versiculo 6 fallit. C. de procurat.* Licet enim † alimenta possint peti per con- 2 iunctos, cum tamen fuerint petita per coniunctum, non vt coniunctum, sed tamquam curatorem & procuratorem, qui nulliter fuit constitutus, processus est nullus. Ita fuit decisum in caussa Romana status & alimentorum coram Domino Capilucco, Lunæ 12. Decembris 1552. *vt in eius libro fol 349.*

SVMMARIVM.

1 *Alimenta petita dicuntur futura a die mota litis & appellatio non datur.*

2 *Alimenta decursa ante litem motam dicuntur præterita, & appellatio conceditur.*

3 *Alimenta an sint præterita, vel futura attenditur*

ditur tempus petitionis, non autem sententiæ.

DECISIO XXIV.

1 Alimenta, † quæ petuntur, dicuntur futura a die motæ litis, & super istis non 2 datur appellatio, sed alimenta, † quæ fuerũt decursa ante motam litem, si petantur, dicuntur præterita: & ita admittunt appell- 3 tionem. Ad cognoscendum autem † an alimenta sint futura, attenditur tempus petitionis, non autem sententiæ. Ita fuit tentũ in caussa Romana status & alimentorũ, Lunæ 17. Octobris 1552. coram domino Capisucco. *vt in eius lib fol. 252.*

ALLEGATIO LAPI.

SVMMARIA.

1 *Lapi allegationi est locus, quando resignans possedit per triennium, & vltra, beneficium resignatum post resignationem, si resignans mortuus est in possessione: & ratio num. seq.*

2 *Præsumtio quod resignaturus retrocesserit beneficium ad fauorem resignantis, quo pacto oriatur.*

3 *Possessio adepta per resignatarium non attenditur, quando passus est resignantem possidere triennio ante mortem.*

DECISIO XXV.

1 Allegationi † 89. Lapi locus est, quando resignans possedit per triennium & vltra beneficium resignatum post resignationem, & ille, qui impetrauit per obitum, probauit possessionẽ triennalem, & vltra, resignantis post resignationem, & quod resignans decessit in possessione. Ratio est: 2 quia præsumitur, † quod resignatarius retrocesserit in fauorem resignantis beneficium, ideo vacare dicitur. *Lapus d. alle. 89. Cassador. decis. 2. 3. & 4. de caus. poss. & propriet. Sarneus in regul. de triennal. q. 16. nu. 8.* Nec obstat instrumentum possessionis adeptæ 3 per resignatarium, † quia post possessionem sic adeptam per eum passus est resignantẽ possidere triennio ante mortem, prout per testes legitime probatum fuit, vnde succedit dispositio d. allegationis Lapi. Et ita tentum die v. Iunii 1551. coram dom. Accorambono Decano, in vna Anconitan. Parochialis, *vt in eius lib. fol. 44.*

SVMMARIA.

1 *Allegatione Lapi potest se iuuare, qui resignauit dum erat pacificus possessor.*

2 *Regula de annali, an exstinguat litem.*

3 *Præsumtio de qua in allegatione Lapi, non admittit probationem in contrarium.*

4 *Allegatio Lapi requirit, quod possessor triennalis obierit in possessione pacifica.*

5 *Regula de triennali requirit, quod tempore motæ litis per triennium pacifice quis possederit.*

DECISIO XXVI.

1 Allegatione † Lapi potest se iuuare Didacus iunior, quia Didacus senior resignauit, dum erat pacificus possessor. Hæc caussa, quæ tunc vigore commissionis specialis erat commissa, faciebat illum non pacificum possessorem, quia commissio habebat clausulam derogatoriam expeditionis literarum, videlicet, dummodo ante terminum ad articulandum expedirent, quæ non fuerũt expeditæ: & quia inciderat cõmittens caussam in pœnam regulæ de annali, quæ exstinguit † litem, in qua nõ sufficit molestia de facto, nisi fuerit super pos- 2 sessione ad interrumpendã præscriptionẽ regulæ de triennali, & allegationis Lapi. *Sarnensis in regula, de annali. q. 40. num. 8.* Et hanc opinionem seruat Rota. Nec minus 3 Rota † admittit probationem in contrarium, contra præsumtionem allegationis Lapi: quia requiritur concludentissima probatio, & de stylo Rotæ requiritur in allegatione Lapi, quod possessor † triennalis 4 obierit in possessione pacifica: sed in regula de triennali sufficit, quod tempore † mo- 5 tæ litis, per triennium pacifice possederit. Et ita fuit tentum die 23. Octobris 1551. corã domino Antonio Augustino, in vna Placẽtina parochialis de Valuerde, *vt in eius libro fol. 183.*

SVMMARIA.

1 *Allegationi Lapi 89. non est locus ad fauorem illius, qui non est successor primi resignantis & quare, & num. 4.*

2 *Gratia est nulla ob non expressionem veri valoris.*

3 *Impetrans tenetur gratiam suam verificare, cũ omnia narrata in ea sint pars gratiæ.*

DECISIO XXVII.

1 Allegationi † Lapi 89. de qua per Cassador. *decis.* 8. super regu. de triẽnali nõ est locus, si Didacus iunior nõ est successor Didaci senioris, quia si non est successor, ius remansit apud ipsum Didacum seniorem resignantẽ, & quia dicebatur in facto, quod 2 gratia † Didaci senioris erat nulla ob non expressionem veri valoris, ita etiam gratia 3 Didaci iunioris, qui tenetur † gratiã suam verificare, cum omnia narrata in ea sint pars gratiæ. *Io. Andr. in cap. primo. de lit. contest. lib. 7. & omnes in ca. constitutus. de rescript.* ad hoc vt possit dici successor Didaci senioris: & si est successor Didaci senioris licet mediatus, potest se iuuare allegatione Lapi, vt alias fuit tentum in vna Ispalen. Canonicatus & præbend. *prout in libro decis. dom. Ptholomæi. de probat. decis. prima.* Et ita fuit tẽtum die 17. Iunii. 1552. coram domino Augustino in vna Placentina parochialis de Valuerde, *vt in eius libro folio 250.*

ANTIQVITAS.

SVMMARIA.

1 *Antiquitas non operatur circa præsumtionem tituli, quando constat de titulo, sed inualido.*
2 *Præsumtio, quæ insurgit ob temporis antiquitatem, procedit in dubio: secus si in claris.*
3 *In claris stare debemus expresso.*
4 *Antiquum facit tempus 100. annorum.*

DECISIO XXVIII.

1 ANtiquitas † non operatur quo ad præsumtionem tituli, quando constat de 2 titulo, sed inualido, quia præsumtio, † quæ insurgit ob temporis antiquitatem, procedit in dubio, secus si essemus in claris, quo casu cessant coniecturæ. *l. continuus § cum ita* 3 *ff. de verbor. obligatio.* & stare † tunc debemus expresso. *Bellamer. consilio 10. col. 10. in princi. Aym. consi. 214. num. 44. & in tracta. de antiquit. temp. tertia parte. num. 27. cum plu. seq.* & ad hoc, vt quid dicatur antiquum requiritur tempus centum annorum. *Aymo. d. tract. prima par. num. 2.* Et ita fuit tentum in vna Lucana Capellaniæ, corã domino Augustino die 9. Decembris 1552. prout in eius libro fol. 411. sed circa hanc materiam status fuit dictum & resolutum postea in vna Legionen. Canonicatus & beneficiorũ die 2. Decembris 1555. coram me Caputaquense, *vt in libro meo fol. 579.*

APPELLATIO.

SVMMARIA.

1 *Appellationi licet censeatur renuntiatum, quãdo appellans petit, & obtinet prorogationem a iudice a quo, sedente pro tribunali, tamen restringitur in principali petente prorogationẽ; secus in procuratore.*
2 *Procurator non potest domino præiudicare renuntiando appellationi per se interpositæ.*

DECISIO. XXIX.

1 APpellationi licet † renuntiatum censeatur, quando appellans comparet coram iudice a quo, & petit prorogationem, cum faciat actum iurisdictionalem. *c. gratum. de offi. deleg. Rot. decis. 475. in nou. Dominicus in c. si a iudice. 2. col. in glo. in verb. teneris. nu. 5. de appell. in 6. Fely. in d. c. gratum, col. 2. ver. sed ego credo.* & prorogationes seu dilationes, a iudice concedantur sedente pro tribunali. *l. a procedente C. de dilatio. Bart. in l. fin. col. fi. de seruitut.* tamen domini dicebant prædicta procedere in principali petente prorogationem, non autem in procuratore, quia 2 procurator † non potest domino præiudicare renuntiando appellationi interpositæ pro se. *Alex. consi. 21. nu. 15. lib. 1. & Felyn. in d. c. gratum in 7. limit. de offic. dele.* vbi videtur restringere iam dicta ad ipsum principalem appellantem. Et ita fuit decisum die 27. April. 1551. in vna Lucana Charitatiui subsidii, coram domino Accorambono Decano, *prout in eius lib. fol. 119.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio an dicatur deserta si intra biennium fuit pronuntiatum, prout in cedula, quæ post biennium fuit resoluta in interlocutoriam.*

DECISIO XXX.

1 APpellatio non est deserta † si appellans intra biennium obtinuit per Auditorem pronuntiari, prout in cedula, quæ non fuit subscripta, sed resoluta in interlocutoriam tempore, quo erat iam lapsum bien- 2 nium datum ad appellationem prosequendam, quia iusta caussa fuit motus appellans ad non prorogandum fatalia. Nihilominus fuit captum per dominos temperamentum, quod videretur de bono iure, die 15. Iunii 1551. coram domino Chissanense in vna Britonorien. Castri Polentæ, *vt in eius lib. fol. 198.*

SVMMARIA.

1. *Appellatio dicitur deserta, quando datis reuerentialibus appellans intra 10. dies non fecit committi caussam, & eo maxime si fuit in maiori negligentia.*

DECISIO XXXI.

1 APpellatio est deserta, quia appellans cui dominus dedit reuerentiales in forma, non commisit caussam infra decem dies, & non præsentauit Do. Auditori commissionem infra illud tempus, imo nec post quinque menses, & sic fuit in magna negligentia. Non obstat liber Baccodi distributionum, quia non faciebat mentionem de die, & a die 3. Decembris vsque ad finem sunt viginti octo dies, ita vt potuerit esse post decem dies. Et ita tentum die 18. Octobris 1551. coram D. Reomano in vna Vlixbonen. & Egiranien. *vt in eius lib. fol. 43.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio deseritur si datis reuerentialibus caussa non committitur infra 10. dies.*
2 *Confessio facta in commissione executoriali potest reuocari, docto de errore.*
3 *Liber Baccodi non facit fidem quo ad diligentias appellantis, licet secus forte esset in libro seu coram Regente.*

DECISIO. XXXII.

ET die 19. Octobr. dicti anni fuit suprascripta decisio confirmata, & dictum quod appellatio erat deserta, & sententia transitum fecerat in rem iudicatiam quia appellans † non fecerat diligentias requisitas. *Cassad. decis. 4. de appellat.* Nec obstat quædam confessio facta in commissione

ne exsecutoriali appellati, quod fuerat præsentata quædam commissio appellationis † per appellantem quia erat erronea, & potuit reuocari docto de errore, *vt per Rot. decis. 260. in nou.* Et ita tentum, *vt in eo lib. fol. 100.* Et die 14. Decemb. d. anni 1551. supra dictæ decisiones fuerunt confirmatæ ea ratione, quia non constabat de diligentiis appellantis, nisi per librum Baccodi, cui † non datur fides, licet si constaret de diligentia coram Regente, cum sit positus pro publico, vtique res esset dubia, *vt in lib. eiusdem folio 226.*

SVMMARIA.

1 *Clausula (appellatione remota) etiam per Papã posita, non excludit notorium grauamen.*

2 *Appellari semper potest, vbi adest notorium grauamen, etiam post rem iudicatam.*

DECISIO XXXIII.

1 APpellatione † remota, ista clausula ita simpliciter posita in rescripto etiam per Papã facto, non excludit notorium grauamen. *Hostien. & Abb. in c. pastoralis. col. fin. versi. ad secundam. num. 14. & ibi* 2 *Dec. col fi. versi. sed Abbas. de appellatio.* Et † cum a princip. esset illatum grauamen Canonicis, qui tunc potuerunt appellare, si postmodum illud idem grauamen allegatur: ita etiam Canonici possunt appellare po- 3 steaquam, vbi adest † notorium grauamen, semper potest appellari. Et ita tentum die 27. Nouembris 1551. coram domino Chissanens. in vna Corduben. Oeconomiæ, *vt in eius lib. fol. 264.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio ab interlocutoria non suspendit iudicis iurisdictionem.*

2 *Sententia lata post appellationem ab interlocutoria non est nulla. & quare.*

DECISIO XXXIV.

1 APpellatio † ab interlocutoria non suspẽdit iudicis iurisdictionem. *c. non solũ. de appel. in 6.* Ideo iudicis sententia † lata post istã appellationem non dicitur nulla, quia negotium non est deuolutum, Et ita tentũ die 4. Decembris 1551. in vna Asten. sedis coram domi. Vestano, *vt in eius lib. fol. 37.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio extraiudicialis in præsentia appellati interposita an deuoluat in beneficialib. caussam ad curiam. & num. 5.*

2 *Appellatio extraiudicialis coram appellato interposita, habet vim citationis. cap. 1. de elect. in 6. dispositio. capit. etiam, quorum interest. ibidem.*

3 *Appellationem sufficit deuenire ad notitiam appellati.*

4 *Paul. de Castro in l. 1. §. fi. col. 1. nu. 4. ff. de appell. declaratur.*

6 *Appellans nomine alterius, debet intimare suũ mandatum legitime appellato, & quomodo.*

7 *Scientia appellati ad effectum vt causa deuoluatur ad curiam, debet esse certa & indubitata, cum omnibus qualitatibus suis, alioquin non dicitur probata. num. 10.*

8 *Appellatus non tenetur perquirere mandatum procuratoris, vt illius notitiam habeat, sed debet ille, qui appellat, mandatum intimare prout in quibuslibet actis extraiudicialibus.*

9 *Intellectus. l. non est ferendus. ff. de transactio.*

DECISIO XXXV.

APpellauerat Procurator Solani (qui habebat sufficiens mandatum) coram capitulo, ad Papam, præsente Gabriele intruso in scholastria, cuius possessionem petebat sibi tradi a capitulo, ex eo, quia capitulum denegauerat tradere possessionem dictæ scholastriæ, & ab aliis omnibus grauaminibus illatis, & ab omnibus aliis a quibus sibi appellare conueniebat, & apostolos petiit: cui capitulum, præsente Gabriele aduersario, respondit, quod Gabriel erat in posses. d. scholastriæ, & quod non poterat eum spoliare, sed dabant illum eidem Solano in competitorem, & concedebant eidem Solano appellationem, pro eius parte interpositam, & quod illã prosequeretur, vt sibi videbatur conuenire. Dubitabatur, *an dicta appellatio deuolueret caussam ad curiam contra Gabrielem, ita vt potuerit procedere per contradictas.* Et domini dicebant, quod appel- 1 latio † illa extraiudicialis in præsentia appellati interposita, in beneficialib. deuoluit caussam ad curiam, & habet vim cita- 2 tionis, † *c. 1. de electi. lib. 6.* cuius dispositio capit non solum appellantes, sed etiam eos quorum interest. Superuenit postea clem. caussam de electiõib. vbi dicitur, quod suffi- 3 cit, † quod perueniat ad notitiam ipsius appellati. Et videbatur indubitata notitia, quæ fuit in Gabriele, cum esset præsens, quando appellatio interposita fuit. Tamen quia D. Decanus Accorambonus dedit responsionem *ad c. 1. de elec. in 6. ex mente Bonif. de Vitalin. ad dictam ele. in caussam in prin. nu 37.* domini dubitarunt, nec resoluerunt iam dictam difficultatem die 15 Maii 1551. corã R. D. Baren. in vna Gien. scholastriæ, *vt in eius lib. fol. 170.* sed die 25. Maii eiusdem anni eadẽ quæstio fuit proposita, in qua D. Decanus fecit quandam distinctionem, videlicet, quod aut agimus, quoad validitatem appellationis: & tunc quia appellatur corã iudice grauante prout erat capitulum in casu nostro, quod noluit tradere possessionem Solano, capitulum nõ dicitur pars appellata, sed grauans in fauorem Gabrielis. Et in istis † terminis loquitur Pau. de Cast.

4 *in l. 1. §.* † *fi. col. 1. nu. 4. ff. de appel. & Imol. in c. cum speciali. de appel. in ver. aduersarii.* Aut agimus quo ad deuolutionem caussæ ad curiam, & tunc aut est deuoluta monitorie, aut arctatorie. Primo casu procedit decis. Rotæ 15. *de dol. & contum. alias 419. in nou.* & non arctat nisi seruetur, *cle. caussam, de elec.* Aut arctatorie, & tunc dicebat, quod in casu isto non fuit deuoluta quo ad Gabrielem, quia ei non fuit data copia mandati, sed illud caput domini volebant postea videre, *Fely. in cap. cum contingat. col. pen. de res. Bar. in l. non solum. §. morte col. 10, vers. praterea. & ibi Ias. col. 14. ff. de non. ope. nuntia.* Quibus tamen non obstantibus fuit tentum pro maiori parte contrarium, videlicet, 5 quod appellatio prædicta deuoluat † caussam ad curiam contra Gabrielem, ex eo, quia fuit interposita præsente Gabriele appellato, *per tex. in d. c. 1. de elec. in 6. iuncta cle. caussam de ele. in prin. vt in lib. R. D. Baren. fol. 178.* Verum quia postmodum fuit dubitatum, an mandatum originale fuerit intimatum Gabrieli taliter, vt sufficeret ad deuolutionem caussæ fuit resolutum die 1. Iunii dicti anni, quod non esset facta legitime 6 intimatio mandati † quo ad deuolutionem caussæ ad curiam, ex eo, quia principalis non appellauerat, sed procurator, qui non intimauerat mandatum legitime ad effectum deuolutionis, cum mandatum appellantis sit pars appellationis, *Egid. decis. 18. Fastol. dub. 35. Fely. in c. cum contingat. col. pen. de rescri.* & quia sumus in extraiudicialibus, & ad hoc vt appellatio extraiudicialis deuoluat, requiritur mandati porrectio, vel per lectio, sicut dicitur in appellatione, nec nō porrectio mandati fieri debet sub authentica forma cum dimissione copiæ. *Cardinal. in d. cle. caussam q. 20. & 21. Imo. num. 54. Vita, col. 3. Barbat. num 66. Rota in nou. decisio. 168. vt in lib. Baren. fol. 186.*

Verum, quia procurator Solani interposuit appellationem præsente Gabriele, coram capitulo, & capitulum respondit, quod persequeretur appellationem suam, Dubitatum fuit, *an propterea probaretur talis scientia Gabrielis mandati de quo supra, quæ esset sufficiens ad deuolutionem caussa?* Dicebatur pro eius parte, quod ipse non habuerat aliquam 7 scientiam † certam mandati, & quo ad effectum deuoluendi scientia deber esse certa, & indubitata, in tantum, quod non sufficit illam habere in genere, imo requiritur, quod habeatur scientia certa cum omnibus qualitatibus, & circumstantiis illius. glo. est quam omnes sequuntur *in d. cle. caussam. in §. intimatio. de elec.* quæ dixit, non sufficere qualē qualē sententiā. Et ideo Ioā. de Imol. Cardi. & alii ibi dixerunt, tūc scientiam certam dici posse, si fuerit facta intimatio, si appellatus consuluerit Aduocatum, si confessus sit, appellationem fuisse interpositam, quæ quidem cum non interuenerint in casu isto, merito non dari deuolutionem in casu proposito ex defectu 8 scientiæ. Maxime, quia appellatus † non tenetur perquirere mandatum procuratoris, vt ipsius notitiam habeat, sed debet ille, qui appellat, mandatum intimare, & ita regulariter est in omnibus actibus extraiudicialibus. *Bar. in l. 1. q. 11. & in l. non solum. §. morte. nu. 35. & 37. ff. de nou. ope. nuntiat. Dec. in l. qui in alterius. ver. circa ea, qua dixit Bar. ff. de reg. iur.* Nec obstat præmissis. *l. non est ferendus,* 9 † *& ibi Bar. & Paul. de Castr. ff. de transact.* vbi dicitur, quod ille, qui habuit notitiam de vna parte instrumenti, censetur illam habuisse de toto instrumento, & de omnibus contentis in eo: quia procedit in illo, qui fecerat transactionem super instrumento, q. viderat: secus est in casu isto, quia Gabriel non viderat mandatum. Et ideo domini tenuerunt die 8. Iunii 1551. coram eodem Reueren. Baren. quod non es-10 set probata talis scientia in casu isto, quę esset sufficiens ad deuolutionem caussæ ad curiam, *vt in eius lib. fol. 192.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio valet, licet non contineat nomen appellati.*
2 *Appellationis de substantia non est expressio nominus aduersarii.*
3 *Appellās incōtinenti, sufficit, quod dicat, appello.*
4 *Appellationis commissio infra decem dies iuuat aduersarium, dato, quod non appellauerit.*
5 *Procurator pars dicitur.*

DECISIO. XXXVI.

APpellatio, † licet non contineat nomen 1 appellati, valet. *l. 3. in prin de appel.* Nam expressio † nominis aduersarii non est de 2 substātia appellationis: quia quādo quis appellat † incontinenti, sufficit, quod dicat, 3 appello. *l. 2. ff. eo.* & commissio † appellati-4 onis infra decem dies iuuat aduersarium, etiam, quod non appellauerit. *Bellamer. dec. 259. Sarnen. in reg. de annali. q. 65.* Item si loco partis exprimatur procurator, quia † pro-5 curator pars dicitur. *Milis. in verb. pars, Cassado. decis. 3. de rescr.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Augustino in vna Astoricen. Capellaniæ sanctæ Trinitatis, *prout in eius lib. fol. 267.*

SVMMARIA.

1 *Appellans correus quando vti non possit appellatione alterius.*
2 *Intellectus c. vna sententia. de appell.*
3 *Ius congrui est indiuiduum.*

Decisio

DECISIO XXXVII.

APpellãtes omnes condemnati vna sententia, quorũ vnus succubuit, quia nõ est prosequuturus appellationẽ, & alter prosequutus est: ille, qui succubuit non iuuatur appellatione alterius, qui prosequutus est appellationẽ, vt a iure suo non ceciderit. Quia quando omnes appellarũt videtur, quod noluerint se iuuare ex appellatiõe alterius & sic non procedit. c. † *vna sententia. de appel. nec l. 1. & 2. C. si plur. vnic senten.* quia illa iura procedunt, quando quis vult iuuari appellatione alterius, & ipse non appellauit: secus est si appellauit, quia videtur declarasse nolle pendere ab appellatione litis cõsortis, & tacite renuntiasse beneficio iuris, & voluisse sibi prospicere per suam appellationem. Ita inquit Fely. *in c. cum super nu. 5. in 2. lim. de re iu.* tamẽ non per hoc sequitur, quod Andreas potuerit exsequi sententiam contra heredes ser Venturæ, attento, quod ius congrui † est indiuiduum & per ius accrescendi deueniret in ipsum Bernardinum, ita, vt esset exspectandus finis litis, quæ est inter Andream & Bernardinum appellantẽ, & prosequentẽ litem, & ita fuit tentũ in vna Perusina Apotheca corã domino August. die 12. Decẽ. 1552. *prout in eius lib. fol. 421.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio interposita a citatione peremtoria, in qua abbreuiantur dilationes, sine expressione caussæ an valeat.*

2 *Peremtorium de iure arctari non potest, nisi ex causa expressa in coarctatione.*

3 *Nulla redditur sententia lata post appellationem interpositam a citatione peremtoria, in qua abbreuiãtur dilationes, sine expressiõe causa.*

DECISIO XXXVIII.

[1] APpellatio † interposita a citatione peremtoria, in qua abbreuiantur dilationes a iure requisitæ, sine expressione caussæ, quare dilationes abbreuiantur, est legitima, quia ex caussa probabili in iure interponitur, cum peremtorium † de iure coarctari non possit, nisi ex caussa, quæ debet exprimi in coarctatione. [2] *c. 1. de dilatio. vbi Anto. de Butr. num. 3. Angel. in l. ad peremtorium. col. 1. de iudic.* Quare de veritate caussæ expressæ in appellatione apparebit in cognitione caussæ, *vt per Fran. in c. sæpe. col. 12. in gl. f. in verbo rata vers. patet ergo, de appellatio.* Et ideo reddit sententiam nullam. † Ita fuit [3] decisum per dominos in caussa Asten. occupationis sedis coram domi. Vestano 15. Februarii. 1552. quicquid aliter dictum fuerit in eadem caussa corã eodem 4. Decembris 1551. & 12. Februarii 1552. vt in eius lib. fol. 47. & vide infra in verbo *sententia.*

SVMMARIA

1 *Appellatio valet, licet quis pro apostolis non redierit, dũmodo caussã infra terminũ iuris committat.*

DECISIO. XXXVIII.

APpellatio bona † est, & tenet, licet pars non redierit pro Apostolis, infra terminũ iuris, dummodo caussam infra illud tempus commiserit. *Rota decis. 54. de app. in antiquis. Egid. decis. 100. adde Crescen. decis. 61.* Et ita fuit decisum in caussa Tusculana siue Romana Casalis coram domino Capisucco die Veneris prima Aprilis 1552. *vt in eius lib. fol. 119.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio super alimentis futuris non suspendit licet deuoluat, & quare.*

DECISIO XXXIX.

APpellatio super alimentis † futuris non [1] suspendit, licet deuoluat tantum iudicium ad alium iudicem. Et ratio est, quia super alimentis futuris nõ appellatur. *Spec. in ti. de ap. §. in quib. ver. sed nunquid, n. 10.* quia tunc petuntur officio iud. non autem iure actionis. *Bartol. in l. final. in princip. ff de appellat. recipien. & in l. solen 1. columna. vltim. in l. Mela. de aliment. & ciba. legat. Alber. in d. l. final. & in l. si quis a liberis. in princ. vltim. colum. versi. vltimo. Decius in l. de alimentis num. 10. de transactio.* Ita fuit tentum in vna Romana status, & alimentorũ coram do. Capisucco, Lunæ 17. Octob. 1552. *vt in eius lib. fol. 252.*

SVMMARIA.

1 *Appellatio a mãdato de exsequẽdo an admittatur, & quid cõparente tertio pro suo interesse, nu. 2.*

DECISIO XL.

APpellatio † non admittitur a mandato [1] de exsequendo inter easdẽ personas, inter quas fuit lata sententia & datum mandatum, secundũ communem opinionem, de qua *Felyn. in c. quo ad consultationem nu. 13. cum seq. de re iudi. & in rub. de re iud. num. 10. & vndec. Capic. decisione prim. num. decimo septimo.* secus, † quando tertius comparet, [2] & opponit de iure suo, super quo est discutiendum. *Alex. in l. a diuo Pio. §. si super rebus. nu. 10. ff. de re iudic.* Et ita fuit tentum die 30. Aprilis 1554. in vna Romana discussionis, de Carbognano, coram domino Oradino, *vt in eius libro folio 112.*

ARCHIVIVM.

SVMMARIVM.

1 *Archiuium, vt det robur scriptura, quid requiratur, per totam.*

2 *Scriptura reperta in archiuio, vt probet, debet habere subscriptionem notarii, item requisita publici instrumenti.*

3 *Scriptura priuata reperta in archiuio non probat.*

4 *Scriptura reperta in archiuio, vt probet debet exstare de tempore repetitionis.*

5 *Commentariẽsis debet se subscribere, & facere fi-*

dem tempore extractionis scriptura reperta in archiuio.

6 *Probatio quando sumi non possit ex scripturis in archiuio repertis.*

DECISIO XLI.

Archiuium vt faciat fidem de scripturis in eo repertis requiritur, quod scriptu- 1 ræ habeant † subscriptionem notarii. *Bartol. in auth ad hæc de fid.inst.c.* imo debent habere 2 requisita † publici instrumenti. Et si in eo 3 reperiatur scriptura non authentica, † sine exemplum, fides non est adhibenda, & auctoritas archiuii nihil suffragatur. *Felin. in cap. ad audientiam colum. prima, de præscript. Deci. consil. 451. columm. 1.* & † debet constare de tempore repositionis, cum potuerint ibi 4 esse dimissæ tempore litis pendentis. *Corne. consi. 142. num. 6 versicu restarent. libr 3.* & quia non est subscripta a commentariensi, vt dicit Felyn. *in d. cap. ad audientiam num. 3. de præscri.* Tamen sufficit, quod commentariensis tẽpore extractionis † se subscribat, & faciat 5 fidem *Goffred. consi. 142. nu. 6. lib. 3.* cuius consilium fuit tentum per Rotam die 20. Maii 1551. coram domino Chissanen. in vna Britteuorien. Castri Polentæ. *vt in eius lib. folio* 116. ibi, &c, quia posita est in libro, vbi scripti sunt omnes actus Polentorum, & res ipsorum, quando Rauennaten. ciuitatem oc- 6 cupauerunt & sic probabiliter initium habuerunt a b habentibus interesse, non † videtur ab illis scripturis probationem sumi posse. *Aret. in c. cum caussam col. 3. de probatio. Goffre. cons. 44. col 4.* Et ita tentum fuit coram domino Chissa. in vna Britteuor. Castri Polentæ die 11. Maii 1551. *vt in eius lib folio 40.*

SVMMARIA.

1 *Archiuium non dat robur nisi scripturis inter subditos & in territorio illius ciuitatis.*

2 *Bal. vbi hic explodistur.*

DECISIO. XLII.

1 Archiuium † non probat extra territorium, & personas non subditas: nam fuit extracta scriptura vigore compulsorialium generalium per monachos monasterii S. Ioannis Euangelistę ex archiuio ciuitatis Rauennate. & auctoritas Archiuii, non operatur nisi inter subditos, & in territorio illius ciuitatis *Alexand. in auth si quis in aliqua versic. 6. fallit. C. de ędeu. quem sequuntur Iason. & Iac. de Sanct Geor. & idem Alex. cons 178. colum. 2. lib. 1. Felyn c. ad audientiam colum. 4. vers. 2. conclusio, de præscript.* Extra enim territorium de iure communi nulla est adhibenda fides. 2 Nec † obstat, quod dicit Bal. *in Rubr. C. de fid. instru. col. final.* videlicet, quod non procedit in literis confœderatis, & sub eodem Principe, quia Rota non tenet illam, per rationes supra allegatas. Et ita tentum die prima Iunii 1551. coram domino Chissanen. in vna Britteuorien. Castri Polentæ, *vt in eius libro fol. 16. die 9. Octobris 1551.* Coram eodem fuit hæc caussa proposita, & fuit idem tentum, quod Archiuium non probet extra territorium, & illius auctoritas sola non sufficit. *in eius libro fol. 8.*

SVMMARIA

1 *Articuli dati ad probãdum spoliatorem fructus percepisse & ad illos liquidandum, an sint admittendi in curia.*

2 *Spoliator etiam si fateatur spolium, & illi cesserit, tamen in negotio principali procedi non potest, nisi spolio purgato.*

DECISIO. XLIII.

Articuli † dati ad probandum spoliatorẽ fructus percepisse, & ad illos liquidandum, sunt admittendi in curia, etiam quod spoliator cesserit spolio, & deposuerit Iuliũ vnum pro solutione fructuũ facta liquidatione, & quod vigore commissionis fuerit præfixus terminus spoliato ad docendum de spolio, quo elapso & non docto procederetur in negotio principali. Quia etiamsi spoliator faceret † spolium, & illi cesserit, tamen in negotio principali procedi non potest, nisi prius purgato spolio. *Bald. in cap. conquerente de restit spol.* Et ita tentum die. 9. Iunii 1551 coram do. Achil. in vna Abulen. beneficii, *vt in eius lib. fol. 266.*

SVMMARIA.

1 *Articuli ad probandum Decanum, capitulum & Canonicos fuisse exemtos a iurisdictione Episcopi, an sint releuantes.*

2 *Dec. 1. de præscri. alias 239 in non. declaratur.*

DECISIO XLIV.

Articuli ad probandum Decanum, capitulum, & Canonicos fuisse exemtos a iurisdictione Episcopi, & immediate subiectos Papæ & sedi Apostolicæ, sunt releuãtes, non obstante decisione prima de præscriptione, alias 239, in no. quæ vult. quod articuli non sint admittendi ad probandã exemtionem contra Episcopũ, nisi probare velint de alio Prælato. Nam isti articuli continebant quod sunt exemti Decanus & capitulum ab Ordi. & immediate subiecti sedi Apostolicæ, & superior est sedes Apostolica: & propterea dixerunt, quod sunt releuantes & super illis concedatur remissoria. Et ita tentum die 20. Nouembris 1552. in vna Gallogur tana iuris corrigẽdi coram domino Romano, *vt in eius li. fol 22.*

SVMMARIA.

1 *Articuli ad probandum, quod resignatio facta fuit in manibus ordinarii de beneficio reseruato*

uato, sunt releuantes, & quare.

2 *Beneficium reseruatum in manibus ordinarii resignari potest, licet ipse nequeat illud conferre.*

3 *Beneficium reseruatum in manibus ordinarii resignatum, per nouam prouisionem obtentam a Papa confertur.*

4 *Resignans beneficium reseruatum priuatur possessione, & quoad superiorem perdit omnia.*

5 *Beneficii reseruati resignationem, in manibus ordinarii factam, Papa confirmare videtur, nouam prouisionem concedendo.*

DECISIO XLV.

1 ARticuli ad † probandum, quod resignatio † facta fuit in manibus ordinarii de 2 beneficio reseruato, licet de illo prouidere non possit, tamen quia inducit vacationẽ beneficii quoad Papam, releuantes sunt. *Rota decis. prima. de rerum permuta. in nou. Aene. de Falco in trac. reser. tertio effectu.* Cum per no- 3 uam prouisionem † postmodum obtentam a Papa, beneficium conferatur. *Sarnen. in regul. de subrogan. quæst. 19. in fine.* Nec obstat alia decis. Rotæ *573. in antiquis. & 4. Bisignet. de renuntiat.* Quia potius faciunt pro prima decis. quam contra, cum concludant resi- 4 gnantem † priuari possessione, & quoad superiorem perdidisse omnia. Quia resi- 5 gnationem ratificare † videtur concedendo nouam prouisionem, per quam beneficium acquiritur impetranti, licet ordinarius non posset illam resignationem admittere, quia facta ab exemto de beneficio reseruato: quod est verum, antequam Papa illam resignationem admissam per ordinarium approbet, prout videtur facere eum noua prouisione. Et ita fuit tentum die 12. Octob. *1551.* in vna Loadiensi Canonicatus S. Martini, coram Reuer. D. Barensi. *prout in eius lib. fol. 261.*

SVMMARIA.

1 *Articuli non sunt admittendi post sententiam, literas executoriales decretas & executas.*

DECISIO XLVI.

1 ARticuli † non sunt admittendi post sententiam, literas executoriales decretas, & executas: ita tenet Rota, neque seruatur dictum Staphilei *in tract. de liter. gratiæ & iustitia fol. 162. vers. sed hoc habet locum.* Et fuit tentum in vna Brachanensi Paroch. de Pedraza, coram D. Accorambono Decano. sub die Lunæ 15. Febr. *1552. vt in eius lib. fol. 64.*

SVMMARIA.

1 *Articuli passim in curia admittuntur de stylo, cũ clausula, saluis exceptionibus, parte opponente.*

DECISIO XLVII.

1 ARticuli passim in curia admittuntur de stylo, & si pars opponit, dicit, saluis exceptionibus, & ita fuit dictum in vna Romana domus, coram Domino episcopo Vestano 20. Maii *1552. vt in eius lib. fol. 259.*

SVMMARIA.

1 *Articuli an dentur, vel admittantur in negotio principali, quando caussa pendet super alimentis futuris.*

2 *Alimentorum futurorum caussa est suspensiua caussa negotii principalis.*

3 *Appellatio non datur suspensiua a sententia lata super alimentis futuris, licet deuoluatur caussa.*

DECISIO XLVIII.

1 ARticuli † non sunt admittẽdi in negotio principali, quando caussa pendet super alimentis futuris, quia caussa alimentorum futurorum est suspensiua † caussæ 2 negotii principalis, & non datur appellatio 3 † suspensiua a sententia lata super eis, licet deuoluatur caussa. Ita fuit decisum in caussa Romana status & alimentorum, coram D. Prospero de S. Cruce episcopo Chissanensi. Lunæ 9. Maii *1552. vt in eius libro fol. 234.* Et repetita fuit decisio, coram Domino Capisucco in eadem caussa, Venetiis 4. Nouembris *1552. vt in eius lib. fol. 283.*

ATTENTATA.

SVMMARIA.

1 *Attentata an sit executio facta post appellationẽ interpositam a decreto executionis, & quare?*

2 *Iudex appellationem admittens, si & in quantũ, an abdicet a se iurisdictionem?*

3 *Subreptitia quando non dicatur commissio?*

4 *Attentata vt plurimum fiunt post appellationẽ.*

5 *Subreptio vitatur quando rescribens poterat de tacito per supplicantem cogitare.*

DECISIO XLIX.

1 ATtentata non est † executio facta post appellationem interpositam a decreto executionis, quia ius illi non defert. *l. ab executore. C. quorum appell. non recip.* Nec ob- 2 stat † responsio iudicis facta appellanti, admittendo appellationem, si & in quantum, quia ex quo ius non deferebat, non abdicauit a se iurisdictionem, *Roman. cons. 501. colu. 2.* Et per commissionem postea subsequutam dicto iudici præsentatam, potest iudex ille procedere. *Rot. decis. 70. & 343. in nou.* Nec est verum, quod commissio sit sub- 3 reptitia, † quia non facit mentionem de appellatione. Quoniã respondebatur, quod cum in commissione fuerit facta mentio de attentatis, virtualiter & præsumptiue exprimendo attentata, non poterat intelligi nec præsumi, nisi quod fuerat appellatum, 4 cum attentata † vt plurimum fiant post appellationem. *Aymo. consil. 79. num. 8. qui alios allegat.* Et satis est quod rescribens † in com- 5 missione potuerit hoc cogitare ad euitãdũ subreptionem. *Corn. consi. 261. num. 14. lib. 2.*

Et ita fuit tentum die 25. Maii 1551. coram Decano in vna Romana legati, *prout in eius lib. fol. 329.*

SVMMARIA.

1 *Attentare non dicitur Iudex, cui præsentata est commissio, vt deberet compensare fructus vineæ cum credito liquido, si exsecutionem concessit.*
2 *Compensatio non admittitur de illiquido ad liquidum.*
3 *Processus ad vlteriora tacite reiicit appositam exceptionem.*
4 *Alternatiua electio est ad libitum.*
5 *Exsecutiue cum proceditur, pot est quis vna via electa, ad aliam redire.*

DECISIO L.

1 ATtentare † non dicitur iudex, cui est præsentata commissio ad instantiam debitoris, continens, vt fructus vineæ cōpensare deberet cum credito liquido Petri, si tali commissione non obstante iudex ad vlteriorem exsecutionem processit. Et ratio est, quia commissio compensationis 2 habebat clausulam, prout de iure, & de iure non fit † compensatio de liquido ad illiquidum *l. fin. C. de compensat. Fely. in ca. ad nostram. num.* 10. *de iureiur. Tyndarus in tractatu de compensat. in 3. & 4. quæstio. princip.* Et propterea, non obstante ista exceptione iudex potuit, & debuit ad vlteriora procedere, ex 3 quo processu † tacite reiecit dictam exceptionem compensationis, *c. ex parte. de appel. vbi omnes. Bart. in l. a procedente. nu. 4. C. de dilat. Rot. decis. 595. in antiquis.* Nec obstat, quod Petrus elegerit viam adiudicationis, quia 4 illud fecit alternatiue † & potest sequi quā maluerit ad sui libitum, *gl. in l. in rem. ff. de rei vind. Ruin. consil. 40. col. 1. volu. 4.* Et quia su-5 mus in exsecutiuis, in quibus non cogitur † quis vna via electa, persistere. Immo potest illa dimissa, ad aliam recurrere. *Bar. in l. consentaneum. col. 2. versic. quaro secundo. C. quomodo & quando iud. colum. fi. Ias. in l. 1. colum. 6. ff. si quis ius dicen. non obtemp.* Et ita pro non attentatis tentum die 1. Iulii 1551. in vna Romana Vined. corā domino Augustino, *vt in eius lib. fol. 261.*

SVMMARIA.

1 *Attentare non dicitur, qui petit se manuteneri lite pendente.*
2 *Attentare nō dicitur continuans suā possessionē.*

DECISIO LI.

1 ATtentare † non dicitur ille, qui lite pēdente petit se manuteneri in possessione, seu quasi, in qua exsistit, quia qui conti-2 nuat † suam possessionem, nō dicitur attentare, *vt est in terminis cons. P. Pauli Parisii 172. colum. 4. a num. 8. vsque ad finem vol.* Vbi respōdet ad omnes obiectiones. Et ita fuit tentū, die 5. Iunii 1551. coram domino Chissanēsi in vna Eluensi contrauentionis, *vt in eius lib. fol. 82.*

SVMMARIA.

1 *Attentare non dicitur, qui exsequitur contra appellantem, cui ius commune resistit.*

DECISIO LII.

ATtentare non † dicitur ille, qui facit ex- 1 secutionem contra appellantem, cui ius commune resistit. *Rota dec. 234. in nou.* vide infra *in ver. exsecutio sententia.*

SVMMARIA.

1 *Attentata per procuratorem quando reuocanda?*
2 *Attentata per procuratorem non habentem speciale mandatum, non veniunt per viam attentati reuocanda, & quare? Intellige vt nu. 4.*
3 *Illicita non veniunt in generali mandato.*
5 *Ratificatio illud idem operatur, quod mandatū.*
6 *Principalis quando debeat statim reuocare facta per suum procuratorem.*

DECISIO LIII.

ATtentata † per procuratorem genera- 1 lem Ferdinandi lite pendente in Rota, quæ fuerunt tacite ratificata per principalem, qui habuit notitiam de attentatis per literas missiuas procuratoris, sunt per viam attentati reuocanda. *Rot. decis. 3. vt lit. penden. in nou.* Nec obstat, quod attentata † 2 per procuratorem non habentem specialem mandatum non veniant per viam attentati reuocanda, cum in generali † manda 3 to illicita non veniant. *Rot. decis. 7. vt lit pēd. & notatur in c. cum in generali. de off. vica. lib. 6.* Quia procedit Domino non ratificante, 4 tacite vel expresse. *cap. cum quis, de sent. ex com. in 6. Abb. in cap. 1. num. 15. versic. oppono. vt lit. non contest. & ibi Felyn. num. 23. vers. 2. declaratio.* Et ratificatio † illud idē operatur, quod 5 mandatum. *l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquiren. hered. cap. ratihabitio. de regul. iur.* Et debuit Ferdinandus statim, † quod sciuit 6 possessionem captam per procuratorem facto reuocare. *Egid. decis. 51.* Et ita fuit tentum in vna Astoricensi. de Buieduze, coram Reuer. D. Chissanensi. die prima Aprilis 1552. *pront in eius lib. fol. 194.*

SVMMARIA.

1 *Attentata non sunt illa quæ sunt commissa extra rem in iudicio deductam.*
2 *Litigans non tenetur de gestis a tertio.*

DECISIO LIV.

ATtentata non † sunt illa quæ commissa 1 sunt extra rem in iudicio deductam, *glo. magna in c. non solum, de appell. in 6. Rot. dec. 36. de rescr. in nou.* Verum quia Prorex Neap. absque aliqua instantia Abbatis contra Ioan. Baptistam processit ad capturā personæ suæ, & ad sequestrationē certi Castri, super quo nō litigabatur. Et sic de gestis a tertio † Abb. non tenetur. *glos. in d. c. non* 2 *solum*

solum, vbi Abb num. 10 *reducendo in princ.* sicut nec de spolio. *cap. frequens. §. statuimus. de restit. spo. in 6.* Et ita tentum fuit, die 10. Octobris 1552. coram domino Reomano in vna pen. cum territorii, *prout in eius libro fol. 290.*

SVMMARIA.

1 *Attentata an dicatur cassatio bullæ facta de mãdato expeditorum de regestro.*

2 *Expeditores regestri bullarum in camera sunt iudices competentes, in materia bullarum.*

3 *Attentata non dicitur cassatio bulla, quando nulla lis erat, neque fuit iudicis consensus.*

4 *Attentatum quando dici non possit?*

DECISIO LV.

1 ATtentata † non dicitur cassatio bullæ facta de mandato expeditorum de libro regestri bullarũ in camera. Quia expe-2 ditores † sunt iudices competentes. *l. iuste ff. de acq. poss. Abb. in c. consultationibus. col. 2. de iur. pat.* Et nulla lis inter Io. & Bernardum pendebat, quando fuit facta cassatio, neque 3 interuenit consensus iudicis. Ideo non potest dici cassatio attentata. *Rota vt lite pend. decis. 3. num. 4. in nou.* Quinimmo si Auditori competeret iurisdictio super hoc, & pariter ad Dominum Decanum Cameræ spe-4 ctaret, non potest † dici attentatum. *Innocẽ. quem omnes sequuntur in c. cum inter. de constit. & Felyn. in d. c. colum. penul. & Dec. colum. fin.* Et ita fuit tentum, die 12. Februarii 1552. in vna Barcarensi spolii, coram Domino Augustino, *vt in eius lib. fol. 53.*

SVMMARIA.

1 *Attentata an impediant exsecutionem brachii secularis.*

DECISIO LVI.

1 ATtentata † impediunt exsecutionem brachii secularis, & antequam illa actualiter purgentur cũ refectione damnorũ, expensarum, & interesse, non potest ad vlteriora procedi. *Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 50. & 60 ff. de acq. poss.* Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniaria, die 18. Martii 1552. coram domino Augustino, *prout in eius lib. fol. 89.*

SVMMARIA

1 *Attentata possunt ex officio reuocari.*

2 *Attentando quis plus offendit iudicem, quam partem, immo offendit ius ipsum.*

3 *Attentata reuocantur etiam. quod notorie constet de non iure petentis sed iudicis officio.*

DECISIO LVII.

1 ATtentata † ex officio iudicis, etiã quod nõ constet de interesse partis petentis reuocationem attentatorũ, possunt reuocari, *vt est decis. 5. vt lit. penden num. 4. in antiquu, & decis. 4. eo. titu. in nou. & decis. 2. num. 1. vers. secus vero. de restit. spol. in nou. Cassador. decis. 3. in fine de resti. spol.* Et ratio est, quia plus † 2 offenditur iudex (cuius officium contemnitur) quam pars. Immo lex offenditur, quæ prohibet ne lite pendente aliquid innouetur, *vt toto tit. vt lite penden.* Et reuocãtur etiam, † quod constet notorie de nõ iu-3 re petentis, & de non iure actionis, sed mero iudicis officio, *vt per decisiones allegata.* Et in hoc casu Rota solet beneficium sequestrare, ne detur vitiosus ingressus. Et ita fuit obseruatum in caussa Salamantina Abbatiæ de Medina. coram R. D. episcopo Vestano 11. Martii 1552. *vt in eius lib. fol. 98.*

SVMMARIA

1 *Attentata sunt gesta nomine meo, lite pendente per assertum procuratorem, si statim habita notitia, non reclamaui.*

2 *Scientia actorum nomine meo factorum inducit tacitam approbationem.*

DECISIO LVIII.

1 ATtentata dicuntur ea, quæ gesta sunt nomine meo † lite pendente per assertum procuratorem, vel per alium me sciẽte, & non reclamante statim, quod ad mei notitiam peruenerunt, quia tunc censeor 2 † approbasse, *ad doctrinam Bar. in l. quo cum §. 1. num. 1. vers. quandoque superuenit scientia. ff. rem rat. hab. per tex. in l. filiusfamil. la. secunda. ff. ad Macedonian. Abb. in cap. cum virum. 3. not. de regul. Ias. in l. quod dotis. num. 90. vers. decimus septimus & vltimus casus. solu matrimo. Mathesil. sing. 22. Capol. caut. 24. Egid. decis. 551. Oldra. consil. 199. num. 7.* Et ita decisum fuit in vna Astoricensi Parochialis de Brimeduzze, Veneris prima Aprilis 1552. coram episcopo Chissanensi. *vt in eius libro fol. 194.* Quæ decisio fuit repetita in hac eadẽ caussa, Mercurii 26. Octobris 1552. coram domino Decano, *vt in eius lib. fol. 234.*

SVMMARIA.

1 *Attentare quis non dicitur in diuersis.*

DECISIO LIX.

ATtentatus non dicitur actus responsionis factæ per Communitatem Antonio, super eo, quod colligeret fructus per se ipsum, cum lis non † penderet super hoc in-1 ter ipsum & Communitatem presbyterorum, sed super solutione quinque librarũ pro seruitio iam præstito, & sic lis erat diuersa. Et ita fuit tentum, die 9. Martii 1554. coram Domino Oradino in vna Gerundiensi Molestationum, *vt in eius libro fol. 61.*

SVMMARIA.

1 *Attentatorum caussa, an retardet, quia sententia cõfirmari possit.*

2 *Nulliter non dicitur procedere iudex, sed grauat partem, quando procedit ad sententiã, omisso ca-*

pite attentatorum parte non opponente.

3 *Iudex procedens ad vlteriora parte non opponente, non facit iniustitiam sed est appellandum.*

4 *Recusatio iudicis denegat potentiam procedendi ante cognitionem recusationis de iure ciuili, sed de iure canonico, tenet processus ab eo factus, nisi appelletur.*

5 *Ordinis peruersio in procedendo non caussat nullitatem, sed grauat partē, ideo est appellandum.*

6 *Processus iudicis appellationis super grauamine, de tacita consensu partis super negotio principali valet omisso articulo grauaminis.*

7 *Intellect. ad decis. 4. Cassador. de dilat.*

Decisio Lx.

1 Attentatorum caussa † non retardat, quum sententia confirmari possit, quando post commissionem caussæ attentatorū non fuit de attentatis oppositum, & passus est prætendens attentata in negotio principali procedi, præsertim illis non probatis, nec verificatis, quia iudex non † procedit tunc nulliter, sed grauat partem, *cap. non solum. de appellat. in 6. & ibi Io. And. Franc. in c. dilec. el. tertio. colum. 2. versic. 2. quaritur. de appellat.* Et si iudex † tali prætendenti facit iniustitiam, non procedit nulliter, sed est appellandum, prout vidimus in iudice † recusato, cui ius commune denegat potentiam procedendi ante recognitionem recusationis, *cap. iudex, de offic. deleg. lib. 6.* Et tamen de iure canonico tenet processus ab eo factus, nisi appelletur. *Innocen. in cap. eum spirituali. de appellat.* Quod autem prius debeant reuocari attentata, est ordo datus vnius caussæ ad aliam, non ad eandem, quo casu peruersio ordinis † nō reddit sententiam nullam, sed grauat partem, adeo, vt sit necessaria appellatio. *l. 1. vbi Barto. not. 1. de appell. & idem Bart. in l. prolatam. in princ. C. de senten.* Et quia non fuit appellatum, tenet sententia, prout valet processus † iudicis appellationis super grauamine de tacito cōsensu partis super negotio principali omisso articulo grauaminis, *Egi. decis. 347.* Et secundū prædicta intelligitur dec. † Cassado. *4. de dilat. num. 3.* maxime quia nulla sunt attentata. Et ita fuit tentum, die 24. Martii 1553. coram Domino Decano in vna Taurinen. Parochialis Publitiarum, *vt in eius lib. fol. 219.*

AVDITOR.

SVMMARIA.

1 *Auditor Rota, an possit præsentatum instituere?*

Decisio Lxi.

1 Auditor Rotæ potest † præsentatum instituere, licet super præsentatione expediuerit nouam prouisionem Papæ, super qua literas non expediuerit. Ita dixerunt Domini in vna Fesulana, Sancti Iusti coram Domino Capi^ucco, Lunæ 5. Decemb. 1552 *vt in eius lib. fol. 335.*

BENEFICIATVS.

SVMMARIA.

1 *Beneficiatus præsumitur de iure habere congruā portionem.*

2 *Ecclesia non ædificatur sine dote.*

3 *Præscriptionem iuris contra se habens tenetur probare.*

4 *Abbas, an & quando teneatur probare, beneficiatos habere congruam portionem?*

Decisio Lxii.

Beneficiati petebant congruam portionem ab Abbate, & Abbas dicebat beneficiatos habere congruam portionem, quā de iure † habere præsumuntur, *per tex. in c. nemo. de consecrat. distin. 1. Decius consil. 573. num. 6. & sequ.* vbi dicitur, quod Ecclesia † non ædificatur sine dote. Quare cum beneficiati sint actores & habeant iuris prēsumtionem † contra, incumbit eis onus probandi. *c. ad decimas. de restit. spoliat. cap. 1. de præscrip. in 6.* Tamen quia probatum fuit per testes, quod Abbas percipiebat omnes decimas & primitias, & quod beneficiati sunt pauperes. Ideo Abbati † incumbit onus probandi, quod beneficiati habeant congruam portionem, & propterea illi danda est remissoria, ad id probandum, Et ita fuit tentum, die 27. Nouemb. 1551. coram Domino Augustino in vna Burgen. congruæ portionis, *vt in eius libro fol. 292.*

BENEFICIVM.

SVMMARIA.

1 *Deuoluto beneficio, qua clausula ponitur, & quid impetrans probet?*

2 *Deuolutio non cadit in beneficio reseruato.*

Decisio Lxiii.

Beneficium si impetratur, vt deuolutum, solet in supplicatione apponi clausula, † & detur deuolutio dispositiue in literis, & tunc in expeditione literarum exprimitur casus deuolutionis, & illa deuolutio est probanda per impetrantem, vt satisfiat clausulæ. *Cassado. decis. 5. de præb.* Nec obstat, quod beneficium esset reseruatum. Et ideo generaliter dici posset deuolutum. Quoniam in beneficio † reseruato non cadit de uolutio. *Cassad. decis. 8. num. 3. de præb.* Et ita tentū fuit in caussa Burgen. patrimonii die 9. Decembris 1551. coram domi. Vestano; *vt in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA.

1 *Beneficium dicitur vacare in curia, quando vacat per priuationem, & quomodo.*

2 *Contumax verus habetur pro præsente.*

3 *Priuatus si non fuit vere contumax, vel se nō defendit per procuratorem, an habeatur pro præsente ad effectum vacationis in curia.*

Decisio

DECISIO LXIIII.

1 Beneficiũ † dicitur vacare in curia si vacet per priuationis sententiam latam in curia, & contra præsentem in curia, citatũ per sonaliter per se vel procuratorem defendentem, vel contra verum contumacẽ, 2 qui habetur pro † præsente. *prout est decisio. 86. alias 35. de præbend. in antiquis, Franc. in c. præsenti. §. fane. versi. 4. adde. de præben. in 6. Abb. in c. ad petitionem. not. 3. & Fely. ibidem num 2. de accusa. glo. in ver. mori. in cle. 1. vt lit. pend* 3 Secus est, si ille priuatus † non fuit vere contumax, vel non se defendit per procuratorem, quia tunc non habetur pro præsente, *vt per Sarnen. Reg. de impetr. benefi. per ob. simil. Cardinal. q. 7. num. 7. & 8. & per Pauinũ in 7. prælud. num. 8. de off. & potest. Capit. sed. vacant.* Et ita fuit tentum in caussa Compostellana canonicatus. 19. Decembris 1552. coram dom. Vestano *vt in eius lib. fol. 465.*

SVMMARIA.

1 *Beneficium valoris 25 ducatorum distributionibus computatis non dicitur sufficiens.*
2 *Beneficium sufficiens de iure dicitur, ex quo beneficiatus iura episcopalia persoluere, & se substentare potest.*
3 *Distributiones quotidianæ non computantur in fructibus.*
4 *Intellectus c. is cui. de præben. in 6.*

DECISIO LXV.

1 Beneficium valoris † 25. ducatorum cõputatis distributionib. quotidianis, nõ dicitur sufficientes redditus habere. Quia 2 illud datur sufficiens † beneficium de iure, ex quo beneficiatus iura episcopalia persoluere, & se substentare possit, *c. de monachis. de præbend. & notatur in c. is cui, de præb. in 6.* Et 3 quia distributiones quotidianæ † non cõputantur in fructibus, *vt est decis. 7. de præben. in nou. alias 134.* Et quia regula ita loquitur secundum glos. *in reg. Cancel. 60.* Ita fuit dictum in caussa Maioricensi Beneficii coram episcopo Montisflasconen. Lunæ 12. 4 Decemb. 1552. Quare, c. *is cui † de præben. in 6.* non habet locum in eo, qui habebat beneficium insufficiens & tenue, vt videri potest in lib. Montisflasconen. *fol. 161.*

SVMMARIA

1 *Patrimonialia beneficia comprehenduntur sub indultis Cardinalium.*
2 *Patrimonialia beneficia sunt ad collationem ordinariorum, licet teneantur ordinarii illa conferre filiis patrimonialibus.*
3 *Cardinales habentes indulta, tenentur seruare omnia, quæ ordinarii seruant.*

DECISIO LXVI.

1 Beneficia patrimonialia † comprehenduntur sub indultis Cardinaliũ. Et ratio est, quia illa beneficia sunt ad collationem † ordinariorum, licet teneantur ordi- 2 narii illa conferre filiis patrimonialibus. Et cum Cardinales habeant indulta ad beneficia, quæ sunt ad collationem, prouisionẽ, & quamcunque dispositionem ordinario- 3 rum, teneantur seruare omnia, † quæ ordinarii seruare tenebantur in collatione illorum beneficiorum. Ita fuit alias decisum coram Reueren. Iacobo Puteo nunc Cardinale, cum esset Rotæ Auditor, in caussa Burgen. Beneficii de Quintana de Bureba, pro Alphonso de Razzas contra Alphonsũ Buga. Et nouissime in alia Burgen. dimidiæ portionis de Cotio coram episcopo Montisflasconen. 19. Decembris 1552. *vt in eius lib fol. 178.*

BONA.

SVMMARIA.

1 *Bona non dicuntur applicata fisco ipso iure nisi in 1. capite l. quisquis C. ad l. Iul. Maiestatis.*

DECISIO LXVII.

Bona non dicuntur applicata fisco ipso 1 iure in † terminis. *l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiesta.* nisi in primo capite illius criminis. Et ita tentum fuit in caussa Fauentina dotis coram domino Guidobono, 16. Nou. 1552. *vt in eius lib. fol. 415.* Vide tamen, quæ infra notaui in verbo, *pœna l. quisquis.*

BONÆ FIDEI POSSESSOR.

SVMMARIA.

1 *Bonæ fidei possessor est qui habet donationem etiam defectiuam, licet error iuris concurrat. nu. 2.*
3 *Malæ fidei præsumtio post tempus longissimum non potest allegari.*
4 *Titulus inualidus præstat bonam fidem, etiam si nõ interuenerit iusta caussa credendi illũ validũ.*

DECISIO LXVIII.

1 Bonæ fidei possessor est † Mattheus, qui habet donationem etiam defectiuam a Rege, cui prohibitum erat bona donare. *Bald. in l. 1. col. penult. vers. item quæritur C. de fur. quem sequitur Alex. in addit. ad Bar. in l. Celsus. col 3. in verbo alio. ff. de vsucapio. & ibi Balb. in repeti. in §. expedita. num. 19. versi. sed idem.* 2 Quamuis concurrat † error iuris, *vt per Bal. in allegata repetit. l. Celsus. §. expedita. in fine. versi. item secundum Bald. Cassane. super consuetud. Burg. in tit. des censes. §. 2. in prin. num. 9.* 3 dicens, quod † post tempus longissimum præsumtio malæ fidei non potest allegari. 4 Præterea titulus inualidus † præstat bonam fidem, etiam si non interuenerit iusta caussa credendi illum inualidum. *Balbus in d. l. Celsus not. 3.* Et quia religio non allegabat iustam caussam contra Matthæum ad hoc, vt non esset heres. *Paul. de Cast. in l. si debitores num. 2. ff de petition. heredit.* Et ita fuit tentum die quinto Iunii 1551. in vna Ma-

ioricensi pecuniatia coram dom. Vestano, *prout in eius lib. fol.* 90.

SVMMARIA.

1 *Præsentare ille potest, qui est in quasi possessione præsentādi & cū bona fide, nec requiritur titulus.*

DECISIO LXIX.

1 Bona fides sufficit † ad hoc, vt quis immitti possit in possessionē præsentandi, ratione quasi possessionis iuris præsentādi, *vt per Bal. consi. 12. de iur. patr. quod consil. sequitur Rota*, ad hoc, vt quis dicatur esse in quasi possessione præsentandi, nec requiritur titulus. Et ita fuit tentum in vna congregatione dominorum in æde diui Augustini tempore vacantiarum, in caussa Burgensi iurispatronatus sanctæ Dorotheæ, coram D. Accorambono sub die 21. Aug. 1552. *vt in eius lib. fol.* 130.

BREVE.

SVMMARIA.

1 *Possessio capta vigore breuis etiam lite pendente, quando debeat sequestrari.*

DECISIO LXX.

Breue, in quo dicitur, q̄ impetrans sine vitio spolii, capere possit possessionem 1 beneficii, si nō habet, etiam lite pendente, & sine vitio attentatorum, si possessio † capta sit lite pendente, nihil operatur, & possessio capta vigore talis breuis lite pendente debet ex officio sequestrari. *Rota decis.* 2. *in nou. de restit. spoliat.* Et ita fuit tentum in vna Auersana Beneficiorum die 14. Nouēbris 1552. coram domino Augustino, *prout in eius lib. fol.* 351.

SVMMARIA.

1 *Breue habens, quod sine vitio spolii & attentatorum detur possessio, si detur cum effectu, an eiectus agat spolio.*

DECISIO LXXI.

1 Breue habens, † quod sine vitio spolii & attentatorum, detur possessio amoto ex inde quouis illicito detētore si exsequatur, non potest eiectus agere spolio contra immissum vigore breuis, propter illam clausulam positam in breui, videlicet sine vitio spolii & attentatorum. Vide infra in verbo *spolium*, quid deci sum in caussa Tholetana Parochialis de Alarcon. sub die 19. Decembris 1551. coram domino Reomano.

BVLLA.

SVMMARIA.

1 *Confirmationis bulla vnius concordiæ potest expediri inserto tenore concordiæ, etiā stante clausula, quod tenor haberetur pro expresso.*

2 *Concordia censetur confirmata non solum quo ad ea, quæ ordinaria sunt, sed ea, quæ sunt contra ius & quare.*

3 *Abbreuiatorum relationi interdum statur.*

DECISIO LXXII.

1 Bulla confirmationis concordiæ potuit expediri cum insertione tenoris totius concordiæ, stante clausula, cuius tenor habeatur pro expresso, *secundū But. cons.* 2. *quod consilium passim seruatur in Rota Cassa. deci.* 10. *& 38. super regul. Sarnen. in præ. reg. q. si. col. penul. & latissime prosequitur Fely. in c. nonnulli in 7. & 8. col. num. 22. de rescript.* Et concordia † censetur confirmata nō solum quo ad ea, 2 quæ ordinaria sunt, sed etiam quo ad ea, quæ sunt contra ius, quia cōfirmatio Principis eo casu habet vim dispensationis, *Egi. decis. 365. & 697. Felyn. in c. cum inter col. 1. de exceptio. & in c. si quando col. 4 de rescript. omnes in l. quidam consulebant. ff. de re ind.* Et quia Abbreuiatores † consulti dicebant, quod 3 bullæ poterant expediri toto tenore inserto, & hoc, nisi esset in concordia aliqua exorbitans symonia. Et ita tentum fuit die 15. Iunii 1551. coram domino Achille in vna Terraconē. Camerariæ, *vt in eius lib. fol.* 249.

SVMMARIA.

1 *Congrui bulla Leonis decimi procedit etiam contra alium ex vicinis vt hic.*

2 *Decretum irritans in bulla appositum annullat contractus aliter factos.*

DECISIO LXXIII.

1 Bulla Leonis 10. qua cauetur, quod ædificare † volens, si est vicinus, irreuocabiliter præferatur cuicunque ementi domum vicinam, procedit etiam contra alterum ex vicinis irreuocabilibus, qui non vult vti beneficio bullæ, sed murum eius contiguum domui venditæ illi emtori, qui adhuc non erat vicinus irreuocabilis, ex voluntate, nō ex necessitate vendiderat, quia alter vicinus irreuocabilis poterat vigore bullæ Leonis annullare dictam venditionem, tanquā factam in eius præiudicium, contra dispositionem dictæ bullæ, quæ cū habeat decretū irritans, annullat contractus aliter factos 2 *Fely. in cap. si constiterit. in fine. de accusat. Sarnē. q.* 49. *num.* 3. *in regul. de trien.* Et si quod ius fuisset translatum in dominum emtorem, non erat considerabile, quia durare nō poterat. *l. fina. in fin. C. de bon. quæ lib. Angel. in l. voluntas. in fin. C. de fideicommiss. & Roman. in l. plerique. ff. de rit. nupt.* Et ita resolutum in vna Romana domus, die 4. Nouemb. 1551. coram domino Guidobono, *vt in eius libro, fol.* 53.

SVMMARIA.

1 *Bulla sumtum an, & quando faciat fidem.*

2 *Bulla Apostolica æquiparantur instrumentis.*

3 *Registrum bullarum reputatur prothocollum.*

4 *Originale prothocollum vel aliud simile quandō est cancellatum, non facit fidem aliud originale ab eo extractum.*

Instru-

5 *Instrumenta omnia, quando censeantur cassata.*
6 *Bulla est de falso suspecta, quãdo non reperitur in registro bullarum.*
7 *Sumto non est adhibenda fides, quando reperitur cassatum de mandato Expeditorum, & num. 8.*

DECISIO LXXIV.

1 BVllæ sumtum † extractum ex registro bullarum in Camera, quæ bulla in dicto registro cassata de mandato Domini Auditoris Cameræ fuit ex eo, quia instrumentum mandati erat falsum, nullam facit fidẽ,
2 quia bullæ Apostolicæ † æquiparantur instrumentis. *Sarnen. in reg. de public. resigna. q. 9.*
3 *num. 8.* & registrum † bullarum reputatur prothocollum seu originale. *Rota decis. 28. de probat. in antiquis, & de fid. instrum decis. 10. Egid. deci 251. Belenzin. de carit subsid. q. 113. num. 6. & seq. Staphile. de lit. gratiæ & instit fol. 140. versic. conceduntur autem, & fol. 143. vers. vitium.* Et
4 quando † prothocollum, seu vnum originale est cancellatum, non facit fidem aliud originale, quod habet originem ex illa radice infecta. *Bal. consil. 14. nu. 1 lib. 4. & Sarnen. in reg. de iure quæsit. nõ tollen. q. 20.* Nam omnia
5 instrumẽta † censentur cassata. *Fely in c. quoniam contra col 8. not. 7. de probat.* Præterea bul-
6 la † est de falso suspecta, si non repetitur registrata in registro bullarũ. *Cassad. super reg. decis. 5. num. 6.* Et ita fuit tentum coram Re-
7 uer. D. Augustino, quod sumto † non erat adhibẽda fides, quia reperitur cassatum de mandato expeditorum, & propterea est remittendum ad dominos Clericos Cameræ, vt bullæ plumbum abscindant, *glo. in l. exemto. §. is quam vina. ff de act. emt. Fabian. de Monte in tract. de emt & vend q 8. princ. num. 4.* Et propterea, die 7. Nouembr. 1552. coram Domino Reomano in vna Barchinonen. beneficii S. Michaelis, fuit tentum, quod non procedatur ad canonizationem literarum, eo
8 quia iam Rota scit, quod registrum † fuit cassatum, sed bene Rota voluit, quod expectaretur Bernardus absens ad hoc, vt posset se defendere circa illam cassaturam, coram iudice pro suo interesse, & quod interim non confirmentur sententiæ in fauorem Ioannis latæ, *pro vt in eius lib. fol 321.* Adde quod ante supradictam decisionem, die 12. Febr. 1552 in dicta caussa, coram Domino Augustino fuit tentum, quod sumto cassato de mandato expeditorum nulla esset dãda fides. *per l. Labeo. vbi Ias. ff. de pact. Bald. in l si præses, num. 6. quomodo & quan iud. Doctores in c. ex his. de fide instrum. Paris. consil. 28. lib. 2 prout in eius lib. fol. 53.*

SVMMARIA.

1 *Bulla non corrigitur, quando non discordat a supplicatione.*
2 *Matricis tenor attenditur, & num. 6.*
3 *Coniecturis non est opus in claris.*
4 *Literarum correctio passim conceditur.*
5 *Literarum tenor est verificandus ex tenore supplicationum, super quibus expediantur.*

DECISIO LXXV.

BVlla † non est corrigenda, quando non discordat a tenore supplicationis, quia tenor † matricis attenditur, *argum. cap porro, de priuileg.* Nam in supplicatione dicitur, quod lis erat nulla, & quod illius nullitas & infectio potuisset exprimi, indubitatũ est, & in bulla litem nullam potuisse narrari quia in claris † non est opus cõiecturis, *l. ille, aut ille, §. cũ in verbis, ff. de leg. 3. l. illam, C. de colla.* quamuis correctio † literarum passim concedatur. *Paris. consil. 95. num. 14. lib. 4.* quia tenor earum † est verificandus, *ca. cum olim. de priuileg. & in cap. fin. de fide instrum.* ex tenore scilicet supplicationum, super quibus expediuntur. *Paris. consi. 77. vol. eod.* & vbi discordant, corrigẽdæ sunt iuxta supplicationes, tanquam matrices scripturas, quibus † vti originalibus magis statur. *Bart. & Alexand. in l. Sempronius. ff. de leg 2. Felyn. in cap. quoniam contra not. 7. de prob.* Tamen in casu nostro non discordabant, & sic non erat locus correctioni. Et ita fuit tentum in vna Placentina parochialis de Valuerde, coram Domino Augustino, die 11. Ianuarii. 1552. *prout in eius lib. fol. 15.*

SVMMARIVM.

1 *Bulla quæ habet clausulam, vocatis vocandis, & sine alicuius præiudicio, licet habeat decretum irritans, non habet effectum, nisi adueniente cõditione.*

DECISIO LXXVI.

BVlla quando habet † clausulam (vocatis vocandis, & sine alicuius præiudicio) licet habeat decretum irritans, tamen non habet effectum suum, nisi adueniente illa conditione, *arg. tex. in clem. vnica. §. quia decretum, de concess. præb.* Ita fuit decisum in caussa Giennen. beneficiorum, coram D. Vestano 17. Iunii 1552 *vt in eius lib. fol. 256.*

SVMMARIVM.

1 *Congrui ius inductum ex bulla Sixtina, suffragatur viciniori, ordine successiuo.*
2 *Agnatis, quando facienda est venditio vigore statuti, intelligi debet, scilicet proximioribus.*
3 *Statuta & noua constitutiones interpretationem recipiunt a iure communi.*

DECISIO LXXVII.

BVlla Sixti 4. sub rubr. *de ædificiis, & nouis operibus construendis ad decorem Ciuitatis*, de qua in volumine statutorum Vrbis, *fol. 29. lib. 6.* non habet locum, quando duo sunt æqualiter vicini. Nam si vnus esset vicinior altero, verum est de iure, quod magis remotus non dicitur vicinus, quia vbi fit mẽ-

tio de proximis vicinis, & aliis sub nomine 1 collectiuo, intelligitur † ordine successiuo, vt scilicet proximior primo loco, & deinde alii considerandi sint, *Bal. Ang. Saly. & Castr. num.6 in l.fi.C.de verb.sig. argu etiam eorum quæ dicuntur per Ioannem Fabrum in § ita tamen. Instit. de hered quæ ab intest. defer. per Petr. de Anch. in consi.371.num.4. per Io. Igneum in l. dudum, nu. 27.C. de contrah emt per Bened in cap. Raynutius, num.606. de testam per Dec. in consi 619. col fin nu.* 2 6. vbi si statuto cauetur, † quod res vendi debeat in agnatione, & vendita fuerit agnato in gradu remoriori, nō dicitur satisfactum 3 statuto. Et notum est, statutū † & nouas cōstitutiones interpretationē recipere a iure communi *Salycet. in l. si serui vestri. C. de noxal. nume.2.* Et ita fuit decisum in caussa Romana Domus, coram Domino Guidobono, 26. Octob. 1552. *vt in eius lib. fol.334.*

SVMMARIVM.

1 *Congrui ius ex bulla Sixtina considerat, cui magis domus adiaceat, qui magis illa indigeat, & vbi resultet maior ornatus, & decor vrbis.*

DECISIO LXXVIII.

BVlla Sixti Quarti, de ædificiis & nouis operibus construendis ad decorem Ciuitatis, *de qua in vol. statutorum vrbis lib 6. fol. 29. in illis*, qui pariter sunt vicini, considerat, 1 cui magis † domus adiaceat, qui magis illa indigeat, & vbi resultat maior ornatus & decor vrbis, & ille erit præferendus in emtione domus, *vide decis. Neap. 223. & Ioan. de Amic. de Venafro consil. 1. in 3. dub. vbi declarat dictam decis. Neap. 223.* Et ita illam bullam interpretati sunt Domini de Rota in caussa Romana Domus, coram Domino Guidobono 14. Nouembris, 1552. *vt in eius libro fol. 390.*

SVMMARIVM

1 *Bulla resignationis canonicatus & prebendæ discordans a mandato, an debeat mitti ad corrigendum ad cameram, vel ad cancellariam.*

2 *Expeditorum consilium interdum Rota petit.*

DECISIO LXXIX.

1 BVlla resignationis † canonicatus & præbendæ, quæ non concordat cum mandato, debet ad corrigendum remitti, an autem debeat remitti ad Parcum Abbreuiatorum, vel ad Cameram dubitabatur? Nam pro vna parte dicebatur, quod consensus erat præstitus in Cancellaria, & in Cancellaria solet extendi, & inde bulla cum consensu extenso remittitur ad Cameram pro vlteriori illius expeditione facienda: & tūc distinguebatur: aut literæ discordabant respectu consensus, & debent ad Cancellariā remitti: aut discordabant ratione vlterioris expeditionis factæ per Cameram, & tūc essent remittendæ ad camerales expeditores. Pro altera parte dicebatur, quod bulla fuit expedita p summistā, quo casu cū non deregatur error, Parcus non potest se intromittere. Præsertim, quia hic non dubitatur, an consensus sit bene vel male extensus: nam consensus concordat cum mandato, sed solum est dissens. inter mandatum & supplicationem: ideo Domini 19. Iunii 1553. resoluerunt, bullam omnino esse remittendam ad corrigendum, quia non cōcordabat, sed mandarunt Domino Ponenti, vt quæratur † consilium a duobus Expedi- 2 toribus, cui sit remittenda bulla ad corrigendum an ad Cameram, vel ad Parcum. Et ita fuit factum in vna Lucana Canonicatus, & prabendæ, coram Domino Accorābono Decano, *vt in eius lib fol 434.*

SVMMARIVM.

1 *Correctio bullarum prouisionis, discordantium clare a supplicatione, quando facienda, ante, vel post executionem.*

DECISIO LXXX.

BVllarum prouisionis † correctio, si bul- 1 læ clare discordant a supplicatione, facienda est, priusquam executio & brachiū seculare relaxetur. Si autem non constat clare, aut est dubium, & tunc est prius procedendum ad executionem, quam bullæ remittantur ad corrigendum, *Gigas tract. de pensio. q 100. num.9 & 21. Bartol. in l. prima. § & parui refert. ff. quod vi aut clam. Antonius de Canar. de execut. instru q decima* Et ita fuit sentū die 19. Nouembris 1554 corā Domino Oradino in vna Paduan. Pension. *vt in eius libro folio 431.*

SVMMARIVM

1 *Bulla reseruationis pensionis an sit remittēda ad corrigendum.*

2 *Credi an magis debeat scedulæ Cardinalis, quam notulæ Vicecancellarii.*

3 *Papa assertioni statur.*

4 *Relatum est in referente.*

5 *Possessionis datio per illum facta qui habet potestatem conferendi, operatur collationem.*

DECISIO LXXXI.

BVlla reseruationis pensionis non est † re- 1 mittenda ad corrigendum, quia articulus ille, an magis † credatur scedulæ Cardi- 2 nalis, quam notulæ Vicecācellarii, requirit altiorem indaginem. Sed in casu nostro Domini pro maiori parte dixerunt, quod sumus in claro, quia stādum est † assertioni 3 Papæ, *clem. 1. de probatio.* Et gratia est motu proprio facta, & licet referat se ad scedulā, cum autem constet de scedula, relatum † est 4 in referente, *l asse toto. & l. iu testamentis, ff. de condi. & demon.* Accedat etiam quod scedula consistorialis est proposita, & subscripta per Papam, & sic prouenit ab eo, qui eccle-

siam,

siam, & episcopatum conferre poterat. *Ro. ta in simili in nou. decis. 16. de concess. praeben.* vbi inductio † in possessionem facta ab eo, qui habet potestatem conferēdi, operatur collationem, & maxime, quia in motu proprio Papa narrat tenorem scedulæ relatæ. Nec notula Vicecancellarii illam facultatem transferendi excludit, cum dicat, &c. Ita vt possit dici plus dictum, & minus scriptum, & omnes Domini fuerunt in hoc, quod cū hæc quæstio requirat altiorem indaginem, & simus in casu valde dubio, quod prius discutiatur super re iudicata, & exsecutione, quam super discordantia. Et ita fuit tentum die 14. Decembr. 1554. coram Domino Oradino in vna Paduana Pensionen. *vt in eius libro folio 506.*

CAMBIARE.

SVMMARIA.

1 *Arbitrium liberum cambiandi, important verba videlicet, remittas pecuniam cum meliori lucro.*
2 *Arbitriū habenti omnis culpa remissa censetur.*
3 *Decoctio superueniens cui spectet.*
4 *Accidentia ex improuiso fato imputari debent, non noxæ.*
5 *Facienti bona mente non imputatur, si aliquid mali accidat.*
6 *Bona fide factum dicitur recte factū, nec pœnam aliquam meretur.*

DECISIO LXXXII.

Cambiauerat Bartholomæus Panciaticus Florentiæ scuta 400. cum N. de Floren. & direxit literas cambii cuidam Oliuerio de Roma, vt solueret Paulo Grimaldo mercatori Romano, dicta scuta 400. cui Paulo alias literas scripsit, quod procuraret acceptationem literarum cambii ab Oliuerio, & deinde illarum exactionem, & quod postea cum meliori lucro Florētiam per aliud cambium remitteret dicta scuta 400. Paul. ante exactionem fecit cambium de propriis pecuniis cum Signorinis in pecunia numerata, die 9. Decembris 1542. & pecuniæ erant exigendæ die 21. dicti mensis. Euenit casus, quod Signorini decoxerunt die 16 eiusdem mensis, adeo, vt pecuniæ deperditæ fuerint. Bartholomæus petebat a Paulo dicta scuta 400. Paulus replicabat, quod pecuniæ cambiatæ cedebant 1 periculo Bartholomæi: nam illa † verba, quod remitteret cum meliori lucro, important liberum arbitrium cambiandi. *Bartol. in l. creditor, §. Lucius, ff. mandati Ias. in l. si sic legatum num. 19 ff. de l. 1.* Ita vt abfit dolus ab 2 ipso Paulo, & propterea omnis † culpa ei remissa censetur. *Bart in l. 1. versic. tamen vnum nota. de solutio. Alexand in l. si constante, § si maritus, ff sol. matri.* Et propterea, quod dānum † decoctionis superueniens spectat ad Bar- 3 tholomæum. *Paul. de Castr. in l. negotium, C. de negot. gest,* cum ea, quæ ex † improuiso casu 4 accidant, fato imputari debeāt, non noxæ. *l. 1. C. de sica.* Ideo Domini dixerunt, quod Paul. non commisit aliquam fraudem neq; dolum, sed quod fecit meliorem conditionem Bartholomæi, & satisfecit commissioni datæ secundum consuetudinem mercatorum, & quod fecit bona mēte, propterea † si quid mali ei accidit, non debet facienti 5 imputari, *cap. de occidendis 23. q. 5.* Et Bald. *in consil. 414. lib 1.* dicit, quod bona † fide factū, dici- 6 tur recte factum, nec pœnā meretur, Et ita tentum die 11. Maii 1551. in vna Florentina Cambii coram Reuerend. domi. Baten. *vt in eius lib. fol. 158.* vide corā me in ista caussa per plures positiones facto melius intellecto de annis 1516 & 1517.

CANONICVS.

SVMMARIVM.

1 *Operaria in titulum obtineri non potest, nisi obtinens Canonicatū regularis exsistat.*
2 *Alimentorum gratia id, quod datur regularibus, non recipit reiterationem, etiam quod recipiens fungatur vice duplicis personæ.*
3 *Clausulæ posita in parte exsecutiua gratiæ, nō augent dispositionem.*

DECISIO LXXXIII.

Canonici Regulares Sancti Augustini in ciuitate Cæsar Augustan. habent quoddam monasterium seu ecclesiam Canonicorum regularium, qui Canonici consueuerunt habere diuersa officia secundum necessitatem ecclesiæ. Nam vnus est Camerarius, alter est operarius, alter thesaurarius, Cantor, & similia habent officia: qui etiam emittunt professionem, & promittunt tria vota, & nihil proprii habent, nisi quatenus ipsis permittitur a Priore, & conuentu. Euenit, quod operaria præfata a certo tempore citra fuit data in commendam, & vltimo quidam Michael illam in commendam obtinuit, & portionē assignatam dictæ operariæ recipiebat, qui postmodum in titulum sibi conferri pariter obtinuit, & se effici Canonicum regularem, quia operaria † in titulum non potest 1 obtineri, nisi obtinēs Canonicus regularis exsistat, propterea prætendebat Michael velle duplicem portionem, vnam tāquam operarius, alteram tanquam Canonicus regularis: fuit dubitatum an ex eo, quod sibi operaria in titulum collata fuit, debeat habere portionem Canonicalem, quam operarii titulares non solent habere. Respondebatur negatiue, quod non, qa illi omnes, qui habebant officia prædicta, dicuntur canonici, & solum inter eos fit distinctio, an

dicantur habere aliquam dignitatẽ, & præeminentiam plusquam alii Canonici sui ordinis. *Abb post alias in c. de mulcta, de præbend. Ioan. Andr. Archid. Dominic. & Perus in ca. 1. de consuet. lib. 6. Io. de Sylua in tractat. de benef. parte 1. 2. q. nume. 36. & 38. cum seq.* Ex quo sequitur, quod Michael vigore gratiæ suæ non potest habere operariam in titulum, & Canonicatum, cum emissione professionis, quia non potest habere portionem suam distinctam, quam talis operaria nõ erat solita habere, & quia sumus in monasterio regulari, in quo omnes fratres appellantur Canonici regulares, nec habent portiones, & præbẽdas separatas, sed solum vnusquisque accipit, quantum secundum indigentiam & exigentiam monasterii eis ministratur a 2 Priore, & quicquid † præstatur, est pro alimentis, quæ non recipiunt reiterationem, etiam, quod recipiens fungatur vice duplicis personæ. *l. alimenta § Basilica, ff. de aliment. leg. c. felicis, de censibus lib. 6. & in c. ex literis, col. 3 penul. de probat.* Nec obstant clausulæ † positæ in parte exsecutiua gratiæ Michaelis, quia non augent dispositionem, *clem. prima, in fin. de præben. Abb. in c. cum nostris, col. si de concessio. præbend. & Cardi. consil. 25. in fin.* Et ita fuit tentum quarta Nouemb. 1551. in vna Cesarauguftan. subreptionis literarum, coram Reuerend. Dom. Beren. *vt in eius lib. fol. 269.*

SVMMARIVM

1. *Canonici in cathedrali ecclesia, an veniant dignitatis appellatione.*
2. *Canonici soli sine portionariis, possunt disponere de bonis mensæ capitularis, non obstante statuto, de quo hic.*
3. *Capitulum repræsentatur per canonicos.*
4. *Consuetudo debet probari, vt obsit.*
5. *Canonici possunt disponere de bonis communibus sine interuentu portionariorum.*

DECISIO LXXXIV.

1 CAnonicus † in cathedrali ecclesia sub nomine dignitatis sub larga interpretatione, de iure venit, *vt dixi infra, in verbo digni-2 tas.* Et Canonici † sine portionariis possunt disponere de bonis mẽsæ capitularis, non obstante statuto & concordia, videlicet: Statutum erat in ecclesia Corduben. ad Obinan. ne mandata fierent a priuatis sine scientia, & consensu Decani, & capituli, quodque mandata facta non valerent, nisi prius deliberata essent inter omnes de capitulo. Verum, quia portionarii dictæ Ecclesiæ erant soliti interuenire in capitulo pro certis negotiis, ideo se opponebant canonicis, quod non possent disponere de bonis mensæ capitularis sine illis. Quare Domini dubitarunt, an Canonici soli sine portionariis (stante concordia, vel statuto) possint disponere de bonis mensæ capitularis. Et die 16. Maii 1552. coram Reuerend. D. Chissaneu. in vna Corduben. mandatorum, fuit resolutum, quod Canonici soli sine portionatiis possint disponere de bonis mensæ capitularis, non obstante dicto statuto, quia capitulum repræsentatur † per ca- 3 nonicos, & non per alios. *Abb. in c. noui. 1. not. de his, quæ fiunt a prælatis & idem in cap. 1. in 6 q. & in cap scriptum, in 6 not de electio.* nec pariter concordia obstat prædictis, quia est relatiua ad consuetudinem, † de qua non cõ- 4 stat, *prout in eius lib. fol. 256.* Et die 23. Maii 1552. coram eodem Domino Chissanen. pariter tentum fuit, quod Canonici † possent dispo- 5 nere de bonis communib. absque interuẽtu Portionariorum, *prout in eius lib fol. 282.*

SVMMARIVM

1. *Canonico regulari potest prouideri de beneficio curato seculari, ex communi requiritur saltem episcopi dispensatio.*

DECISIO LXXXV.

CAnonico † regulari potest prouideri de 1 beneficio curato seculari, iuxta cõmunem opinionem relatam per Abbatem, *in c. quod Dei timorem num 7. de statu monach. & per Ioan. de Sylu. in tractat. benefic. 3. par. q. 70. num. 1.* vbi id de monacho dicit: hoc, quãto magis in canonico regulari, quicquid in contrarium dixerit, Rota *decis. 262. alias 5. de iur. patro. in nou.* contra quam alias per Dominos fuit tentum. Sed bene verum est, quod requiritur dispensatio saltem episcopi. Et ita fuit tentum in caussa Meten. Parochialis coram Domino Guidobono 16. Nouemb. *1552. vt in eius lib fol. 407.*

SVMMARIVM

1. *Collatio episcopi ad menses ordinariorum concessa per Papam, non extenditur ad beneficium vacãs tempore vacationis sedis.*
2. *Datæ tempus attenditur in concessione facta per Papam conferendi.*
3. *Ordinarii sede vacante habent omnes menses.*
4. *Intentionis Papæ non videtur esse, vt in eius concessione habeat oculum ad sedem vacantem.*

DECISIO LXXXVI.

CReatio in Canonicum, quæ est restricta ad collationem talis episcopi, & ad mẽses ordinariorum concessa, per Papam, non capit † præbendã postea sede vacante ipsius 1 Papæ concedentis, vacantem in mense Ianuarii, quia ille mensis non erat ordinarius, sed reseruatus Papæ per regulas Cãcellariæ, quæ tunc vigebant. Et tempus datæ † inspi- 2 citur, *Felyn. in c. cum te, num. 18. de rescript.* Nec obstat, quod sede vacante † omnes menses 3 dicantur ordinariorum, quia (vt dixi) tempore datæ, cum Papa esset viuus, non est verisimile, quod intellexerit de mense Ianuarii,

rii, qui per Regulas erat reseruatus, nec fuit eius intentionis, vt haberet respectum ad vacationem sedis. Et ita decisum fuit in caussa Aretina Canonicatus & præbendæ, coram Domino Guidobono 21. Nouembr. 1552 *vt in eius lib fol. 424.*

CAPELLA.

SVMMARIVM

1 *Ecclesia quælibet debet in plures partes diuidi.*
2 *Ecclesia diuidi debet per cancellum.*
3 *Ecclesia in vna possunt esse duæ congregationes.*
4 *Clericus secularis ab episcopo deputatus, debet curam animarum populo ministrare.*
5 *Monachi curam animarum ministrare non possunt.*

DECISIO LXXXVII.

CApella in qua exsistit Capellania de Maiera, dicta fuit ab antiquo Capella crucis, sita, & inclusa intra ecclesiam monasterii beatæ Mariæ de Naiera, vt testes omnes probant, nec sunt duæ ecclesiæ, vna scilicet clericorum secularium, altera monachorũ, sed vna tantum, quia ita dicunt testes. Et, quia in prima parte ecclesiæ est cancellus, intra quem debẽt stare monachi, in reliquo corpore ecclesiæ, quod appellatur nauis, stare debent clerici seculares, cum de iure 1 sit expressum, quod quælibet † ecclesia debeat in plures partes diuidi, *c. 1 de vit. & honesta. cleric. & ibi Abb. num.* 3. tanto magis pro honestate monachorum. Nec est vera consequentia dicentis duas esse ecclesias, ex quo diuisa est ecclesia per cancellum, nam 2 est diuisa, quia ita † fieri debet de iure. Prætereain eadem ecclesia possunt esse † duæ 3 congregationes, prout est in ecclesia sancti Ambrosii Mediolani, *vt in terminis dicit Bonifac de Vital. in clem. 1. nu. 6. de electio.* prout dici non possunt duæ ecclesiæ, quia in vna parte celebrãt monachi, in alia clerici seculares, quoniam vna est ecclesia constructa, & ædificata a monasterio, in qua vnus clericus 4 secularis † ab episcopo deputatus debet curam animarum populo ministrare, 5 *monachi* cum curam animarum monachi † ministrare non possunt, *d. ca. 1.* Et ita tentum die 3. Martii 1553. in vna Calagurritana de Naiera, coram Domino Accorambono Decano, *vt in eius lib. fol. 128.*

CAPITVLORVM INTELLECTVS

SVMMARIVM.

1 *C. is cui. de præbend. in 6. an habeat locum in duobus beneficiis simplicib. sub eodem tecto.*

DECISIO LXXXVIII.

1 CApitulum, *is cui † de præbend. in 6.* sicut habet locum in curatis, ita etiam habet locum in duobus beneficiis simplicibus similibus sub eodem tecto secundum Lap. Abb. *in d. c. is cui.* Ita tenuerunt Domini in caussa Maioricen. beneficii Veneris 2. Decembr. 1552. coram episcopo Mõtisflasconen. *vt in eius lib. fol. 131.*

SVMMARIVM.

1 *C. is cui. de præbend. in 6. an habeat locum in eo qui prius habebat beneficium insufficiens, & tenue.*

DECISIO LXXIX.

CAp. is cui, † de præbend. in 6. non habet 1 locum in eo, qui prius habeat beneficium insufficiens, & tenue, *per notata ab Abb. in c. exstirpandæ, §. quia vero, in repetit. de præben. gloss. in ver. intitulatum, in fine in cap. dudum, de electio. & ibi notat Abb. Franc. in d. c. is cui. num 3* Et ita tenuerunt Domini in caussa Maioricen. beneficii coram Episcopo Montisflasconen. Lunæ 12. Decembris 1552. *vt in eius lib. fol. 161.*

SVMMARIVM.

1 *Capitulum primum, de rescript. in 6. an habeat locum in rescripto impetrato, & præsentato auditori Rotæ.*
2 *Auditores Rotæ habent ordinariam iurisdictionem in cognoscendo, & delegatam in sententiando.*

DECISIO XC.

CApitulum primum, *de rescript. in 6.* quo cauetur, quod rescriptum sit ipso iure nullum si ab excommunicato fuerit impetratum, non habet † locum in rescripto im- 1 petrato, & præsentato auditori Rotæ. Ratio est, quia auditores Rotæ † habent ordinariam iurisdictionem in co- 2 gnoscendo, licet delegatam in sententiando, secundum Rotam, *decis. 594. in antiquis & decis. 362. alias 13. de offic. delegat. in nou. Mths. in repertor. in ver. excommunicatus licet non possit, Franc. in d. c. 1. colum. 6. ver. 10. quæritur, Felyn. in rubri. de rescript. colum. 2. vers. hos quinque casus.* Et ita fuit resolutum in caussa Fatten. Abbatiæ, coram Domino Guidobono 9. Decembr. 1551. *vt in eius lib. fol. 493.*

CAPITVLVM.

SVMMARIVM.

1 *Portionarii ecclesiæ Corduben. habent ius votandi cum Canonicis, & an possint singuli votare.*
2 *Canonicus statim creatus habet ius eligẽdi, idem in portionario.*
3 *Portionarius habet ius votandi annexum.*
4 *Cleri quilibet admittitur ad agendum in concernentibus interesse ecclesiæ.*
5 *Clausula (omni meliori modo) facit actum valere eo modo quo potest.*
6 *Commissio regulatur iuxta mandatum productum.*

DECISIO XCI.

CApitulum Portionariorũ, ecclesiæ Cordubẽ. † quod habet ius votãdi cũ Cano-

nicis, omnes & singuli de per se possunt agere super eodem iure votan. contra possessores, quia sicut quilibet Canonicus † statim, quod est effectus Canonicus, dicitur habere ius eligendi. Idem dicendum est in portionario, qui habet ius † votandi annexum. *Innoc. in c. bana, & 2. ver sed hoc, de postulat. prælat. Abb. in cap. ex literis, col. 2. Felyn. colum. 3. & Decius, colum. 4 de probat.* Immo quilibet † de clero admittitur ad agendum in concernen. interesse ecclesiæ, *ex Felyn. in cap. cū olim. col. 3. versic. quamuis de testam. & idem in ca. dilecti col. 4. vers. quilibet de clero, de maior & obedien.* præsertim quando faciũt mandatum cũ clausula, omni meliori modo, q̃ clausula, facit † actũ valere, eo modo quo valere pōt. *Bald. & Imol. in l. cum pater, §. filiis matrem. ff. de leg. 2.* Et quia in commissione per Portionarios obtenta, erant in genere portionarii nominati, & sic quasi capitulariter fuit responsum, quod commissio † regulatur secundum mandatum productum. Et ita tentum die 18. Decembris 1531. coram Domino Capisucco in vna Burgen. iuris votan. *vt in eius lib fol. 252.*

CAPITVLA CONCLAVIS
Leonis decimi, & Clemen. septimi.

Capitulum Leonis decimi.

Item bona Cardinalium, & religiosorum aliorumque prælatorum, nec non omnium curialium, & cortesanorum in curia decedētium, nullo modo occupabit, vel occupari faciet, quauis occasione, vel caussa, sed permittet iuxta in ru dispositionem, vel consuetudinem, & concessam facultatem vel priuilegia, ac voluntatem decedentium, vt iidem de bonis ad ipsos quoquomodo pertinentibus, prout eis placuerit, disponere, liceatque eis absque alia licentia obtenta condere testamentum libere, & expedite, non obstante bulla alias super hoc in fauorem cruciatarum edita, & quibuscunq, aliis literis apostolicis, & pro fabrica sancti Petri editis, etiam de tertia, & alia portione Cameræ Apostolicæ applicanda loquentibus: aliis religiosis vel Cardinalibus, qui propriam voluntatem a se abdicarunt, tantummodo exceptis, quorum bona deuolui permittent ad proximiores, vel ad eos, ad quem vel ad quos pertinet de iure, consuetudine vel priuilegio. Nec de prouentibus, & iuribus capelli Cardinalium decedentium aliquid occupabit, vel occupare faciet, aut permittet: immo velit, quod sit liberum eisdem Cardinalibus, & religiosis de eisdē prouentibus, & iuribus testari, & disponere, ac facere, prout & quemadmodum eis videbitur. Et si eos intestatos decedere contingat, permittet, quod iura, & prouentus huiusmodi exsisten. deceden. debitum transeat ad heredes eorundem, vel ad quos de iure, & consuetudine spectent, sublatis subsidiis contrariis, quibuscunq.

CAPITVLVM CLEMEN. VII.

Item promitto, iuro, & voueo, quod bona Cardinalium interessentium præsenti electioni, seu creationi Pontificis, nec non legatorum de latere extra Rom. Cur. missorum, mobilia, & immobilia, iura, redditus, & prouentus in Romana curia, vel extra eam decedentium, vbicunq, exsistentium, non capiam, vel occupabo, neque illis me quoquomodo intromittam per me, vel alium seu alios, tacite vel expresse, quauis occasione, vel caussa. Bona vero mobilia, & immobilia, iura, actiones, redditus & prouentus prælatorum curialium quorumcunque in Rom. Cur. vel extra, intra vnam diatam decedentium, infra duas diatas ab vrbe exsistentia, nullo modo occupabo, neque in illis me intromittam, per me vel alium seu alios tacite vel expresse quauis occasione, vel caussa, sed promittam iuxta facultates, & priuilegia eis, & eorum alteri quomodolibet in genere, vel in specie a prædecessoribus nostris, videlicet a Paulo secundo, & citra cōcessa, seu alias iuxta dispositionem iuris libere testari, seu quomodolibet disponere. Liceatque eis eisdem absque alia licentia obtinenda condere testamentum, non obstante bulla alias Cruciata edita, & quibusuis aliis literis apostolicis, etiam pro fabrica Basilicæ sancti Petri concessis, & conceden. etiam de tertia, vel alia portione Cameræ Apostolicæ applican. loquentib. nec de prouentibus, & iuribus capelli Cardinalium decedentium aliquid occupabo, vel occupari faciam, vel permittam: immo volo, quod sit liberum eisdem Cardinalibus etiam religiosis de eisdem prouētibus, vel iuribus testari, & disponere ac facere, prout eis videbitur, et si eos intestatos decedere contingat, promittam, quod iura, & prouentus huiusmodi, eisdem decedentibus debite transeant ad heredes eorundē, ad quos de iure spectant, sublatis abusibus quibuscunque contrariis.

SVMMARIVM.

1. *Capitula Leonis & Clementis de quibus supra, an dent successionem ab intestato heredibus Cardinalis mortui super spoliis.*
2. *Capelli Cardinalis prouentus dantur propter residentiam, & absentes de illis non participant, & assimilantur distributionibus quotidianis.*
3. *Distributiones quotidianæ facilius conceduntur ex testamento, quam fructus beneficiorum.*
4. *Dispositio si aliquid voluisset dicere, vtiq, dixisset: non dixit, ergo noluit dicere.*
5. *Clausula in fine posita, refertur ad omnia præcedentia. Intell nisi militet diuersa ratio, ibid.*
6. *Intellect. l. conficiuntur, de iure codicil.*
7. *Venientes ab intestato tunc veniunt, quando ex necessitate debent venire.*
8. *Experientia facti notorii interdum allegatur in decisione caussa.*

Decisio

Decisio XCII.

1 Capitula, † de quibus supra, non dant successionem ab intestato heredibus Cardinalis mortui in spoliis, quia capitula iam dicta vsque ad vers. *Imo*. volunt præseruare tantummodo facultatem testandi, si quam habeant Cardinales, non autem dare eam de nouo. Et ratio est, quare magis præseruent facultatem testandi, quam dent successionem ab intestato, quia quando disponunt ex testamento, potest Cardinalis etiam relinquere seruitoribus, & ad pias caussas, quod non est in successione ab intestato, quia tunc non relinquit aliquo modo ad pias caussas, & sic diuersa ratio est inter casum, & casum. Et in ver. *& si eos*, loquuntur capitula de successionib. ab intestato respectu iurium, & prouentus capituli, cum vere in ipsis iurib. militet diuersa ratio, quia dicuntur quodammodo distributiones quotidianæ, ex eo, quia dantur
2 propter † residentiam, & absentes de illis
3 non participant, & propterea maior † debet facultas concedi, disponendi de eis, quam de fructib. beneficiorum, *cap. statuimus*, §. 1. *de cleric. non resid. Decius post alios in consilio 180. colum. 1.* Præterea apparet, quod in princ. capitulorum vsque ad vers. *Imo*, nunquam loquuntur capitula de successione ab intestato, tanquam digna speciali
4 nota, quia si in princ. de † ea voluisset loqui, vtique dixisset, sicut dixit in fine capitulorum. Nec obstat, quod clausula in fine po
5 sita † soleat referri ad omnia præcedentia, *cap. inquisitioni in fi. de appell. Fely. in cap. cum sq., colum. 3. versiculo clausula refertur, de rescriptis.* Quia hoc procederet, si non militaret diuersa ratio prout est in casu nostro, per prædicta. Minus obstat, quod priuilegium alias remaneret inutile, quia hoc est falsum, cum non remaneat inutile quoad iura ca-
6 pituli. Nec obstat, † *l. constituuntur, ff. de iure codicillorum*, vbi satis dicitur, dispofuisse in
7 eis, si non ademit. Quia venientes † ab intestato, tunc veniunt, quando ex necessitate debent venire, & videtur, quod testator voluerit se conformare cum dispositione iuris communis. *Alexand. consilio 14. volum. 4.* Et si alias diceretur, sequeretur, quod omnes curiales habuissent successionem ab intestato, & tamen apparet de contrario
8 ex experientia facti † notarii, & de consuetudine curiæ de tempore Leonis 10 & Clementis 7. Et ita fuit decisum in caussa Florentina pecuniaria coram domi. Guidobo. 4. Nouemb. 1552. *vt in eius lib. fol. 362.*

CARDINALIS

SVMMARIA

1 *Cardinalis quomodo possit abesse a curia.*
2 *Cardinali legato an credatur.*
3 *Legato Cardinali creditur, quando asserit aliquid contra se.*
4 *Confessio cedentis, nocet cessionario, si est facta ante cessionem.*

Decisio XCIII.

1 Cardinalis † quomodo possit abesse a curia, & qualis licentia requiratur, vt possit beneficia vigore indulti conferre: Vide
2 infra, *in ver. indultum.* Cardinali † legato asserenti sibi aliquid de reseruatis Papæ competere ex potestate sibi demandata, regulariter non est credendum, secundum Felyn *in cap. cum in iure colum. 1. numer. 11. versic. in spectantibus, de offic. delegat.* Tamen fallit,
3 quando asserit aliquid, quod est contra † ipsum, quia confessio sua probat contra se ipsum, *l. cum te C. de transact. l. cum precum. C. de libe. cau.* Et ideo fuit tentum in caussa Salamantina beneficii sancti Thomæ coram Domino Capisucco Lunæ 24. Octobris 1552. quod esset credendum Cardinali Saluia. legato vrbis, quod ipse haberet potestatem a Papa creandi Prothonotarios, licet de ea non constaret, quia beneficium vacauit per obitum prothonotarii creati ab eo, qui tamen alias erat suus familiaris, & impetrans a Papa volebat probare reseruationem per Bullam Prothonotariatus factã a dicto Cardinale legato, qui contulerat alteri dictum beneficium tamquam vacans per obitum illiusmet sui familiaris. Et ratio est, (vt dixi,) quia creditur assertioni suæ in eius præiudicium: quæ cõfessio etiam præiudicat prouiso ab eo, cum confessio ce-
4 dentis † noceat cessionario, quando est facta ante cessionem. *Bartol. & omnes in l. facta, §. si liberis ad Trebellianum.* Vide Capisuc. *in li. fol. 273. de anno 1552.*

SVMMARIA.

1 *Cardinali an currant sex menses a die commendæ ad resignandum beneficium familiaris.*
2 *Annata non soluitur, nec literæ expediuntur in resignatione Cardinalis de beneficio sui familiaris.*

Decisio XCIV.

1 Cardinali currunt † sex menses a die commendæ, infra quos ipse tenetur resignare beneficium sui familiaris ei commendatum, nisi fuerit derogatum Concil. Lateranen. Et ratio est, quia Cardinalis non potest pro se retinere, vnde sequitur, quod nihil ei obstat, quominus possit illud dimittere a die commendæ, quia non re-
2 quiritur † quoad resignationem expeditio literarum, & solutio annatæ, quæ si requireretur vtique a die adeptæ possessionis, tunc currerent sex menses, & non a die collatio-

nis. Et ita alias tentum fuit in vna nullitate, sanctæ Sophiæ coram Anton. Augnst & coram Reuerendissimo Puteo in vna Abulen. sancti Vann. prout Domini tenuerunt hodie 29. Aprilis 1552. in vna Perusina sanctæ Crucis, & confirmarunt eandem die 3. Iunii 1552. coram eodem Reomano, *vt in eius lib fol 143.& 222.*

SVMMARIVM.

1 *Cardinali asserenti aliquid in præsentia Papæ, est credendum.*

DECISIO XCV.

CArdinali asserenti aliquid in præsentia Papæ † est credendum, *secundum Innoc. & latius Felyn. in c. quod super his, de fide instrumen. Cardinal. Alexand. in cap nobilissimus, 97. distinct. Barbat. in tractat. de prast. Cardinal in prima quaestione secundæ partis. Put. deci. 3. lib. 1.* amplians etiã quod tractetur de præiudicio tertii.

CASVS FORTVITVS.

SVMMARIVM.

1 *Casus fortuitus non videtur fuisse in cogitatione, & quomodo probetur.*

2 *Casus fortuitus dicitur ille, qui communi opinione numquam fuit visus.*

3 *Corn. consil 23. col. penult. lib. 2. & Bar. in l. Seio. §. medico. de annuis legatis procedunt, gratia exempli.*

DECISIO XCVI.

CAsu a fortuito & insolito communitas Amatricis excusatur, quia de tali 1 casu non † videtur cogitatum, prout in conductore ponit Bald. *co silio. 119. lib.* 1. Et sufficeit quod probetur per testes, quod similis casus numquam fuit visus a recordatu ipsorum, *vt per Alexand consilio 28. numero septimo, lib. 1.* vbi dicit, quod casus fortui-2 tus dicitur ille, qui † communi opinione numquam visus fuit. Ad contraria Cor-3 nei † *consilio 23. colum. penult. lib. 2. & ad Bartol. in l. Seio. §. medico, de annuis legatis.* responderunt, quod ibi illud dicitur gratia exempli. *Alexand. consil 107. numero decimonono, libr. 3. & Iason. in leg. 3. sed & si quis, §. quasitum, ff. si quis cautio.* Et ita fuit tentum coram Domino Guidobono die 10. Aprilis 1551 in vna Nursina confinium, *prout in eius lib. fol. 17.*

CAVSSA.

SVMMARIVM.

1 *Lis quando nulla dicatur.*

2 *Sarnen reg. de annali. quaestio. 45. numer. 12. declaratur.*

3 *Nullitas ex defectu iurisdictionis potest quandocunque dari, etiam post rem iudicatam.*

4 *Iurisdictionem dare non possunt priuati.*

5 *Citatio, quando sanetur comparitione.*

DECISIO XCVII.

CAussa quando est commissa, literis non 1 confectis, licet reus citatus comparuerit, tamen non † inducitur lis ex ea cõparitione, si literæ non reperiuntur expeditæ. Ratio est, quia lis erat nulla propter regulam, *vt per Cassador. super reg. decisione 5. numer. 2.* Nec obstat † dictum Sarnen. *in* 2 *reg. de annali quaestio 45. numer 12.* Quia habet locum, quando esset lis nulla ex defectu citationis, non autem, quando lis esset nulla ex defectu iurisdictionis, & regula de commissionibus caussarum, literis non confectis, tollit iurisdictionem, & de ea potest 3 † quandocunque dari, etiam post rem iudi-4 catam, cum priuati † iurisdictionem dare non possint. Sed data iurisdictione, tunc 5 defectus citationis † per comparitionem sanatur. Et ita loquitur Roman. *consilio 400. numer. 2. versicul. 2. quod quamuis curatum sit, & versical 3. quia, sub numer. 4.* Et ita fuit dictum alias de anno 1546. de mense Nouembris coram Domino Prospero sancta Cruce fuisse decisum in vna Maioricensi de Incha, & fuit confirmata die 7. Nouembris 339. Idem decisum fuit in caussa Tholetana Præstimonii coram Domino Vestano 14. Nouembris 1552. in vna Segobien. de villa Castia coram eodem Domino Vestano, *vt in eius li. fol 349.* Et vide infra *in verb regula de triennal.*

SVMMARIVM.

1 *Alimentorum caussa quando sit appellabilis? distingue vt hic.*

DECISIO XCVIII.

CAussa alimentorum, quando † scilicet 1 alimenta petuntur iure actionis, vt puta legati, &c. tunc est appellabilis: secus vero, quando alimenta petuntur efficio iudicis. *Bartol. in l. final. in princip. ff. de appellat. recipien.* Et ita fuit tentum in caussa Romana alimentorum coram Domino Guidobono 15 Februarii 1552. videlicet quod illa caussa alimentorum esset appellabilis, quia iure actionis vigore legati alimenta petebantur, *vt in eius lib fol. 43.*

SVMMARIVM.

1 *Profanæ caussæ in Rota, quæ dicantur, & quæ beneficiales, num. 2.*

DECISIO XCIX.

CAussæ omnes † in Rota reputantur profa-1 næ, et quæ sunt spirituales. Et illæ solæ sunt beneficiales, † quæ super titulo benefi-2 cii commissæ sunt. Ita fuit dictum die Lunæ 7. Nouembris 1552. in vna Oueten. Abbatissatus

fatus coram episcopo Montisflaconen. *vt in eius lib. fol. 91.*

SVMMARIA.

1 *Deuoluta legitime ad curiam, quando dicatur caussa?*

2 *Certus, amplius certiorari non debet.*

DECISIO C.

1 CAussa est legitime † deuoluta ad hanc curiam, & potest contra absentem non comparentem procedi per contradictas, quando fuit litigatum in partib, & lata sententia, & appellatio interposita fuit partib. præsentib. vel procuratorib. præsentib. licet amplius non fiat intimatio, quia certus 2 † amplius certificari non debet, *cap. eum, de regu. iur. in 6. glo. in verb. interposita, vbi per Cardinal. in colum. 3. numer. 7. versi. 14. quaro, in clem. caussam, de elect.* Et ita decisum fuit in vna Calaguritana portionis Veneris 28. Martii 1552. coram R. P. Do. Didaco Dezza, *vt in eius lib fol. 198.*

SVMMARIVM.

1 *Instructa, quando dicatur caussa.*

DECISIO CI.

1 CAussa dicitur instructa † quando pro altera partium potest pronunciari, & pro illa sunt probationes factæ. Ita fuit dictum in vna Auinioné. spolii officii cotam Domino Capilucco Veneris 19. Febr. 1552. *vt in eius lib fol. 57.*

SVMMARIVM.

1 *Recusatio iudicis delegati vel notarii an fieri possit sine allegatione, vel probatione caussæ, cum iuramento.*

DECISIO CII.

1 CAussa, quæ allegatur in recusationem iudicis delegati, vel notarii, licet non sit pbata, nihilominus impedit processum ad vlteriora. Quia sufficit, quod si probata esset reputaretur legitima, *vt per omnes in ca. postremo. de appell.* Et ratio est, quia potest probari iuramento, *vt est glos. in §. & quid. in authen. de trien. & semis. in verbo artificis, & per Bal in cap super quæstionem, colum. 1. vers. pone, quod notarius, de offic. delegat.* Et ita decisum fuit in vna Burgen. iuris votandi Lunæ 21. Nouembris. 1552. coram Domino Dezza, *vt in eius lib fol. 269.* & in vna Meleuitana iurisdictionis coram Domino Accorambono Decano 7. Nouembr. 1552. *vt in eius lib. fol. 381.*

CENSVS.

SVMMARIVM

1 *Census currit vsq. ad restitutionem sortis principalis etiam quod sors fuerit sequestrata a tertio in manibus debentis soluere.*

DECISIO CIII.

1 CEnsus currit † vsque ad restitutionem sortis principalis, nec prius dicitur extinctus, licet sors principalis fuerit per tertium sequestrata in manib. debentis illam soluere. Ita fuit dictum in vna Tholetana census coram Domino Accorambono Decano tam sub die 9. Martii 1552. quam sub die 26. Octobris 1551. *vt in eius lib. fol. 81. & fol. 354.*

CESSIO.

SVMMARIVM

1 *Cessio facta per negotiorum gestorem, quando bona dicatur? & an tradere debeat instrumenta.*

DECISIO CIV.

CEssio facta per Vincen. mandatarium & negotiorum gestorem Dominorum de Piperariis, non fuit † sufficienter facta, 1 quia non dedit instrumenta, & alias scripturas, *l. cum seruus, in fine ff. de condict. & demonstr.* vbi habetur, quod libertas legata seruo sub conditione, si rationes reddiderit, non debetur, nisi cautiones, instrumentaque omnia actus sui exhibuerit, & reliqua soluerit, & cum non dederit tenetur de culpa sua, prout teneretur etiam de culpa deputatorum ab eo quos imprudenter elegerit, *l. nam, & Seruius, ff. de neg. gest.* Et ita fuit tentum in vna Mantuana Tuccarorum die 15. Ianuatii coram Domi. Reomano, *prout in eius libro fol. 21. de anno 1552.* Et fuit supradicta decisio confirmata per text. *d. l. cum seruus, ff. de conditi. & demonstrat.* die 27. Ianuarii 1552. *prout in eius lib. fol. 32.* & die 27. Maii dicti anni, coram eodem fuit tentum, quod Viocentio non sufficiat cedere actiones contra Paulum de Romero suum commissum Piperariis, sed teneatur tradere instrumenta prout facta fuerunt, & prout sunt, etiam si non in tempore, *per text. in l. cum seruus fine, & in l. qua sub conditione, ff. de condit. & demonst. & per l. nam & Seruius, prout in eius lib. fol. 214.*

SVMMARIVM

1 *Cessio facta in fiscum per carceratum an dicatur valida?*

2 *Intell l prima, & secunda, C. ne liceat potentio. & nu. 5. vbi limitatur.*

3 *Potentiori dicitur quis cedere, vt puniatur, quando impetrando patrocinium, vel cedendo actiones, dolo facit: secus si cedit, vt liberet se a carceribus.*

4 *Dolum excusat qualibet minima caussa.*

5 *Cedens si est in carceribus pro caussa criminali, non patitur pœnas cedendo potentiori.*

6 *Æquitas & non merus rigor aliquando per Rotam est amplexa.*

DECISIO CV.

CEssio facta † in fiscum ab aliquo exsistē- 1 te in carceribus, non dicitur inualida, nec per eam cedens amittit ius suum, licet fiscus dicatur potentior ratione officii &

priuilegii, *secundum Doctores in leg. 1. C. ne fisc. vel respu. procurat. alien. patroc. causs. in lit. præst. vbi Azzo. in summa.* Et ratio est quia *l. prima, & secunda,* † *C. ne liceat potent.* habet locum, quando quis vel impetrando patrocinium, vel cedendo actiones, id dolose fecerit, quia tunc † punitur iactura caussæ, & crediti amissione, propter dolum suum: sed in caussa cessionis carcerati secus, cum dici possit quod cessetit vt liberaret se a carceribus, & ideo cessat ratio doli, prout in illis iuribus consideratur, cum quælibet caussa etiam minima † excuset a dolo. *l. igitur, § potest ff de liber. caus. l. sed si lege, §. scire, ff. de petit. heredit. Felin. in capit. 1. versicul. limitatur, 3. de iure iuran.* Et per hæc fuerunt limitatæ illæ leges, in vna Fauentina pecuniaria coram Domino Guidobono 9. Decembris 1552. Præterea fuit dictum, quod si cedens esset in carceribus ex caussa † criminali, quod tunc sine aliquo dubio non haberet locum dispositio, *leg. 1. & 2. C. ne liceat potent. vt per Iason. in d. leg. 1. numero quinto, versicul. 4. limit.* Sed in casu nostro licet cedens non esset carceratus ex caussa criminali. Tamen Domini iuribus supra allegatis voluerunt sequi † hanc æquitatem, & non merum rigorem. Vide per Guidobonum *in caussa, vbi supra in eius libr. anni 1552. folio 489.*

SVMMARIVM.

1. *Transactio super re immobili ecclesiæ, debet habere solemnitates requisitas in alienatione: & rationum. 2.*
3. *Prælatus non potest cedere liti, & caussæ, sine solemnitatibus, quando actio competit ad rem immobilem.*
4. *Prælatus solus sine consensu capituli, non potest præiudicare ecclesiæ.*

DECISIO CVI.

CEssio iuris, litis, & caussæ, seu transactio super re immobili ecclesiæ non est † de iure valida, si in ea non interuenerunt solemnitates requisitæ de iure in alienationibus rerum ecclesiæ, vt est decretum iudicis, & consensus capituli in ecclesia cathedrali siue collegiata. Et ratio est, quia transactio, † seu cessio est quodam modo alienatio, quæ fieri non potest sine solemnitatibus, de quibus *in cap. sine exceptione 12. quæstione 2. & per Abbat. in cap. contingit. numero tertio, versicul. concluderem, de transactio.* Quod adeo verum est, quod etsi prælatus cederet liti, & caussæ, quando actio † competebat ad rem immobilem ecclesiæ, non valeret cessio nisi interuenisset debita solemnitas, *vt per Abbat. in capit. primo, numero octauo, versicul. & nota bene hoc dictum de deposito. Idem tenet Apostil. ad Alb. in cap. verum numero tertio, de rescript.* Nam solus prælatus † tam in acquirendis, quam in acquisitis non potest præiudicare ecclesiæ sine consensu capituli, ex communi opinione, de qua attestatur *Alexand. in l. legatum numer. 2. &c. de legat. primo.* Et ita fuit resolutum in caussa Aquilana legati seu bonorum, coram Domino Capisucco Veneris 12. Februarii 1552. *vt in eius libro folio 43.*

CITATIO.

SVMMARIVM.

1. *Citatio executa contra A. & B. vti heredes, C. non præiudicat hospitali, cuius A & B. erant administratores.*
2. *Citatus in vna caussa non patitur processum in alia, etiamsi compareat.*
3. *Citatio operatur deuolutionem.*
4. *Contradicta non habent locum si quis personaliter non fuit citatus.*

DECISIO CVII.

CItatio executa † contra Didacum & Actiam vti heredes & executores testamentarios, Cardinalis Tholetani, non præiudicat hospitali sancti Ioannis, licet esset etiam heres dicti Cardinalis, & prædicti citati essent administratores dicti Hospitalis, nec reddidit illos contumaces, respectu hospitalis, nec minus caussa fuit deuoluta quo ad hospitalem. Ratio: quia caussa hereditatis non est hospitalis, & e contra sicut in simili videmus, quod citatus † in vna caussa, non potest contra eum procedi in alia caussa, etiam si compareat, *Innocen. in cap. licet, vers. exspirauit. de offic. deleg. Bald. in l. si accusatoribus, numer. 13. C. de accusatio.* Cum autem citatio † operetur deuolutionem, Rot. *decisione 381. in antiquis.* & hospitale non fuit in commissione nominatum, nec aliquo modo citatum, sequitur, quod caussa respectu ipsius non fuit deuoluta, & sic si fuit processum contra illos vti administratores hospitalis, fuit processum sine iurisdictione, & nulliter, pariterque si fuit processum per contradictas antequam citarent † personaliter. *Rota decisione 648. in antiquis.* Et ita fuit tentum in vna Tholetana decimarum coram Domino Decano die 7.

Apr.

Aprilis 1551. & repetita latius die decima. 1551 *prout in eius lib fo.124 & 131.*

SVMMARIA

1 *Citatio facta ad videndum inducere, & iurare testes infra sex dies est vaga.*

2 *Citant practici Aduocati vt pars ex aduerso assistat ad videndum iurare testes singulis diebus, & horis.*

DECISIO CVIII.

1 Citatio facta ad videndum inducere, & iurare testes † infra sex dies proximos, nimis vaga est, & non valet, atque citatus comparere non tenetur nisi vltima die termini *Bartol in l. item illa, numer. 5. vers & hoc est valde notabile, ff. de constitut. pecun. Doctores omnes post Bartol. in l. qui ante calend. ff de verb. obligat. Bald. in l prima, quæstio. 3. vers. secundo casu, colum 3 ff si quis cautio.* qui videtur in terminis. Et ratio est, quia citatio erat ad videndum inducere, & iurare testes, quare poterat inducere testes infra sex dies, & ad videndum iurare testes requirebatur noua citatio, cum citatus non fuerit contumax, nisi testes iurassent in vltima die termini.

2 Et practica † Aduocatorum est, vt pars citetur, vt assistat ad videndum iurare testes singulis diebus, & horis, *vt dicit Bald. in d. l. prima, quæstio. 3. ff. si quis cautio. & in l. si quando. C. de testibus colum. 2. versiculo iuxta hoc quæro. Rom. in rubri. ff. de arbitrar. colum. 3. in decima quæstione.* Et quod ista citatio sit necessaria pro singulis diebus, & horis dixit Bald. *in l. si ita relictum, §. Pegasus, ff. de leg secundo.* Et ita rentum die 4. Decembris 1551. coram Domino Vestano in vna Thholletana de Galapaga, *vt in eius libro folio 79.*

SVMMARIVM

1 *Citatio nulliter exsecuta, non interrumpit cursum triennalis possessionis.*

2 *Citatio dicitur nulliter exsecuta, quando non fuit relicta copia citationis post affixionem.*

DECISIO CIX.

1 Citatio nulliter † exsecuta non interrumpit cursum triennalis possessionis. *Bartol. in l. accusatur, ff. de adulter. Felin. in cap. ex tenore, 3. colum. numer. 8. de rescript. Sarnen. de annali possess quæstio. 45. numer. 8. vers. breuiter, cum*

2 *sequen.* Quæ citatio dicitur etiam, nulla † quando non fuit bene exsecuta, *vt ibi per eum*: puta, quia non fuit relicta copia citationis post affixionem. *Rot. decisione 223. in nou & Tholomæus decisione 17.* Et ita tentum die 9 Decembris 1551. coram domino Chisfanensi in vna Bencuen. sancti festi, *prout in eius lib fol. 118.*

SVMMARIVM.

1 *Citatio non legitime exsecuta, quando deuoluat caussam.*

DECISIO CX.

Citatio non legitime exsecuta, si peruenit ad notitiam citati, & mittat procuratorem ad prosecutionem caussæ, deuoluit, † caussam ad Romanam curiam, *Roma. cons. 4 o. vers. 2. Egid. decis. 364.* vide infra *in ver. deuolutio.*

SVMMARIVM

1 *Citatio non dicitur bene exsecuta, quando non est seruata forma citationis.*

2 *Citandi commissio data cum his verbis, videlicet, cum potestate dictum. I. ad valuas dictæ præceptoriæ citandi facta prius ibidem diligentia de ipsum reperiendo, facit vt si peruertatur ordo, citatio sit nulla, & nu 7.*

3 *Ablatiui absoluti in commissione important conditionem.*

4 *Forma rescripti est seruanda.*

5 *Prius, dictio importat formam præcisam.*

6 *Ibidem dictio, importat formam præcisam, & exponitur, idest, in eodem loco.*

7 *Ordo rescripti non est reseruandus, quando peruertit ordinem iuris dantis formam.*

9 *Citandi forma de iure communi est ad faciem, vel ad domum.*

10 *Iuramentum in reproductione citationis, quod non potuerit personaliter reperire principalem, vel procuratorem, an requiratur.*

DECISIO CXI.

Citatio non bene exsecuta dicitur, quando est decreta vigore commissionis, quæ habet formam † citandi prout in casu 1 isto, & forma illa non fuit reseruata, vt pura dicebatur in commissione, cum potestate dictum Iulium ad valuas dictæ præceptoriæ domus sanctæ Mariæ, facta prius ibidem diligentia de ipsum reperiendo, citandi, &c Nam per dicta verba rescripti data fuit forma † citandi, cum commissio loquatur 2 per ablatiuos absolutos videlicet, facta prius diligentia, qui † ablatiui absoluti impor- 3 tant conditionem, *l. a testatore, ff. de condit. & demonstr.* Quæ forma rescripti † seruanda 4 est. *Rota in nou. decisione 8. de dol. & contu.* Quod fortius in hoc casu est dicendum, cum commissio contineat verba, quæ denotant formam † præcisam, vt sunt prius, 5 † & ibidem, quod exponitur in eodem lo- 6 co, *glos. in l. 1. in princ. ff. de vi, & vi armat. cap. Romana. §. contrahentes, de foro compe. lib. 6.* Cum igitur nuntius † non seruauerit for- 7 mam rescripti, per quam videtur recessum a iure communi; cum citatio secundum illam sit exorbitans a iure communi, & Papa mandauerit citationem fieri, vt in rescripto suo, forma illa est diligenter seruanda, *dicta decisione 8 de dol. & cont. in nou.* Nec obstat dicere, quod quando ius dat for-

mam, ordo rescripti non est seruandus, 8 quando perueniret † ordinem iuris. *Calderi. consil. 2. de rescript.* Quoniam respondetur, quod de iure non datur forma citandi, nisi secundum text. *in l. scire oportet. §. qui autem ff. de excusatio. tutorum ibi citandus* 9 *est reus, vel ad faciem † vel ad domum.* Necobstat decisio Ægid. 309. quia illa requirit iuramentum † in reproductione citationis, videlicet, quod non potuerit apprehendere personaliter principalem, vel procuratorem, quod non fuit factum in casu nostro. Et ita per duas positiones pro nullitate exsecutionis citationis, Domini tenuerunt sub diebus 1552. in caussa Casalē. præceptoriæ coram domi. Reomano, *vt in eius lib. fol. 55. & 71.*

SVMMARIVM

1 *Citatio nulliter exsecuta validatur per comparitionem citati, & ratio.*

DECISIO CXII.

1 Citatio nulliter exsecuta validatur per compatitionem † citati, quia compatendo satis certus est de eo, de quo erat citandus. *Bald. in l. final. C. de procurat. & in l. prima de feriis. Ægid. decisione 364.* & iudicium validatur ex comparitione. *Roman. consilio 410. Marsil. in rubri. de probati. numer. 371. Sarnen. in reg. de annali. quæstio. 55. numer. 12. versic. vbi tamen citatus.* Ita tentum in caussa Meleuitana, iurisdictionis, coram Domino Accotambono Decano 12. Decembr. 1552. *vt in eius lib. fol. 406.*

SVMMARIVM.

1 *Citatio contra aliquem, si sua putauerit interesse, pro tali die iuridica hora solita caussarum, & deinde singulis diebus, & horis ad videndum iurare testes, est bona.*

2 *Citatio contra interesse putantes, an dicatur arctatoria, vel monitoria.*

3 *Citatio dicitur arctatoria, quādo in citatorio aliquis est expresse nominatus.*

DECISIO CXIII.

1 Citatio contra aliquem † si sua putauerit interesse, pro tali die iuridica hora solita caussarum, & deinde singulis diebus, & horis ad videndum iurare testes, est bona, *vt per Bald. in l. prima, numer. 5. ff. si quis cautio. & in l. si quando, versic. iuxta hæc quæro. C.* 2 *de dilatio.* Nec obstat, quod citatio † contra interesse putantes non dicatur arctatoria, sed monitoria, *vt per Rot. decisio. 419. alias 18. de sequestr. possess. & fructi. in nou. versic. præterea si mandetur citari. numer. 3.* Quia arcta- 3 toria † dicitur, quando in citatorio aliquis est expresse nominatus, licet citetur, si sua putauerit interesse. *Ita dicit Rota in d. decisio. 419. alias 18. de sequestr. possess. & fructi. quasi in fine, versic. nisi fuerit.* Et ita decisum fuit in caussa Triuentina Abbatiæ coram Reueren. Domino episcopo Vestano 14. Martii 1552. *vt in eius lib. fol. 104.*

SVMMARIA.

1 *Citatio personalis requiritur, quando agitur de priuatione alicuius, nec coniectura sufficiunt, alias priuatio est nulla.*

2 *Citandus, quod non sit ille, cui non competit aliqua defensio, intelligitur satis esse, quod in potenti possit, ei competere.*

DECISIO CXIV.

1 Citatio † requiritur etiam personalis, quando agitur de priuatione alicuius, *Felyn. in cap. eum contingat. colum. penult. de rescript. Roman. consil. 481. Aymo consilio 181. numer. 11. Sarnen. in compendio vtr. signat. numer. 82.* nec coniecturæ sufficiunt. *Rota in antiquis decisio. 770.* & priuatio aliter facta est nulla. Nec obstat si dicatur, quod non est 2 citandus † ille, cui non competit aliqua defensio, quia satis est, quod in potentia possit ei competere, quæ poterat allegari per priuatum, si fuerit citatus, & ita fuit resolutum in caussa Barchinonen. priuationis distributionum Mercurii 19. Nouembris 1552. cotam Domino Dezza, *vt in eius lib. fol. 262.*

SVMMARIVM.

1 *Citatio decreta per delegatum in vita Pontificis, licet exsecuta Pontifice mortuo, iurisdictionem perpetuat.*

DECISIO CXV.

1 Citatio decreta † per iudicem delegatum in vita Pontificis delegātis, licet fuerit exsecuta eo mortuo, iurisdictionem perpetuat, *secundum Rot. in antiquis decisio 9. de dol. & contumac. & Bisig. decisio 1. de off. delegati. & Felyn. post Abbatem & alios in cap. gratum, colum. 2. vers. quæritur ergo eodem titu.* Et ita fuit decisum in caussa Cremonen. Parochialis coram Domino Capisucco Mercurii 8. Iunii. 1552. *vt in eius libro fol. 198.*

SVMMARIVM

1 *Citationis defectus ad videndum iurare testes, an sanetur per comparitionem citandi, & numer. 5.*

2 *Comparitio, quod dicatur nimis generalis ex qua elici non possit scientia.*

3 *Generalitas non comprehendit ea, quæ sunt digna speciali nota.*

4 *Scientia vbi requiritur non sufficit eam probare in*

re in genere sed debet esse plena & certa.

6 *Citatio debet esse certa, & caussam in se cõtinere.*

7 *Citationis defectus ad videndum iurare testes, sanatur quando pars fatetur comparuisse horis statutis.*

8 *Exceptioni sibi comp. tenti, quando quis renuntiare dicatur.*

9 *Exceptio opposita super non receptione testium, arguit notitiam citationis.*

10 *Præsens in iudicio alicui actui, nec contradicens neque appellans, videtur illi consentire.*

Decisio CXVI.

CItationis defectus,† qui interuenerat in 1 examine testium ad videndum iurare testes, non sanatur per comparitiones illius, qui debebat citari ad videndum iurare testes. Quia verba comparitionum † erant 2 nimis generalia, & ex quibus aliqua certa scientia visus receptionis iuramentorum, testium, & examinis percipi non poterat. Et generalitas † non comprehendit ea, quæ 3 sunt digna speciali nota *Egidi. decis. 5. gloss in l. sciendum. ff. qui satisd. cogantur. Dec. consil. 5.* & vbi requiritur scientia, non sufficit † eam 4 probare in genere *Felyn. in cap. quo ad consultationem col. penu. vers. duodecima conclusio. de re. iud.* sed debet esse plena & certa. *Tira. in trac. retract. proximitatis. § 36. gl. 2. nu.* 30. Et ita tẽtum die *30.* Ianuarii *1553.* corã domino Decano in vna Meluitensi iurisdictionis, *in eius lib. fol. 71.* & die 3. Martii dicti anni in eadem caussa coram eodem fuit tentum, 5 quod per supradictas comparitiones † non sit validata citatio quo ad testes receptos post vltimam comparitionẽ illius, qui debebat citari, quia non tenebatur comparere, ex quo citatio erat nimis generalis & vaga cum certa debeat † esse, & caussam in se 6 continere. *l. 2. §. circa ff. de dol. excep. Rebuff. super concordat. in rub. de constitut. in glos. super verbo caussas.* Quo vero ad testes receptos ante illam comparitionẽ videtur sibi præiudicasse, & sic sanasse defectum citationis, quia fatebatur comparuisse horis statutis.† 7 *l. sed Iulianus § fin. ff. ad Macedon. & Doctores in c. cum venerabilis, de except.* Et exceptioni † 8 sibi competenti contra illam assignationẽ renuntiauit *glos. in l. 1. in ver. sententia circa finem. in vers. vel dici potest. ff. de feriis, & ibi Bal.* maximè accedente exceptione, † quã op9 posuit contra testes, quos recipi nolebat, quæ denotat ipsum citatum. *Archidi. in c. propofuisti. 82. distinct. col. 2. post medium. Abb. in cap. bona. el primo. num. 17. de electio.* Imo ex quo præsens † in iudicio, non contradixit, 10 nec appellauit, illi consensit. *Felyn. in cap. cum in iure. num. 61. de off. delegat.* Ita tentum corã Decano in caussa Maleuitana iurisdictionis anno *1553. vt in eius lib. fol. 116.*

SVMMARIA.

1 *Citatio ad sententiam debet esse facta in personã nisi præcesserit primum citatio personaliter, alias sententia est nulla.*

2 *Citatio, quando de iure permittitur domi, intelligitur de domo, in qua inhabitat citandus tempore citationis.*

3 *Citatio domi fieri non potest quando scitur quem esse extra ciuitatem in certo loco, nam ibi debet citari personaliter.*

4 *Vagabundus quomodo citetur.*

Decisio CXVII.

CItatio † domi solitæ habitationis, quan- 1 do agitur de graui præiudicio, & ferenda est sententia diffinitiua, non valet, nisi præcesserit prima citatio personaliter cõtra citatum domi ad sententiam. *Rota decis. 48 in nouis. & 396. in antiquis. Abb. in c. caussam. col. 2. vers. sed dubium. num 6. ibi, & suadet æquitas. de dol. & contumac. Felyn. in c. ad petitionem. col. fin. ver. & alia dicta. de accu. Dec. consi. 461. num. 25,* & quando permittitur de iure fieri citationem domi † intelligitur de do2 mo quam inhabitat tempore citationis. *Rom. consi. 454. num. 7. & 8. Card. in consi. 113. num. 3. & 4. Cuma. consi. 146. in 1. dub. Corne. consi. 52. num. 7. li. 4.* interpretans hæc verba, solitæ habitationis, Et ista est communis opinio, *vt attestatur Tiraq. de vtroque retr. tit. 1. §. 9. glo. 2. num. 27.* Et Imol. *consi. 105. col. 1.* dicit, quod ista citatio † domi fieri non potest, 3 quando scitur, quem esse extra ciuitatem in certo loco, quia tunc debent ibi citari personaliter: secus est si esset vagabundus, quia tunc sufficeret † citatio eo modo, quo 4 dicit Barto. *in l. 4. §. ait prætor. ff. de damn. infect.* alias sententia lata cum dicta citatione est nulla. Et ita fuit tentum in vna Romana bonorum de Zanbeccariis coram D. Oradiño die 3. Nouembris *1554. vt in eius lib. fol. 382.*

SVMMARIA.

1 *Citatus per edictum, vel contradictas dicitur in ficta contumacia, ideo audiendus contra rem iudicatam refectis expensis.*

Decisio CXVIII.

CItatus per contradictas † vel per edictũ 1 dicitur in ficta contumacia, ideo est audiendus contra rem iudicatam refectis expensis, *vt per Rotam decis. 16. de dol. & contuma. in nou. & decis. 2. eod. tit in antiquis Fely in c. quoniam frequenter. num. 16. vt lit. non contest. Dec. cons. 34. post glos. in vers. manifesti. clem prim. de dol. & contum. Bald. Salyc. & Ias. in l. Sancimus. C. de re iud. Staphyl. de liter. grat. fol. 153 secundũ meam impressionem.* Et ita tenuerunt domini in Ouetensi coram Reomano die *25.* Octobris *1553. vt in eius lib. fol. 298.*

CLAVSVLÆ.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, sine praeiudicio iurium eis competentium, quid importet, & an praeseruet.*

Decisio CXIX.

1 Clausula (sine praeiudicio † iurium eis competentium) de qua in quietantia, non est inductiua noui iuris, nec facit quietantiam summae pecuniarem solutarum Bentiuoliis conditionalē quo ad Campsorem, cui dicta quietantia facta fuit dū pro Peregrinis soluebat: sed quia pendebat lis inter Peregrinos, & Bentiuolios, Bentiuolii noluerunt illis praeiudicare, & ideo in quietantia apposuerant illam clausulam praeseruatiuam, per quam ius Bētiuoliorū praeseruatur. *Felyn. in c. inter monasterium. colum. secunda. de re iudicat. & Rot. decisio 8. in nou. de re iud.* Et ita fuit tentum die 21. Octobris 1552. in vna Bononiensi locationis, coram domino Augustino, *prout in eius libro fol. 308.*

SVMMARIVM.

1 *Clausula accedente consensu posita in bullis, quid operetur.*

Decisio CXX.

1 Clausula, accedente † consensu, posita in bullis expeditis, intelligitur, quia accessit consensus illius, qui requirebatur, vt cōsentiret, & hoc, quando literae sunt expeditae, alias non. Et ratio est, quia expeditores non expedirent literas, nisi constaret de consensu illius. Ita seruat Rota, vt dictum fuit coram R. P. domino Fabio in vna Tudertona obseruationis concordiae 10. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol.* 296.

SVMMARIVM.

1 *Clausula (quorum tenores,) quid importet.*

Decisio CXXI.

1 Clausula, quorum † tenores, non operatur expressam, & indiuiduam mentionem, *iuxta consi. 2. Ant. de But.* quando non fuit facta aliqua mētio de illo, de cuius derogatione, vel mentione tractatur. Ita fuit tentū in vna Barchinonensi beneficii sancti Antonii coram R. D. episcopo Vestano 24. Februarii 1552. *vt in eius lib. fol. 67.*

SVMMARIA

1 *Clausula (non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c.) quid releuet.*

2 *Patronatus ex fundatione derogationem non operantur clausulae praegnantes, sed requiritur peculiaris derogatio.*

Decisio CXXII.

1 Clausula (non obstantibus † constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & prouincialibus & synodalibus constitutionibus & ordinationibus, nec nō statutis, & consuetudinibus ac fundationibus etiā iuramento, &c. roboratis priuilegiis quoq; indultis &c. apposita in prouisione alicuius beneficii iuris patronatus non operatur derogationem fundationis iurispatronatus, quia clausulae † quantumcunque praegnantes, non sufficiunt ad derogationem fundationis factae per patronum laicum, sed oportet, quod in indiuiduo, & non per clausulas aequipollentes, & praegnantes fiat derogatio. *Natta in nou. decis. 3. & in antiquis, decisione. 465. Staphyl. in tract. de liter grat. & iustitia. vers. post praedicta. fol. 99. Felin. in cap. nonnulli. num. 82. vers. octaua conclusio. ad fin. de rescript. Gemini. & Fran. in cap. ei cui. de praeb. in 6.* Et ita fuit tentum in caussa Barchinonensi beneficii sancti Antonii coram R. D. episcopo Vestano 24. Februarii 1552. *vt in eius lib. fol 67.*

SVMMARIVM.

1 *Clausula (& cum potestate expediendi literas etiam in forma gratiosa surrogationis) effectus.*

Decisio CXXIII.

1 Clausula (& cum potestate † expediendi literas etiam in forma gratiosae subrogationis) idem operatur, quod mandatū de subrogando, vt scilicet non dicatur quis gratiose subrogatus, & in eo non sustineatur lis antecessoris, sicut sustinetur in gratiosae subrogato. *Cassado. decis. 1. vt lit. penden. & per Sarnen. in regu. de annali. q. 70.* Et ita fuit decisum in caussa Arbonēsi Archypresbyteratus, coram domino Vestano 20. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol.* 269.

SVMMARIVM.

1 *Clausula (omni meliori modo) quid operetur? distinguitur.*

Decisio CXXIV.

1 Clausula, † omni meliori modo, quando apponitur in aliqua dispositione absq; dictione (&) operatur circa expressa tantum: sed si dicatur (& omni meliori modo) tunc operatur etiam aliquid vltra expressa. Et ita seruatur per Rotam, vt fuit dictum in vna Oxoniensi pottionis coram Vestano 21. Iunii 1552. *vt in eius libro fol. 274.*

SVMMARIA.

1 *Clausula, consideratis diligenter circumstantiis, quid importet?*

2 *Clausula, si est ita, quid releuet?*

Decisio CXXV.

1 Clausula, consideratis † diligenter circumstantiis, & clausula, si est ita, † operantur, vt inducatur forma in gratia, quae non operatur effectum suum, nisi prius sit 2 facta aliqua inquisitio, vt cōstet, si est ita, vt narratum fuit. Ita fuit dictum in vna Oxoniensi pottionis coram D. Vestano 20. Iunii 1552. *vt in eius libro fol. 274.* & vide latius supra *in verb. dispensatio quomodo est commissaria.*

Clericus

CLERICVS.

SVMMARIA.

1 *Clericus promotus a non suo ordinario, est male promotus.*
2 *Promotus male habet caracterem clericatus, tamen non habet exsecutionem illius.*
3 *Guid. Papa decis. 449. reprehenditur*
4 *Ordinarius potest ratificare ordinationẽ factam ab alio, & quid requiratur, vt ratificatio valeat.*
5 *Ratificatio ordinis male collati facta per ordinarium, debet fieri in tempore, antequam clerico sic promoto conferantur beneficia, alias collatio non valet.*
6 *Ratificatio ordinarii ordinis male per eius subditum recepti, non retrotrahitur in praiudiciũ tertii.*

DECISIO CXXVI.

CLericus promotus † a non suo ordinario, est male promotus. *c. 1. & c. eos, qui clericos, vbi Doc. de temp. ord. lib. 6. Parif. consilio 136. num. 4. lib. 4. & 9. q. 2. per totum.* Et quamuis male promotus† habeat characterem clericatus, tamẽ non habet exsecutionem illius. Doctores in locis supra allegatis. & *Parif. consilio 69. num. 21. lib 4. & Rebuff in tracta. nominationum. q. 22. num. 12. Sum. Siluestr. in verbo irregularitas. numero 10. vers. decimo,* quicquid† in contrariũ dixerit Guido Pap. *decisione* 449. cum contra eum sit glos. *in ca. primatus. 71. distinctione. super verbo obtineat. & Rebuff. vbi supra.* Et licet ordinarius possit ratificare † ordinationem factam ab alio. *cap. Salonitana. cum glos. in ver. ac si me 63. distinct. & in cap. illud. in glo. fine. 71. distinct.* Tamen requiritur, vt ratificatio fiat per ordinariũ, vel eius officialem, habentem speciale mãdatum, vel quod episcopus agat in remoto tis, & Vicarius sit etiam in spiritualibus. *Franc. in cap. cum nullus. in 4. not. de temp. ordi. in sexto. & ibi Geminian. in §. episcopo. num. 1.* Et quia ratificatio,† quando fit, debet fieri in tempore, antequam clerico sic promoto conferantur beneficia, alioquin collatio non valet. *Imol. in c. 2. num. 29. de instit. & Franc. in c. si eo tempore. num. 8. de rescript. in 6. Probus in c. nullus. num. 16. de tempor ordinand. in 6.* Nec ista † ratificatio retrotrahitur in præiudicium tertii. *glo. Barto. & alii in l. bonorum ff. rem rat. haberi, Dec. consi. 226. num 6. Parif. consilio 12. num. 17. lib 4. Sarnen. in regul. de iur. quaesi. non tollen. q. 13. num. 8. & seq.* Et ita fuit tentum die 10. Ianuarii 1552. coram D. Romano in vna Burgensi dimidiæ portionis, *prout in eius lib. fol. 4.*

COADIVTORIA.

SVMMARIA.

1 *Coadiutoria super Archidiaconatu concedi potest simplici clerico, dummodo maiori 25. an.*
2 *Sacerdos actu quamuis vigore statuti ecclesiæ, quis debeat esse, vt promoueri possit ad dignitatem, tamẽ sufficit, quod sit ætatis legitimæ, dummodo adsint in expeditione clausula, nõ obstan.*
3 *Commendari non debet Parochialis alicui, nisi constituto in ætate legitima, & sacerdotio.*
4 *Intel. c. nemo deinceps. de electio. Dispositio correctoria iuris communis, non debet extendi ad alios casus. ibid.*

DECISIO CXXVII.

COadiutoria† concessa Ferdinando maiori 25. annorum, & clerico in minoribus constituto, super Archidiaconatu propter impedimenta Alphonsi, fuit iudicata valida, non obstante, quod non esset ad sacros ordines promotus tempore concessionis coadiutoriæ, quoniã sufficit, quod tẽpore prouisionis sit clericus, & legitimæ ætatis. *c. commissa. c. licet canon, de elect. in 6. cle. 1. & ibi notant. de offic. Vicar.* Quinimo si statuto alicuius ecclesiæ caueatur, quod nõ† possit ad dignitatẽ promoueri, nisi sit actu sacerdos, tamen propter clausulas non obstantiarũ sufficit. quod sit ætatis legitimæ, etiam si non sit presbyter. *Rot. decisione tertia. in no.* nec videtur diuersa ratio inter coadiutoriam, & promotionem ad episcopatum, & Parochialem. Nec obstat *c. nemo deinceps. de electioni*, vbi non † debet commendari Parochialis ecclesia alicui non constituto in ætate legitima & sacerdotio, & sic non sufficit quod sit in ætate legitima. Quoniam responderunt Domini, quod cum illud capitulum † sit correctorium iuris communis non debet extendi ad alios casus. Prætere a loquitur in commenda, quæ durat per sex menses, adeo vt videatur quod añus exspectati nõ possit ad promouẽdũ. Et ita fuit tẽtum in vna Oxomensi Archidiaconatus de Villa vitiosa coram D. Guidobono die 10. Maii. *1551. vt in eius lib. fol. 247.*

SVMMARIA.

1 *Narrata per impetrantem sunt verificãda, maxime, quando ex tali narratione Papa fuit motus ad concedendum.*
2 *Clausula si preces veritate nitantur, semper intelligitur in concessione Papæ.*
3 *Clausula, quod non possit dici de obreptione, & subreptione, intelligitur a tertio: nam est contra ius commune & stricte debet intelligi, maxime quando fuisset concessa ad partis importunitatem.*
4 *Principis beneficium conuenit esse mansurum.*
5 *Papa reuocando & reducendo gratiam ad ius cõmune, non dicitur tollere ius quæsitum.*

DECISIO CXXVIII.

COadiutoria concessa Gaspari, in qua expressit coadiutum esse ætatis annorum 60. vel circa verificanda est ab

ipso impetrante, quia Papa fuit motus † ad illam concedendam ob ætatem senilem, in qua ille coadiutus non poterat adimplere ob onera sibi incumbentia, & sic ex legitima caussa: & semper intelligitur clausula, si preces veritate nitantur. *cap. 2. de rescript.* Nec obstat clausula apposita in coadiutoria, quod non possit impugnari † de subreptione, & obreptione, quia intelligitur a tertio, & quia istæ clausulæ sunt odiosæ, & contra ius commune, & sic stricte sunt intelligendæ. *c. odia de reg. iur. in 6. cle. prima. de præben.* Deinde illa clausula non fuit apposita de voluntate Papæ, sed a Papa apposita per importunitatem partis. *Imol. in cap. cum olim, el primo. de priuileg. vbi omnes.* Quod apparet ex eo, quia Papa pro insetta coadiutoria per Alexium rescripsit, quod procederetur in caussa, perinde, ac si illæ clausulæ non essent appositæ, quas si Papa intellexisset, a principio non reuocasset postmodum, quia beneficium † Principis debet esse mansurum. *l. fin. ff. de constit. princip.* Nec per reformationem Papa abstulit ius quæsitum Caspari, ita vt sibi suffragetur regula de non tollendo iure quæsito, de qua datū est. Quoniam Papa reuocando, & reducēdo gratiam ad terminos iuris, non dicitur tollere ius quæsitum. *Sarnen. in reg. de nō tollend. iure quæsi. q. 3.* Et ita fuit tentum die 22. Maii 1551. in vna Hispalen. portionis corā domino Vestano, *vt in eius lib. fol.* 171.

SVMMARIA.

1. *Coadiutoria propter ingrauescentem ætatē verificanda est in annis 60. sed propter senium verificatur in annis 70.*

DECISIO CXXIX.

1 COadiutoria † data propter ingrauescētem ætatē, verificanda est in ætate 60. annorum. At quando datur propter seniū tantum, debet probari ætas 70. annorum, in qua ætate de iure coadiutoria datur. *Vt per Ioa. And. Archidiac. Dom. & alios in c. 1. de cle. ægrotant lib. 6.* Et ita fuit resolutū per dom. in caussa Tullē. Prioratus de Castin. 11. Ian. 1552. corā domino Chissa. *vt in eius lib. fol.* 6.

SVMMARIA.

1. *Coadiutoria propter ingrauescentem ætatem iūctis infirmitatibus verificatur 55. ann.*
2. *Coadiutoria etiam datur propter infirmitates.*
3. *Aetas, & morbus, quo casu a pari procedant.*

DECISIO CXXX.

COadiutoria concessa propter ingrauescentem ætatem, & morbum gallicum, vel calculi, quo laborabat coadiutus tempore concessæ coadiutoriæ, licet ingrauescens ætas esset verificanda in 60. anno. tamen, quia cum ea narratæ fuerunt infirmitates, sufficit, quod verificetur in 55. anno, † cum infirmitatibus, propter quas † etiam, 1 datur coadiutoria. *Io. And. in c. 2. de cle. ægro. & in cap. primo eod. tit. in 6.* Et a pari procedūt 2 in isto casu ætas, † & morbus. *Paris. consi. 29. num. 67. & seq. vol. 2. & facit 7. q. prima. per totam.* 3 Et ita fuit tentum die 15. Februarii 1552. coram Chissanensi. in vna Tullen. de Castineto, *vt in eius lib. fol.* 88.

SVMMARIA.

1. *Coadiutoriæ data ætas quomodo probetur etiam cum infirmitatibus.*
2. *Aetas ex aspectu per testes probatur, detractis semper decem annis, iuxta stylum Rotæ, & num. 3.*
4. *Confessio cedentis non nocet cessionario, quando est facta post cessionem.*

DECISIO CXXXI.

COadiutoria concessa Roderico, in qua narrauit se fuisse adeo senio confectū, & corporis viribus destitutum, vt suis beneficiis deseruire non posset, satis verifica- 1 ta † fuit secundum dominos per testes, qui probabant Rodericum tempore coadiutoriæ fuisse ætatis 70. annorum ex aspectu, & ipsum infirmum, & qui non poterat suis beneficiis deseruire, & neque domum exire. Ratio, quæ mouit dominos, fuit, quia testes plene probabant Roderici coadiuti infirmitatem, cum qua concurrebat probatio ætatis 60. annorum, quæ sufficiebat in coadiutoria, vt fuit die 11. Ianuarii 1552. resolutum in vna Tullen. Prioratus de Castineto coram do. Chissanensi, prout supra in ver. *ætas ingrauescens.* quæ decisio fuit pluries confirmata. Quæ ætas 60. annorum satis probata fuit, cum testes deponant ex aspectu, Rodericum fuisse ætatis 70. annorum, ita, vt detrahendo † 10. annos, *iuxta do-* 2 *ctri. Bart in l. de ætate. num. 10. de mino.* satis concludebant in ætate 60. annorum, quæ cum infirmitate erat † sufficiens, vt sæpe fu- 3 it tentum in dicta caussa Tullensi Prioratus de Castineto *perc. suscepit. c. quamuis cap. petisti. 7. q. 1. Staphil. in trac. de lit. grat. & insti. char. 81.* Nec predictis obstat decisio facta in caussa Tullensi. prioratus de Castineto, dum resolutū fuit, quod ætas ingrauescens verificatur in 60. anno, non senium, quod requirit ætatem 70. annorum, *secundū Archid. in c. 1. de cle. ægrotant. in 6. gl. in verbo perfectus. in §. quem liberum. in proœm. sexti. Abb. in c. quoniam frequenter. num. 18. vers. ego dico. Fely. super ver. senex. vt lit. non contes.* Quoniam domini responderunt, quod casus ille est satis diuersus ab isto, cum in eo non probarent infirmitates. At in casu nostro est probata ætas 60. annorum cum detractione decem annorum, *iuxta dictā Bar. doct. in l. de ætate. num. 10.* Et probantur infirmi-

firmitates, & quod raro exibat domum, & oculi ei semper lacrymabant, ita vt sufficeret probatio cũ infirmitatibus. Verũ, quia opponebat, quod coadiutus post coadiutoriã fassus fuit, quod erat ætatis 50. annorum, ex quo videbatur quodammodo ex confessione partis constare de falsa narratiua, fecit aliquid dubii Tamen domini dixerunt hoc non obstare coadiutori, cui eratiam quæsitum ius, quemadmodum dicimus de confessione † cedentis, quæ non præiudicat cessionatio, quãdo est facta post cessionem. *Bart. in l. si seruum filii §. 1. ff. de leg. primo. Bart & Paul in l. factum § si heres ff. ad Trebellia.* Et ita fuit resolutũ in caussa Tholletana Parochialis de Nouella 28. Martii, 1552. coram dom. Reomano, *vt in eius libro fol. 108.*

COLLATIO.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta cum onere legendi sacram scripturam, an sit simoniaca.*

Decisio CXXXII.

COllatio † beneficii, cui prius fuerat per ordinarium vnitum aliud beneficium, cum onere legendi sacram scripturam, facta per ordinarium cum expressione prædicta, non est conditionalis, & simoniaca, sed valet, & tenet. *c. significasti. de electio.* Nec expressio, illa, legẽdi sacram scripturã facta tempore collationis facit eam conditionalem, ex quo prius onus illud legendi erat impositũ. *c. significatum. de praben.* Quoniã huiusmodi expressio oneris iniuncti beneficio, quod confertur, non est proprie conditio, sed admonitio & certioratio, quæ non vitiat actum. *Innocen. in d. c. significasti vers. posset respondere. Paris. consi. 30. nu 13. vol. 4. Dec. consi. 118. col. 3.* Et ita tentum die 16. Nouembris 1551. in vna Pampilonensi Prioratus coram dom. Vestano; *vt in eius libro fol. 131.*

SVMMARIA

1 *Collatio ordinarii de beneficio iurispatronatus pro non præsentante, neque contradicente, valet.*

2 *Institutio seu collatio episcopi spreto patrono, non valet.*

Decisio CXXXIII.

COllatio † ordinarii facta de beneficio iurispatronatus, patronoque præsentante aut contradicente valet. *Abb. in q. 5. incip. Augerio. col. 13. in 1. num. & 7. quasi ad finem sequitur Fely in c. cum Bertoldus. num. 14. in 4. limit. de re iud. Lambertin. de iure pat. lib. 2. par. 3 2. q principali. arti. 2. num. 27. & Rebuff. in trac. nominat. q. 17. num. 11.* Ideo dictæ collationi non obstabat indultũ Papæ concessum Marchioni, vt posset præsentare in certis beneficiis, ac si illa fundasset, & doTasset: nec illud, quod dicitur, † institutionẽ seu collationem non valere factam ab episcopo spreto patrono. *c. decernimus. 16. q 7. Abb in c. illud. in prin de iure patronat. & Felin. in d. c. cum Bertoldus. in ver. institutio. col. 3. de re iudicat* quia procedunt patrono præsentante vel reclamante, secus est si non præsentat, aut reclamat, vt hic. Et ita tentum die 4. Decembris 1551. in vna Astoricensi Canonicatus & præbendæ coram domino Augustino, *prout in eius libro fol. 81.*

SVMMARIVM.

1 *Collatio ordinarii facta ex caussa permutationis sine mentione iurispatronatus, non tollit vltimum statum quasi possessionis patronorum.*

Decisio CXXXIV.

COllatio ordinarii † facta ex caussa permutationis absq; mentione iurispatronatus, non tollit vltimum statum pacificũ patronorum, quasi possessionis præsentandi, *vt est consilium Caldrini 15. de iure patronat. & consil. Decii 126 col final.* Et ita tentũ in vna Vicentina beneficii sancti Sebastiani corã domino Accorambono Decano, Lunæ 4. Aprilis anni 1552. *prout in eius lib. fol. 153.*

SVMMARIA.

1 *Collatio facta criminoso non est ipso iure nulla.*
Intell. quando est facta motu proprio, alias non.

2 *Subreptionem motus proprius tollit.*

3 *Impetrans tacens, quod laborat morbo caduco, incidit in subreptionem, & quare?*

4 *Subreptio in gratiosis vitiat ipso iure.*

Decisio CXXXV.

COllatio facta criminoso † licet non sit ipso iure nulla, *vt per Fel. in cap. postulasti. num. 8. de rescript.* Tamen illud intelligitur, quando Papa fecit collationem motu proprio. Et ratio est, quia motus † proprius tollit subreptionem, *vt per Rotã in non. decis. 112.* Sed quando facta est ad instantiam partis, si impetrans tacuit, † quod laboraret morbo caduco, vtique esset subreptitia, quoniam ista qualitas redderet difficiliorem Papã ad concedendum, quæ subreptio in † gratiosis vitiat ipso iure. *Felin. in cap. ad audientiam. el. secundo num. 22 vers litera beneficiales; de rescripti.* Et ita fuit decisum in caussa Tullensi canonicatus, & præben. coram Reuerẽdo domino episcopo Vestano. Martii 1552. *vt in eius libro fol. 92.*

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta per Vicarium, an sufficiat pro titulo colorato.*

Decisio CXXXVI.

COllatio facta per Vicarium † sufficit pro titulo colorato, quãdo est adminiculata, cum aliquali probatione potestatis Vicarii, *secundum Aegid. decisio 50.* quam decisionẽ secuti sunt domini in caussa Bassanẽ.

Parochialium, coram domino Guidobono 18. Ianuarii 1552. *prout in eius lib. fol.* 21.

SVMMARIA.

1 *Collationis pertinentia inferioris ab ordinario contra Apostolicum impetrantem quomodo probetur. Intellige quando ordinarius non est in caussa, vel prouisus ab eo. num.* 2.

DECISIO CXXXVII.

COllationis pertinentia † alicuius inferioris ordinarii contra Apostolicum impetrantem probatur per testes deponentes de publica voce, & fama. *Rota decis.* 123. *in nou. & Cassador. decis.* 1. *de probati. Milis in repert. ver. probatio, quod beneficium pertineat. Egi. decis.* 570. *Decius in cap. primo. num.* 11. *versi.* 3. *casus. de appellat.* Quod intellige † quando ordinarius nō est in caussa, vel prouisus ab eo. Et ita fuit tentum 28. Nouembris 1554. coram domino Oradino in vna Vlixbonensi Parochialis de Arbonegta, *vt in eius lib. fol.* 456.

COLLECTOR ET SVBCOLLECTOR.

SVMMARIA.

1 *Collector vnicus in terminis regulæ, quis dicatur.*
2 *Deputatio specialis ministri in aliquo loco facit cessare generalem.*

DECISIO CXXXVIII.

COllector vel subcollector generalis licet quis sit in aliqua prouincia seu Regno, non per hoc excluditur, quin possit dici vnicus † ille, qui est specialis subcollector in vna diœcesi vel ciuitate, propter verba regulæ, quæ dicit, sint reseruata beneficia subcollectoris vnici in qualibet ciuitate, vel diœcesi. Cum enim regula reseruet beneficia collectoris vel subcollectoris vnici in vna diœcesi, vel ciuitate, verum est dicere, quod ille erat vnicus in illa ciuitate, vel diœcesi, cum per deputationem specialis censeatur generalis reuocatus quo ad diœcesim vel ciuitatem. Et ita fuit conclusum die 15. Iunii 1551. in vna Gerundiensi Canonicatus & beneficiorum coram domino Accorambono Decano, & tunc fuit dictum per dominos, quod alias fuit idem resolutum in vna Calagurritana scholastriæ dello Grogno de mense Iunii 1549. Et ita fuit confirmata hæc decisio per duas alias positiones in secunda instantia in eadem caussa coram domino Chissanensi, sub die 19. & 26. Octo. 1551. *vt in eius li. fol.* 214.

SVMMARIA.

1 *Collector vnicus quis dicatur.*
2 *Deputatione secundi officialis, censetur primus reuocatus.*
3 *Deputatio officialis, an per scripturam & testes fieri possit.*
4 *Reputatio communis cum exercitio facit reputari quem subcollectorem.*
5 *Beneficia subcollectoris, vt dicantur reseruata, quid requiritur, & num.* 6.

DECISIO CXXXIX.

COllector vnicus † dicitur, non obstante, quod alter in eodē loco exercuerit officium subcollectoris, quia Nuncius Apostolicus & generalis collector per deputationē † secundi, censetur reuocasse omnes alios, licet in deputatione nihil dixerit de reuocatione primi. *Rot. in no. decis.* 9. *de off. deleg.* nec facit exercitium primi, quia non operatur probationem eius deputationis, quæ † potuit fieri, nedum per scripturam, sed per testes. *Rot. decis.* 10. *de off. deleg. in nou.* Et communis reputatio cum illo exercitio potuit operari, quod acta per eū valerent, si tenderent in vtilitatem Cameræ Apostolicæ. *argu. l.* 3. *in princip. ff. ad Maced.* Accedat, quod actus facti per primum de facto, fieri poterant sine aliqua deputatione, & ad hoc, vt quis † dicatur subcollector & beneficia, an possint dici reseruata, requiritur deputatio. *Rot. decis.* 12. *in no.* 11. *in antiquis, de praben.* vbi dicitur, quod vnus subcollector in qualibet ciuitate vel diœcesi sit deputādus ad hoc, vt beneficia dicātur reseruata. Et ita tentum die 4. Nouemb. 1551. coram dom. Chissanensi in vna Gerundiensi Canonicatus, & beneficiorū, *vt in eius li. fol.* 19.

SVMMARIA.

1 *Collectorum beneficia sunt reseruata ex sola deputatione absq; exercitio, ampl. vt hic.*
2 *Constitutione secundi collectoris primus censetur tacite reuocatus ad instar procuratoris.*
3 *Collector generalis an, & quando habeat facultatem reuocandi alios.*

DECISIO CXL.

COllectoris beneficia sunt reseruata ex sola deputatione, absque exercitio. *Rot. deci.* 10. *in antiquis, &* 17. *in non. de praben.* etiā si aliquis esset constitutus in eadem ciuitate vnicus collector, quia si alius † postea deputetur, primus tacite censetur reuocatus, licet de expressa reuocatione in secunda constitutione nō constaret, exemplo procuratorum. *Rot. decis.* 6. *de offic. delegat. &* 4. *de procura. in nou. Aegid. decis.* 530. Nec obstat, quod collector generalis nō haberet † specialem potestatem reuocandi alios: quoniam in illa potestate data creandi subcollectores vnicos in qualibet diœcesi, in necessarium antecedens intelligitur concessum, quod habeat potestatem reuocandi alios, alioquin nō essent vnici illi deputati. Et ita fuit resolutū die 20. Nouēb. 1551. corā domino Chissanēsi in vna Gerūdensi canonicatus & præbēdæ, *vt in eius li. fo.* 192 *&* 193.

Sum-

SVMMARIA

1 *Collectoris illius, cui non fuit præstitum iuramentum de fideliter exercendo, beneficia, an sint reseruata.*
2 *Collectoris deputatione facta, statim eius beneficia sunt reseruata. Imo ante exercitium & ante acceptionem.*
3 *Collectoris beneficia sunt reseruata etiã quod moriatur ante vel post acceptationem, antequam inceperit exercere.*
4 *Iuramentum solitum præstari per collectorem respicit exercitium officij tantum.*
5 *Reseruationes generales non factæ pro certa persona sunt fauorabiles.*
6 *Collector rectè deputatur, & eis administrat, nõ præstito iuramento, & quare.*

DECISIO CXLI.

Collectoris seu subcollectoris deputatio, licet fuerit facta absque eo, quod subcollectori præstitum fuerit iuramentum 1 de fideliter exercendo † officium subcollectoris, vt in eius deputatione cauebatur, reputata fuit valida, ad effectum, vt eius beneficia dicantur reseruata. Mouebantur 2 domini, quia statim † facta eius deputatione, siue ipse exerceret officium, siue non, secundum stylum Romanæ curiæ, beneficia eius sunt sedi Apostolicæ reseruata. *Rot. in antiquis decis. 15. de præben. alias 700.* Imo talis reseruatio oritur ante acceptationem, & exercitium dicti officii. *Rot in nouel decis. 22. de prab. alias 207. ver. ex quo dubio.* Et ideo 3 † si moriatur ante vel post acceptationem antequam exercere incepisset, beneficia sunt reseruata *Cassador dec. 1. num. 2 de verb. signifi. Felyn. in c. innotsit 21. corollario de rescri.* Non obstat clausula iuramenti, quoniam 4 illa respicit † exercitium officii, quod fieri non potest ante præstitum iuramentum, sed non respicit actum ipsius officii, & eius deputationem, ex qua beneficia dicuntur reseruata. Et sic seruatio etiam facta, etiã si non esset iuratum, alias de facili fieret fraus, & collectores vel subcollectores deputati exercerent, & prætextu iuramenti non præstiti beneficia nõ essent reseruata: 5 cum tamen reseruationes † istæ generales nõ factæ pro certa persona sint fauorabiles. *Aeneas de falcon. trac reseruat in 2. prælud. Gemminia. consil. 69. col. pen.* Accedat, quod clausula illa iuramenti est affirmatiua, & sine decreto irritanti, quare non solui deputatio, sed etiam † exercitium valet non præ 6 stito iuramento. *c si soli, de concess. præben. in 6. gl. in ver. conferen. in c. dilectus. col. 2. de præben. & ver. irritum in c. interea, de prab.* Et ita fuit conclusum in caussa Gerundiensi canonicatus & præben. coram Accorambono Decano. 15. Iun. 1571. *vt in eius lib. fol. 131.*

COLLEGIVM.

SVMMARIA.

1 *Collegium debet habere arcam communem, & sigillum.*
2 *Collegiata ecclesia quæ insignia habere debeat?*

DECISIO CXLII.

Collegium † debet habere arcam com- 1 munem & sigillum, quãdo alias ex fundatione & erectione non decretum esset, aliter non potest ita appellari, notat Dec. *in c. 1. de electio. not. 2.* Ita dictum fuit in vna Calagurritana de Nazera, coram domino Accorambono Decano Venetis. 13. Mai. 1552. *vt in eius libro fol. 214.* Collegiata autẽ 2 Ecclesia, † quæ signa & insignia habere debet? Vide infra *Ecclesia collegiata.*

COLLVSIO.

SVMMARIA.

1 *Collusio probatur plene ex præsumtionibus & coniecturis.*
2 *Præsumtiones & coniectura quæ dicantur legitima ad inducendam collusionem.*
3 *Fraudis coniectura elicitur ex qualitate personæ pauperrima.*
4 *Iactare suum nemo præsumitur.*
5 *Præsumitur fraus ex vicinitate temporis.*
6 *Venditor quando post venditionem remansit in possessione domus præsumitur fraus.*
7 *Collusio quid sit?*

DECISIO CXLIII.

Collusio cum soleat secreto committi, 1 probatur plene † ex præsumtionibus, & coniecturis. *l. quia autem §. non simpliciter. ibi sit tamen nulla suspicio. ff. si quis omiss. caus. test. Azan. in rub. de collus. vlt. col. ver. ad de Corn. consil. 26. col. 4. lib. 3.* Coniecturæ † sufficien- 2 tes probatæ collusionis in caussa Bullarum Sixti quarti & Leonis decimi infrascriptæ iudicatæ fuerunt (per plures positiones) a Dominis. Prima, quia ex præsumtionibus & coniecturis Ioan. Maria, qui volebat emere domum vicinam Io. Forcadæ ab vno latere, & alio Antoniæ, ipso Io. Forcada irrequisito, intentauit beneficium Bullarum Sixti, & Leonis, concedentium vicinis ius retrahendi, & cum ipse non esset vicinus, & facilius vinceret, fecit depositum pretii domus pro Antonia vicina, ipsa inscia, & quæ pauperrima erat, quare prima † conie- 3 ctura fraudis, ex qualitate personæ elicita fuit. *l. cum hic. §. sed & pars ff. de transac. Alciat. in l. si maior. insi. C. de transact.* vbi decem posuit coniecturas ad fraudem præsumendam, cum non esset verisimile, quod Antonia, quæ erat pauperrima, vellet ædificare ad ornatum vrbis, prout Bullæ requirunt. Secunda coniectura elicita fuit, quia Ioannes Maria erat procurator Antoniæ, & pro ea subministrabat expensas

litis, ac si esset principalis, quod non caret dolo, & fraude, cum † non præsumatur quis 4 iactare suum. *l. cum de indebito. ff. de proba.* Tertia fuit, quia Antonia pluries citata, nũquam comparuit, & lite pendente, vendidit Ioan. Mariæ murum diuisoriũ, ex ista variatione videtur potius animus Antoniæ vendendi, quam emendi, ex quo fraus præsumitur. *glos. in c primo, vt benef. eccles. Alciat. in d. l. si minor. in secund. coniectura. C. de transact.* 5 Et ex vicinitate † temporis præsumitur fraus. *Bart. in l. post contractum. ff. de dona.* & per istum actum venditionis muri diuisorii, videtur renuntiasse emtioni, *Dec. in l. pacta nouissima. num. 5. C. de pact.* & quia Ioan. Ma- 6 ria semper remansit † in possessione d. domus, *Bar. in d. l. post contractum. Fulgo. consil. 42. Alexan consi 28 vol. 5.* Cum autem collusio 7 † sit latens & fraudulenta conuentio inter plures ad decipiendũ tertium. *Io. de Anan. in rub. de collusio. deteg. num. 2.* ista omnia visa sunt Dominis gesta fuisse ad decipiendum Ioan. Forcadam vicinum, ne posset rettahere iuxta priuilegiũ Bullarum prædictarũ. Et ideo reiecerunt Antoniam, & Ioan. Mariam collusores, vt fuit resolutum per tres positiones in caussa Romana domus, corã dom. Guidobono die 15. Maii. 1551. & die 2. Iulii 1551. *vt in eius lib. fol. 108. 285. & 266.*

COMMENDA.

SVMMARIVM.

1 *Commendatum beneficium, mortuo commendatario, vacat vt prius.*

Decisio CXLIV.

Commendatum beneficium mortuo 1 commendatario, vacat † vt prius, non autem per cessionem commendæ, quo casu, licet ille qui decessit, esset familiaris Papæ, nihilominus non attenditur ista vacatio per cessionem commendæ, sed prior illa quando Prioratus fuit recommendatus, & ita seruat Rota Collectar. *in cap. si constiterit, de accusationibus, Federic. de Sen. in tracta. permutat. q. 15. Roman. consi. 350. Rota decis. pri. de concess. praben. in antiquis. & Sarnen. in reg. de triennali. q. 5.* Et ita fuit tentum die 16. Nouembris 1551. coram dom. Ant. Augustino, & Reomano in vna Lugd. Prioratus, vt in eorum libro folio 142. & die 9. Decembris 1551. fuit confirmatum, *vt in eorum lib. fol. 158.*

SVMMARIA.

1 *Commendatum esse beneficium, vel in titulum datum, quomodo cognoscatur.*
2 *Commenda est extraordinaria, & non inducit incompatibilitatem.*
3 *Tenor priuilegii est inspiciendus.*
4 *Dispensationis materia odiosa est.*
5 *Dispensationem non induci in dubio, iudicandũ.*
6 *Clausula, non obstan. tollit subreptionem sed non inducit dispensationem.*
7 *Dispensatio debet apparere verbis claris & non ambiguis.*

Decisio CXLV.

Commendata, aut in titulum data, quod sit Parochialis Ecclesia, Antonio Romero cognoscitur ex † circumstantiis, vt 1 in casu, de quo agitur, vbi Antonius retinebat duas Parochiales: deinde obtinuit mãdatum de prouiden. ad tria secularia in titulum, regularia, & Parochiales in commẽdam, & in mandato dicebatur, quod posset retinere vnum in titulum, & aliud in commendam. Et ideo domini distinguebant, quod aut Romerus poterat obtinere in titulum, & in commẽdam, & præsumitur, q; in titulum obtinuerit, nec in commẽdam, quia commenda † est extraordinaria, & nõ 2 inducit incompatibilitatem, *vt notatur in c. dudum el secundo. in glo. in verbo in titulum, de elect. Cassador. decis. 32. super regula num. 7. & Sarnen. in reg. de trienna. q. 5. num. 6.* Aut non poterat obtinere nisi in commendam, tũc præsumitur, quod in commendam obtinuerit, & hoc, vt non dicatur actum fecisse frustratorium. Ex qua distinctione inferebant domini, quod ex quo verba mandari erant clara, quod Aotonius Parochiales non posset obtinere nisi in commendam, quia commenda non inducit incompatibilitatem. *c. dudum. il. 2. de elect. cum aliis supra adductis*, nec ex verbis referuæ colligatur dispensatio, vt posset tertiam Parochialem in titulum obtinere, cuius tenor inspiciendus † est. *c porro, & c. accepimus, de priuileg.* Et 3 cum simus in materia dispensationis, quæ est † odiosa. *c. 1. de fil. presbyterorũ lib. 6. in dub.* 4 debet capi intellectus, vt dispensatio † non 5 induatur. *Franc. in c. non potest. § fin. & 2. de praben. in 6.* Et licet clausula, non obstante, 6 tollat † subreptionem, non tamen inducit dispensationem. *d. c. non potest. in fi.* Et de ea verbis claris, & non ambiguis apparere debet. *Fely. in cap. mandato. colum. 2. de symon.* Cum autem non sint verba ita clara in gratia reseruæ: Ideo dicendum est Parochialem fuisse commendatam, & quod illam non potuit aliter obtinere, præterquam in commendam, quia verba ita dicunt: videlicet, *Quod secularia in titulum, regularia, & incompatibilia in commendam.* Et ita Domini tenuerunt in caussa Logobiensi Parochialis de Minguella. Die 3. & 20. Iunii. 1552. coram dom. Reomano, *prout in eius lib. fol. 229. & 269.*

SVMMARIA.

1 *Commenda cessat per superuenientiam noui tituli.*

Deci-

DECISIO CXLVI.

1 Commenda cessat † per superuenientiam noui tituli, *Roman. consi. 350. num. 3. Felyn. in c. in nostra. vers. titulus multiplican. de rescript.* Et quia Alphonsus de Leon. cessit Antonio Romero Parochialem de S. Vegna, & obtinuit sibi de illa prouideri per istam nouam prouisionem, domini tenuerunt, quod illa Parochialis sit data in titulū, quia fuit prouisus, vt in titulum illam retineat Antonius. Et est ratio prædicta, quia commenda cessat per superuenientiam noui tituli. Erit a tentum die 27. Iunii 1552. coram do Reomano in vna Legobiensi de Minguilla, *prout in eius lib. fol. 273.*

COMMENSALITAS.

SVMMARIVM.

1 *Commensalitas an & quando exacte debet probari?*

DECISIO CXLVII.

Commensalitas ad hoc vt demonstretur, quod legatus poterat illum creare prothonotarium, cum in eius facultatibus dicatur, vc3, vt erga tuos familiares, & continuos commensales reddas te liberalem, 1 &c. non requiritur, quod ita exacte † probet, sicut quando agitur ad effectum inducendi reseruationem, prout loquitur Sarnen. *in reg. de impet. benef. per obitū famil. Card. q. 13. nu. 1.* Ita fuit decisum bis in caussa Auriensis Parochialis de Canedo coram do. Vestano 9 Martii & 13. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol. 80. & fol. 150.*

COMMISSIO CAVSSÆ.

SVMMARIA.

1 *Confessio facta in articulis, & aliis actis nocet, & an possit reuocari? num. 2.*

3 *Præcedentia declarant sequentia.*

4 *Animus declaratur ex sequentibus in rescripto Papæ & verbis articulorum.*

5 *Declaratur ex modo procedendi, qui fuerit animus & quæ via amplexa.*

DECISIO CXLVIII.

Commiserat Antonius caussā super canonicatu contra capitulum, & narrauit illum certo modo obtinuisse, demumlite introducta produxit literas, in quibus continetur, quod canonicatus præfatus fuit si-1 bi resignatus a Petro, & in articulis magis † specifice narrauit, quod erat prouisus per resignationem Antonius, postea in discursu caussæ volebat recedere † a dicta declarati-2 one, & dicebat, quod dicta commissio cōprehēdit vnum ex canonicatibus nouiter erectis. Replicabatur quod declaratio præ dicta facta in articulis & aliis actis, Antonio præfato præiudicabat ex gl. Bartol. & Ang. *in l. si quis intentione ambigua. de iudic. & in l. solemne. eod. tit.* Et propterea quod commissio prædicta non comprehendebat aliū canonicatum cuiusuis alterius, etiam quod esset ex nouiter erectis, quia Antonius non fuit prouisus de alio canonicatu, quam de expresso in literis resignationis, etiam tam in narratiua quam in dispositiua animus Antonii demonstratur, quod ipse volebat agere super canonicatu & præbenda: præcedentia † enim declarant sequentia, *An-* 3 *to. de Butr. consi. 2. Roma consil. 80. Barto in l. sub prætextu la. 2. C. de transact. & Doctores in cap. r. eod. titu. Felyn. in c. super lit. colum. 6. vers. 4. reg. de rescrip.* Et in rescripto Papæ idem dicit Ia-son *consi. 15. in fin. volum. 1.* Et pari modo sequentia † declarant animum, prout faciunt 4 verba articulorum. *l. Labeo. §. idem Tubero ff. de supell. leg. c. fin. de verb. signif.* Et ita in simili concludit Aymo. *consi. 20. num. 2.* Et qui fuerit animus, & quæ † fuerit via amplexa, declaratur ex modo procedendi. *Bart. in l. si* 5 *societatem. §. arbitrorum. colum. 4. ff. pro socio. Aymo. d. consilio. 20. num. 8.* Et ita fuit tentum die 9. Decembris 1551. coram D. Reomano in vna Placentina canonicatus & præbendæ, *vt in eius lib. fol. 252.*

SVMMARIA.

1 *Commissio senatoria examinis testium quomodo intellecta.*

2 *Validitate pro actu in dubio inclinandum.*

DECISIO CXLIX.

Commissio senatoria † examinis testium, 1 quos prætendunt non iurasse hora debita, & directa D Auditoris, vt fidem adhibeat suo arbitrio, e quo testes rite fuerunt examinati cum interrogatoriis partis aduersæ, Rota tenet, quod operetur, vt testibus fides adhibeatur, tanto magis quando dubium est, qua hora testes iurarūt, an hora debita citationis, vel postea; & in dubio magis inclinandum pro validitate † actus. 2 *Cassad. decis. 21. de præbendis.* Nec obstat verbum appositum a Referendario (rite) quoniam si intelligeretur de citatione, vtique nō esset opus commissione senatoria, quia bene essent examinati sine aliqua sanatione. Et ita tentum die primo Iulii 1551. corā domi. Augustino in vna Leodiensi Prioratus, *vt in eius lib fol. 255.*

SVMMARIA.

1 *Commissio quæ dicatur dare formam.*

2 *Ablatiuus absoluti conditionem important.*

3 *Conditio inducit formam, quæ specifice est adimplenda.*

4 *Deponere Iulium vnum cum oblatione residui, quando non sufficiat?*

5 *Commissio quod purgatis attentatis & nullitatibus, & refectis expensis terminū præfigat atque ad nouam exsequutionem procedat, non dat*

iudici iurisdictionem, nisi prædictis adimpletis.

6 *Offerre an & quando sufficiat Iulium unum cum oblatione residui.*

7 *Capit. decis. 17. num. 5. an per Rotam seruetur in spolio & attentatis.*

8 *Spolians deficiens in vno nummo soluere, non potest contra spoliatum obtinere.*

9 *Executio nulliter facta, est retractanda tanquam nulla.*

10 *Executione nulliter facta, datur terminus de nouo, & si probatur de bono iure per agentē de nullitate, retractatur executio, alioquin remanet firma.*

Decisio CL.

COmmissio, quæ habet clausulam, quod purgatis attentatis & nullitatibus, atq; refectis expensis, terminum præfigat, & ad 1 nouā executionē procedat, dat † formā, cū 2 loquatur per ablatiuū absolutū, qui inducit † conditionem *l. a testatore. ff. de conditio. & demon. Ias. in rub. solu. mat. Paris consi. 41 n. 14. li. 4.* 3 Et conditio inducit formam, quæ specifice erat adimplenda. Quare si impetrans renuntiauit tantum attentatis, & nullitatibus, & non refert expensas, licet † deposue-4 rit Iulium vnum cum oblatione residui facta liquidatione, non potuit obtinere valide a Iudice, vt præfigeret terminū ad hoc, vt veniret ad nouā executionem, quia iu-5 dex non habebat † iurisdictionem non purificatis illis conditionibus in totum. Debebant ergo prius refici expensæ, & purgari attentata, antequam præfigeretur terminus: quia per præfixionem incoatur nouum iudicium, & commissio non dat iurisdictionem nisi conditionaliter, refectis expensis, & purgatis attentatis. *Alexand. & Dec. in l. edita. num. 93. & 94. C. de edendo.* nec in isto casu procedit opinio Angeli *in l. 4. §. ait prætor. ff. de re iudic.* quam communiter sequuntur Doctores, & illam sequitur Alexand. *in consi. 24. num. 9. lib 4. & cap. decis. 17. num. 5.* vbi condemnatus soluere, auditur satisdare volens, quando debitum est illiquidum. Nam tunc si comparet & fatea-6 tur † se in vno Iulio debitorem, & illum deponat, cum oblatione, & protestatione, quod si apparebit se plus debere, soluet & pro solutione det fideiussorem pro residuo. Quo-7 niam illa communis doctrina non † seruatur per Rotam in spolio, & in attentatis, in odium spoliantium, & attentantium, sed in istis iudiciis priuilegiatis, Rota seruat doctrinam Bald. *in capit. conquerente, in versicul. in tex. ibi integre, de restitu. spol.* quam etiam sequitur Deci. *in d. l. edita. numero nona-8 gesimo quarto*, vbi si vnus † nummus deficeret, non tenetur in aliis respondere, quod eo magis videtur procedere in casu isto, cum iudicium factum fuerit post præfixionem termini non refectis expensis, nec purgatis attentatis, & sic nulliter sine iurisdictione, & propterea executio † vt nulli-9 ter facta retractanda erat tanquam nulla. Et ita fuit tentum die *13.* Nouembris. *1551.* coram domino Decano in vna Romana, domus seu legati, *vt in eius lib. fol. 65.*

Fuit etiam dictum, quod præfigeretur † 10 terminus de nouo, vt si agens pro nullitate in eo probaret de bono iure, retractaretur executio, sin autem remaneret firma.

SVMMARIA.

1 *Commissio super spolio decursus aquarum Molendini N. an comprehendat spolium decursus aquarum factum ante ædificationem molendini. N.*

2 *Non entium nullæ sunt partes.*

3 *Priuatio præsupponit habitum.*

4 *Rescripti verba intelligi debent secundum finem, ad quem proferuntur.*

Decisio CLI.

COmmissio super spolio decursus † aqua-1 rum, quæ ad molendina Iosephi decurrebant, non comprehendit spolium decursus aquarum factum ante ædificationem molendini Iosephi, quia non entium 2 † nullæ sunt partes. *l. eius qui, ff. si cert. pet.* & priuatio † præsupponit habitū. *l. dec. ff. de ver.* 3 *obli.* vt in simili dicit Cassad. *de rescri. decis. 6.* quod si committitur caussa super dominio eiusdem rei. Verba. n. rescripti intelligi 4 † debent secundum finem, ad quem proferuntur. *Cal. cons. 6. de rescript.* in casu, de quo agitur, Iosephus commisit caussam super spolio, vt restitueretur ad possessionem decursus aquarum, ad suum molendinum, ergo non intellexerit de antiquiori spolio, quod manifeste apparet ex eo, quia in articulis deduxit spolium, de anno 1523. de mense Iunii, & spolium antiquum fuit de anno *1470.* vel *1480.* Quapropter non potuit committere caussam super antiquo spolio, eo, quia molendinum eius tunc non erat ædificatum, sed fuit post annum *1510.* constructum. Et ita fuit tentum (caussa bis posita) coram Chissanensi in caussa Spoletana spolii decursus aquarum, die 9 & 28. Martii 1552 folio 114 & 176. quicquid in contrarium fuerit dictum in hac eadem caussa, die *18.* Martii *1552.* *vt in eius libro fol.* 139.

SVMMARIA.

1 *Commissio caussæ super spolio, quando importet petitorium, & possessorium.*

2 *Verba commissionis, cum toto negotio principali*

cipali, an contineant petitorium.

3 *Petitorium quis suspendere potest ad sui libitum.*

4 *Actor in dubio potest intentionem dubiam declarare.*

Decisio CLII.

COmmissio caussæ super spolio beneficii sancti Leonardi Pientinæ diœcesis, facta per Ioenon de Venturis, vna cum toto [1] negotio principali, continet † tam petitorium, quam possessorium, *capitulo primo de seq. poss. & fructi. vbi Abb. num 16. Cassador. decisione sexta de rescript. & de causs. possess. & proprie. numero decimo tertio.* quia dicta verba, [2] vna cum toto † negotio principali, denotant petitorium, & cum replicaretur, quod dicta verba non poterant referri ad petitorium, cum iam non penderet: sed super possessione tantum fuit responsum, quod verba illa, vna cum toto negotio principali dant iurisdictionem, etiam super petitorio, & cum in facto præsupponatur, quod Ioannes de Venturis, qui caussam obtinuit [3] committi, suspenderet † petitorium, satis declarauerat mentem suam per illam suspensionem petitorii, cum in dubio possit [4] actor intentionem † dubiam declarare. *l. si quis intentione ambigua ff. de iudiciis.* Et ita fuit tentum in caussa Pientina sancti Leonardi, coram Chissanensi die 30. Maii *1552. prout in eius lib. fol.* 88.

SVMMARIA.

1 *Priuatio beneficiatorum spectat de iure ad episcopum, & canonicos communiter.*

2 *Commissiones iustitiæ sunt stricti iuris, & strictissime interpretandæ, & tantum comprehendunt, quantum in illis expressum reperitur.*

3 *Vicarius episcopi & ipse episcopus non sunt pars capituli, sed diuersi.*

Decisio CLIII.

COmmissiones impetratæ per beneficiatos contra canonicos & capitulum, in quibus nulla mentio fit de Vicario episcopi. nec de episcopo, nullam iurisdictionem dederunt in caussa super facultate priuandi beneficiatos; & canonici, qui asserunt in suis commissionibus, quod ad ipsos tantū spectat priuatio beneficiarorum, cum de iure ad episcopum in simul spectet, agendo contra beneficiatos, male egerunt, cū priuatio [1] † non ad ipsos tantum, sed etiam ad episcopum spectaret. Ratio est, quia commissiones iustitiæ sunt stricti iuris, & † stri[2]ctissime interpretandæ. *Abba. in c. capitulū colum 3. versi. & nota hoc verbum. de rescript.* & tantum comprehendūr, quantum in eis expressum reperitur. *glo. in c. 1. & in c. dispendi. 1. & in cap. statutum. de rescri. libro 6. Sarnen. de subrogat. collit. q. 9. numero 3. & in regul. de triennal. q. 5 num.* 18. Et cum omnes commissiones semper loquātur de canonicis, & ca[3]pitulo, Vicarius † & episcopus nō sunt neq; canonici neq; capitulū, & minus pars capituli *secūdū Cardinalē in clem. vt ibi qui §. illi vero, de æta. & qualit. versi. decimo quaro in fine*, sed sunt diuersi, *vt manifeste patet ex his, quæ ponit Rot. deci.* 380. *in antiq.* Et ita fuit tentum die 23. Martii *1552.* in vna Barchinonensi facultatis. coram dom. Reomano, *prout in eius lib. fol. 101.*

SVMMARIA.

1 *Commissio, quod procedatur ad vlteriora nō tollit iudicium attentatorum.*

2 *Attentatorum caussa est priuilegiata.*

3 *Iuri quæsito per Papam non intelligitur in dubio derogatum.*

4 *Rescripta ad lites sunt stricti iuris, & strictissime intelligenda.*

Decisio CLIV.

COmmissio impetrata, [1] † quod procedatur ad vlteriorem exsecutionem, prout iustum fuerit, non tollit neque impedit iudicium attentatorum, eo, quia caussa attētatorum [2] † est priuilegiata, & in primis super attentatis est prouidendum, in odium attentantis. Nec obstat commissio prædicta, quia Papa in ea nihil disponit circa attentata, nec derogat regulæ de iure quæsito non tollendo, cū propter attentata, & per sententiam latam super eis fuerit ius quæsitū illis de Venturis, & ideo cū iuri quæsito non fuerit [3] † derogatum per Papam, domini voluerunt intelligere commissionē de iure sine præiudicio attentatorum, & ideo maxime, quia rescripta [4] † ad lites sunt stricti iuris, & strictissime interpretanda. *Abb in cap. capitulum. col. 3. vers. & no. hoc verbum. de rescri.* Et ita fuit tentum in vna Senensi attentatorum die *14.* Octobris *1552.* corā dom. Reomano, *prout in eius lib. fol. 298.*

SVMMARIA.

1 *Iuri quæsito successoribus resignantis, quando præiudicatum non dicatur.*

2 *Confessio cedentis non nocet cessionario.*

3 *Caducitatis decretum, & pœna regressus intelliguntur, si quis velit vti.*

4 *Regressus pœna non declaratur contra successores, nisi in casu hic notato.*

Decisio CLV.

COmmissio impetrata per Carillum, qui iam resignauerat beneficia in fauorem Antonii de Torres, & litis consortium, super quibus erat reseruata pensio 105. ducatorum Constantino del Castello, & dictum in reformatione pensionis, quod in euentu in quem Carillus, & successores mouissent litem super nullitate pensionis, esset locus regressui in fauorem Constantini, non

præiudicat † iuri quæsito successoribus Carilli, quia ipse non habebat amplius ius in dictis beneficiis per eum resignatis, sicut confessio† cedentis non nocet cessionario. *Bar. in l. facta. §. si heres. ff. ad Trebelliani.* Præterea decretum † caducitatis, & pœnæ regressus intelligi debent, si is, in cuius fauorem appositum sit, eo vti velit. *Cassador. decis. 1. num. 1. & 2. de loca. & decis. 3. eod. tit.* sed Constantinus viuente Carillo, nunquam declarauit velle vti regressu. Ex quo sequitur, quod hodie, cum sit mortuus Carillus, non possit † declarare contra successores, velle vti iure regrediendi, *Cassador. decis. 1. de locat.* sed si ip'e Antonius, & litis consortes commisissent caussam post obitum Carilli, & contrauenerint decreto, vtique ex eorũ persona inciderent in pœnam regressus. Et ita fuit tentum die 24. Octobris 1552. corã domino Reomano in caussa Abulensi, & Tolletana pensionis *prout in eius lib. fol. 310.*

SVMMARIA.

1 *Commissio auocatoria ac clausula, dummodo caussa non reperiatur vel sit instructa, non tribuit iurisdictionem si est in calculo ferendæ sententiæ pro vna parte.*
2 *Instructa caussa quando dicatur.*

Decisio CLVI.

Commissio, † quæ auocat caussam vertẽtem in partibus cum clausula, quatenus caussa non sit instructa, si pars altera doceret illam esse in calculo ferendæ sententiæ pro vna partiũ, & pro illa essent factæ probationes, quia tunc dicitur † instructa *c. pastoralis de causs. poss. & propri.* nõ tribuit iurisdictionem. Ita fuit tentum in caussa Auinionensi spolii officii, coram domino Capisucco Veneris 19 Feb. 1552. *vt in eius lib. fol. 57.*

SVMMARIA.

1 *Commissio appellationis expedita, infra terminũ iuris a iudice datum, valet, etiam si non redierit appellans pro Apostolis, & ratio.*
2 *Apostolis reuereutiales semper intelliguntur dati ex stylo Palatii.*

Decisio CLVII.

Commissio appellationis † si est expedita infra terminum iuris datum a iudice parti ad redeundum pro Apostolis, licet non redierit pro eis, valet & tenet, quia † semper intelliguntur reuerentiales ex stylo Palatii. *Ita tenet Rota decis. 54. in antiquis, Aegid. decis. 100. Crescent. decis. 65.* Et ita fuit tentum in caussa Tusculana siue Romana Casalis coram domino Capisucco, Veneris 13 ptima Aprilis 1552. *prout in eius lib. fol. 119.*

SVMMARIA.

1 *Commissio in caussa infantis quãdo subreptitia?*
2 *Curatoris dandi potestas a Papa tributa intelligi debet, tempore congruo & legitime.*
3 *Curator datur petenti, nec dari potest infanti.*
4 *Curatoris datio vbi tutor est dandus, dicitur ipso iure nulla.*

Decisio CLVIII.

Commissio non dat † iurisdictionem in caussa infantis, licet in eã fuerit narratũ factum, & quod infans supplicet, quia opus erat vt esset narratum, quod infans non habebat tutorem, & cum hoc non intellexerit Papa, commissio est subreptitia. Nec obstat, quod Papa in ea commissione dederit potestatem deputãdi curatorem; Nam intelligi debet tempore cõgruo, & legitime. Sed in casu isto nõ fuit legitime datus, quia fuit datus nemine † petente, & datus infanti, cui de iure non potest dati curator. *l. 3. §. si pupillus in fi. ff. de tutel.* & datio curatoris, vbi tutor esset dandus, ipso iure dicitur nulla. *l. tutores. §. 1 ff. de admi. tut. Dec. in l. si quis in fundi vocabulo. num. 45. ff. de leg. 1. & in l. quã quartam in fin. eo. tit.* Et ita fuit decisum in caussa Romana status & alimentorum coram D. Capisucco, Lunæ 28. Nouemb. 1552. *vt in eius lib. fol. 324.*

SVMMARIA.

1 *Commissio vltima non facta mentione aliarum super nullitatibus quando subreptitia.*
2 *Curatores debent exsequi citationes non mandatarii.*
3 *Nullitatum omnium est facienda mentio in vlt. commissione aliarum derogatiuarum.*
4 *Commissiones priores vt tollantur, requiritur derogatio.*

Decisio CLIX.

Commissio vltima, ad hoc vt tollat alias priores commissiones super nullitatibus præsentatas, est † necesse, quod faciat mẽtionẽ de omnib. nullitatibus, videlicet quod citationes fuerunt exsecutæ contra minorem sine solemnitatibus requisitis ex forma statutorũ vrbis in citationibus minorum requisitis, & de aliis: & licet in ea facta fuerit mentio de nullitate defectu citationis, ex eo, quia citationes fuerũt exsecutæ per mandatarium, & non procuratores, prout ita exsequi debent ex forma motus proprii cu- soribus concessi, non per hoc excusatur a surreptione, eum de aliis † nullitatibus mentionem non fecerit, nec potuit priores † tollere, quibus derogatum non fuit, & sic fuit firmatum vltimã commissionem subreptitiam, *per c. ceterum, de rescript. & Rotam decis. 67. in nou.* Et ita tentum die 23. Ianuarii 1553. coram D. Decano, in vna Romana dotis, *vt in eius lib. fol. 53.*

SVMMARIA.

1 *Subreptio nunquam datur ex taciturnitate eius, quo expresso Princeps facilius concessisset.*
2 *Venia dignus est, qui nec nocuit nec deliquit.*

Decis.

DECISIO CLX.

Commissio præsentata auditori cameræ, in qua dicebatur, quod quoad Thomã procederet, ac si commissio ipsius signata foret, sine retardatione solutionis pensionis, ex quo non fecit mentionem commissionis Traiani, non est subreptitia, quia 1 subreptio nunquam † datur ex taciturnitate eius, quo expresso Princeps facilius concessisset. *Rom consil. 194. in 2. dub. Aym consil. 2. num. 17. & 19. Fely. in cap. super literis num. 7. de* 2 *resc.* Et quia per istam † commissionem non fit præiudicium alteri commissioni. Venia enim dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit, *c. 2 de const. Aegid. decis. 4.* Et ita fuit tentum die 16. Apr. 1554. in vna Gebenen. pensionis coram D. Oradino, *vt in eius lib. fol. 92.*

SVMMARIA

1 *Commissio continens duas partes, quando dicatur verificata.*
2 *Narratiua in commissione sufficit, quod verificetur de facto.*
3 *Nullitatis prouisionis exceptio continere dicitur petitorium.*
4 *Quasi possessio exigendi pensionem sufficit ad obtinendum.*

DECISIO CLXI.

Commissio, quæ habet clausulam sine retardatione solutionis pẽsionis, in qua duo fuerũt narrata: primum, quod Tornabono monasterium fuerat commendatũ, secũdum, quod idem Tornabonus existẽs in possessione monasterii consensit reseruationi pensionis factæ in fauorem Traiani de Alicornis, fuit dubitatum, an esset ve-1 rificata, † vt intrare posset dicta clausula sine retardatione solutionis pensionis? Et Domini in vna Gebenen. pensionis coram Domino Oradino 15. Iunii 1554 tenuerunt commissionem satis fuisse verificatam; cũ 2 primum ex narratis saltem de facto esset † verificata, quod sufficere videbatur pro sustinenda commissione. *Rot. deci. 7. de rescrip. in no.* hoc in casu satis fuerat verificata narratiua commẽdæ pro Tornabonis, quod sufficit. *Aegid. decisio 118. in fi.* Nec obstat, quod dicitur de nullitate prædictæ com-3 mendæ, quoniam hæc oppositio respicit † petitorium, in cuius iudicio erit de nullitate discutiendum, & hic eramus in posses-4 sorio † cum satis constaret de quasi possessione Traiani exigendi pensionem, Et ita fuit firmatum, *vt in lib. D. Oradini fol. 268.*

SVMMARIA

1 *Commissio dicens in corpore, quod iudex procedat iuxta stylum, & facultatem Gubernatoris, & Cardinalis, præfectus signaturæ dicat, placet Domino nostro Papæ prout de iure, facit, vt procedi debeat iuxta ius commune.*

DECISIO CLXII.

Commissio, si in corpore † dicat, quod 1 iudex procedat iuxta stylum, & facultatem Gubernatoris vrbis, & Cardinalis, præfectus signaturæ iustitiæ dicat, placet do. nostro Papæ prout de iure N. Cardinalis Verallus, ista signatura restringit totam commissionem, secundum terminos iuris communis, & Gubernator procedere non potest secundum facultates ei datas, sed secundum ius commune. Quod eo magis erat dicendum in casu isto, cum Gubernator non haberet facultatem procedendi in caussis 100. ducatorum præter ius commune. Quare etiam ex huiusmodi capite procedere debebat secundum ius commune, & non vigore facultatum. Et ita fuit tentum die 5. Decembris 1554. in vna Romana bonorum corã Domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 476.*

SVMMARIA.

1 *Commissionis caussa sufficit maiorem partem verificari.*
2 *Papa non potest decipi in his, quæ sunt iuris.*

DECISIO CLXIII.

Commissionis caussæ, quæ habet in se plures interesse habentes, sufficit expressionem maioris partis † verificari. *Bart.* 1 *in l. fin. num. 15. de colleg. illic.* Nec Papa † potuit 2 decipi in his, quæ sunt iuris, *vt per Felyn. in cap super literis, numer. 19. de rescript. & Bisignet. decisio. 13. de praben.* Et ita fuit tentum in caussa Romana fideicommissi de valle, coram Domino Accorambono die 21. Octobris 1555. fol. 403.

COMPATERNITAS.

SVMMARIVM.

1 *Compaternitas contrahitur per tactum.*

DECISIO CLXIV.

Compaternitas † contrahitur per tactum 1 secundum Geminia. *in consilio 110. ca. 130.* Et ita tenet Rota prout resolutum fuit in vna Veneta matrimonii coram Accorambono Decano, Venete 19. Februarii 1552. *vt in eius libro folio 74.*

COMPROMISSVM.

SVMMARIVM

1 *Compromissum factũ per beneficiatos an valeat.*
2 *Alienatio sequi potest ex compromisso.*
3 *Alienatio etiam per episcopum fieri non potest in praiudicium successorum.*
4 *Laudo lato in praiudicium ecclesiæ, & beneficiatorum successorum, episcopus stare non tenetur.*
5 *Laudum non potest ratificari in praiudicium tertii.*

DECISIO CLXV.

Compromissum factũ † per beneficiatos 1 absque consensu episcopi & Papæ, &

laudum illius vigore subsecutum, non præiudicat episcopo, & beneficiatis successoribus. Ratio est, quia ex eo † nequiverat alienatio *secundum Abb. in c. cum tempore, nu. 3. de arbit. Lap. allega. 102.* Quæ alienatio etiam per † episcopum fieri non potest sine interuentu superioris, *vt per Doct. in cap. 2. de transact.* Et ideo non tenetur episcopus † stare laudo lato in præiudicium ecclesiæ, & beneficiatorum successorum. *Cardinal. Ant. de Butr. Abb. & Imol. ind. cap. cum tempore.* At in hoc casu cum non interuenerit auctoritas episcopi nec Papæ, laudum fuit nulliter latum, nec potest ratificari † in præiudicium tertii, & minime præiudicat beneficiatis successoribus. *Ioan. Bart. de Perusio, de arbit. cap. 4. lib. 2.* Et ita fuit tentum coram Anto. Augustino in vna Burgen. iurisdictionis, die 4. Nouemb. 1551. *vt in eius lib. fol. 41.*

SVMMARIVM

1 Compromissum quando dicatur necessarium.
2 Papa potest mandare compromissum fieri inter partes.
3 Arbiter in compromisso necessario dicitur arbiter iuris, & habet iurisdictionem veri iudicis.

DECISIO CLXVI.

1 Compromissum dicitur † necessarium, quando iudex cogit partes ad componendum, cum videt alias non posse sedari discordias, & lites, vel si partes diu litigauerint. *Paul. & Alexan. in l. quidam existimauerût, & ibi Iasnum. 4. ff. si certum petatur, per text in ca. placuit 9. distinct. Abb. in cap. humilis de maior. & obedie.* Tanto magis, quando lis est inter sorores, prout communiter sunt statuta per Italiam, vt hic Romæ, quæ cogunt ad compromittendum. Et fortius necessariū 2 dicitur compromissum, quando Papa † ita mandauit, quod facere potuit, *cap. cum inter seniorem, & ibi Ana. de elect. Paul. & Alex. in d. l. quidam existimauerunt, & ibi Ias. num. 4. vers. 3. fallit, in Papa.* Et Arbiter tunc dicitur arbiter 3 † iuris, & habet iurisdictionem veri iudicis, *cap peruenit 11. q. 1. c. arbitro, qui satisdar. cog. Dec. in cap. cui specialiter, in tertio versic. & not de appel. Felin. in cap. fin. de re indic. colum. penul. & fin.* Et in arbitris statutariis M. Ant. Blanch. *in tract. de arbit. in 6 quæst principali q. 1.* Et ita fuit tentum in vna Vrbeuetan. bonorum die 10. Februarii 1552. coram Domino Augustino, *vt in eius lib. fol. 47.*

COMPVLSORIALES.

SVMMARIA

1 Compulsoriæ exsecutor non potest demādare examen testium: fallit, vt num. 2.
3 Iuramentorum testium receptio est iurisdictionis & ideo delegari non potest.

DECISIO CLXVII.

1 Compulsorialis iudex † seu exsecutor cō pulsoriæ non potest demandare examen testium, & si demandauit alicui, ille cui erat demandatum, non poterat aliquid facere, quod esset validum. *Ro. decis. 258. in no. alias 8. de offic. deleg. & in antiq. decis. prima, eodem tit. & decis. 31. de rescript. in antiq. Franc. in cap. cum causam colum. 4. q. 7. vers. & ex prædictis omnibus, & Præposit. ibidem q. 1. de appell.* nisi † in delegatione sua ipsi exsecutori data fuisset potestas subdelegandi, quia licet exsecutor posset recipere iuramentum testis, & deinde demandare examen, non † tamen potest iuramentum demandare, cum sit iurisdictionis illud recipere. Ita fuit tentum die 12. Iunii 1551. coram Domino Capisucco in vna Nicien. Parochialis de Rocha Bileria, *vt in eius lib. fol. 191.*

SVMMARIA.

1 Compulsor iudex de stylo suspectus non allegatur, & quatenus allegetur, requiritur speciale mandatum.
2 Animo residentia non possunt per procuratorem sine speciali mandato explicari.
3 Iurium pro bona extractione, quando fuerit in Rota tentum.

DECISIO CLXVIII.

Compulsorialium † iudex suspectus de 1 stylo Curiæ, non allegatur, & quatenus allegetur, non admittitur talis allegatio, quando allegatur suspectus a procuratore, qui non habeat speciale mandatum, quod requiritur ad iurandum aliquem suspectū. *Paris. consi. 31. num. 72. volum. 1.* Ea ratione, quia caussa suspicionis residet in animo, & quæ in animo retinentur, non possunt † per pro- 2 curatorem explicari, nisi habeat speciale mandatum, *vt per eundem Parisd. cons. 31. num. 112.* Sed quia iura extracta † erant collatio- 3 nata, & seruata erant omnia alia, fuit tentū p bona extractione, die 15. Iunii 1551. coram Domino Reomano in vna Fulginaten. Canonicatus, & præbendæ, non obstāte quod iudex cōpulsor fuerit allegatus suspectus, *vt in eius lib. fol. 223.*

SVMMARIA

1 Compulsoriales speciales non dantur vbi constat de calumnia.
2 Calumnia quo pacto colligatur?
3 Compulsoriales speciales quando non concedendæ?

DECISIO CLXIX.

Compulsoriales † speciales non dantur, 1 vbi constat de calumnia. *Roman. cons. 273. Felyn. in cap. de cetero, num. 12. de re iudic. Cassad. decis. 3. de dilat.* Calumnia † colligitur ex eo, 2 quia Cametarius, & clerici cameræ mādarunt literas delendas esse a registro, & fuerunt deletæ: & sumtum productum pro primo pro obtinendis compulsorialibus, nihil plus continet, quam originale, quare compul-

3 compulſoriales fuerunt denegatæ† pro extrahendis literis, quæ erant in partibus, vnde fruſtratoriæ videbãtur compulſoriales, exſecutio non commodum, ſed diſpendiũ potius vtrique parti erat allatura. *Felyn. in c. primo, colum penulti. circa finem, de appellat. & Caſſador deciſio 2. numero primo, de dilat.* Et ita fuit tentum die *12.* Februarii *1552.* coram Dom. Auguſtino in vna Barchinonẽ. ſpolii, *prout in eius lib. fol. 53.*

SVMMARIA.

1 Compulſorialis proceſſus licet ſit nulliter fabricatus defectu citationis, an & quando fidem faciat?

2 Publicatia notarii actuarii, qui fuit præſens in confeſſione proceſſus, cum recognitione manus ipſius in curia, aperatur, vt proceſſus licet nullus habeatur pro authentico inſtrumento.

DECISIO CLXX.

COmpulſorialis proceſſus licet fuerit nulliter fabricatus ex eo, quia citationes non fuerunt legitime exſecutæ, nec fuit exſpectatus dies termini, tamen, † quãdo 1 ille proceſſus eſt publicatus per notarium actuarium, qui de illo rogatus eſt, fidem facit. *Rot. deciſio prima, in nou. de fid. inſtrumen. & 4. in antiquis eodem titul. & Fely. in cap. fi. de fid. inſtrumen. numer. 7.* Et maxime, quia dictus notarius atteſtatur, quod fuit præſens in confectione illius proceſſus, & manus ſua fuit recognita hic in curia, & propterea habetur † pro inſtrumento authentico. Et ita 2 fuit tentum coram Domino Auguſtino die 4. Nouembris 1552. in vna Burgen. Graderię, *prout in eius lib fol. 331.*

SVMMARIVM.

1 Compulſoriales ſpeciales an retardent proceſſum cauſſæ.

DECISIO CLXXI.

1 COmpulſoriales ſpeciales, † retardãt proceſſum cauſſæ, ſicut remiſſoriæ. Ita ſernat Rota, & dantur prorogationes ad illas expediendum, ſicut dantur pro expeditione, & exſecutione remiſſoriæ. Ita fuit dictũ in cauſſa Tholetana de Galapar coram Domino Veſtano 16. Nouembris *1552. vt in eius libro folio 372.*

SVMMARIVM.

1 Nullus eſt proceſſus compulſorialis iudicis, ipſa ſuſpecta a recuſato cum appellatione, etiam, quod appellatio ſit deſerta & quare.

2 Nullitatis via, quãdo proceſſus poſſit reuocari deſerta appellatione.

3 Recuſationis cauſſa quæ dicantur in compulſore, & an iuſta ſit cauſſa, quod iudex Rotalis ſit mortuus?

4 Mortuo iudice Rotali, qui expediuit compulſoriales, poſſunt alii coauditores exercere pro illo, vel alias impedito, iuriſdictionem.

5 Recuſationis cauſſa an ſit legitima in compulſore, quod ſit ſubditus aduerſarii.

6 Vaſallus præſumitur fauere Domino ſuo, etiam quod clericus ſit.

7 Clericus habetur pro laico in temporalibus.

8 Clericus non gaudet priuilegio clericali in temporalibus, niſi in certis caſibus & quibus.

9 Recuſatus iudex procedens ad vlteriora, ſtante partis appellatione, facit ſe aduerſarium.

DECISIO CLXXII.

COmpulſorialis iudex, quando eſt recuſatus † ſuſpectus, & eſt appellatum ab 1 vlteriori ſuo proceſſu, quicquid poſtea fecerit nullum eſt. *Abb in cap quoniam contra, num. 13. verſic. ſed quæro, de prob. & Alexand. in l. quia poterat numer 6 ff. ad Trebelli. & conſil. 59. per totum, volum primo, & conſil. 12. numer. 6. volum. 6.* Etiam, quod appellatio deſerta ſit, quia per viam † nullitatis proceſſus poteſt 2 reuocari. *Alexand. in d. l. quia poterat, colum. 2. verſic. ſed facta. Oldrad. conſilio. 303 verſ ad id quod.* Et ita ſeruatum fuit pluries in Rota. Verum, quia multæ † cauſſæ recuſationis 3 allegabantur, inter quos illa, quod iudex Rotalis mortuus erat, vna eſt: quia non reſpicit iudicem compulſorẽ, & nihil refert, quod mortuus ſit iudex cauſſæ, quia remanet tribunal † Rotæ, in quo ſunt alii coaudi- 4 tores, qui vigore generalis commiſſionis, poſſunt exercere iuriſdictionem pro mortuo, vel alias impedito. Ad aliam cauſſam ſuſpicionis allegatam, videlicet, quod dictus iudex erat ſubditus † partis, cum qua 5 agebatur, & allegabatur pro nullitate. *Abb. in cap. accedens, el primo, vt lit. non conteſt. & gloſ. in cap. accuſatores 3. quæſtione 5.* domini voluerunt, quod ſuper hoc particulariter dubitaretur. Et ita tentum die 13. Ianuarii 1553. coram Domino Accorambono Decano in vna Tholetana decimarum, *vt in eius lib. fol. 20.* Et die 27. Ianuarii d. anni coram eodem fuit dubitatum, an ſtantibus verbis recuſationis, videlicet, dominatio tua non poteſt cognoſcere, hanc cauſſam, cum ſit odioſa, & ſuſpecta principalibus meis, quia incola ciuitatis Caurien. quæ eſt de dominio Ducis de Alua, & per conſequens eius vaſallus, qui non poteſt eſſe iudex in cauſſa Domini tui, recuſatio fuerit iuſta, vel non, aut ſaltem talis, propter quam iudex procedere non potuerit ad vlteriora, niſi præuia cognitione, Domini pro maiori parte tenuerant pro iuſtitia cauſſæ recuſationis, *ſecundum Alberic. in cap. accedent, el primo, colum. 2. verſicul. not. quod ſubiectus, numero octauo, vt lit. non conteſt.* Cum præſumatur † fauere Domino ſuo, etiam quod cleri- 6 cus ſit, quia vt laicus, † habetur in temporalibus. *Abb. in cap. cum dilectus, in tertio, no-*

la. de iur. patron. quem refert Felyn. in cap. ecclesia sanctæ Mariæ colum. 4. vers. nota casum, de constit. Et in temporalibus clericus † non gaudet priuilegio clericali, nisi in certis casibus, quos late prosequitur Curt *in tractat. de consuet. num. 299.* Et quia post allegatā caussam recusationis pars appellauit, illa appellatio annullat processum postea factum. Quare si iudex non ita præcipitanter processisset, sed secūdum formam iuris, caussa prædicta forsan probata non fuisset, videlicet quod iudex esset incola, & subditus Ducis ratione bonorum patrimonialium. Verum, quia spreta appellatione processit, † fecit se aduersarium, quia noluit appellationem admittere, *l. si appellationem, vbi glo. in verb. sententia C. de appel. Felyn. in cap. cum super numer. 3. de offic. deleg. & in cap. postremo, num. 2. de appell.* Verum, quia Domini considerabant, quod etiam dato, quod esset nulliter extracta Bulla, tamen ad effectum, de quo agitur, iūctis aliis adminiculis forsan sufficeret ad probandum datam Bullæ Alexandri sexti. Ideo voluerunt super hac difficultate particulariter dubitare, *vt in lib.* D. Accoramboni Decani de anno *15.3 fol. 59.*

SVMMARIA

1 *Clausula, quando non dicantur iura legitime?*
2 *Subdelegari non potest articulus iurisdictionis exercendæ quoad testes, per delegatū Principis.*

DECISIO CLXXIII.

Compulsata † non sunt iura legitime, nec sunt in forma probāti, ex quo subdelegatus delegati a Principe cōmisit examen testium super recognitione, notario simpliciter, & notarius citauit partes, & exercuit articulum iurisdictionis, qui non poterat † subdelegari a delegato Principis. *Rot. decis. 3. & 8. de offic. deleg. in no. Franc in c. cum caussam q. 4. & 7. de appell. extra.* Et ita fuit tentum die *21* Nouembr. *1554.* in vna Astoricen. Abbatiæ coram Domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 436.*

SVMMARIVM

1 *Compulsorialis iudex non potest esse regularis, & si compulset facit acta nulla. Etiamsi pars fuisset præsens, & non opposuisset.*
2 *Religiosus non potest se intromittere in iudicialibus, sine consensu sui superioris.*
3 *Regularis non potest esse arbiter.*

DECISIO CLXXIV.

Compulsorialis iudex, eo, quia erat canonicus & regularis, † facit iura compulsata non legitime extracta, licet in extractione pars excipiens fuisset præsens, & non opposuisset, non obstante, quod religiosus possit exercere iurisdictionem, parte non opponente, vt tradit Lud. Roma *consil. 409. num. 6. Aymo. consil. 150. num. 2.* Et fuit tentum, quod religiosus non † possit se intromittere in iudicialibus sine consensu superioris, *clem. religiosus de procurat.* Et non posset † esse arbiter, *l. Pedius §. insertum ff. de arbit. Dec. cons. 494. Rom. sing. 242. religiosus.* Quod huiusmodi extractio esset nulla, tenuerunt Domini in vna Barchionen. anniversariorum coram do. Reomano die 4. Maii *1555. fol. 342. eius libri.*

SVMMARIA.

1 *Compulsata iura bene dicuntur, quando quis fuit citatus ad constituendum procuratorem, & non constituit, eo maxime, quādo fuisset illi præfixus terminus ad constituendum.*
2 *Notarius compulsorialis potest inferere instrumentum clericatus, habens episcopi subscriptionem, in compulsoriis.*

DECISIO CLXXV.

Compulsata † iura bene dicuntur, quando quis in obtinēdis literis, fuit citatus ad constituendum procuratorem, & non constituit, nisi postquam compulsoriæ fuerunt ad partes transmissæ, eo maxime, quia fuit sibi terminus præfixus ad constituendum, & sibi imputandum est, si fuit in partibus processum per affictionem. Imo vnus ex Dominis dixit, quod in fortiorib. non tenebatur citare illos, etiā si sciuissent per dec. *Ægid. 681.* tamen omnes fuerant pro validitate extractionis, & quod notario † compulsoriali licuerit inserere instrumentum clericatus stāte subscriptione episcopi, ad quæ omnia facit Decius *consil. 650. in casu num. 6.* Et ita tentum, die *11.* Octob. corā do. Reomano, *1555. fol. 432.*

CONCILIVM.

SVMMARIA.

1 *Concilium Lateranen a Leone 10. celebratum requirit specialem derogationem, & quare?*
2 *Constitutio conciliaris dicitur habere tacite derogatoriam clausulam.*
3 *Concilium addens alteri concilio generali, requirit specialem derogationem, nec sufficit dicere, nō obstante ordinatione concilii.*

DECISIO CLXXVI.

Concilium Latera. sub Leone 10. celebratum sessione 9. §. dispensatione, in reformatione curiæ, requirit specialem derogationem, quia est constitutio conciliaris, quæ † dicitur habere tacite derogatoriā clausulam, secundum Archid. *in ca. 1. de constitut. in 6. Roman. in l. si vero § de viro, num. 45. in 23 Fallen. ff solu matri. Fely. in c. nonnullis. colum. 4 in reg. de rescript.* Et cum addatur † concilio generali, de quo *in cap. de mulcta de præb.* non dicitur derogatum per clausulam, non obstante ordinatione concilii Lateranensis, prout resolutum fuit in caussa Salantina parochialis de Mingueda die 20. Mait.

1551. coram Domino Reomano, *vt in eius libro folio 150.*

SVMMARIA

1 *Concilium Lateranen. quo prohibetur impositio pensionis super ecclesiis, habet locum nedum in Cathedralib. verum etiam in monasteriis, & ratio?*

2 *Verbi (huiusmodi) vis.*

3 *Concilium Lateran. prædictũ est fauorabile monasteriis, & quare?*

4 *Pensiones imponunt onera, & seruitutes ecclesiis.*

5 *Ratio eadem vbi militat in duobus, idem ius in vtroq; statuendum.*

6 *Appellatione ecclesiæ in fauorabilibus, veniũt monasteria.*

7 *Consuetudo interpretatiua curiæ seruat, vt concilium prædictum Lateran. non seruetur in monasteriis, & nu. 9.*

8 *Consuetudo curiæ interdum per Rotã amplexa.*

9 *Practica cancellariæ interdum per Rotam adhibetur.*

DECISIO CLXXVII.

1 Concilium Latera.† quo prohibetur impositio pensioonum super ecclesiis, habet locum, nedum in ecclesiis Cathedralibus, verum etiam in monasteriis, attentis verbis concilii. Et est ratio: quia concilium in præcedentibus, loquitur de monasteriis, postea prohibet, quod ecclesiæ nõ grauentur pẽsionibus, & addit verbũ (huiusmodi) quod facit, vt referatur ad ecclesias, de quibus in præcedentib. fuerat facta mentio.
2 Ea enim est † vis illius verbi huiusmodi, vt intelligatur de his, de quibus in præcedentib. dictum fuerat, *cap. 1. § contrahentes, & cap. 2. de foro compet. in vi. cap 2. §. 1. de iuram. calum. in 1. glos. in verbo, huiusmodi, in proœmio, 6. glos. & ibi Franc. in cap. 2. colum. 1. in fi. vt lit. penden. in* 6.
3 Accedit, quod cum sit fauorabile † monasteriis & ecclesiis, vt non grauentur pensionibus, *cap. mandato, de rescript.* cum pensio-
4 nes † imponant onus, & seruitutes ipsis ecclesiis. *Caccial. in tractat. pens. quæst. 8. & Gigas, eod tractat quæst. 45. & quæst. 87.* Merito, quia
5 eadem ratio † militat in monasteriis; quæ militat in ecclesiis Cathedralibus. Idem dicendum est, quod dispositio conciliaris prohibens super ecclesiis cathedralibus pensiones imponi, comprehendat etiam monasteria, vt idẽ ius militet in vtroq; casu: & maxime, qa in fauorabilib. appellatione
6 † ecclesiarum veniunt monasteria. *Anchar. Cardi. & Abb. in c. 2. de consuetud.* tamen, quia
7 consuetudo † interpretatiua curiæ aliter se habet, vt scilicet non seruetur illud concilium in monasteriis, domini voluerunt
8 transire cum † consuetudine curiæ, de qua nobis constitit per relationem R. D. Fabii Accotamboni Decani, qui cum esset iudex caussæ, se informauit a peritis, & vt nobis retulit, consuluit Reuerendissimum Dominum Iacobum Puteum Cardinalem, qui fuit Auditor Rotæ: Reuerẽdum domi. Barengum episcopum Latinen. Secretariũ serenissimi domini nostri Iulii tertii, qui fuit primarius abbreuiator de maiori, & Dominum Ludouicum Milanensium abbreuiatorem de maiori peritissimum, & quam plures alios dominos abbreuiatores
9 de maiori. Qui omnes dixerunt concilium † Lateranen. circa impositionem pensionũ super monasteriis, reseruari de consuetudine curiæ. Et ita fuit seruatum in vna Treueren. pensionis coram D. Decano prædicto, die 5. Decembr. 1551. *vt in lib. suo fol. 443.*

CONCORDATA.

SVMMARIA

1 *Concordata Germaniæ habent locum etiam in beneficio iurispatronatus: amplia, vt hic.*

2 *Patronus est iurisdictionis illius episcopi sub cuius iurisdictione beneficium illud est situatum.*

3 *Collator dicitur de illa diœcesi, in qua situm est beneficium, licet ipse sit alterius.*

DECISIO CLXXVIII.

1 Concordata Germaniæ † habent locum etiam in beneficio iurispatronatus, etiam, quod Patronus non sit de ciuitate subiecta concordatis. Et ratio est, quia benefi-
2 cium est situatum sub diœcesi Metensi, quo casu dicitur † subesse patronus illius beneficii iurisdictioni episcopi Meten. ratione rei eiusdem episcopo subiectæ, *text. est in ca. 2. de supplend. neglig. prælatorum, per quem text. ita consuluit Roman. consilio 361. colum. 1. in princ. & colum. 2. & consilio 376. colum. 1. & 2. refert Cassane consilio 31. numer. 26.* Nec obstat, quod episcopus sit diœcesis Tullen. quia ratione beneficii siti in dicta diœcesi Meten. ipse
3 etiam collator † dicitur fuisse sortitus illius forum; *cap. fin. de for. compe. l. fi. C. vbi in rem actio.* Quapropter fuit tentum prouisionem Apostolicam non posse canonizari, quia concordata obstant. In caussa Meten. parochialis corã Domino Guidobono 19. Nouembr. 1552. *vt in eius lib. fol. 407.*

CONDEMNATIO.

SVMMARIVM

1 *Condemnatio in expensis quando fiat in secunda instantia.*

DECISIO CLXXIX.

1 Condemnatio in expensis fit in secunda instantia contra eum, qui obtinuerat sententiam fauorabilem in prima, quando sententia reuocatur ex eisdem actis, secus si ex nouiter deductis. *Rot. decisio 251. alias 10. de dol. & contumac. in noua. Guidobon. Pap. decisione 137. & 436. quæstione 48. Capell. Tholos.*

decis. 222. Milis in verb. expensarum, & vide alios cumulatos infr. in verbo, sententia quando ex eisdem actis. Et ita hodie obseruatur, vt fuit tētum in caussa Gerunden. nullitatis censuratum, seu molestationum, coram Dom. Ioanne Su... o Romano, die Lunæ 14. Martii 1552. *ut in eius lib. fol. 79.* Et similiter con... atum fuit in hac eadem caussa coram D. Fantuccio, die 14 Octobris 1552. *vt in eius lib. fol. 347.*

CONDVCTOR.

SVMMARIA

1. *Conductor quando possit se excusare a caducitate ob pensiones non solutas?*
2. *Conductor propter expulsionem potest agere ad interesse, & ad omnes fructus & omnia lucra, quæ ex re locata esset percepturus toto tempore locationis.*
3. *Conductor propter contrauentionem locatoris, habet pro damnis, & interesse, hypothecā omnium bonorum locatoris, & potest vti retentione pensionum debitarum lite pendente.*
4. *Caducitas euitatur si non fuit solutum per errorem.*
5. *Mora quando non dicatur incursa.*

DECISIO CLxxx.

1 Conductor, qui prætendit se esse creditorem occasione damnorum, & interesse cantorum propter expulsionē factam a locatore a reconducta, potest se excusare a caducitate incursa ob pensiones non solutas, quæ lite pendente decurrerūt. Tum, 2 quia propter † expulsionem potest agere ad interesse, & ad omnes fructus, & omnia lucra, quæ ex re locata erat percepturus toto tempore locationis. *l. si fundus, vers. nam. & si colonus, vbi glos. & omnes, l. qui fundum l. si in lege, §. si colonus vbi Castren l. qui insulam ff lo a.* Tū etiam, quia propter contrauentionem locationis, cōductor pro damnis, & interesse 3 habebat hypothecam † omnium bonorum locatoris, vt in instrumento locationis accedatur, & ideo conductor probabiliter poterat vti retentione pensionum debitarum lite pendente. *Paris. consil. 100 nu. 35 & 35. & 36. volum. 2. post Corne in consilio. per eum allegato.* Quod suadetur, quia sicut caducitas 4 euitatur, si non fuit † solutum per errorem, *secundum Iaf. in l 2 q. 16. vers. limitatamen hanc conclusionem, C. de iure emphyte.* Pari modo videtur dicendum: quod fuerit hæc ta retētio propter ius tam caussam spolii commissi in locatore, ex quo orta fuit actio non solū ad fructus, sed etiam ad totale interesse & lucrum, quæ omnia exliquidat in actis facta, erant deducenda, & antea non dicitur mo- 5 ra † incursa, *secundum Bal. in l acceptam, oppos. 6. C. de vsurpa. & per Afflict. decis. 320.* Et ita resolutum coram Domino Ant Augustino in vna Bononien. locationis bonorum, die 8. Iunii 1552. *vt in eius libro fol. 93.*

SVMMARIA

1. *Conductor pendente lite super caducitate, si cessat in solutione pensionis, incurrit caducitatem, & ratio?*
2. *Ius superueniens pendente iudicio ex caussam de præterito, facit conualidare iudicium.*
3. *Barto in l. si Titius, numer. 2. ff. de verbo oblig. declaratur.*
4. *Petenti totum, an quis teneatur partem offerre.*

DECISIO CLxxxi.

1 Conductor pendente lite super caducitate, † si cessat in solutione pensionis, incurrit caducitatem. *Capic. decis. 16. nume. 6. vers sed quoniam.* Et ratio est, quia ius super- 2 ueniens pendente iudicio ex caussa de præterito facit conualidare, iudicium. *l. si rem, §. fin ff. de pigno. act. l. si mandauero tibi, vt a Titio, ff mand. Bart in l. si Titius, nu 2. ff de verbo. oblig Cape Tholo. q. 30.* Non obstat doctrina Bart. *in l. qui solidum, ff. de legat. 2.* quia in casu 3 suo vera est, dum dicit, quod si quis petit totum, † nō tenetur reus ei partem offerre, 4 ex quo a principio vere non debebat totū. Sed si pendente lite totum debetur, non habet locum doctrina Barto per leges allegatas per Cap. *in d. dec. 16.* Qui textus omnes loquuntur, quando ius superuenit circa eandem rem petitam Et ita fuit resolutum die 26. Octobris 1551. in vna Bononien. locationis corā Domino Antonio Augustino, *vt in eius lib fol. 235.* Supradictā decisionem confirmarunt Domini die 4. Nouembris 1551. *vt in eius lib. fol. 49.* de qua decisione videas infra *in ver iudicium.*

SVMMARIA

1. *Conductor ex cessatione vnius termini tantum, incidit in caducitatem, si in contractu est appositum iuramentum, idem stante statuto, vt quis cadat cessando in solutione.*
2. *Caducitati aperitur locus ex defectu solutionis in vno numero.*

DECISIO CLxxxii.

1 Conductor ex cessatione † vnius termini tantum in solutione canonis seu mercedis, incidit in caducitatem propter iuramentum appositum in contractu. *Alexan. consil. 85. vo'um. 1.* Item propter statutum ciuitatis Bononiæ, disponens, quod si cessauerit in vna solutione conductor incurrat in caducitatem nec opitulātur oblationes, quia non fuerunt factæ pro integra summa debita, & defectus solutionis in vno nū- 2 mo, aperit locum caducitati. *Iaf. in l. 2 quast. 16. num. 54. C. de iure emphy. & in auth qui rem, num 16. vers. reuertor. C. de sacrosanct. eccl. And. sicul. consil. 36. num. 8.* Et in istam partem Domini inclinarunt die 2. Decembris 1551. coram

tam domi. Augustino in vna Bonon. loca- tionis, *vt in eius lib. fol. 52.*

SVMMARIA

1 *Conductor impeditur a locatore, vt non possit vti re conducta, potest petere damna, & interesse.*

2 *Locator tenetur ad interesse conductori, quando non præstitit patientiam, vel dedit caussam, vt alius impediret, quem potuit prohibere.*

3 *Conductor potest a locatore petere tantū lucrum, quantum fuisset facturus in toto tempore impedimenti sibi præstiti pro locatorem.*

4 *Conductor debet liquidare damna, & interesse passa ob impedimentum locatoris, nec statur iuramento.*

DECISIO CLXXXIII.

1 Conductor si impeditur a locatore, vt non possit vti re conducta, potest petere damna, & interesse, etiam, quod conductor cōsenserit appositioni sequestri super fructibus rei locatæ Ratio est, quia quando 2 locator † non præstitit patientiam vtendi, & fruendi, vel dederit caussam, vt alius impediret, quē potuit prohibere, tenetur ad interesse, *l. si in l. §. si colonus in fin. & l. si fundus, vers. nam & est text. in l. merces, §. 1. eod. titu.* Et ibi Bart. quod tenetur ad totale interesse quoad consenserit in his, quæ specificātur, *in l. ex conducto in princ. eod. titu. & ex aliis caussis, vt ibi dicit glos. 1.* Præterea conductor potest 3 † petere tantum lucrum, quantum fuerit facturus in toto illo tempore, *vt in d. §. si colonus, & in l. si fundus.* Quare Bentiuoli ptopter spolium ab eis commissum tenentur ad premissa, si dederunt caussam sequestrationis, quæ tamen damna, & interesse liqui- 4 danda † sunt, nec est præstandum iuramentum ad illorum probationem. Et ita fuit rētum, die 15. Ianuarii 1552. in vna Bononien. locationis coram dom. Ant. Augu. *prout in eius libro fol. 23.*

SVMMARIA

1 *Conductor molendini, qui sublocauerat aliquib. an possit prætendere aliquod interesse si primus locator subconductores expulerit?*

2 *Restaurum seu recompensa cōductori non datur, damno non probato.*

DECISIO CLXXXIV.

1 Conductor molendini, † qui sublocauerat Matthæo & Orlando pro certa quātitate farinæ quolibet anno, non potest prætēdere aliquod damnum, vel interesse, licet procurator Bentiuoliorum acceperit possessionem Molendini, & expulerit Molendinarios, deinde locauerit eidem Matthæo molendinum eodem modo, & forma quib. conductor sublocauerat eidem Matthæo, & Orlando, qui Matthæus ponebat farinam in arca, cuius clauem tenebat conductor, & Matthæus illam extrahere non poterat sine licentia conductoris. Et ideo dicebatur, conductorem male agere ad interesse propter spolium ab eo prætensum, cum ipse potuisset prohibere, ne farina p ueniret ad manus Matthæi, & cum ex illa conductione nullum damnum passus fit, nullam recompensam habere debet, quæ 2 sine damno † non datur, *l. damnum C. loca.* Et propterea Domini tenuerunt die 15. Febr. 1552. in caussa Bonon. locationis coram D. Ant. Aug. quod propter prædictam locationem factam per comitem Frācifcum, Peregrini non possunt prætendere damnum si possent recuperare, vel recuperauerint ab illo Matthæo summā cōtentā in locatione facta per Peregrinos, *prout in eius li. f. 64.*

CONFESSIO.

SVMMARIA

1 *Confessio resignantis non probat vltimū statum beneficii, & quare.*

2 *Resignantis confessio non potest præiudicare successori non habenti titulum ab eo.*

3 *Confessio partis in titulo non prodest ad adiudicatoriam.*

4 *Confessio facta in his, quæ a potestate confitentis non dependent, non nocet.*

5 *Confessio an, & quando debeat aliunde iustificari*

DECISIO CLXXXV.

1 Ex confessione resignantis non † probatur vltimus status beneficii, videlicet, quod hospitale sit ad nutum communicātis amouibile contra resignatarium, quia 2 resignans † non potuit ecclesiæ præiudicare cum confessione extraiudiciali colludēs cum communitate. *Rota in non. decisione 466.* neque etiam successuri, in quo nouus titulus creatur non dependēs a prædecessore, *cap. 1 de præscript. Sarnen. in reg. de triennali quæstio. 13. numer. 3.* Et confessio partis in titulo † 3 non prodest ad adiudicatoriam. *Rota in antiquis decisio. 244. & in decisio. 408. & in nouel. 421. Fely. in cap. olim. colum. penult. versi. adde etiam, de rescrip.* Quia dicitur confessio facta in 4 his, † quæ a potestate confitentis non depēdent, & propterea non nocet, *cap. super eo, de eo, qui cognou. consang. vxor. sua. Roma. consilio. 260 num. 4. Aretin. consilio 13. colum penult. & vltima. vers. vnde cum neget. Aymo consilio 93. numer. 1.* tum maxime, quia confessio aliunde non † iustificatur, *l. 1. §. diuus Seuerus, ff. de quæstio. Decius consilio. 564. numer. 70.* Et sic 5 ex dicta cōfessione vltimus status beneficii non fuit habitus pro iustificato, vt fuit resolutum die 8. Iunii 1551 coram dom. Reomano in vna Mediolanen. hospitalis de Vaili *vt in eius lib. fol. 147.*

decis. 222. Milis in verb. expensarum, & vide alios cumulatos infr. in verbo, sententia quando ex eisdem actis. Et ita hodie obseruatur, vt fuit tẽtum in caussa Gerunden. nullitatis censuratum, seu molestationum, coram Dom. Ioanne Su[illegible]o Romano, die Lunæ 14. Martii *1552. [illegible] ut in eius lib. fol. 79.* Et similiter confirmatum fuit in hac eadem caussa coram D. Fantuccio, die 14 Octobris *1552. vt in eius lib. fol. 347.*

CONDVCTOR.

SVMMARIA

1 *Conductor quando possit se excusare a caducitate ob pensiones non solutas?*

2 *Conductor propter expulsionem potest agere ad interesse, & ad omnes fructus & omnia lucra, quæ ex re locata esset percepturus toto tempore locationis.*

3 *Conductor propter contrauentionem locatoris, habet pro damnis, & interesse, hypothecã omnium bonorum locatoris, & potest vti retentione pensionum debitarum lite pendente.*

4 *Caducitas euidatur si non fuit solutum per errorem.*

5 *Mora quando non dicatur incursa.*

Decisio CLxxx.

1 Conductor, qui prætendit se esse creditorem occasione damnorum, & interesse cantorum propter expulsionẽ factam a locatore a reconducta, potest se excusare a caducitate incursa ob pensiones non solutas, quæ lite pendente decurrerũt. Tum, 2 quia propter † expulsionem potest agere ad interesse, & ad omnes fructus, & omnia lucra, quæ ex re locata erat percepturus toto tempore locationis. *l. si fundus, vers. nam. & si colonus, vbi glos. & omnes, l. qui fundum, l. si ea lege, §. si colonus, vbi Castren l. qui insulam, ff loca.* Tũ etiam, quia propter contrauentionem locationis, cõductor pro damnis, & interesse 3 habebat hypothecam † omnium bonorum locatoris, vt in instrumento locationis accedatur, & ideo conductor probabiliter poterat vti retentione pensionum debitarum lite pendente. *Paris. consi. 100 nu. 15 & 35. & 36. volum. 2. post Corne. in consilio per eum allegato.* Quod suadetur, quia sicut caducitas 4 euitatur, si non fuit † solutum per errorem, *secundum Ias. in l 2 q 16. vers. limitat tamen hanc conclusionem, C. de iure emphyte.* Pari modo videtur dicendum: quod fuerit licita retẽtio propter iustam caussam spolii commissi in locatore, ex quo orta fuit actio non solũ ad fructus, sed etiam ad totale interesse & lucrum, quæ omnia ex liquidat in actis facta, erant deducenda, & antea non dicitur mo- 5 ra † incursa, *secundum Bal. in l acceptam, oppos. 6. C. de vsurpa. & per Afflict. decis. 520.* Et ita resolutum coram Domino Ant Augustino in vna Bononien. locationis bonorum, die 8. Iunii. *1552. vt in eius libro fol. 93.*

SVMMARIA

1 *Conductor pendente lite super caducitate, si cessat in solutione pensionis, incurrit caducitatem, & ratio?*

2 *Ius superueniens pendente iudicio ex caussam de præterito, facit conualidare iudicium.*

3 *Barto in l. si Titius, numer. 2. ff. de verbo obliga. declaratur.*

4 *Petenti totum, an quis teneatur partem offerre.*

Decisio CLxxxi.

Conductor pendente lite super caducitate, † si cessat in solutione pensionis, 1 incurrit caducitatem. *Capic. decis. 16. nume. 6. vers sed quoniam.* Et ratio est, quia ius super- 2 ueniens pendente iudicio ex caussa de præterito facit conualidare, iudicium. *l. si rem, §. fin ff. de pigno. act. l si mandauero tibi, vt a Titio, ff mand. Bart in l. si Titius, nu 2. ff de verbo. oblig Cape Tholo. q. 30.* Non obstat doctrina Bart. *in l. qui solidum, ff. de legat. 2.* quia in casu 3 suo vera est, dum dicit, quod si quis petit totum, † nõ tenetur reus ei partem offerre, 4 ex quo a principio vere non debebat totũ. Sed si pendente lite totum debetur, non habet locum doctrina Barto per leges allegatas per Cap. *in d. dec. 16* Qui textus omnes loquuntur, quando ius superuenit circa eandem rem petitam Et ita fuit resolutum die *26.* Octobris *1551.* in vna Bononien. locationis corã Domino Antonio Augustino, *vt in eius lib fol 238.* Supradictã decisionem confirmarunt Domini die *4.* Nouembris *1551. vt in eius lib. fol. 49.* de qua decisione videas infra *in ver iudicium.*

SVMMARIA

1 *Conductor ex cessatione vnius termini tantum, incidit in caducitatem. si in contractu est appositum iuramentum, idem stante statuto, vt quis cadat cessando in solutione.*

2 *Caducitati aperitur locus ex defectu solutionis in vno numero.*

Decisio CLxxxii.

Conductor ex cessatione † vnius termini 1 tantum in solutione canonis seu mercedis, incidit in caducitatem propter iuramentum appositum in contractu. *Alexan. consil. 85. volum. 1.* Item propter statutum ciuitatis Bononiæ, disponens, quod si cessauerit in vna solutione conductor incurrat in caducitatem nec opitulãtur oblationes, quia non fuerunt factæ pro integra summa debita, & defectus solutionis in vno nũ- 2 mo, aperit locum caducitati. *Ias. in l. 2 quest. 16. num. 54. C. de iure emphy. & in auth qui rem, num 16. vers. reuertor. C. de sacrosanct. eccl. And. sicul. consil. 36. num. 8.* Et in istam partem Domini inclinarunt die *2.* Decembris *1551.* coram

ram domi. Augustino in vna Booon. locationis, *vt in eius lib. fol. 52.*

SVMMARIA

1 *Conductor impeditur a locatore, vt non possit vti re conducta, potest petere damna, & interesse.*

2 *Locator tenetur ad interesse conductori, quando non præstitit patientiam, vel dedit caussam, vt alius impediret, quem potuit prohibere.*

3 *Conductor potest a locatore petere tantū lucrum, quantum fuisset facturus in toto tempore impedimenti sibi præstiti pro locatorem.*

4 *Conductor debet liquidare damna, & interesse passa ob impedimentum locatoris, nec statur iuramento.*

DECISIO CLXXXIII.

1 Conductor si impeditur a locatore, vt non possit vti re conducta, potest petere damna, & interesse, etiam, quod conductor cōsenserit appositioni sequestri super fructibus rei locatæ Ratio est, quia quando 2 locator † non præstitit patientiam vtendi, & fruendi, vel dederit caussam, vt alius impediret, quē potuit prohibere, tenetur ad interesse, *l. si in l. §. si colonus in fin. & l. si fundus, vers. nam & est text. in l. merces, §. 1. eod. titu.* Et ibi Bart. quod tenetur ad totale interesse quoad consensit in his, quæ specificātur, *in l. ex conducto in princ. eod. titu. & ex aliis caussis, vt ibi dicit glos. 1.* Præterea conductor potest 3 † petere tantum lucrum, quaotum fuerit facturus in toto illo tempore, *vt in d. §. si colonus, & in l. si fundus.* Quare Bentiuoli propter spolium ab eis commissum tenentur ad prēmissa, si dederunt caussam sequestrationis, quæ tamen damna, & interesse liqui-4 danda † sunt, nec est præstandum iuramentum ad illorum probationem. Et ita fuit cetum, die 15. Ianuarii 1552. in vna Bononien. locationis coram dom. Ant. Augu. *prout in eius libro fol. 23.*

SVMMARIA

1 *Conductor molendini, qui sublocauerat aliquib. an possit prætendere aliquod interesse si primus locator subconductores expulerit?*

2 *Restaurum seu recompensa cōductori non datur, damno non probato.*

DECISIO CLXXXIV.

1 Conductor molendini, † qui sublocauerat Matthæo & Orlando pro certa quātitate farinæ quolibet anno, non potest prætēdere aliquod damnum, vel interesse, licet procurator Bentiuoliorum accepetit possessionem Molendini, & expulerit Molendinarios, deinde locauerit eidem Matthæo molendinum eodem modo, & forma quib. conductor sublocauerat eidem Matthæo, & Orlando, qui Matthæus ponebat farinam in arca, cuius clauem tenebat conductor, & Matthæus illam extrahere non poterat sine licentia conductoris. Et ideo dicebatur, conductorem male agere ad interesse propter spolium ab eo prætensum, cum ipse potuisset prohibere, ne farina peruenitet ad manus Matthæi, & cum ex illa conductione nullum damnum passus sit, 2 nullam recompensam habere debet, quæ sine damno † non datur, *l. damnum C. loca.* Et propterea Domini tenuerunt die 15. Febr. 1552. in caussa Bonon. locationis coram D. Ant. Aug. quod propter prædictam locationem factam per comitem Frācīscum, Peregrini non possunt prætendere damnum si possent recuperare, vel recuperauerint ab illo Matthæo summā cōtentā in locatione facta per Peregrinos, *prout in eius li. f. 64.*

CONFESSIO.

SVMMARIA

1 *Confessio resignantis non probat vltimū statum beneficii, & quare.*

2 *Resignantis confessio non potest præiudicare successori non habenti titulum ab eo.*

3 *Confessio partis in titulo non prodest ad adiudicatoriam.*

4 *Confessio facta in his, quæ a potestate confitentis non dependent, non nocet.*

5 *Confessio an, & quando debeat aliunde iustificari*

DECISIO CLXXXV.

Ex confessione resignantis non † probatur vltimus status beneficii, videlicet, 1 quod hospitale sit ad nutum commouicātis amouibile contra resignatarium, quia 2 resignans † non potuit ecclesiæ præiudicare cum confessione extraiudiciali colludēs cum communitate. *Rota in nou. decisione 466.* neque etiam successuri, in quo nouus titulus creatur non dependēs a prædecessore, *cap. 1. de præscript. Sarnen. in reg. de triennali quæstio. 13. numer. 3.* Et confessio partis in titulo † 3 non prodest ad adiudicatoriam. *Rota in antiquis decisio. 244. & in decisio. 408. & in nouel. 421. Fely. in cap. olim. colum. penult. versi. adde etiam, de rescrip.* Quia dicitur confessio facta in 4 his, † quæ a potestate confitentis non depēdent, & propterea non nocet, *cap. super eo, de eo, qui cognou. consang. vxor. suæ. Roma. consilio. 260 num. 4. Aretin. consilio 13. colum penult. & vltima. vers. vnde cum neget. Aymo consilio 93. numer. 1.* tum maxime, quia confessio aliunde non † iustificatur, *l. 1. §. diuus Seuerus, ff. 5 de quæstio. Decius consilio. 564. numer. 70.* Et sic ex dicta cōfessione vltimus status beneficii non fuit habitus pro iustificato, vt fuit resolutum die 8. Iunii 1551 coram dom. Reomano in vna Mediolanen. hospitalis de Vaili *vt in eius lib fol. 147.*

SVMMARIA

1 *Confessio sub quibus verbis non inducat cassationem regressus.*

2 *Confessio partis in ciuilibus diuidi non potest, sed vel in totum recipi, vel in totum reiici debet.*

3 *Coniectura, quæ apparent de aliqua mente cassandi regressum, valde prodest.*

DECISIO CLXXXVI.

1 Confessio facta sub his † verbis in epistola, videlicet. *Et io per che l'vna, & l'altra parte si pacificassero, ho cassato non solo il regresso, ma ancora la pensione che sopra io ci teneuo*) non inducit cassationem regressus, nisi constet aliunde de cassatione, quia illa confessio erat correspectiua ad hoc, vt partes concordiam facerent. Et in ciuilib. † confessio partis non potest diuidi, sed, vel in totum recipi, vel in totum reiici. *Bartol. in l. Aurelius §. idem quæsit. ff. de libert. lega.* Et ita seruat Rota: sed si aliunde constaret de aliqua mente cassandi, vel de cassatione regressus, tunc illa confessio multum operaretur ad inducendam cassationem. Et ita tentum die 4. Nouembris 1531. in vna Regien. Abbatiæ coram Domino Decano, *vt in eius lib. fol. 13.*

SVMMARIA

1 *Confessione ex productio instrumenti, quando non præiudicet.*

2 *Confessio facta in transactione non nocet confitenti, si transactio non valet.*

DECISIO CLXXXVII.

1 Confessio tacita † contentorum in instrumento tunc præiudicat, quando actus, qui principaliter instrumentum continet, est validus: secus si est inualidus, etiam si instrumentum sit authenticum. Nã tacita confessio ex approbatione instrumenti non præiudicat, *l. 1. §. si quid ff. de verbo. oblig.* Et quod ibi scribentes notant cum Decio post Abb. *in cap. cum venerabilis, colum. 17. versic. 4. conclusio. de exceptio. & nume. 9. & sequen. Ægid. decisio. 395.* Et ita fuit resolutum coram Domino Reomano in vna Viterbiensi, quod confessio † facta in transactione non nocet confitenti, si transactio non valet: vide in lib. anni 1531. coram Domino Vestano die 5. Iunii *fol. 84.*

SVMMARIA.

1 *Confessio instituti in beneficio facta in petitione institutionis probat contra confitentem.*

2 *Verba, quæ censentur dispositiue prolata.*

3 *Verba nouæ prouisionis, quando habeant vim geminatæ confessionis.*

4 *Producens iura in iudicio, non potest illa impugnare, nam inducitur notorium.*

5 *Beneficium quando dicatur venire sub exspectatiua.*

DECISIO CLXXXVIII.

1 Confessio instituti † in beneficio facta, in petitione institutionis coram Vicario, in qua fatebatur, quod electio spectabat ad Capitulum, & canonicos, & se per prædictos fuisse electum, probat contra cõfitentem. *Cardin. consi. 69. num 8. Cassad de probati. decisio 4.* & verba illa † censentur dispositiue 2 prolata. *Iason in l. sed & si quis, §. quæsitum, ff si quis caut. Bellam. decisione 125.* Et licet verba nouæ prouisionis relatiua sint ad institutionem: nihilominus eandem interpretationem recipiunt, *secundum Paris. consilio. 74. num. 33. volum. 3.* & habent † vim geminatæ 3 confessionis. *Paris. consilio. 77. numer. 37. codem lib.* nec confitens potest illas confessiones impugnare, cum produxerit dicta iura in 4 iudicio, ex quorum productione inducitur notorium. *Felyn. in cap. cum olim, de senten. & re iudicat. & Afflict. decisione 78. numer. 7.* Ex quibus fuit resolutum, quod beneficium † veniebat sub exspectatiua, tantum cadens sub regula modificatiua Indultorum, & ad minorum collationem spectet. 5 Et ita fuit tentum in vna Vrbinaten. Parochialis sancti Bartoli coram Domino Antonio Augustino, 13. Aprilis 1531. *vt in eius lib. fol. 30.*

SVMMARIA.

1 *Confessio dubia in articulis datis per reum interpretatur in illius fauorem.*

2 *Confessio dubia facta per Abbatem interpretatur pro monasterio.*

DECISIO CLXXXIX.

1 Confessio dubia, † facta in articulis per reum datis, interpretari debet in fauorem rei, secundum Antonium de Butr. *in cap. ex literis, el primo. de spons. & Bart. in l. inter stipulationem, §. 1. de verbor. oblig.* Et ideo 2 confessio, † quam fecit Abb. de Negeia in articulo decimoquinto, fuit interpretata pro Monasterio, licet pro & contra Monasterium possit intelligi vide Decia *in consil. 118. colum. fin. versic. 2. principaliter.* Et ita fuit tentum die 13. Octobris 1531. coram Domino Fabio Decano in vna Caliguritan. de Nagera, *vt in eius lib. fol. 151.*

SVMMARIA.

1 *Confessio præcisa, & non tacita facta etiã in alio iudicio, semper præiudicat confitenti.*

2 *Viro bono non conuenit, vt quod semel dixit postea reuocet.*

3 *Confessio facta in precibus contra supplicantem probat.*

4 *Præsumitur expedita supplicatio nomine cõprehensi in rescripto, quando requiritur impensa pro expeditione literarum.*

DECISIO CXC.

1 Confessio præuia † & non tacita facta etiam

iam in alio iudicio, semper præiudicat confitenti, quia non conuenit † bono viro, vt quod semel dixit postea reuocet. *Decia. in l. 2 colum penult. C. de eden. numer. 92. & seqq. Ægid. decisione 3. Guido Papa decisione 254. & Abb. in cap per inquisitionem, numer. 12. de elect.*

3 Confessio † autem facta in precibus contra supplicantem probat *l. cum precum, vbi Bald. & Salyc. C. de liber. cau. Fely. in cap. cum in iure, colum. fin de offic. deleg.* Nec obstat, si dicatur, Ioannem Ludouicum supplicasse, & gratiam impetrasse, in qua erat illa confessio. Quoniam respondebatur, quod ex eo, quia in expeditione gratiæ fuit necesse facere

4 impensam, † quæ non potest esse ad minus 10. ducat. ideo expedita præsumitur de mandato eius, de cuius interesse agitur. *Bartol. in l. eum seruum, ff. de verb. obligat. l. fin. C. de alim. pup. præst.* Et ita in simili fuit resolutum in caussa Rodien. pecuniaria coram me de anno præsenti, circa expeditionem Bullæ commutationis voluntatis, & gratia erat facta motu proprio, & sic in fortioribus terminis. Et ita fuit tetum die 24. Octobris 1552. coram Domino August. in vna Cæsaraugustana spolii collegii, *prout in eius lib. fol. 317.*

SVMMARIA.

1 *Confessio dubia etiam geminata, non probat.*
2 *Confessio in ciuilibus non potest diuidi.*
3 *Verba pluries repetita in vno instrumento, non dicuntur geminata, ita vt dicantur plures confessiones: nam pro vna confessione habentur.*
4 *Verba enuntiatiua sicut non probant propter se, ita non probant propter iuramentum.*

Decisio CXC.

1 Confessio dubia † etiam geminata non probat, sicut in caussa Bononien. bonorum proponebatur, quod in instrumento enuntiatum pluries fuerit, quod Lucas seu alii occupauerant certa bona, & sic non firmabant pedes in Luca tantum, & quia non

2 poterat dicta confessio † diuidi, *secundum Bartol. in l. Aurelius, §. idem quæsiit. ff. de lib. leg.*

3 Nec verba † pluries repetita in vno instrumento, dicuntur geminata, ita vt dicantur plures confessiones, quoniam pro vna confessione habentur, *secundum Decium in l. ex his, numer. 10. limit. 1. C de milit. testamen.* Et ita fuit resolutum alias in ista caussa die 29. Aprilis 1552. coram eodem, *prout in eius lib. fol. 208.* Nec obstabat iuramentum. Nam si-

4 cut verba † enuntiatiua non probant propter se, ita non probant propter iuramentum. *Decian. in d. l. ex his, C. de milit. testamen. in 6. limitatione. Vital. de Gambal. in tractatu clausularum super verbo, de verbis enuntiatiuis, circa fin. Iason. consilio 38. volum. 3. Ægid. decisione 691. in 6. Fallen.* Et ita per duas positiones resolutum fuit in caussa Bononien. bonorum coram Domino Chissanen. die 29. Aprilis & 13. Maii 1552. *vt in eius lib. fol. 207. & 243.*

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in articulis per principalem, non potest reuocari, quando non constat de errore: præsertim quando super articulis fuit lata sententia, & eo maxime quando est geminata, numer. 2.*

Decisio CXCI.

1 Confessio facta † in articulis per principalem, non potest reuocari, quando non constat de errore. *Rot. decisio. 2. de confessio. in nou. & decisione 32. de testam. in antiqu.* Et eo magis, quia super istis articulis fuit lata sententia, *l. error. C. de iur. & fact ignorant.* Et ita tentum fuit in caussa Romana vineæ, coram Domino Antonio Augustino 22. Iunii 1552. *vt in eius lib fol. 271.* Idem etiam coram eodem in caussa Placētin. parochialis de Valuerde tentum fuit die 21. Nouembris 1552. *per cap. fin. de confess. Bellam decisione*

2 *125.* Et eo maxime, quando † est geminata, *secundum Roman. consilio 346. numer. 9. Felyn. in cap. si cautio. de fid. instrumen. vt in eius libro fol. 363.*

SVMMARIA.

1 *Confessio, vis & metus facta per patrem in precibus præsumitur etiam facta a filio.*
2 *Vtens breui in iudicio præsumitur illius impetrant, quamuis breue eius nomine non esset impetratum.*
3 *Procurator licet expresse confitendo non possit Domino præiudicare: secus tamen est in tacita, quæ oritur ex productione.*
4 *Confessio filii an præiudicet sibi, vti successori patris.*
5 *Productio per compulsum quod non præiudicat producenti, intellige in iuribus alienis, secus in suis.*

Decisio CXCII.

1 Confessio, vis † & metus facta per patrem in precibus Papæ porrectis, præsumitur etiam facta a filio, ex quo procurator

2 filii, Breui, † in quo continebatur illa confessio, vsus est in iudicio, quamuis Breue suo nomine impetratum non esset. *Rot. in nou. decisione 455. & Boer. decisi. 283 colum. penult.*

3 Et licet dicatur, quod procurator † nō possit confiteri, & domino præiudicare, respōdebatur id procedere in expressa confessione, *secundum Bartol in l. etiam, §. sed in ipsos, ff. de confess. & in l. 3. §. si procurator. vbi etiam Iason. ff. si quis ius dic. non obtemp.* secus autem est in tacita, quæ oritur ex iurium productione, *Bald. in l. si quis testes, colum. 2. C. de testamen. Fely. in cap. cum venerabilis, colum. 8. versicul. 2.*

ex dictis Baldi. de except. Quæ tacita confessio † facta in partibus, & repetita a Procuratore dicti filii in curia, per vsum illius breuis, continentis confessionem vis & metus, præiudicat filio successori patris, qui porrexerat dictas preces. Nec obstat, quod illud breue esset productum per compulsum † & sic quod non præiudicet producenti, quoniam illud procedit in iuribus alienis, secus in suis, vt erat illud breue. *Rot. decisione 3. de fid. instrument. alias 282. in nou.* Et ita fuit tentum in vna Cæsaraugustana spolii Collegii coram Domino Augustino die 2. Decembris 1552. *prout in eius libro folio 395.*

SVMMARIVM

1 *Confessio coniugum, an & quando probet matrimonium? intellige tamen prout in num. 2.*

DECISIO CXCIV.

Confessio coniugum, † quæ facit pro matrimonio etiã super substantia matrimonii, probat matrimonium, licet secus quando confessio esset contra matrimonium, & coniuges instarent contra matrimonium. *Abb in cap. super eo. colum. 2. vers. 2. casu, ibi aut est super substantia matrimonii de eo qui cog. consang. vxor. sue.* Sed aduerte, quod † illud habet locum in illis coniugibus, inter quos posset esse matrimonium, non autem in illis, qui non possunt contrahere sine dispositione. Ita tenuerunt Domini in caussa Ispalen. matrimonii, coram do. Guidobon. die 21. Octob. 1552. *vt in eius lib. fol. 336.*

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in actis licet reuocata, dat fumum per remissoria.*

DECISIO CXCV.

Confessio facta in actis, † & postea reuocata, dat sufficientem vnum pro commissione remissoriæ. Ita tenuerũt Domini in vna Vicen. Prioratus seu parochialis de Budiosa, coram dom. Vestano 30. Martii. *1552. vt in eius lib. fol. 211.*

SVMMARIVM

1 *Confessio dotis receptæ facta constante matrimonio, an & quando præiudicet heredibus mariti, vel tertio possidenti? & quid contra fiscum, numer. 2.*

DECISIO CXCVI.

Confessio dotis receptæ † facta constante matrimonio, in qua renuntiatur exceptioni non numeratæ pecuniæ, vel lapsa sunt tempora opponendi de exceptione non num. pecu. præiudicat non solum heredibus mariti, sed etiam tertio possidenti. *Aret. consilio. 86. vbi attestatur communem opinionem esse cum Bart. in l. assidnis, C. qui pot. in pig. habeant nr. Alexan. consil. 90. colum. 2. vers. pro hoc etiam allegat. lib. 3. Cuman. consil. 31. col. 2. ver.ircca secundũ, Salyc. in l. si quis, post num. 2. C. de d. bon. præscri.* qui loquitur etiã contra fiscum, *Cast in l. 1. in fi. & in l. si marito. in prin. ff sol matr. Matthes. sing. 193. Afflict. deci. 402. nu 10 ver. item vera conclusio. Aym. consil. 40 num. 6. Soci. in cons. 82. colum. 1. volum 3.* vbi dicit, hanc esse communem opinionem, quicquid in contrarium dixerit, *in l. 1 ff. sol. mat. Cre. consil 42. num. 13. col. 3 Io Anto. Alexa. cons. 78. nu. 6 & 7.* vbi attestatur hanc esse communem. Et ita fuit decisum in caussa Iauen. dotis, coram D. Guidobono die 7. Nouembr. 1552. *vt in eius lib. fol. 386.*

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in vno iudicio per principalem, & inter easdem personas, an faciat fidem in alio, quando contra illam confessionẽ fuit iudicatum.*

DECISIO CXCVII.

Confessio facta † in vno iudicio per principalem, & inter easdem personas, non facit fidem in alio iudicio, quando cõtra confessionem illam fuit iudicatum, *vt per Alexand in l. 2. numer. 27. C. de edendo, versicul. hanc conclusionem, & ibidem Rip. nnmer. 21. & Deci. nnmer. 62. versic. ex prædicta distinctio.* Et ita fuit tentum in vna Terdonen. Archipresbyteratus Veneris 15. Ianuarii *1552.* coram Domino Capisucco, *vt in eius lib. fol. 16.*

SVMMARIA

1 *Confessio procuratoris facta in articulis potest reuocari, & quare? amplia in quacunq; confessione etiam geminata.*

2 *Decis. Rotæ 19. de procur. explosa.*

DECISIO CXCVIII.

Confessio procuratoris facta † in articulis potest reuocari etiam non docto de errore, quia præsumitur ab eo facta tanquam de caussa male informato. *Rota decisio. 140. in nou. & Deci. 19. de procurat. in nou. & 2. de confess.* Et hoc videtur procedere in quacunque confessione, etiam si esset geminata. *Sarnen. decisione 148 super reg. de annali. 48.* & Decis. Rotæ † 19. *de procurator.* non fuit recepta. Ita fuit decisum in vna Spoletana bonorum, coram Domino Accorambono die 27. Aprilis. 1558. *fol. 242.* Et idem fuit tentum die 29 eiusdem ad Franc. *in cap fina. deciar. in 6.*

SVMMARIA

1 *Confessio facta per productionem instrumenti a procuratore in actis, non probat, quando instrumentum per se non probaret.*

2 *Innocentius & Aymo vbi hic declarantur.*

DECISIO CXCIX.

Confessio facta per productionem † instrumenti a procuratore in actis, non probat, quando instrumentum per se non probaret, *vt per Ægid. decisione 395.*

Et ita alias tenuisse Rotam fuit dictum in caussa Gienen. portionis. Ita dixerunt Domini, & pariter renuerunt in vna Spoletana bonorum coram eodem die primo, respondendo† ad Innocent. *in cap. cum olim in fine, de censib. & Aymon. consil. 201.* ipsos procedere si instrumentum per se probaret, alias secus.

CONFIDENTIA.

SVMMARIVM.

1 *Confidentia quomodo probetur? & nu. 5.*
2 *Ratio declarat confidentiam.*
3 *Delictum in dubio non præsumitur.*
4 *Præsumtio attenditur qua est exclusiua delicti.*
6 *Confidentia secreto tractatur inter amicos, & ideo probationes per coniecturas, circumstatias, & præsumtiones sufficiunt.*

DECISIO CC.

1 Confidentia† probatur per literas resignatarii scriptas resignandi. Nam quidam resignans seu resignare intendens, habebat debitum 500. ducatorum cum quodam mercatore, pro quo fideiussit resignatarius futurus, & tunc pro cautela & indemnitate resignatarii, qui fideiusserat, resignans constituit vnum procuratorem ad resignandum libere in manibus Papæ quendam canonicatum, & præbendam in sui fauorem, qui canonicatus & præbenda postea fuerunt resignati per illum procuratorem in fauorem fideiussoris, & in suis literis missiuis directis resignanti resignatarius fatebatur, dicendo sibi fecisse resignare canonicatum & præbendam: ex eo, quia ipse resignans non solu erat pecunias, quas 2 debebar, quæ ratio† declarat huiusmodi cõfidentiam, *l. cum pater. §. dulcissimis. de lega. 2.* alias sequeretur quod dimitteret sibi beneficium per pecuniam, & induceretur 3 delictum, quod† in dubio non præsumitur, 4 sed attenditur† præsumtio, quæ est exclusiua delicti, *l. quintum, de donati. inter vir. & vxor.* Et ex illis literis satis probata dicitur confidentia, quia resignatio† facta fuit ad 5 hoc vt ille solueret debitum, in quo resignatarius erat fideiussor, & quia confiden- tia secrete tractatur inter amicos, & sic probationes† per coniecturas, per circum- 6 stantias, seu præsumtiones sufficiunt. *Doctores in cap præterea, de test. b. Hippol in rubri. C. de probat numer. 312. Decian. consil. 543. nume. 13.* Et ita fuit tentum die 26 Octobr. 1557. in vna Mindonien. Canonicatus, & præbeo. coram Domino Antonio Augustino, *vt in eius lib. fol. 230.*

SVMMARIA.

1 *Confidentia quando dicatur simonia conuentionalis?*
2 *Simonia conuentionalis facit quem inhabilem, nedum ad obtinendum beneficia super quibus facta fuit conuentio, sed etiam alia, nisi ad hoc esset dispensatus, num. 3.*
4 *Impetrans beneficium nulla facta mentione simonia conuentionalis nulliter impetrat.*
5 *Cassador. decis. 5. de constit. declaratur.*
6 *Simonia realis requiritur ad priuandum aliquẽ beneficio, secus quo ad illum inhabilitandum.*

DECISIO CCI.

Confidentia beneficiorum, quæ facta fuit per Hieronymum cum Petro Valero, cõuenientes insimul, quod beneficia Petro resignata Hieronymo restituerẽtur, si Hieronymus ex infirmitate non decede- 1 ret, simonia† est. Et licet sit simonia con- 2 uentionalis, facit tamen† inhabilem nedũ ab obtinendum beneficia, super quibus facta fuit conuentio, verumetiam ad alia. prout Rota renuit in vna Tholetana thesaurariæ, sanctæ Leotaliæ, coram Domino Vestano, nisi ad hoc† esset dispensatus. 3 *Ant. post Ioan. Andr. in cap. penult. colum. prima, vers. ad secundum de electio.* Et ita fuit alias tentũ in quadam caussa S. Andreæ canonicatus & præbend. coram Domino Petro die 2. Iunii 1554. Et ideo prouisio obtenta per Hieronymum sibi non suffragatur, quia† de huiusmodi confidentia non fuit 4 facta aliqua mentio. Nec obstat decis.† Cas 5 sado. *5. de constitu.* quia loquitur quando agitur ad pœnam priuationis, quia tunc bene requiritur, quod simonia† fuerit realis quo 6 ad ipsam priuationem: secus autem quo ad inhabilitandum aliquem ad obtinendum beneficia in futurum. Et ita fuit tentum in vna Cæsar. Augustina confidentiæ, coram dom. Guidobono, die 20. Martii 1551 *prout in eius libro fol. 14.*

SVMMARIA

1 *Confidentia ad inualidandum regressum, ex quibus coniecturis non fuit habita pro probata?*
2 *Confidentia est necessario concludenda, saltem a communiter accidentibus, nu 3.*
4 *Coniecturarum hominis, & legis discrimen.*
5 *Confidentia est crimen simonia.*
6 *Probatio concludentissima quando requiratur.*
7 *Bulla facit probationem probatam, & inducit manifestum, nu. 8.*

DECISIO CCII.

Confidentia† ad inualidandum regressum 1 ex coniecturis infra dicendis, non fuit habita ꝓ probata. Nam prima coniectura, quod resignãs, & resignatarius essent amici tempore resignationis, non arguit confidentiam, quia resignationes fiunt inter amicos, & inter quos liberalitas exercetur: secunda de resignatione, & retro cessione incontinenti, facta est debilis coniectura, ex quo habens regressum reseruatũ

4 habetur relatio, ad Instrumentum, vnde totum instrumentum habetur pro inserto vere, ac proprie. *l. 4. §. ait prator. & ibi late Iaf. colum. 1. & 2. ff. de re iud. & Dec. in d. consil. 343.* 5 Vnde cum Papa † intellexerit totam concordiam fuisse illicitam, & pars capitulorum illicitorum fuerit expressa, & adsit clausula generalis relatiua, ideo confirmatio comprehendit similia expressis. *c. sedes de rescri. vbi Fel. col. 2. Goz. cons. 6. num. 55.* Et 6 in confirmationibus † mens confirmantis attenditur. *c. cum Ecclesia. de excep. vbi Fel. Dec. & Alex. cons. 120. num. 29. volum. 2. Paris. consil. 30. num. 54. vol. 4. & colum. fi.* 7 non autē comprehendit maiora expressis, vtputa simoniam realem, *iuxta not. in d. cap. sedes. de res.* 8 Secus autem est, vbi † petitur confirmari materia licita prima facie, & tunc non trahitur ad illicita, sed quando † petitur con-9 firmari illicita ex facie & apparentia, & cōfirmantur, valet confirmatio. *c. examinata de confirm. vtil. vel inutil. & ibi Abb. & alii.* Et ita fuit tentū die 26. Iun. *1551.* in vna Tarraconensi Camerariæ coram D. Achille, *vt in eius lib. fol. 336.*

SVMMARIA.

1. *Confirmationis concordia tempus attenditur, nō autem ipsius concordia, & tūc habetur pro vna concessione, num. 2.*
3. *Beneplaciti sedis Apostolica reseruatio an operetur.*
4. *Renuntians liti & caussa in concordia, non potest ad ius renuntiatum redire.*
5. *Exceptio cessionis est litis finita.*
6. *Cedens liti & caussa quando non possit litem suscitare.*

Decisio CCV.

1 Confirmationis † concordiæ tempus attenditur, non autem concordiæ factæ. *Paris. consil. 19. num. 15. lib. 1.* Et consideratur 2 † tunc confirmatio, vt noua concessio. *Dec. cons. 342. num. 7.* Et quia in concordia dicitur (*reseruato † beneplacito sedis Apostolica*) 3 tunc operatur effectum suum, quando cōceditur beneplacitum, & concordia confirmatur, quia tunc conditio adimpletur. *l. cum qui. § post apertam. ff. de condit. & demonstrat.* Hinc sequitur quod si in concordia 4 † & confirmatione liti & caussæ renuntiatur, non potest renuntians amplius ad exceptiones renūtiatas redire, quia exceptio 5 † cessionis est exceptio litis finitæ. *c. 1. de lit. contest. in 6.* Accedat etiam, quod cedens liti 6 † & caussæ reportauerat duas sententias contra, quæ in rem transierunt iudicatam, ita vti non possit aliquo modo cedens litē suscitare, & maxime, quia cessio erat iurata. Et ita fuit tentum die *1.* Iulii *1551.* coram D. Reomano in vna Mediolanēsi pēsionis, *vt in eius lib. fol. 387.*

SVMMARIA.

1. *Confirmatio an sit indiuidua, & quomodo?*
2. *Reciproci actus in beneficialibus reprobantur.*
3. *Scriptura in vna conglutinata & connexa non fit diuisio, sed debet tota acceptari.*
4. *Concordia tota corruit ex defectu vnius capituli etiam minimi non confirmati.*
5. *Indiuiduum dicitur quod nō potest esse sine alio.*
6. *Indiuiduum resultat ex voluntate & conuentione partium.*

Decisio CCVI.

Confirmatio secundæ concordiæ (in qua aderant nonnulla pacta, quæ si non cōfirmarētur a Papa, essent simoniaca) est ita indiuidua, † vt nō possit acceptari in parte 1 confirmata, quin etiam acceptetur in parte primæ concordiæ cassata. Nec poterat acceptari pars confirmata & pars cassata non, sed remanere debet sub spe futuræ confirmationis, vt pars confirmata exsecutionem non haberet ante confirmationē partis cassatæ, alioquin esset simoniaca, cū in beneficialibus † actus reciproci reprobentur. 2 *Fel. in c. pastoralis, de rescrip. Corn. cons. fin. lib. 1. Dec. late in l. si certi condictio. § si nummos num. 14. ff. si certum peta. & in c. ex parte el primo de off. del. Sarn in reg de trien. q. 12. nu 12.* vbi refert ita semper fuisse decisum per Dominos. Et illa spes poterat caussare multa incommoda, quia confirmatio erat correspectiua ad primam concordiam. *Anch. consil. 34. col. 2. vers. praterea,* & in vna scriptura † conglutinata, & connexa, non fit diui-3 sio. *Card. & Fel. in c. 3. col. 3. vers. sed ista intellige, de iureiur. Bar. in l. Aurelius § idem quasiit. ff. de libert. leg. Ruin cons. 141. num. 4. lib. 1.* Adeo vt per defectum † vnius capituli etiam 4 minimi, tota concordia corruat. *Bald. in l. pacta conuenta in princ. de contra. emt. quam legit post § quinimo. in l. iurisgentium. ff. de pact. & in l. cum adeo num. 3. de diuer. resc.* Et ideo dicitur, quid esse † indiuiduum, quia nō potest esse sine alio. 5 *Aymo post alios in quast. quā ponit post trac. de antiqu. tempor. num. 42. & 44.* Nam indiuiduum resultat † ex voluntate, 6 & conuentione partium. *Bald. in l. grege. §. illud. ff. de fideiuss. & Aymo. consil. 170. nu. 5 & 6.* Et ita fuit tentum die *27.* Iunii. *1554.* in vna Tholletana pensionis, coram do. Oradino, *vt in eius lib. fol. 311.*

CONIECTVRÆ.

SVMMARIA.

1. *Coniectura vehementes & tendentes ad eundem rei finem, probāt falsitatē commissam, & quare?*
2. *Coniectura pradicta coniunguntur, & faciunt plenam probationem.*
3. *Probationis difficultas quid operetur.*
4. *Falsitas deducta ciuiliter, facilius probatur ex coniecturis.*

Decisio CCVII.

1 COniecturæ vehementes † & rendentes ad eundem finem, probanr falsitatem 2 commissam, Tum quia coniunguntur † & faciunt plenam probationem, *vt per Fel. in capit. cum caussam. col. 4. versic. 2. casu. numero 21. de probatio.* Tum quia sumus in his, quæ sunt difficilis † probationis. *Boer. decis. 319. numero 5. in fin.* Et maxime quan- 3 do agitur de falsitate ciuiliter. † Ita tentum in vna Bononiensi bonorum de Bucchis coram D. Accorambono Decano 10. die Iunii, & 4 Nouembris. *1552. vt in eius libro fol. 290. & 371.*

CONSANGVINITAS.

SVMMARIA.

1 *Consanguinitas ad dirimendum matrimonium probatur ex confessione coniugum, vna cum fama. Amplia etiam vbi detegeret propriam turpitudinem. num. 2.*

3 *Matrimonium, quando ex aliquibus caussis iudicatur nullum, datur vtriq; parti facultas contrahendi cum alio.*

4 *Publicæ honestatis iustitiæ impedimentũ quale.*

5 *Impedimentum pro dissolutione matrimonii, non probatur sufficienter per testes de publica voce & fama.*

6 *Confessio coniugum cum aliquibus adminiculis, plene probat impedimentum ad dirimendum matrimonium.*

7 *Probatur consanguinitas in 3 vel 4. gradu per probationes leuiores etiam de auditu.*

8 *Episcopus deponens super impedimento sibi bene noto, semiplene probat.*

9 *Remissoria probatur consanguinitas.*

10 *Testes quando sunt sine interrogatoriis examinati, dicuntur defectiui: faciunt tamen magnũ fumum ad probationes coadiuuandas pro solutione matrimonii.*

Decisio CCVIII.

COnsanguinitas ad dirimendum matrimonium probatur † ex coniugum con- 1 fessione vna cum probatione famæ. *c. super eo. iuncta gl. in verbo confessionem, de eo qui cog. consang. vxor. sue.* quæ conclusio est communis, & illam tenet, *glo. in c. si duo. 35. q. 6. & ibi per Arch. referendo Hugonem & Goff. in d. c. super eo.* etiam in casu, quo coniuges al- 2 legarent turpitudinem propriam: *sequitur Henric. Boich ibidem late col. 2. allegans Abb. And. Ber Hosti. idem tenere. & Imo in c. caussam il. 1. de off. deleg. & sequitur Card. in d. c. sup eo. in fi.* Quare cum alias Illustris. Eleonora de Figuerra contraxisset matrimoniũ per verba de præsenti, cum Duce de Medina Cidoniæ, quod matrimonium facit iudi- 3 catum nullum ex certis caussis, & data vtrique facultas contrahendi cum alio, quæ postmodum contrahit aliud matrimoniũ cum Illustris. domi. Marchione de Tarifa, quod per sequẽtem copulam fuit consummatum. Cumque deinceps ad notitiam præfatorum coniugum peruenisset, quod non poterant in matrimonio huiusmodi perseuerare, quia Dux Medinæ Cidoniæ erat consanguineus in tertio consanguinitatis gradu Illustri. Dom. Marchioni de Tarifa, propter impedimentum publicæ † honestatis & iustitiæ non poterant ma- 4 trimonium licite contrahere, & ideo se ad inuicem quoad mutuam cohabitationem separarunt, intendentes iudicio Ecclesiæ se a dicto vinculo liberari: do. Eleonora commisit caussam in Rota super dissolutione matrimonii huiusmodi, narrãs in supplicatione supradictum impedimentum, & successiue in articulis, & postmodum pro parte Marchionis multi testes examinati fuere, qui probarunt impedimentum prædictum per publicàm vocem & famã, quæ probationes licet † de per se non essent 5 sufficientes, *vt dicunt Docto. in cap super eod.* tamen concurrentibus aliis adminiculis, satis est probata consanguinitas, quia † ex 6 confessione coniugum, cum aliquibus adminiculis fit plena eius probatio. *Alexan. consi. 18 vol 3 Decius in c. quoniam contra, colu. 18. de probatio. Purpura. in authen. si quis in aliquo col. penul. C. de eden.* Accedat etiam, quod ad probandam † consanguinitatem in ter- 7 tio vel quarto gradu, sufficiunt probationes leuiores, etiam de auditu. *Tiraq. in tract. retrac §. 1. glo. 16. num. 7.* Adminicula erant ista, videlicet depositio episcopi, qui bene cognouit omnes, & optime deponit, ita vt faciat semiplenam † probationem. *Ias in* 8 *repet. l. admonendi. num. 252. ff. de iuretur. Dec. consi. 123. & consi. 310 in princ.* Adest etiam remissoria, † ex qua satis constat probatam 9 esse consanguinitatem, quæ licet patiatur aliquos defectus, quia testes † fuerunt exa- 10 minati sine interrogatoriis, tamen domini ex illis colligebant magnum signum ad probationes supradictas coadiuuantes pro solutione matrimonii. *Dec. consi. 163. col fin. Aret. consi 13. col. 4. Caccial. in l admonendi. num. 143. ff. de iur. Grat. consi. 58. in fin. vol. 2.* Et ita fuit resolutum die 4. Maii. 1551. corã Do. Vestano, in vna Hispalensi matrimonii, *vt in eius lib. fol. 22.*

CONSENSVS.

SVMMARIA.

1 *Consensus translationis pensionis quomodo fuerit validus iudicatus.*

2 *Clausula in fine posita, omniaque alia faciendi, quid operetur?*

Man-

3 Mandatum habens ad consentiendum regressibus, an possit consentire translationi pensionis.

DECISIO CCIX.

Consensus Cardinalis de Mendoca pro translatione pensionis per eũ vti procuratorem A, præstitus, sufficiens iudicatus fuit † per dominos, ex eo, quia Cardinalis poterat consentire sicut principalis suus poterat, & aderat in mandato clausula, quod posset consentire regressibus & accessibus, & resignare beneficia cum clausula generali in fine posita (*omniaq; alia † faciendi, &c.*) quæ licet restringatur per illa verba in præmissis, tamen cum haberet mandatum ad consentiendum † regressibus, q. erat maius, sequitur quod posset cõsentire translationi pensionis, cum sit quid minus vel saltem non est de maioribus expressis, *iuxta clemen. non potest, de procur &c. qui ad agen. eo. tit. in 6. vbi omnes. & per nota. in c. sedes. de rescript.* Et ita fuit tentum die 12. Iunii 1551. coram do. Vestano in vna Toletan. pensionis, *prout in eius lib. fol. 179.*

SVMMARIA.

1 *Consensus præstitus pro validitate pẽsionis, quãdo non sit sufficiens.*
2 *Concordia an possit continere plura quam sint in supplicatione.*
3 *Concordia an sit inserenda in supplicatione.*
4 *Et, dictio est copulatiua & adiũctiua, atq; requirit copulata vera esse.*
5 *Alias, dictio exponitur. i. alio casu.*
6 *Papa si non concedit omnia in consensu expressa, perinde est ac si consensus non sit præstitus, nec sufficit ad pensionem conualidandam.*

DECISIO CCX.

1 Consensus præstitus † per Cardinalem sanctæ Crucis pro validitate pensionis ad Bullam desuper expeditam, non est sufficiens, cum sit relatus ad concordiam, & non ad supplicationem, in qua concordia † 2 continentur plura, quæ non sunt in supplicatione, super qua Bulla est nũc expedita, & concordia non † est inserta in supplica- 3 tione, nec extensiue nec relatiue, vnde cum consensus fuerit præstitus cum clausula (*& alios*) iuxta formam concordiarum, 4 quia dictio (*&*) est copulatina, & adiunctiua, & requirit copulata vera esse. *l. si heredes plures. ff. de condit. & demonst. l. si quis ita, de verb. obliga. l. ea tamen adiectio. ff. de legat. 3.* & adest dictio † (*alias*) quæ sequitur, & exponitur, 5 id est (*alio casu*) *l. qui testamento. §. mulier. ff. de testamen. Bartol. in l. 1. num. 12. ff. de condit. &* 6 *demon.* sequitur, quod cũ omnia nõ fuerint concessa a Papa, sicut cõsensus fuit præstitus, quod perinde est ac si nõ esset præstitus consensus, & sic quod non fuit sufficiens pro pensione. Et ita fuit tentum die 1. Iunii 1551. in vna Toletan. pensionis coram do. Vestano, *vt in eius lib. fol. 26.*

SVMMARIA.

1 *Consensus nouus requiritur, quando primus præstitus fuit exstinctus, vel actus fuit nullus, super quo primus consensus fuit præstitus.*
2 *Cõsẽsus nouus quãdo requiratur in reualidatione*

DECISIO CCXI.

Consensus nouus † requiritur, quãdo primus præstitus fuit exstinctus, vel actus 1 fuit nullus, super quo cõsensus primus erat præstitus. Et tunc in reualidatione requiritur nouus consensus. *l. contractus. vbi Cyn.* 2 *C. de fid. instrum. Corn. cons. 71. num. 9. & seq. lib. 2. Aymo. cons. 39. nu. 3. Dec. consi. 661. nu. 14. & seq.* Et ita alias fuit decisum in vna Toletana Parochialis coram do. Aquensi 14. Maii 1539. & coram Reuerendiss. D. Iacobo Puteo in Vna Couchensi beneficii S. Michaelis, & in quadam caussa Tetraconensi coram R. D. Achille de Grass. Episcopo Montisflaconensi, & nouissime in caussa Terraconensi canonicatus & præbendæ, coram dom. Vestano 16. Decembris 1552. *vt in eius lib. fol. 453.*

SVMMARIA.

1 *Consensus non probatur per testes de publica voce & fama.*
2 *Testes de publica voce & fama non inducũt, nisi semiplenam probationem.*
3 *Consensus cum non sit difficilis probationis, requirit plenam probationem.*

DECISIO CCXII.

Consensus † non probatur per testes de publica voce & fama, quia non est nisi † 1 2 semiplena probatio, *secundum Doct. in l. admonendi, de iureiuran.* & cum regulariter nõ † sit difficilis probationis, requiritur plena, 3 & non sufficit semiplena probatio. Ita fuit dictum in vna Cameracensi canonicatus sancti Gangerici 8. Iunii. 1552. coram do. Decano Deza, *vt in eius lib. fol. 204.*

SVMMARIA.

1 *Consensus bonus præsumitur interuenisse in expeditione literarum.*
2 *Cõsensus simplex & purus sẽp durare præsumitur*
3 *Actus primus, quando menti disponentis satisfacit, intelligitur etiam de secundo.*
4 *Cõsensus durat & nocet, quãdiu tela nõ est succisa*

DECISIO CCXIII.

Consẽsus bonus † interuenisse præsumi- 1 tur in expeditiõe literarũ, postquã sunt expeditę. Verũ quia dubitabatur an requireretur nouus consensus in reformatione, vel sufficeret iam præstitus, dicebant domini non requiri nouum consensum, quãdo fuit consensus simplex, & purus, quia † tunc semper pręsumitur durare. *l. cum qui* 2 *voluntatem. ff. de probat. c. maiores in fin. de*

Decisio CCxviii.

1 Consensum non fuisse præstitum certa die, in qua consentiens erat in carceribus, non probatur † per testes, qui (vt concluderent) debebant probare initium & continuationem illius diei: maxime quia tendit ad detegendam falsitatem Notarii. Et ita fuit tentum die 12. Nouembris 1554. cotam dom. Oradino, in vna Legobiensi fructuum, *vt in eius lib. fol. 419.*

CONSTITVTIO.

SVMMARIA.

1 *Constitutio (Attendentes) quo pacto & per quos actus dicatur esse in vsu.*
2 *Caput esse dicitur ille, qui spiritualia digniora exercet.*
3 *Papa est maior Rege, & Imperatore, & quare.*
4 *Iurisdictio Prioris de iure hic prafertur magno Magistro Melitensi, & quare.*
5 *Magnus Magister solus sine conuentu nihil potest.*

Decisio CCxix.

1 Constitutio † (attendentes) in fauorem prioris religionis, seu militiæ Hierosolymitan. vsu receepta esse dicitur, ex quo prior in spiritualibus fert sententias excõmunicationis, absoluit, audit caussas matrimoniales, benedicit, confirmat ordines, celebrat in Pontificalibus, corrigit, punit sacerdotes, & alias personas in sacris cõstitutas, & ille dicitur esse † caput, qui ipsa spiritualia digniora, & sublimiora exercet. 2 *arg. text. in l. cum in diuersis. ff. de relig. & sumt. fun.* 3 & sicut Pontifex † est maior Rege, & Imperatore, quia præest spiritualibus, quæ digniora sunt temporalibus. *c. solita. vbi Ab. not. 7. de maiorit. & obedien.* 4 Præterea ista † iurisdictio, & præeminentia Prioris præferẽda est iurisdictioni magni Magistri, quia 5 magnus Magister † solus nihil potest, sed cũ conuentu exercet. *Oldrad. consil. 128.* Prior solus administrat, & præterea constitutio est vsu recepta. Et ita fuit tentũ in vna Melitensi præeminentiarum coram do. Guidobono die 24. Aprilis 1551. *prout in eius lib. fol. 114.*

SVMMARIA.

1 *Constitutiones facta inter episcopum Tirasonẽ. & capitulum ligant successores episcopos.*
2 *Constitutio non censetur sublata per non vsum, si non probatur contrarius vsus.*
3 *Constitutionem sublatam esse per non vsum, qui vult dicere, debet probare contrarium vsum.*
4 *Consuetudo seu vsus contrarius est facti.*
5 *Constitutio semper loquitur, & ligat successores, quam episcopus cum capitulo possunt reuocare.*

Decisio CCxx.

Constitutiones factæ inter episcopum, & capitulum Tirasonẽsem, ligant successores † episcopos, & sublatæ nõ censen 1 2 tur per non † vsum, si non probetur contrarius, non vsus, vel contraria consuetudo. *Iaso. in l. de quibus not 6 ff. de legib. Deci. in c. cũ accessissent. colu. 9. de constit.* & qui vult dicere 3 † constitutionem sublatam per non vsum, necesse habet probare contrarium vsum. *Dec. consi. 483 col. 5. & consil. 538. colum secund.* quia consuetudo † seu vsus contrarius facti est, ideo ligat successores, cum constitutio † semper loquatur. *l. Arianus. C. de hær.* & 4 5 quia constitutiones non sunt contrarius, & possunt illas reuocare. Et ita fuit tentum die 22. Maii 1551. coram domino Aebille, in vna Tirasonensi canonicatus & præbendæ, *vt in eius lib. fol. 189.*

SVMMARIA.

1 *Constitutio generaliter loquens Ecclesiæ Calaguritanæ de qua hic, quomodo intellecta?*
2 *Clericorum certus numerus in Ecclesiis statuitur secundum facultates Ecclesiarum, & auctis facultatibus etiam in Ecclesiis numeratis, augeri debent clerici.*
3 *Constitutio generaliter loquens generaliter debet intelligi.*

Decisio CCxxi.

Constitutio generaliter † loquens, quod 1 fructus super excrescentes in Ecclesia Calaguritana vltra portiones patrimoniales, (quæ sunt taxatæ ad ducatos 32.) debeantur filiis patrimonialib. siue pro vna integra portione vel dimidia, habet locum in Ecclesiis numeratis electiuis, & præsentatiuis, & non solum vigore dictæ constitutionis, sed etiam communi, quia de iure † 2 in Ecclesiis, certus numerus clericorũ statuitur secundum facultates Ecclesiarum. *c. 1. de institu.* & auctis facultatibus, etiam in Ecclesiis numeratis, debent augeri beneficiati & clerici. *Abb. in cap. cum M. Ferrariẽ. num. 4. & 21. in fin. de constit. Fely. ibi not.* Et quia constitutio † generaliter loquens, ge 3 neraliter debet intelligi. Et ita alias fuit resolutum coram Re. dom. Antonio Augustino in vna Calaguritana de floro. Et ita tentum hodie 12. Februarii 1552. coram eodem dom. Chissanensi in alia Calaguritana fructuum super excrescentium, *vt in eius lib. fol. 64.* Quæ decisio fuit confirmata die 11. Martii 1552. cotam eodẽ dom. Chissanensi in dicta caussa, *prout in eius lib. fol. 124.*

SVMMARIA.

1 *Constitutiones, quando non dicantur recte publicata? & an de æquitate canonici debeant illas sequi, quando non rite, sed sunt iusta, & sancta, num. 2*
3 *Consilium capituli in publicatione constitutionũ quare requiratur.*

Deci-

Decisio CCXXII.

COnstitutiones lectæ ex mandato episcopi præsentibus Decano, & multis canooicis prius ad synodum vocatis pro reformatione cleri tunc illis reclamantibus, & appellantibus, non sunt rite, & recte factæ, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requiritur, textus est in *cap. quãto. de his, quæ fiunt a præl. Henric. Bohic. in trac. de synod. in 3. parte. num. 137.* Tameo domini mei dixeront, quod de æquitate † canonici debent illas sequi, quia funt iustæ & sanctæ. Ego autem in primo capite tenui contrarium, quia sufficit, quod requireret capitulum, quia non tenetur sequi consilium, ideo non erat exspectaodum, tamen domini remanserunt in decisione. Et ratio vltra præmissa fuit, quia consiliũ requiritur, vt possit capitulum caussas allegare. *Domin. post alios, in c. primo. de constitut. in 6. Ioan. Andr. in cap. nullus ex consilio. de reg. iur. eod. lib.* Nam alias frustratorium esset consilium, si præcipitanter daretur, & ideo debet ante factũ & in facto adhiberi. *Bald. in Margarita. in verbo consilium post Innocen. in cap. cum in veteri. num. 2. de elect.* Et ita fuit rentum in vna Ilerdensi iurisdict. die *8.* Iunii, *1552.* & confirmata die *17.* eiusdem mensis, & anni, coram domino Reomano, *vt in eius lib. fol. 233.* & 260.

SVMMARIA.

1 *Constitutio Aegidiana habet locum in l. fi. C. de edict. diui Adriani. toll. & quare, nu. 2.*
2 *Aegidiana reducit nos ad terminos iuris ciuilis, & tollit obstaculum iuris canonici.*
3 *Aegidiana comprehendit fiscum.*
4 *Fiscus non reperitur priuilegiatus, vt possit in possessorio appellare.*
5 *Possessorium mixtum potest diuidi.*
6 *Aegidiana habet locum etiam in feudis, nec requiritur alia probatio tituli, dummodo sit habilis ad feudum. num. 7.*
8 *Appellatio non admittitur in iudicio adipiscendæ, & quare.*

Decisio CCXXIII.

COnstitutio Ægidiana † habet locum in remedio. *l. fi. C de edic. diui Adriani tol.* Sumus n. in notorio † iuris, quod inducitur ex testamento non abolito, nec cancellato in quo non requiritur titulus, cum sufficit producere testamentum non abolitũ, nec cancellatum. *Augus. Berous in suis quæstionibus. q. 44. num. 1. & seq.* Et eo maxime, quia constitutio Ægidiana nihil aliud facit, nisi reducere nos ad terminos iuris ciuilis, *secũdum l. primam. C. si de moment. poss. agatur.* tollitque obstaculum iuris canooici, comprehenditque etiam fiscum, quia non reperitur, quod fiscus sit priuilegiatus, vt possit in possessorio appellare. *glos. communiter approbata. in l. item veniunt. §. in priuatorum. de peti. hered. Aymo. cons. 168. nu. 10. & Dec. consi. 551. num. 3. & 8.* Nec obstat, quod sit possessoriũ mixtum † quia potest diuidi. *Dec. cons. 28. num. 6. versic. 4. non obstat.* Et habet locum † etiam in feudis, quia in illis habet locum *l. fin. C. de edict. diui Adriani toll. Ias. cons. 172. col. 2. volum. 4. Afflict. decis. 119. Dec. consilio 467. num. 9. & seq.* Nec requiritur † alia probatio tituli, dummodo sit habilis ad feudũ. *Afflict. decis. 361. num. 40.* Et quicquid dici possit in alio iudicio possessorio, tamen in isto adipiscendæ † noo est admittenda appellatio, ex ratione magis speciali, quia ius est notorium per testamentum non abolitum nec cancellatum, quod producitur. *Bero, d. q. 44.* Et ita fuit tentum die *17.* Iunii 1542. in vna Tyburtin. Castri sancti Angeli; coram do. Augustino, *vt in eius lib. fol. 284.*

SVMMARIVM.

1 *Mutatio voluntatis in resignante, debet intimari, alias consensus præstitus post mortem resignantis tenet.*

Decisio CCXXIV.

COostituens procuratorem ad resignandum aliquod beneficium, si mutat voluntatem resignandi, debet illam mutationem intimare procuratori, alias conseosus præstitus per procuratorem post mortem constituentis esset validus *per clem. cum illatio. de renuntia.* Et ita fuit decisum in vna Segobiensi de villa Castina, coram domino Vestano 27. Maii. & 27. Iunii 1552. *vt infra in verb. intimatio mutationis latius dicitur.*

SVMMARIVM.

1 *Constitutio regni Neapol. instrumẽtorum robur habet locum in instrumentis, vltro citroq. obligatoriis tantum.*

Decisio CCXXV.

COnstitutio regni incipiens, instrumentorum robur, sequitur † in instrumentis vltro citroque obligatoriis, non autem in aliis, & in vltro citroque obligatoriis tantum requiruntur subscriptiones testiũ iudicis, & notarii, quod apparet ex constitutione incip. bannitos, quæ constitutio distinguit acta, & schedas, ab instrumentis, *vt ibi dicitur. §. quæ partes.* Et ita fuit dictum in caussa Lyburtina Castri sancti Angeli. 29. Ianuar. *1552.* coram domino Capisucco, *vt in eius lib. fol. 28.*

SVMMARIA.

1 *Aegidiana constitutio habet locum in ciuitate; Auinio per viam comprehensionis. nu. 5.*
2 *Fauorabilia extenduntur de vno loco ad alium; vbi militat eadem ratio.*
3 *Dispositio Aegidiana dicitur fauorabilis, & quare?*

Baptism. Iaf. in l. sancimus tertio not. C. de testa. Alcia. de præsum.16 præsum.2.reg. vbi, quod præsumitur durare etiam si lapsum sit longum tempus, & quia, quando per primum 3 actum † menti disponentis satisfit, intelligitur etiam de actu secundo. *Bal. in l. fideicō missa. §. si quis detem. ff. de leg. 3. Felin in cap. innouamus, versiculo fallit, primo. & ver. de treg & pac & facit, quod dicit Bal. in l. libertatua. C. de ope lib.* vbi in materia cōsensus, tradit regulam, 4 quod consensus † durat & nocet, quamdiu tela non est succisa, sed durat actus principalis. Et ita fuit decisum in caussa Pientina de Monticello, 7. Nouembris. 1554. coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol.* 397.

SVMMARIA.

1 *Consensus quando dicatur simplex, & purus?*
2 *Consensus, quando præsumatur durare.*

DECISIO CCXIV.

1 Consensus præstitus † iuxta formam supplicationis, dicitur simplex, & purus, si omnia contenta in supplicatione concernunt validitatem resignationis, & tendunt ad corroborationem voluntatis renuntiantis, & consentientis reseruationi regressus, & gratia est magis cumulatiua quam con-2 traria, & venit ad coadiuuandum, & tunc † etiam præsumitur durare. *Cassad. decis. 3. de dol. & contum. Iaf. in l. sancimus. 3. not. C. de testa.* Et ita fuit conclusum die 7. Nouembris, 1554. coram domino Oradino in vna Pientina parochialis de Monticello, *prout in eius lib. fol.* 397.

SVMMARIA.

1 *Consensus, quando non censeatur durare?*
2 *Matrimonii contractu vacat beneficium. & num. 10. & 12.*
3 *Resignatio si fuit nulla vel subreptitia, non dicitur abdicatum ius a resignante.*
4 *Consensus nouus, quando requiratur. & nu. 11.*
5 *Consensus limitatus, limitatum producit effectū.*
6 *Cōsensus præstitus super actu nullo nō præiudicat.*
7 *Creditor consentiens alienationi nullæ, sibi non præiudicat.*
8 *Consentiens matrimonio nulliter contracto obstante impedimento, eo cessante requiritur nouus consensus.*
9 *Consensus non potest alterari.*
10 *Clausula reseruatiua dicentis ex nunc prout ex tunc, effectus.*
11 *Impetrans debet etiam mentionem facere de iure aduersarii, vel tertii.*
14 *Cōsensus nō potest trahi ad ius postea superueniēs.*

DECISIO CCXV.

Consensus præstitus per Petrum Franciscum resignantē, qui † sibi reseruauerat 1 regressum ad parochialem resignatam in omnes euētus super suspensione sui regressus pro illa vice dūtaxat, ad hoc, vt Marcus Antonius resignatarius eandem parochia lem iterum resignare posset in Porfirium, non censetur durare, ita vt resignatio facta per Marcum Antonium in Porfirium ex aliqua caussa esset nulla & ante nouā gratiā Porfirii obtentā a Papa si Marcus Antonius contraxisset matrimonium, secunda gratia Porfirii esset valida absque nouo consensu. Ratio est, quia parochialis vacauit † p matrimonium contractum a Marco Antonio, 2 & quia tunc resignatio, quam fecerat Marcus Antonius in Porfirium erat nulla, quia subreptitia, ius non † fuit abdicatū a Marco 3 Antonio, ita quod quādo postea matrimonium contraxit, regressus Petri Francisci intrauit. Quare ad validitatem secundæ gratiæ Porfirii erat opus nouo † consensu 4 Petri Francisci, cum ipse Petrus Franciscus prius consenserat suspensioni sui regressus pro validitate primæ gratiæ resignationis Marci Antonii in Porfirium quæ erat nulla & limitate consensit pro illa vice duntaxat, & consensus limitatus † limitatum produ-5 cit effectum. l. in agris ff. de acquiren. reū domin. *Felyn. in cap. cum ordinē de rescript. Dec. consi. 379. col. 2. Paris. consi. 19. vol. 3. num. 46.* præsertim cum consensus † fuerit præstitus 6 super actu nullo, & ideo nō præiudicat, sicut dicitur de creditore † consentiente alie-7 nationi nullæ, nam sibi non præiudicat *l. 4. fin. vbi Bart. ff. quib. mod. pig. vel hypothe. sol. Rem. consi. 132. col. 1. Dec. in l. creditor. nu. 2. de reg. iur. Alex. cons. 22. col. 1. vol. 1. Aym. in quast. de mdē. mul. in fin & in trac. de antiq. temp. 3. nu. 4.* Similiter consentiēs matrimonio nulliter † cōtracto 8 obstante impedimento, eo impedimento cessante, non validatur matrimonium, nisi nouo accedente consensu. *Gemin. cons. 33. Paris. con. 52. n. 7. vol. 4. C.* Dec. qui ponit alios casus) *in l. qui in initio. ff. de reg. iur. in fin.* & quādo cōsensus peccauit in materia, fortius præmissa procedūt, quia cōsensus † non potest 9 alterari. *l. q tamē. ff. de arb.* Nec obstat illud q dicebatur, non obstare de acceptatione regressus Petri Francisci, quia clausula † re-10 seruatiua dicens (*ex nunc prout ex tunc*) declarat animum cedentis velle regressum habere locum, statim contracto matrimonio, & data vacatione. *Alexand. in l. huiusmodi, la 2. ff. de verbo oblig. Felyn in cap. licet caussam not. 6. col. 4. de probat.* Ex quibus omnibus satis ostenditur requiri nouū † consensum, 11 quia quando Petrus Francisc. præstitit primum consensum, non habebat nisi ius ad rem: sed tempore secundæ gratiæ Porfirii erat iam contractum matrimonium per Marcum Antonium, & data fuit vacatio p 12 quam Porfirio fuit acquisitum ius in re, ita vt ad abdicandū illud ab ipso opus esset

nouo

nouo consensu, de quo iure † erat etiam facienda menrio in gtatia Porfirii. *Felyn. in ca. in nostra Corel. 25. de rescri.* Quæ cum ooo fucrit facta, sequebatur, quod consensus, non poterat trahi † ad ius postea superueniens. *c. cum inter. de renuntiat. cum his, quæ congerit Pari. consilio 7. num. 70. lib. 2. & consil. 95. num. 29. & 34 lib 3.* Et ita fuit pro maiori parte resolutum, die 26. Nouembris 1554. coram dom. Oradino, in caussa Pientioa, *prout in eius lib. fol. 443.* Et firmata fuit decisio, corã eodem domino Otadino in eadem caussa, 23. Ianuarii 1555. *vt in eius lib. fol. 149.*

SVMMARIA.

1 *Consensus capituli inducitur ex intellectu literarum, & illius responsione dicentis, se paratum obedire, simpliciter & generaliter.*
2 *Approbare, quis dicitur literas, si illas admittit.*
3 *Verba capituli, quod paratum est obedire, denotant expressum consensum.*
4 *Consentio, verbum & obedio, paria sunt, & n. 6.*
5 *Animum colligi posse ex quibuscunq; verbis, satis est.*
7 *Papæ voluntas potest adimpleri per æquipollens.*

DECISIO CCXVI.

CONsensus capituli ad alternatam residentiam Augustini, colligitur ex præseotatione literarum facta capitulo, quod capitulum intellexit teoorem literarum, & respondit se paratum obedire † simpliciter, & generaliter. *l. si filius familias, la secunda ff. ad Maced. vbi Barto. Alex. cons. 79. col. 1. vol. 1. Dec. consil. 632. in fin. num. 16.* & quia per factum positiuum † illas literas admittendo, approbauit. *Bar. in l. quo enim ff. rem rat. haberi. Abb. in c. cum virum. 3. not. de regul. & eum eo transit Ias. in l. quæ dotis. num. 90. vers. decimusseptimus & vltimus casus. ff. solu. matrimo.* & verba † illa capituli (*quod paratum est obedire*) denotant, expressum cousensum, & tantum est dicere, † consentio, quantum obedio, & satis est animum colligi posse † ex quibuscunque verbis. *l. vnica. C. de form. sub ca. coram, de leg.* Non obstaote oppositiooe D. Decani dicẽtis, quod aliud est obedire, & aliud consentire, & q; capitulum respondendo, quod obediunt: intelligitur literis Papæ, & omnibus in eis reseruatis, sed Papa voluit requiri consceosum capituli, quæ requisitio, cum nõ fuerit facta, sequitur, quod de consensu non cõstet. Tamẽ maior pars tenuit contrarium, quia per æquipollens † fuit adimpleta voluntas Papæ, vt corã domino Oradioo, die 1. Maii 1554. in vna Canoniensi Scholasteriæ fuit resolutum per prædicta, *prout in eius lib. fol. 146.*

SVMMARIA.

1 *Consensus, qui colligitur ex subscriptione supplicationis, an possit per pœnitentiam reuocari.*
2 *Subscriptio Cardinalis nõ probat consensum contra tertium, qui habet publicum instrumentũ, & quare?*
3 *Subscriptione alicuius, oritur extraiudicialis assertio, & quid operetur.*
4 *Scriptura priuata, an, & quomodo, probet, stante publico instrumento.*
5 *Hypotheca anterior, de qua apparet scriptura priuata, non præiudicat posteriori hypotheca, super qua est instrumentum.*
6 *Hypotheca prior posteriori præfertur regulariter.*
7 *Scriptura priuata nõ probat in præiudicium publici instrumenti.*
8 *Consensus non est considerabilis quousq; præstitus sit coram notario.*
9 *Consensu a primo potest recedi de stylo curiæ.*

DECISIO CCXVII.

COnsensus, † qui colligitur ex subscriptione supplicationis factæ per Catdioalẽ sanctorum. Quatuor, in fauorem Fetdinãdi, per pœoitentiam Cardinalis, quæ colligitur ex resignatione facta per Cardinalem in fauorem episcopi Solis, reuocatus fuit, in qua resignatione per eius scedulam præstitit conseosum formalem, quia illo non fuit coosensus talis, a quo non potuit Cardinalis recedere, Nam per dictam subscriptionem † Cardinalis non probatur cõsensus contra tettium, qui habet publicum documentum, quia ex illa subscriptione quædam extraiudicialis † assertio Cardinalis resultar, quæ ipsum Cardioalem afficit sicut qoando adducitur contra tertium *glos. Bart. & omnes in l. scripturas. C. qui potior. in pig. habeant. Fely. in c. 2. num. 12. de fid. instrum.* & quia dicta manus priuata † etiam, quod ageretur contta scribentem, non probat, stante publico instrumeoto. *tex. est apertus in d. l. scripturas. C. qui pot. in pig. habean.* vbi hypotheca † anterior, de qua per scripturã priuatam constar, non præiudicat posteriori hypothecæ, super qua est confectũ publicum instrumentum, licet ptior hypotheca † posteriori semper præferatur. *l. assiduis & per totum C. qui pot. in pig. habe.* & quod scriptura priuata non probet in præiudicium publici instrumeoti, *late Loz. in consi. 274. col. 7. vol. 2. Fely. in d. c. 2. num. 11. de fid. instr.* Et ideo ille † consensus non est considerabilis quonsque præstitus non sir coram notario, si ab illo primo consensu fuit recessum, q; est licitum † de stylo curiæ. Et ita fuit tentũ 7. Nouem. 1554. in vna Placentina parochialis de Lozar, coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 401.*

SVMMARIVM.

1 *Consensum non fuisse præstitum certa die quomodo probetur? maxime quando agitur ad detegendam falsitatem.*

Baptism. Ias. in l. sancimus tertio not. C. de testa. Alcia. de prasum. 16 prasum. 2. reg. vbi, quod præsumitur durare etiam si lapsum sit longum tempus, & quia, quando per primum 3 actum † menti disponentis satisfit, intelligitur etiam de actu secundo. *Bal. in l. fideicō missa. §. si quis decem. ff. de leg. 3. Felin. in cap. innouamus, versiculo fallit, primo. & ver. de treg & pac & facit, quod dicit Bal. in l. liberta tua. C. de ope lib.* vbi in materia cōsensus, tradit regulam, 4 quod consensus † durat & nocet, quamdiu tela non est succisa, sed durat actus principalis. Et ita fuit decisum in caussa Pientina de Montieello. 7. Nouembris. *1554.* coram domino Otadino, *vt in eius lib. fol. 397.*

SVMMARIA.

1 *Consensus quando dicatur simplex, & purus?*
2 *Consensus, quando præsumatur durare.*

DECISIO CCXIV.

1 Consensus præstitus iuxta formam supplicationis, dicitur simplex, & purus, si omnia contenta in supplicatione concernunt validitatem resignationis, & tendunt ad corroborationem voluntatis renuntiātis, & consentientis reseruationi regressus, & gratia est magis cumulatiua quam con-2 traria, & venit ad coadiuuandum, & tunc † etiam præsumitur durare. *Cassad. decis. 3. de dol. & contum. Ias. in l. sancimus. 3. not. C. de testa.* Et ita fuit conclusum die 7. Nouembris, *1554.* coram domino Oradino in vna Pientina parochialis de Monticello, *prout in eius lib. fol. 397.*

SVMMARIA.

1 *Consensus, quando non censeatur durare?*
2 *Matrimonii contractu vacat beneficium. & num. 10. & 12.*
3 *Resignatio si fuit nulla vel subreptitia, non dicitur abdicatum ius a resignante.*
4 *Consensus nouus, quando requiratur. & nu. 11.*
5 *Consensus limitatus, limitatum producit effectū.*
6 *Cōsensus præstitus super actu nullo nō præiudicat.*
7 *Creditor consentiens alienationi nullæ, sibi non præiudicat.*
8 *Consentiens matrimonio nulliter contracto obstante impedimento, eo cessante requiritur nouus consensus.*
9 *Consensus non potest alterari.*
10 *Clausula reseruatiua dicentis ex nunc prout ex tunc, effectus.*
11 *Impetrans debet etiam mentionem facere de iure aduersarii, vel tertii.*
14 *Cōsensus nō potest trahi ad ius postea superueniēs.*

DECISIO CCXV.

Consensus præstitus per Petrum Franciscum resignantē, qui † sibi reseruauerat 1 regressum ad parochialem resignatam in omnes euētus super suspensione sui regressus pro illa vice dūtaxat, ad hoc, vt Marcus Antonius resignatarius eandem parochiam iterum resignare posset in Porfirium. non censetur durare, ita vt resignatio facta per Marcum Antonium in Porfirium ex aliqua caussa esset nulla & ante nouā gratiā Porfirii obtentā a Papa si Marcus Antonius contraxisset matrimonium, secunda gratia Porfirii esset valida absque nouo consensu. Ratio est, quia parochialis vacauit † p matrimonium contractum a Marco Antonio, 2 & quia tunc resignatio, quam fecerat Marcus Antonius in Porfirium erat nulla, quia subreptitia, ius non † fuit abdicatū a Marco 3 Antonio, ita quod quādo postea matrimonium contraxit, regressus Petri Francisci intrauit. Quare ad validitatem secundæ gratiæ Porfirii erat opus nouo † consensu 4 Petri Francisci, cum ipse Petrus Franciscus prius consenserat suspensioni sui regressus pro validitate primæ gratiæ resignationis Marci Antonii in Porfirium, quæ erat nulla & limitate consensit pro illa vice duntaxat, & consensus limitatus † limitatum produ 5 cit effectum. l. in agris ff. de acquiren. rerū domin. *Felyn. in cap. cum ordinē de rescript. Dec. consi. 379. col. 2. Paris. consi. 19. vol. 3. num. 46.* præsertim cum consensus † fuerit præstitus 6 super actu nullo, & ideo nō præiudicat, sicut dicitur de creditore † consentiente alie-7 nationi nullæ, nam sibi non præiudicat *l. 4. fin. vbi Bart. ff. quib. mod. pig. vel hypothe sol. Rom. consi. 132. col. 1. Dec. in l. creditor. nu 2. de reg. iur. Alex. cons. 22. col. 1. vol. 1. Aym. in quæst. de mdē. mul. in fin. & in trac. de antiq. temp. 3. nu. 4.* Similiter consentiēs matrimonio nulliter † cōtracto 8 obstante impedimento, eo impedimento cessante, non validatur matrimonium, nisi nouo accedente consensu. *Gemin. cons. 33. Paris. con. 52. n 7. vol. 4. C.* Dec. qui ponit alios casus) *in l. qui in initio. ff. de reg. iur. in fin.* & quādo cōsensus peccauit in materia, fortius præmissa procedūt, quia cōsensus † non potest 9 alterari. *l. q tamē. ff. de arb.* Nec obstat illud q dicebant, non obstare de acceptatione regressus Petri Francisci, quia clausula † re 10 seruatiua dicens (*ex nunc prout ex tunc*) declarat animum cedentis velle regressum habere locum, statim contracto matrimonio, & data vacatione. *Alexand. in l. huiusmodi, la 2. ff. de verbo oblig. Felyn in cap. licet caussam not. 6. col. 4. de probat.* Ex quibus omnibus satis ostenditur requiri nouū † consensum, 11 quia quando Petrus Francisc. præstitit primum consensum, non habebat nisi ius ad rem: sed tempore secundæ gratiæ Porfirii erat iam contractum matrimonium per Marcum Antonium, & data fuit vacatio p 12 quam Porfirio fuit acquisitum ius in re, ita vt ad abdicandū illud ab ipso opus esset

nouo

13 nouo consensu, de quo iure † erat etiam facienda mentio in gratia Porfirii. *Felyn. in ca. in nostra Corel. 25. de rescri.* Quæ cum non fuerit facta, sequebatur, quod consensus, non 14 poterat trahi † ad ius postea superueniens. *c. eum inter. de renuntiat. cum his, quæ congerit Pars. consilio 7. num. 70. lib. 2. & consil. 95. num. 29. & 34. lib 3.* Et ita fuit pro maiori parte resolutum, die 26. Nouembris 1554. coram dom. Oradino, in caussa Pientina, *prout in eius lib. fol. 443.* Et firmata fuir decisio, corã eodem domino Oradino in eadem caussa, 23. Iaouatii 1555. *vt in eius lib. fol. 149.*

SVMMARIA.

1. *Consensus capituli inducitur ex intellectu literarum, & illius responsione dicentis, se paratum obedire, simpliciter & generaliter.*
2. *Approbare, quis dicitur literas, si illas admittit.*
3. *Verba capituli, quod paratum est obedire, denotant expressum consensum.*
4. *Consensio, verbum & obedio, paria sunt, & n. 6.*
5. *Animum colligi posse ex quibuscunq; verbis, satis est.*
7. *Papæ voluntas potest adimpleri per æquipollens.*

Decisio CCXVI.

Consensus capituli ad alternatam residentiam Augustini, colligitur ex præsentatione literarum facta capitulo, quod capitulum intellexit tenorem literarum, 1 & respondit se paratum obedire † simpliciter, & generaliter. *l. si filius familias, la secunda ff. ad Maced. vbi Barto. Alex. cons. 79. col. 1. vol. 1. Dec. consil. 632. in fin. num. 16.* & quia per 2 factum positiuum † illas literas admittendo, approbauit. *Bar. in l. quo enim. ff. rem rat. haberi. Abb. in c. cum virum. 3. not. de regul. & cum eo transit Ias. in l. quæ dotis. num. 90. vers. decimusseptimus & vltimus casus. ff. solu. matri-* 3 *mo.* & verba † illa capituli (*quod paratum est obedire*) denotant, expressum consensum, & 4 tantum est dicere, † conseotio, quantum o- 5 bedio, & satis est animum colligi posse † ex quibuscunque verbis. *l. vnica. C. de form. sub* 6 *ca. eoram, de leg.* Non obstante oppositione D. Decani dicẽtis, quod aliud est obedire, & aliud consentire, & q; capitulum respondendo, quod obediuot: intelligitur literis Papæ, & omnibus in eis reseruatis, sed Papa voluit requiri consensum capituli, quæ requisitio, cum oõ fuerir facta, sequitur, quod de consensu noo cõstet. Tamẽ maior pars 7 tenuit contrarium, quia pet æquipollens † fuit adimpleta voluntas Papæ, vt corã domino Oradioo, die 1. Maii 1554. in vna Canoniensi Scholasteriæ fuit resolutum per prædicta, *prout in eius lib fol. 146.*

SVMMARIA.

1. *Consensus, qui colligitur ex subscriptione supplicationis, an possit per pænitentiam reuocari.*
2. *Subscriptio Cardinalis nõ probat consensum contra tertium, qui habet publicum instrumentũ, & quare?*
3. *Subscriptione alienius, oritur extraiudicialis assertio, & quid operetur.*
4. *Scriptura priuata, an, & quomodo, probet, stante publico instrumento.*
5. *Hypotheca anterior, de qua apparet scriptura priuata, non præiudicat posteriori hypotheca, super qua est instrumentum.*
6. *Hypotheca prior posteriori præfertur regulariter.*
7. *Scriptura priuata nõ probat in præiudicium publici instrumenti.*
8. *Consensus non est considerabilis quousq; præstitus sit coram notario.*
9. *Consensu a primo potest recedi de stylo curiæ.*

Decisio CCXVII.

Consensus, † qui colligitur ex subscriptione supplicationis factæ per Cardioalẽ 1 sanctorum. Quatuor, io fauorem Ferdinãdi, per pœoitentiam Cardinalis, quæ colligitur ex resignatiooe facta per Cardinalem in fauorem episcopi Solis, reuocatus fuit, in qua resignatione per eius scedulam præstirit consensum formalem, quia illo non fuit consensus talis, a quo non potuit Cardinalis recedere, Nam per dictam subscriptionem † Cardinalis non probatur cõ- 2 sensus contra tettium, qui habet publicum documentum, quia ex illa subscriptione quædam extraludicialis † assertio Cardi- 3 nalis resultat, quæ ipsum Cardioalem afficit sicut quando adducitur contra tertium *glos. Bart. & omnes in l. scripturas. C. qui potior. in pig. habeant. Fely. in c. 2. num. 12. de fid. instrum.* & quia dicta manus priuata † etiam, quod 4 ageretur contra scribentem, non probat, stante publico instrumento. *tex. est apertus in d. l. scripturas. C. qui pot. in pig. habean.* vbi hypotheca † anterior, de qua per scripturã 5 priuatam constar, non præiudicat posteriori hypothecæ, super qua est coofectũ publicum instrumentum, licet prior hypotheca † posteriori semper præferatur. *l. assiduis* 6 *& per totum C. qui pot. in pig. habe.* & quod scriptura priuata non probet in præiudicium publici instrumenti, *late Loz. in consi. 274. col.* 7 *7. vol. 2. Fely. in d. c. 2. num. 11. de fid. instr.* Et ideo ille † consensus non est considerabilis 8 quousque præstitus non sit coram notario, si ab illo primo consensu fuit recessum, q; est licitum † de stylo curiæ. Et ita fuit teotũ 9 7. Nouem. 1554. in vna Placentina parochialis de Lozar, coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 401.*

SVMMARIVM.

1. *Consensum non fuisse præstitum certa die quomodo probetur? maxime quando agitur ad detegendam falsitatem.*

Baptism. Ias. in l. sancimus tertio not. C. de testa. Alcia. de præsum. 16 præsum. 2. reg. vbi, quod præsumitur durare etiam si lapsum sit longum tempus, & quia, quando per primum 3 actum † menti disponentis satisfit, intelligitur etiam de actu secundo. *Bal. in l. fideicõmissa. §. si quis decem. ff. de leg. 3. Felin. in cap. innouamus, versiculo fallit, primo. & ver. de treg & pac & facit, quod dicit Bal. in l. libertatna. C. de ope lib.* vbi in materia cõsensus, tradit regulam, 4 quod consensus † durat & nocet, quamdiu tela non est succisa, sed durat actus principalis. Et ita fuit decisum in caussa Pientina de Monticello. 7. Nouembris. 1554. coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 397.*

SVMMARIA.

1. *Consensus quando dicatur simplex, & purus?*
2. *Consensus, quando præsumatur durare.*

DECISIO CCXIV.

1 Consensus præstitus † iuxta formam supplicationis, dicitur simplex, & purus, si omnia contenta in supplicatione concernunt validitatem resignationis, & tendunt ad corroborationem voluntatis renuntiantis, & consentientis reseruationi regressus, & gratia est magis cumulatiua quam con- 2 traria, & venit ad coadiuuandum, & tunc † etiam præsumitur durare. *Cassad. decis. 3. de dol. & contum. Ias. in l. sancimus. 3. not. C. de testa.* Et ita fuit conclusum die 7. Nouembris, 1554. coram domino Oradino in vna Pientina parochialis de Monticello, *prout in eius lib. fol. 397.*

SVMMARIA.

1. *Consensus, quando non censeatur durare?*
2. *Matrimonii contractu vacat beneficium. & num. 10. & 12.*
3. *Resignatio si fuit nulla vel subreptitia, non dicitur abdicatum ius a resignante.*
4. *Consensus nouus, quando requiratur. & nu. 11.*
5. *Consensus limitatus, limitatum producit effectũ.*
6. *Cõsensus præstitus super actu nullo nõ præiudicat.*
7. *Creditor consentiens alienationi nullæ, sibi non præiudicat.*
8. *Consentiens matrimonio nulliter contracto obstante impedimento, eo cessante requiritur nouus consensus.*
9. *Consensus non potest alterari.*
10. *Clausulæ reseruatiuæ dicentis ex nunc prout ex tunc, effectus.*
13. *Impetrans debet etiam mentionem facere de iure aduersarii, vel tertii.*
14. *Cõsensus nõ potest trahi ad ius postea superueniẽs.*

DECISIO CCXV.

Consensus præstitus per Petrum Franciscum resignantẽ, qui † sibi reseruauerat 1 regressum ad parochialem resignatam in omnes euẽtus super suspensione sui regressus pro illa vice dũtaxat, ad hoc, vt Marcus Antonius resignatarius eandem parochialem iterum resignare posset in Porfirium. non censetur durare, ita vt resignatio facta per Marcum Antonium in Porfirium ex aliqua caussa esset nulla & ante nouã gratiã Porfirii obtentã a Papa si Marcus Antonius contraxisset matrimonium, secunda gratia Porfirii esset valida absque nouo consensu. Ratio est, quia parochialis vacauit † per ma- 2 trimonium contractum a Marco Antonio, & quia tunc resignatio, quam fecerat Marcus Antonius in Porfirium erat nulla, quia subreptitia, ius non † fuit abdicatũ a Marco 3 Antonio, ita quod quãdo postea matrimonium contraxit, regressus Petri Francisci intrauit. Quare ad validitatem secundæ gratiæ Porfirii erat opus nouo † consensu 4 Petri Francisci, cum ipse Petrus Franciscus prius consenserat suspensioni sui regressus pro validitate primæ gratiæ resignationis Marci Antonii in Profirium, quæ erat nulla & limitate consensit pro illa vice duntaxat, & consensus limitatus † limitatum produ- 5 cit effectum. l. in agris ff. de acquiren. rerũ domin. *Felyn. in cap. cum ordinẽ de rescript. Dec. consi. 379. col. 2. Paris. consi. 19. vol. 3. num. 46.* præsertim cum consensus † fuerit præstitus 6 super actu nullo, & ideo nõ præiudicat, sicut dicitur de creditore † consentiente alie- 7 nationi nullæ, nam sibi non præiudicat *l. 4. fin. vbi Bart. ff. quib. mod. pig. vel hypothe sol. Rom. consi. 132. col 1. Dec. in l. creditor. nu 2. de reg. iur. Alex. cons. 22. col. 1. vol. 1. Aym. in quæst. de indẽ. mul. in fin & in trac. de antiq. temp. 3. nu. 4.* Similiter consentiẽs matrimonio nulliter † cõtracto 8 obstante impedimento, eo impedimento cessante, non validatur matrimonium, nisi nouo accedente consensu. *Gemin. cons 33. Paris. con. 52. n 7. vol. 4. C.* Dec. qui ponit alios casus) *in l. qui in initio. ff. de reg. iur. in fin.* & quãdo cõsensus peccauit in materia, fortius præmissa procedũt, quia cõsensus † non potest 9 alterari. *l. quod tamẽ. ff. de arb.* Nec obstat illud quod dicebatur, non obstare de acceptatione regressus Petri Francisci, quia clausula † re- 10 seruatiua dicens (*ex nunc prout ex tunc*) declarat animum cedentis velle regressum habere locum, statim contracto matrimonio, & data vacatione. *Alexand. in l. huiusmodi, la 2. ff. de verbo oblig. Felyn in cap. licet caussam not. 6. col. 4. deprobat.* Ex quibus omnibus satis ostenditur requiri nouũ † consensum, 11 quia quando Petrus Francisc. præstitit primum consensum, non habebat nisi ius ad rem: sed tempore secundæ gratiæ Porfirii erat iam contractum matrimonium per Marcum Antonium, & data fuit vacatio per 12 quam Porfirio fuit accquisitum ius in re, ita vt ad abdicandũ illud ab ipso opus esset

nouo

13 nouo consensu, de quo iure † erat etiam facienda mentio in gratia Porfirii. *Felyn. in ca. in nostra Corel. 25. de rescri.* Quæ cum non fuerit facta, sequebatur, quod consensus, non 14 poterat trahi † ad ius postea superueniens. *c. cum inter. de renuntiat. cum his, quæ congerit Part. consilio 7. num. 70. lib. 2. & consil. 95. num. 29. & 34 lib 3.* Et ita fuit pro maiori parte resolutum, die 26. Nouembris 1554. coram dom. Oradino, in caussa Pleotina, *prout in eius lib. fol. 443.* Et firmata fuit decisio, cotã eodem domino Oradino in eadem caussa, 23. Ianuarii 1555. *vt in eius lib. fol. 149.*

SVMMARIA.

1 *Consensus capituli inducitur ex intellectu literarum, & illius responsione dicentis se paratum obedire, simpliciter & generaliter.*
2 *Approbare, quis dicitur literas, si illas admittit.*
3 *Verba capituli, quod paratum est obedire, denotant expressum consensum.*
4 *Consentio, verbum & obedio, paria sunt, & n. 6.*
5 *Animum colligi posse ex quibuscunq; verbis satis est.*
7 *Papæ voluntas potest adimpleri per æquipollens.*

DECISIO CCXVI.

Consensus capituli ad alternatam residentiam Augustini, colligitur ex præsentatione literarum facta capitulo, quod 1 capitulum intellexit tenorem literarum, & respondit se paratum obedire † simpliciter, & generaliter. *l. si filius familias, la secunda ff. ad Maced. vbi Barto. Alex. conf. 79. col. 1. vol. 1. Dec. consil. 632. in fin. num. 16.* & quia per 2 factum positiuum † illas literas admittendo, approbauit. *Bar. in l. quo enim. ff. rem rat. haberi. Abb. in c. cum virum. 3. not. de regul. & cum eo transit Ias. in l. qua dotis. num. 90. vers. decimusseptimus & vltimus casus. ff. solu. matri-* 3 *mo.* & verba † illa capituli (*quod paratum est obedire*) denotant, expressum consensum, & 4 tantum est dicere, † consentio, quantum o-5 bedio, & satis est animum colligi posse † ex quibuscunque verbis. *l. vnica. C. de form sub* 6 *ca. coram, de leg.* Non obstante oppositione D. Decani dicētis, quod aliud est obedire, & aliud consentire, & q; capitulum respondendo, quod obediunt: intelligitur literis Papæ, & omnibus in eis reseruatis, sed Papa voluit requiri consensum capituli, quæ requisitio, cum nō fuerit facta, sequitur, quod de consensu non cōstet. Tamē maior pars 7 tenuit contrarium, quia per æquipollens † fuit adimpleta voluntas Papæ, vt corā domino Oradino, die 1. Maii 1554. in vna Canonienfi Scholasteriæ fuit resolutum per prædicta, *prout in eius lib fol. 146.*

SVMMARIA.

1 *Consensus, qui colligitur ex subscriptione supplicationis, an possit per pœnitentiam reuocari.*
2 *Subscriptio Cardinalis nō probat consensum contra tertium, qui habet publicum instrumentū, & quare?*
3 *Subscriptione alicuius, oritur extraiudicialis assertio, & quid operetur.*
4 *Scriptura priuata, an, & quomodo, probet, stante publico instrumento.*
5 *Hypotheca anterior, de qua apparet scriptura priuata, non praiudicat posteriori hypotheca, super qua est instrumentum.*
6 *Hypotheca prior posteriori præfertur regulariter.*
7 *Scriptura priuata nō probat in præiudicium publici instrumenti.*
8 *Consensus non est considerabilis quousq; præstitus sit coram notario.*
9 *Consensu a primo potest recedi de stylo curiæ.*

DECISIO CCXVII.

Consensus, † qui colligitur ex subscriptione supplicationis factæ per Cardinalē sanctorum. Quatuor, in fauorem Ferdinādi, per pœnitentiam Cardinalis, quæ colligitur ex resignatione facta per Cardinalem in fauorem episcopi Solis, reuocatus fuit, in qua resignatione per eius scedulam præstitit consensum formalem, quia illo non fuit consensus talis, a quo non potuit Cardinalis recedere, Nam per dictam sub-2 scriptionem † Cardinalis non probatur cō-sensus contra tertium, qui habet publicum documentum, quia ex illa subscriptione 3 quædam extraiudicialis † assertio Cardinalis resultat, quæ ipsum Cardinalem afficit sicut quando adducitur contra tertium *gloss. Bart. & omnes in l. scripturas. C. qui potior. in pig. habeant. Fely. in c. 2. num. 12. de fid. instrum.* & quia dicta manus priuata † etiam, quod 4 ageretur contra scribentem, non probat, stante publico instrumento. *tex. est apertus in d. l. scripturas. C. qui pot. in pig. habean.* vbi 5 hypotheca † anterior, de qua per scripturā priuatam constat, non præiudicat posteriori hypothecæ, super qua est confectū publicum instrumentum, licet prior hypothe-6 ca † posteriori semper præferatur. *l. assiduis & per totum C. qui pot. in pig. habe.* & quod scriptura priuata non probet in præiudicium 7 publici instrumenti, *late Loz. in consi. 274. col. 7. vol. 2 Fely. ind. c. 2. num. 11. de fid. instr.* Et 8 ideo ille † consensus non est considerabilis quousque præstitus non sit coram notario, si ab illo primo consensu fuit recessum, q; 9 est licitum † de stylo curiæ. Et ita fuit tentū 7. Nonem. 1554. in vna Placentina parochialis de Lozar, coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 401.*

SVMMARIVM.

1 *Consensum non fuisse præstitum certa die quomodo probetur? maxime quando agitur ad detegendam falsitatem.*

Baptism. Iaſ. in l. ſancimus tertio not. C. de teſta. Alcia. de præſum. 16 præſum. 2. reg. vbi, quod præſumitur durare etiam ſi lapſum ſit longum tempus, & quia, quando per primum 3 actum † menti diſponentis ſatisfit, intelligitur etiam de actu ſecundo. *Bal. in l. fideicõmiſſa. §. ſi quis decem. ff. de leg. 3. Felin. in cap. innouamus, verſiculo fallit, primo. & ver. de treg. & pac. & facit, quod dicit Bal. in l. libertatua. C. de ope lib.* vbi in materia cõſenſus, tradit regulam, 4 quod conſenſus † durat & nocet, quamdiu tela non eſt ſucciſa, ſed durat actus principalis. Et ita fuit deciſum in cauſſa Pientina de Monticello. 7. Nouembris. 1554. coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 397.*

SVMMARIA.

1 Conſenſus quando dicatur ſimplex, & purus?
2 Conſenſus, quando præſumatur durare.

DECISIO CCXIV.

1 Conſenſus præſtitus † iuxta formam ſupplicationis, dicitur ſimplex, & putus, ſi omnia contenta in ſupplicatione concernunt validitatem reſignationis, & tendunt ad corroborationem voluntatis renuntiãtis, & conſentientis reſeruationi regreſſus, & gratia eſt magis cumulatiua quam con-2 traria, & venit ad coadiuuandum, & tunc † etiam præſumitur durare. *Caſſad. deciſ. 3. de dol. & contum. Iaſ. in l. ſancimus. 3. not. C. de teſta.* Et ita fuit concluſum die 7. Nouembris, 1554. coram domino Oradino in vna Pientina parochialis de Monticello, *prout in eius lib. fol. 397.*

SVMMARIA.

1 Conſenſus, quando non cenſeatur durare?
2 Matrimonii contractu vacat beneficium. & num. 10. & 12.
3 Reſignatia ſi fuit nulla vel ſubreptitia, non dicitur abdicatum ius a reſignante.
4 Conſenſus nouus, quando requiratur. & nu. 11.
5 Conſenſus limitatus, limitatum producit effectũ.
6 Cõſenſus præſtitus ſuper actu nullo nõ præiudicat.
7 Creditor conſentiens alienationi nullæ, ſibi non præiudicat.
8 Conſentiens matrimonio nulliter contracto obſtante impedimento, eo ceſſante requiritur nouus conſenſus.
9 Conſenſus non poteſt alterari.
10 Clauſula reſeruatiua dicentis ex nunc prout ex tunc, effectus.
11 Impetrans debet etiam mentionem facere de iure aduerſarii, vel tertii.
14 Cõſenſus nã poteſt trahi ad ius poſtea ſuperueniẽs.

DECISIO CCXV.

Conſenſus præſtitus per Petrum Franciſcum reſignantẽ, qui † ſibi reſeruauerat 1 regreſſum ad parochialem reſignatam in omnes euẽtus ſuper ſuſpenſione ſui regreſſus pro illa vice dũtaxat, ad hoc, vt Marcus Antonius reſignatarius eandem parochiam iterum reſignare poſſet in Porfirium, non cenſetur durare, ita vt reſignatio facta per Marcum Antonium in Porfirium ex aliqua cauſſa eſſet nulla & ante nouã gratiã Porfirii obtentã a Papa ſi Marcus Antonius contraxiſſet matrimonium, ſecunda gratia Porfirii eſſet valida abſque nouo conſenſu. Ratio eſt, quia parochialis vacauit † p matrimonium contractũ a Marco Antonio, 2 & quia tunc reſignatio, quam fecerat Marcus Antonius in Porfirium erat nulla, quia ſubreptitia, ius non † fuit abdicatũ a Marco 3 Antonio, ita quod quãdo poſtea matrimonium contraxit, regreſſus Petri Franciſci intrauit. Quare ad validitatem ſecundæ gratiæ Porfirii erat opus nouo † conſenſu 4 Petri Franciſci, cum ipſe Petrus Franciſcus prius conſenſerat ſuſpenſioni ſui regreſſus pro validitate primæ gratiæ reſignationis Marci Antonii in Porfirium quæ erat nulla & limitate conſenſit pro illa vice duntaxat, & conſenſus limitatus † limitatum produ 5 cit effectum. *l. in agris ff. de acquiren. rerũ domin. Felyn. in cap. cum ordinẽ de reſcript. Dec. conſ. 379. col. 2. Pariſ. conſ. 19. vol. 3. num. 46.* præ'ertim cum conſenſus † fuerit præſtitus 6 ſuper actu nullo, & ideo nõ præiudicat, ſicut dicitur de creditore † conſentiente alie- 7 nationi nullæ, nam ſibi non præiudicat *l. 4. fin. vbi Bart. ff. quib. mod. pig. vel hypothe ſol. Rom. conſ. 132. col. 1. Dec. in l. creditor. nu. 2. de reg. iur. Alex. conſ. 22. col. 1. vol. 1. Aym. in quaſt. de indẽ. mul. in fin. & in trac. de antiq. temp. 3. nu. 4.* Similiter conſentiẽs matrimonio nulliter † cõtracto 8 obſtante impedimento, eo impedimento ceſſante, non validatur matrimonium, niſi nouo accedente conſenſu. *Gemin. conſ. 33. Pariſ. con. 52. n. 7. vol. 4. C.* Dec. qui ponit alios caſus) *in l. qui in initio. ff. de reg. iur. in fin.* & quãdo cõſenſus peccauit in materia, fortius præmiſſa procedũt, quia cõſenſus † non poteſt 9 alterari. *l. q tamẽ. ff. de arb.* Nec obſtat illud q dicebatur, non obſtare de acceptatione regreſſus Petri Franciſci, quia clauſula † re 10 ſeruatiua dicens (*ex nunc prout ex tunc*) declarat animum cedentis velle regreſſum habere locum, ſtatim contracto matrimonio, & data vacatione. *Alexand. in l. huiuſmodi, la 2. ff. de verbo oblig. Felyn in cap. licet cauſ. ſam not. 6. col. 4. de probat.* Ex quibus omnibus ſatis oſtenditur requiri nouũ † conſenſum, 11 quia quando Petrus Franciſc. præſtitit primum conſenſum, non habebat niſi ius ad rem: ſed tempore ſecundæ gratiæ Porfirii erat iam contractum matrimonium per Marcum Antonium, & data fuit vacatio p 12 quam Porfirio fuit acquiſitum ius in re, ita vt ad abdicandũ illud ab ipſo opus eſſet nouo

13 nouo consensu, de quo iure † erat etiam faciendamentio in gratia Porfirii. *Felyn.in ca. in nostra Corel. 25. de rescri.* Quæ cum non fuerit facta, sequebatur, quod consensus, non
14 poterat trahi † ad ius postea superueniens. *c. cum inter. de renuntiat. cum his, quæ congerit Pari. consilio 7. num. 70. lib. 2. & consil. 95. num. 29. & 34. lib 3.* Et ita fuit pro maiori parte resolutum, die 26. Nouembris 1554. coram dom. Oradino, in caussa Pientina, *prout in eius lib. fol. 443.* Et firmata fuit decisio, corã eodem domino Oradino in eadem caussa, 23. Ianuarii 1555. *vt in eius lib. fol. 149.*

SVMMARIA.

1. *Consensus capituli inducitur ex intellectu literarum, & illius responsione dicentis, se paratum obedire, simpliciter & generaliter.*
2. *Approbare, quis dicitur literas, si illas admittit.*
3. *Verba capituli, quod paratum est obedire, denotant expressum consensum.*
4. *Consentio, verbum & obedio, paria sunt, & n. 6.*
5. *Animum colligi posse ex quibuscunq; verbis, satis est.*
7. *Papæ voluntas potest adimpleri per æquipollens.*

Decisio CCXVI.

COnsensus capituli ad alternatam residentiam Augustini, colligitur ex præsentatione literarum facta capitulo, quod capitulum intellexit tenorem literarum,
1 & respondit se paratum obedire † simpliciter, & generaliter. *l. si filius familias, la secunda ff. ad Maced. vbi Barto. Alex. cons. 79. col. 1. vol. 1. Dec. consil. 632. in fin. num. 16.* & quia per
2 factum positiuum † illas literas admittendo, approbauit. *Bar. in l. quo enim. ff. rem rat. haberi. Abb. in c. cum virum. 3. not. de regul. & cum eo transit Ias. in l. qua dotis. num. 90. vers. decimusseptimus & vltimus casus. ff. solu. matri-*
3 *mo.* & verba † illa capituli (*quod paratum est obedire*) denotant, expressum consensum, &
4 tantum est dicere, † consentio, quantum o-
5 bedio, & satis est animum colligi posse † ex quibuscunque verbis. *l. vnica. C. de form. sub*
6 *ca. coram, de leg.* Non obstante oppositione D. Decani dicẽtis, quod aliud est obedire, & aliud consentire, & q; capitulum respondendo, quod obediunt: intelligitur literis Papæ, & omnibus in eis reseruatis, sed Papa voluit requiri consensum capituli, quæ requisitio, cum nõ fuerit facta, sequitur, quod. de consensu non cõstet. Tamẽ maior pars
7 tenuit contrarium, quia per æquipollens † fuit adimpleta voluntas Papæ, vt corã domino Oradino, die 1. Maii 1554. in vna Canoniensi Scholasteriæ fuit resolutum per prædicta, *prout in eius lib fol. 146.*

SVMMARIA.

1. *Consensus, qui colligitur ex subscriptione supplicationis, an possit per pœnitentiam reuocari.*
2. *Subscriptio Cardinalis nõ probat consensum contra tertium, qui habet publicum instrumentũ, & quare?*
3. *Subscriptione alicuius, oritur extraiudicialis assertio, & quid operetur.*
4. *Scriptura priuata, an, & quomodo, probet, stante publico instrumento.*
5. *Hypotheca anterior, de qua apparet scriptura priuata, non præiudicat posteriori hypothecæ, super qua est instrumentum.*
6. *Hypotheca prior posteriori præfertur regulariter.*
7. *Scriptura priuata nõ probat in præiudicium publici instrumenti.*
8. *Consensus non est considerabilis quousq; præstitus sit coram notario.*
9. *Consensu a primo potest recedi de stylo curiæ.*

Decisio CCXVII.

COnsensus, † qui colligitur ex subscriptione supplicationis factæ per Cardinalẽ sanctorum. Quatuor, in fauorem Ferdinãdi, per pœnitentiam Cardinalis, quæ colligitur ex resignatione facta per Cardinalem in fauorem episcopi Solis, reuocatus fuit, in qua resignatione per eius scedulam præstitit consensum formalem, quia illo non fuit consensus talis, a quo non potuit Cardinalis recedere, Nam per dictam subscriptionem † Cardinalis non probatur cõsensus contra tertium, qui habet publicum documentum, quia ex illa subscriptione quædam extraiudicialis † assertio Cardinalis resultat, quæ ipsum Cardinalem afficit sicut quando adducitur contra tertium *glos. Bart. & omnes in l. scripturas. C. qui potior. in pig. habeant. Fely. in c. 2. num. 12. de fid. instrum.* & quia dicta manus priuata † etiam, quod ageretur contra scribentem, non probat, stante publico instrumento. *tex. est apertus in d. l. scripturas. C. qui pot. in pig. habean.* vbi hypotheca † anterior, de qua per scripturã priuatam constat, non præiudicat posteriori hypothecæ, super qua est confectũ publicum instrumentum, licet prior hypotheca † posteriori semper præferatur. *l. assiduis & per totum C. qui pot. in pig. habe.* & quod scriptura priuata non probet in præiudicium publici instrumenti, *late Loz. in consi. 274. col. 7. vol. 2. Fely. in d. c. 2. num. 11. de fid. instr.* Et ideo ille † consensus non est considerabilis quousque præstitus non sit coram notario, si ab illo primo consensu fuit recessum, q; est licitum † de stylo curiæ. Et ita fuit tentũ 7. Nouem. 1554. in vna Placentina parochialis de Lozar, coram domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 401.*

SVMMARIVM.

1. *Consensum non fuisse præstitum certa die quomodo probetur? maxime quando agitur ad detegendam falsitatem.*

Decisio CCXVIII.

CONsensum non fuisse præstitum certa die, in qua consentiens erat in carceribus, non probatur † per testes, qui (vt concluderent) debebant probare initium & continuationem illius diei: maxime quia tendit ad detegendam falsitatem Notarii. Et ita fuit tentum die *12.* Nouembris *1554.* coram dom. Oradino, in vna Legobiensi fructuum, *vt in eius lib. fol.* 419.

CONSTITVTIO.

SVMMARIA.

1 Constitutio (Attendentes) quo pacto & per quos actus dicatur esse in vsu.

2 Caput esse dicitur ille, qui spiritualia digniora exercet.

3 Papa est maior Rege, & Imperatore, & quare.

4 Iurisdictio Prioris de iure hic præfertur magno Magistro Melitensi, & quare.

5 Magnus Magister solus sine conuentu nihil potest.

Decisio CCXIX.

CONstitutio † (attendentes) in fauorem prioris religionis, seu militiæ Hierosolymitan. vsu recepta esse dicitur, ex quo prior in spiritualibus fert sententias excõmunicationis, absoluit, audit caussas matrimoniales, benedicit, confirmat ordines, celebrat in Pontificalibus, corrigit, punit sacerdotes, & alias personas in sacris cõstitutas, & ille dicitur esse † caput, qui ipsa spiritualia digniora, & sublimiora exercet. *arg. text. in l. cum in diuersis. ff. de relig. & sumt. fun.* & sicut Pontifex † est maior Rege, & Imperatore, quia præest spiritualibus, quæ digniora sunt temporalibus. *c. solitæ. vbi Ab. not. 7. de maiorit. & obedien.* Præterea ista † iurisdictio, & præeminentia Prioris præferẽda est iurisdictioni magni Magistri, quia magnus Magister † solus nihil potest, sed cũ conuentu exercet. *Oldrad. consil. 128.* Prior solus administrat, & præterea constitutio est vsu recepta. Et ita fuit tentũ in vna Melitensi præeminentiarum coram do. Guidobono die *24.* Aprilis *1551. prout in eius lib. fol. 114.*

SVMMARIA.

1 Constitutiones factæ inter episcopum Tirasonẽ. & capitulum ligant successores episcopos.

2 Constitutio non censetur sublata per non vsum, si non probatur contrarius vsus.

3 Constitutionem sublatam esse per non vsum, qui vult dicere, debet probare contrarium vsum.

4 Consuetudo seu vsus contrarius est facti.

5 Constitutio semper loquitur, & ligat successores, quam episcopus cum capitulo possunt reuocare.

Decisio CCXX.

COnstitutiones factæ inter episcopum, & capitulum Tirasonẽsem, ligant successores † episcopos, & sublatæ nõ censentur per non † vsum, si non probetur contrarius, non vsus, vel contraria consuetudo. *Iaso. in l. de quibus not. 6 ff. de legib. Deci. in c. cũ accessissent. colu. 9. de constit.* & qui vult dicere † constitutionem sublatam per non vsum, necesse habet probare contrarium vsum. *Dec. consi. 483 col. 5. & consil. 138. colum secund.* quia consuetudo † seu vsus contrarius facti est, ideo ligat successores, cum constitutio † semper loquatur. *l. Arianus. C de hær.* & quia constitutiones non sunt contrarius, & possunt illas reuocare. Et ita fuit tentum die *22.* Maii *1551.* coram domino Achille, in vna Tirasonensi canonicatus & præbendæ, *vt in eius lib. fol. 189.*

SVMMARIA.

1 Constitutio generaliter loquens Ecclesiæ Calaguritanæ de qua hic, quomodo intellecta?

2 Clericorum certus numerus in Ecclesiis statuitur secundum facultates Ecclesiarum, & auctis facultatibus etiam in Ecclesiis numeratis, augeri debent clerici.

3 Constitutio generaliter loquens generaliter debet intelligi.

Decisio CCXXI.

COnstitutio generaliter † loquens, quod fructus super excrescentes in Ecclesia Calaguritana vltra portiones patrimoniales, (quæ sunt taxatæ ad ducatos *32.*) debeantur filiis patrimonialib. siue pro vna integra portione vel dimidia, habet locum in Ecclesiis numeratis electiuis, & præsentatiuis, & non solum vigore dictæ constitutionis, sed etiam communi, quia de iure † in Ecclesiis, certus numerus clericorũ statuitur secundum facultates Ecclesiarum. *c. 1. de institu.* & auctis facultatibus, etiam in Ecclesiis numeratis, debent augeri beneficiati & clerici. *Abb. in cap. cum M. Ferrariẽ. num. 4. & 21. in fin. de constit. Fely. ibi not.* Et quia constitutio † generaliter loquens, generaliter debet intelligi. Et ita alias fuit resolutum coram Re. dom. Antonio Augustino in vna Calaguritana de floro. Et ita tentum hodie *12.* Februarii *1552.* coram eodem domi. Chissanensi in alia Calaguritana fructuum super excrescentium, *vt in eius lib. fol. 64.* Quæ decisio fuit confirmata die *11.* Martii *1552.* coram eodẽ dom. Chissanensi in dicta caussa, *prout in eius lib. fol. 124.*

SVMMARIA.

1 Constitutiones, quando non dicantur recte publicatæ? & an de æquitate canonici debeant illas sequi, quando non rite, sed sunt iustæ, & sanctæ, num. 2

3 Consilium capituli in publicatione constitutionũ quare requiratur.

Deci.

Decisio CCXII.

COustitutiones lectæ ex mandato episcopi præsentibus Decano, & multis canonicis ptius ad synodum vocatis pro refotmatione cleri tunc illis reclamantibus, & appellantibus, non sunt rite, & recte factæ, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requiritur, textus est in *cap. quãto. de his, quæ fiunt a pral. Henric. Bohic. in trac. de synod. in 3. parte. num. 137.* Tamen domini mei dixerunt, quod de æquitate † canonici 2 debent illas sequi, quia sunt iustæ & sanctæ. Ego autem in primo capite tenui contrarium, quia sufficit, quod requiret et capitulum, quia non tenetur sequi consilium, ideo non erat exspectandum, tamen domini remanserunt in decisione. Et ratio vl3 tra præmissa fuit, quia consiliũ tequiritur, vt possit capitulum caussas allegare. *Domin. post alios, in c. primo. de constitut. in 6. Ioan. Andr. in cap nullus ex consilio. de reg. iur. eod. lib.* Nam alias frustratorium esset consilium, si præcipitanter daretur, & ideo debet ante factũ & in facto adhiberi. *Bald. in Margarita. in verbo consilium post Innocen in cap. cum in veteri. num 2. de elect.* Et ita fuit renrum in vna Ilerdensi iurisdict. die *8.* Iunii, *1552.* & confirmata die *17.* eiusdem mensis, & anni, coram domino Reomano, *vt in eius lib. fol. 233.* & 260.

SVMMARIA.

1 *Constitutio Aegidiana habet locum in l. fi. C. de edict. diui Adriani. toll. & quare, nu. 2.*
2 *Aegidiana reducit nos ad terminos iuris ciuilis, & tollit obstaculum iuris canonici.*
3 *Aegidiana comprehendit fiscum.*
4 *Fiscus non reperitur priuilegiatus, vt possit in possessorio appellare.*
5 *Possessorium mixtum potest diuidi.*
6 *Aegidiana habet locum etiam in feudis, nec requiritur alia probatio tituli, dummodo sit habilis ad feudum, num. 7.*
8 *Appellatio non admittitur in iudicio adipiscendæ, & quare.*

Decisio CCXIII.

1 COnstitutio Ægidiana † habet locum in remedio. *l. fi. C de edic. diui Adriani tol.* Sumus n. in notorio † iuris, quod inducitur 2 ex testamento non abolito, nec cancellato in quo non requisitur titulus, cum sufficit producere testamentum non abolitũ, nec cancellatum. *Augus. Berous in suis quæstionibus. q. 44. num. 1. & seq.* Et eo maxime, quia constitutio Ægidiana nihil aliud facit, nisi reducere nos ad terminos iuris ciuilis, *secũdum l. primam. C. si de moment. poss. agatur.* tollitque obstaculum iutis canonici, compre3 henditque etiam fiscum, quia non reperi4 tur, quod fiscus sit ptiuilegiatus, vt possit in possessorio appellare. *glos. communiter approbata. in l. item veniunt. §. in priuatorum. de peti. hered. Aymo. cons. 168. nu. 10. & Dec. cons. 551. num. 3. & 8.* Nec obstat, quod sit possessoriũ 5 mixtum † quia potest diuidi. *Dec. cons. 28. num. 6. versic. 4. non obstat.* Et habet locum † 6 etiam in feudis, quia in illis habet locum *l. fin. C. de edict. diui Adriani toll. Ias. cons. 172. col. 2. volum. 4. Afflict. decis. 119. Dec. consilio 467. num. 9. & seq.* Nec requiritur † alia pro7 batio tituli, dummodo sit habilis ad feudũ. *Afflict. decis. 361. num.* 40. Et quicquid dici possit in alio iudicio possessorio, tamen in isto adipiscendæ † non est admittenda ap8 pellatio, ex ratione magis speciali, quia ius est notorium per testamentum non abolitum nec cancellatum, quod producitur. *Bero, d. q. 44* Et ita fuit tentum die *17.* Iunii 1542. in vna Tyburtin. Castri sancti Angeli, coram do. Augustino, *vt in eius lib. fol. 284.*

SVMMARIVM.

1 *Mutatio voluntatis in resignante, debet intimari, alias consensus præstitus post mortem resignantis tenet.*

Decisio CCXIV.

COnstituens procuratorem ad resignandum aliquod beneficium, si mutat vo1 luntatem resignandi, debet illam mutationem intimare procuratori, alias consensus præstitus per procuratorem post mortem constituentis esset validus *per clem. cum illustio. de renuntia.* Et ita fuit decitum in vna Segobiensi de villa Castina, coram domino Vestann *27.* Maii. & *27.* Iunii 1552. *vt infra in verb. intimatio mutationis latius dicitur.*

SVMMARIVM.

1 *Constitutio regni Neapol. instrumẽtorum robur habet locum in instrumentis, vltro citroq. obligatoriis tantum.*

Decisio CCXV.

COnstitutio regni incipiens, instrumentorum robur, loquitur † in instrumen1 tis vltro citroque obligatoriis, non autem in aliis, & in vltro citroque obligatoriis tantum tequiruntur subscriptiones testiũ iudicis, & notarii; quod appa et ex constitutione incip. bannitos, quæ constitutio distinguit acta, & schedas, ab instrumentis, *vt ibi dicitur. §. quæ partes.* Et ita fuit dictum in caussa Lyburtina Castri sancti Angeli. 29. Ianuar. *1552.* coram domino Capisucco, *vt in eius lib. fol. 28.*

SVMMARIA.

1 *Aegidiana constitutio habet locum in ciuitate, Auinio per viam comprehensionis. nu. 5.*
2 *Fauorabilia extenduntur de vno loco ad alium, vbi militat eadem ratio.*
3 *Dispositio Aegidiana dicitur fauorabilis, & quare?*

4 *Aegidius, licet fecerit constitutiones per Marchiæ Prouinciam, tamen Xystus quartus illam ampliauit ad omnes terras ecclesiæ.*

DECISIO CCXXVI.

1 CONstitutio Ægidiana † habet locum in ciuitate Auinionensi, sicut in aliis ciuitatibus subiectis Romanæ ecclesiæ, com militet eadem ratio in ciuitate Auinionēsi, 2 quæ militat in aliis, & quia sumus in fauorabilibus, † in quibus licita est extensio de vno loco ad alium, quaodo militat eadem ratio, *vt per omnes in auth. sacramenta puberū. C. si aduersus vendi.* Dispositio. n. ista Ægidi- 3 ana † debet dici fauorabilis ea ratione, quia per eam reducimur ad ius commune, de quo habetur, *in l. vnica. C. si de moment possess. vt per Ruin. consilio 195. num. 10. vol. 1. per glos.* 4 *in verbo dinumerandum. in cap. statutum. de præben. in 6.* Præterea licet Ægidius † fecerit illam constitutionem propter Prouinciam Marchiæ, tamen Sixrus Papa quartus extendit illas constitutiones ad omnes terras ecclesiæ, & cum ciuitas Auinionensis sit sub potestate ecclesiæ, videtur dicendum, quod veniat in illa extensione Sixti potius per viam comprehensionis, quam extensionis. Et ita fuit decisum in caussa Auinionensi spolii, coram domino Capisucco, die 23. Maii *1552. vt in eius lib. fol.* 186.

CONSVETVDO.

SVMMARIA.

1 *Consuetudo immemorabilis quomodo probetur?*
2 *Consuetudo immemorabilis habet vim priuilegii.*
3 *Permutatio de iure est permissa inter duos, quid inter quatuor.*
4 *Remissoria datur ad probandam immemorabilitatem.*
5 *Symonia existente dubia consuetudo interpretatiua admittitur.*

DECISIO CCXXVII.

1 COnsuetudo temporis immemorabilis, 2 † quæ habet vim priuilegii † per testes, & per allegationem priuilegii probatur. *Alexand. consilio sexto. columna prima. volu. 1. Paris. cons. 3. & 49. vol. 1.* Nec obstat, quod per immemorabilitatem probatam induceretur iu hoc casu delictum, & sic peccatum: quia responderur, quod cum habea- 3 mus a iure permutationem † permissam inter duos, quod autem sit prohibita inter quatuor. *vt dixit inf. ver. permutatio quadrangularis.* hoc nullibi probatur, nisi per antiquos Doctores, ita vt ad confutandam o- 4 pinionem doctorum possit dari remissoria † ad probandam immemorabilitatem, quę 5 inducit priuilegium, quia symonia † est dubia, & ideo consuetudo interpretatiua admittitur in hoc casu. Et ita tentum die 1. Iulii *1551.* coram domino Decano, in vna Cameracēsi Can. & præb. *vt in eius lib fol. 248.*

CONSVETVDO.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo legatorum diuersarum prouinciarū quando dicatur probata in vna prouincia vel ciuitate.*
2 *A diuersis non infertur.*

DECISIO CCXXVIII.

1 COosuetudo legatorum † diuersarum prouinciarum, (quibus data fuit facultas dispensandi super defectu ætatis, etiam quoad curata, diuerso tamen modo, vni quidem in 22. anno, alteri in 23. anno, & vni in inferiori ætate, & aliis duobus iuxta discretionem suam, non dicitur probata in terminis tex. *in cap. quo ad translationem. de offic. deleg.* Et valet dispensatio facta per legatum Bononiensem io constituto in vigesimo anno post reductionem facultatis dicti legati ad terminos iuris. Ratio est, quia supradictæ facultates sunt omnes diuersæ, & vna est in vna ætate, & altera in alia ætate, & ex † diuersis nō iofertur. Diuersa enim 2 & separata reputantur, quæ noo conueniūt ad probandam dictam cōsuetudinem Bononiensem. *l. inter sacram. § sacram. ff. de stipul. serui.* Et ita tentum die 26. Octob. *1551.* in vna Britonoriensi coram do. Reomano, *vt in eius lib. fol. 223.*

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo probata in vno loco, an extendi debeat ad alium locum.*

DECISIO CCXXIX.

1 COnsuetudo probata per testes in diœcesi † Conchensi, quod libris visitationum detur plena fides, licet in specie non sit probata in loco de Carboneras, de quo agebatur: dicitur tameo bene probata etiā quo ad dictum locum. *vt per Abb. in cap. dilecto. num. 6. nota. 4. versi. quod ad concludendum consuetudinem. num 8. de offic. Archid. Alexan. consil 68. colum. penult. num. 18. versic. nec obstat, volum. 2. Gozad. consil. 111. colum. 3. sed est dil genter.* Et est communis opinio relata per Iaso. *in l. imperium. num. 24. versi 3. circa prædictam materiam. de iurisd. omni iud.* Et ita fuit decisum in caussa Cochensi decimatum, de Garboneras, coram domino Vestaoo. 30. Maii 1552. *vt in eius libro fol. 217.*

SVMMARIA.

1 *Consuetudo, quod res ecclesiæ debeant locari proximioribus finita locatione, est vtilis ecclesia, & quare.*
2 *Ius patronatus conceditur laicis ex gratia, vt inuitētur ad dotandas, & construendas ecclesiæ.*
3 *Cogi potest ecclesia de iure a proximioribus emphyteotæ ad iternum locandum, etiam quod vellet ecclesia pro se retinere. num. 4.*

Ruinus

5 Ruinus vbi hic declaratur.
6 Consuetudo 40. annorũ prævalet iuri, & quare.
7 Remissoria hic conceditur sine fumo.

Decisio CCXXX.

1 COnsuetudo, quod res † Ecclesiæ datæ in emphyteosin seu ad tertiam generationem, debeant iterum locari proximioribus finita locatione, est vtilis Ecclesiæ, non onerosa, quia conductores & emphyteotæ inuitantur ad meliorandum bona ecclesię subiecta spe relocationis, vt dicitur de iure 2 patronatus, † Quod cõceditur laicis ex gratia ad hoc, vt inuitentur ad dotandas, & cõstruendas ecclesias, *c 3. de iurepatronat.* Est etiam ista consuetudo conformis iuri com- 3 muni, cum ecclesia de iure cogi † possit a proximioribus emphyteotę finita locatione ad iterum locandum. *Barto. in l. 1. § permittitur. ff. de aqua quotidia. & æst.* quem communiter sequuntur Doctores, *vt refert & sequitur Ripa in l. 1. numer. 6. ff. de priuileg. credit.* 4 etiam quod † ecclesia vellet pro se retinere. 5 *Dec. consi. 131. col. 3. vers. non obstat, quod dicit. Ruin.* † *consi. 161. num. 36. vol. 1.* Nam diceba- 6 tur, quod hæc consuetudo † erat 40. annorum, quæ prævalet iuri. *c. fin. de consuetud. & ibi glos. Ias. in l. de quibus. colum. 7. ff. de legib.* Et quod erat etiam ratione fulcita, ne quis careat commodo rei, in qua melioranda proprium patrimonium exposuerat. Quare domini ad probandam talem consuetu- 7 dinem concesserunt † remissoriam etiam sine fumo. Et ita tentum, die *13.* Ianuar. *1553.* in vna Portugallensi prædii, coram domino Decano, *vt in eius lib. fol. 8.*

CONSVMTIO GRATIÆ.

SVMMARIVM.

1 Consumtio gratiæ exspectatiuæ, quando & quomodo fiat.

Decisio CCXXXI.

COnsumtio gratiæ exspectatiuæ fit, quãdo exspectatiua est ad vnum curatum, 1 & vnum simplex, & acceptans acceptauit, & consecutus est vnam parochialem, & secundo loco acceprat aliam parochialem pure, & simpliciter sine protestatione, quã postea cessit in alicuius fauorem, cũ reseruatione pensionis procedente. Et ratio est, quia ex illa acceptatione consecutus est commodum, *vt per Rom. cons. 329. nu. 8. vers. ceterum gratia. Gemi. in c. cum in multis. col. 5. versi. in fi. glos. vbi etiam Gomes. num. 101. de rescript. in 6. & vid. infra in verbo, gratia exspectatiua ad vnum.* Ita conclusum in caussa Toletan. de Agno. coram dom. Guidobono, secunda Decemb. *1552. vt in eius lib. fol. 437.*

SVMMARIVM.

1 Contractus correspectiuus non prodest illi, qui nõ docet pro parte sua adimpleuisse.

Decisio CCXXXII.

COntractus correspectiuus † non prodest 1 illi, qui vult iuuari ex eo, nisi doceat pro parte sua adimpleuisse. *l. Iulianus. §. offerri. ff. de act. emt. & l. cum proponas. la secunda. C. de pact.* Et ita fuit tentum in vna Albulensi, & Tolletan. pensionis, die 9 Nouembris 1552. coram domino Reomano, *prout in eius lib. fol. 361.*

CONTRAVENTIO.

SVMMARIA.

1 Contrauenisse testamento, quando legatarius non dicatur? & num. 11.
2 Contrauenire ille dicitur, qui iudicẽ adit, & controuersiam facit, etiam per solum libellum. nu. 3. & per solam citationem. num. 4. vel opponendo exceptiones num. 5.
6 Præceptum vbi imponitur a testatore sub certa forma, illud debet specifice impleri.
7 Dolus requiritur in contrauentione, vt quis ad pœnam teneatur.
8 Contrauenisse pœna a iure inducta quis non dicitur, nisi adsit dolus.
9 Dolus contra legatarium, quando non probetur.
10 Vineæ appellatione venit arundinetum.

Decisio CCXXXIII.

COntrauenisse non † dicitur legatarius 1 testamento, in quo cauetur, quod debeat stare, & parere contentis in testamento, & illi in aliquo non contrauenire, & casu quo contrauenerit, quod immediate cadat, & cadere debeat a legato sibi facto: quoniam legata erat vinea legatario, cum qua fuit emtum per testatorem arundinetum parum distans a vinea, sed tamen separatũ ab ea: prætendebat legatarius sibi deberi arũdinetũ, & illud petiit in iudicio sibi tradi: replicabat heres, quod ipse legatarius contrauenerat testamento, petẽdo arũdinetum, quod sibi legatum non erat, & quod propterea ceciderat a legato vineæ, quia ille contrauenire † dicitur, qui iudicẽ 2 adit, & controuersiam facit. *l. Lucius. §. tres heredes. in verbo mouerit. ff. ad Trebelli. Alex. cons. 52. col. 1. vers. & constat, quod ille, volum. 2.* Quod procedit etiam per solam porrecti 3 onem † libelli iudici factam. *Bald. in l. si quis maior 1. not. C. de transact.* vel per citationem † *l. libertus. ff. de in ius vocando.* vel opponẽdo 4 † exceptiones. *Bald. in l. fi. §. in computatione.* 5 *col. vlti. vers. de illo non est dubitandum. C. de iure. delibe.* Et in terminis *Ruin. consi. 181. col. 2. in fin. versi. videndum est ergo, vol. 1.* legatarius 6 dicebat, quod vbi a testatore imponitur † præceptum & sub certa forma sub pœna, illud debet impleri specifice. *Ruin consil. 127. volum. 2.* Et quod probari debet, quod dolose † & malo animo fuit contrauentum, 7 non autem factum bona fide & intentione,

vt quis incidat in pœnam. *Bal in l. 1. num. 27. C. de his qua pæn. nomine. Deci. cons. 581. num. 10. & seq.* sicut etiam in pœna † contrauentionis inducta a iure requiritur dolus, vt ex quacunque caussa, licet minima & bestiali non possit excusari. *Bald. in l. obseruare §. proficisci. ff. de offic. proconsul. Alex. & alii, cũ quibus pertransit Curt. in l. si quis maior. col. 4. de transact.* Dolus † autem contra legatarium petendo arundinetum probari non potest, quia petiit arundinetum sibi debitum vigore testamenti, & illi inhærendo. Nam arundinetum † appellatione vineç emptæ henditur, quando contigua sunt. *l. præd. is. §. fin. de leg. 3. & facit tex in l. cum fundus. ff. de legat. 2.* Et quia huiusmodi arundinetum fuit emtum pro vsu vineæ, *vt dicit text. in d. l prædiis. §. fin.* Et propterea domini tenuerunt, quod † legatarius habuit probabilem caussam conueniendi heredem, ita vt non dicatur contrauenisse testamento ad hoc, vt dicatur cecidisse a legato. die 29. Maii 1551. coram R. dom. Barensi in vna Romana legati Vineæ, *vt in eius lib. fol 60.*

COPIA.

SVMMARIA.

1. *Copia copia an faciat fidem: & quid si a pluribus notariis sit confectum: fallit, vt nu. 2.*
3. *Copia registri in libris parlamenti datur fides in regno Franciæ.*
4. *Decius vbi hic non recipitur a Rota.*

DECISIO CCXXXIV.

Copia copiæ non facit fidem, † etiam, quod a pluribus notariis esset cõfecta. *Dec. in authent. si quis in aliquo. nu. 8. C. de eden.* tamen domini aliquando dant fidem † copiæ copiæ concurrentibus pluribus adminiculis, & coniecturis, & indiciis sufficiẽtibus ad inducendum animum iudicis ad credendum illi, cum probationes sint arbitrariæ, prout fuit factum in caussa Autiẽsi parochialis de Canedo coram do. Vestano die 22. Iunii 1552. vbi fuit probata amissio bullarum registri Adriani 6 in quo aderãt literæ originales. Nam vnus testis probabat de tenore illarum literarum facultatẽ creãdi per prothonotarios, fuitq; etiã probatum, quod consuetudo est in regno Frãciæ in curia parlamenti, quod fides † datur copiæ regestri in libris parlamenti. Insuper pars fecit diligentiam pro extrahendis istis literis facultatum fortiter, nec potuit illas extrahere. Accedat fuisse pariter probatũ de illo tempore passim concedi dictas facultates creandi prothonotarios. Ex quibus omnibus coniecturis, & indiciis domini tenuerunt esse dandam fidem copiæ copiæ, non obstante opinione Decii *in d. auth. si* † *quis in aliquo.* Vt in lib. do. Vestani *fol. 279.*

CORRESPECTIVITAS.

SVMMARIA.

1. *Correspectiui actus qui dicantur?*
2. *Vnitas actu: factorum eodem tempore, facit illos pro vno reputari.*
3. *Tempora quatuor interdum pro correspectiuitate considerantur.*
4. *Verba (libere, & pure) posita in cessione quid importent? & an maiorem suspicionem inducant. num. 7.*
5. *Coniecturis non est opus in claris. limita vt hic.*
6. *Coniectura sunt difficilis probationis.*
7. *Cornei consilium de quo hic declaratur.*

DECISIO CCXXXV.

Correspectiui † actus dicuntur illi, quia vnus propter alium fit, & de illis iudicatur tãquam de vno, & aliquando fiunt simul, *vt docet Soc. cons. 66. col. fin. vers. circa secundum lib 1.* Et aliquando eodem temporis momento, & vna verborum conceptione. *l. si fundus. §. si duo. vbi Bar. ff. de pign.* Et aliquando fiunt, quia vnus fit ante alterius pfectionem. *l. contractus. C. de fid. inst.* siue vnus post alterius perfectionem incontinẽti, *Bart. in l. bona fidei. C. de reb. cred.* Euenit, quod A. eodem temporis momento eadẽque verborũ conceptione mandauit porrigi ad signandũ duas supplicationes, vnã videlicet cessionis monitorii, alteram accessus in fauorem B. & quia vnicus fuit iussus A. iubentis, ideo respectu ipsius tamquã de vnica porrectione, & vnica actu iedicãdum est, vt patet ex prædictis. Et facit quod dicit Socin. *cons. 53. num. 9. lib. 1.* vbi quod propter temporis † vnitatem, qua plures actus simul facti fuerunt, omnes illi actus iudicantur vt vnus, quem sequitur Baren. *in tract. de mora in princ. num. 7.* Et considerabantur etiã pro correspectiuitate quatuor tempora. † Primum tempus, quando A. dedit secretario suo vno & eodem tempore alias supplicationes. Secundum tempus sollicitationis, in quo iussit solicitationem dictarum supplicationum simul fieri. Tertiũ tẽpus expeditionis, in quo iussit illã simul fieri deductis supplicationibus, & Quartũ tempus custodiæ, in quo iussit insimul custoditi, per dictum eius secretarium. Non obstant verba libere, † & pure posita in cessione, & in accessu, quia procedunt, nisi aliæ cõiecturæ vigentissime aliud demõstrarẽt, vt fuit tentũ pridie in vna Mindonea canonicatus coram do. meo Augustino, de qua decisione vid. in verbo confidẽtia. Ideo tollitur illatio, quod in claris † nõ est opus cõiecturis. *Ille aut ille. §. cũ in ver. ff. de legat. 3.* quia non procedit in illis casibus, in quibus coniecturæ † multum operantur, cum sint difficilis

eilis probationis. *l. non omnis. §. a Barbaris. ff. de re milita.* Accedit, quod illa verba † pure, & libere, in casu alias suspecto inducūt maiorem suspicionem. *Bal. in l. 2. per illum tex. C. de collus. deteg. Alex. consi. 39 versic. Oldradus, & cons. 5. vol. 3.* Nec obstat consil. Corn. vltimum. lib. 1. Vbi quis donauerat pure & libere, & donatarium statim quædam promiserat, adeo, vt actus videatur simultaneus, & tamen deciditur *ibi. col. 3. in fine pro validitate.* Quia Tiraquell. *in l. si vnquam. C. de reuocand. donat. in glos. donatione largitus. num. 104. dicit*, quod rationes Cornei sunt parū efficaces. Et ita fuit conclusum die 30. Octobris 1551. in vna Veronensi monasterii, coram domino Prospero, *prout in eius libro fol. 278.*

DATA LITERARVM.

SVMMARIA.

1. *Data literarum Papæ quomodo probetur.*
2. *Papa asserens factum proprium per verba concepta in personam suam, sufficienter probat relatum, & an sit necessaria productio literarum relatarum. n. 3.*

Decisio CCXXXVI.

1 DAta literarum † Papæ, de qua licet in literis non appareat, tamen probatur per alias literas posteriores eiusdem Papæ, in quibus fit mentio de literis primis. Nam 2 Papa † asserens factum proprium per verba cōcepta in personam suam, sufficienter probat relatum. *cleme. 1. de probat. Fely. in c. 2. col. 4. & 5. de rescript. Deci. in l. edita. num.* 86 *C. de edend.* 3 Nec est necessaria productio † literarum relatarum, quia illæ præsumuntur, & per coniecturam probantur. *c. si a sede, & c. si duobus. de præben. Deci. in rubri. de constitut. num. 17.* Et ita tentum die 9 Octobris 1551. in vna Tholletana decimarum, coram R. D. Batensi, *vt in eius lib. fol. 102.*

SVMMARIVM.

1. *Data parua, an, & quando faciat actum perfectum.*

Decisio CCXXXVII.

1 DAta parua † non facit actum perfectū, nisi super ea sit extensus consensus, secundum stylum notissimum curiæ. Ita fuit dictum, & tentum in caussa Regiensi Abbatiæ coram domino Capisucco Veneris 2. Decembris 1552. *vt in eius lib. fol. 333.*

SVMMARIA.

1. *Data literarum ex quibus coniecturis, fuerit habita, pro probata.*
2. *Titulus antecessoris leuiter probatur.*
3. *Compulsor potest recusari ex caussa ardua.*
4. *Citari debet pars in productione priuilegii per compulsum extracti.*
5. *Sumtum non legitime extractum, quādo faciat plenam fidem.*
6. *Scriptura originalis si est recognita, magnā præsumtionem facit ad fauorem sumti ab ea per compulsum.*
7. *Singula, quæ non prosunt, multa collecta iuuant.*

Decisio CCXXVIII.

DAta literarum Alexandri sexti, quod præcesserit conuersionem Maurorum 1 ex quam plurimis coniecturis † fuit habita pro probata. Prima illa fuit, quod Alexander dat facultatem exigēdi decimas a noniter conuertendis, & loca, de quibus agitur, sunt vltimo conuersa de anno 1501. Certe si priuilegium procederet conuersionem, seruiuisset vento, & esset frustatorium, quod non est præsumendum, cum reges non essent ita fatui. Secunda coniectura erat, quia apparet quod post priuilegiū, reges perceperunt decimas, ergo præsumendum est: quod id fecissent titulo præambulo, ad euitandum delictum, & maxime in Regibus Catholicis, qui semper habuerunt recursum ad sedem Apostolicam pro impetrandis huiusmodi priuilegiis, & qui si voluissent vsurpare decimas, non impetrarent priuilegia, maxime, quia sunt in quasi possessione exigendi. Tertia coniectura erat, quia agitur de probando titulo 2 † antecessoris, in cuius probatione leuius agitur. Quarta, quia agitur de possessore. Quinta quia extractio priuilegii vltimo loco facta, non peccat in substantia lib. gratiæ, & datæ, sed repellitur, quia fuit facta a 3 iudice † recusato, nec caussa recusationis erat tam ardua. Sexta, quia in productione 4 † fuit citata pars, nec in termino contradixit. Septima, cum appareat quod petierit licentiam de nouo extrahendi, quæ fuit denegata. Quæ omnes cōiecturæ licet sub die 20. Februarii 1553. coram Accorambono non essent receptæ, tamen hodie 6. Martii eiusdem anni corā eodem domino Accorambono fuerunt approbatæ, stante impedimento præstito Duci denegationis vlterioris extractionis priuilegiorum Alexandri & Sixti, cum priuilegiū sit apud Regem, & non dicatur proprium Ducis, & fuerit denegata licentia extrahendi. Quare 5 sumtum † non legitime extractū facit plenā fidem, *Ias. in authenti. si quis in aliquo. sep. fallen.* Accedat quod illa originalis scriptura, † ex 6 qua exemplum extractum fuit, sufficienter fuerat recognita, quæ maximam præsumtionem inducit. *Dec. in auth. si quis in aliquo numero 21. vbi Cur. Iun. numer. 30. C. eodem.* Probatus etiam fuit stylus, quod secretarii sunt, qui rescribunt mentem Imperatoris, non autem Imperator, & cum singula † non possint multa collecta iuuent. 7

fundatam de iure communi, vt possit dici rector † ad effectum præmissum, quia agit contra Caritaterium, qui est in quasi possessione percipiendi integras decimas, & ad illum excludendum docuit de sua quasi possessione, & antecessores Petri percipiebant congruam portionem a Caritaterio, ita vt non possit dici rector. *ad Rot. decis. 341. in antiq* Et, quia Caritaterius retinet † domum Abbatialem istius parochialis, iuxta ea, quę dicuntur de herede, qui retinet domum hereditariam, *vt per Doct. in l. griti ff de aequ. hered.* Ita, vt potius iudicandus sit vicarius perpetuus Petrus, quam rector. Et ita Domini tenuerunt in vna Cæsaraugustana Parochialis de Longares 19. Iunii 1551. coram Guidobono, *vt in eius lib fol 201.* die 1. Iulii. 1551. & domini eiusdem mensis, & anni, coram eodem fuit firmata ista decisio, quia apparebat, quod Petrus iste percipiebat siam quartam a Caritaterio, & a deputato ab eo, & quia Caritaterius habebat possessionem saltem decennalem, ita vt non possit dici vsurpata, *ad decisio. Rotæ in quartam in nouis* Et cum constaret de quasi possessione † Caritaterii, satis poterat dici constare de eius titulo, maxime, quia incidenter deducebatur in casu isto, *gloss & Bartol in l quidam in suo de condit. & demonstr Imol. in clemen. si duobus, vt lit pend. not. 2. Alexand. consilio 10. numero tertio, lib. 4.* Et ita fuit firmatum diebus supradictis, coram Guidobono in caussa Cæsaraugustana de Longares, *vt in eius lib. fol. 275.*

SVMMARIVM.

1 *Decimas omnes, non potest quis obtinere, si probauit tantum de receptione decimarum agnorum.*

DECISIO CCXLIV.

1 AGens possessorio ad decimas omnes, obtinet, nisi probet † perceptionem aliarum decimarum, quam agnorum. *Innoc. in cap. licet ex quadam, de testamen. & Rebuff. in tractat de decimis. quęst. 14. num. 13.* Et ita fuit tentum die 27. Nouembris 1551. in caussa Conchen. decimarum, coram Domino Vestano, *vt in eius libro fol. 280.*

DECISIO.

SVMMARIA

1 *Decisio Bellamera 494 declaratur.*

2 *Successor potest reuocare male alienata per prædecessorem suum.*

DECISIO CCXLV.

1 DEcisio Ægidii † 494. non habet locum, quando agitur super contractu inualido, & loquitur, quando non interuenit dolus, & in eademmet persona, quæ se spoliauit, quia non potest venire contra factum suum: secus autem in successore, *capit. episcopi, vbi Abb. numero primo, de rebus eccles. non alien.* maxime, quia Abb. *in d. ca. episcopi numer. 1.* dicit, quod successor † potest reuo- 2 care male alienata a suo prædecessore, & ei non obstat defectus Domini. Ita fuit pro maiori parte inclinatum, licet non firmatum in caussa Aquilana legati, vel bonorũ coram Domino Capisucco Lunæ 18. Ianuarii 1552. *vt in eius lib. fol. 22.*

DECLARATORIA

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria Pauli tertii ad fauorem Cardinalis Farnesi, de qua hic, est potius noua dispositio quã mera declaratoria.*

DECISIO CCXLVI.

1 DEclaratoria † facta per Paulum tertium, quod indultum Cardinalis Farnesi non fuit reuocatũ per quascunque regulas, per eum editas reuocatorias indultorum Cardinalium, non fuit mere declaratoria, quia non declarabat verba dubia indulti Cardinalis Farnesi, sed reualidabat dictum indultum, & erat potius noua dispositio tollens alteri ius quæsitum. *Decia. in l 1. colum. 1. C. de impub. & aliis subst. Sarnen in reg de non tollendo ius quæsitum, quæst. 13.* Et ita fuit tẽtum, die 1. Iulii. 1551. coram Domino Achille in vna Abulen. beneficii, *vt in eius lib. fol. 379.*

DECRETVM.

SVMMARIA

1 *Decretum, de quo hic, est optimum ad tollendas supplicationes, quas solent facere Hispani.*

2 *Moram quis purgare non potest pendente lite.*

3 *Decreto, de quo hic, quando quis non possit iuuari.*

DECISIO CCXLVII.

DEcretum appositum in supplicatione reseruationis pensionis huius tenoris, quod Ferdinandus, aut aliquis ex successoribus, non possit beneficium resignare in aliam personam, nisi infra quatuor menses cessionem intimauerit & fecerit, quod resignatarius pensioni assignatæ consenserit, prout ipse Ferdinandus consenserat, alias cessio facta censeatur in fauorem pensionarii, est optimum remedium ad tollendum supplantationes, quas solent facere Hispani, & ideo occurrit, † quod in caussa 1 Carthaginensi beneficii Ferdinandus resignatarius cesserat, non seruata forma decreti. Dubitabatur, *an pensionarius vigore dicti decreti agere posset ad admissionem resignationis?* In eius fauorem fuit resolutum, quod sic, & quod non potest hodie † adimplere 2 decretum, cum lis pendeat, & adhuc persistat in mora, nec seruauit formam decreti. Quod, cum sit in fauorem pensionarii, & in odium resignantis: Ideo resi-

3 gnas non potest † se ex illo iuuare. Ita resolutum die 13. Nouembr. 1551. coram Domino Vestano, in vna Carthaginen. beneficii, *vt in eius lib. fol. 197.*

SVMMARIA.

1 *Decretum appositum in gratia, quod prouisi teneantur intra sex menses impetrare nouas prouisiones, intelligitur a die adepta possessionis.*

2 *Annata soluuntur ex fructibus.*

DECISIO CCXLVIII.

1 Decretum appositum † indulto, vel alia gratia, quod prouisi teneantur infra sex menses impetrare nouas prouisiones, interpretatur, vt intelligatur a die adeptæ possessionis, non autem a die colla-
2 tionis, cum annatæ † soluantur de fructibus, & decretum intelligitur cum effectuali solutione annatæ, non autem cum fideiussione de soluendo. Et ita fuit dictum alias sub 20. Octobris 1550 coram Domino Iacobo Puteo Archiepiscopo Baren. fuisse decisum in vna Abulen. sancti Vannes, & meo tempore in vna Tullensi Prioratus de Relangiis fuit resolutum coram Domino Fabio Accorambono Decano, sub die Veneris 3. Iunii 1552. *fol. 273 in eius lib.*

SVMMARIA

1 *Decretum ligat, si is ad cuius fauorem est appositum, illo vti velit. Intellige, vt nu 2.*

2 *Bart. & Soryn. vbi hic declaratur.*

3 *Decretum ligat ignorantes.*

DECISIO CCXLIX.

1 Decretum ligat si is, in cuius fauorem fuit appositum, eo vti † velit. *Rot. decisio. 421. in anti. Sarnen. in reg. de triennal quæstio 29. nume. 11. & quæst 61 nume. 21.* hoc verum est,
2 quando † respicit commodum illius, qui decretum obtinuit, *vt per Fely. in cap. cum ex officio colum fi. de rescript. Cassa decisione 2. de re-*
3 *stitut. spolia.* Et ita loquuntur † Bartol. & Socyn. *in l. 2. ff. de except. rei iudi.* Secus est si quæramus ad alium effectum, cum videamus,
4 quod decretum † ligat ignorantes, *per allegata.* Et ita fuit tentum in vna Salam. Archipresbyteratus de la Valadobla coram dom. Vestano 17. Octobr. 1551. *vt in eius lib. fol. 317.*

SVMMARIA.

1 *Intimatio facienda inquilino, quando dominus vult vendere domum suam, est facienda per instrumentum publicum vigore decreti camerali, de quo lis alias non valet, & inquilinus potest iurisdictionem retractare, n 3.*

2 *Forma non seruata actus corruit.*

DECISIO CCL.

Decretum camerale de intimatione facienda inquilino, quando Dominus vult vendere domum, loquitur, vt fiat per
1 instrumentum publicum per notarium, † & testes, & ita expresse dat istam formam, qua non seruata † actus corruit, & intimatio 2 non arctat, & inquilinus poterit venditionem † retractare. Ita fuit tentum in caussa 3 Romana euacuationis domus, coram do. Didacco Dezza Mercurii 8. Iunii 1552. *vt in eius lib fol. 206.*

SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans appositum in bulla habente clausulam, vocatis vocandis operatur adueniente tantum conditione.*

DECISIO CCLI.

Decretum irritans appositum, in bulla, seu sententia, quæ habet clausulam, *vocatis vocandis*, non † operatur effectum suum, 1 nisi adueniente conditione, *argumento text. in clemen. vnica § quia decretum de concess præbed.* Ita fuit decisum in caussa Giennen beneficiorum coram Domino Vestano, 17. Iunii. 1551. *vt in eius libro fol. 256.*

DEVOLVTIO.

SVMMARIA

1 *Deuoluitur caussa per solam scientiam citati qua eliciturex eo, quia constituit procuratorem ad prosequendam illam caussam: licet citatio non sit legitima, intellige, vt nu. 3.*

2 *Appellatio extraiudicialis legitime non intimata, non deuoluit caussam ad Romanam curiam.*

4 *Voluntas alicuius elicitur ex impetratione copiæ actus petitæ, & constitutione procuratoris ad illā caussam.*

DECISIO CCLII. feur.

Deuoluitur caussa per solam scientiam citati, quæ elicitur ex eo, † quia consti- 1 tuit procuratorem ad prosequendam illam caussam, quamuis citatio nō sit legitime executa, *Roman. consilio. 410. vers. 2. & consil 360* Vbi loquitur de appellatione ex traiudiciali. *Stafil de literis gratia, & iust. cart. 145. versi. & hoc præterea,* licet appellatio ex- traiudicialis legitime non † intimata, non 2 deuoluat caussam, *ad Roman. curiam, clemen. caussam, de elect.* tamen hoc non procedit † 3 volente appellato. *Rot. decisione 38 & 56 in nou & 492 & 506. in antiq. & Ægid. decisione 273. Cardin. in d. clem. caussam § intimatio, in 2. quæst quem alii sequuntur. Ægid. decisio 10, vers. in caussa beneficiali.* Sed appellato non volente tecus. De voluntate † autem constat, quia 4 petiit, & habuit copiam intimationis appellationis, & constituit procuratorem ad prosequendam caussam in Roma curia. Et ita fuit tentum die 27. Aprilis 1551. in vna Salamantina beneficii de Lossanctos, coram Domino Antonio Augustino, *prout in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA

1 *Deuolutio quādo sit probanda per impetrantem, vt satisfiat clausulæ de qua hic.*

2 *Deuolutio non cadit in beneficio reseruato.*

Decisio

Decisio CCLIII. seu 2.

BEneficium si impetratur, vt deuolutum, solet in supplicatione apponi clausula, & detur deuolutio dispositiue in literis, & tunc in expeditione literarum exprimitur casus deuolutionis, & illa deuolutio est 1 probanda † per impetrantem, vt satisfiat clausulæ. *Cassad. decisio 5 de præbend.* Nec obstat, quod beneficium esset reseruatum, & ideo generaliter posset dici deuolutum. Quoniam in beneficio reseruato nō cadit 2 deuolutio. *Cassad. decis. 8. num. 3. de præbend.* Et ita tentum fuit in caussa Burgen. Præstimonii 9. Decembris 1551. coram Domino Vestano, *vt in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA.

1 *Deuoluta dicitur caussa secuta ratificatione citationis ante sententiam illorum, ad quorum instantiam per assertum procuratorem cum promissione rati fuit expedita.*

2 *Citatio decreta ad instantiam asserti procuratoris, qui promisit de rato, valet dummodo ratificetur, alioquin caussa non dicitur commissa.*

Decisio CCLIV. seu 3.

1 DEuoluta † est caussa, si ante sententiam ratificatum est per Dominos portionarios, decretum citationis obtentum per assertum procuratorem eorum nomine, cū promissione rati, & tunc sententia sustinetur: alias caussa non dicitur legitime deuoluta, quia ille procurator, qui decretum citationis obtinuit, promisit de rato, & sic ci- 2 tatio decreta valet, dummodo ratificetur: non secuta autem ratificatione ante sententiam caussa non dicitur commissa, *l. cedere diem, ff. de verbo signif. cap. sup. eo de condit. appos. §. ex conditione, Instit. de verb. signif.* Et ita fuit tentum die 17. Octob. 1552. in vna Toleta. de Alaenina corā D. Reomano, *prout in eius lib. fol. 303.*

DICTIO.

SVMMARIVM.

1 *Dictio (vt) posita in concordia, de qua hic, an stet conditionaliter, vel caussatiue.*

Decisio CCLV. seu t.

1 DIctio (vt) posita in cōcordia inter canonicos & portionarios ecclesiæ Cordouben. cuius concordiæ verba sunt hæc, (*quod eligantur, vt fieri solebant ante lites, & cum omni caritate*) si probata est consuetudo, quod canonici antea habebant difficultatem eligendi priuatiue ad Portionarios, stat conditionaliter, sin autem stat caussatiue. Paul. de Castro *consilio 17 volum. 2. Bartol. in tractat. de reprimen. in verbo (prout)* Et ita tentum fuit in vna Corduben. electionis officialium coram R. D. Chislanen. die 20. Maii 1552. *vt in eius lib. fol. 270.*

DICTVM STAPHILEI.

SVMMARIA

1 *Staphileus loco hic citato reprobatur a Rota.*

2 *Res iudicata obtenta etiam vigore sententiæ per contradictas operatur, vt in commissione apponatur clausula parito iudicato limita, vt num. 3. & 4.*

Decisio CCLVI. seu 1.

DIctum Staphilei † *in tractat. de literis gratia, & iustitia folio 161. a tergo,* vbi dicit, 1 quod quando est vna sententia lata per cōtradictas, quæ transiuit in rem iudicatam, quod datur cōmissio cum clausula (*refectis expensis*) & non cum clausula, *parito iudicato*, non seruatur per Rotam, quia semper vult, quod pareatur iudicato, quando non est † 3 aliqua nullitas resultans ex eisdem actis, vel de qua † incontinenti non possit doce- 4 ri. Ita dixerunt Domini in vna Ispalen. canonicatus, & præbendæ 21. Octob. 1552. coram Domino Fabio Decano, *vt in eius lib. fol. 347.*

DIGNITAS.

SVMMARIA

1 *Canonicus ecclesiæ cathedralis de iure communi nō dicitur esse in dignitate, fal. ex lata interpretatione nu. 2 & 11.*

3 *Canonica, & dignitas æquiparantur.*

4 *Dispositio extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli Amplia procedere etiam in exorbitantibus, nu 5. eo maxime in fauorabilibus, nu 6.*

7 *Interpretatio lata fit in matrimonio spirituali.*

8 *Consuetudine interpretamur mentem rescribētis, & patris familias.*

9 *Canonicus in cathedrali de stricta significatione non venit sub nomine dignitatis, nisi aliud ex rescribentis mente suadeatur.*

10 *Interpretatio fieri debet pro validitate actus.*

Decisio CCLVII. seu 1.

IN dignitate canonicus ecclesiæ cathe- 1 dralis, de iure communi ex propria significatione constitutus non dicitur, *vt per omnes in cap. statutum, de rescript. lib. 6.* Nihilominus secundum † latam interpretationem canonicatus in cathedrali, dicitur digni- 2 tas. *Felyn. in cap. pastoralis, numer. 12. de offic. de lega. Sarnen. in d. cap. statutum, numer. 20. cum sequ. de rescript. in sexto. Rot. decisio. 16. de praben. in nou.* vbi canonica, † & dignitas æquipara- 3 tur. Dispositio † enim extenditur ad casum 4 comprehensum sub lata significatione vocabuli. *l. filium habeo ff. ad Macedon.* Quod etiam procedit in † exorbitantibus. *Iason in* 5 *instit. de act. in princip. numer. 17. & sequen. Dec. in l. 1. colum. 5. C. de transact. Gall. in l. Gallus, § & quod si tantum, colum. 5 ff. de lib. & posth.* Et hoc tanto magis † procedit in casu fauorabili, 6 prout est casus, de quo agitur, in breue

gnas non poteſt † ſe ex illo iuuare. Ita reſolutum die 13. Nouembr. 1551. coram Domino Veſtano, in vna Carthaginen. beneficii, *vt in eius lib. fol. 197.*

SVMMARIA.

1 *Decretum appoſitum in gratia, quod prouiſi teneantur intra ſex menſes impetrare nouas prouiſiones, intelligitur a die adeptæ poſſeſſionis.*

2 *Annatæ ſoluuntur ex fructibus.*

DECISIO CCXLVIII.

1 DEcretum appoſitum † indulto, vel alia gratia, quod prouiſi teneantur infra ſex menſes impetrare nouas prouiſiones, interpretatur, vt intelligatur a die adeptæ poſſeſſionis, non autem a die colla-
2 tionis, cum annatæ † ſoluantur de fructibus, & decretum intelligitur cum effectuali ſolutione annatæ, non autem cum fideiuſſione de ſoluendo. Et ita fuit dictum alias ſub 20. Octobris 1550. coram Domino Iacobo Puteo Archiepiſcopo Baren. fuiſſe deciſum in vna Abulen. ſancti Vannes, & meo tempore in vna Tullenſi Prioratus de Relangiis fuit reſolutum coram Domino Fabio Accorambono Decano, ſub die Veneris 3. Iunii 1552. *fol. 273 in eius lib.*

SVMMARIA

1 *Decretum ligat, ſi is ad cuius fauorem eſt appoſitum, illo vti velit. Intellige, vt nu 2.*

2 *Bart. & Socyn. vbi hic declaratur.*

3 *Decretum ligat ignorantes.*

DECISIO CCXLIX.

1 DEcretum ligat ſi is, in cuius fauorem fuit appoſitum, eo vti † velit. *Rot. deciſio. 421. in anti. Sarnen. in reg. de triennal quæſtio 29. nume. 11. & quæſt 61 nume. 21.* hoc verum eſt,
2 quando † reſpicit commodum illius, qui decretum obtinuit, *vt per Fely. in cap. cum ex officio colum fi. de reſcrips. Caſſa deciſione 2. de re-*
3 *ſtitut. ſpolia.* Et ita loquuntur † Bartol. & Socyn. *in l. a. ff. de except. rei iudi.* Secus eſt ſi quęramus ad alium effectum, cum videamus,
4 quod decretum † ligat ignorantes, *per allegata.* Et ita fuit tentum in vna Salam. Archipresbyteratus de la Valadobla coram dom. Veſtano 17. Octobr. 1551. *vt in eius lib. fo. 317.*

SVMMARIA.

1 *Intimatio facienda inquilino, quando dominus vult vendere domum ſuam, eſt facienda per inſtrumentum publicum vigore decreti cameralis, de quo lis alias non valet, & inquilinus poteſt iuriſdictionem retractare, n 3.*

2 *Forma non ſeruata actus corruit.*

DECISIO CCL.

DEcretum camerale de intimatione facienda inquilino, quando Dominus vult vendere domum, loquitur, vt fiat per
1 inſtrumentum publicum per notarium, † & teſtes, & ita expreſſe dat iſtam formam, qua non ſeruata † actus corruit, & intimatio 2
non arctat, & inquilinus poterit venditionem † retractare. Ita fuit tentum in cauſſa 3
Romana euacuationis domus, coram do. Didacco Dezza Mercutii 8. Iunii 1552. *vt in eius lib fol. 206.*

SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans appoſitum in bulla habente clauſulam, vocatis vocandis operatur adueniẽte tantum conditione.*

DECISIO CCLI.

DEcretum irritans appoſitum, in bulla, ſeu ſententia, quę habet clauſulam, *vocatis vocandis,* non † operatur effectum ſuum, 1
niſi adueniente conditione, *argumento text. in clemen. vnica § quia decretum de conceſſ præbẽd.* Ita fuit deciſum in cauſſa Giennen beneficiorum coram Domino Veſtano, 17. Iunii. 1551. *vt in eius libro fol. 256.*

DEVOLVTIO.

SVMMARIA

1 *Deuoluitur cauſſa per ſolam ſcientiam citati quæ elicitur ex eo, quia conſtituit procuratorem ad proſequendam illam cauſſam: licet citatio non ſit legitima intellige, vt nu. 3.*

2 *Appellatio extraiudicialis legitime non intimata, non deuoluit cauſſam ad Romanam curiam.*

4 *Voluntas alicuius elicitur ex impetratione copiæ actus petitæ, & conſtitutione procuratoris ad illã cauſſam.*

DECISIO CCLII. ſeu I.

DEuoluitur cauſſa per ſolam ſcientiam citati, quæ elicitur ex eo, † quia conſti- 1
tuit procuratorem ad proſequendam illam cauſſam, quamuis citatio nõ ſit legitime executa. *Romon. conſilio. 410. verſ. 2. & conſil. 360* Vbi loquitur de appellatione extraiudiciali. *Staſil de literis gratia, & iuſt. cart. 145. verſi. & hoc præterea,* licet appellatio ex-
traiudicialis legitime non † intimata, non 2
deuoluat cauſſam, *ad Roman. curiam, clemen. cauſſam, de elect.* tamen hoc non procedit † 3
volente appellato. *Rot. deciſione 38 & 56 in nou & 492 & 506. in antiq. & Ægid. deciſione 273. Cardin. in d. clem. cauſſam § intimatio, in 2. quæſt quem alii ſequuntur. Ægid. deciſio. 10. verſ. in cauſſa beneficiali.* Sed appellato non volente ſecus. De voluntate † autem conſtat, quia 4
petiit, & habuit copiam intimationis appellationis, & conſtituit procuratorem ad proſequendam cauſſam in Roma curia. Et ita fuit tentum die 27. Aprilis 1551. in vna Salamantina beneficii de Loſſanctos, coram Domino Antonio Auguſtino, *prout in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA

1 *Deuolutio quãdo ſit probanda per impetrantem, vt ſatisfiat clauſulæ de qua hic.*

2 *Deuolutio non cadit in beneficio reſeruato.*

Deciſio

DECISIO CCLIII. seu 2.

Beneficium si impetratur, vt deuolutum, solet in supplicatione apponi clausula, & detur deuolutio dispositiue in literis, & tunc in expeditione literatum exprimitur casus deuolutionis, & illa deuolutio est probanda † per impetrantem, vt satisfiat clausulæ. *Cassad. decisio 5 de præbend.* Nec obstat, quod beneficium esset reseruatum, & ideo generaliter posset dici deuolutum. Quoniam in beneficio reseruato nō cadit deuolutio. *Cassad. decis. 8. num. 3. de præbend.* Et ita tentum fuit in caussa Burgen. Præstimonii 9. Decembris 1551. coram Domino Vestano, *vt in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA.

1 *Deuoluta dicitur caussa secuta ratificatione citationis ante sententiam illorum, ad quorum instantiam per assertum procuratorem cum promissione rati fuit expedita.*

2 *Citatio decreta ad instantiam asserti procuratoris, qui promisit de rato, valet dummodo ratificetur, aliequin caussa non dicetur commissa.*

DECISIO CCLIV. seu 3.

Deuoluta † est caussa, si ante sententiam ratificatum est per Dominos portionarios, decretum citationis obtentum per assertum procuratorem eorum nomine, cū promissione rati, & tunc sententia sustinetur: alias caussa non dicitur legitime deuoluta, quia ille procurator, qui decretum citationis obtinuit, promisit de rato, & sic citatio d † cetera valet, dummodo ratificetur: non secuta autem ratificatione ante sententiam caussa non dicitur commissa, *l. cedere diem, ff de verbo signif. cap. super eo de condit. appos. §. ex conditione, Instit. de verb. signif.* Et ita fuit tentum die 17. Octob. 1552. in vna Tolleta. de Alaenina corā D. Reomano, *prout in eius lib. fol. 303.*

DICTIO.

SVMMARIVM.

1 *Dictio (vt) posita in concordia, de qua hic, an stet conditionaliter, vel caussatiue.*

DECISIO CCLV. seu I.

Dictio (vt) posita in cōcordia inter canonicos & portionarios ecclesiæ Corduben. cuius concordiæ verba sunt hæc, *(quod eligantur, vt fieri solebant ante lites, & cum omni caritate)* si probata est consuetudo, quod canonici antea habebant difficultatem eligendi priuatiue ad Portionarios, stat conditionaliter, sin autem stat caussatiue. Paul. de Castro. *consilio 17 volum. 2. Bartol. in tractat. de reprimen in verbo (prout)* Et ita tentum fuit in vna Corduben. electionis officialium coram R. D. Chisanen. die 20. Maii 1552. *vt in eius lib. fol. 270.*

DICTVM STAPHILEI.

SVMMARIA.

1 *Staphileus loco hic citato reprobatur a Rota.*

2 *Res iudicata obtenta etiam vigore sententiæ per contradictā operatur, vt in commissione apponatur clausula parito iudicato limita, vt num. 3. & 4.*

DECISIO CCLVI seu I.

Dictum Staphilei † in tractat. de literis gratia, & iustitia folio 161. a tergo, vbi dicit, quod quando est vna sententia lata per cōtradictas, quæ transiuit in rem iudicatam, quod datur cōmissio cum clausula *(refectis expensis)* & non cum clausula, *parita iudicata,* non seruatur per Rotam, quia semper vult, quod pareatur iudicato, quando non est † aliqua nullitas resultans ex eisdem actis, vel de qua † incontinenti non possit doceri. Ita dixerunt Domini in vna Ispalen. canonicatus, & præbendæ 21. Octob. 1552. coram Domino Fabio Decano, *vt in eius lib. fol. 347.*

DIGNITAS.

SVMMARIA.

1 *Canonicus ecclesiæ cathedralis de iure communi nō dicitur esse in dignitate. fal. ex lata interpretatione nu 2 & 11.*

3 *Canonica, & dignitas æquiparantur.*

4 *Dispositio extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli Ampliat procedere etiam in exorbitantibus, nu 5. eo maxime in fauorabilibus, nu 6.*

7 *Interpretatio lata fit in matrimonio spirituali.*

8 *Consuetudine interpretamur mentem rescribētis, & patris familias.*

9 *Canonicus in cathedrali de stricta significatione non venit sub nomine dignitatis, nisi aliud ex rescribentis mente fundeatur.*

10 *Interpretatio fieri debet pro validitate actus.*

DECISIO CCLVII. seu I.

In dignitate canonicus ecclesiæ cathedralis, de iure communi ex propria significatione constitutus non dicitur, *vt per omnes in cap. statutum, de rescript. lib. 6.* Nihilominus secundum † latam interpretationem canonicatus in cathedrali, dicitur dignitas. *Felyn. in cap. pastoralis, numer. 12. de offic. de lega. Sarnen. in d. cap. statutum, numer. 20. cum sequ. de rescript. in sexto. Rot. decisio. 16. de praben. in nou.* vbi canonica, † & dignitas æquiparantur. Dispositio † enim extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli. *l. filium habeo ff ad. Macedon.* Quod etiam procedit in † exorbitantibus. *Iason in instit. de act. in princip. numer. 17. & sequen Dec in l. 1. colum. 5. C. de transact. Gall. in l. Gallus. § & quod si tantum, colum. 5 ff de lib. & posth.* Et hoc tanto magis † procedit in casu fauorabili, prout est casus, de quo agitur, in breue

3 gnas non potest † se ex illo iuuare. Ita resolutum die 13. Nouembr. 1551. coram Domino Vestano, in vna Carthaginen. beneficii, *vt in eius lib. fol. 197.*

SVMMARIA.

1 *Decretum appositum in gratia, quod prouisi teneantur intra sex menses impetrare nouas prouisiones, intelligitur a die adeptæ possessionis.*

2 *Annata soluuntur ex fructibus.*

DECISIO CCXLVIII.

1 Decretum appositum † indulto, vel alia gratia, quod prouisi teneantur infra sex menses impetrare nouas prouisiones, interpretatur, vt intelligatur a die adeptæ possessionis, non autem a die colla-
2 tionis, cum annatæ † soluantur de fructibus, & decretum intelligitur cum effectuali solutione annatæ, non autem eum fideiussione de soluendo. Et ita fuit dictum alias sub 20. Octobris 1550 coram Domino Iacobo Puteo Archiepiscopo Baren. fuisse decisum in vna Abulen. sancti Vannes, & meo tempore in vna Tullensi Prioratus de Relangiis fuit resolutum coram Domino Fabio Accorambono Decano, sub die Veneris 3. Iunii 1552. *fol. 273 in eius lib.*

SVMMARIA

1 *Decretum ligat, si is ad cuius fauorem est appositum, illo vti velit. Intellige, vt nu 2.*

2 *Bart. & Socyn. vbi hic declaratur.*

3 *Decretum ligat ignorantes.*

DECISIO CCXLIX.

1 Decretum ligat si is, in cuius fauorem fuit appositum, eo vti † velit. *Rot. decisio. 421. in anti. Sarnen. in reg. de triennal quæstio 29. nume. 11. & quæst 61 nume. 21.* hoc verum est,
2 quando † respicit commodum illius, qui decretum obtinuit, *vt per Fely. in cap. cum ex officio colum fi. de rescript. Cassa decisione 2. de re-*
3 *stitut. spolia.* Et ita loquuntur † Bartol. & Socyn. *in l. 2 ff. de except. rei iudi.* Secus est si quæramus ad alium effectum, cum videamus,
4 quod decretum † ligat ignorantes, *per allegata.* Et ita fuit tentum in vna Salam. Archi presbyteratus de la Valadobla coram dom. Vestano 17. Octobr. 1551. *vt in eius lib. fo. 317.*

SVMMARIA.

1 *Intimatio facienda inquilino, quando dominus vult vendere domum suam, est facienda per instrumentum publicum vigore decreti camerolis, de quo lis alias non valet, & inquilinus potest iurisdictionem retractare, n 3.*

2 *Forma non seruata actus corruit.*

DECISIO CCL.

Decretum camerale de intimatione facienda inquilino, quando Dominus vult vendere domum, loquitur, vt fiat per
1 instrumentum publicum per notarium, † & testes, & ita expresse dat istam formam, qua non seruata † actus corruit, & intimatio 2 non arctat, & inquilinus poterit venditionem † retractare. Ita fuit tentum in caussa 3 Romana euacuationis domus, coram do. Didacco Dezza Mercurii 8. Iunii 1552. *vt in eius lib fol. 206.*

SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans appositum in bulla habente clausulam, vocatis vocandis operatur adueniente tantum conditione.*

DECISIO CCLI.

Decretum irritans appositum, in bulla, seu sententia, quæ habet clausulam, *vocatis vocandis*, non † operatur effectum suum, 1 nisi adueniente conditione, *argumento text. in clemen. vnica § quia decretum de concess. præbed.* Ita fuit decisum in caussa Giennen beneficiorum coram Domino Vestano, 17. Iunii. 1551. *vt in eius libro fol. 256.*

DEVOLVTIO.

SVMMARIA

1 *Deuoluitur caussa per solam scientiam citati quæ elicitur ex eo, quia constituit procuratorem ad prosequendam illam caussam: licet citatio non sit legitima, intellige, vt nu. 3.*

2 *Appellatio extraiudicialis legitime non intimata, non deuoluit caussam ad Romanam curiam.*

4 *Voluntas alicuius elicitur ex impetratione copiæ actus petita, & constitutione procuratoris ad illa caussam.*

DECISIO CCLII. seu 1.

Deuoluitur caussa per solam scientiam citati, quæ elicitur ex eo, † quia constitu- 1 tuit procuratorem ad prosequendam illam caussam, quamuis citatio nō sit legitime executa. *Roman. consilio. 410. vers. 2. & consil 360* Vbi loquitur de appellatione extraiudiciali. *Stafil de literis gratiæ, & iust. cart. 145. versi. & hoc præterea,* licet appellatio extraiudicialis legitime non † intimata, non 2 deuoluat caussam, *ad Roman. curiam, clemen. caussam, de elect.* tamen hoc non procedit † 3 volente appellato. *Rot. decisione 38 & 56 in nou & 492 & 506. in antiq. & Egid. decisione 273. Cardin. in d. clem. caussam § intimatio, in 2. quæst quem alii sequuntur. Egid. decisio 10. vers. in caussa beneficiali.* Sed appellato non volente tecus. De voluntate † autem constat, quia 4 petiit, & habuit copiam intimationis appellationis, & constituit procuratorem ad prosequendam caussam in Roma curia. Et ita fuit tentum die 27. Aprilis 1551. in vna Salamantina beneficii de Loss̄andos, coram Domino Antonio Augustino, *prout in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA

1 *Deuolutio quādo sit probanda per impetrantem, vt satisfiat clausulæ de qua hic.*

2 *Deuolutio non cadit in beneficio reseruato.*

Decisio

DECISIO CCLIII. seu 2.

Beneficium si impetratur, vt deuolutum, solet in supplicatione apponi clausula, & detur deuolutio dispositiue in literis, & tunc in expeditione literarum exprimitur casus deuolutionis, & illa deuolutio est 1 probanda † per impetrantem, vt satisfiat clausulæ. *Cassad. decisio 5 de praebend.* Nec obstat, quod beneficium esset reseruatum, & ideo generaliter posset dici deuolutum. Quoniam in beneficio reseruato nō cadit 2 deuolutio. *Cassad. decis 8. num 3. de praebend.* Et ita tentum fuit in caussa Burgen. Præstimonii 9. Decembris 1551. coram Domino Vestano, *vt in eius lib fol 130.*

SVMMARIA.

1 *Deuoluta dicitur caussa secuta ratificatione citationis ante sententiam illorum, ad quorum instantiam per assertum procuratorem cum promissione rati fuit expedita.*

2 *Citatio decreta ad instantiam asserti procuratoris, qui promisit de rato, valet dummodo ratificetur, alioquin caussa non dicetur commissa.*

DECISIO CCLIV. seu 3.

1 Deuoluta † est caussa, si ante sententiam ratificatum est per Dominos portionarios, decretum citationis obtentum per assertum procuratorem eorum nomine, cū promissione rati, & tunc sententia sustinetur: alias caussa non dicitur legitime deuoluta, quia ille procurator, qui decretum citationis obtinuit, promisit de rato, & sic ci-2 tatio decreta valet, dummodo ratificetur: non secuta autem ratificatione ante sententiam caussa non dicitur commissa, *l. cedere diem, ff de verbo signif. cap. super eo de cendit. appos. §. ex conditione, instit. de verb. signif.* Et ita fuit tentum die 17. Octob. 1512. in vna Toleta. de Alaenina corā D. Reomano, *prout in eius lib. fol 303.*

DICTIO.

SVMMARIVM.

1 *Dictio (vt) posita in concordia, de qua hic, an stet conditionaliter, vel caussatiue.*

DECISIO CCLV. seu 1.

1 Dictio (vt) posita in cōcordia inter canonicos, & portionarios ecclesiæ Cordub. cuius concordiæ verba sunt hæc, *(quod eligantur, vt fieri solebant ante lites, & cum omni caritate)* si probatū est consuetudo, quod canonici antea habebant difficultatem eligendi priuatiue ad Portionarios, stat conditionaliter, sin autem, stat caussatiue. Paul. de Castro. *consilio 17 volum 2. Bartol. in tractat. de represmen in verbo prout.* Et ita tentum fuit in vna Cordub. electionis officialium coram R. D. Chislanen. die 20. Maii 1552. *vt in eius lib. fol. 270.*

DICTVM STAPHILEI.

SVMMARIA.

1 *Staphileus loco hic citato reprobatur a Rota.*

2 *Res iudicata obtenta etiam vigore sententiæ per contradicta operatur, vt in commissione apponatur clausula parito iudicato limita, vt num. 3. & 4.*

DECISIO CCLVI seu 1.

Dictum Staphilei † *in tractat. de literis gratia, & iustitia folio 162. a tergo*, vbi dicit, 1 quod quando est vna sentent. a lata per cōtradictas, quæ transiuit in rem iudicatam, quod datur cōmissio cum clausula *(refectis expensis)* & non cum clausula, parito iudicato, non seruatur per Rotam, quia semper vult, quod pareatur iudicato, quando non est † 3 aliqua nullitas resultans ex eisdem actis, vel de qua † incontinenti non possit doce- 4 ri. Ita dixerunt Domini in vna Ispalen. canonicatus, & præbendæ 21. Octob. 1552. coram Domino Fabio Decano, *vt in eius lib. fol. 347.*

DIGNITAS.

SVMMARIA.

1 *Canonicus ecclesiæ cathedralis de iure communi nō dicitur esse in dignitate, sal. ex lata interpretatione nu 2 & 11.*

3 *Canonica, & dignitas æquiparantur.*

4 *Dispositio extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli Ampliū procedere etiam in exorbitantibus, nu 5. eo maxime in fauorabilibus, nu 6.*

7 *Interpretatio lata fit in matrimonio spirituali.*

8 *Consuetudine interpretamur mentem rescribentis, & patrisfamilias.*

9 *Canonicus in cathedrali de stricta significatione non venit sub nomine dignitatis, nisi aliud ex rescribentis mente suadeatur.*

10 *Interpretatio fieri debet pro validitate actus.*

DECISIO CCLVII. seu 1.

In dignitate canonicus ecclesiæ cathe- 1 dralis, de iure communi ex propria significatione constitutus non dicitur, *vt per omnes in cap. statutum, de rescript. lib. 6.* Nihilominus secundum † latam interpretationem canonicatus in cathedrali, dicitur digni- 2 tas. *Felyn. in cap pastoralis, numer. 12. de offic. de lega. Sarnen. in d cap. statutum, numer. 20. cum sequ. de rescript. in sexto. Rot. decisio. 16. de praeben. in nou.* vbi canonica, † & dignitas æquipara- 3 tur. Dispositio † enim extenditur ad casum 4 comprehensum sub lata significatione vocabuli. *l filium habeo ff ad Macedon.* Quod etiam procedit in † exorbitantibus. *Iason in* 5 *instit. de act in princip. numer. 17. & sequen Dec in l. 1. colum. 5. C. de transact. Galli. in l. Gallus. § & quod si tantum, colum. 5 ff. de lib. & posth.* Et hoc tanto magis † procedit in casu fauorabili, 6 prout est casus, de quo agitur, in breue

gnas non potest † se ex illo iuuare. Ita reso lutum die 13. Nouembr. 1551. coram Domino Vestano, in vna Carthaginen. beneficii, *vt in eius lib. fol. 197.*

SVMMARIA.

1 *Decretum appositum in gratia, quod prouisi teneantur intra sex menses impetrare nouas prouisiones, intelligitur a die adepta possessionis.*

2 *Annata soluuntur ex fructibus.*

DECISIO CCXLVIII.

1 DEcretum appositum † indulto, vel alia gratia, quod prouisi teneantur infra sex menses impetrare nouas prouisiones, interpretatur, vt intelligatur a die adeptæ possessionis, non autem a die collationis, cum annatæ † soluantur de fructibus, & decretum intelligitur cum effectuali solutione annatæ, non autem cum fideiussione de soluendo. Et ita fuit dictum alias sub 20. Octobris 1550 coram Domino Iacobo Puteo Archiepiscopo Baren. fuisse decisum in vna Abulen. sancti Vannes, & meo tempore in vna Tullensi Prioratus de Relangiis fuit resolutum coram Domino Fabio Accorambono Decano, sub die Veneris 3. Iunii 1552. *fol. 173 in eius lib.*

SVMMARIA

1 *Decretum ligat, si is ad cuius fauorem est appositum, illo vti velit. Intellige, vt nu 2.*

2 *Bart. & Soryn. vbi hic declaratur.*

3 *Decretum ligat ignorantes.*

DECISIO CCXLIX.

1 DEcretum ligat si is, in cuius fauorem fuit appositum, eo vti † velit. *Rot. decisio. 421. in anti. Sarnen. in reg. de triennal quæstio 29. nume. 11. & quæst 61 nume. 21.* hoc verum est, 2 quando † respicit commodum illius, qui decretum obtinuit, *vt per Fely. in cap. cum ex officio colum fi. de rescript. Cassa decisione 2. de re- 3 stitut. spolia.* Et ita loquuntur † Bartol. & Socyn. *in l. 2 ff. de except. rei iudi.* Secus est si quæramus ad alium effectum, cum videamus, 4 quod decretum † ligat ignorantes, *per allegata.* Et ita fuit tentum in vna Salam. Archipresbyteratus de la Valadobla coram dom. Vestano 17. Octobr. 1551. *vt in eius lib. fo. 317.*

SVMMARIA.

1 *Intimatio facienda inquilino, quando dominus vult vendere domum suam, est facienda per instrumentum publicum vigore decreti eame ralis, de quo lis alias non valet, & inquilinus potest iurisdictionem retractare, n 3.*

2 *Forma non seruata actus corruit.*

DECISIO CCL.

DEcretum camerale de intimatione facienda inquilino, quando Dominus vult vendere domum, loquitur, vt fiat per 1 instrumentum publicum per notarium, † & testes, & ita expresse dat istam formam, qua non seruata † actus corruit, & intimatio 2 non arctat, & inquilinus poterit venditionem † retractare. Ita fuit tentum in caussa 3 Romana euacuationis domus, coram do. Didacco Dezza Mercurii 8. Iunii 1552. *vt in eius lib fol. 206.*

SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans appositum in bulla habente clausulam, vocatis vocandis operatur adueniente tantum conditione.*

DECISIO CCLI.

DEcretum irritans appositum, in bulla, seu sententia, quæ habet clausulam, *vocatis vocandis,* non † operatur effectum suum, 1 nisi adueniente conditione, *argumento text. in clemen. vnica § quia decretum de concess. præbed.* Ita fuit decisum in caussa Giennen beneficiorum coram Domino Vestano, 17. Iunii. 1551. *vt in eius libro fol. 256.*

DEVOLVTIO.

SVMMARIA

1 *Deuoluitur caussa per solam scientiam citati quæ elicitur ex eo, quia constituit procuratorem ad prosequendam illam caussam: licet citatio non sit legittima, intellige, vt nu. 3.*

2 *Appellatio extraiudicialis legitime non intimata, non deuoluit caussam ad Romanam curiam.*

4 *Voluntas alicuius elicitur ex impetratione copiæ actus petita, & constitutione procuratoris ad illa caussam.*

DECISIO CCLII. seu 1.

DEuoluitur caussa per solam scientiam citati, quæ elicitur ex eo, † quia constituit 1 procuratorem ad prosequendam illam caussam, quamuis citatio nõ sit legitime execucta. *Roman. consilio. 410. vers. 2. & consil 360* Vbi loquitur de appellatione extraiudiciali. *Stafil de literis gratiæ, & iust. eart. 145. versi. & hoc præterea,* licet appellatio extraiudicialis legitime non † intimata, non 2 deuoluat caussam, *ad Roman. curiam, clemen. caussam, de elect.* tamen hoc non procedit † 3 volente appellato. *Rot. decisione 38 & 56 in nou & 492 & 506. in antiq. & Ægid. decisione 273. Cardin. in d. elem. caussam § intimatio, in 2. quæst quem alii sequuntur. Ægid. decisio. 10. vers. in caussa beneficiali.* Sed appellato non volente secus. De voluntate † autem constat, quia 4 petiit, & habuit copiam intimationis appellationis, & constituit procuratorem ad prosequendam caussam in Roma curia. Et ita fuit tentum die 27. Aprilis 1551. in vna Salamantina beneficii de Loffandos, coram Domino Antonio Augustino, *prout in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA

1 *Deuolutio quãdo sit probanda per impetrantem, vt satisfiat clausulæ de qua hic.*

2 *Deuolutio non cadit in beneficio reseruato.*

Decisio

DECISIO CCLIII. seu 2.

BEneficium si impetratur, vt deuolutum, solet in supplicatione apponi clausula, & detur deuolutio dispositiue in literis, & tunc in expeditione literarum exprimitur casus deuolutionis, & illa deuolutio est probanda † per impetrantem, vt satisfiat clausulæ. *Cassad. decisio 5 de præbend.* Nec obstat, quod beneficium esset reseruatum, & ideo generaliter posset dici deuolutum. Quoniam in beneficio reseruato nō cadit deuolutio. *Cassad decis 8. num 3. de præbend.* Et ita tentum fuit in caussa Burgen. Præstimonii 9. Decembris *1551.* coram Domino Vestano, *vt in eius lib. fol* 130.

SVMMARIA.

1 *Deuoluta dicitur caussa secuta ratificatione citationis ante sententiam illorum, ad quorum instantiam per assertum procuratorem cum promissione rati fuit expedita.*

2 *Citatio decreta ad instantiam asserti procuratoris, qui promisit de rato, valet dummodo ratificetur, alioquin caussa non dicetur commissa.*

DECISIO CCLIV. seu 3.

DEuoluta † est caussa, si ante sententiam ratificatum est per Dominos portionarios, decretum citationis obtentum per assertum procuratorem eorum nomine, cū promissione rati, & tunc sententia sustinetur: alias caussa non dicitur legitime deuoluta, quia ille procurator, qui decretum citationis obtinuit, promisit de rato, & sic citatio decreta valet, dummodo ratificetur: non secuta autem ratificatione ante sentētiam caussa non dicitur commissa, *l. cedere diem, ff de verbo signifi cap super eo de condit. appos. §. ex conditione, Instit. de verb. signifi.* Et ita fuit tentum die *17.* Octob. 1552. in vna Toljeta. de Alaenina corā D. Reomano, *prout in eius lib. fol 303.*

DICTIO.

SVMMARIVM.

1 *Dictio (vt) posita in concordia, de qua hic, an stet conditionaliter, vel caussatiue.*

DECISIO CCLV. seu 1.

DIctio (vt) posita in cōcordia inter canonicos, & portionarios ecclesiæ Corduben. cuius concordiæ verba sunt hæc, *(quod eligantur, vt fieri solebant ante lites, & cum omni caritate)* si probata est consuetudo, quod canonici antea habebant difficultatem eligendi priuatiue ad Portionarios, stat conditionaliter, sin autem stat caussatiue. Paul. de Castro *consilio 17 volum 2. Bartol. in tractat. de reprimen in verbo (prout)* Et ita tentum fuit in vna Corduben. electionis officialium coram R. D. Chislanen. die *20.* Maii *1552. vt in eius lib. fol. 270.*

DICTVM STAPHILEI.

SVMMARIA

1 *Staphileus loco hic citato reprobatur a Rota.*

2 *Res iudicata obtenta etiam vigore sententia per contradicta operatur, vt in commissione apponatur clausula parito iudicato limita, vt num. 3. & 4.*

DECISIO CCLVI seu 1.

DIctum Staphilei † *in tractat. de literis gratiæ, & iustitiæ folio 162. a tergo*, vbi dicit, quod quando est vna sententia lata per cōtradictas, quæ transiuit in rem iudicatam, quod datur cōmissio cum clausula *(refectis expensis)* & non cum clausula, *parito iudicato*, non seruatur per Rotam, quia semper vult, quod pareatur iudicato, quando non est † aliqua nullitas resultans ex eisdem actis, vel de qua † incontinenti non possit doceri. Ita dixerunt Domini in vna Ispalen. canonicatus, & præbendæ 21. Octobris 1552. coram Domino Fabio Decano, *vt in eius lib. fol. 347.*

DIGNITAS.

SVMMARIA

1 *Canonicus ecclesiæ cathedralis de iure communi nō dicitur esse in dignitate. fal. ex lata interpretatione nu 2 & 11.*

3 *Canonica, & dignitas æquiparantur.*

4 *Dispositio extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli Amplia procedere etiam in exorbitantibus, nu 5. eo maxime in fauorabilibus, nu 6.*

7 *Interpretatio lata fit in matrimonio spirituali.*

8 *Consuetudine interpretamur mentem rescribētis, & patrisfamilias.*

9 *Canonicus in cathedrali de stricta significatione non venit sub nomine dignitatis, nisi aliud ex rescribentis mente suadeatur.*

10 *Interpretatio fieri debet pro validitate actus.*

DECISIO CCLVII. seu 1.

IN dignitate canonicus ecclesiæ cathedralis, de iure communi ex propria significatione constitutus non dicitur, *vt per omnes in cap. statutum, de rescript. lib. 6.* Nihilominus secundum † latam interpretationem canonicatus in cathedrali, dicitur dignitas. *Felyn. in cap pastoralis, numer. 12. de offic. de lega. Sarnen. in d. cap. statutum, numer. 20. cum sequ. de rescript. in sexto. Rot. decisio. 16. de praben. in nou.* vbi canonica, † & dignitas æquiparatur. Dispositio † enim extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli. *l. filium habeo ff ad Macedon.* Quod etiam procedit in † exorbitantibus. *Iason in instit. de act. in princip. numer. 17. & sequen Dec in l. 1. colum. 5. C. de transact. Galli. in l. Gallus, § & quod si tantum, colum. 5 ff. de lib. & posth.* Et hoc tanto magis † procedit in casu fauorabili, prout est casus, de quo agitur, in breue

DECISIO CCLIII. seu 2.

Beneficium si impetratur, vt deuolutum, solet in supplicatione apponi clausula, & detur deuolutio dispositiue in literis, & tunc in expeditione literarum exprimitur casus deuolutionis, & illa deuolutio est 1 probanda † per impetrantem, vt satisfiat clausulæ. *Cassad. decisio 5 de præbend.* Nec obstat, quod beneficium esset reseruatum, & ideo generaliter posset dici deuolutum. Quoniam in beneficio reseruato nō cadit 2 deuolutio. *Cassad. decis. 8. num 3. de præbend.* Et ita tentum fuit in caussa Burgen. Præstimonii 9. Decembris 1551. coram Domino Vestano, *vt in eius lib. fol 130.*

SVMMARIA.

1 *Deuoluta dicitur caussa secuta ratificatione citationis ante sententiam illorum, ad quorum instantiam per assertum procuratorem cum promissione rati fuit expedita.*

2 *Citatio decreta ad instantiam asserti procuratoris, qui promisit de rato, valet dummodo ratificetur, aliquin caussa non dicitur commissa.*

DECISIO CCLIV. seu 3.

1 Deuoluta † est caussa, si ante sententiam ratificatum est per Dominos portionarios, decretum citationis obtentum per assertum procuratorem eorum nomine, cū promissione rati, & tunc sententia sustinetur: alias caussa non dicitur legitime deuoluta, quia ille procurator, qui decretum citationis obtinuit, promisit de rato, & sic ci-2 tatio decreta valet, dummodo ratificetur: non secuta autem ratificatione ante sententiam caussa non dicitur commissa, *l. cedere diem, ff de verbo signifi. cap super eo de condit. appos. §. ex conditione, Instit. de verb. signifi.* Et ita fuit tentum die 17. Octob. 1552. in vna Toleta. de Alaenina corā D. Reomano, *prout in eius lib. fol 303.*

DICTIO.

SVMMARIVM.

1 *Dictio (vt) posita in concordia, de qua hic, an stet conditionaliter, vel caussatiue.*

DECISIO CCLV. seu 1.

1 Dictio (vt) posita in cōcordia inter canonicos, & portionarios ecclesiæ Cordubensis, cuius concordiæ verba sunt hæc, *(quod eligantur, vt fieri solebant ante lites, & cum omni caritate)* si probatur est consuetudo, quod canonici antea habebant difficultatem eligendi priuatiue ad Portionarios, stat conditionaliter, sin autem stat caussatiue. Paul. de Castro. *consilio 17 volum 2. Bartol. in tractat. de reprimen in verbo (prout)* Et ita tentum fuit in vna Corduben electionis officialium coram R. D. Chislanen. die 20. Maii 1552. *vt in eius lib. fol. 270.*

DICTVM STAPHILEI.

SVMMARIA.

1 *Staphileus loco hic citato reprobatur a Rota.*

2 *Rei iudicata obtenta etiam vigore sententiæ per contradicta operatur, vt in commissione apponatur clausula paritto iudicato limita, vt num. 3. & 4.*

DECISIO CCLVI. seu 1.

Dictum Staphilei † *in tractat. de literis gratiæ, & iustitiæ folio 162. a tergo,* vbi dicit, quod quando est vna sententia lata per cōtradictas, quæ transiuit in rem iudicatam, quod datur cōmissio cum clausula *(refectis expensis)* & non cum clausula, *paritto iudicato,* non seruatur per Rotam, quia semper vult, quod pareatur iudicato, quando non est † 3 aliqua nullitas resultans ex eisdem actis, vel de qua † incontinenti non possit doce-4 ri. Ita dixerunt Domini in vna Ispalen. canonicatus, & præbendæ 21. Octob. 1552. coram Domino Fabio Decano, *vt in eius lib. fol. 347.*

DIGNITAS.

SVMMARIA.

1 *Canonicus ecclesiæ cathedralis de iure communi nō dicitur esse in dignitate, fal. ex lata interpretatione nu 2 & 11.*

3 *Canonica, & dignitas æquiparantur.*

4 *Dispositio extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli Ampla procedere etiam in exorbitantibus, nu 5. eo maxime in fauorabilibus, nu 6.*

7 *Interpretatio lata fit in matrimonio spirituali.*

8 *Consuetudine interpretamur mentem rescribētis, & patris familias.*

9 *Canonicatus in cathedrali de stricta significatione non venit sub nomine dignitatis, nisi aliud ex rescribentis mente suadeatur.*

10 *Interpretatio fieri debet pro validitate actus.*

DECISIO CCLVII. seu 1.

In dignitate canonicus ecclesiæ cathedralis, de iure communi ex propria significatione constitutus non dicitur, *vt per omnes in cap. statutum, de rescript. lib 6.* Nihilominus secundum † latam interpretationem canonicatus in cathedrali, dicitur digni-2 tas. *Felyn. in cap pastoralis, numer. 12. de offic. de lega. Sarnen. ind. cap. statutum, numer. 20. cum sequ. de rescript. in sexto. Rot. decisio. 16. de praben. in nou.* vbi canonica, † & dignitas æquipara-3 tur. Dispositio † enim extenditur ad casum 4 comprehensum sub lata significatione vocabuli. *l filium habeo ff ad Macedon.* Quod etiam procedit in † exorbitantibus. *Iason in* 5 *instit. de act. in princip. numer. 17. & sequen Dec in l. 1. colum. 5. C. de transact. Galli. in l. Gallus, § & quod si tantum, colum. 5 ff de lib. & posth.* Et hoc tanto magis † procedit in casu fauorabili, 6 prout est casus, de quo agitur, in breue

dirigitur canonico ecclesiæ cathedralis, vt promoueret vnum ad sacros ordines, qui 7 promouit, & sic sumus in matrimonio† spirituali, in quo fit lata interpretatio, *cap. final. de re indic. l. cum conditionibus*, *§. si patronus. ff. de conditio. & demonstratio.* Et ex consuetudine constat, quod quando committuntur caussæ probis viris in ecclesiastica dignitate constitutis, diriguntur breuia canoni-8 cis, ex qua † consuetudine interpretari debemus mentem rescribentis, & patrisfamilias, *gloss. in l. vel vniuersorum, ff. de pign. actio.* 9 Et licet de stricta † significatione non com prehenderetur canonicus in cathedrali sub eo nomine dignitatis, tamen mens rescribentis aliud suadet, *l. scire oportet, § aliud versiculo. sed etsi maxime. ff. de excusat. tut.* Et quia agebatur pro nullitate actus ordinis suscepti, quo casu in dubio debet fieri in-10 terpretatio † pro validitate ipsius. *Decius consilio 77. columna penult. ad medium.* Et pro-11 prerea canonicus † in cathedrali sub larga significatione de iure venit sub nomine dignitatis. Et ita tentum die 30. Octobris *1551.* coram Domino Augustino in vna Tiresoneo. pensionis *500.* ducatorum, *vt in eius lib. fol. 331.*

DILATIO.

SVMMARIA.

1 *Dilatio ad conducendum testes de partibus, si voluerit, & potuerit illos conducere, non datur tanquam calumniosa, vnde colligitur, nu. 2.*

3 *Dilationum materia est coangustanda.*

4 *Dilationes, an semper dentur si voluerint, aut potuerint partes probare.*

5 *Restitutionis in integrum caussa commissa post tertiam sententiam Rotalem, datur dilatio ad conducendum testes ad curiam ad probandam læsionem.*

DECISIO CCLXXXV. seu 1.

Dilatio petita ad conducendũ testes de partibus, si voluerit, & poruerit illos 1 conducere, fuit denegata† tanquam calumniose petita. *Felynus in capitulo de cetero, de re iudic. Cassado. decisione 3. de dilatio.* nec iuste videtur petita, *secundum textum in l. iudices,* 2 *C. de fide instrumen.* Calumnia † enim ex illis verbis colligebatur, dum dicitur, si voluerit, & potuerit, quoniam posset pars dilationem petens, secrete procurare quod iudices, & magnates de partibus impedirent partem, ne posset testes producere, & postea sub prætextu, quod fuerit impedita, se excusare, & sic redderetur caussa immortalis, & petitio dilationis esset potius ad protelandam caussam, quam ad finiendum. *Milis in repert. in verbo termino ad arti-*3 *culandum dato.* Via † enim dilationum est coangustanda, *l. 1. in fin. C. de dilat. Specul. in tit. de except. §. 1. versic. ceterum.* Nec obstat illud, quod dicitur, quod † dilationes semper dan-4 tur ad probandum si voluerint, aut potuerint, quia illud habet locum, quando iudex ex officio dat terminum. Non autem quando pars petit dilationem, vt hic, & ideo fuit ordinatum, quod caussa expediatur ex voto omnium Auditorum, die 5. Iunii, *1551.* coram Domino Vestano in Tolletan. nullitatis matrimonii, *vt in eius lib. fol. 94. tamen die 26. Iunii 1551.* in dicta caussa post datam tertiam sententiam, cum fuisset commissa caussa restitutionis in † inte-5 grum aduersus illum, Domini tenuerunt, quod detur dilatio ad adducendum testes ad curiam pro probanda læsione, *vt in eius lib. fol. 309.*

SVMMARIA.

1 *Cessionario non est danda dilatio, quando cedens habuit dilationem ante ius cessum, & quare.*

2 *Cedens non potest præiudicare cessionario post cessionem.*

DECISIO CCLIX. seu 2.

Dilatio non est danda cessionario, † quan-1 do cedens habuit dilationem ante ius cessum, quia tunc cedendo post dilationem obtentam, potuit præiudicare cessionario, sed si cedens habuit dilationem post ius cessum cessionario, dilatio debetur. Et ratio est, quia cedens † non potest præiudi-2 care cessionario post cessionem. Ita tentum fuit in caussa Compostellana parochialis de Cespon. coram episcopo Montisfiasconen. 7. Nouembr. 1552. *vt in eius lib. fol 93.*

SVMMARIVM

1 *Dilatio debetur actori, quãdo commisit super vno iure caussam contra reum, & reus lite pendente aliud ius producit.*

DECISIO CCLX. seu 3.

Dilatio debetur actori, † quando commi-1 sit caussam cõtra reum super vno iure, & pendente lite, reus aliud ius producit. *Cassad deci. 1. de dila.* Et ita fuit dictũ in caussa Tullen. Decanatus *13.* Iunii *1552.* coram D. Decano, *vt in eius lib. fol. 208.*

SVMMARIVM.

1 *Dilationes citra montes dantur duorum mensiũ, vltra montes quatuor mensium.*

DECISIO CCLXI. seu 4.

Dilationes dantur † si citra montes, duo-1 rum mensium, si vltra, quatuor mensium. Ita dictum fuit in caussa Tullen. Decanatus, corã D. Decano, Lunæ *13.* Iunii *1553. vt in eius lib. fol. 208.*

SVMMARIVM.

1 *Dilationes ad partes denegantur in caussis exsecutionis, & quando partes pro facto habuerunt illas, & quare, num. 2.*

Decisio

Decisio CCLXII.

Dilationes ad partes denegãtur in causis † executiuis, & quando partes habuerunt illas, quia videntur calumniose petitæ. Ita fuit obseruatum per omnes in vna Barchinonen. parochialis sanctæ Crucis de Lorde coram D. Capisucco Lunæ 24. Octobr. 1552. *vt in eius lib. fol. 277.*

SVMMARIA.

1 *Dilationes denegantur illi, qui commisit caussam generaliter super iudicio possessorio.*

2 *Actor debet venire instructus.*

Decisio CCLXIII.

Dilationes Aluaro de Capreto fuerunt denegatæ, quia commiserat caussam super molestationibus † illatis per Antoniũ aduersarium in canonicatu, & præbenda Calaguritana, & commissio erat generalis super iudicio possessorio, quod verificari poterat tam super possessorio retinendæ, quam etiam recuperandæ possessionis, & ideo est effectus actor generalis, qui debet venire instructus, *l. qui accusare. C. de eden. Cassado decisio. 1. de dilati.* Et ita fuit tentum corã Domino Oradino in vna Calaguritan. canonicatus, & præben. die 10. Februarii 1554. *vt in eius lib. fol. 25.*

SVMMARIA

1 *Dilationes non sunt dãdæ illi, qui commisit caussam generaliter, etiam quod velit declarare actionem.*

2 *Declaratio, quæ non dicatur, sed restrictio.*

3 *Commissiones præsentatæ citata parte ad dicendum contra, sunt communes, nec impetrans alia parte inuita illis renuntiare potest, numer. 4.*

4 *Agens declarare non potest, ex qua caussa agere voluerit, quando ambiguitas procedit ex multiplicatione caussarum.*

Decisio CCLXIV.

Dilationes Capreto non sunt dandæ, † etiam quod declarauerit verba commissionis, qualiter ipse volebat tantum procedere in interdicto retinendæ, & non adipiscendæ, quia ista non est declaratio † mera, sed restrictio, & commissiones † præsentatæ citata parte ad dicendum contra sunt communes. *Surnen. in regula de annali, quæstio 14 nume. 2.* Nec impetrans † alia parte inuita, illi renuntiare potest. *Felyn. in rubr. de rescript. numer. 3.* Et quando ambiguitas † procedit ex multiplicatione caussarum, non potest agens declarare, ex qua caussa agere voluerit. *Aret. in l. si quis intentione ambiguus numer. 6. ff. de iudic.* Et ita fuit tentum in caussa Calaguritana canonicatus, & præbendæ, die 2. Martii 1554. coram Domino Oradino, *vt in eius libro fol. 44.*

DILIGENTIA.

SVMMARIVM

1 *Diligentia quomodo sit facienda, vt valeat.*

Decisio CCLXV.

Diligentia, quæ fieri debet de reperiendo breue aut supplicationem, seu bullam in registris, fieri debet † per duos Officiales officii, vbi fit, & post factam diligentiam, debent referre medio iuramento, & est citanda pars ad videndum fieri diligentiã, & relationem, & ita erit diligentia recte facta, alias non tenet. Et ita fuit tentum, die 20. Aprilis 1551. in vna Caurien. dell. Gassar, coram Domino Guidobono, *prout in eius lib. fol. 82.*

SVMMARIA

1 *Diligentia creditoris ex quibus iudicetur.*

2 *Posse dicimur ea, quæ commode & secundum honestatem, & vrbanitatem possumus.*

3 *Negligentia præcise non probatur, nisi quis teneatur ad factum certum, & limitatum tempore, & loco, & semper inspicitur, quod quis posuit facere illud quod omittit, nu. 4.*

5 *Negligens an dicatur, qui habuit facultatẽ agendi, & excipiendi, & nihil fecit.*

6 *Vim dicitur quis committere vt hic.*

7 *Facere illud, quod commode, & honeste quis facere nequit, dicitur inciuile, & inurbanum.*

Decisio CCLXVI.

Diligens † exactor dicitur Cardinalis Pisanus, qui dum esset creditor bonæ memoriæ Pirri Cardinalis Gonzagæ in summa quatuor millium scutorum obtinuit a felicis recordationis Clemente septimo Breue de capiendo fructus propria auctoritate monasterii beatæ Mariæ della Scendada, quod vacauerat per obitum d. d. Pirri Cardinalis, & commendatum fuit Herculi Gonzaghæ, tum quia post breue obtentum, illud Herculi Cardinali, & moderno commẽdatario intimari fecit, & cœpit exigere fructus, remediis opportunis. Ita vt non potuerit dici negligens, si non omnes exegerit, *vt in terminis late dicitur per Angel. consilio. 312. num. 4. & 5.* Valde enim inspicitur in exigendo, ne nimis duri, & inhonesti exactores iudicemur, quia ea † dicimur posse, quæ commode, & secundum honestatem, & vrbanitatem possimus, *vt dicit Angel ibi, & Socin. consilio. 100. colum. 3. in prin.* Et circa diligentiam, vel negligentiam imputandam, considerandum est, quod † dicta præcise negligentia, non probatur, nisi quis teneatur ad factum certum, & limitatum tempore, & loco. *Bartol. consilio. 202. incipiend. carissime Domine, quem sequitur Felyn. in cap. si autem, numero tertio, de rescript.* Et semper etiam inspicitur, quod quis posset † facere illud, quod omittit, *cap. si com-*

promissarius in princip. de electio. lib. 6 & per glos. in cap. si clericus, de præbend. eod. lib. Quare cum Cardinalis Pisanus non teneretur ad certum & limitatum actum, loco & tempore agendum, non potuit ei imputari negligentia in exigendo, & ideo potest reliquos fructus exigere vsque ad integram satisfactionem contra quoscunque possessores.

5 Nec obstat, quod si quis habuit † facultatem agendi, & excipiendi, & non fecerit, quod sibi imputandum sit, quoniam dici potest negligens, *secundum Socin. consilio. 37 t. colum. 3. numer. 6. & Felyn. in cap. ex transmissa, de præscript. in princ. & Decius consilio. 454. nume.* 6. Quoniam dicebatur, quod talis facultas

6 exigendi propria auctoritate exerceri non poterat inuitis possessoribus: quia dici poterat committi vis. *Bartol. in l. creditores, in lectura secunda, columna prima, in fin. C. de pignor.* vt in proposito casu non potuit Cardinalis Pisanus propter potentiam eorum, qui

7 obtinuerunt monasterium illud exigere, & ita formaliter consideret Socin. *in d. consilio 100.* Et quia inciuile, & inurbanum fuisset, si fecisset illud, quod commode, & honeste fieri non potest, nec debet, ad quæ addi possunt ea, quæ dicit Decius *in l. periculum, in fin. ff. si certum petat* Et ita tentum die 1. Iulii *1551.* in vna Mantuana fructuū, corā Domino Archiepiscopo Barensi, *prout in eius libro folio 253.*

SVMMARIA

1 *Diligentia facta in expediendis literis non prodest acceptanti beneficium, & quare.*

2 *Literarum expeditio de iure communi non est necessaria, & quare.*

3 *Gratia dicitur perfecta supplicatione signata, & expedita.*

4 *Collatio non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi.*

DECISIO CCLXVII.

1 Diligentia facta io expediendis literis, non prodest acceptaoti beneficium vacans, & cadens in sua exspectatiua, quia

2 de iure communi non est † necessaria lite-

3 rarū expeditio, & eo ipso, quod † supplicatio est signata, & expedita, gratia est perfecta. *Bal. in l. humanum, C. de legib. Card. in proœmio clementinarum, Gemin. & Franc. in proœm. 6. & late Fely. & Deci. in rubri. de constit. Gemin. consil. 106. colu. 3. Cass. decisio. 8. de restit. spoli. Rebuff. super concordatis de mand. apost §. 1. versicul. literas. pagina 258. & sequen.* Ideo cum gratia sit perfecta sine literarum expeditione, non prohibetur acceptatio literis non ex-

4 peditis, & collatio † non tribuit plenum ius, non secuta acceptatione ex parte prouisi, *cap. si tibi. absenti, de præbend. in 6. Bartol. & alii in l. qui absenti. de donat.* Et ita alias fuit decisum per tres positiones, coram bonæ memoriæ Ioanne Mohedano, *vt refert Peregrinus Fabius in suis decisio. titul. de concess. præbend. decisione 7.* Et ita hodie *24.* Aprilis *1553.* in vna Bracaren. coram Domino Accorambono Decano fuit confirmatum, *vt in eius lib. fol. 276.*

DISPENSATIO.

SVMMARIA

1 *Constitutionis verba concilii Lateranen. sub Leone 10. sess. 9 §. dispensationes, recensentur.*

2 *Clausula dispēsationis apposita in aliqua supplicatione, dicens (non obstante concilio Lateranē.) an intelligatur, de concilio generali, vel illo sub Leone 10. celebrato.*

3 *Constitutio conciliaris tacite continet clausulam derogatoriam, & propterea ei non derogatur per clausulas generales.*

4 *Concilium Lateranen. sub Leone 10. voluit addere concilio generali, ideo speciali indiget derogatione.*

DECISIO CCLXVIII. seu I.

1 Dispensationes † autem ad plura incompatibilia vltra duo nisi qualificatis, iuxta formam iuris communis, non concedātur, nisi ex magna, & vrgenti caussa, & personis cuiuscunque dignitatis parochiales ecclesias, & earum perpetuas vicarias ac dignitates maiores, & principales, etiam per viam vnionis, vel commendæ ad vitam, vltra quatuor obtinētes, ex nunc terminum duorum annorum præfigimus, vt interim quatuor tantum ex eis retentis, reliquas dimittere teneatur, vt beneficia dimittenda huiusmodi resignare valeant in manibus ordinariorum, ad effectum, vt de illis prouideatur personis nominandis, quacūque reseruatione non obstante, &c. Hæc sunt verba, constitutionis concilii Lateranensis tempore Leonis decimi celebrati, *sessione nona, § dispensationes.* Qua disponitur, quod in futurum dispensationes, ad plura vltra duo non dentur, & quatuor quoad præsentia, videlicet, quod habentes possint retinere quatuor, & qui haberēt vltra quatuor, tenerentur dimittere infra biēnium, alioquin lapso biennio, vacarent, & retinētes incurrerent pœnas extrauagantis, exsecrabilis Ioan. secūdi: verum quia in supplicatione erat clausula dispensationis, quorumcunque obtentorum, & obtinendorū ad annum tantum, & in parte derogatoria dicebatur: Non obstante ordinatione Lateranen. Concilii, videbatur satis fuisse per illam clausulam derogatum concilio Lateranensi præfato. Sed contrarium Domini

2 firmauerunt, ea ratione: quia clausula † dispēsationis, de qua in supplicatione, de qua agitur, loquitur de cōcilio generali, de quo

in

in *ea de multa, de præb.* non, de concilio Lateranen. celebrato tempore Leonis decimi, de quo nulla mentio fuit facta in dispensatione, & propterea illi non dicitur derogatum, quoniam specialis derogatio (quæ hic non legitur) requiritur, cum concilia- 3 ris† constitutio tacite contineat clausulam derogatoriam, *secundum Archidiaconum, in cap. 1. de constitut. in 6. Roman. in l. si vero, §. de viro 23. fallen. numer. 45. ff. solut. matrimon. Felyn. in cap. nonnulli, colum. 4. in 1. regu. de rescript.* Et propterea ei non derogatur per clausulas generales. Et quia dictum con- 4 cilium Lateranense voluit †addere concilio generali, ideo de eo erat facienda specialis mentio, & requirebat specialem derogationem. Et ita fuit tentum die *20.* Maii *1551.* coram Domino Reomano in vna Segobien parochialis de Minguete, *vt in eius lib. fol. 130.*

SVMMARIA.

1 *Dispensatio præsumitur inter coniuges, qui in gradu prohibito contraxerunt, si per decem annos, & vltra, in matrimonio vixerunt, & mortui sunt.*

2 *Temporis diuturnitas facit, quod proles illegitima pro legitima habeatur, concurrēte probabili ignorantia.*

DECISIO CCLXIX.

Dispensatio præsumitur inter virum, & vxorem, qui in gradu prohibito con- 1 traxerūt, si per decē† annos cōtinuos & vltra, in matrimonio vixerūt, & mortui sunt. 2 Quia diuturnitas tēporis† quo in figura matrimonii fuerūt vir & vxor, facit, q. proles illegitima pro legitima habeatur, cōcurrente probabili ignorantia. *Abb. in cap. referente. vltim. notab. qui fil. sint legit.* Et ita tentum die 29. Maii. *1551.* coram Domino Chissanensi in vna Medusan. dispensationis, *vt in eius lib. fol. 238.*

SVMMARIA

1 *Legatus de latere potest dispensare super defectu ætatis in parochialibus vel aliis, stante consuetudine probata, non obstante Pontificali reductione facultatis legatorum, ad viam iuris, & quare.*

2 *Legatus de latere, quod facere non potest ex facultate sibi concessa, potest ex consuetudine.*

3 *Consuetudo immemorabilis est probanda, vt habeat locum, cap. quod translationem, de of. legat.*

DECISIO CCLXX

1 Dispensare potest legatus de latere† super defectu ætatis in parochialibus seu aliis ecclesiis stante consuetudine probata, & de qua per Imol. *in capit. quod translationem, de offic. leg.* Non obstante reductione ad viam iuris facultate legatorum facta per Pontificem, quia quod non potest legatus ex facultate sibi concessa, †potest ex 2 consuetudine facere, *cap. 1. de offic. leg. lib. sexto, & notant Doctores in gloss. cap. 1. eodem titulo, extra.* Et ita tentum die 5 Iunii *1551.* coram Domino Reomano, in vna Briton. beneficiorum, *vt in eius lib fol. 52.* Et maxime, quia ad hoc, vt habeat locum dispositio, *cap quod translationem, de offic. leg.* requiritur, † quod 3 probetur immemorabilis cōsuetudo, prout hic probata exstitit, *vt per Doctor. ibidem.* Et ita fuit tentum *27.* Nouembris *1551.* coram Domino Reomano, *vt in eius libro fol. 288.*

SVMMARIA

1 *Dispensatio obtenta lite pendente, non facta mētione de lite, est nulla, & subreptitia.*

2 *Narrata omnia in dispensatione obtenta lite pēdente sunt verificanda.*

3 *Narrata sunt pars gratiæ.*

DECISIO CCLXXI.

Dispensatio obtenta lite pendente, †non 1 facta mentione de lite, est nulla, & surreptitia. *Milis in repertorio, verbo gratia si est impetrata.* Prætetea omnia narrata † in ea 2 verificanda sunt, quia narrata † sunt pars 3 gratiæ. *AEgid. decisione 76.* Et ita fuit tentum in vna Posnauien. prætensi matrimonii, die *1.* Iulii *1552.* coram D. Augustino *prout in eius lib. fol. 292.*

SVMMARIA

1 *Dispensatus, vt possit capere secundum beneficiū etiam in cathedrali, si ex primo non possit viuere, non censetur dispensatum, vt primum capere possit in cathedrali & nu. 3.*

2 *Inclusio vnius est exclusio alterius.*

3 *Dispensationes sunt odiosæ, & stricte interpretandæ.*

DECISIO CCLXXII. seu 5.

Dispensatus, vt possit capere secundum 1 beneficiū etiam in cathedrali, in euentum quo ex primo non possit se sustentare, non dicitur dispensatus, vt possit capere primum in cathedrali, *argum. cap. quamuis, de præbend. in sexto, Rot. decisio. 48. in antiq. alias prima, de filiis presbyter.* Et ex eo, quia inclusio † 2 vnius est exclusio alterius, *l. cum prætor. in princip. de iudic.* Et præsertim, quia dispensationes † sunt odiosæ, & stricte interpre- 3 tandæ. *Franciscus cap. 1. in vltim. not. de fil. præsbyter. & est decisio. Rot. 136 in nouel.* In casu autem, de quo agitur, dispensatus, vt possit habere secundum in cathedrali, si primum non sufficeret, non poterat obtinere primum in cathedrali; quia sacra pœnitentiaria voluit, vt gradatim admitteretur propter defectum natalium. Et ita fuit decisum in caussa Oximen. portionis coram D. episcopo Vestano, 8. & 20. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol. 225. & 274.*

SVMMARIA

1 *Dispensatio commissaria exsecuta, sine inquisitione praeuia, non valet, & quare.*

2 *Mandatum de dispensando redditur conditionale ex clausulis, videlicet consideratis diligenter circumstantiis, & si ei ita.*

DECISIO CCLXXIII. seu 6.

Dispensatio, quando est commissaria, si 1 non reperitur facta † aliqua inquisitio 2 in ea, non est valida: † quia in bulla dicitur consideratis diligenter circumstantiis, & adest clausula (*si est ita*) Ex quibus verbis mandatum de dispensando redditur conditionale, *vt per Paris. consilio. 57. numer. 47. volum. 4. & per Felyn. in cap super clausula, si preces, de rescript.* Et ita fuit decisum in vna Oximen. portionis coram Domino Vestano, die 20. Iunii. 1552. *vt in eius lib. fol. 274.*

SVMMARIA

1 *Dispensatio ad beneficium curatum an reddatur surreptitia, si narretur Papae supplicantem esse in decimo anno, & vltra, cum vere esset in decimo, & quare, nu. 2.*

3 *Beneficia curata conferuntur constitutis in 20. anno.*

4 *Dispensatur facilius cum magis propinquo quo ad aetatem a iure requisitam quam cum alio.*

5 *Dispensationis in materia non valet argumentum a pari, vel a maioritate rationis.*

6 *Dispensatio est prouisio contra iuris regulas, & propterea narratiua verificanda.*

7 *Dictio (&) quomodo intelligatur.*

8 *Dispensationis in materia, falsitas non solum caussae finalis, sed impulsiuae, reddit gratiam ipso iure nullam, etiamsi sine dolo facta esset, nu. 9.*

DECISIO CCLXXIV. seu 7.

Dispensationis gratia, in qua narratum fuit p Porphyriu qualitet ipse etat constitutus in 15. & vltra suae aetatis anno, & per quam dispensat Porphyrius, vt parochialem ecclesiam in commendam vsque ad 18. annum posset retinere, deinde in titulum fuit 1 iudicata surreptitia † ex eo, quia probatum fuit per publicum instrumentum, quod erat natus de anno 1531 die 1. Augusti, & data dispensationis erat die 15. Augusti 1545. & sic compleuerat quatuordecim annos, & 2 dies 14. Nam Papa † facilius commendam concessit cum illa narratiua, quae etat in 15. & vltra, quam concessisset, si narrasset, quod etat in 15. non completo, quia in casu nostro erat magis proximus 25. anno, in 3 quo conferuntur † beneficia curata, *cap. ex eo. cap commissa, de elect. in 6. clem. in generali. de aetate, & qualit.* Et facilius dispensatur † cum 4 magis propinquo, quam in alio. Et in ma-5 teria dispensationis † non valet argumentum a pari, neque a maioritate rationis, *cap. si. de transla. praelat. Fely. in cap. postulasti in 10 conclusione, versi. circa tertiam conclusionem, num. 9. cum sequen de rescript.* Et maxime, quia dispensatio † est prouisio contra iuris regulas, 6 & propterea narratiua verificanda est. *Paris. consil. 51. nu 30. volum. 4.* Nec obstat, quod dictio † (*&*) quando non coniungit, resol-7 uitur in disiunctiuam, quia in casu isto (*&*) coniungit augendo, videlicet, quod est constitutus in 15. & vltra videlicet in 16. incepto. *Fely in cap. ad audientiam, el. 2. & penult. de rescr.* Accedat etiam, quod in materia † dispen-8 sationis, non solum falsitas caussae finalis, sed impulsiuae reddit gratiam ipso iure nullam. *Oldra consi. 256. vers. ad primum videtur, refert, & sequitur Dec in cap. cum cessante, not. 2. de appel.* etiamsi sine dolo † facta esset, *secundum 9 Paris. in d. consilio. 51 numer. 31. volum. 4.* Et ita fuit tentum cora Domino Oradino, in vna Pientina parochialis de Monticello. die 19. Febr. 1554 *vt in eius lib. fol. 10.*

DISPOSITIO.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio patris facta in instrumento, iudicatur vt donatio inter viuos, quando continet actu de praesenti: praesertim, quando in illo instrumento adest clausula, quod non promittit reuocare etiam ex caussa ingratitudinis, nu 2.*

DECISIO CCLXXV. seu 1.

Dispositio patris † facta in instrumento, 1 iudicatur vt donatio inter viuos, quando pater facit actus, qui habent effectum de praesenti, vt puta consignando fructus pro victu, & ideo iudicatur, vt contractus. *Bald in l. 3. in fin. C. acciat. in l. frater a fratre, qu. est. 21 ff de condit. ind. eb.* Accedat etiam, quod in instrumento adest clausula † in quo pro- 2 mittit non reuocare etiam ex caussa ingratitudinis, & ideo iudicatur, vt contractus inter viuos, non autem videtur vltima voluntas. *Deci consilio. 335. & Cur. iun. consilio. 56.* Et ita tenuerunt Domini in vna Romana domus, & viridarii coram R. D. Montisflascon. 4. Nouembris 1552. *vt in eius libro fol. 84.*

SVMMARIA.

1 *Intellectus, c. 1. de rescript. in 6.*

2 *Auditores Rotae habent iurisdictionem ordinariam in cognoscendo, secus in decidendo.*

DECISIO CCLXXVI. seu 2.

Dispositio, *cap 1. de rescript.* † *in 6.* non ha 1 bet locum in auditoribus Rotae, qui in cognoscendo † habent iurisdictionem or-2 dinariam, secus in decidendo. *Rota decisione 175. alias sexto, de iudic. & decisione 362. alias 13. de offic. deleg. in nou. & decisione 594. in antiqu. Mil. in repert. in verbo excommunicatus licet non posit. Franc. in d. cap. 1. colum. 6. versiculo decimo quaeritur. Felyn. in rubr. de rescript. columna secunda, versiculo, hos quinque casus.* Et ita fuit ten-

tentum in vna Fatfen. Abbatiæ, coram Domino Guidobono, nono die Decemb. 1552; *vt in eius libro fol.* 493.

DOCTORATVS.

SVMMARIA

1 *Doctoratus expressus in gratia prouisionis est verificandus per impetrantem.*
2 *Papa facilius confert Doctoribus beneficia.*
3 *Literatis facilius prouidetur de beneficiis.*
4 *Doctoratus probatur per publicam vocem, & famam: item.*
5 *Nobilitas.*
6 *Virtus, & similes.*
7 *Habilitas.*
8 *Valor.*
9 *Clericatus.*
10 *Regularis non potest studere legibus, neque in illis doctorari.*
11 *Probatio semiplena per publicam vocem & famam, non sufficit illi, cui ius resistit, sed plenissima requiritur probatio.*
12 *Probare debet asserens regularem studuisse legibus post professionem, cum de iure præsumatur antea studuisse, & doctoratus lauream suscepisse.*

DECISIO CCLXXVII. seu r.

DOctoratus expressus in gratia prouisionis est † verificandus per impetrãtem, 1
2 ex quo Papa facilius concedit Doctoribus beneficia, *ca. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. cap. de multa, de præbend. Innoc. & Abb. ibi col. 2. & in cap. quanto de magistris. Dec. in cap. proposuisti, colum. si. de probat.* Et literatis † facilius 3
prouidetur. *Felin. & Dec. in cap. cum ecclesiasti-*
4 *ca, de except.* Quæ qualitas Doctoratus † sufficienter probatur per testes deponentes de publica voce, & fama. *Bald. in l. prouidendum, C. de postul. Alexan. in l. de minore, §. si plurium, vltim. columna. de quæst.* qoi concludit
5 qualitatem nobilitatis, virtutis † & similiũ,
6 cum quib. homo † non nascitur, sufficien-
7 ter probari per famam, sicut dicimus in † habilitatibus, in valore, &c. Et præcipue in
8 clericatu. † Et tamen qualitas clericatus est quid accidens, & non quid naturale, & nihilominus sufficit probatio de publica voce, & fama. Nec obstat, quod sumus in regulari, qui non potest studere legibus, neq;
9 † in illis Doctorari, *cap. non magnopere, ne cleri.*
10 *vel mon.* Et ideo cum sibi † ius resistat, non sufficeret semiplena probatio per famam, sed plenissima requiratur probatio, *cap. ad decimam, de rest. spol. lib. 6. Felyn. in cap. quia veri.*
11 *simile, de præsumt. Iaf. in l. si extraneus, colum. 1. ff. de condic. ob caussam.* Quia respondetur, non probari Ioannem Giuzat. accepisse gradũ Doctoratus post professionem, vel quod professus esset ante doctoratum. Et qoia vt plurimum fratres regulares, non student legibus, credẽdum est, illum magis euasisse Doctorem, antequam esset regularis, quã postea. Didacus autem, qui agit ad excludendum Ioannem ex isto capite, debet † 12
probare ipsum Ioannem fuisse regularem, antequam legibus studeret. Et tũc intraret difficultas, an doctoratus esset probandus aliter, quam per publicam vocem, & famã. Et ita fuit tentum die 21. Maii 1554. coram Domino Oradino, *vt in eius lib. fol.* 190. Et sufficit, quod fuerit Doctor de facto, vt gratia non dicatur surreptitia, de quo vide in-fra *in verbo surreptio.*

DOLVS.

SVMMARIVM.

1 *Dolosus non est admittendus ad beneficium cessionis bonorum, vel cap. Odoardus, seu cap. peruenit.*

DECISIO CCLXXVIII. seu r.

DOlosus non † est admittendus ad beneficium cessionis bonorum, vel ad be- 1 neficium, *cap. Odoardus, vel cap peruenit*, decisio est in terminis *in antiq. 81. alias 22. de restitut spoliato.* Quam secuti sunt Domini in caussa Tolletana canonicatus de Dalauera, & parochialis de Barafas coram Reuerendo Domino episcopo Vestano, 14. Martii 1552. *vt in eius libro fol.* 109.

DOMINIVM.

SVMMARIA.

1 *Dominium non probatur per testes de auditu.*
2 *Testes de auditu regulariter non probant.*
3 *Dominium probandum est per testes deponentes de aliquo facto, ex quo resultare possit dominiũ, & etiam non interrogati, debent caussam scientiæ reddere, nu. 4.*
4 *Dominium non probatur, si testes dicunt, quẽ esse dominum, vel vidisse eum dominum.*

DECISIO CCLXXIX. seu r.

DOminium nõ probatur † per testes de- 1 ponentes de auditu, qui regulariter † 2 non probant, *cap. super literis, de test. l. testium. C. eodem tit. cum ibi notatis.* Sed debet † proba- 3 ri per testes deponentes de aliquo facto, ex quo resultare possit dominium, *secundum Bald. & alios in l cum res. C. de probat. Bartol. in l. 1. numer. 17. versicu. item oppono ff. si cert petat.* Et testes † etiam non interrogati, debent caus- 4 sam scientiæ reddere, per quam sequatur acquisitio dominii, vt propterea dicatur dominus ille, pro quo deponunt. *Bald. in l. non solum C. de testam.* in tantum, quod nullo modo sufficeret, si testes dicerent † quem 5 esse dominum, vel vidisse eum Dominum. *Bart in l. prima C. de naut. lib. 11. Innoc. in cap. cum caussam, de test. Decius consil. 221. colum 3.* Et ita tentum in vna Romana bonorum de Madrigale die 13. Decemb. 1551. corã Domino Reomano, *vt in eius lib. fol.* 87.

SVMMARIA.

1 *Dominium plene est probandũ, cum agitur de rei vindicatione.*
2 *Dominium ex traditione rei acquiritur.*
3 *Dominium probatum, non dicitur traditione nõ probata.*
4 *Dominium per indicia probari, intellige excipiendo, secus autem agẽdo, nam plena tunc requiritur probatio.*
5 *Dominium non probat actor rei vindicatione, ex instrumentis locationum, solutionibus, & aliis confessionibus, & adminiculis.*

DECISIO CCLXXX. seu 2.

DOminiũ, quando agitur de rei vindicatione, necesse est, vt probetur plene, † 1 *l. officium, de rei vindica.* Dominium enim ex 2 † traditione rei acquiritur, *l. traditionibus C. de pact.* Quæ traditio non fuit probata, ergo 3 non † dicitur probatum dominium. *Aymo. consilio. 157. numer. 3. versicul. sed præmissis non obstantibus.* Nec obstat, quod dominium 4 per † indicia probetur, *vt per Iacob. de Aren. Bal. & Salyc. in l. indicia. C. de rei vindic. Socin. consilio. 89 colum 4. versic. & pro fundamento dicebam*: Quia habent locum, quando dominium deducitur per viam exceptionis, non autem actionis, secus quando agitur ad canonizationem dominii, quia tunc requiritur plena probatio, *vt per Bartol. in l. penulti. numero quarto, ff. de condit. institut.* Et ita fuit rentum in vna Capuana Montium coram Domino Vestano, 29. Aprilis & 23. Maii 1552. scilicet ex instrumentis locationum, 5 † solutionibus, & aliis confessionibus, & adminiculis, non probari dominium ad effectũ rei vindicationis, quia ex istis præsumtiue, non plene, probatur dominium, *vt in eius lib. fol. 121. & fol. 180.*

SVMMARIA

1 *Dominium quomodo probetur.*
2 *Instrumentum an admittatur contra probationem dominii, per testes factam.*
3 *Probatio debet concludere.*

DECISIO CCLXXXI. seu 3.

1 DOminium probatur † per emtionem, & traditionem rei, pretii conuentionem, & numerationem, possessionem rei emtæ, fructuum perceptionem, & famam, *vt l. Titia. ff de solut. l. cum res. C. de probat. A Egi. decisio. 740 & Alexand. consilio 82. volumine septimo.* Et testes inducti ad illud probandum 2 optime probant, nec instrumentum, † cõtra istam probationem productum, elidit dictã probationem, quia non verificatur, quod ille, qui emit, domum illam posse derit, & potest esse, quod alius possederit, & acquisiuerit domum ex alio titulo, & sic 3 probatio † non concludit, prout concludere debet, *cap. in præsentia, de probat.* præstim ad elidẽdam perfectam probationem. Et ita tenrum die 21. Aprilis 1553. in vna Romana census, coram Domino Decano, *vt in eius libro fol. 267.*

DONATIO.

SVMMARIA.

1 *Patronatus laicorum donatio, accedente consensu episcopi vel Papæ, valet.*
2 *Intellect. c. fin. de concess. præbend.*
3 *Papa est ordinarius ordinariorum.*

DECISIO CCLXXXII. seu 1.

DOnatio iuris patronatus laicorum † 1 facta, accedente consensu episcopi vel Papæ, valida est. *Imol. in cap. final. de institut. & Lambert. in tractat. de iure patronat. secundo articul 4 quæstio. princip. fol. 137.* Nec obstat text. *in capit fin. de concess. præbend.* Quoniam † 2 loquitur, quando pro certa persona præferenda daretur facultas, quia tunc esset timor, quod præsentandus captaret mortem alterius, *vt dicit ibi Abb.* Sed vbi cessat, suspicio non habet locum, *vt declarat Lambertin. in d. tractat. folio 189. 4. colum. numer. 6. & 8.* In casu isto donatio fuit confirmata per Papam, qui est ordinarius † ordinariorum. 3 Et ita fuit resolutum in caussa Cracouien. parochialis coram Domino Accoramboно Decano, die 20. Maii 1551. *vt in eius lib. fol. 289.*

SVMMARIA

1 *Donatio facta in vrbe per mercatorem externum alicui debet insinuari.*
2 *Statutum vrbis, de donationibus insinuandis, prouidet circa solemnitates actus, & non circa habilitatem personarum, ideo attenditur locus contractus.*

DECISIO CCLXXXIII. seu 2.

DOnatio facta per mercatorem exterũ in vrbe alicui, debet † intimari, stante 1 statuto vrbis, quod donationes insinuentur, quia statutum † prouidet circa solemnitates actus, non circa habilitatem per- 2 sonarum contrahentium: & ideo attenditur locus contractus *Abb. consilio. 52. versic. sed his non obstantib. volum. 2. Cornel. consilio. 185. numer. 9. volum 2. omnes Doctores, in l. cunctos populos. C. de sum. trini. & fid. Cathol. vide infra in verbo statutum vrbis, requirens in instrumentis donationum insinuationem.*

SVMMARIA

1 *Donatio iurispatronatus facta compatrono, valet sine consensu episcopi.*
2 *Compatronus non dicitur filius, viuẽte patre.*

DECISIO CCLXXXIV. seu 3.

DOnatio iurispatronatus facta compatrono, valet sine consensu episcopi. † 1 *Lambertin. late in tractat. iur. patron. 12. articu. 2. q. princ. 2. partis, lib. 1. fol. 106.* Et compatronus, non † dicitur filius viuente patre. *Lambertin.* 2 *dicto*

dicto tract. 2. articu. 6. quæst. princ. a. partis, versic. quid modo si pater. Curt. in eodem tractat. in verb. competens, q. 7. vt latius videri poteʃt, vt fuit deciſum in cauſſa Salernitana ſancti Andreæ ſub die *1.* & 5. Iunii 1551. *vt in eius lib. f. 44. & 66.*

SVMMARIA.

1 *Donatio ſeu retroceſsio rei in iudicium deducta facta a non litigante lite pendente, valet.*

2 *Litigioſi vitium obſtat ſolum litigantibus, non autem tertio, quin poſsit ſuper re litigioſa contrahere.*

DECISIO CCLXXXV. ſeu 4.

1 DOnatio † ſeu retroceſſio rei in iudicium deductæ, facta a non litigante lite 2 pendente, valet: quia etſi acquiſitio † rei litigioſæ facta per perſonas collitigantium non valeret, tamen acquiſitio rei litigioſæ facta per perſonam alterius quã litigantis, & ſic tertii, non eſt prohibita. *Ange. in auth. de litig. in princip. colum. 3. verſic. item ex cauſſa tranſactionis. AEgid. deciſio. 749 per ca. Abbate ſane, de re iudic. lib. 6. Curti. ſenior conſil. 72. numer. 9 Pariſ. in conſilio. 125. numer. 11. lib. 1.* Et ita Domini tenuerunt in vna Mediolanenſi diſpenſationis coram R. D. Chiſſanen. die *11.* & *29.* Ianuarii 1552. *vt in eius lib. fol. 10. & 34.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio iurata, non indiget inſinuatione, quoniam iuramentum illam ſupplet.*

DECISIO CCLXXXVI. ſeu 5.

1 DOnatio iurata † non eget inſinuatione, quia iuramentum illam ſupplet. *Federi. de Senis conſilio. 281. Bald. in ca. cum contingat. de iur. iur. colum. 4. vbi Abb. & Imol. Rui conſil. 132. num. 3. lib. 4. Aym. conſil. 118. num. 1. & Grat. conſilio. 170. colum. fi. volum. 1.* Et ita Domini concluſerunt in cauſſa Mediolanen. diſpenſationis, coram D. Chiſſanen. die 11. & *29.* Ian. *1552. vt in eius lib. fol. 10. & 34.* Idem fuit deciſum in cauſſa Romana domus, & viridarii, coram Domino Montisflaſconen. 24. Octobris *1552. vt in eius lib. fol. 53.* quia iſta eſt communis opinio *ſecundum Dec. in conſi. 239. colum. 1. in fin. verſicu. præterea. Tiraqu. in l. ſi vnquã, in princ. nu 178. C. de reuoc. donatio.*

SVMMARIA

1 *Donatio iuriſpatronatus facta per laicum laico valet, ſi facta reperitur cum epiſcopi conſenſu. Idem ſi cum conſenſu legati de latere habentis generalem facultatem, nu. 2.*

2 *Legatus de latere in beneficialibus, & iuriſdictionalibus concurrit cum ordinario, & inter eos habet locum præuentio.*

3 *Legatus de latere an poſsit detrahere aliquid iuriſdictioni ordinarii.*

4 *Legatus de latere conſentiendo donationi iuriſpatronatus, non infert aliquod præiudicium ordinario.*

5 *Conſenſus an dicatur impunitus, quando fit contra ius, quod in contrafacientem nihil vltra diſponit.*

DECISIO CCLXXXVII. ſeu 7.

DOnatio iuriſpatronatus facta per laicũ laico, † valet ſi in ea adeſt cõſenſus epi- 1 ſcopi. *cap. illud de iur patro.* Et idem eſt, ſi adeſt † conſenſus legati de latere habentis ge- 2 neralem facultatem, quia in beneficialibus, † & iuriſdictionalibus concurrit cum 3 ordinario, & inter eos eſt locus præuentioni. *Franc. in cap. 1. colum. fina. de offic legat. in 6.* Nec obſtat, quod legatus de latere, nõ poſſit detrahere aliq̃d iuriſdictioni ordinarii, *vt per Franc. in d. cap 1. in fi.* Quoniam reſpondetur, quod legatus † conſentiendo dona- 4 tioni, non infert aliquod præiudicium ordinario. Nec Roc. de iuriſpatrona *in verbo, p con. num.* 6. ex aduerſo allegatus hoc dicit, ſed bene dicit, quod ordinarius non debet conſentire, ſi eſt præiudicialis illa donatio eccleſiæ: ſed ſi † conſenſit, nihil diſponit 5 ſuper hoc. Et ita fuit deciſum in cauſſa Viſen. parochialis de Budioſa, coram Domino Veſtano *10.* Octobris 1552. *vt in eius lib. folio 307.* Et vide infra, *in verbo legatus de latere.*

DOS.

SVMMARIVM.

1 *Dos probatur per verba enũtiatiua inſtrumenti contractis inter alios fauore dotis, etiamſi eſſent enuntiata inter diuerſas perſonas, nu. 2.*

DECISIO CCLXXXVIII. ſeu 1.

DOs probatur † per verba enuntiatiua 1 inſtrumenti contracti inter alios fauore dotis. *Bartol. conſilio. 123. Roma. conſilio. 534. & per Alexan in conſilio allegato per Decium in conſil. 35.* vbi dicit, procedere, etiamſi eſſent enuntiata inter diuerſas perſonas. *Deci. in in l. ex his, numer. 11. & ſequen. C. de milit. teſtam. & Deci. conſilio. 35. numer. 2.* Et ita fuit tentum in vna Ceruien. pecuniaria, coram Domino Guidobono die *20.* Maii 1551. *vt in eius lib. fol. 301.*

ECCLESIA.

SVMMARIA.

1 *Eccleſiæ appellatione quid veniat in fauorabilibus.*

2 *Diſpoſitio eadem habet locum in materia proportionabili.*

DECISIO CCLXXXIX. ſeu 1.

ECcleſiarum appellatione veniunt † ec- 1 cleſiæ collegiatæ & conuentus monachorum in materia fauorabili, *cap. relatum. in ver. nomine autem eccleſiarum. de teſt. Ioan. Andr. in cap 2. de reſtit. in integr in 6. Cardin. in clem. diſpẽdioſam, de iud.* Cum autem materia, de qua agitur, ſit proportionabilis æqualiter monaſteriis, ſicut eccleſiis, & ſimus in materia fauorabili, non poteſt videri cauſſa

diuersificatis † cur dispositio comprehentes ecclesias, & pia loca non comprehendat monasteria, *vt per Doc. in cap. grandi de suppl. neglig. prælat. lib. 6. super glos. in verbo monasteriorum, vbi Philip. Franc. numer. 8.* Et ita fuit tentum in vna Romana obseruationis contractus, die 25. Maii 1551. coram Domino Chisianensi, *vt in eius lib. fol. 20.*

SVMMARIVM.

1 Ecclesiã ædificasse dicitur ille, qui dedit domum pro construenda ecclesia.

Decisio CCXC. seu 2.

Ecclesiam ædificasse dicitur ille, qui dedit domum pro constituenda † ecclesia. *Rochus de Curte in tractat. iur. patronat. super verbo fundauit quæstione nona. & Lambert. in eodem tractat. articul. decimo tertio quæstio. principij primæ partis, 1. lib. fol. 24. versiculo quarto decimo.* Et ita tentum die 26 Iunii 1551. in vna Militan. decimarum, corã R. D. Baren. *vt in eius lib. fol. 237.*

SVMMARIA

1 Ecclesia de qua Papa prouidit absenti non dicitur vacare quoad Papam, licet vacet, quoad prouisum donec acceptet.

2 Pensionis narratiua est verificanda.

Decisio CCXCI. seu 1.

Ecclesia, de qua Papa prouidit absenti, non † dicitur vacare quoad Papam, licet quoad prouisum dicatur vacasse quousque non acceptauit, *vt per Doctores in cap. si tibi absenti. de præbend. in 6.* Et ideo fuit annullata pensio imposita per Papam super ecclesia Tarusiana vacante, quæ vere vacans non erat respectu Papæ, quia per diem ante prouiderat de ea Reuerendiss. Cardinali Pisano, licet non constaret de eius acceptatione, & sic Camillus de Rubeis, non † verificauit narratiuam suæ pensionis, & ita fuit resolutum in caussa Tarusiana pensionis coram Domino Peregrino Fabio episcopo Vestano, die 27. Ianuarii 1552. *vt in eius lib. suo fol. 13.*

SVMMARIA

1 Emphyteotam, vt condemnari faciat ecclesia ad deuolutionem, sufficit si probet solutionem per decem annos cum allegatione tituli, limita, quando agitur de præiudicio tertii, & contra ecclesiam, nu. 2.

3 Intellectus gloss. & Iaso. in l. 2. C. de iure emphyteotico.

Decisio CCXCII. seu 4.

Ecclesia, quando agit contra emphyteotam ad emphyteusin soluendam, & probat solutiones decennales, habet intentionem fundatam, licet non doceat de titulo emphitheusis: sufficit enim, quod illũ alleget, & probet solutionem per decem annos. *Bald. in l. 1. num. 15. C. de fideicommiss. Alex. in consil. 113. col. fin. vers. aut sumus, vol. 4. Decius in consil. 146. num. 1. versic. & cum pro tali vinea. & in l. si certis annis, nu. 15. vbi Alex. Imol. & alii. C. de pact. Felyn. in cap. cum Bertoldus, nu. 38. de re iudic. Bald. de præscript. 1. parte 3. partis prin. quæst. 10. num. 35. Pari. qui attestatur de communi in consil. 7. num. 2. vol. 4.* Licet non † sufficiant decennales solutiones, quando agitur de præiudicio tertii, & contra ecclesiam. Et ita procedit optimo gl. & Ias. in l. 2. C. de iur. emphy. Et ita fuit decisum in caussa Portugalen. prædii coram D. Capisucco die 4. Aprilis 1552. *vt in eius lib. fol. 129.*

EDITIO.

SVMMARIVM

1 Edere quis non tenetur instrumenta ad fundandam intentionem aduersarii, maxime super delicto.

Decisio CCXCIII. seu 1.

Edere quis non † tenetur instrumenta ad fundandum intentionem aduersarii, & maxime super delicto, *argumento, l. qui accusare. C. de edendo.* Et ita tentum die 18 Ianuarii 1552. in vna Tullen. canonicatus, coram Domino Accorambono Decano, *vt in eius lib. fol. 28.*

SVMMARIVM.

1 Edere instrumentum etiam proprium, quãdo quis teneatur.

Decisio CCXCIV. seu 2.

Edere instrumentum † tenetur communitas Alprelli quod confessa fuerat habere, licet postea huiusmodi confessionem reuocasset, quia illud habebat in Archiuio suo, & poterat cogi per communem obseruantiam Rotæ de officio iudicis, etiamsi instrumenta essent propria. *Rot. decis. 313. alias 5. licet pars in nouel. de probat.* licet fuerit deductum consilium Ruin. *69 num. 14 lib. 4. & Dec. inc. num. 64. de probat.* Et ita fuit tentum in vna Spoletana bonorum coram Accorambono die 8. Maii 1552 *fol. 263.*

ELECTIO.

SVMMARIA

1 Electio non cadit inter beneficiatos in simplici parochiali ecclesia, quamuis ipsi sint patroni.

2 Campana sonus pro congregãdis patronis non facit beneficium electiuum, nec ecclesiam collegiatam.

3 Beneficia illa dicuntur de iure electiua quæ sunt caput collegii, non alia.

Decisio CCXCV. seu 1.

Electio non † cadit in simplici parochiali inter beneficiatos illius ecclesiæ, quãdo vacat aliquod beneficium in illa ecclesia, licet ipsi sint patroni, nec sonus † campanæ pro congregandis compatronis facit beneficium electiuum, nec ecclesiam collegiatam, nisi constiterit de signis, & insignis

gniis a iure ad faciendum collegium requisitis, *vt per Roma. consi. 436.* Et de iure illa beneficia dicuntur electiua, quæ sunt † caput collegii, non autem alia in ecclesia collegiata consistentia. *glo. in cap. quia propter de elect. Staphil. de literis grat. & instit. fol. 58. in versi. ad secundum Egid. decisione 9.* Et ita fuit resolutum in vna Calaguritan. beneficii de Hetenuri. die 22. Maii 1551. coram domino Reomano, *vt in eius lib. fol. 177.*

SVMMARIA.

1. *Electio Abbatis facta per monachos proprii monasterii, præualet electioni factæ per Abbatem de populeto alterius monasterii.*
2. *Electio Abbatis de iure pertinet ad Abbatem proprii monasterii.*
3. *Electio Abbatis fieri debet per alium scientibus propriis monachis, vt ille in quasi possessione eligendi constituatur.*
4. *Quasi possessio non prodest illi, qui habet contra ius commune, sed requiritur titulus.*
5. *Electio facta ob vnam caussam, non extenditur ad aliam.*
6. *Cessante caussa cessat effectus.*

DECISIO CCXCVI. seu II.

Electio Abbatis, facta per monachos proprii Monasterii, præualet electioni [1] † factæ per Abbatem de Populeto alterius monasterii, non obstante, quod Abbas de [2] Populeto solus alias elegerit, quia electio † Abbatis de iure pertinet ad conuentum proprii monasterii *c. 1. & c. cum terra de elec. & notatur in cap. quapropter eodem titulo.* Nec obstat, quod Abbas de Populeto alias elegerit, quia non constabat, quod electiones [3] † factæ fuissent præsentibus, seu scientibus propriis monachis. *Alex. consi. 16. num. 13. lib. 5. Dec. consi. 126. in fin.* Præterea quando [4] ius commune facit contra possidentem, & pro eo qui petit, non sufficit quasi possessio, sed est necessarius titulus prout in iure eligendi ponit Imo. *in cap. 2. num. 5. de in integ. resti. Abb. in cap. constitutus. num. 2. de elect. Rip. in cap. cum ecclesia Lutrina. num. 125. de caus. pos. & propriet. late August. Bero. in cap. 1. num 63. & seq. & in cap. literis. num. 87. de rest. spoliato.* qui titulus est iustificandus aliter, quam per possessionem, *vt ibi per Doctor. & in cap. 1. de præscript. in 6. & in cap. 1. de restitut. spol. in 6.* Accedat, quod in hoc casu electiones factæ ab Abbate de Populeto, fuerunt limitatiue [5] factæ † videlicet propter carentiam monachorum proprii monasterii, & non libere. Ideo non extenditur ad alium casum. *Bart. in l. 1. § si quis hoc interdicto. num. 1. & 2. ff. de itin. actuq. priui.* Tempore enim electionis factæ ab istis monachis proprii monasterii, cessabat illa carentia monachorum, & ideo [6] debet cessare facultas eligendi Abbatis de Populeto. *argum. l. quia propter necessitatem ff. de regul. iur.* Et ita fuit tentum coram domino Reomano 29. Aprilis 1552. in vna Maioricensi Abbatiæ de regali, *vt in eius lib. fol. 153.*

SVMMARIA.

1. *Electio Prioris Cluniacensium pertinet ad Abbatem ipsorum ex priuilegio.*
2. *Institutio est nomen generale aptum comprehendere collationem, institutionem, electionem, & quamcunque dispositionem.*
3. *Dictionis (omnimoda) vis, & num 4.*
4. *Institutio libera non dicitur illa, quæ requirit electionem.*
6. *Disponere libere ille non potest qui alterius consilium vel electionem expectare debet.*
7. *Pleno iure hæc verba quid important. & nu. 8.*
9. *Impetratur frustra a sede Apostolica id quod de iure communi impetranti spectat.*
10. *Exclusio vnius est inclusio alterius.*

DECISIO CCXCVII. seu III.

Potestas eligendi Priorem monachis, & conuentui sublata fuit per verba priuilegii concessi Abbati † Cluniacensi pro tempore existenti. [1] Dicebatur enim in priuilegio, quod Abbas habeat liberam institutionem, & destitutionem Prioris, ex quibus sequebatur, quod si poterat destituere, (quod plus est) possit etiam conferre, quod minus est, & hoc maxime suadebatur, ex illa clausula subsequenti, ne quis contra illa quicquam facere vel attentare præsumat, quod si aliquis de ipso ordine contrafecerit, vel super electione facienda in prioratibus eiusdem ordinis vel confirmationis ipsius a sede Apostolica literas impetrauerit, nisi ipsæ literæ plenam de ipsis mentionem fecerint, nullius penitus sint momenti. Et ratio est, quia verbum instrumento † est nomen generis aptum comprehendere collationem, institutionem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem. [2] *Alex. consi. 142. num 7. lib 6* Et quia in priuilegio dicitur, quod omnimoda institutio, & destitutio spectet ad Abbatem. Ergo sequitur quod ad eum spectet collatio, quia quando alicui verbo additur † dictio, *omnimoda*, facit vt illud verbum capiatur, vt genus, & ideo [3] omnia in genere contenta concessa censentur. *Glo. in clem 1. in verbo omnimodam. de for. compet. Fely. in ca. grau. ad fi. de offi. ord. & in ca. auditis. nu. 13. de præscri. Paris. cons. 9. nu. 3. li. 1.* Etiam si illud de quo agitur esset de reseruatis † *Princ. Dec. cons. 197. col. 2. vers.* Præterea propter verbum omnimodam. Adest etiam in dicto priuilegio, quod institutio & dispositio dictorum prioratuum sit libera Abbatis, ergo non est alterius expectanda electio. Nam ea, quæ † requirunt electio-

nem, non dicitur libera institutio. *Cardin. in clemen. prima. in sexta quaestione, in solutione contrariorum. de suppl. neglig. prælat. Dec. consi. 121. in princip.* Et est regulare, quod non dicatur † libere posse disponere ille, qui alterius electionem, vel consilium exspectare debet. *Curtius iunior. consilio secundo, numero 3. colum. 1. Ias. consi. 130. col. fin. vers. quantum ad domos. vol. 4. Cur. in trac. de iurepatro. vers. ipse vel is a quo. num. 31.* Et dicitur etiam in priuilegio, quod Priores, monachi, & loca sint pleno iure † subiecta Abbati Cluniacensi in spiritualibus, & temporalibus, ideo sequitur, quod collatio libere spectet ad illũ, cum alias non diceretur pleno iure subiecta esse, *ut dicit Ab in ca. cum, & plantarum. col. final. versi. ultimo casu, de priuil. post gloss magistralem ibi, & Cardina. in §. in ecclesiis in princi.* Et quod † transeant omnia, tradit *Abb. in cap. cum inter. columna quarta. vers. in 3. membro. de re iudicat. Card. in clemen. prima. in sexta opposit. de exces. prala.* Et quod transeant omnia. *Felyn. post Abb. in cap. auditis, de præscrip. num. 8.* Accedat & illa ultima clausula, inhibentes, ex quibus omnib. constat, quod Papa voluit illos omnimoda electione priuare, & quod plus est, voluit, quod illud ius eligendi imperrare non possent a sede Apostolica, a qua frustra impetrassent, quod sibi de iure communi competiisset. *l. 1. C. de thesaur. lib. 10.* Et vnius exclusio † est alterius inclusio. *l. cum prætor. ff. de iudi. l. si maritus C. de procur.* Et ita fuit resolutum die 29. Febr. 1552. coram domino Augustino, in vna Lugdunensi prioratus. *prout in eius lib. fol. 74.*

EMPHYTEOTA.

SVMMARIA.

1. *Emphyteota excusatur a pœna caducitatis si non soluit pensiones decursas lite pendẽte ob prætensiones damnorum & interesse ratione iniusta expulsionis.*
2. *Emphyteota iniuste expulsus a domino directi potest contra illum agere ad interesse, & omnia lucra, quæ toto tempore erat ab emphyteosi percepturus.*
3. *Emphyteota an habeat bona domini directi hypothecata propter illius contrauentionẽ, ut probabiliter possit uti retentione pensionum debitarum lite pendente. num. 4.*
5. *Caducitas vitatur si non fuit solutum per errorem.*
6. *Spolium domini directi aperit viam emphyteotæ, non solum ad fructus, sed etiam ad totale interesse, & lucrum, & antea non potest dici mora commissa.*

Decisio CCXCVIII. seu I.

EMphyteota, qui prætendit se esse creditorem occasione damnorũ, & interesse caussatorum propter expulsionem factam a domino, a bonis, potest se excusare a caducitate incursa ob pensiones non solutas, quæ lite pendente decurrerunt: tum quia propter expulsionem † potest agere ad interesse, & ad omnes fructus, & omnia lucra, quæ ex bonis erat percepturus toto tempore emphyteosis. *l. si fundus. versi. nam et si colonus. ubi gloss. & omnes. l. qui fundum. l. si in l. 5. si colonus. ubi Castr. l. si insulam. ff. loca.* tum etiam, quia propter † contrauentionẽ domini, emphyteota pro damnis, & interesse habebat hypothecam omnium bonorum domini, ut in instrumento emphyteosis cauebatur, & ideo emphyteota probabiliter † poterat uti retentione pensionum debitarum lite pendente. *Paris. consil. 100. num. 35. & 36. volum. 2. post Corn. in consilio per eum allegato.* Quod suadetur, quia sicut caducitas euitatur, si non fuerit solutum per errorem. *secundum Iaso. in l. 2. q. 19. versi. limita tamen hanc conclusionem. C. de iur. emphyteu.* Pari modo dicendum in casu nostro videtur, dummodo licita fuerit retentio, propter non canonicam caussam spolii commissi a domino, ex quo spolio orta fuit actio non solum ad fructus, sed etiam ad totale interesse & lucrum, quæ omnia ex liquidatione in actis facta erant deducenda, & antea non poterat dici mora incursa. *secundum Bald. in l. acceptam. oppositione sexta. C. de usuris. & per Affl. decis. 205.* Et ita fuit resolutum coram domino Antonio Augustino, in vna Bononiensi locationis bonorum 8. Iunii. 1552. *ut in eius lib. fol. 93.*

SVMMARIA.

1. *Emphyteota cessans in solutione, pendente lite, incurrit caducitatem.*
2. *Offerre partem an, & quando quis teneatur petenti totum.*
3. *Intellectus ad l. si rem. §. fin. ff. de pignorati. actio.*

Decisio CCXCIX. seu II.

EMphyteota pendẽte lite super caducitate, si cessat in solutione pensionis, incurrit caducitatem. † *Capic. deci. 16. num. sexto. versic. sed quoniam.* Et ratio est, quia ius superueniẽs pendente iudicio ex caussa de præterito, facit conualidari iudicium. *l. si rem. §. fin. ff. de pignorat. actio. l. si mandauero tibi, ut a Titio. ff. manda. Bart. in l. si Titius. num. 2. ff. de verbo. oblig. Capell. Tholos. q. 30. late Ant. Gabriel. per multos annos per me visus post hac scripta comm. opin. libro 2. conclus. secunda. numero primo. de iud.* Non obstat doctrina Bartol. *in l. qui solidum. ff. de leg. 2.* Quia in casu suo vera est, dum dicit, quod si quis petit † totum, non tenetur partem offerre,

ex quo

quo a principio, vere non debebat totum, sed si pendente lite totum debetur, non habet locum doctr. Bartol. per leges allegatas per Capic. *in d. decis.* 16. Quia textus † omnes loquuntur, quando ius supervenit circa eandem rem petitam. Et ita fuit resolutum die 26. Octobris 1551. In vn. Bononiensi locationis, coram domino Antonio Augustino, *vt in eius lib.* 1. *fol.* 238. Supradictam decisionem domini confirmarunt die 4. Nouembris 1551. *vt in eiusdem lib.* 2. *fol.* 49. de qua decisione videas infra *in verbo iudicium*.

SVMMARIA.

1 *Emphyteota incidit in caducitatem, propter iuramentum ob cessationem vnius termini tantū, in solutione canonis seu mercedis: item propter statutum Bononiæ, de quo hic.*

2 *Oblationes emphyteotæ non attenduntur, quando non sunt pro integra summa debita.*

3 *Caducitati datur locus, ex defectu solutionis in vno numo.*

DECISIO CCC. seu III.

1 EMphyteota ex cessatione vnius termini tantū in solutione canonis, seu mercedis, † incidit in caducitatem, propter iuramentum appositum in contractu. *Alexand. consi.* 85. *vol.* 1. Item propter statutum
2 ciuitatis Bononiæ disponens, † quod si cessauerit in vna solutione, emphyteota incurrat in caducitatem, nec faciūt oblationes, quia non fuerunt factæ pro integra summa
3 debita, & defectus solutionis † in vno numo, aperit locū caducitati. *Iaf. in l.* 2. *q.* 16. *nu.* 54. *C. de iur. emphyt. & in authent. qui rem. num.* 16. *versic. reuertor. C. de sacrosa. ecclesiis. Andr. Sicul. consi.* 36. *in fin. volum. secund. Gozadi. consil.* 99. *num.* 8. Et in istam partem domini inclinarunt die 2. Decembris 1551. coram domino Augustino in vna Bononiensi locationis, *vt in eius lib. fol.* 52.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota, vt cadat ab emphyteosi ob caducitatem, requiritur domini explicita declaratio, & an sufficiat illa facta per generalem procuratorem. num.* 2.

DECISIO CCC. seu IV.

EMphyteota nūquam cadit ab emphyteosi propter caducitatem, nisi declaretur per dominum, & explicite. *Cassa. decis.* 2. *de loca. vide infra in versi. mandatum*
1 *procuratoris.* Nec potest † procurator generalis declarare, quia requiritur speciale mandatum. Vide infra, *procurator generalis.*

SVMMARIVM.

1 *Emphyteosis simpliciter patri concessa sine filiorum mentione, censetur pro se, & filiis, non vt heredibus concessa: ita vt illis praeiudicare non possit alienando.*

DECISIO CCCII. seu V.

EMphyteosi ecclesiæ concessa simpliciter patri, absq; mentione filiorum, cen-
1 setur † pro se & filiis, non vt heredibus cōcessa, & tunc pater non potest filiis præiudicare alienando, *secundum Spec. in lit. de locat. §. nunc aliqua. vers.* 78. Et est magis communis opinio, de qua attestatur Alexand. *consil.* 106. *num.* 9. *& consilio* 107. *num* 10. *vol.* 4. *& Iaso. latissime in consil.* 213. *numer* 4. *lib.* 4. *Dec. consi.* 239. *num.* 6. *& Ruinus consi.* 48. *num.* 6. *&* 12. *lib.* 1. *Gozad. consi.* 75. *num.* 4. Et ita tētum in vna Romana Vineæ, die 10. Maii. 1552. coram domino Augustino, *vt in eius libro fol.* 226.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota agnatus est praeferendus, quando ecclesi. voluit alteri concedere, secus si velit penes se retinere.*

DECISIO CCCIII. seu VI.

EMphyteosis si est finita, & ecclesia vult rem penes se retinere, non tenetur agnatis mortui illam renouare, sed si ecclesia voluisset aliun inuestire, tunc præferēdus est agnatus illius, cui fit in emphyteosin prius res ecclesiæ concessa, *secundum Ab. in cap. bona. eccl. clu. penult. num.* 28. *versic. in gloss. fin. de postul. prælat. Curt. senior consil.* 48. *colum.* 3. *num.* 9. *versic. & idem sequitur Panormitanus Aretis in l. si mihi. & Titio. colum.* 5. *post princip. vers. hoc autem præcipue est verum, de verbo. obliga sequitur Rip. in l.* 1. *colu.* 2. *vers. contrarium tenet Dec. ff. de priuil. credit. Gozad. consi.* 30. *num.*... *Corsettus in d. cap. bona in additione in verbo vocationem, in tertia limitatione.* Et ita fuit decisum in caussa Portugallensi prædii, coram domino Capisucco Lunæ, 14. Iunii 1552. *prout in eius lib. fol.* 217.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteosi finita per generationem finitam, vel alio mod sine culpa emphyteotæ, potest ecclesia censum augere, & cogi ad renouandum, & quibus? quæ opinio habet locum etiam in ecclesia: limita si ecclesia velit per se retinere. nu.* 2.

DECISIO CCCIV. seu VII.

EMphyteosi finita per generationem finitam, vel alio modo, sine tamen culpa emphyteotæ, potest ecclesia censū augere, & cogi ad renouandū, potius descendentibus emphyteotæ, quam aliis *secundum Barto. in l.* 1. *num.* 1. *ff. de priuileg. cred. & in l. si mihi. & Titio num.* 7. *de verbo oblig. & in l.* 1. *§. permittitur de aqua quoti. & æsti. quam opinionem communiter sequuntur Doctores secundum Alexand. consil.* 80. *numer.* 11. *lib.* 1. *& Rip. in d. l.* 1 *num.* 6. *de priuileg. cred. vbi alios adducit. Quæ opinia habet locū etiā in ecclesia, secūdū Anchar. in consi.* 174. *col. fi. ver. vlterius aduertendū & Bar. in d. l.* 1. *de pri. cred. loqtur in præl. Goz. cōs.* 86.

num.24.& Ruin in consi.131.num.36.volum.1. Et ita fuit resolutum in caussa Portugall. prædii, coram domino Fabio Decano *13* Ianuarii. *1553. vt in eius lib.fol.8.* Quam cõ-clusionem limita, nisi † ecclesia vellet pro se retinere, secundum magis communem opinionem, de qua per *Abb. in cap. bona, el.2. numer.28. versi. in gloss. fin. de postul. prælat.* Et per alios allegatos in decisione facta coram Capisucco in hac eadem caussa. sub die *13.* Iunii *1552. vt in eius lib. fol. 217.*

EPISCOPVS.

SVMMARIA.

1 *Episcopus non potest synodum congregare sine consilio capituli.*

2 *Episcopus non potest statuta condere sine consilio capituli. & num. 4.*

3 *Consilium alicuius vbi requiritur, quid seruandum.*

DECISIO CCCV. seu I.

Episcopus non potest synodum congregare sine consilio † capituli. *Innocent. in cap. nisi, de auctorit. & vsu pall.* Nec minus potest † statuta condere sine consilio capituli. *cap. quanto. de his, qui fiunt a prælat. Dominic. & Archid 18. distinc. cap. in summa. & in cap.1. num 13. de constit. lib 6. Fely. in cap. super his. de maior & obed. & firmat post alios Henric. Boich. in tractat. de synodo tertia part. num. 137. versi. limit.2.* qui attestatur de communi opinione, & vbi consilium alicuius requiritur ad faciendum aliquem actum, debet prius ille actus tractari in præsentia illius, & super eo consilium eius haberi, & debito termino exspectari responsum *cap cum olim, vbi Abb. numero secundo, de arb.* Et est ratio, quia capitulum posset caussas allegare, ex quibus episcopus moueri possit, & meliores rationes sumere pro expeditione actus gerendi. *Domi. in capite primo. de constitut. in 6. Ioan. Andr. in regula, nullus ex consil. de reg. iur. eod. lib.* Ex prædictis fuit resolutum in vna Illerdensi iurisdictionis. 8. & *16.* Iunii 1552. coram Reomano, videlicet constitutiones † factas ab episcopo de rigore iuris, non fuisse rite & recte factas, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requiritur. Verum quod de æquitate canonica tenentur illas seruare, quia sunt æquæ, & sanctæ. *vt in eius lib. fol. 233. & 260.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus potest suam iurisdictionem exercere, in quacunque parte suæ diœcesis, & contra quoscũque etiam inuitos in ea exsistentes, quod extenditur etiam ad Vicarios suos. num. 2.*

2 *Episcopus quamuis interdum retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco diœcesis, tamen communitas illius loci non potest contra episcopũ intentare se manuteneri in illa possessione, & quare? quænta ad fauorem episcopi Vercellensis, contra communitatem terræ Bugellæ.*

3 *Subditus cõtra dominum non habet quo ad iurisdictionalia remedium, vti possidetis.*

4 *Consuetudo nulla in contrarium potest episcopũ impedire in corrigendis excessibus subditorũ.*

6 *Præscribi non potest contra episcopum circa iura episcopalia.*

7 *Quasi possessionis status in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis minime cõceditur.*

DECISIO CCCVI. seu II.

Episcopus in quacunque parte suæ diœcesis, quoad omnes vbique exsistentes intra fines suæ diœcesis, & etiam contra inuitos potest † exercere suam iurisdictionẽ. *cap. venerabilibus. &c. de Xenedochiis, de relig. domi. gloss. quam omnes Doct. sequuntur in clem. 1. in verb. aut eorum. de foro compet.* Quare siue episcopus sit in ciuitate, vel alibi, per diœcesin, & siue per se, siue per Vicarios † suos quouis modo solitus sit exercere iurisdictionem, dicendum est, mediante assistentia iuris communis esse quæsitum episcopo quasi possessionem indifferenter, prout sibi de iure communi facultas competit, *Ant de Butr in cap. fi. num. 46 de caus. possess & propriet. Mil. in repertorio in verb. possessio seu quasi.* Nec obstat, quod aliquando episcopus † retinuerit Vicarium generalem in aliquo loco diœcesis, ex quo communitas seu vniuersitas dicti loci, petat eam manuteneri in illa possessione, quoniam respondetur, quod subditus † contra dominum non habet quoad iurisdictionalia remediũ vti possidetis. *Bar. in l 1. §. huius interdicti. ver. sed pone. ff. vti possidet.* Nec vlla † consuetudo, quæ in contrarium deduceretur, posset episcopum impedire in corrigendis excessibus subditorum. *cap. irrefragabili. de officio ordinarii.* Nec præscribitur contra episcopũ circa iura episcopalia. *cap. cũ ex officii. de præscript.* Nec † in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis, datur status quasi possessionis. Ideo fuit per omnes cõclusum, episcopum Tirasonensem, in quasi possessione exercendi iurisdictionem, manutenendum esse vbique in omnes subditos suæ diœcesis, eum habeat assistentiam iuris communis. *Barto. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possid.* Ita tentum in caussa Tirasonensi iurisdictionis, coram domino Achille de Grassis 20. Maii *1551. vt in eius lib. fol. 241.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus Melitensis an sedere debeat immediate post magnum magistrum, vel alium loco ipsius, illo absente, & num.2. & per totam.*

Intel-

2 *Intellectus ad Abbatem in c. postulasti. nu. 9 de concess. praben.*
3 *Antiquitas præfertur in congregationibus: limita si adest episcopus.*
4 *Episcopalis dignitas, culmen dicitur dignitatũ, & omnes alias dignitates antecellit.*
5 *Vicarius sedens, vt canonicus, non habet primũ locum. secus si sederet vt vicarius.*
6 *Episcopus successor debet sedere in eodem met loco sui prædecessoris.*

Decisio Cccvii. seu iii.

Episcopus Melitanus iuxta conuentionem inter Imperatorem, & Hierolymitanam religionem, in fundatione insulæ Melinetan. debet habere magnam crucem, & esse de cõsilio, & quia super præeminentia inter ipsum & alios milites, & Priores religionis cõtrouersia vertebatur, coram domino Guidobono, fuit dubitatũ, an episcopus in cõsiliis, & aliis locis debeat sedere, & incedere immediate post magnũ Magistrum, vel alium, qui absente magno Magistro, vt caput præsideat? dicebatur pro parte episcopi, quod episcopus intra-1 bat † in consiliis vti episcopus, licet non sit caput in loco, semper ipse debet sedere post caput. *Abb. in cap. postulasti. num. 8. de concess. prabenda. Felyn. in rubr. de maiorit. & obedien. colum. 2. in fin. versic. episcopus. Cassane. in Catalog. gloss mundi. part. 4. considerat. 45.* Et quia episcopus sedet, vt episcopus, & magna crux ei data fuit vti episcopo. Ideo debet sedere post caput. Nec obstare dicebatur, quod dictum Abb. † *in d. cap. postulasti. & aliorum*, procedat inter subditos, quia ista responsio non est vera. Nam loquitur in episcopo, qui exsistit in studio, & sedet in vniuersitate sch olarium, quia sedet post rectorem, & tamen nõ est inter subditos suos. 4 Nec obstat, quod in congregationibus † attenditur antiquitas receptionis, quoniam secus est, quando concurrit dignitas epis-5 copalis, quæ † culmen dignitatum dicitur. *vt habetur inc. 1. de praben. Abb. in c. cum Victorien. col. 4. de elect. Iaf. in l. imperium. col. 4. ff. de iurisdict. omn. iud.* Et alias omnes dignitates antecellit Cardinal. *in cap. de priuileg. & est tex. in cap. innotuit. de ele.* Non obstat, dum 6 dicitur, quod Vicarius, qui sedet vt canonicus, non habet primum locum. *Fely. in c. ex literis. in primo not. de prob.* Quia illud procedit, quando non sedet, vt vicarius, sed tamquam simplex canonicus, alias secus esset. Accedit ad hoc conuentio facta per Imperatorem cum religione, dũ conuentum fuit, episcopum debere insigniti magna cruce, & sic insignitum in consilio recipiendum, & per consequens honorandũ 7 tamquam episcopum. Præterea sui † prædecessores primum locum post magnum Magistrum habuerunt, in quorum loco episcopus subrogatus fuit, ideo in illo loco & priuilegio debet admitti. *l. si eum §. qui iniuriarum. ff. si quis cauti. Bart. in l. si quis. §. 1. C. de inofficio. test. Rip. in 2. responso. col. 4 vol. 2.* Et ita tenuerunt domini per duas positiones die 1. & 6. Iunii 1551. In vna Melitan. præeminentiarum coram dom. Guidobono, & caussa fuit expedita & fuit confirmata sententia lata per Illust. & Reueren. Cardinalem Verallum, tũc auditorem, *vt in lib. Guidoboni. fol. 30.* Vide & infra, *in versi præminentia.*

SVMMARIA.

1 *Episcopo attestanti in sua collatione, quem esse filium patrimonialem, non creditur, & quare.*
2 *Agens, vt filius patrimonialis, debet se talem probare.*

Decisio Cccviii. seu iv.

Episcopo attestanti † in sua collatione [1] quem esse filium patrimonialem, non creditur, cum non attestetur super his, quæ ad officium suum pertinent. *Rota decis. 424. alias 11. de iur. patro. in nou.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Ioanne Baptista Guidobono, in caussa Calaguritã. beneficii de Vnza, in qua fuit dictum, quod agens, † vt filius patrimonialis debet se pro-2 bare talem, nec per assertionem episcopi probatur se esse patrimonialem filium, per supradicta, *vt in eius lib. fol. 234.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus habẽs alternatiuam si postea obtinuit indultum, non censetur alternatiuæ renuntiasse.*
2 *Priuilegium secundum nunquam tollit primũ, nisi priuilegia sint inter se contraria.*
3 *Priuilegio nunquam censetur renuntiatũ, quando alia potest capi coniectura.*
4 *Priuilegio primo, vt dicatur renũtiatum, requiritur, quod actus gestus sit incompatibilis [illegible] priuilegio.*

Decisio Cccix. seu v.

Episcopus habẽs alternatiuam obtinuit indultum a Papa c[illegible] in omnibus mensibus, si con[illegible] beneficium vigore indulti [illegible] renuntiare alternatiuæ, q[illegible] secundum † nunquam t[illegible] priuilegia sint inter se c[illegible] *in c. de offic. leg super g[illegible]* potest alia † coniect[illegible] nis priuilegii, nu[illegible] gio renuntiatũ[illegible] *col. 2. vers. per p[illegible]* primo † priui[illegible] ritur quo[illegible] cum pri[illegible] ctura [illegible]

ci- tauit . acceptet. procuratores int, quomodo um procuratorem iectus. ix. seu i. ulliter † factum dici- [1] it procurator substituturare testes, qui non ac- s procurationis. Nam pronicitur nisi † onus accepter. [2] assador decisio 3 de rescrip. Et ma- adetat alius procurator prinui acceptauetat, & erat in eodem ec fuit citatus. Neque habet obstare s volens satis esse, quod citentur profatores nominati, licet non constet de orũ acceptatione, quia dictus stylus pro-

num. 24. & Ruin. in consi. 131. num. 36. volum. 1. Et ita fuit resolutum in caussa Pottugall. prædii, coram domino Fabio Decano 13 Ianuatii. 1553. *vt in eius lib. fol. 8.* Quam cõclusionem limita, nisi † ecclesia vellet pro se retinere, secundum magis communem opinionem, de qua per *Abb. in cap. bona, el. 2. numer. 28. versi. in gloss. fin. de postul. prælat.* Et per alios allegatos in decisione facta coram Capisucco in hac eadem caussa, sub die 13. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol. 217.*

EPISCOPVS.

SVMMARIA.

1 *Episcopus non potest synodum congregare sine consilio capituli.*

2 *Episcopus non potest statuta condere sine consilio capituli. & num. 4.*

3 *Consilium alicuius vbi requiritur, quid seruandum.*

DECISIO CCCV. seu I.

Episcopus non potest † synodum congregare sine consilio † capituli. *Innocent. in cap. nisi, de auctorit. & vsu pall.* Nec minus potest † statuta condere sine consilio capituli. *cap. quanto. de his, quæ fiunt a prælat. Dominic. & Archid. 18. distinc. cap. in summa. & in cap. 1. num. 13. de constit. lib 6. Fely. in cap. super his. de maior. & obed. & simul post alios Henric. Boich. in tractat. de synodo tertia part. num. 137. versi. limit. 2.* qui attestatur de communi opinione, & vbi consilium alicuius requiritur ad faciendum aliquem actum, debet prius ille actus tractari in præsentia illius, & super eo consilium eius peti, & debito termino exspectari responsum *cap. cum olim, vbi Abb. numero secundo, de arbit.* Et est ratio, quia capitulum posset caussas allegare, ex quibus episcopus moueri possit, & meliores rationes sumere pro expeditione actus gerendi. *Domi. in capite primo. de custitut. in 6. Ioan. Andr. in regula, nullus ex consilii. de reg. iur. eod. lib.* Ex prædictis fuit resolutum in vna Illerdensi iurisdictionis. 8. & 16. Iunii 1552. coram Reomano, videlicet constitutiones † factas ab episcopo de rigore iuris, non fuisse rite & recte factas, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requiritur. Verum quod de æquitate canonica tenentur illas seruare, quia sunt æquæ, & sanctæ. *vt in eius lib. fol. 233. & 260.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus potest suam iurisdictionem exercere, in quacunque parte sua diœcesis, & contra quoscunque etiam inuitos in ea exsistentes, quod extenditur etiam ad Vicarios suos. num. 2.*

2 *Episcopus quamuis interdum retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco diœcesis, tamen communitas illius loci non potest contra episcopũ intentare se manuteneri in illa possessione, & quare: quanta ad fauorem episcopi Vercellensis, contra communitatem terræ Eugellæ.*

3 *Subditus cõtra dominum non habet quo ad iurisdictionalia remedium, vti possidetis.*

4 *Consuetudo nulla in contrarium potest episcopũ impedire in corrigendis excessibus subditorũ.*

6 *Præscribi non potest contra episcopum circa iura episcopalia.*

7 *Quasi possessionis status in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis minime concedit.*

DECISIO CCCVI. seu II.

Episcopus in quacunque parte suæ diœcesis, quoad omnes vbique exsistentes intra fines suæ diœcesis, & etiam contra inuitos potest † exercere suam iurisdictionẽ. *cap. venerabilibus. &c. de Xenedochiis, de relig. domi. gloss. quam omnes Doct. sequuntur in clem. 1. in verb. aut eorum. de foro compet.* Quare siue episcopus sit in ciuitate, vel alibi, per diœcesin, & siue per se, siue per Vicarios † suos quouis modo solitus sit exercere iurisdictionem, dicendum est, mediante assistentia iuris communis esse quæsitum episcopo quasi possessionem indifferenter, prout sibi de iure communi facultas competit, *Ant. de Butr. in cap. fi. num. 46 de caus. possess. & propriet. Mil. in repertorio in verb. possessio seu quasi.* Nec obstat, quod aliquando episcopus † retinuerit Vicarium generalem in aliquo loco diœcesis, ex quo communitas seu vniuersitas dicti loci, petat eam manuteneri in illa possessione, quoniam respondetur, quod subditus † contra dominum non habet quoad iurisdictionalia remediũ vti possidetis. *Bar. in l. 1. §. huius interdicti. ver. sed pone. ff. vti possidet.* Nec vlla † consuetudo, quæ in contrarium deduceretur, posset episcopum impedire in corrigendis excessibus subditorum. *cap. irrefragabili. de officio ordinarii.* Nec præscribitur contra episcopũ circa iura episcopalia. *cap. cũ ex officii. de præscript.* Nec † in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis, datur status quasi possessionis. Ideo fuit per omnes cõclusum, episcopum Titasonensem, in quasi possessione exercendi iurisdictionem, manutenendum esse vbique in omnes subditos suæ diœcesis, cum habeat assistentiam iuris communis. *Barto. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possid.* Ita tentum in caussa Titasonensi iurisdictionis, coram domino Achille de Grassis 20. Maii 1551. *vt in eius lib. fol. 241.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus Melitensis an sedere debeat immediate post magnum magistrum, vel alium loco ipsius, illo absente, & num. 2. & per totam.*

Intel-

2 *Intellectus ad Abbatem in c. postulasti. nu. 9 de concess. praben.*

3 *Antiquitas praefertur in congregationibus: limita si adest episcopus.*

4 *Episcopalis dignitas, culmen dicitur dignitatũ, & omnes alias dignitates antecellit.*

5 *Vicarius sedens, vt canonicus, non habet primũ locum, secus si sederet vt vicarius.*

6 *Episcopus successor debet sedere in eodem met loco sui praedecessoris.*

DECISIO CCCVII. seu III.

EPiscopus Melitanus iuxta conuentionem inter Imperatorem, & Hierolymitanam religionem, in fundatione insulæ Melineran. debet habere magnam crucem, & esse de cõsilio, & quia super præeminentia inter ipsum & alios milites, & Priores religionis cõtrouersia vertebatur, coram domino Guidobono, fuit dubitatũ, an episcopus in cõsiliis, & aliis locis debeat sedere, & incedere immediate post magnũ Magistrum, vel alium, qui absente magno Magistro, vt caput præsideat? dicebatur pro parte episcopi, quod episcopus intra-1 bat † in consiliis vti episcopus, licet non sit caput in loco, semper ipse debet sedere post caput. *Abb. in cap. postulasti. num. 8. de concess. prabendæ. Felyn. in rubr. de maiorit. & obedien. colum. 2. in fin. versic. episcopus. Cassane. in Catalog. gloss mundi. part. 4. considerat. 45.* Et quia episcopus sedet, vt episcopus, & magna crux ei data fuit vti episcopo. Ideo debet sedere post caput. Nec obstare diceba-2 tur, quod dictum Abb. † *in d. cap. postulast. & aliorum*, procedat inter subditos, quia ista responsio non est vera. Nam loquitur in episcopo, qui existit in studio, & sedet in vniuersitate scholarium, qui a sedet post rectorem, & tamen nõ est inter subditos suos.
4 Nec obstat, quod in congregationibus † attenditur antiquitas receptionis, quoniam secus est, quando concurrit dignitas epis-5 copalis, quæ † culmen dignitatum dicitur. *vt habetur in c. 1. de praben. Abb. in c. cum Victorien. col. 4. de elect. Ias. in l. imperium. col. 4. ff. de iurisdict. omn. iud.* Et alias omnes dignitates antecellit Cardinal. *in cap. de priuileg. & est tex. in cap. innotuit. de ele.* Non obstat, dum
6 dicitur, quod Vicarius, qui sedet vt canonicus, non habet primum locum. *Fely. in c. ex literis. in primo not. de prob.* Quia illud procedit, quando non sedet, vt vicarius, sed tamquam simplex canonicus, alias secus esset. Accedit ad hoc conuentio facta per Imperatorem cum religione, dũ conuentum fuit, episcopum debere insigniri magna cruce, & sic e insignitum in consilio recipiendum, & per consequens honorandũ
7 tamquam episcopum. Præterea sui † prædecessores primum locum post magnum Magistrum habuerunt, in quo uni loco episcopus subrogatus fuit, ideo in illo loco & priuilegio debet admitti. *l. sic eum §. qui iniuriarum. ff. si quis cauti. Bart in l. si quis. §. 1. C. de inoffic. test. Rip. in 2. responso. vol. 4 vol. 2.* Et ita tenuerunt domini per duas positiones die 1. & 6. Iunii 1551. In vna Melitan. præeminentiarum coram dom. Guidobono, & caussa fuit expedita & fuit confirmata sententia lata per Illust. & Reueren. Cardinalem Verallum, tũc auditorem, *vt in lib. Guidoboni. fol. 30.* Vide & infra, *in versi praeminentia.*

SVMMARIA.

1 *Episcopo attestanti in sua collatione, quem esse filium patrimonialem, non creditur, & quare.*

2 *Agens, vt filius patrimonialis, debet se talem probare.*

DECISIO CCCVIII. seu IV.

EPiscopo attestanti † in sua collatione 1 quem esse filium patrimonialem, non creditur, eum non attestetur super his, quæ ad officium suum pertinent. *Rota decis. 424. alias 11. de iur. patro. in non.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Ioanne Baptista Guidobono, in caussa Calagurita. beneficii de Vruza, in qua fuit dictum, quod agens, † vt filius patrimonialis debet se pro-2 bare talem, nec per assertionem episcopi probatur se esse patrimonialem filium, per supradicta, *vt in eius lib fol. 234.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus habẽs alternatiuam si postea obtinuit indultum, non censetur alternatiuae renunciasse.*

2 *Priuilegium secundum nunquam tollit primũ, nisi priuilegia sint inter se contraria.*

3 *Priuilegio nunquam censetur renuntiatũ, quando alia potest capi coniectura.*

4 *Priuilegio primo, vt dicatur renũtiatum, requiritur, quod actus gestus sit incompatibilis cum priuilegio.*

DECISIO CCCIX. seu V.

EPiscopus habẽs alternatiuam, si postea obtinuit indultum a Papa conferendi in omnibus mensibus, si confert aliquod beneficium vigore indulti, non † videtur 1 renuntiare alternatiuæ, quia priuilegium secundum † nunquam tollit primum, nisi 2 priuilegia sint inter se contraria, *Ant. de But. in c. de offic. leg. super glos. 1.* Et quando capi potest alia † coniectura quam renuntiatio-3 nis priuilegii, nunquam censetur priuilegio renuntiatũ. *Auto. de But. in ca. accedentibus col. 2. vers. per praedicta conclude, de priuil.* Et vt primo † priuilegio renũtiatũ dicatur, requiritur quod actus gestus sit incompatibilis 4 cum priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit, quam renuntiationis.

num. 24. & Ruin in consi. 131. num. 36. volum. 1. Et ita fuit resolutum in caussa Portugall. prædii, coram domino Fabio Decano 13 Ianuarii. 1553. *vt in eius lib. fol. 8.* Quam cō- clusionem limita, nisi † ecclesia vellet pro se retinere, secundum magis communem opinionem, de qua per *Abb. in cap. bona, el. 2. numer. 28. versi. in gloss. fin. de postul. prælat.* Et per alios allegatos in decisione facta coram Capisucco in hac eadem caussa. sub die 13. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol. 217.*

EPISCOPVS.

SVMMARIA.

1. *Episcopus non potest synodum congregare sine consilio capituli.*
2. *Episcopus non potest statuta condere sine consilio capituli. & num. 4.*
3. *Consilium alicuius vbi requiritur, quid seruandum.*

DECISIO CCCV. seu I.

EPiscopus non potest synodum congregare sine consilio † capituli. *Innocent. in cap. nisi, de auctorit. & vsu pall.* Nec minus potest † statuta condere sine consilio capituli. *cap. quanto. de his, qui fiunt a prælat. Dominic. & Archid 18. distinc. cap. in summa. & in cap. 1. num 13. de constit. lib 6. Fely. in cap. super his. de maior & obed. & firmat post alios Henric. Boich. in tractat. de synodo tertia part. num. 137. versi. limit. 2.* qui attestatur de communi opinione, & vbi consilium alicuius requiritur ad faciendum aliquem actum, debet prius ille actus tractari in præsentia illius, & super eo consilium eiuberi, & debito termino exspectari responsum *cap cum olim, vbi Abb. numero secundo, de arb.* Et est ratio, quia capitulum posset caussam allegare, ex quibus episcopus moueri posset, & meliores rationes sumere pro expeditione actus gerendi. *Domi. in capite primo. de constitut. in 6. Ioan. Andr. in regula, nullus ex consili. de reg. iur. eod. lib.* Ex prædictis fuit resolutum in voa Illerdensi iurisdictionis. 8. & 16. Iunii 1552. coram Reomano, videlicet constitutiones † factas ab episcopo de rigore iuris, non fuisse rite & recte factas, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requiritur. Verum quod de æquitate canonica teneantur illas seruare, quia sunt æquæ, & sanctæ. *vt in eius lib. fol. 233. & 260.*

SVMMARIA.

1. *Episcopus potest suam iurisdictionem exercere, in quacunque parte sua diœcesis, & contra quoscunque etiam inuitos in ea exsistentes, quod extenditur etiam ad Vicarios suos. num. 2.*
2. *Episcopus quamuis interdum retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco diœcesis, tamen communitas illius loci non potest contra episcopū intentare se manutneri in illa possessione, & quare, & quanta ad fauorem episcopi excellentia contra communitatem terræ Eugellæ.*
3. *Subditus cōtra dominum non habet quo ad iurisdictionalia remedium, vti possidetis.*
4. *Consuetudo nulla in contrarium potest episcopū impedire in corrigendis excessibus subditorū.*
6. *Præscribi non potest contra episcopum circa iura episcopalia.*
7. *Quasi possessionis status in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis minime cōceditur.*

DECISIO CCCVI. seu II.

EPiscopus in quacunque parte suæ diœcesis, quoad omnes vbique exsistentes intra fines suæ diœcesis, & etiam contra inuitos potest † exercere suam iurisdictionē. *cap. venerabilibus. &c. de Xenedochiis, de relig. domi. glos. quam omnes Doct. sequuntur in clem. 1. in verb. aut eorum. de foro compet.* Quare siue episcopus sit in ciuitate, vel alibi, per diœcesin, & siue per se, siue per Vicarios † suos quouis modo solitus sit exercere iurisdictionem, dicendum est, mediante assistentia iuris communis esse quæsitum episcopo quasi possessionem indifferenter, prout sibi de iure communi facultas competit. *Ant. de Butr in cap. fi. num. 46 de caus. possess. & propriet. Mil. in repertorio in verb. possessio seu quasi.* Nec obstat, quod aliquando episcopus † retinuerit Vicarium generalem in aliquo loco diœcesis, ex quo communitas seu vniuersitas dicti loci, perat eam manuteneri in illa possessione, quoniam respondetur, quod subditus † contra dominum non habet quoad iurisdictionalia remediū vti possidetis. *Bar. in l 1. §. huius interdicti. ver. sed pone. ff. vti possidet.* Nec vlla † consuetudo, quæ in contrarium deduceretur, posset episcopum impedire in corrigendis excessibus subditorum. *cap. irrefragabili. de officio ordinarii.* Nec præscribitur contra episcopū circa iura episcopalia. *cap. cū ex officii. de præscript.* Nec † in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis, datur status quasi possessionis. Ideo fuit per omnes cōclusum, episcopum Tirasonensem, in quasi possessione exercendi iurisdictionem, manutenendum esse vbique in omnes subditos suæ diœcesis, cum habeat assistentiam iuris communis. *Barto. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possid.* Ita tentum in caussa Tirasonensi iurisdictionis, coram domino Achille de Grassis 20. Maii 1551. *vt in eius lib. fol. 241.*

SVMMARIA.

1. *Episcopus Melitensis an sedere debeat immediate post magnum magistrum, vel alium loco ipsius, illo absente, & num. 2. & per totam.*

Intel-

2 *Intellectus ad Abbatem in c. postulasti. nu. 9 de concess. preben.*
3 *Antiquitas præfertur in congregationibus: limita si adest episcopus.*
4 *Episcopalis dignitas, culmen dicitur dignitatũ, & omnes alias dignitates antecellit.*
5 *Vicarius sedens, vt canonicus, non habet primũ locum, secus si sederet vt vicarius.*
6 *Episcopus successor debet sedere in eodemmet loco sui prædecessoris.*

DECISIO CCCVII. seu III.

Episcopus Melitanus iuxta conuentionem inter Imperatorem, & Hierolymitanam religionem, in fundatione insulæ Melinetan. debet habere magnam crucem, & esse de cõsilio, & quia super præeminentia inter ipsum & alios milites, & Priores religionis cõtrouersia vertebatur, coram domino Guidobono, fuit dubitatũ, an episcopus in cõsiliis, & aliis locis debeat sedere, & incedere immediate post magnũ Magistrum, vel alium, qui absente magno Magistro, vt caput præsideat? dicebatur pro parte episcopi, quod episcopus intra-1 bat † in consiliis vti episcopus, licet non sit caput in loco, semp ipse debet sedere post caput. *Abb. in cap. postulasti. num. 8. de concess. prabendæ. Felyn. in rubr. de maiorit. & obedien. colum. 2. in fin. versic. episcopus. Cassane. in Catalog. gloss mundi. part. 4. considerat. 45.* Et quia episcopus sedet, vt episcopus, & magna crux ei data fuit vti episcopo. Ideo debet sedere post caput. Nec obstare diceba-2 tur, quod dictum Abb. † *in d. cap. postulast. & aliorum*, procedat in: er subditos, quia ista responsio non est vera. Nam loquitur in episcopo, qui existit in studio, & sedet in vniuersitate scholarium, quia sedet post rectorem, & tamen nõ est inter subditos suos.
4 Nec obstat, quod in congregationibus † attenditur antiquitas receptionis, quoniam secus est, quando concurrit dignitas epis-5 copalis, quæ † culmen dignitatum dicitur. *vt habetur in c. 1. de praben. Abb. in c. cum Victorien. col. 4. de elect. Ias. in l. imperium. col. 4. ff. de iurisdict. omn. ind.* Et alias omnes dignitates antecellit Cardinal. *in cap. de priuileg. & est tex. in cap. innotuit. de ele.* Non obstat, dum 6 dicitur, quod Vicarius, qui sedet vt canonicus, non habet primum locum. *Fely. in c. ex literis. in primo not. de prob.* Quia illud procedit, quando non sedet, vt vicarius, sed tamquam simplex canonicus, alias secus esset. Accedit ad hoc conuentio facta per Imperatorem cum religione, dũ conuentum fuit, episcopum debere insigniri magna cruce, & sic insignitum in consilio recipiendum, & per consequens honorandũ 7 tamquam episcopum. Præterea sui † prædecessores primum locum post magnum Magistrum habuerunt, in quorum loco episcopus subrogatus fuit, ideo in illo loco & priuilegio debet admitti. *l. si eum §. qui iniuriarum. ff. si quis cauti. Bart in l. si quis. §. 1. C. de inofficio. test. Rip in 2. responso. col. 4 vol. 2.* Et ita tenuerunt domini per duas positiones die 1. & 6. Iunii 1551. In vna Melitan. præeminentiarum coram dom. Guidobono, & caussa fuit expedita & fuit confirmata sententia lata per Illust. & Reuer. en. Cardinalem Verallum, tũc auditorem, *vt in lib. Guidoboni. fol. 30.* Vide & infra, *in versi præminentia.*

SVMMARIA.

1 *Episcopo attestanti in sua collatione, quem esse filium patrimonialem, non creditur, & quare.*
2 *Agens, vt filius patrimonialis, debet se talem probare.*

DECISIO CCCVIII. seu IV.

Episcopo attestanti † in sua collatione 1 quem esse filium patrimonialem, non creditur, cum non attestetur super his, quæ ad officium suum pertinent. *Rota dicis. 424. alias 11. de iur. patro. in non.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Ioanne Baptista Guidobono, in caussa Calagurita. beneficii de Vriza, in qua fuit dictum, quod agens, † vt filius patrimonialis debet se pro-2 bare talem, nec per assertionem episcopi probatur se esse patrimonialem filium, per supradicta, *vt in eius lib fol. 234.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus habẽs alternatiuam si postea obtinuit indultum, non censetur alternatiue renuntiasse.*
2 *Priuilegium secundum nunquam tollit primũ, nisi priuilegia sint inter se contraria.*
3 *Priuilegio nunquam censetur renuntiatũ, quando alia potest capi coniectura.*
4 *Priuilegio primo, vt dicatur renũtiatum, requiritur, quod actus gestus sit incompatibilis cum priuilegio.*

DECISIO CCCIX. seu V.

Episcopus habẽs alternatiuam, si postea obtinuit indultum a Papa conferendi in omnibus mensibus, si confert aliquod beneficium vigore indulti, non † videtur 1 renuntiare alternatiuæ, quia priuilegium secundum † nunquam tollit primum, nisi 2 priuilegia sint inter se contraria, *Ant. de But. in c. de offic. leg super glos. 1.* Et quando capi potest alia † coniectura quam renuntiationis priuilegii, nunquam censetur priuile-3 gio renuntiatũ. *Anto. de But. in ca. accedentibus col. 2. vers. per prædicta conclude, de priuil.* Et vt primo † priuilegio renũtiatũ dicatur, requiritur quod actus gestus sit incompatibilis 4 cum priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit, quam renuntiationis.

num. 24. *& Ruin in consi.* 131. *num.* 36. *volum.* 1. Et ita fuit resolutum in caussa Portugall. prædij, coram domino Fabio Decano 13 Ianuarij. 1553. *vt in eius lib. fol.* 8. Quam conclusionem limita, nisi † ecclesia vellet pro se retinere, secundum magis communem opinionem, de qua per *Abb. in cap. bona, el.* 2. *numer.* 28. *versi. in gloss. fin. de postul. prælat.* Et per alios allegatos in decisione facta coram Capisucco in hac eadem caussa. sub die 13. Iunij 1552. *vt in eius lib. fol.* 217.

EPISCOPVS.

SVMMARIA.

1 *Episcopus non potest synodum congregare sine consilio capituli.*

2 *Episcopus non potest statuta condere sine consilio capituli, & num.* 4.

3 *Consilium alicuius vbi requiritur, quid seruandum.*

Decisio CCCV. seu I.

Episcopus non potest synodum congregare sine consilio † capituli. *Innocent. in cap. nisi, de auctorit. & vsu pall.* Nec minus potest † statuta condere sine consilio capituli. *cap. quanto. de his, qui fiunt a prælat. Dominic. & Archid* 18. *distinc. cap. in summa. & in cap.* 1. *num* 13. *de constit. lib* 6. *Fely. in cap. super his. de maior & obed. & fi mat post alios Henric. Boich. in tractat. de synodo tertia part. num.* 137. *versi. limit.* 2. qui attestatur de communi opinione, & vbi consilium alicuius requiritur ad faciendum aliquem actum, debet prius ille actus tractari in præsentia illius, & super eo consilium exhiberi, & debito termino exspectari responsum *cap cum olim, vbi Abb. numero secundo, de arb.* Et est ratio, quia capitulum posset caussas allegare, ex quibus episcopus moueri possit, & meliores rationes sumere pro expeditione actus gerendi. *Domi. in capite primo. de constitut. in* 6. *Ioan. Andr. in regula, nullus ex consilb. de reg. iur. eod. lib.* Ex prædictis fuit resolutum in vna Illerdensi iurisdictionis. 8. & 16. Iunij 1552. coram Reomano, videlicet constitutiones † factas ab episcopo de rigore iuris, non fuisse rite & recte factas, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requiritur. Verum quod de æquitate canonica teneantur illas seruare, quia sunt æquæ, & sanctæ. *vt in eius lib. fol.* 131. & 260.

SVMMARIA.

1 *Episcopus potest suam iurisdictionem exercere, in quacunque parte suæ diœcesis, & contra quoscunque etiam inuitos in ea exsistentes, quod extenditur etiam ad Vicarios suos. num.* 2.

2 *Episcopus quamuis interdum retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco diœcesis, tamen communitas illius loci non potest contra episcopum intentare se manuteneri in illa possessione, & quare? quæ nota ad fauorem episcopi Vercellensis, contra communitatem terræ Eugellæ.*

3 *Subditus contra dominum non habet quo ad iurisdictionalia remedium, vti possidetis.*

4 *Consuetudo nulla in contrarium potest episcopum impedire in corrigendis excessibus subditorum.*

6 *Præscribi non potest contra episcopum circa iura episcopalia.*

7 *Quasi possessionis status in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis minime conceditur.*

Decisio CCCVI. seu II.

Episcopus in quacunque parte suæ diœcesis, quoad omnes vbique exsistentes intra fines suæ diœcesis, & etiam contra inuitos potest † exercere suam iurisdictionem. *cap. venerabilibus. &c. de Xenodochiis, de relig. domi. gloss. quam omnes Doct. sequuntur in clem.* 1. *in verb. aut eorum. de foro compet.* Quare siue episcopus sit in ciuitate, vel alibi, per diœcesin, & siue per se, siue per Vicarios † suos quouis modo solitus sit exercere iurisdictionem, dicendum est, mediante assistentia iuris communis esse quæsitum episcopo quasi possessionem indifferenter, prout sibi de iure communi facultas competit, *Ant. de Butr in cap. si. num.* 46 *de caus. possess & propriet. Mil. in repertorio in verb. possessio seu quasi.* Nec obstat, quod aliquando episcopus † tetinuerit Vicarium generalem in aliquo loco diœcesis, ex quo communitas seu vniuersitas dicti loci, petat eam manuteneri in illa possessione, quoniam respondetur, quod subditus † contra dominum non habet quoad iurisdictionalia remedium vti possidetis. *Bar. in l* 1. *§. huius interdicti. ver. sed pone. ff. vti possidet.* Nec vlla † consuetudo, quæ in contrarium deduceretur, posset episcopum impedire in corrigendis excessibus subditorum. *cap. irrefragabili. de officio ordinarii.* Nec præscribitur contra episcopum circa iura episcopalia. *cap. cum ex officii. de præscript.* Nec † in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis, datur status quasi possessionis. Ideo fuit per omnes conclusum, episcopum Titasonensem, in quasi possessione exercendi iurisdictionem, manutenendum esse vbique in omnes subditos suæ diœcesis, cum habeat assistentiam iuris communis. *Barto. in l.* 1. *§. huius interdicti. ff. vti possid.* Ita tentum in caussa Tirasonensi iurisdictionis, coram domino Achille de Grassis 20. Maii 1551. *vt in eius lib. fol.* 241.

SVMMARIA.

1 *Episcopus Melitensis an sedere debeat immediate post magnum magistrum, vel alium loco ipsius, illo absente, & num.* 2. *& per totam.*

Intel-

1 *Intellectus ad Abbatem in c. postulasti. nu. 9 de concess. praben.*
2 *Antiquitas prafertur in congregationibus: limita si adest episcopus.*
3 *Episcopalis dignitas, culmen dicitur dignitatũ, & omnes alias dignitates antecellit.*
4 *Vicarius sedens, vt canonicus, non habet primũ locum, secus si sederet vt vicarius.*
5 *Episcopus successor debet sedere in eodem met loco sui prædecessoris.*

Decisio CCCVI. seu III.

Episcopus Melitanus iuxta conuentionem inter Imperatorem, & Hierolymitanam religionem, in fundatione insulæ Melinetan. debet habere magnam crucem, & esse de cõsilio, & quia super præeminentia inter ipsum & alios milites, & Priores religionis cõtrouersia vertebatur, coram domino Guidobono, fuit dubitatũ, an episcopus in cõsiliis, & aliis locis debeat sedere, & incedere immediate post magnũ Magistrum, vel alium, qui absente magno Magistro, vt caput præsideat? dicebatur pro parte episcopi, quod episcopus intra-
1 bat † in consiliis vti episcopus, licet non sit caput in loco, semp ipse debet sedere post caput. *Abb. in cap. postulasti. num. 8. de concess. prabende. Felyn. in rubr. de maiorit. & obedien. colum. 2. in fin. versic. episcopus. Cassane. in Catalog. gloss mundi. part. 4. considerat. 45.* Et quia episcopus sedet, vt episcopus, & magna crux ei data fuit vti episcopo. Ideo debet sedere post caput. Nec obstare diceba-
2 tur, quod dictum Abb. † *in d. cap. postulast. & aliorum*, procedat in e. subditos, quia ista responsio non est vera. Nam loquitur in episcopo, qui exsistit in studio, & sedet in vniuersitate sch olarium, quia sedet post rectorem, & tamen nõ est inter subditos suos.
4 Nec obstat, quod in congregationibus † attenditur antiquitas receptionis, quoniam secus est, quando concurrit dignitas epis-
5 copalis, quæ † culmen dignitatum dicitur. *vt habetur in c. 1. de praben. Abb. in c. cum Victorien. col. 4. de elect. Ias. in l. imperium. col. 4. ff. de iurisdict. omn. iud.* Et alias omnes dignitates antecellit Cardinal. *in cap. de priuileg. & est tex. in cap. innotuit. de ele.* Non obstat, dum
6 dicitur, quod Vicarius, qui sedet vt canonicus, non habet primum locum. *Fely. in c. ex literis. in primo not. de prob.* Quia illud procedit, quando non sedet, vt vicarius, sed tamquam simplex canonicus, alias secus esset. Accedit ad hoc conuentio facta per Imperatorem cum religione, dũ conuentum fuit, episcopum debere insigniri magna cruce, & sic insignitum in consilio recipiendum, & per consequens honorandũ
7 tamquam episcopum. Præterea sui † prædecessores primum locum post magnum Magistrum habuerunt, in quorum loco episcopus subrogatus fuit, ideo in illo loco & priuilegio debet admitti. *l. si eum §. qui iniuriarum. ff. si quis cauti. Bart in l. si quis. §. 1. C. de inofficio. test. Rip in 2. responso. vol. 4 vol. 2.* Et ita tenuerunt domini per duas positiones die 1. & 6. Iunii 1551. In vna Melitan. præeminentiarum coram dom. Guidobono, & caussa fuit expedita & fuit confirmata sententia lata per Illust. & Reueren. Cardinalem Verallum, tũc auditorem, *vt in lib. Guidoboni. fol. 30.* Vide & infra, *in versi praeminentia.*

SVMMARIA.

1 *Episcopo attestanti in sua collatione, quem esse filium patrimonialem, non creditur, & quare.*
2 *Agens, vt filius patrimonialis, debet se talem probare.*

Decisio CCCVII. seu IV.

Episcopo attestanti † in sua collatione quem esse filium patrimonialem, non creditur, cum non attestetur super his, quæ ad officium suum pertinent. *Rota decis. 424. alias 11. de iur. patro. in nou.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Ioanne Baptista Guidobono, in caussa Calagurita. beneficii de Vnza, in qua fuit dictum, quod agens, † vt filius patrimonialis debet se pro- 2 bare talem, nec per assertionem episcopi probatur se esse patrimonialem filium, per supradicta, *vt in eius lib fol. 234.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus habẽs alternatiuam si postea obtinuit indultum, non censetur alternatiuae renuntiasse.*
2 *Priuilegium secundum nunquam tollit primũ, nisi priuilegia sint inter se contraria.*
3 *Priuilegio nunquam censetur renuntiatũ, quando alia potest capi coniectura.*
4 *Priuilegio primo, vt dicatur renũtiatum, requiritur, quod actus gestus sit incompatibilis cum priuilegio.*

Decisio CCCIX. seu V.

Episcopus habẽs alternatiuam, si postea obtinuit indultum a Papa conferendi in omnibus mensibus, si confert aliquod beneficium vigore indulti, non † videtur 1 renuntiare alternatiuæ, quia priuilegium secundum † nunquam tollit primum, nisi 2 priuilegia sint inter se contraria, *Ant. de But. ine. de offic. leg super glos. 1.* Et quando capi potest alia † coniectura quam renuntiationis priuilegii, nunquam censetur priuile- 3 gio renuntiatũ. *Anto. de But. in ca. accedentibus col. 2. vers. per pradicta conclude, de priuil.* Et vt primo † priuilegio renũtiatũ dicatur, requiritur quod actus gestus sit incompatibilis 4 cum priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit, quam renuntiationis.

num. 24. & Ruin in consi. 131. num. 36. volum. 1. Et ita fuit resolutum in caussa Portugall. prædii, coram domino Fabio Decano 13 Ianuarii. 1553. vt in eius lib. fol. 8. Quam cõclusioõem limita, nisi † ecclesia vellet pro se retinere, secundum magis communem opinionem, de qua per Abb. in cap. bona, el. 2. numer. 28. versi. in gloss. fin. de postul. prælat. Et per alios allegatos in decisione facta coram Capisucco in hac eadem caussa. sub die 13. Iunii 1552. vt in eius lib. fol. 217.

EPISCOPVS.

SVMMARIA.

1 *Episcopus non potest synodum congregare sine consilio capituli.*

2 *Episcopus non potest statuta condere sine consilio capituli. & num. 4.*

3 *Consilium alicuius vbi requiritur, quid seruandum.*

DECISIO CCCV. seu I.

Episcopus non potest † synodum congregare sine consilio † capituli. Innocent. in cap. nisi, de auctorit. & vs. pall. Nec minus potest † statuta condere sine consilio capituli. cap. quanto. de his, quæ fiunt a prælat. Dominic. & Archid 18. distinc. cap. in summa. & in cap. 1. num 13. de constit. lib 6. Fely. in cap. super his. de maior & obed. & firmat post alios Henric. Boich. in tractat. de synodo tertia part. num. 137. versi. limit. 2. qui attestatur de communi opinione, & vbi consilium alicuius re- quiritur ad faciendum aliquem actum, debet prius ille actus tractari in præsentia illius, & super eo consilium eius peti, & debito termino exspectari responsum. cap eum olim, vbi Abb. numero secundo, de arb. Et est ratio, quia capitulum posset caussa allegare, ex quibus episcopus moueri possit, & meliores rationes sumere pro expeditione actus gerendi. Domi. in capite primo. de constitut. in 6. Ioan. Andr. in regula, nullus ex consili. de reg. iur. eod. lib. Ex prædictis fuit resolutum in voa Illerdensi iurisdictionis. 8. & 16. Iunii 1552. coram Reomano, videlicet constitutiones † factas ab episcopo de rigore iuris, non fuisse rite & recte factas, quia non interuenit consilium capituli, vt de iure requirirur. Verum quod de æquitate canonica reoentur illas seruare, quia sunt æquæ, & sancta. vt in eius lib. fol. 231. & 260.

SVMMARIA.

1 *Episcopus potest suam iurisdictionem exercere, in quacunque parte suæ diœcesis, & contra inuitos, quos etiam inuitos in ea exsistentes, quod extenditur etiam ad Vicarios suos. num. 2.*

2 *Episcopus quamuis interdum retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco diœcesis, tamen communitas illius loci non potest contra episcopũ intentare se manutueri in illa possessione, & quare: quanta ad fauorem episcopi Vercellensis contra communitatem terræ Eugellæ.*

3 *Subditus cõtra dominum non habet quo ad iurisdictionalia remedium, vti possidetis.*

4 *Consuetudo nulla in contrarium potest episcopũ impedire in corrigendis excessibus subditorũ.*

6 *Præscribi non potest contra episcopum circa iura episcopalia.*

7 *Quasi possessionis status in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis minime cõceditur.*

DECISIO CCCVI. seu II.

Episcopus in quacunque parte suæ diœcesis, quoad omnes vbique exsistentes intra fines suæ diœcesis, & etiam contra inuitos potest † exercere suam iurisdictionẽ. cap. venerabilibus. &c. de Xenedochiis, de relig. domi. glos. quam omnes Doct. sequuntur in clem. 1. in verb. aut eorum. de foro compet. Quare siue episcopus sit in ciuitate, vel alibi, per diœcesin, & siue per se, siue per Vicarios † suos quouis modo solitus sit exercere iurisdictionem, dicendum est, mediante assistentia iuris communis esse quæsitum episcopo quasi possessionem indifferenter, prout sibi de iure communi facultas competit, Ant. de Butr in cap. fi. num. 46 de caus. possess & propriet. Mil. in repertorio in verb. possessio seu quasi. Nec obstat, quod aliquando episcopus † retinuerit Vicarium generalem in aliquo loco diœcesis, ex quo communitas seu vniuersitas dicti loci, petat eam manuteneri in illa possessione, quoniam respondetur, quod subditus † contra dominum noo habet quoad iurisdictionalia remediũ vti possidetis. Bar. in l 1. §. huius interdicti. ver. sed pone. ff. vti possidet. Nec vlla † consuetudo, quæ in contrarium deduceretur, possit episcopum impedire in corrigendis excessibus subditorum. cap. irrefragabili. de officio ordinarii. Nec præscribitur contra episcopũ circa iura episcopalia. cap. cũ ex officii. de præscript. Nec † in actu negatiuo in his præsertim, quæ sunt meræ facultatis, datur status quasi possessionis. Ideo fuit per omnes cõclusum, episcopum Tirasonensem, in quasi possessione exercendi iurisdictionem, manutenendum esse vbique in omnes subditos suæ diœcesis, cum habeat assistentiam iuris communis. Barto. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possid. Ita tentum in caussa Tirasonensi iurisdictionis, coram domino Achille de Grassis 20. Maii 1551. vt in eius lib. fol. 241.

SVMMARIA.

1 *Episcopus Melitensis an sedere debeat immediate post magnum magistrum, vel alium loco ipsius, illo absente, & num. 2. & per totam.*

Intel-

2 *Intellectus ad Abbatem in c. postulasti. nu. 9 de concess. præben.*
3 *Antiquitas præfertur in congregationibus: limita si adest episcopus.*
4 *Episcopalis dignitas, culmen dicitur dignitatũ, & omnes alias dignitates antecellit.*
5 *Vicarius sedens, vt canonicus, non habet primũ locum, secus si sederet vt vicarius.*
6 *Episcopus successor debet sedere in eodem met loco sui prædecessoris.*

DECISIO CCCVI. seu III.

Episcopus Melitanus iuxta conuentionem inter Imperatorem, & Hierolymitanam religionem, in fundatione insulæ Melitan. debet habere magnam crucem, & esse de cõsilio, & quia super præeminentia inter ipsum & alios milites, & Priores religionis cõtrouersia vertebatur, coram domino Guidobono, fuit dubitatũ, an episcopus in cõsiliis, & aliis locis debeat sedere, & incedere immediate post magnũ Magistrum, vel alium, qui absente magno Magistro, vt caput præsideat? dicebatur pro parte episcopi, quod episcopus intra- 1 bat † in consiliis vti episcopus, licet non sit caput in loco, semp ipse debet sedere post caput. *Abb. in cap. postulasti. num. 8. de concess. prabendæ. Felyn. in rubr. de maiorit. & obedien. colum. 2. in fin. versic. episcopus. Cassane. in Catalog. gloss mundi. part. 4. considerat. 45.* Et quia episcopus sedet, vt episcopus, & magna crux ei data fuit vti episcopo. Ideo debet sedere post caput. Nec obstat dicebatur, quod dictum Abb. † *in d. cap. postulasti. & aliorum*, procedat inter subditos, quia ista responsio non est vera. Nam loquitur in episcopo, qui existit in studio, & sedet in vniuersitate scholarium, quia sedet post rectorem, & tamen nõ est inter subditos suos. 4 Nec obstat, quod † in congregationibus attenditur antiquitas receptionis, quoniam secus est, quando concurrit dignitas epis- 5 copalis, quæ † culmen dignitatum dicitur. *vt habetur in c. 1. de præben. Abb. in c. cum Victorien. col. 4. de elect. Ias. in l. imperium. col. 4. ff. de iurisdict. omn. iud.* Et alias omnes dignitates antecellit Cardinal. *in cap. de priuileg. & est tex. in cap. innotuit. de ele.* Non obstat, dum 6 dicitur, quod Vicarius, qui sedet vt canonicus, non habet primum locum. *Fely. in c. ex litteris. in primo not. de prob.* Quia illud procedit, quando non sedet, vt vicarius, sed tamquam simplex canonicus, alias secus esset. Accedit ad hoc conuentio facta per Imperatorem cum religione, dũ conuentum fuit, episcopum debere insigniti magna cruce, & sic insignitum in consilio recipiendum, & per consequens honorandũ 7 tamquam episcopum. Præterea sui † prædecessores primum locum post magnum Magistrum habuerunt, in quorum loco episcopus subrogatus fuit, ideo in illo loco & priuilegio debet admitti. *l. si eum S. qui iniuriarum. ff si quis caut. Bart in l. si quis. S. 1. C. de inofficio. test. Rip in 2. responso. vol. 4 vol. 2.* Et ita tenuerunt domini per duas positiones die 1. & 6. Iunii 1551. In vna Melitan. præeminentiarum coram dom. Guidobono, & caussa fuit expedita & fuit confirmata sententia lata per Illust. & Reueren. Cardinalem Verallum, tũc auditorem, *vt in lib. Guidoboni. fol. 30.* Vide & infra, *in versi præeminentia.*

SVMMARIA.

1 *Episcopo attestanti in sua collatione, quem esse filium patrimonialem, non creditur, & quare.*
2 *Agens, vt filius patrimonialis, debet se talem probare.*

DECISIO CCCVIII. seu IV.

Episcopo attestanti † in sua collatione 1 quem esse filium patrimonialem, non creditur, cum non attestetur super his, quæ ad officium suum pertinent. *Rota decis. 424. alias 11. de iur. patro. in nou.* Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Ioanne Baptista Guidobono, in caussa Calagurita. beneficii de Vnza, in qua fuit dictum, quod agens, † vt filius patrimonialis debet se pro- 2 bare talem, nec per assertionem episcopi probatur se esse patrimonialem filium, per supradicta, *vt in eius lib fol. 234.*

SVMMARIA.

1 *Episcopus habẽs alternatiuam si postea obtinuit indultum, non censetur alternatiue renuntiasse.*
2 *Priuilegium secundum nunquam tollit primũ, nisi priuilegia sint inter se contraria.*
3 *Priuilegio nunquam censetur renuntiatũ, quando alia potest capi coniectura.*
4 *Priuilegio primo, vt dicatur renũtiatum, requiritur, quod actus gestus sit incompatibilis cum priuilegio.*

DECISIO CCCIX. seu V.

Episcopus habẽs alternatiuam, si postea obtinuit indultum a Papa conferendi in omnibus mensibus, si confert aliquod beneficium vigore indulti, non † videtur 1 renuntiare alternatiuæ, quia priuilegium secundum † nunquam tollit primum, nisi 2 priuilegia sint inter se contraria, *Ant. de But. in c. de offic. leg super glos. 1.* Et quando capi potest alia † coniectura quam renuntiationis priuilegii, nunquam censetur priuile- 3 gio renuntiatũ. *Anto. de But. in ca. accedentibus col. 2. vers. per prædicta conclude, de priuil.* Et vt primo † priuilegio renũtiatũ dicatur, requiritur quod actus gestus sit incompatibilis 4 cum priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit, quam renuntiationis.

Alex. consil. 33. colum. 3. versic. Quinimo si dicatur Gabella *lib. 5. Fely. in cap. cum accessissent. colum. 3. vers. ad hoc facit notabilis doctrina. post Anto. de Butr. de constitut. vbi etiam Dec. col. penult. vers. 5. intelligitur.* Et ita fuit decisum in caussa Placentina Parochialium, coram domino Achille de Grassis 22. Maii. *1552. vt in eius lib. fol. 182.*

ERECTIO.

SVMMARIA.

1 *Erectio parochialis concessa ob fluminis inundationem, quando non dicatur subreptitia.*
2 *Erectio Parochialis propter inundationes est legitima.*
3 *Subreptio non omnis reddit gratiam nullam, sed illa qua de iure exprimi debet.*
4 *Exprimenda sunt omnia, quæ inducere possunt Principem ad denegandum.*
5 *Expressio non vitiat, quando Princeps fuisset nihilominus concessurus.*

Decisio CCCX. seu I.

ERectio parochialis ecclesiæ concessa per Papam hominibus del Prato, ex quo ipsi in casu necessitatis baptismatis, vel administrationis aliorum sacramentorum tempore crescentiæ fluminis lubricati accedere non poterant ad parochialem ecclesiam, licet in ea eiusdem capellæ vicinæ sub inuocatione statuti Pauli [1] mentio facta non fuerit, non ideo † dici potest subreptitia, quoniam caussa concessionis erectionis fuit, ne incolæ carerent sacramentis propter inundationes, quæ est † [2] legitima. *ca. ad audientiam. de ecclesiis ædifican. & capell. auicina,* de qua mētio facta non fuit, non habet domum pro rectore, nec in ea retinentur fons baptismatis, & alia sacramenta, & quando flumen excrescit, nō potest rector venire ad celebrandum in d. capella, quare cessat subreptio: nec omnis † [3] omissio reddit gratiam subreptitiam, sed illa tantum, quæ ex iuris dispositione exprimi debebat. *Egid. decisio. 698. versic. 3. principaliter. Rot. in anti. decisio 468. circa fin. versi. concludo. ergo. Felyn. in cap postulasti. col. 3. in fin. versic. declara etiam notabiliter.* vel quæ [4] expressa † non sunt, inducere potuissent Principem ad denegandum. *Egid decisi. 698. col. 1. ver. 3. quantumcunq. ingratia.* sed si Prin[5]ceps † etiam his omissis, esset omnino concessurus, expressio non vitiat. *Egid. decisio 4. Rot. decisi. 350. in antiquis. Cassador. decis. 3. vt lit. pendent. & decis. 10. de præbend. Felyn. in cap. super literis colum. 4. de rescrip.* Et ita fuit tentum pro maiori parte 6. Martii. *1554.* corā dom. Oradino, in vna Barchinonensi erectionis, *vt in eius lib. fol. 55.*

ÆTAS.

SVMMARIVM.

1 *Ætas ingrauescens expressa in gratia coadiutoria, debet verificari in 68. anno.*

Decisio CCCXI. seu I.

ÆTas ingrauescens expressa in gratia coadiutoriæ, debet † verificari in 60. [1] anno, quia tunc dicitur ætas ingrauescens, & quis senio confectus. *l. aut ætate. in gloss. ff. de donatio. caussa mort.* Et ita tenuerunt domini in vna Tullensi de Castineto coram domino Prospero de sancta Cruce episcopo Chissanensi decima Ianuarii. *1552. vt in eius lib. fol. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Ætas 70. annorum non probatur ex aspectu, quia sunt detrahendi 10. anni iuxta stylum Rotæ.*

Decisio CCCXII. seu II.

AEtas 70. annorum non probatur per testes deponentes Gerardum ex aspectu habere 76. annos, quia sunt detrahendi decem † anni iuxta doctrinam Bartoli *in l.* [1] *de ætate. ff de mino. num. 10.* quam Rota tenet & seruat. Et ita dixerunt domini in caussa Tullen. de Castineto, decima Decembris *1551.* coram eodem domino Prospero, nec non *11.* mensis Ianuarii *1552. prout in eius lib. fol. 6. & 7.*

SVMMARIVM.

1 *Ætas expressa in gratia est per impetrantem verificanda, quia est pars gratiæ.*

Decisio CCCXIII. seu III.

AEtas expressa in gratia debet verificari † per impetrantem, quia est pars gratiæ, [1] & fundamentum eius intentionis *gl. & Io. And. in c. 1. de lit. contest. in 6. Fely. in cap. ad aures. colum. 3. versi. 3. conclusio. & in cap. constitutus. columna prima. circa principium. de rescript.* Et ita fuit dictum per dominos in caussa Burgensi dimidiæ portionis de Corro, coram domino episcopo Montisflasconensi, Lunæ 29. Decembris *1552. vt in eius lib. fol. 178.*

SVMMARIA.

1 *Ætas probatur per librum baptismi ecclesiæ Parochialis.*
2 *Ætatis probatio quo pacto totaliter perfici possit.*
3 *Filiatio quomodo probetur.*

Decisio CCCXIV. seu IV.

AEtas probatur † per librum baptismi, [1] qui bene conseruatur in ecclesia parochiali, argumento eorum, quæ dicuntur per omnes *in c. ad audientiam. de præscrip. Dec. in c. cum caussam. col. 3. vers. 4. fallit. de proba. & in consil. 596. col. 1. in fin. sequitur Aym. cons. 158. num. 5.* Et totaliter † perfici potest hu[2]iusmodi probatio ex testificatiōe patris cū iuramento, prout dicimus de filiatione,

quæ

3 † quæ etiam probatur ex scriptura & annotatione propria patris in eius lib. cui creditur. *Saly. in l. si minore. col. 4. C. si in integr. rest. Cur. in. consi. 118. num. 8. Paris. consi. 10. nu. 58. vol. 2.* Et ita dicebatur in vna Fulginatensi canonicatus, & præbendæ coram do. Reomano die 15. Iunii 1551. *vt in eius lib. fol. 220.*

SVMMARIVM.

1 *Aetas ingrauescens cum infirmitate verificatur in 60. annis, & quid debent testes deponere vt probent.*

Decisio CCCXV. seu v.

1 AEtas ingrauescens cum infirmitate verificatur † in 60. anno. Et testes deponentes super ipsa ætate ex aspectu, debent taliter deponere, quod ex eorũ dictis possint detrahi decem anni, & sic debent deponere, quod septuagesimum agat annum iuxta doctrinam Bartoli *in l. de ætate. num. 10. ff. de minor.* Et ita tentum die 11. Decembris 1551. coram domino Chiusanensi in vna Tull. Prioratus de Castineto, *vt in eius libro fol. 177.* quod fuit confirmatum in eadem caussa, coram eodem domi. Prospero die 10. Ianuarii 1552. *vt in eius lib. fol. 54.*

EVICTIO.

SVMMARIA.

1 *Euictionis promissio facta per mulieres in alienatione rei minoris, in qua non interuenit decretum, valet.*

2 *Intellectus ad Salyc. in l. & si ir. C. de prædiis minorum.*

Decisio CCCXVI. seu I.

1 EViction is promissio facta per mulieres in alienatione rei minoris, in qua non interuenit decretum, valet † & agi potest contra bona illorum, qui promiserant de euictione: *l. & si ir. C. de præd. minor. & ibi Cynus. Bal. & alii. idem Cyn. in l. non dubium. in 8. num. in 2. opposi. C. de legib. & Barto. in l. cum lex. in prima oppositione. colum. fin. ff. de fideiuss. Imol. in cap. cum contingat. num. 18. de iureiuran.*

2 Nec obstat, quod intellectus † Salyc. *ad d. legem, & si ir*, loquatur in mare, & non in fœmina, quia Salic. er. bene loquitur in casu, videlicet in muliere alienante fundum do talem. Et ita fuit tentum die 23. Maii 1552. in vna Anchonitana rescissionis contractus, coram domin. Reomano, *vt in eius lib. fol. 191.*

SVMMARIA.

1 *Euictio non habet locum, quando res euincitur per imprudentiam, stultitiam aut sordes iudicis, & ratio, num. 3.*

2 *Periculum casus fortuiti pertinet ad emtorem.*

Decisio CCCXVII. seu II.

DE euictione non tenentur Antonius, & Bernardinus nulliter condemnati a domino Auditore Cameræ: quoniam quotiescunque † res euincitur per imprudentiam, stultitiam, aut sordes iudicis, nunquã fideiussor de euictione tenetur, nam periculum † casus fortuiti pertinet ad emtorẽ. *l. Lucius. ff. de euictio. Bartol in l. exceptione. ff. de fideiussoribus.* Et ratio est † quia ille a quo res euincitur potest agere contra euincentem, & dicere de nullitate, & repetere rem euictam indebite, nulliter, & indefense. *Salyc. in d. l. si per imprudentiam in fine principii.* Et est de mente Barto. *in d. l. exceptione. in distinct. per eum posita.* Et ita fuit tentum die 12. Decembris 1552. coram domino Augustino in vna Abulensi pensionis, *prout in eius lib. fol. 433.*

SVMMARIVM.

1 *Euictionis iudicio non tenetur communitas, quæ vendidit bona confiscata contra aliquem, si illa postea per Principem fuerunt condemnato restituta, & quare. num. 2.*

Decisio CCCXVIII. seu III.

1 DE euictione non † tenetur communitas Bononiensis, quæ vendidit bona confiscata illis de Aldosiis, quæ postea mãdato Principis dictis Bentiuolis restituta fuere Ratio est, † quia casus fortuitus euictionis post contractam emtionem ad emtorem, nõ autem ad venditorem pertinet, *l. Lucius. ff. de eu ction.* Agat ergo emtor contra Principem, de cuius mandato domus fuit ablata. Et ita firmarunt domini die 13. Aprilis 1551. coram Reuend. P. domino Barensi in vna Bononiensi Palatii, *vt in eius lib. fol. 42.*

EXAMEN.

SVMMARIA.

1 *Examen testium dicitur nullum si factum est citato procuratore substituto, qui non acceptauit mandatum.*

2 *Procurator quis non dicitur nisi onus acceptet.*

3 *Stylus volens, quod sufficiat citari procuratores nominatos, quãuis non acceptauerint, quomodo procedat.*

4 *Intimationis ad constituendum procuratorem in partibus reperibilem, effectus.*

Decisio CCCIX. seu I.

1 EXamen testium nulliter † factum dicitur, si citatus fuit procurator substitutus ad videndum iurare testes, qui non acceptauerat onus procurationis. Nam procurator, non dicitur nisi † onus acceptet. *l. 2. ff de proc. Cassador decisio 3 de rescrip.* Et maxime, quia aderat alius procurator principalis, qui acceptauerat, & erat in eodem loco, nec fuit citatus. Neque habet obstare stylus volens satis esse, quod citentur procuratores nominati, licet non constet de eorũ acceptatione, quia dictus stylus pro-

H

cedit † in illis procuratoribus constitutis in Curia, vt interfint ex ecutioni processuum remissoriæ, & compulsoriæ in partibus, qui procuratores, licet non acceptent, tamen possunt citari, & partes bene procedunt eis citaris. Et ea est ratio, quia in curia monitæ fuerunt partes ad constituendum procuratores, in partibus reperibiles, † cũ comminatione, quod alias procedetur per affixionem ad valuas, & stante ista intimatione, imputandum est eis, si non elegerunt procuratores reperibiles, & acceptantes, & ex prædictis fuit annullatum quoddam examen in vna Bertusensi canonicatus, & præbendæ coram Reueren. domino Federico Fantuccio 2, Decembris 1552. *vt in eius lib fol. 159.*

EXCEPTIO.

SVMMARIVM.

1 Exceptio cessionis litis & caussæ, est exceptio litis finitæ sicut est exceptio rei iudicata.

Decisio CCCXX. seu I.

Exceptio cessionis litis, & caussæ medio iuramento facta, est exceptio litis † finitæ, quemadmodum est exceptio rei iudicatæ, *cap. 1 de lit. contest. & l. postquam liti. C. de pactis.* Et præterea fuit resolutum in caussa Mediolanensi pensionis p ima Iulii 1551. coram Reomano, Reuerendissimum Cardinalem de Cæsis non esse audiendum, quia cesserat medio iuramento liti, & caussæ, *vt in eius libro fol. 287.* & vide supra *in verbo confirmatio,*

SVMMARIA.

1 Exceptio exstinctionis pensionis per professionem quando super ea non fuit iudicatum, requirit altiorem indaginem & ideo non impedit solutionẽ pensionis.

2 Monachus ex dispensatione pensionem retinere potest.

3 Possessione sua quis de facto priuandus non est.

Decisio CCCXXI. seu II.

Exceptio exstinctionis pẽsionis per professionem, q ando super ea non fuit iudicatum, † non impedit solutionem pensionis, quia requirit altiorem indaginem, cũ monachus ex d spensatione † pensionem retinere possit, *vt per Gig n. de pensio. q. 17. nu. 7. in fine.* Nec quis est † priuandus sua quasi possessione de facto, *ad text. in cap. querelam de electio & in cap consultationibus. de iure patronat. Cassidor decis. num. 7. in fin & numer. 8. de rescript* Ita tentum in vna Barchinonensi pensionis, coram Accorambono Decano, Venetiis decima Martii 1552. *vt in eius lib. fol. 88.*

SVMMARIA.

1 Exceptio excommunicationis a principio deducta in vim dilatoriæ, potest in articulis declarari, & est opposita in vim peremtoria.

2 Dubia res declaratur ex voluntate proferentis.

Decisio CCCXXII. seu III.

Exceptio excommunicationis licet a principio sit opposita in vim dilatoriæ, tamen si in articulis deducitur in vim perẽtoriæ, deber intelligi in vim peremtoriæ deductam fuisse, secundum voluntatem proferẽtis in articulis declaratam. Et ratio est, quia quando res est dubia † voluntas interpretatur secundũ mentem proferentis. *l. si quis intentione ambigua. ff. de iud. & ibi Bar. & Ang.* Et ita fuit tentum in caussa Farfensi Abbatiæ coram domino Guidobono, 19. Februarii 1552. *vt in eius lib. fol. 45.*

SVMMARIA.

1 Excipiens generalia, contra, quod sibi praseruet.

2 Excipiens generalia contra non videtur renuntiare rei iudicatæ.

3 Renuntiare, quod quis vo'uerit iuri suo praeiudiciali, non præsumitur.

4 Rei iudicatæ renuntiat, qui patitur iura produci & caussam instrui.

5 Rem iudicatam habens contra se non auditur in verificatione nouorum iurium, non partito iudicato.

Decisio CCCXXIII. seu IV.

Excipiens generalia contra, licet non opponat contra productionem iurium in specie, tamen quia potest † opponere cõtra admissionem iurium ex diuersis caussis, vel quia obstat producendi res iudicata, vel quia iura non sunt releuantia, vel quia non sunt in forma probanti vel quia re pi- ciuntur petitorium, non videtur † renuntiare rei iudicatæ, si contra instrumenta producta & contra rem iudicatam, nihil aliud opposuit, nisi quod dixit generalia contra: & maxime, quia in dubio non est † credendum, quod ille voluerit renuntiare iuri suoram præiudiciali. Nec obstat decisio facta in caussa Vasionensi canonicatus, & præbendæ, coram domino Mohedano, sub die 23 Martii 1547. vt in decisione Peregrini Fabii *decisione 114.* quia DD. diuersificabant casu, cum in caussa Vasionensi fuerint † producta iura, & dati articuli, & caussa instructa ita vt ex omnibus gestis videretur constare de iniustitia sententiæ, & ideo visum fuit renuntiasse rei iudicatæ. In casu autem isto iura non fuerunt verificata, & de nouo † producens non potest admitti ad verificandum, nisi parito iudicato, & ideo secus, & ideo resolutum fuit in caussa Hispalensi canonicatus & præbendæ, coram domino Fabio Accorambono, Decano, die 2. Decembris 1552. *vt in eius libro fol. 432.*

EXCOMMVNICATVS.

SVMMARIA.

1 *Declaratoria incursus censurarum lata per A. C. a qua fuit appellatum, & inhibitum per iudicem ad quem, sed tandem commissio reformatoria signaturæ præsentata fuit ipsi Cameræ auditori: licet pars citata non fuerit ad dicendum contra dictam commissionem, potuit nihilominus A. C. procedere eadem die præsentationis commissionis ad publicationem excommunicationis, & affixionem cedulonum sine alia citatione: & num. 3. atque per totam.*

2 *Attentata dicuntur, quæ facta sunt in spretum inhibitionis totalis.*

4 *Rescripti ex sola præsentatione iudex habet iurisdictionem actu, & illius exercitium.*

5 *Citatio ad dicendum contra commissionem, non est de substantia, & eius omissio non vitiat.*

6 *Contemnens notorie parere literis Apostolicis, potest excommunicatus declarari sine alia citatione, & etiam post appellationem sine noua commissione.*

DECISIO CCCXXIV. seu I.

1 DEclaratoria † incursus censurarum contentarum in literis Apostolicis obeorum, non paritionem, fuit lata ab A. C. contra communitatem presbyterorum, ad instantiam Antonii de Castello 2. Iunii 1550. a qua pro parte communitatis 4 eiusdem fuit appellatum, & caussa appellationis eiusdem fuit commissa in Rota domino Reomano, a quo fuit obtentum inhiberi, & fuit Antonio, & A. C. inhibitum, in forma: verum Antonius commissionem appellationis obtinuit reformari in signatura iustitiæ, quæ rescripsit, vt A. C. procederet ad vlteriorem exsecutionem, quæ commissio fuit dom. Reomano per cursorem præsentata, die 18. Iunii 1550. & eadem die in acie Campi Floræ, communitas fuit per Auditorem Cameræ publicata excommunicata, & affixi cedulones. Sed quia publicatio & affixio fuit facta, antequam communitas esset citata ad dicendum contra commissionem reformatoriam, prætendebatur pro parte communitatis publicationem, & affixionem fuisse attentatas, tamquam factas † in spretum inhibitionis Rotalis. *ex Rot. de-*

2 *cisi. 379. ad fin. versi. sed quicquid sit. alias est decisio. 51. de appellat. in nou.* His tamen non obstantibus, domini resoluerunt, videlicet,

3 quod Auditor Cameræ potuit † facere publicare, & affigere statim præsentata vltima commissione, non exspectata citatione ad dicendum contra illam, quia iudex per so-

4 lam † rescripti præsentationem habuit iurisdictionem actu, & eius exercitium. *Spec. de competentis iudicis additione. §. viso. numer. 3. Rot. decisio. 419 alias 21. de concessio prabend. in nou. Franc. in cap. super eo il. secundo. numer. 19. & seq. de appell.* Nec facit, quod communitas non sit citata † ad dicendum contra com- 5 missionem, quia hoc non est de substantia, & eius omissio non vitiat. *Rot. decisi. 33. alias 2. de rescript. in nou. Egid. decis. 27. Cassado. decis. 8. num. 7. de rescript.* Ideo potuit procedere ad publicationem declaratoriæ vigore literarum decretarum, absque alia citatione. *Roma. consi. 482. num. 5. & 6. Felyn. in cap. Rodulphus num. 41. versi. intellige primo de rescri.* Et quia dicta communitas † notorie literis 6 Apostolicis præfatis parere contempserat, ideo potuit publicari & affigi, ipsa nõ citata. *Felyn. in cap. 2. num. 4. de sponsa. & in d. cap. Rudolphus. num. 41. versic. intellige secundo.* Et etiam post † appellationem, absque aliqua alia commissione. *Franciscus in cap. peruenit. nu. 5. & 6. atque in cap. pastoralis. §. verum quia. nu. 27. de appel.* Et ita tentum die 19. Octobris 1551. coram domino Reomano in vna Gerundensi molestationis, *vt in eius libro fol. 104.*

EXSECRABILIS.

SVMMARIA.

1 *Exsecrabilis non restituitur, quando ex actis cõstat illum esse exsecrabilem: intellige si constat notorie. num. 3.*

2 *Decretum irritans appositum in extrauaganti, exsecrabilis, inficit titulum, & possessionem.*

3 *Spolianti notorie non datur restitutio.*

4 *Spoliator non debet admitti ad probandam exsecrabilitatem spoliati, sed spoliatus est restituendus.*

5 *Reseruatio probata obstat agenti spolio: secus si venit probanda.*

6 *Exsecrabilem non posse agere spolio quomodo intelligatur.*

7 *Acta faciunt notorium.*

8 *Exsecrabilis, quod agat spolio, intellige, vt hic.*

9 *Spolii iudicium est priuilegiatum.*

10 *Spolio agenti non obstat exceptio tertii,*

DECISIO CCCXXV. seu II.

EXsecrabilis non † restituitur, quando 1 ex actis constat illum esse exsecrabilẽ, quia decretum † irritans appositum in ex- 2 trauaganti, exsecrabilis, inficit titulum, & possessionem. *Rot. deci. 17. de restitut. spoliat. in antiquis. Bisignet. decis. 1. vers. & esto. eod. tit. Egid. decis. 536. vers. ratio est. Cassad. decis. 3. de rescriptis. num. 10. super regul. Sarnen. in regul. de annali. q. 55. & 58.* Hoc autem intellexerunt domini in casu, quo constaret ex actis notorie † de exsecrabilitate. Et ratio est, quia 3 quando constat † notorie de non iure a- 4 gentis spolio, non datur restitutio. *Rot. decis. 13. de restitut. spoliat. in antiquis. & 16. in nou. eod tit.* Sed si spoliator † vellet admitti 5

ad probandam exſecrabilitatem, ad excludendum ſpoliatum, tunc non eſſet admittendus, ſed tūc ſpoliatus eſſet reſtituendus, ſicut dicimus de reſeruatione, quæ quando † eſt probata, obſtat agenti ſpolio, ſecus autem ſi vellet illam probare ſpoliator, quia talis exceptio non admitteretur, *vt eſt deciſ. Rotæ in antiq. 11. de reſtit. ſpolia. in nou. deciſ. 3. in vltima additione. num. 5. in verſi ſed in hoc eſt differentia. eod. tit.* Et ita concordantur opiniones hinc inde contrariæ. Illa autem opinio, quæ habet exſecrabilem, non † poſſe agere ſpolio, intelligi debet, quando ex actis conſtat de exſecrabilitate, & ſic notorie, cum acta † faciunt notorium. *Rot. deciſi. 439. alias vltima, de reſtit. ſpoliat. in nou.* Altera autem opinio, quæ exſecrabilem † agere poſſe ſpolio permittit, *vt voluerunt Oldrad. conſi. 227. num. 5* Et Specu. *de pact. § poſt. in fi.* & plures alii relati per Sarnen. *in regul. de triennal. q. 10. num 22.* intelligi debet, quando de exſecrabilitate non conſtat notorie ex actis, ſed ſpoliatus vult ad exſecrabilitatem probandam admitti. Et ratio eſt, quia iudicium ſpolii eſt † priuilegiatum, & agenti ſpolio non obſtat exceptio tertii. *cap item cum quis. de reſtit. ſpoliat. Rot. deciſio. vltima. alias 439. num. 2. de reſtitut. ſpoliat. in nou.* maxime in caſu iſto, in quo ſpoliator, non intendit probare poſſeſſionem ſuam eſſe anteriorem illa ſpoliati, & ſic non ſpoliaſſe, ſed videtur fateri ipſum ſpoliaſſe. Sed propter exſecrabilitatem probandam ſpoliatum excludi debere a reſtitutione, quod tamen admitti non debet. Et ita fuit deciſum, *vt alias eſt deciſum 21. deciſio. Creſcen. & Put. deciſ. 13. de reſtit. ſpol.* Et nouiſſime meo tempore ita fuit reſolutum in vna Vicentin. beneficiorum, coram domino Decano, *vt in eius lib. fol. 251.* die 14. Nouembris 1552.

EXSECVTIO.

SVMMARIVM.

1 *Exſequi poteſt ſententia contra cedentem beneficium in fauorem certæ perſonæ ceſſionarii, & quare. num. 2.*

Decisio CCCXXVI. ſeu I.

EXſequi poteſt ſententia contra cedentem beneficium in fauorem certę perſonæ ceſſionarii, quia cedens remanſit in poſſeſſione, & ſuſtinuit litem. Ita fuit tētum in cauſſa Tolletan. parochialis die 2. Decembr. coram dom. Capiſucco. Vide infra in verbo reſignatio, quæ incipit, *reſignauerat beneficium.*

SVMMARIA.

1 *Tertius, quando poſſit impedire exſecutionem ſententiæ.*

2 *Natalium defectum patiens, eſt incapax beneficiorum, ſi de illo in actu conſtat.*

3 *Intellectus l. is a quo. ff. de rei vindicatio.*

4 *Tertius poſſeſſor, ſi vult exſecutionem impedire ſoluendo expenſas condemnati, contra quem eſt res iudicata, poteſt.*

Decisio CCCXXVII. ſeu II.

EXſecutio ſententiæ impeditur per Mudatam tertium poſſeſſorem † fructuum canonicatus & præbendæ, quos alias reſignauerat in fauorem Roderici, reſeruatis ſibi fructibus, titulo, & denominatione canonici, ac regreſſu, per ceſſum, receſſum, vel deceſſum dicti Roderici, in quibus canonicatu & præbenda, cū quidam Ortegiza ius prætenderet, imo vigore prouiſionis ordinariæ per obitū Dominici de Sotnozo mouit litem in Rota, tam contra Dominum Rodericum, quam contra Mudarā, lite ſic pendente, Ortegiza ceſſit in fauorem Alphōſi, qui obtinuit ſe admitti ad proſecutionem cauſſæ huiuſmodi. Poſt dictam admiſſionem Alphonſus proceſſit p contradictas contra Rodericum, & obtinuit canonizari gratiam ſuam, quæ ſententia in iudicatum tranſiuerat, iterum cum ad cauſſam nō eſſet citatus Muderra reſeruatarius, ideo ſe opponebat exſecutioni dictæ ſententiæ. Alphonſus replicabat de pluribus, ad infringendam reſeruationem Muderræ, propterea etiam fuit dubitatio, an conſtaret de bona reſeruatione fructuum Muderræ, ita vt poſſit impediri exſecutio ſententiæ, ad hoc, vt Rodericus, non veniat declarandus. Primo dicebat Alphonſus, quod dicti canonicatus, & præbenda ſibi competebant, quia Mudara non habebat ius in illis, cum pateretur defectum natalium. *cap literas, de fil. presbyt. & c. 1. eod. tit. lib. 6.* Quem defectum cum negaret Mudarra, & in actis talis defectus non eſſet probatus, domini dicebant eidē nō nocere. Dicebat ſecundo Alphonſus, quod ipſe volebat cauere de reſtituenda poſſeſſione iuxta formam. *l. is a quo. ff. de rei vind.* Et q propterea erat facienda exſecutio. Fuit † reſponſum p dominos, quod cū non conſtaret de poſſeſſione Muderræ, ideo nō erat locus. *l. is a quo ff. de rei vind.* Quæ procedit, quādo condēnatus poſſidet, non autem quando tertius, qui nō fuit citatus, poſſideret. *Alex. in l. a diuo Pio. §. ſi ſup rebus. nu. 9 ff de re iud* Quo vero ad expenſas, quas Rodericus Alphonſo ſoluere tenebatur, Mudarra non poterat exſecutionem impedire, ſed ſi Mudarra vellet illas † ſoluere, tunc poſſet impedire exſecutionem, quia non erat proprie tertius, ſed tertius & poſſeſſor. *Felyn. in cap. veniens, num. 11. & ſeq de reſtit.* Niſi obſtarent ſibi cōfeſſiones hæreſis, & defectus natalium, ſi pbarentur. Et ita tentū die 20. Febru. 1551.

in vna

in vna Ispal. canonicatus & præbendæ, coram dom. Accorambono Decano, *vt in eius lib fol. 101.*

SVMMARIA.

Exsequi potest episcopus, non obstante appellatione confratrum, negantium soluere charitatiuum subsidium, si confratres sunt de loco pio.

2 *Appellanti quando ius commune resistit, potest fieri exsecutio.*

3 *Confraternitas vt non dicatur laicalis, & per consequens subsit episcopo, quæ continere debeat.*

DECISIO CCCXXVIII. seu III.

EXsecutio sentẽtiæ realis facta post appellationem interpositam ad sedem Apostolicam a declaratione incursus pœnarum in edicto emanato ab episcopo cõtra certos confratres, qui debebãt soluere charitatiuum subsidium episcopo, non dicitur † attẽtata. Quia episcopus poterat ad vlteriora procedere, ex quo appellanti † resistebat ius commune. *Rot. decisio. 243. alias 35. in tit. de appellat. in nou.* Nec obstat, quod decisio illa loquatur in eo, qui habet præsumtionem iuris contra se, ita vt allegando exemtionem, debeat illã probare: & ideo cum in casu nostro ista confraternitas allegaret se esse laicalem, & per consequens non habere præsumtionẽ iuris contra se, cum episcopus non habeat iurisdictionem contra illam. Ergo &c. Quia fuit replicatũ & tentum, quod iam dicta confraternitas † habeat hospitale, cum campanili, & campanis & ibi celebrantur Missæ, & est locus pius de iure, & sic subiectus episcopo, & ideo confraternitas habebat præsumtionẽ iuris contra se, quousque contrarium non appareret, & sic non attentauit episcopus exsequendo, maxime, quia ei inhibitum non fuerat, neque de alia temeritate poterat redargui. *Rot decis. 38. de appell. in nou.* Et ita tentum die 30. Octob. 1551. coram do. Decano in vna Lucana caritatiui subsidii, *vt in eius lib. fol. 263.*

SVMMARIA.

1 *Exsecutiue quãdo procedendum sit contra intrusum lite pendente.*

2 *Ordinarie non exsecutiue proceditur, quando tituli sunt ambo pares.*

3 *Cessione abdicatur omne ius accedente.*

DECISIO CCCXXIX. seu IV.

EXsecutiue procedi debet † contra intrusum lite pendente, quando ille, qui est intrusus, habet alium titulum, non descendentem ab eodem fonte, a quo descendit titulus illius, qui petit exsecutionem. Quia quando tituli sunt ambo pares † etiã per obitum, ordinarie procedendum est, & per tres instantias, non autẽ exsecutiue, *per doctrinam Bartoli in l. fin. C. de edic. diui Adriani tollend. col. penult.* Quam opinionem omnes sequuntur, *vt refert ibi Decius num. 4.* Nec obstat, quod Spinellus videatur pariter venisse ex eodem fonte cum veniat per obitum Caroli, ex cuius resignatione venit Michael, qui hodie vult exsecutiue procedere, iuxta ea, quæ videntur decisa in vna Abulensi siue Salamantina de Rabe, coram Mohodano episcopo Rauellensi. Quoniam respondetur, quod Spinellus intrusus lite pendente non habebat titulũ parem, cum antea Carolus cessetit ius in fauorem Michaelis, per cuius cessionem † omne ius a se abdicauerat. *Rota de renuntiat. decisio 1. in nou.* Et sic tituli erant diuersi, & non erant ambo per obitum, prout erat in casu supradictæ decisionis. Et ideo contra sic intrusum lite pendente, exsecutiue procedi potest. *Rota decis. 5. vt lit. pendent.* Et ita fuit inclinatum in caussa Latinensi præposituræ, decimo Februarii 1552. coram domino Chisanensi, & firmiter resolutum in eadẽ caussa die decimo nono eiusdem, *prout in eius lib. fol. 91.*

SVMMARIA.

1 *Exsecutio rei iudicatæ non impeditur pendente caussa restitutionis in integrum, in qua sint latæ duæ sententiæ conformes, sed tamen suspensæ per appellationem.*

2 *Res iudicata in beneficialibus est exsequenda, non obstante restitutione in integrum a maiore postulata: secus si postulata sit a minore, vel ecclesia. num. 3.*

4 *Generalia contra opponens, non dicitur posse discuti de iniustitia rei iudicatæ.*

5 *Appellatione suspenditur sententia.*

DECISIO CCCXXX. seu V.

EXsecutio sententiæ, & rei iudicatæ nõ † impeditur pendente caussa restitutionis in integrum, in qua sunt latę duę sententiæ conformes, sed tamen suspensæ per appellationem. Ratio est, quia in beneficialibus res iudicata debet † exsecutioni demandari, non obstante restitutione in integrum a maiore postulata. *Cassad. decis. 1. de restit. in integ. & septima. de appel. Staphyl. in tract. de liter. grat. & instit. fol. 162. & est de mente omnium in l. 4. §. condemnatum ff. de re iud & in cap. suscitata. de in integ. restit.* Et ita seruatur in practica. Secus † est, quando est postulata a minore, vel ecclesia, *vt dicunt doctores in locis præallegatis.* Nec obstat, quod videatur detecta iniustitia rei iudicatæ per processũ ad vlteriora in caussa restitutionis in integrum commissa per Rodericum. Quoniã fuit responsum, quod Alphonsus contra iura producta semper dixit generalia contra, ita vt ex hac † oppositione passus dici nõ

scopi spectantia. Et ita fuit dictum die 28. Martii 1552. coram Domino Augustino in vna Calciaten. dimidiæ portionis, *prout in eius lib. fol. 103.*

SVMMARIA.

1 *Exspectans si litigiosum beneficium acceptauit lata contra eum sententia, qua transitum fecit in iudicatum, an possit aliud acceptare.*

2 *Litigiosum beneficium acceptari non potest.*

3 *Res iudicata pro veritate habetur.*

DECISIO CCCxxxvi. seu 2.

EXspectans si acceptauit vnum beneficium litigiosum, & contra eum fuerit lata sententia, quæ transiuit in iudicatum, nõ dicitur consumsisse gratiam suam, sed potest aliud vacans acceptare, & sufficit, quod sine culpa sua lata sit sententia contra eum, licet non appellet. *Rot. decisio. 15. de concess. præbend. in antiqu.* beneficium enim litigiosum acceptari non potest *Sarnen. in regul. de triennal quæstio 4* Nec obstat, quod lis esset nulla, quia caussa fuit commissa sine expeditione literarũ, de qua expeditione nõ constat factis diligentiis, *iuxta decisionem 5. Cassad. super regu.* quia respondetur, quod si non constat de expeditione literarum, non propterea sequitur, quod non essent expeditæ literæ, quia poterat esse, quod Rodericus esset prouisus ab ordinario, ita vt diligentiæ non suffragarentur, & sic cum sententia, & res iudicata fuerint contra acceptantem, quæ pro † veritate habentur, satis fuit excusatus ad hoc, vt posset acceptare aliud beneficiũ. Et ita fuit tentũ die 28. Nouem. *1552.* in vna Tolletan. parochialis de Cẽto Puzello, corã Domino Augustino, *prout in eius lib fol. 376.*

SVMMARIA

1 *Prouisus a Papa præfertur exspectanti, ante illius acceptationem.*

2 *Papa potest prouidere intra mensem concessum exspectanti.*

3 *Mentio aliqua in Papa prouisione facienda, non est de exspectante, quando talis non acquisiuerat ius in re, nec ad rem: imo etiam si habuisset ius ad rem, num. 4.*

5 *Clausulæ anteferri, vis.*

6 *Clausulæ, dummodo alteri non sit ius quæsitum, effectus.*

7 *Clausulæ, non obstantibus, energia.*

8 *Papa concedendo alteri potestatem, semper maiorem penes se retinet.*

9 *Practica exspectãtis est, vt singulis dieb. acceptet.*

DECISIO CCCxxxvii. seu 3.

EXspectanti præfertur prouisio Papæ facta ante illius acceptationem, † etiam quod ipse intra mensem acceptet: quia Papa potest † prouidere infra mensem, & valet sua prouisio. *Rot. decis. 24. alias 17 de præben. in nou. Felyn. in ca. in nostra, correlario. 28. de rescrip. Cassad. decisio. 5. num. 2. de concess. præbend.* Et maxime, quia iam Papa tempore acceptationis exspectantis prouiderat, & tempore dictæ prouisionis Papæ, aliquod ius nec ad rẽ, nec in re eidem exspectanti acquisitũ erat, & ideo non † fuit necesse, quod fieret mentio de exspectante in prouisione Papæ, cum etiam si exspectanti ius † ad rem fuisset acquisitum, de eo mentio non fuisset necessaria in dicta prouisione. *Cassad. decis. 3. nu. 3. de præben.* Quod eo magis erat dicẽdum in hoc casu, stantib. clausulis appositis in prouisione, videlicet clausula, anteferri, per quam posterior in data † præfertur priori habenti solum ius ad rem, *c. cuidam. de præbẽ. li 6. Rot. Bisig. de concess. præb. decis. 8. Sarnen in q. 1. de non toll. iure quæsit. & in tract. mandatorum de prouiden. nu. 100.* Et isto casu non obstat clausula † dummodo alteri non sit ius quæsitũ, ex qua solum reseruatur ius in re, nõ autem ad rem. *Sarnen. in c. caussam, de rescript in 7.* vbi refert ita consuluisse Calderinum, & Romanum. Nam per clausulam, non † obstantibus specialib. vel generalib. impetrationib. vna cum decreto irritanti, constare videtur de voluntate Papæ, quod voluerit vti potestate sua. *Philip. Fran. in c. dudum, num. 13. vers. hodie tamen, de præb. lib. 6.* Et sic Papa per illas clausulas voluit præiudicare exspectãti, cum nunquam auferat † a se potestatem, licet alteri concedat: quia maiorem penes se semper retinet, *c. dudum, de præb. in 6. Aymo. consil. 126. colum. 2.* Et ideo practicatur, quod exspectantes singulis dieb. acceptant, & petunt prouideri per executorem. Et ita tẽtum die 11. Decemb. *1551.* coram D. Capisucco in vna Bolacen. canonicatus & præben. *vt in eius lib fol. 118.*

SVMMARIA

1 *Exspectatiua reuocata an & quando tribuat titulum coloratum.*

2 *Conditionalis ex actu agi non potest nisi purificata conditione.*

3 *Conditio actui inserta debet exstare, vt actus sortiatur effectum.*

4 *Conditio expressa in exspectatiua, quid operetur.*

DECISIO CCCxxxviii. seu 4.

EXspectatiua † reuocata licet regulariter (vt sæpe sæpius Rota tenuit) tribuat titulũ coloratum, tamen quãdo acceptãs vigore illius acceptauit sub conditione, si beneficiũ caderet sub sua exspectatiua, & sub eadẽ conditione esset tradita possessio, & hodie cõstaret, quod cõditio defecerit, quia tempore acceptationis exspectatiua erat reuocata, nõ tribueret titulũ coloratũ. Et est ratio, quia illa acceptatio, & omnia inde secuta nõ possunt aliquid operari, cum ex actu † conditionali agi non possit non purificata

conditione, *cap. olim. in 1. vbi gloss. in verb. traditum sub conditione. de restit spoli. Dec. consil. 107. prope finem.* Et conditio † actui inserta debet 3 exstare, ad hoc, vt actus sortiatur effectum, *l. 3. §. qui fideicommissariam, de hered. instit. Bald. in addi. ad Spec de Instit. edit. col. fin. vers. quando conditio.* Et maxime, quia ista conditio, † quæ 4 fuit expressa, valde operabatur, quia si non addebatur in acceptatione, poterat gratia consumi, etiam quod non caperetur beneficium acceptatum. *Rom. consil. 32.* vbi si non fuisset apposita hæc conditio, non consumebatur. *gloss in c. cum in multis, de rescript. lib. 6. Staphy. de literis grat. & instit. fol. 3* Ergo eius expressio cum operetur, reddit actum conditionalem. *Bartol & alii in l. 3. ff de leg. 1.* Et ita pulcre, & subtiliter fuit decisum in caussa Giennen. de Torres campo, coram Domino Guidobono 14. Martii 1552. & fuit confirmata 28. Martii 1552. *vt in eius libro fol. 75. & fol. 95.*

SVMMARIA.

1 *Exspectans potest acceptare intra mensem a die vacationis, & petere sibi prouideri intra alium mensem a die acceptationis.*
2 *Diuisibilitas regulariter ex intentione facientis actum.*
3 *Acceptatio secunda quando non est bona, potest quis redire ad primam.*
4 *Titulus quando multiplicari possit.*
5 *Acceptans quando vti non potest acceptatione anteriori, & prouisione posteriori.*

DECISIO CCCXXXIX. seu 5.

1 Exspectans † potest acceptare infra mensem a die vacationis, & petere sibi prouideri infra alium mensem a die acceptationis, quia regula de publicando ita dictat, & actus est diuisibilis, quæ diuisibilitas re- 2 gulatur ex intentione facientis actum. *Bar. in l grege. §. illud. de fideiussor.* Quod eo magis 3 procedit, quia quando secũda † acceptatio non est bona, potest quis redire ad primã secundum Gemi. *in c. cum in multis, colum fin. vers. quærit hic Lapus Abb. de rescript.* qui loquitur in diuersis beneficiis. Quod multo magis dicendum est in hoc casu, in quo sumus super eodem met beneficio, & in quo 4 titulus † multiplicari potest. *Abb in cap. post electionem, de concess. præbend.* Et ideo valida iudicata fuit acceptatio facta die 17. Nouembris, & valida prouisio facta die 15. Decembr. quia ambæ fuerant factę intra mensem a die vacationis benefici, & acceptationis respectiue, & hoc dummodo cum prouisione posteriori 15. Decembris, non adesset etiam acceptatio, quia tunc si constaret, quod vigore illius acceptationis po- 5 sterioris esset facta prouisio, acceptans † nõ posset vti acceptatione anteriori, & prouisione posteriori, quia prouisio veniebat ex acceptatione secunda inualida, & sic ex radice infecta. Et ita fuit decisum in caussa Ispalen. beneficii sanctæ Luciæ, coram Domino Capisucco Mercurii 10. Februarii 1552. & Lunæ 15. eiusdem mensis & anni, *vt in eius lib. fol. 53.*

EXPENSÆ.

SVMMARIA.

1 *Expensæ litis decernendæ sunt decretis alimentis, & quare.*
2 *Alimenta habere aliud est, & aliud habere expensas litis.*
3 *Expensarum condemnatio facienda non est, quando sententia prima reuocatur ex noniter deductis, etiam stante stylo Rotæ mandante condemnationem expensarum fieri debere, nu 4.*

DECISIO CCCXXXX. seu 1.

Expensæ litis † decernendæ sunt decretis alimentis, tanquam separatæ ab ali- 1 mentis, quia aliud est † habere alimenta, & 2 aliud est habere expensas litis. *Abb & Fely. in cap. ex parte. de accu num. 4. & 9.* Et ita fuit tẽtum in vna Romana status, & alimentorũ, coram R. D. Chissanen. die 28. Martii 1552. *pront in eius lib fol. 166* An expensarum † con- 3 demnatio facienda sit, vbi sententia prima reuocatur in secunda instantia ex nouiter deductis. *Rot. decisio. 251. alias 20. de dolo & contu. in nou. dicit, quod non sequitur. Mil. in ver. expensæ 2. Abb. in c fi. col. 12. de dol. & contu Guid. Pap decisio. 436. & q 48. nnmer. 55. & decis. 157. & decis. Tholos. 222. Franc. in c. 1. §. fina in fi. de appel. in 6 & in c. quoniam contra. col. 3 de proba. Cor. cõs. 182. col fi. vol. 3. & per Sarnen. in regu. de annali q. 41. nu 3. & q. 1. num. 1.* Et quamuis ex aduerso oppositum fuerit, quod in Rota † semper fit 4 condemnatio expensarum, *prout attestatur Cassador. decisio. 13. de rescript.* tamen contrariũ in casu isto tenuerunt Domini die 4. Martii 1552. coram Domino Reomano, in vna Gerũden. molestationum, quod Sant. Ant. de Castillo, non sit condemnandus in expensis, eo quia habuit primo sententiã pro se coram A. C. quæ fuit reuocata per Rotã ex nouiter deductis: & fuit mãdatum, quod ita poneretur in sentẽtia, *prout in eius lib. fol. 70.* Ista decisio fuit confirmata coram Domino Frantuccio in hac eadem caussa 14. Octob. 1552. *vt in eius libro fol. 347.*

SVMMARIA.

1 *Expensæ non sunt soluẽdæ nisi caussa omnino terminata.*
2 *Exsecutoria post rem iudicatam datur.*

DECISIO CCCXXXXI. seu 2.

Expensæ solui non debent, nisi † quando 1 caussa est finita super possessorio tũ pẽsõ petitorio, vel per tres sententias cõformes, vel per vnam, quæ transiuit in iudicatum.

Staphyl.

Staphyl. in tract. de commissio, & literis gratiæ, §. citatio personalis, num. 19. & Rot. decis. 15. de restit. spol. in nou. dum dicit, quod ille spoliatus potest vigore suæ exsecutoriæ recuperare expensas, sed post † rem iudicatam exsecutoria datur: ergo, &c. Et ita fuit tentum in vna Tholetan. parochialis de Ispes, coram Domino Augustino die 9. Decembr. 1552. *vt in eius lib. fol. 412.*

SVMMARIA

1 *Expensarum solutio facienda est in loco, in quo iudicium est agitatum.*

2 *Oblatio solutionis expensarum facta in alio loco, quam, vbi iudicium agitatum est, non releuat.*

DECISIO CCCXXXXII. seu 3.

1 EXpensarum solutio † fieri debet in loco, vbi iudicium agitatum est. *Socin. cons. 302. num. 3. lib 2.* Et oblatio † alio loco facta non 2 releuat. *Afflict. decis. 150. num. 10.* Et ita fuit pluries iudicatum, vt dixerunt, & rursus iudicarunt Domini in caussa Tolletan. canonicatus, & præbendæ Magistralis coram Domino Oradino 18. Iunii 1554. *vt in eius libro fol. 286.*

SVMMARIVM.

1 *Expensarum condemnatio facta contra plures, intelligitur, vt vnusquisque pro rata teneatur.*

DECISIO CCCXXXXIII. seu 4.

1 EXpensarum condemnatio, quando est facta confuse, quia sunt plures colitigantes condemnati, intelligitur, vt vnusquisque teneatur pro sua parte. Itaque obseruarunt Domini in vna ciuitatis Ducalis expensarum, coram R. D. Montisflasconen. Mercurii 26. Octob. 1552. *vt in eius lib fol. 75.*

SVMMARIA.

1 *Expensæ necessariæ sunt detrahendæ de fructibus, & quare.*

2 *Expensæ necessariæ etiam per malæ fidei possessorem deducuntur.*

DECISIO CCCXXXXIV. seu 5.

EXpensæ necessariæ † sunt detrahendæ 1 de fructibus. Et ratio est, quia non poterant fructus colligi, nisi factis illis expensis necessariis, *l. fructus ff. solut. matrimon.* quæ † 2 etiam per malæ fidei possessorem deducuntur, *gloss. est in vers. fructus quam sequuntur Doctores in cap. grauis, de restit. spolia. l. sed Domino §. fructus, ff de petit. hered.* Et ita fuit per dominos tentum in caussa Tiburtina melioramentorum, coram episcopo Montisflasconen. Lunæ 14. Nouembris, 1552. *vt in eius lib. fol. 102.*

FINIS PRIMAE PARTIS.

DECISIONVM ROTÆ ROMANÆ, RECOLLECTARVM IN COMPENDIVM

A

R.P.D. PAVLO ÆMILIO VERALLO, ROSSANENSI, PRIMVM ARCHIEPISCOPO CAPVTAQVENSE, deinde Episcopo, Sacri Palatii Rotæ auditore.

PARS II.

FACVLTAS.

SVMMARIA.

1 *Facultas Papæ dispensandi super ætate in ecclesiis parochialibus post restrictionem, de qua hic, nihil operatur.*

2 *Decretum irritans a Papa in prouisione appositũ, ligat etiam ignorantes: limita, quando opponeretur a legato de latere, 3.*

DECISIO I.

FACVLTAS Legato Bonon. olim concessa di'pẽsandi super ætate in ecclesiis Parochialibus restricta per Clementem septimum ad terminos iuris cõmunis non obstante quãuis cõsuetudine, post 1 dictam restrictionẽ † nihil operatur. Quia repetitur reprobata, & habet cõtra se clausulam decreti irritantis. *Abb. post alios in cap. dilecto numer. 14. de praben. Fely. in cap. cum accessissent, num. 7. colum. 3. in fi. vers. tertia declaratio. de constitutio. Cassador. decis. 12 super regul. num. 5. Goz. consil. 191. num. 26 Rip. lib. 1. resp. c. 5. num. 6.* 2 Quæ clausula † decreti irritãtis apposita a Papa ad nullitatem actus, ligat etiam ignorantes. *Fely. in cap. cæterum, num. 19. colum. 10 ad medium, vers. 3. restrictio. de rescrip. Cassad. ead. decis. Goz. ad cons. 61. nu. 4.* licet secus esset, quando opponeretur a Legato de latere. *Cassado. decisio. 3. in tit. de decreto, & Rebuff super reg. cancellar.* Et ita fuit tentum die 22. Maii 1552. coram Domino Reomano, in vna Btitonotien. beneficii, *prout in eius lib. fol. 173.*

SVMMARIVM.

1 *Facultas transferendi concessa in prima constitutione pẽsionis, an intelligatur retenta in scedula retentionis beneficiorum.*

DECISIO II.

FAcultas transferendi concessa in prima constitutione, siue assignatione pensio-1 nis facta alicui, non intelligitur † retenta in scedula retentionis beneficiorum, & pensionum, quæ datur promotis ad cathedrales ecclesias, si expresse in scedula nõ dicatur: videlicet. Et cum retentione pensionis cũ eadem facultate transferendi, per rationes allegatas in decisione facta in caussa Aretina siue Senen. pensionis coram Domino Decano, 16. Decembr. 1552. *vt in eius libro fol. 474.* quanquam videre licet extẽsam intra in verbo retentio.

FALSITAS.

SVMMARIA

1 *Falsitas, & delictum non præsumuntur nisi probetur.*

2 *Interpretatio facienda est, quod falsum non sit commissum.*

3 *Præsumtio qualibet capienda est, vt falsitas non præsumatur, etiam verba impropriando.*

4 *Instrumenti fides non tollitur ex aliquibus coniecturis, & leuibus præsumtionibus.*

5 *Falsi probatio debet de necessitate concludere.*

6 *Rasura scripturæ quando non inducat coniecturam falsitatis, & numer. 7. & 8. sed contra numer. 11.*

9 *Testis vnus sufficit ad coadiuuandum instrumẽtum, & excludendum malam præsumtionem illius rasuræ.*

10 *Scriptura extracta ex archiuio plenam fidem facit.*

12 *Rasura reddit suspectum instrumentum, quãdo non est de ea facta mentio per notarium, qui publicauit illud.*

13 *Instrumentum præsumitur falsum, quãdo caret debitis solemnitatibus:*

14 *Atramenti diuersitas argui facit falsitatem.*

15 *Rasura præsumitur facta per partem in instrumento, quando illud habuit præ manibus.*

16 *Sigillum vnius scripturæ quando apparet super additum ex alia scriptura, fidem illius minuit.*

Decisio

Decisio III.

1 FAlsitas,† & delictum non præsumuntur nisi probentur, *l. merito, ff. pro socio. Aymo consilio. 8. num. 1.* Et ideo potius facienda in-2 terpretatio,† quod falsum non fuerit commissum quam econtra. *Cæpo. cons. crim. 21. nu.* 3 18 & quoties alia præsumtio †sumi potest, illa recipiēda est potius, quam falsitas prę-sumatur, etiam verba impropriando, *vt per Imolam in consil 101. colum 2. circa medium, refert Aymo d. consil. 8. num. 2.* Et quoniam Petrus Capra ex quibusdam præsumtionibus nitebatur instrumentum instirutionis impugnare de falso, ex quo inferebat, quod illi non erat adhibenda fides, Respoodebatur 4 quod ex † aliquibus coniectutis, & leuibus præsumtionibus non tollitur fides instrumenti. *Socin. consi. 98 colum 4. ver. circa tria.* Et 5 maxime quia probatio falsi † debet de necessitate concludere. *Alexa. consi. 190. col. 3. vol. 7. Ias. in l. iurisgentium § quod fere, ff. de pact. & in consil 62. col. 1. vol. 2. & 153 colum. 4 volum. 2. Dec. consi. 101. colu. 1. Marian. iun. consil. 39. consi. 5. num 44 volum. 2. Aymo d. consi. 8. num. 1.* Potissima coniectura erat quædam rasura bis 6 in eodem instrumento facta, quæ rasura † secundum opinionem quinque dominorū 7 non cōstabat ea ratione, quia veritas † scripturæ rasæ verificabatur ex præcedētibus, & sequentibus, & ideo non obstat, *secundum gloss. in cap. cum venerabilis, vers. item quod si rasura, vbi Anton. colum fin. & Abb. in finalibus verbis ibi, & tunc non sunt necessaria. de relig. dom. Iaso. in l. fi. C. de edict. diui Adr. tol. colum. 7. & in 4. limitatione, & ibi Alexand. colum. 6. & Deci. col.* 8 *10.* Præterea rasura † non attenditur, quādo veritas ex aliis instrumentis vel scripturis comprobatur. *Bal. in l. falsus, colum. 4 in fi. ver. si autem omnino consonant. l. de fur. Iaso. consil. 114. colum fi. vers. propterea, & notabilius, volum. 1.* 9 vel quando ex testibus veritas coadiuuatur, in quo casu etiam vnus testis sufficit. *Bald. in l. si veritas, colum. 1. vers. & nota, quod censura. C. de fideiuss. & sequitur Iason. in d. consil. proxime allegato,* & quia instrumentum erat extractum ex Archiuio bis citato aduersa-10 rio, & nihil opponente, & scriptura † extracta ex Archiuio plenam fidem facit, *authen. hac. C. de fi. instr. & ibi gloss. penult. & fi. Alexand. consi. 138. colum. 3. vol. 1. Roma. consi. 319.* At quatuor ex dominis quorum ego vnus eram, tenebant contrarium, dicebāt enim, 11 quod rasura † de qua agitur, erat in parte substantiali. Et ideo iuuabat, & reddebat instrumentum suspectum de falso. *Abb. in cap. ex literis, nu. 4 & ibi Fely. colum. penulti. de fid. instr. & est text. cum gloss. & ibi Bar. Bal. Paul. & alii in l. iubemus, C. de prob.* Et tāto magis reddebatur suspecta talis rasura, quia non erat 12 † facta mentio de ea per notarium, qui publicauit instrumentū, cum ita semper fieri consueuerit. *Fely. in d. c. ex literis in 6 declar. de fid. instr.* Accedat etiam quod scriptura non habebat debitas solemnitates † requisitas, *l.* 13 *iubemus. C. de testam.* ex quo colligebatur alia coniectura falsitatis, *vt considerat Dec. consilio 319. num. 8. & sequ.* augebatur etiam suspicio propter diuersitatem attamenti, † *vt dicit* 14 *Curtius iun. consil 52. in fin & Abb. consilio. 10. colum 2. lib. 1. Alexa consil. 41. colum. 1 vol. 1.* Et quoniam dicebatur, in Archiuio fuisse positum per partem, quæ instrumentum illud produxit. Quare † ab ipsa parte præsumi-15 tur facta rasura, *vt per Bal. in l. si vnus. C. de test. & facit quod dicit Fely. in d. c. ex literis col. pen. ver. nota 4.* Accedat etiam, quod sigillum † ap-16 positum in instrumento erat suspectum, quia videbatur sublatum, ab aliqua alia bulla, & positū in literis institutionis, de quibus agitur, ex quo illius fides multo magis minuebatur, *c. inter dilectos, de fid. instr.* Quapropter ex supradictis rationibus dubium non fuit resolutum, sed Domini fuerūt varii, & cum materia esset exēplaris, & pulcra, volui opiniones Dominorum hic annotare sub die *13.* Nouēb. *1551.* coram D. Augu. in caussa Ilerdē. parochialis de Azelor, *vt in eius li. f. 79.*

SVMMARIA

1 *Falsitas probatur per coniecturas vehementes, & quando tendunt ad eundem finem coniungūtur ad faciendam plenam probationem, & maxime in his quæ sunt difficilis probationis.*
2 *Falsitas difficilis est probationis.*
3 *Falsitas quando agitur ciuiliter, per coniecturas vehementes probatur.*

Decisio IV.

FAlsitas † probatur, per coniecturas vehementes, & quando tendunt ad idem, & ad eundem finem, coniunguntur, & faciunt plenam probationem, *l. qui sententiam, C. de pœnis, traditur per Felyn. post Abbat. in c. cum caussam, colum. 4. vers. 2. casu numer. 10. de probat.* Et maxime in his, quæ sunt difficilis probationis, vt est † falsitas. *Boer. decisio. 319. nume. 5. in fin.* Et præsertim, † quando agitur ciuiliter. Et ita fuit tentum, in vna Bononien. bonorūm de Bucchis coram D. Fabio Accorambono 10. Iuoii 1552. & confirmata fuit per dominos die 4. Nouembr. eiusdem anni, *vt in eius libro fol 90. & 98.*

SVMMARIVM.

1 *Falsitas quando est nociua, vel apta nocere, tunc committens punitur pœna falsi.*

Decisio V.

FAlsitas quando est nociua, vel apta nocere, tum committens illam punitur † 1 pœna falsi, *vt per Bart. in l. damus, & ibi apostillā in verbo noceat. C. de falsit. Anchar. consil. 24. Soz.*

consi.103.& 104. Ias.consil.153.num.4.Paris.consil. 151.num.23.2.volum.4. Et ita fuit tentum in vna Bononien. de Bucchis coram Fabio Accorambono 21. Nouembr. *1552.* fuit postea caussa posita 28. Nouembris *1552.* & dubitatum, an falsitas fuerit nociua, vel apta nocere, *vt in eius lib. fol. 411.*

FAMA.

SVMMARIVM.

1 *Fama probat Doctoratum, nobilitatem, & alias similes qualitates.*

Decisio VI. seu 1.

1 Fama probat † Doctoratum, nobilitatē, & alias similes qualitates. Alexan. *in l. de minore, §. tormenta, vlt. colum. ff. de quaest. vide supra in verbo Doctoratus.* Et ita fuit tentum in vna Pamphilonen. Hospitalariæ, coram Domino Oradino 21. Maii *1554. vt in eius lib. fol.* 190.

SVMMARIVM

1 *Fama probatio fit etiam si testes dicant, quod publice dicitur, licet testes non specificent a quibus audiuerunt, & hoc ex obseruantia Rotæ.*

Decisio VII. seu 2.

1 Famæ probatio † fit etiam si testes dicant, quod publice dicitur, licet testes non specificent, a quibus audierunt, & alia requisita posita, *per Bar. in l. de minore. §. tormēta, de quaest.* Nam Rota seruat in hoc dictū Bal di, *in cap. per tuas post principium in verbo publice, de probat. & in c. praeterea, colum. 2 in fi. de testib. de qua testatur Cassa. decis. 3. de probat.* Et ita meo tempore firmatum fuit in vna Bononien. bonorum de Bucchis, coram Domino Fabio Decano, Veneris 20. Maii *1552. vt in eius lib. folio 236.* Et idem tentū fuit die 10. Octob. *1552.* in vna Romana Castrorum, de Gaetanis, coram Domino Guidobono, *vt in eius lib. fol. 299.*

SVMMARIVM

1 *Fama publica cum vno teste de veritate non probat in criminalibus & quare: amplia etiam si de crimine ciuiliter agatur, nu 2.*

Decisio VIII. seu 3.

1 Fama publica † cum vno teste de veritate, non probat in criminalibus, quia hæ duæ semiplenæ probationes non coniunguntur. *glo. in c. venient, il 1. de testib. & ibi omnes*

* *Alexan consil. 141. lib 7. Dec. consi. 429 nume. 9.*

2 Quod procedit etiam † si de crimine ciuiliter agatur, *vt per Anton. in d. cap. veniens, & per Abb. in fin de testib. Ioan. de Anania consi. 9. Dec. in consil. 59. Dec in consil. 210. ante finem.* Et ita fuit tentum in caussa Meten. Monasterii coram Domino Guidobono prima Apr. *1552. vt in eius lib fol. 116.* Et fuit confirmatum 4. Maii *1552. vt fol 144 in eod lib.*

SVMMARIA.

1 *Fama vt concludat, debet probari ante litē motā.*

Decisio IX. seu 4.

1 Fama vt concludat debet † probari ante litem motam super eo, super quo probatio famæ requiritur, *tex. est in c. licet ex quadam, de testib. ibi ante litem motam, sequitur Abb. ibidem num. 3. Rom consi. 775. Crotus in tractat. de testam. num. 308. Dec. consil. 82. nume. 1. Corn consil. 62. num. 13. volum. 1. & consi 146 num 8. volum. 3. Caepol. in eius libus, consil 31. nu. 9.* Et ita tentum fuit in caussa Romana Castrorum de Gaetanis, corā Domino Guidobono 10. Octob. *1552 vt in eius lib. fol. 299.* Idem fuit decisum, in caussa Tirasonen. prætensæ erectionis 16. Nouembris 1551. corā D. Achille de Grassis Episcopo Montisfalsconen.

FAMILIARITAS.

SVMMARIA

1 *Commensalitas, & familiaritas ad finem creationis in Prothonotarium per legatum Apostolicū, probatur non ita exacte.*

2 *Commensalitas ad finem reseruationis, quomodo probetur.*

Decisio X. seu 1.

Familiaritatis, & commensalitatis probatio quæ requiritur ad hoc, vt demonstretur, quod legatus poterat illum creare Prothonotarium, cum in eiusdem legati facultatibus dicatur (vt ergo suos familiares, & continuos commensales reddas te
1 liberalem) &c. non debet † ita exacte esse facta, quo ad ipsam commēsalitatem, sicut quando agitur de inducendo reseruatio-
2 nem, quia tunc debet probari † commensalitas edentium per quatuor menses in tinello, *vt per Sarnen. in regula de impetr. beneficia per obitum famil. Cardin quaest. 13. num.* 3. Et ita fuit tentum in caussa Autien. Parochialis, de Carmedo coram D. Vestano 9. Martii & 13 Iunii *1552. vt in eius lib. fol. 80. & fol. 250.*

FATALIA.

SVMMARIA

1 *Fatalia non currunt ob impedimentum non expeditæ remissoriæ, quod prouenit ex facto mixto, & ex facto appellati.*

2 *Remissoria appellati impedit cursum fatalium, & num 3.*

4 *Aequitas saepe per Rotam solet amplecti, praecipue in materia desertionis.*

Decisio XI. seu 1.

Fatalia appellationis lapsa pendente termino ad expediendum remissoriam, an inducant desertionem necne, fuit disputatum in vna Tolletā. de Alcaton. 10. Octob. 1552 coram R. P. D. Ioanne Svauio Recomano, & Domini fuerunt diuersi in eorum opinionib. tenentes aliqui pro non deser-
1 tione allegabant, quod impedimentum † non expeditæ remissoriæ, nedum prouenit ex facto mixto, sed etiam ex facto appella-

ti, quibus casibus fatalia concurrunt, *secundum Abb. in cap. ex ratione, colum. 2. num. 7. versic. aut impedimentum & ibi Franc colum. 3. vers. secundum impedimentum & Dec. numer 8. vers. tertius casus, de appel. Additio ad Matthesi. notab. 24. per tex. in clem. quamdiu de appel.* Quinimo sola remissoria† aduersarii, quæ durauit per vndecim menses, impedit cursum fataliū. *Rot. decisio 65. in nou.* quia impedimentum (vt dixi) solus appellati, excusat† appellante a desertione. *Abb. in d. cap. ex ratione, numer. 8. versic. quandoque, & ibi Philip. Franc. colum. 3. vers. tertium impedimentum, & Deci. numer. 10. versic. quartus casus, & Rot. decisio. 7. in addi. num. 3. & decisio. 15 de appell. in nou.* Tenentes autem pro desertione, fundabant eorum opinionem in non modica culpa appellantis, quia tempora expeditionis remissoriarum omnia lapsa erant per annum, & vltra, & sic videntur facere rationes allegatæ per Cassad. *decisio. 9 de appell. in secunda opinione ibi relata.* Sed quia ambæ partes postea præsentarunt eorum remissorias, ideo omnibus dominis visum fuit æquissimum, † quod videretur de bono iure, de quo si constaret, audiretur appellans, non obstante lapsu fatalium. Vide in lib. Reomani anni 1552. *fol. 292.*

SVMMARIA

1. *Fatalia currunt post decretam remissoriam, quæ non fuit in tempore præfixo expedita.*
2. *Fatalia non currere pendente termino remissoriæ iure cautum non reperitur.*
3. *Intellectus ad decis. præcedentem.*

DECISIO XII. seu 1.

Fatalia currere post decretam † remissoriam, quæ non fuit expedita in tempore præfixo, tenuerunt Domini in vna Segobien. sepulturæ corā Domino Reomano, 12. Decembr. 1552. ea ratione, quia secundum Cassad *decisio. 9. num. 1. versi. pars alia, de appell.* non reperitur iure cautum, quod fatalia nō currunt pendente termino remissoriæ. Et licet contrarium fuisset dictum in caussa Tolleran. de Alcaon. 10. Octobris 1552. coram eodem Domino Reomano prout habetur in præcedenti decisione, id tamen fuit † quia remissoriæ erant expeditæ, & pēdebant executiones illarum in partibus, & videbatur impedimentum mixtum, & tandem fuerunt reproductæ, ideo Domini voluerunt, quod videretur de bono iure. At in ista Segobien. sepulcri, non fuit expedita remissoria appellantis quamuis fuerit vt supra decreta, ita vt visus fuerit in culpa, & ideo pro desertione in hac caussa inclinarunt. *prout in lib. Reomani fo. 298.*

SVMMARIA

1. *Fatalia non currunt impedito facto Principis, vel partis.*
2. *Fatalia non currunt quando effluxerūt ex caussa appellati.*
3. *Præsentans iudici rescriptum, vel mandatum, facit illud cum parte ex aduerso commune.*
4. *Citatio partis non requiritur ad dicendum cōtra mandatum de supersedendo præsentatum.*
5. *Impediti protestatio non requiritur, quando aliunde impedimentum detegit.*

DECISIO XIII. seu 2.

Fatalia non currunt impedito † facto Principis, vel partis. *Abb in cap ex insinuatione, numer. 3. 2. not de appell. facit text in clem. quamdiu, de appell. Boer decisione 147. numer. 14.* Idem † quando effluxerint ex caussa appellati, quia longiores inducias procurauit. *Cassad decisio 9. de appell. nume. 5. Franc in cap. ex ratione, numer. 36. versi. circa tertium impedimentum, de appell.* At in casu, quia Andreas Vella Impetrauerat mandatum de supersedendo in caussa, & illud iudici præsentauit † fuit effectum commune, taliter, quod Berardus potuit illo vti. *Rot. decisio. 402 in nou.* Nec partis citatio † requiritur de stylo ad dicēdum contra hoc mandatum de supersedē do, nec requiritur protestatio † appellantis super impedimento, quando aliunde impedimentum detegitur. *Felyn in cap. ex transmissa, numer. 10. de præscript. Franc. in cap. si. de appell. Deci. consilio. 356. Iason in l properandum §. sin autem C. de iudiciis. Crescen. decisione 335.* Et magis credendum est, quod aduersarius consenserit, † vt tempora in suspenso stare debuissent, postquam præsentauit mandatum, quam vt induceretur lapsus fatalium. *Roman. consilio. 220 nume 9. Alex. consi. 19. co'um 3. vol. 3. Decius in cap ex ratione, colum. 8 de appella.* Et ita fuit tentum die 29. Maii. 1551. coram Vestano, in vna Segobien. beneficii de villa Castri. *vt in eius lib fol. 71.*

SVMMARIVM.

1. *Fatalia an currant appellanti, postquam auditor tenuit terminum, ad sententiam, & non subscripserit.*

DECISIO XIV. seu 4.

Fatalia an currant appellanti † postquam auditor tenuit terminum ad sententiam, licet non subscripserit, si interim fatalia lapsa sint? Domini variarunt in quadā caussa Brixiononien. Castri Polentæ, *vt in lib. D. Prosperi Episcopi Chissanensis sub die 17. Iunii 1551. & 13 Nouembris.* Et ideo fuit captum temperamentum, vt videretur de bono iure. Et ita factum fuit.

FAVORABILE.

SVMMARIA

1. *Fauorabilis dicitur dispositio mandant, quod instrumentum rogetur per notarium Archiuistam, & non valeat nisi registretur in libris Archiuii, & per totam.*

2 *Dispositio facta ad supplantandum malos mores falsificantium, dicitur fauorabilis.*
3 *Statutum fauorabile est seruandum in vtroque foro.*
4 *Præfatione ex statuti seu priuilegii colligitur mēs statuentium, seu priuilegiantis.*
5 *Statutum annullans testamentum, non insinuatum iuxta formā statutorū dicitur fauorabile.*
6 *Dispositio aliqua, vt cognoscatur an sit fauorabilis, vel odiosa, attenditur illud quod principaliter agitur.*
7 *Dispositio facta ad obuiandum fraudibus & falsitatibus, dicitur fauorabilis, & extendibilis.*
8 *Dispositio inducta ad publicam hominum vtilitatem dicitur fauorabilis.*
9 *Fraus est prohibita de iure naturali.*
10 *Dispositio emanans ad rescindendas falsitates, dicitur continere publicam vtilitatem, & est fauorabilis.*

Decisio XV. feu.

FAuorabilis an odiosa sit dispositio, per quam disponitur, quod instrumentum rogetur per notarium Archiuistam, & non valeat nisi sit registratum in memoriam li-
1 brorum Archiuii? Et dicendum est esse † fauorabilem, quia facta fauore vtilitatis, cum sit principaliter facta ad supplantan-
2 dum † malos mores falsantium. Et ita similiter dicit Baldus, *in cap. 1. §. si quis per 30. si de feud. fuer. contr. inter dom. & agnat. in vsibus feu.*
3 Ex quo inferebat, quod † statutum tale erat seruandum in vtroque foro, late comprobat Socinus *consilio. 97. versicul. 2. in cap. difficultas, lib. 1.* Et ex præfatione statuti seu pri-
4 uilegii colligitur mens statuentium, siue priuilegiantis, *l. fina. ff. de hered. instit. Roma. consilio. 436 versic porro.* Et in terminis statuti
5 annullantis † testamentum non insinuatum iuxta formam statutorum, vt dicatur fauorabile, voluit Ioan. Calderinus *in disputatione sua incipiente, Bononiensi statuto cauetur, sequitur Alexand. consilio. 119. colum. 3. versic. & subdit. Ioan. Cald. lib. 6. & in colum. fin. magis in terminis Bartol. in leg. 2. numer. 30. C. de*
6 *summa trinitate.* Et ad cognoscendum an † aliqua dispositio sit fauorabilis, vel odiosa, attenditur illud, quod principaliter agitur, *l. si quis nec caussam. ff. si certum pet. Calder. consil.*
7 *14. de verbo signif.* dispositio enim ista † (vt in prooemio dicitur) fuit facta ad obuiandū fraudibus, & falsitatibus, ergo fauorabilis, & extendibilis. *Felyn. in cap. de quarta, colum. 5. in fin. de præsumt.* insuper dispositio, de qua
8 agitur fuit inducta ad publicam † hominū vtilitatem. ideo dicitur fauorabilis. *Deci. in cap. ecclesiæ sanctæ Mariæ, colum. 3. in fi. versic. & materia fauorabilis, de constitutionibus.* Accedit etiam, quod dispositio, de qua agitur, quia tollebat suspicionem fraudis, dicebatur conformis iuri naturali, secundum quod
9 fraus † est prohibita. *Bal. in authen. ingressi. colum. 6. versi. item quod dixi. C. de sacrosancl. eccles.* Et ideo dicitur fauorabilis, & quia ema-
10 nauit † ad resecandas falsitates, dicitur continere publicam vtilitatem, & ideo dicitur fauorabilis. *Alexand. consilio. 171. colum. 2. versic. fortificatur lib. 7.* Et ita die 1. Iunii 1551. fuit tentum in vna Romana obseruationis contractus coram Domino Chissanen *prout in eius lib. fol. 321.*

FEVDVM.

SVMMARIA.

1 *Prooemium inuestituræ ostendit rationem finalē concessionis.*
2 *Fœminæ ex quibus verbis inuestituræ excludantur a feudi concessione.*
3 *Iuramentum fidelitatis appositum in feudo, continet seruitium personale, quod non cadit in fœminis.*
4 *Concessio noua dicitur, quando prima alteratur, prout hic.*
5 *Linea masculina, & fœminina, quomodo dicatur, vt comprehendatur sub renouatione.*

Decisio XVI. feu.

FEudum concessum fuit per Gregorium XIII. bo. me. Baptistæ de Sabellis Castrorum Terrani, Montisboni, & Troquetarū Sabinen. dioecesis sub his verbis, videlicet: *cupientes, vt terræ, & Castra sanctæ Romanæ ecclesiæ per viros, qui statum, & honorem dictæ ecclesiæ diligant, pacem ament, concordiam nutriant, subditos non grauent, & sine personarum exceptione iustitiam ministrent, ac sapienter, & prudenter terras huiusmodi gubernent & regant, & attendentes deuotionem tuam erga nos, & Romanam ecclesiam, necnon circumspectionem, industriam, strenuitatem personæ tuæ, & alias virtutes tuas, ac sperantes in Domino, quod ea, quæ sagacibus tuis studiis duxerimus committenda, promtis affectibus, & sagaci diligentia, tua deuotio prudenter & fideliter exsequetur, te ac heredes, & successores tuos vsque ad tertiam generationem inclusiue, prædictarum terrarum, & Castrorum, territoriorumque, districtuum, & pertinentiarum ac iurium eorundem, etiamsi consistant in Castris, & fortalitiis, & villis quibuscunque tenore præsentium Vicarios, Rectores, & Gubernatores in temporalibus generaliter facimus, constituimus, ac etiam deputamus, & quod teneamini fidelitatis iuramentum præstare Romano Pōtifici.* Post mortem Baptistæ successit Pandulphus filius illius, & post mortem Pandulphi, Io. & Lucas ipsius filii successerunt: mortuo Ioanne Baptista iunior eius filius remansit, & ex Baptista, Antimus, & Helena filii, qui Antimus vltimo obiit remanente Helena sorore. Lucas post obitum Ioannis fratris sui expo-

fuit feli. reco. Iulio Papæ II. anno octauo sui Pontific. tenorem concessionis castrorum prædictorum Gregorii XII. factæ vt præfertur Baptistę seniori, & quod ipse, & filius Ioan. sui fratris eadem Castra tenebant illorũ fructibus inter ipsos certo modo diuisis, & quod erant ad tertiam generationem: ideo petierunt prorogationem dictæ concessionis, ac nouam concessionem, quam idem Iulius concessit sub his verbis, scilicet constitutionem, & deputationem in Vicarium in temporalibus terrarum, seu castrorum dicto Baptistæ, vt præfertur factas cũ omnibus, & singulis præmissis, ac aliis in literis Gregorii prædecessoris huiusmodi contẽtis clausulis, ad heredes, & successores tuos, & nepotum prædictorum per lineam masculinam descendentium apostolica auctoritate perpetuo extendimus, prorogamus, & ampliamus, teque, & nepotes tuos, & nepotum prædictorum per lineam masculinam heredes, & successores, vt præfertur, descendentes, Vicarios perpetuos, in temporalibus dictorum castrorum, & eorum territorium cum mero & mixto imperio, & gladii potestate, eadem auctoritate de nouo constituimus, & deputamus. Obiit Lucas secundo inuestitus a Iulio secundo, cum filio Io. sui fratris præmortui, cui Ioanni successit Paulus eius filius, qui pariter obiit, relictis Luca & Honorio filiis viuentibus, qui post mortem Antimi agunt contra Helenam tanquam masculi, & agnati, & prætendunt ipsis deberi portionem Antimi, & ius quod habebat in castro Roquetarum, prætendentes, quod fœminæ non comprehendantur in inuestituris prædictis, ideo fuit orta dubitatio, an fœminæ comprehendantur in inuestituris iam dictis? Super quo dubio, ego eram in voto quo ad primam inuestiturã, quod Helena non veniebat, quia in proœmio

1 inuestituræ ex quo † colligitur ratio finalis, *l. fin. de hered. institue.* In illo enim dicitur, & per viros, qui statum & honorem &c.

2 In quibus verbis † fœminæ non comprehẽduntur, *vt in l. 1. & ibi omnes, ff. de legib. gloss. pragm. sanctio. de elect. ca. sicut §. deinde. in glos. in verb. virum.* Praeterea in eadem adest iura-

3 mentum † fidelitatis, quod continet seruitium personale, quod per fœminas adimpleri non potest. *Dec. consil. 139. colum. 2. versi. non obstant allegata in contrarium. Alex. consi. 9. col. 2. vers. praeterea do. Ianninus volum. 5.* Quo ad

4 secundam inuestituram, cum sit noua concessio, quia conceditur perpetuo, & alteratur prima concessio. *Decius in ca. de caussis, de offic. deleg.* Et Helena filia Baptistæ Iunioris primi inuestiti in 2. inuestitura, non faciat gradum descendentiæ, cum inuestitura sit concessa, pro se, & filiis, & descendentibus per lineam masculinam, & Helena non descendit ex secunda linea masculina, sed sit

5 principiũ † lineæ fœmininæ primi inuestiti. Quare non potest comprehendi sub dicta renouatione. Pau. de Castren. *in l. maritus, nu. 5. C. de procuratoribus. Alex. in l. Gallus. §. nunc, & ibi clarius Sozi. colum. 2. vers. 2. deiicitur, ff de liber. & posthum & in consil. 53 in prin. vers. sed præmissis, non obstante, volum. 6. Curtius Sen. consil. 40. in 5. col. 7. Parisius consil. 22. nu. 44. vers. nõ obstat aliud. vbi de cõmuni testatur, & approbat Castr. vbi supra vol. 3. Rui cõs. 126. vol. 1.* Et Domini inclinabant in voto meo, tamẽ caussa non fuit resoluta, quia dom. Decanus ponens dixit, quod vt melius caussa intelligitur, volebat restringere dubium. Hæc fuerunt dicta in caussa Saninen. castrorũ Rocquetarum, coram Accorambono, die 24. Apr. 1553. *vt in eius lib. fol. 98.*

SVMMARIA.

1 *Concessio noua in feudum qualis dicatur, & numer. 5.*
2 *Clausula etiam de nouo etiam concedimus, vis.*
3 *Generationes quomodo computentur in feudis.*
4 *Opinio magis communis est illa, vbi sunt doctores maiores numero, & auctoritate.*
6 *Linea de fœminina vel masculina quãdo quis dicatur.*

DECISIO XVII. seu 2.

SVccessiue die 26. Maii 1553. dubitatum fuit, an inuestitura Iulii secundi sit prorogatio primæ Gregorii, vel noua concessio, ita vt dom. Helena possit succedere tãquam descendẽs per lineam masculinam? Et resolutum fuit, quod esset noua conces-

1 sio † ita vt feudum non comprehendat do. Helenam fœminam, etiam quod in inuestituta Iulii adessent verba, *prorogamus, extẽdimus,* & similia, tum quia aderat clausula,

2 etiam de nouo † concedimus, & Papa voluit de nouo concedere, tum quia erat mutata substantia primæ inuestituræ, quia respectu Baptistæ Iunioris erat finita tertia

3 generatio † in eius persona, cum Baptista senior faceret primam generationem. *Bal. in authen si quas ruinas. C. de sacr. sanct. eccl. Curt. iunior in tract. feud. in tertia parte, vers. 2. circa istã partem. Alex. cons. 125 volum. 5.* Et ista est ma-

4 gis communis opinio, quia in ea † sunt doctores maiores numero, & auctoritate, tum

5 etiam, quia fuit mutata forma, † & qualitas primæ concessionis, ita vt non possit dici prorogatio, sed noua concessio. *Abb. in cap pater, & gener. numer. 12. & Felyn. in cap. de caussis, numer. 2. versic. 2. limita. de offic. deleg.* Et in supplicatione dictum fuit, & de noua

concessione, per quæ verba apparet, quod cõcedens, voluit de nouo concedere. *Bartol. in l. 4. versicu. aduerte de damn. infect. Boer. decisione 284. nume 22.* **6** Hoc stante, Helena, † non dicitur esse de descẽdentibus ex linea masculina, sed quod est caput lineæ fœmininæ. *doctr. Castren. in l. maritus C. de procurator.* quæ est communiter approbata. Et ita tentum in caussa Sabinen. castrorum, Rocquerarum, coram Domino Decano, die 26. Maii. 53. *vt in eius lib fol 101.*

SVMMARIA.

1 *Inuestitura facta vsque ad tertiam generationẽ, non extenditur vltra nepotem, & primus inuestitus in prima generatione comprehenditur.*

2 *Dictio, vsq. potest stare inclusiue, & exclusiue.*

3 *Inuestitura sub his verbis videlicet, te, & successores tuos, vsq. ad tertiam generationem, an includant personam inuestiti.*

4 *Castrensis in l maritus. C. de procurator. communiter secutus.*

Decisio XVIII. seu 3.

PRæterea die 5. Iunii *1553.* fuit dubitatum, an generario Baptistæ senioris fuerit finita in persona Ioannis, & si sic an Illustr. D. Helena possit dici descendens per lineam masculinam. Domini tenuerunt, quod in- **1** uestitura facta vni, vsque ad tertiam † generationem, quod non extendatur vltra nepotem, & quod includatur primus inuestitus in prima generatione. *Specul. in titu de locato. §. nunc aliqua versic. is. Bartol. consilio. incipiente, concessa alicui emphyteosi. Bald in l. 2. columna prima, in fin. & sequen. versicul. quaro quando per præsumtionem, & Salic. ibidem columna secunda, versic. sed quarto potest dubitari, vbi Iaso. numer. 203. C. de iur. emphyteotico Ang. Aret.* **•** *in §. ideo, colum fin. in fin. in gloss. inferre institut. de locato. Paul. de Castro consilio. 337. colum. 1. vol.* 2. qui tenent hanc partem, etiam si esset dictum in ipsius tertiam generationem. Et idem Castr. *in authen si quas ruinas, col fin. vers. remanet dubium. C. de sacrosanct. eccl. Imol. in l. quod dicitur col. 9. vers. aduerte tamen circa quartam, de verbo oblig. Alex. consi. 110. vol. 3. Corn. cõsi. 51. colum. 4 numero quarto, versi. & est verus, volum. 3. Soci. consil. 25. colum. 2. & sequen, versi. quare ad summam, alio. vol. 1. Goz consi. 2*. col. penulti. versicul. 6 ex alio. Curt. in tractat. de feud 3. parte, numer. 51. versicul. 2. circa istam materiam.* Nec obstat, quod dicatur in inuestitura inclusiue fuit, quia ideo factum fuit, quia dictio, **2** vsque, † poterat stare inclusiue, & exclusiue. *Marian. Socinus consilio 5. colum penult. versicul 2 principaliter, volum. 1.* Et voluit tollere illam dubietatem, quod intelligatur inclusiue, verum quia ego dicebam, quod illa **3** verba † posita in inuestitura, te & successores tuos vsque in tertiam generationem inclusiue, videbantur respicere heredes, & successores Baptistæ senioris, cui erat facta concessio, & non includere personam eius, cum dicat Bald *in d. authen. si quas ruinas C. de sacrosanct. eccles.* Quod si concessio fit ad tertiam generationem alicuius, venit pronepos, *quem sequitur Imol. in l. quod dicitur colum. 9. ff. de verbo oblig.* Cum ergo in inuestitura dicatur, te ac heredes, & successores tuos, vsque ad tertiam generationem inclusiue, videbatur idem dicendum, vt non comprehẽderet ipsum inuestitum, cũ ipse non sit sui ipsius successor. Et hanc opinionem tenet Socin. distinguendo, *in consilio. 25. colum. 3. versic. ex quib. volum. 1.* Et hoc idem clarius tenuit Card. *in clemen 1. §. ipsius versi. quaro de intellectu. de pœnis*, sed Domini contrarium tenuerunt per supra allegata. Quo ad secundam partem fuit tentum, quod opinio Paul. de Castr. *in l maritus. C. de procurat.* dicatur communis, idem consuluit Castren. *consilio 337. incipiente præsupponen.* Quod dicunt statutum, secundum antiquam impressionem, quam opinionem sequuntur communiter doctores, *vt per Alexand. in l. Gallus, §. nunc de lege; & ibi clarius Socin. colum. 2. versic 2. deciditur, ff. de libe & posthum Alexa. in consilio. 53. colum. 2. versic s. d præmissis non obstan. volum. 6 & consil 43. vol. 3. Curt iun in consi. 172. col. 2. vers. confirmantur præmissa. Paris consi. 22. col. 5. versic. non obst. aliud vol. 3. Rui. consil 126. colum. 5. versic. non obstat. etiam volum. 7. & consi. 110. colum. penult. versi. & quam ista pronepti is volumine secundo, ac consil. 2. volum. 5. versicul. etiam magis & clarius, atque colum. fin. versic non obstat alia ratio, volum. 1. Crot. in l filius familias, §. diui. numer. 136. in fi. vbi dicit istam communem, ff. de lega 1.* Ita conclusum in d. caussa Sabinen. castrorum Rocquetarum, coram Accorambono, die 2. Iunii *1553. vt in eius lib. fol. 363.*

FIDEICOMMISSVM.

SVMMARIA

1 *Fidecommissarius, nisi dicat se heredem illius cui succedit, præsumitur potius succedere vti fideicommissarius, quam vti heres.*

2 *Actus nunquam factus censetur vti heres, quãdo potuit fecisse, vt alius.*

3 *Verba enunciatiua instrumenti, an præsumantur emissa propter aliud, & non operentur, nisi quoad contrahentes & quid quando de enunciatis contingit principaliter dubitari, numero quarto.*

4 *Intellectus ad Bartol. in l. gerit. num. 15. ff. de acquir. hered.*

Decisio XIX. seu 1.

FIdeicommissarius si potest succedere, vt heres, & fideicommissarius, intelli-

gitur

gitur, quod vt fideicommissarius successerit potius, quam, vt heres nisi dicatse heredem illius † cui succedit. Et ita tentum fuit in caussa Romana Casalis 13. Aprilis 1551. coram Domino Ant. Augustino, vbi Antonius testator reliquerat heredes, Baptistam, Stephanum, & alios filios, & inter eos fecit fideicõmissum, mortuo Stephano, Baptista. Et alii fratres diuiserunt hereditatem, & dicebatur, quod Baptista successit Stephano pro tertia parte pretii cuiusdam granarii subiecti fideicommisso, ideo dicebatur, quod vt heres Stephani successerat, non vt fideicommissarius, quia si vt fideicõmissarius voluisset succedere, dictũ fuit quod succedebat patri, qui fecerat fideicõmissum, non Stephano fratri, *l. coheredi. §. cum filii ff. de vulg. & pupil. & l. ex facto, in prin. & in §. non tãtum ff. ad Trebellian.* Sed contrarium fuit decisum, ea ratione: quia quãdo actus† potest fieri ab aliquo vti alio, nunquam censetur factus, *vt heres l. Iulianus. §. si ff. de acquir. hered. Bart. in l gerit. num. 21 eo tit.* Nec obstãt verba enuntiatiua apposita in instrumento diuisionis, videlicet † cui Stephano successit Baptista, quia fuerunt emissa propter aliud, & non operantur, nisi quo ad contrahẽtes, non ad fauorem tertii. *Bart. in l ex hac scriptura, colum. fin. de donatio. Socin. in consilio. 213. col. 4. lib. 2 & consil 68. colum. 4. lib. 4. Deci. consil. 42. in 4. dub.* Et maxime quando de enuntiato † contingit principaliter disputari, *l. optimam C. de contrahen. & committen. stipul. Antonius de But in c. illud. in quarto not. de præsumtio. Bald. in l. ad probationem colum. 2. C. locati. Aymo qui alios refert, in tracta. de antiq temp par. 1. num 57. & 57.* Et ita loquitur Barto. *in l. gerit.* † *num 15. ff. de acquir. hered.* dum dixit, quod verba enuntiatiua emissa propter aliud, non operãtur aditionem hereditatis. Et in omnem euentum illud procedit, quando simpliciter se fert se heredem, & nõ potest ad aliud inferri ex verbis, secus est, quando possunt verba aliud importare, *vt dicit ibidem Bartol. num. 17 & est text. in l. si quis intentione ambigua. cum ibi notatis, ff de iudiciis.* Accedat etiam, quod Baptista in instrumento diuisionis, nõ vocauit simpliciter se successorem Stephani, sed limitate in tertia parte pretii granarii fideicommisso subiecti, & ideo dixit se succedere Stephano, quia eius morte aperiebatur via ad fideicommissum, non quia voluisset succedere, vt heres. Et ita fuit tentum coram Augustino in vna Romana Casalis, *fol. 40 eius lib.*

SVMMARIVM.

1 *Fideicommisso renuntiatum non censetur per cessionem generalem, in qua nulla mentio de fideicommisso facta fuit.*

DECISIO XX. seu 2.

Fideicommisso per cessionem generalẽ, in qua nulla mentio facta fuit de fideicommisso, renuntiatum non † censetur. Et maxime, quia dicta cessio facta fuit ad alium effectum. *Bartol in l qui Romæ § duo fratres in 5. & 6. quæst. vbi omnes. ff de verb. oblig.* Et ita fuit tentum die 15. Maii 1551. coram Domino Decano Accorambono, in vna Romana domus Montis Citorii, *prout in eius lib. fol. 39.*

SVMMARIA.

1 *Fideicommissum cõditionale non transmittitur ad heredes, nisi ex coniectura ta mente testatoris expressa, vel tacita.*
2 *Coniectura nominationis & prædilectionis, quomodo intellecta.*
3 *Coniectura, quæ fortiores dicantur.*

DECISIO XXI. seu 3.

Fideicõmissum conditionale non † trãsmittitur ad heredes, nisi ex coniectura ta mente testatoris expressa, vel tacita. *Baldus in l. si pater colum. fi in 4. quæst. C. de institu. & substit. & in l. vnica. C. de his qui ante apertas tabulas. Parisi. consil. 77. colum. 3 lib. 2.* Coniecturæ autem, quæ ponũtur per doctores maxime, *per Socin. in l. heredes mei §. cum ita. colum. 5. num. 10. cum sequ. versi. aducrte, ff ad Trebell* scilicet nominationis, & prædilectionis, non habẽt locum in casu nostro, in quo succedunt illi de agnatione, sed doctores loquũtur: quãdo extranei erant substituti, & coniecturæ pro parte heredum episcopi Zantonen. Et sic illorum de agnatione sunt † fortiores illis heredum dictæ Claudiæ de Sabellis, qui sunt extranei, maxime ponderando verba secundi testamenti, in quo dicit, quod si aliquos instituerat, illud fecit, quia tempora tũc id postulabant, cum essent declarati rebelles, & ideo ordinem materiæ sequens attestatus est testator se dicto secũdo testamẽto Cardinalem, & episcopum Zantonen. instituisse, quos alias in primo testamento non instituerat, quia abundabat redditibus ecclesiasticis, & per institutionem factam de isto episcopo, bona conseruabantur in familia, & si aliter fecisset testator, non fuisset secutus ordinem naturæ, vt attestatur in hoc vltimo testamento se sequi velle, *l. fin. C. de hered. institu. l. Titius, §. Lucius, ff. eod. tit. Alexan. consilio 51. lib. 1.* Et ita tentum die 19. Octobris. 1531. coram Fabio Accorambono, in vna Romana domus, siue fideicommissi, *vt in eius lib. fol 86.*

SVMMARIA

1 *Fideicommissum particulare, quod dicatur & an sit illud, quando non est institutus alius heres, num 2.*
2 *Fideicommissum non censetur vniuersale, quãdo*

testator fecit testamentum per particularia, & an tunc detrahatur Trebellianica, nu. 4.

Filius institutus in re certa, si est grauatus illam restituere, non detrahit Trebellianicam.

DECISIO XXII. seu 4.

FIdeicommissum particulare dicitur † illud, quod fit alicui legãdo corpora hereditaria, puta bona quæ habeo in tali castro sub nomine corporum, *l. si quia seruus §. si cui certam, cum l. sequ. de leg. 2. & ibi Paul. de Castro, & Doctores declarant, facit text. in l. quotiẽs, § fin. ff de vsufruct.* Nec obstat, quod quando alius † non est institutus heres, tunc censeatur fideicommissum vniuersale, *l. quoties, vbi omnes. C. d. fami. hercis. Paris. consilio. 34. colum. 3. libro secundo.* quia videtur secundum glo. cõmuniter approbatum, *in d. l. quotiens, in verbo diuidit in fi.* vbi quando testator † fecit testamentum per particularia, tunc fideicõmissum non censetur vniuersale, de quo legato particulari facto in testamento minus solemni, vbi heredis institutio facta nõ est, Trebellianica † detrahi non potest, *tex. est in l. mulier §. si ff. ad Trebellian. & in l. ex lex falcidia § final. ff ad l. falcidã.* Et ita per illũ text. dicit Bald. *in l. filium, columna noua, versiculo, sed dic. & ibi Iason. colum. 6. versicu. 2 principaliter. C. famil. hercis. Cuma. consilio. 67. versic. alia item ratione.* Quia filius institutus † in re certa, si est grauatus illam restituere, non detrahit Trebellianicam. Et ita fuit tẽtum 15. Maii 1552. coram Domino Baren. in vna Romana seu Oblixien. bonorum, *folio eius lib. 341.*

SVMMARIA

1 *Fideicommissum non inducens casum in omnem euentum, quod dicatur.*
2 *Alienationis prohibitio facta ad tempus, post illud videtur permissa.*
3 *Clausula in fine posita, quando referatur ad præcedentem.*
4 *Dictio (tunc) quando denotet extremitatem temporis.*
5 *Voluntas sola in fideicommissis est spectanda.*
6 *Voluntas potius, quã verba, attenditur.*
7 *Verba testamenti sunt attendenda.*

DECISIO XXIII. seu 5.

FIdeicommissum relictũ a testatore sub his verbis videlicet, relinquo nepoti meo omnes census aquæductus, & territoria quæ habeo in Patria Leodien. sub conditione, quod si contingeret ipsum nepotem meum ab hac vita decedere, nullis relictis heredibus, vel relictis, & vno vel pluribus viuentibus, & ad ætatem 15 annorum completorum non peruenientib. tunc ipsi census aquæductus, & territoria nullo vnquam tempore alienari, seu pignorari possint, seu semper ad propinquiores deuoluantur. Non dicitur per illud inductus casus in † omnem euentum, sed tantum casu quo proximiores succederent, scil. quando nepos decederet, vel sine filiis, vel cum filiis, qui tamen decessissent antequam cõpleuerint 15. annũ. Et ratio est, quia prohibitio † alienationis facta ad tempus, post illud viderur permissa. *Bart. in l. patrem filium, §. fundum de leg. 3.* & quia clausula in fi. posita † non refertur ad præcedentem, quando præcedens clausula habet propriam determinationem ad præcedentia. *Alexand. consilio. 11. numer. 4. volum. 4. Felyn. in cap. caussam, quæ. numer. 22. versic. limita. 3 de rescript. Paris. consil. 36. numer. 16. volum. 1. Socin. iun. consilio. 98. num. 31. vol. 1. Ruin. consi. 1. nu. 1. vol. 5.* Præterea illa dictio † (tunc) apposita in illa dispositione, denotat extremitatẽ tẽporis, *l. 4. §. fin. de cõd. & demonst.* dum ibi dicitur, tunc proximiores succedant, quando nepos decesserit nullis relictis filiis vel relictis, & descendentibus, antequam compleuerint 15. annum, & tunc proximiores prohibiti sint alienare, non obstãte, quod in fideicommissis voluntas sola sit † spectanda. *l. pen. de legat. 1.* imo potius † voluntas, quam verba attenditur. *l. virum. C. de fideicommis.* Et quod prohibitio videatur inducta ad hoc, vt bona semper remanerent in familia. Quæ ratio deberet procedere in omni casu, etiam si filii exstarent, & mortui essent post 15. annum, quia videtur, quod inducta fuerit prohibitio in omnem euentum, scili. decedente nepote sine filiis, vel cum ipsis, sed tamen decedentibus ante completum 15. annum, & sic nullam aliam mentem testator habuit, quam illam, quæ colligitur ex verbis testamenti, a quibus non est recedendum, *l. non aliter. de legat. 3.* Et ita fuit decisum in vna caussa Leodien. Aquæductus, coram D. Capisucco 28. Martii 1552. *vt in eius lib. fol. 69.*

FIDES MALA.

SVMMARIA

1 *Mala fides quo pacto arguatur præcipue ex scientia, num 2. & 4.*
3 *Successorum mala fides quomodo eliciatur.*
5 *Præscriptio impeditur sola scientia rei alienæ.*
6 *Mandati enuntiatio inducit bonã fidem.*

DECISIO XXIV. seu 1.

IN mala fide est religio † Hierosolymitana, quæ mutuo accepit summam 15. mil. & quingentorum ducatorum de anno 1550. a quodam Ioanne de Tagamanen. auctore Matthæi eiusdem heredis, & successoris, quia de mutuo veram notitiam, & scientiã † habuit religio, ex quo literæ cambii per quas constabat religionem veram debitricem esse dictæ summæ, repertæ fuerunt annotatæ, & descriptæ in libris dictæ Religionis,

liglonis, & in eorum Archiuio nuncupato, (la cancellaria) conseruatæ, & sic de vera scientia rei alienæ, adeo vt successores † etiam, qui non receperunt pecunias ipsas mutuo, veniant dicendi in mala fide. *Felyn. in cap. si diligenti. colum. 2. num. 4. de præscript. Socin. in consi. 75. col. fin. vol. 1. Beltrand. consi. 139. calum. 2.* Et eo magis, quia aliqui ex eis, qui mutuo acceperunt pecunias pro religione, adhuc viuunt, & sic constat de scientia rei alienæ, ergo est probata mala fides. *Bal. & Ang. in l. si quis C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum. Fely. in cap. illud. nu. 1. de præscrip. Balbus in repet. l. Celsus. in paruis. fol. 180. col. 8. ad fin. ff. de vsucap. Socin. consi. 187. col. fi. vers. præterea. vol. 2. Balb. in tract. de præscriptio. in 2. part. 3. par. principalis. q. 15.* Imo sola † scientia rei alienæ impedit præscriptionem *secundum Bald. in l. nec creditores, & ibi gl. in ver. longi. C. de pignora. tit. actio. Fely. in c. illud. nu. 1. & in c. si diligenti. num. 5. de præscriptio.* Nec obstat illud, quod dicebatur, religionem fuisse in bona fide, ex quo recepto soluit personæ asserenti se habere mandatum a Matthæo, qua tamen non habuit receptor quietationem, cum enuntiatio † mandati inducit bonam fidem. *Alexan. cons. 191 sub num. 4. vol. 6. Boer. decis. 28. col penult.* Quia magis communis conclusio est in cõtrarium, secundum Barto. *in l cum vir. col. fin. ver. præterea sic non potest dici. ff. de vsucap. pro emt. Bal. in l. 1. col. 1. & ibi Salyc. circa fi. C. de reb. alien. vel non. Alexan. in l. qui in aliena. in prin. de acq. here. & cons. 1. col. fi. vers. 2. volum. 4. & consil. 35. vol. 7. Felyn. in c si diligenti. colum 3. in princ. num. 5. de præscript. Socin. cons. 80 col. 2. versic. præterea venditio. Balb. in tract. præscriptio. in secunda parte. secunda part principalis, in prima quæstione. num. 5. Ruin. consi. 58. colum. penult. volum. 1.* Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. coram Domino Vestano in vna Maioricensi siue Rodiensi pecuniaria, *vt in eius lib. fol. 315.*

FILIVS.

SVMMARIA.

1. *Legitimi sunt filii ad effectum succedendi, qui nati sunt ex viro & vxore, qui contraxerunt bona fide, & per decem annos, & vltra vixerunt in figura matrimonii.*
2. *Dispositio. l. generaliter. C. de secundis nupt. in quibus filiis procedat.*
3. *Pœna secundo nubentis, habent locum nedum si mulier secundo contraxit, verum etiam si viuat cum amasio, vel viuat luxuriose.*
4. *Pœnæ secundo nubentium scilicet intra annum luctus, hodie sunt sublata.*

Decisio XXV. seu I.

Filii nati ex viro & vxore, qui contraxerunt in gradu prohibito, & tamen per 10. annos & vltra vixerunt in figura matrimonii, cum bona fide, legitimi † sunt ad effectum succedendi. *l. diuus. § primo. ff. de nuptiis. Abb. in cap. referri. not. vlt. qui fil. sint legit.* Et ita alias fuisse decisum dixerunt domini antiquiores. Et propterea in istis filiis procedit. † *l. generaliter. C. de secundis. nupt.* Quia aut istæ nuptiæ sunt validæ, & nulla est difficultas, quin habeat locum. *d. l. generaliter.* aut sunt inualidæ, & incestuosæ, & in eis pariter habet locum dispositio eiusdẽ l. quia non debet esse deterioris conditionis contrahẽs iustas nuptias, quam ille qui iniustas nuptias contraxit. *auth. de restit. & ea quæ par. § fin. vbi glos. in verbo volumus. & in l. his solis. C. de reuocandis donation. Abb. in ca. 1. num 7. de cler. coniug. & traditur in l. 3. § primo ff. de donatio. inter vir. & vxor.* Et pœna secũdo † nubentis, nedum habet locum si mulier contraxit secundo, verum etiam si viuat cum amasio. *Bald. in l 1. in fin. ff de his, qui notantur in famia. Io. de Garro. in rubr. C. de secundis nupt. in prima parte. num 62.* Et in muliere luxuriose viuente. *Barto. in d. l. his solis. C. de reuoc. donati. Hippolyt. in l. 1. col. 29. C. de raptu. virginum. Sylua nuptialis. fol 64. num. 45.* Quæ pœnæ hodie sunt sublatæ per ius canonicum contra secundo scilicet nubentes infra annum luctus per dictũ Apostoli, quando dixit, mulier, mortuo viro, nubat in domino. *cap. penult. & final. de secundis. nupt. Io. de Garron in authent. eisdem pœnis. num. 3. & seq. & num. 21. & in l. 1. num. 51. & seq. C. de secundis nuptiis. Præpos. Alexan. post Cardin in d. c. fi. Io. Vicaren in d. l. generaliter. nu. 15. C. de secũdis nupti. Guid. Pap. consi. 120. Aymo. consil. 36.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram dom. Chissanensi in vna Mediolanensi dispensationis, vide in verbo *lex decis. 3.*

SVMMARIA.

1. *Filiis primi matrimonii reseruantur bona paterna ac materna, & patri vel matri ipsarum ad secunda vota transeuntibus, alienatio illorum interdicitur.*
2. *Publica honestatis iustitia an matrimonio impedimenta sit.*
3. *Ratificare an filius tacite possit transitum ad secunda vota patris vel matris, ita vt non detur locus. l. generaliter. C. de secund. nupt.*
4. *Adire videtur hereditatem, qui alienat rem hereditariam.*
5. *Donans reseruando sibi vsumfructum, non videtur velle tacite ratificare secũdũ matrimoniũ.*

Decisio XXVI. seu II.

Filiis primi matrimonii bona acquisita ex hereditate materna vel paterna reseruantur, † & patri vel matri transeunti ad secunda vota, alienatio illorũ prohibetur. *l. generaliter. C. de secundis nupt.* Quare cum alias quidam Petrus Paulus de Cataranis,

qui habuit duas vxores, & ex vtraque filios bona filiorum primi matrimonii in Io. Angelum alienasset, Angela filia Petri Pauli, ex prima vxore post mortem patris, donauit filiis secundi matrimonii bona omnia sibi deuoluta per transitum patris ad secunda vota, deinde egit contra Io. Angelum, cui fuerant illa bona translata. Ex aduerso fuit oppositum, quod Angela non poterat opponere contra secundum matrimoniū, quod scilicet fuerit nullum stante impedimento publicæ honestatis, & sic, quod non habet † locum dispositio legis generaliter. *C. de secundis nuptiis.* Item quia donauit bona filiis secundi matrimonii, adeo vt per istam donationem videatur ratificasse secundū matrimonium: & etiam, quia contra secūdum matrimonium nunquam reclamauit. Itaque dubitauit episcopus Chissanēsis an per dictam donationem ratificauerit † Angela secundum matrimoniū, ita quod non sit locus pœnç. *l. generaliter. C. de secūdis nupt.* Et domini tenuerunt, quod per illam donationem Angela non ratificauerit secundum matrimonium, cum in ipsa donatione appareat manifeste, quod voluerit donare bona sibi deuoluta, propter trāsitum ad secunda vota, ergo in necessarium antecedēs voluit pœnam agnoscere, argumento. *l. si auia. C. de iur. delibe.* Vbi omnes, dicentes, q; qui † alienat rem hereditariam, videtur hereditatem adire. *Corneus consil. 79. num. 10. volum. 4.* Quia qui vult necessarium antecedens, *&c. l. ad rem mobilem. ff. de procur.* Præterea si donauit † reseruando sibi vsumfructum, apparet, quod noluit tacite ratificare secundum matrimonium. Et ita fuit tentū die 10. Nouembris 1551. coram domino Chissanensi in vna Mediolanensi dispensationis, & confirmatum per omnes vnanimiter, coram eodem Chissanensi 2. Decembris 1551. *vt in eius lib. fol. 43.*

SVMMARIA.

1. *Consentire quando quis non dicatur consignationi delegatæ.*
2. *Industria personæ, quando dicatur electa.*
3. *Pactum resolutiuum, quid operetur.*

DECISIO XXVII. seu III.

Filia erat præsens, quando Gentilis de Boccapadulis consignauit Antonio patri cedulam mille ducatorum in instrumēto transactionis inclusorum, & dicto Antonio facultatem dedit exigendi dicta scuta mille. Quem Antonium postea cum Gentilis interfecerit intra paucos dies, non videtur, quod † consenserit illi consignationi iuxta terminos. *l. 2. §. voluntatē. ff. solut. matri.* quia Gentilis fuit ille, qui post paucos dies interfecit Antonium fratrem, ita vt non potuerit illa mille exigere. Quare eidē Gentil. imputandum est, qui tam nefando cum eius facto operam præstitit, vt illa mille non fuerint recuperata, quia tanto magis isto in casu videtur, quod fuerit electa industria personæ Antonii, † quo casu aliter exactio data non censebatur *l. inter artifices. ff. de solutio. l. vnica. §. nec autem. C. de cadu. toll. Dyn. in reg. qui per alium, de regul. iur. in 6.* Et quia in transactione aderat pactum resolutiuum, videlicet, quod si illa non exigerentur, quælibet pars remaneret in suis terminis, in quibus erant antea, in omnibus, & per omnia, & sic isto casu decisum fuit, quod non intraret dispositio. *l. 1. §. voluntatem. ff. sol. matrimon.* Et rescinderetur transactio coram domino Accotamboro in vna Romana hereditatis, & bonorum die 2. Decembris. 1551. *prout in eius libro fol. 253.*

FRVCTVS.

SVMMARIA.

1. *Fructuum condemnatio fit a die intrusionis, quando sumus in beneficio reseruato, vel spolio violento, in petitorio autem fit a die motæ litis, & quare, num. 2.*
3. *Intrusus, qui nullum ius habebat, condemnatur ad fructus a die mota litis, ita & eius heres. num. 4.*
5. *Beneficii detentor tenetur fructus restituere a die malæ fidei.*
6. *Fides mala, quando incipit.*

DECISIO XXVII. seu I.

Fructuum condemnatio † fit a die intrusionis, quando sumus in beneficio reseruato, vel in spolio violento. Et a die motæ litis fit † in petitorio, vel spolio simplici, quia ante motam litem detentor erat in bona fide, sed per motionem litis, effectus fuit malæ fidei. *Rot. decis. 4. & 5. de restitut. spol. alias decis. 24. & 25. in nou.* Contra intrusum vero, qui nullum † ius habebat, fit condemnatio a die motæ litis, & pari modo contra eius † heredem. Ratio est, quia detentor beneficii tenetur fructus restituere a die malæ fidei, & mala fides † tunc incipit, † quando est mota lis dicta, *decis. 4. de rest. spoli. in no.* Et ita fuit tentum coram domino Reomano die 29. Ianuarii 1551. in vna Ispalensi fructuum, *prout in eius lib. fol. 36.*

SVMMARIA.

1. *Fructuum perceptor, an dicatur locator.*
2. *Pretium succedit loco rei.*
3. *Pretium fructuum habere, & ipsos fructus paria sunt.*

DECISIO XXVIII. seu II.

Fructus percepisse dicitur ille, † qui locauit beneficiū alteri, & locatarius soluit locatori pretium: & ratio est, quia pretiū succe-

succedit loco rei. *l. quia ff. de vsufruct. legat. v. bi glo. Parisi. consi. 55. num. 65. lib. 3.* Imo idem 3 est † habere pretium fructuum, sicut si quis haberet fructus. Et ita fuit tentum die 9. Maii 1552. coram domino Reomano in vna Cæsaraugustana fructuum, *prout in eius lib. fol. 167.*

SVMMARIA.

1 *Fructuum condemnatio non comprehendit distributiones quotidianas.*
2 *Distributiones quotidianæ dantur qualibet hora interessentibus.*
3 *Distributiones quotidianæ non veniunt appellatione fructuum, intellige de illis, quæ singulis diebus distribuuntur, secus si in fine anni. numer. 4. & 5.*

DECISIO XXIX. seu III.

FRuctuum perceptorum condemnatio 1 facta per Auditorem, non † comprehen- 2 dit distributiones quotidianas, quæ † dantur interessentibus qualibet hora pro seruitio personali, & appellatione fructuum non veniunt distributiones quotidianæ, per extrauagantem, cum nonnullæ. *la prim. de præben. in communibus. Felyn. in cap. ad aures. num. 19. vers. 29. casus de rescript. Rebuff in tit. de collat. in glo. in verbo distributiones, super concordat. & glo pragm in tit.* quo tempore quisque debeat esse in choro, in verbo distributiones, quo vero ad alias distriburiones, 4 † quę fiebant in fine anni pro se vitio facto etiam vnius diei veniunt in sententiam, & 5 debentur, quia licet non sint † vere fructus, tamen magis sint fructus, quam distributiones quotidianæ, quia non quotidie distribuuntur. Et ita fuit tentum die 12. Feb. 1552. coram domino Augustino in vna Salamantina canonicatus, & præbendæ. *prout in eius lib. fol. 406.*

SVMMARIA.

1 *Fructus percepti, & debiti vigore sententia, sunt bene & concludenter liquidandi.*
2 *Testes quid deponere debent, vt concludant perceptionem fructuum debitorum ex sententia supra allata.*
3 *Fructus percepti probantur per testes, qui interfuerunt perceptioni.*
4 *Fructuum probatio an sit difficilis.*
5 *Fructuum, qui percipi potuerunt, probatio est difficilis.*

DECISIO XXX seu IV.

1 FRuctus percepti, & debiti vigore sententiæ cōdemnatoriæ ad ipsos fructus, sunt bene & concludēter liquidandi. Et ad hoc 2 vt testes † bene concludant, deponere debent de vero, non de verisimili, & præsumpta perceptione. Et ideo dixit Bald. *in l. 1. in fin. C. de fruct. lib. & litis expen.* Quod fructus percepti probantur per testes, qui interfuerunt perceptioni, & debent deponere de quantitate fructuum deductis expensis: alioquin agens ad fructus succumbit. *Grat. consil. 86. col. 2. versi. vltimo. lib. 2.* Sed cum in hoc casu testes non deponerent de perceptione actuali, sed in potentia, fuit dictū quod nihil probant. Nec obstat quod dicebant aliqui ex dominis, quod cum probatio huiusmodi esset difficilis, poterat cōcludi per coniecturas, *secundum Bart. Bald. & alios, in l. si quis ex argentariis. §. prætor ait. ff. de eden.* Quia respondebatur per alios domi- 4 nos, quod probatio fructuum perceptorū, non erat difficilis, cum probari possent per illos, qui interuenerunt illorum perceptioni, *vt voluit Bald. in d. l. 1. C. de fruct. & lit. expen.* Sed bene est difficile probare fructus, q percipi potuerunt, & in istis † versatur ar- 5 bitrium iudicis. *l. si traditio. C. de act. emt.* Et ita fuit tentum die 19. Octobris 1551. coram domino Achille, in vna Tiburtina fructuum, *vt in eius lib. fol. 132.*

SVMMARIVM.

1 *Fructus possunt liquidari per testes, quorum vnus probet de vera scientia: & alii de publica voce, & fama cum iuramento in supplementū, & quare.*

DECISIO XXXI. seu V.

FRuctus possunt liquidari per testes, quo- 1 rum vnus probet de vera scientia, & alii de publica voce & fama, cum iuramento in supplementum, quia satis liquidatio pbata est vsque ad illam summam per eos expressam. Et ita tentum fuit die 30. Octobris 1551. coram domino Augustino, in vna Palentina canonicatus & præbendæ, *vt in eius lib. fol. 75.*

FVMVS.

SVMMARIA.

1 *Fumus pro concessione remissoria, an colligatur ex confessione facta in actis postea reuocata.*
2 *Remissoria in concessione sufficit talis qualis probatio.*
3 *Remissoria an sit releuans prius videndum, antequam concedatur.*
4 *Commodo litigantium, non dispendio est consulendum.*

DECISIO XXXII. seu I.

FVmus pro concessione remissorię colli- 1 gitur † etiam ex cōfessione facta in actis, licet postea fuerit reuocata, quia in istis Rota † contentatur de tali quali probati- 2 one, † sed an sit releuans remissoria viden- 3 dum est antequam decernatur, quia si non esset releuans, non foret concedenda, quia esset frustratoria, cum exspectatio, † & finis 4 non commodum, sed dispendiū potius vtriq; parti fuisset allatura, *argum. eorum, quæ*

dicuntur per Cassad. decis. 2. num. 1. de dilat. Ita fuit tentum in caussa Visen. Prioratus seu parochialis de Budiosa, coram domino episcopo Vestano 30. Maii 1552. *vt in eius lib. fol. 91.*

GLOSSA.

SVMMARIA.

1 *Narratiua partis si Papa se fundat qua est de facto alieno, an statur.*
2 *Gloss. in verbo, fecisse narramus. in cle. 1. de probat. reprobatur.*

DECISIO XXXIII. seu I.

1 GLossa in verbo, *fecisse narramus, in cle. 1. de probat.* in eo, in quo dicit, quod quando Papa † fundat se super narratis, quæ sint de facto alieno, quod probat quousque non 2 probetur contrarium, non † seruatur per curiam Romanam, *vt inquit Bonifa. de vita. in eadem. clem. 1. de probati. col. 3. versi. conclude ergo, quod glos. Aut. de But. in cap. post cessionem col. 5. versi. 8. cas. de probat. Cald. consi. 2. ibi, nec obstat elem. 1. Oldrad. consi. 258. colum. 1. versi. item non obstat. Dominic. in cap. si Papa. §. fi. in fine. vers. non obstat. clemen. de priuileg. in sexto. Ant. in consil. 163. colum. 3.* prout domini tenuerunt in Vlixbonen. Prioratu, coram Guidobono 31. Maii 1552. *vt in eius libro fol. 125.*

GRATIA.

SVMMARIA.

1 *Gratia (si neutri) non verificatur, quando fundatur in prabenda, in qua non est lis.*
2 *Gratia si neutri. verificatur, & purificatur ex lite super exsistente, & eius euentu.*
3 *Clausula gratia si neutri, super lite mota, vel mouenda intelligitur super eodem canonicatu.*
4 *Signatura stylus non consueuit concedere gratias si neutri, propter lites mouendas.*
5 *Subreptio quo pacto eliciatur.*
6 *Verisimile non est Papam voluisse concedere gratiam si neutri, super falsa lite.*
7 *Subreptio nō tantum fit in gratiosis, sed obreptio exprimendo falsum.*
8 *Obreptio exprimendo falsum magis vitiat actum.*
9 *Obreptio continet dolum, & crimen.*

DECISIO XXXIV. seu I.

1 GRatia si neutri, † Antonii Diaz est subreptitia, quia fundatur in præbenda secundum Bernardini, super qua nulla est lis, ideo non verificatur, cum ex lite superexsistente, † & eius euentu verificetur, & pu2 rificetur. *Rot. deci. 270. & 320. in nou. Dominic. consi. 79. & Sarnen. in 16. q. reg. de public. in fin.* Nec obstat clausula posita in dicta gratia, si neutri, videlicet si per euentum litis 3 motæ vel mouendæ, † quia debet intelligi super lite mouenda super eodem canonicatu Petri de Medina, super quo erat mota lis, non autē super canonicatu Bernardini, qui retinebatur per Gregorium de Cepseda. Et cum gratia, si neutri, esset sub eptitia respectu litis motæ, quia non erat lis super canonicatu Bernardini tempore impetrationis gratiæ, alia clausula de lite mouenda non suffragatur. Ideo enim Papa concessit clausulam de lite mouenda, quia in gratia iam erat dictum, quod lis pendebat: quam gratiam minime concessisset, nisi tunc daretur litis pendentia super isto canonicatu, 4 quia simpliciter propter † lites mouendas non consueuit stylus signaturæ concedere gratias, si neutri. Nec minus obstat, quod in dicta gratia, si neutri, dicatur de collatione aduersarii facienda prædictorum canonicatus & præbendæ q. Bernandini, quia in hoc stat † subreptio, quia fundatur in e5 uentum litis prætentæ, quam Papa intellexit, & fuit inductiua concessionis, qua lite non exsistente in gratiosis vitiantur omnes partes etiam separatæ. *Abb. in cap. super literis. primo not. de rescript.* Vbi maxime dicit procedere in annexis, vel dependentibus ab altero, prout in proposito gratię, si neutri. Nā habet necessariū antecedens scilicet dictam litem, sine qua Papa (*vt dixi*) nō consueuit ita rescribere, & ideo in his dici 6 tur, si neutri, si nulli colliti gantium. Nec est verisimile Papam super † falsa lite voluisse 7 concedere gratiam, si neutri: quia in gratiosis, non fit solum † subreptio, sed obreptio 8 propter falsi expressionem, quæ magis † vi9 tiat actum, cum contineat dolū & crimen. *Oldrad. consil. 209. Aymo. consil. 68. numer. 5.* Et stātibus † resolutionibus alias factis in d. caussa, videlicet die 4. Nouembris, quod nulla lis erat super canonicatu Bernardini, & die 27. eiusdem, quod gratia si neutri, nō intraret, nisi sit lis super eodē canonicatu: & 9. Nouembris anni 1551. quod com. Antonii, non comprehēdit canonicatum Bernardini. Propterea ita fuit tentum die 27. Maii 1552. corā Reomano, *vt in eius lib. fol. 10.*

SVMMARIA.

1 *Gratia reserua conditionalis exspirat morte concedentis, nec perfecta dicitur pendente conditione. num. 2.*
3 *Conditio per qua verba inducatur.*
4 *Conditio aute sui ipsius conditionis euentum vel ponit inesse.*
5 *Intellectus. c. si super. de offic. delegat. lib. 6.*
6 *Gratia Papa per mortem non dicitur renocata, vel cessat.*
7 *Papa voluntas, quando dicatur durare.*
8 *Clausula posita in gratia, quod habeat effectum quibuscunq; reuocationibus, nō obstantibus, tun.*

9 Dictio, semper æquipollet dictioni perpetuo.

Decisio XXXIV. seu II.

1 Gratia reseruæ conditionalis exspirat † morte concedentis & perfecta † nō dicitur pendente cōditione, videlicet dummodo infra mensem duxeris acceptandū, 3 quæ verba indueunt † conditionem. *Anchar. in cle. vnica num. 6. de concess. præbend. & conditio.* † ante euentum conditionis nihil ponit inesse, & ideo si mors Papæ ante implementum conditionis superuenerit, nō habebit locum dispositio. *c. si super. de off. de. leg. in 6.* Attamen ego dicebam, quod quādo Papa facit gratiam, & deinde moritur, gratia per † mortem non dicitur reuocata, sed tantum cessat, quia voluntas Papæ non durat. *arg. notat. per Bar. in l. & quia. col. fin. ff. de iur. om. iud. Dec. cons. 108. col. 1. & in c. relatum. col. 3. vers. & notandum. de offic. deleg.* Sed in casu nostro volūntas Papæ concedentis durat etiam post mortem, per verba sua posita in gratia, dum voluit, † quod gratia habeat effectum, & stet quibuscunque reuocationibus nō obstantibus, & decernit, quod censeatur semper durare quousque plenarium effectum sortita fuerit. Ecce, q̄ voluit voluntatem durare semper, quæ dictio † æquipollet † dictioni (perpetuo) *vt est gl. in proœmio instit. & in l. 1. ff. solut. matri. Dacto. in cap. si gratiose. super verbo perpetuo. de rescr. in 6.* Et quia votum meum fuit secutum p R. P. D. Montisfalisc. domini nihil resoluerunt, sed dixerunt, quod iterum ponat dubium, & consideretur motiuum meum. Et ita die 12. Decembris 1552. dictum fuit coram dom. Reomano, in vna Ispalensi dimidiæ portionis. *prout in eius lib. fol. 53.* die 19. Decemb. fuit iterum posita, & nihil resolutum, quæ tandem fuit remissa ad dominū ponentem, & dictum quod informent partes melius cum Aduocatis, *prout in eius lib. fol. 307.*

Summarium.

1 *Gratia noua prouisionis supplet defectum publicationis, & quomodo procedat, num. 2. & 3. quid autem si constaret de alia prouisione quam vigore gratiæ exspectatiua. n. 4. & quid si noua prouisio est nulla, seu inefficax. num. 5.*

Decisio XXXV. seu III.

1 Gratia nouæ prouisionis expedita † vigore gratiæ exspectatiuæ, supplet defectum publicationis. *secundum Cassado. sup reg. decis. 22. & 32.* licet non sit facta † mentio, 2 quod fuerat prouisus auctoritate Apostolica. Et ratio est, quia videtur eadem ratio, vel quod dicatur, quod fuit prouisus vigore gratiæ exspectatiuæ, vel auctoritate Apostolica, cum satis sit, quod prouisio publicetur coram Papa, *secundum Sarnen. in reg. de anna. q. 45. num. 8. & in reg. de publi. q. 11. nu. 2.* Et hoc, quando non constaret, nisi de vna prouisione obtinentis, sed si constaret 3 de alia † prouisione, quām vigore gratiæ exspectatiuæ, tunc domini essent in contrario voto, quod scilicet noua prouisio 4 suppleret defectum publicationis, vel insinuationis, quod etiam procedit, si noua † 5 prouisio sit nulla, & inefficax, *vt sæpius tenuit Rota prout refert Sarnen. in reg. de publica. resignationibus. q. 11. num. 2. cum seq. & in d. reg. de annali. q. 45. num. 3.* Et ita fuit inclinatum die 16. Decembris 1552. coram Reomano in vna Segobiensi parochialis de Mungela fol. 49.

Summaria.

1 *Gratia, si neutri, non dat titulum coloratum, & quare. num. 2.*

2 *Tempus collationis an datæ attendatur in noua prouisione.*

4 *Possessio quando non prosit vti confectis propter reseruationem.*

Decisio XXXVI. seu IV.

Gratia, si neutri, non † dat titulum coloratum ad restitutionem in spolio, quia 1 est conditionalis, & nihil ponit in esse, & in 2 ea attēditur tempus, quo beneficium conferri potest, non autem tempus datæ *Sarne. 3 in reg. de publi. resigna. q. 16. in fin. & in reg. de impetran. benef. vacan. per obitum famil. Cardin. q. 8. in fin. Gemin. consi. 79.* Si ergo attenditur tempus, quo beneficium conferri potest, clarum est, quod possessio † iam infecta propter reseruationem considerari nō debet. 4 Et ita fuit tentum, die 20. Iunii 1552. coram dom. Augustino, in vna Alexandrina præpositura fol. 58.

Summaria.

1 *Gratia Apostolica, an nulla dicatur si nō est facta mentio breuis ad rem quæsiti.*

2 *Motus proprius non tollit ius tertii prout tollit subreptionem.*

3 *Intellec. c. si. de elec. in 6.*

4 *Institutio est loco confirmationis.*

5 *Præsentatio est loco electionis.*

Decisio XXXVII. seu V.

Gratia Apostolica nulla est quādo † in ea nō est facta mētio de breui ad rem 1 quæsito per præsentationē, vel electionem. *Rot. deci. 17. de præben. in nou. Egid. decis. 167. Calde. consil. 8. in fin. de rescript. Anil. in repertorio in verb gratia per quam prouidet Papa. Felyn. in c. tanquam in vers. clausula antefferri, & in cap. in nostra. 28. corolla. de rescript. Cassado. de præb. decis 3. num. tertio. Io. de Sylua. in tractat. de benef. in 3. part. q. 2. num. 42. vers. 17. qualitas. Sarnen. in reg. de non toll. iur. quæs. q. prima. num. 6. & q. 4. num. 32.* cum ignoranter in gratia Hieronymi, non sit facta

mentio de præsentatione facta in fauorem Iosephi, sequitur, quod gratia non sit bona: quod procedit etiam, si gratia esset facta motu proprio, quia motus proprius † non tollit ius tertii, prout tollit subreptionem, *Rot. decis. 112. in nou. & 445. in antiq. nec obstat. c. fin.* † *de elect. in 6.* quia dato, quod ille text. haberet locum in præsentatione & institutione, tamen nõ facit ad rem nostram, quia ibi annullantur tantummodo cõfirmationes, non electiones: sed institutio est loco confirmationis, & † præsentatio est loco electionis, igitur, &c. Itaque fuit tentum die *16.* Nouembris *1552.* coram domino Augustino, in vna Regiensi Archiepiscopatus fol. *115.*

SVMMARIVM.

1 *Dispositio c. si per te. de rescrip. lib. 6. vbi locum habet.*

DECISIO XXXVIII. seu VI.

IN gratia conditionali & super certo corpore beneficii, habet locum. *c. si per te.* † *de rescript. lib. 6.* dummodo conditio sit purificata, alias secunda gratia præfertur primæ, vide Aret. *consi. 7. versic. sed dicendum est vnica, vt refert Sarnen. late in reg. de iure quæsit. non tollen. q. 4 num. 12. & sequen. in secundo casu.* vbi distinguit, secundum quam distinctionem iudicauit Rota in vna Romana Capellaniæ de Præsepiis, coram domino Augustino, die *16.* Martii *1551.* & allegabatur consi. Gem. 79. & consil. Areti. *7. prout ibi fol. 51.*

SVMMARIA.

1 *Impetrans debet verificare eius narratiuam.*
2 *Narratiua est pars gratiæ.*

DECISIO XXXIX. seu VII.

GRatia, & eius narratiua per impetrantem verificari † debet. *Io. And. in cap. 1. de lit. contest. lib. 6. Egid. decis. 76. versi. & si teneremus.* quia narrata † pars gratiæ sunt, *cap. ex parte. de rescr.* Et ita fuit tentum die 19. Aprilis *1551.* in vna Asculana gabellarũ, coram Guidobono. Hoc item fuit tentum in vna Calciatensi scholasticæ, coram Accorãbono die 9. Iun. *1553. in eius lib. fol. 147.*

SVMMARIA.

1 *Subreptitia non dicitur gratia nouæ prouisionis, quæ habet præinsertam primam gratiam subreptitiam, ob falsam ætatis expressionem, si tempore nouæ gratiæ, ætas est verificata, & quare.*
2 *Subreptio consideratur respectu datæ.*
3 *Datæ tempus an attendendũ.*
4 *Clausula siue præmissio, siue quouis alio modo, quid operetur.*
5 *Dispensare videtur Papa, si narrato illi defectu prouidet.*

DECISIO XL. seu VIII.

GRatia nouæ prouisionis, quę habet prę-insertam primam gratiam, licet subreptitiã ob falsam expressionem ætatis, quæ ætas tempore nouæ gratiæ, erat verificata, non dicitur subreptitia. Primo, quia impetrans capiebat beneficium ex gratia confirmante, non ex gratia confirmata subreptitia. *Cassad. decis. secunda. de rescrip.* Secundo, quia subreptio † consideratur respectu datæ. *c. si eo tempore. de rescript. lib. 6. vbi hoc notant omnes. Felyn. in c. ad aures. de rescript. colum. antepenult. Domin. consil. 213. col. 2.* Et ideo dixit *Angel. in §. præterea num. 66. versi fallit in vsurario, instit. de exceptionibus.* quod quando agitur de validitate rescripti respectu surreptionis, videlicet circa tacenda, & exprimenda, † attenditur tempus datæ, sed tempore datæ nouę promissionis, ætas narrata erat vera, ergo. Et voluit Alexan. *consil. 42. num. 7. vol. 4.* Tertio, quia in gratia vltima fuit saltem virtualiter, & in genere narrata ætas, & quia fuit præinserta prima gratia cũ narratione ætatis 15. annorum, & vltra, cum clausulis, siue præmisso, siue alio quouis † modo vacet, cum omnibus & singulis clausulis, ita vt Papa virtualiter potuerit intelligere omnes defectus in gẽere enarratos: quia narrato † defectu Papæ, si prouidet, videtur dispensare. *Egid. decis. 333.* Et ita fuit tentum die *22.* Octobris *1554.* coram dom. Oradino, in vna Pienoin. parochialis de Monticello. Verũ dixerunt domini omnes esse dubitandum, an in ista secunda gratia requireretur nouus consensus, de quo erit alias agendum, *lib eius fol. 284.*

SVMMARIA.

1 *Narratiua gratiæ facta ad partis instantiam cõtinens factum alienum, non probat, præcipue quando rescribitur contra ius in tertii præiudicium num. 2.*
3 *Gratia dicitur contra ius, quæ mandat reuocari venditionem legitime factam & dominii translationem.*
4 *Probationes arctiores requiruntur in verificãda gratia contra ius.*
5 *Credi non debet literis Papæ narrantibus sententiam processum, & exsecutionem.*

DECISIO XLI. seu IX.

GRatia narratiua non † facta motu proprio, sed ad partis petitionem, vel per simplicem signaturam iustitiæ, continens factum alienum, non probat. *Clem. literis. & ibi Anchar. col. 1. atq; Bonifac. colum. 3. num. 26. de probat. Aret. in cap. cum a nobis. de testibus. & in consil. 163. col. 3. Dec. consi. 606. num. 14.* Et præcipue, id procedit, quando rescribitur † contra ius in præiudicium tertii. *Anchar. cons. 398. & Dec. cons 357. num. 6 Cur. iun. cons. 152. num. 10.* Verũ, quia in hoc casu hæc gratia est contra ius, postea quam † mandat,

vtro.

vt reuocetur vēditio legitime facta, & trāslatio dominii, non solum est verificanda, 4 † sed etiam probationes arctiores requirūtur. *Egid. decis. 407. & Rot. decis. 330. in antiqu. & Bisignet. deci. 2. de probat.* vt in simili, quod 5 non † credatur literis Papæ narrantib. sententiam, processum, & executionem, concludit Bonifa. *in d. Clemen. literis. nu. 2. de probatio.* Et ita fuit tentum die 28. Maii 1552. corام dom. Achille, vna Tolletana præstimonii de Aluaron. fol. 307.

SVMMARIA.

1. *Subreptitia est gratia, si neutri, quando narratur introductam fuisse litem super præbenda, & fructibus, & tamen lis non est, nisi super fructibus.*
2. *Dictio (supradicta) est repetitiua eorum, quæ supra narrata sunt.*
3. *Gratia, si neutri, purificatur, quādo constat neutri litigantium ius competere.*
4. *Narratiua de lite in canonicatu, & fructibus, non verificatur in fructibus tantum.*

DECISIO XLII. seu X.

GRatia (si neutri) in qua narratur introductam fuisse litem super præben. & illius fructibus impetranti debitis, & neutri partium ius competere, super d. præben- 1 da, est † subreptitia. Quia lis erat mota sup fructibus, non super canonicatu & præbēda, & tamen præsupponit contrarium propter illa verba, super dicta præbenda, quæ 2 verba sunt † repetitiua eorum, quæ supra narrata fuerunt. *l. 1. §. hoc edicto, & ibi Barto. ff. de postulando.* Et consequenter de lite, super præbenda, non constabat, quæ deberet probari. *Rot. decis. 270. & 320. in nou.* Et ex 3 cuius euentu, gratia, si neutri, † purificatur, quando constat neutri litigantium ius cōpetere. *Sarnen. in reg. de publican. q. 16. in fin.* 4 Nec lis † mota super fructibus sufficit, quo ad litem narratū super canonicatu & præbenda. Et ita tentum die 4. Nouembris, 1551. In vna Placentina canonicatus, corā domino Reomano. Accedat hoc idem fuisse confirmatum in hac eadem caussa, coram eodem domino Reomano 27. Nouēbris 1551. *vt in eius lib. fol. 203.* videlicet gratiam, si neutri, non intrare, nisi fuerit lis etiā super d. canonicatu.

SVMMARIA.

1. *Gratia, si neutri, capit beneficium vacans, etiam ex persona impetrantis, & quomodo.*
2. *Impetrans de iure ad aliud non arctatur, nisi ad exprimendum certas qualitates, & quas, relatiue.*
3. *Clausula apponi solita in gratia, si neutri, verba & effectus.*
4. *Loquens, quando in generali sermone comprehendatur. & num. 5.*
6. *Clausulæ sequentes declarant præcedentem mentem Papæ.*
7. *Clausulæ generales, an capiant beneficium vacās ex persona impetrantis.*
8. *Inhabilitas impetrantis puta ex delicto, est specificanda in impetratione.*

DECISIO XLIII. seu II.

GRatia, si neutri, capit † beneficium va- 1 cans, etiam ex persona impetrantis, videlicet ob non expressionem veri valoris, vel si in ea in genere impetrans falsum dixit, scilicet sibi super tali beneficio nullum ius competere, cū competeret, & sic, quod prior gratia erat subreptitia: nam ad aliud, † impetrans non arctatur de iure commu- 2 ni, quam exprimere certas qualitates enumeratas, *per Fely. in cap. in nostra. Corel. 32. de rescript.* Inter quas, cum non repetiantur ista, merito excusatur impetrans, si de illa mentionem non fecit: maxime stāte clausula † apponi solita in gratia, si neutri, vide 3 licet, quod nomen, & cognomen iudicum, & collitigantium, tituli, quin & ius illorum etiam nullum, & infectum consecutiue, annullatiue, & infectiue pro expressis habētes. Quæ est tantæ potentiæ, quod illius vigore exprimi possunt omnes caussæ inualiditatis cuiuscunque personę, etiam ex personа impetrantis, quia loquens adhuc † cō- 4 prehenditur in generali sermone, quando verisimile est, quod loquens de se ipso loquatur. *l. qui heredi. §. Plautius. ff. de condit. & demonst. & habetur per Salyce. in l. inquisitio. C. de solut.* tanto magis comprehenditur, quia gratia, si neutri, † directa est iudici, cui man- 5 datur quod si repetiit oratori, vel alteri ex collitigantibus ius non competere, satis expressa est persona oratoris, & ideo clausulæ † sequentes declarant præcedentem 6 mentem Papæ. Nec obstat. quod decisio alias facta in quadam caussa Romana clericatus, quod clausulæ generales, † non ca- 7 piunt beneficium vacans ex personа impetrantis: quia verum est, quando vacatio inducitur propter delictum, per quod † red- 8 ditur quis inhabilis, quia de inhabilitate facienda est mentio, vt in illa Romana clericatus, ideo non capit beneficium, quia (vt audiui) alteri erat ius quæsitum per regressum. Et ita fuit tentum, die 20. Nouembris 1551. coram dom. Vestano in vna Arborensi Archipresbyteratus.

SVMMARIVM.

1. *Gratia reualidatoria mandati de prouidendo concessa post aliam similem, quando præferatur, & quid in clausula anteferri. num. 2.*

DECISIO XLIV. seu XII.

GRatia reualidatoria † mandati, de prouidendo, concessa post aliam similem

gratiam factam Bernardino: quia prima habebat clausulam suspensiuam aliarum gratiarum, & reualidatur prima cũ omnibus, & singulis clausulis in ea contẽtis, præfertur habenti gratiam anteriorem illa reualidatoria, *vt in simili dixit Rebuff. super concordatis. in tit. 1. de forma mandati in gloss. datum de clausula an referri & de aliis casibus*: In quibus posterior in data præfertur anteriori. Et ita tentum, die 24. Aprilis 1551. in vna Romana clericatus, coram dom. Batensi fol. 94.

SVMMARIVM.

1 *Gratia motu proprio signata non censetur, quando est signata per fiat, vt petitur, etiam quod in corpore dicat motu proprio.*

DECISIO XLV. seu XIII.

1 GRatia motu proprio † signata, non censetur, quãdo est signata per fiat, vt petitur, etiam quod in corpore dicat motu proprio. *Sarnen. in reg. de annali. q. 10. num. 7.* Et ita fuit tentum in vna Burgensi canonicatus doctoralis die 23. Martii 1552. coram dom. Reomano fol. 53.

SVMMARIVM.

1 *Gratia non dicitur subreptitia, non facta mentione de qualitate non considerata a iure.*

DECISIO XLVI seu XIV.

1 GRatia nõ dicitur subreptitia, † si de qualitate non considerata a iure non fuit facta mentio, *ad Rotam decis. 468 in nou. & Egid. decis. 698. & Cald. de praben. cons. 6. & Fely. in c. super literis. col. 2. vers. limita. 1. & c. postulasti. col. 4. ver. declara etiam, de rescri.* Et ideo in vna Tullensi Prioratus de Pelangiis 13. Maii 1552. coram Accorambono, fuit tentũ pro non subreptione gratiæ, licet in ipsa gratia fuisset expressum, quod prioratus erat semiconuentualis, cum ista species se-
2 miconuentualitatis non sit † in iure considerata, ideo illius taciturnitas non debet vitiare gratiam, per allegata: nam satis expressit dicendo, quod erat prioratus carẽs conuẽtu, ergo bene expressit quod nõ erat conuentualis, & quod erat prioratus, quod erat verũ, licet haberet hanc tertiã speciẽ semiconuentualitatis fol. 201.

SVMMARIA.

1 *Gratia dua eiusdem diei facta duobus, si de vnius anterioritate non appareat, qui praferatur.*
2 *Actori incumbit onus probandi.*

DECISIO XLVII. seu XV.

1 GRatiæ duæ eiusdem diei factæ duobus † de vno beneficio, si non apparet de anterioritate vnius, magis quam alterius, actor qui probare tenetur anterioritatem gratiæ, ad excludendum reum, succumbet ceteris paribus, & reus erit absoluendus: & ita in simili decisum fuit in quadã caussa Turinensi pensionum coram Decano Accorambono, 9. Decẽb. 1552. per doctrinam Bald. *in l. de reb. C. de donatio. ante nup. & per Boer. decis. 252. nu. 9.* quia actor, † qui te-
2 nebatur probare, non probauit, & eius probatio fuit elisa per contrariam prouisionẽ *secundum Speculatorem in tit. de instrument. edit. § postremo. vers. sed pone produco. vt dixi infra in verbo instrumentorum & in verbo supplicatio.* Et fuit confirmata die 19 & 13. Decemb. 1552. *vt in eius lib fol. 27.*

SVMMARIA.

1 *Gratia subreptitia dicitur, si impetrans non expressit se laborare morbo epileptico & ratio. n. 2.*
3 *Morbo epileptico laborãs, est inhabilis ad sacros ordines.*
4 *Morbus epilepticus non facit quem inhabilem ipso iure ad beneficia. & ratio. num. 5.*

DECISIO XLVIII. seu XVI.

1 GRatia subreptitia dicitur, si † in ea non fuit narratum quod ille, qui gratiã pe-
2 tebat, laborabat morbo epileptico. Ea est ratio, quia si Papa sciuisset illum habere morbum epilepticum, verisimiliter, vel nõ concessisset, vel difficilius, *vt per omnes in cap. postulasti. & in cap. super literis. colum. 8. versi. exprimenda. de rescrip.* maxime: quia morbus
3 epileptius † est nimis turpis & flagitiosus atque illo laborans est inhabilis ad ordines sacros, *vt est tex. cum glo. & ibi per Archid. in ca. communiter 33. distinct. Aegid. in cap. cum inter. num. 23. de elect. & Butr. in cap. penult. de corpore vitiatis in 3. not.* Et quod non possint laborãtes morbo epileptico promoueri ad sacros ordines, tenuerunt Domini alias in hac eadem caussa Tullensi canonicatus & præbendæ, sub die 9. Decemb. 1551. coram do. Vestano, licet decisum fuerit in positionib.
4 supradictis, quod morbus † epilepticus non facit quem inhabilem ipso iure ad obtinẽdum canonicatum, & præbendas, cum non
5 sit † delictum laborare morbo epileptico, secus si canonicatus requireret ordines sacros, *vt supradictum est*: Et quod gratia dicatur subreptitia, quia non fuit narratum Papæ, quod esset epilepticus impetrans, fuit iterum decisum in hac eadem caussa Tullensi canonicatus & præbendæ, coram do. Vestano 12. & 15. Feb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Gratia subreptitia est ipso iure nulla.*
2 *Subreptio omnis vitiat ipso iure in gratiosis.*

DECISIO XLIX seu XVII.

1 GRatia est ipso iure nulla, † quando in ea adest aliqua subreptio, & ratio est: quia
2 omnis subreptio in gratiosis vitiat ipso iure, vt est communis opinio relata per Fely. *in cap. ad audientiam, el secundo. numer. 22. vers. litera beneficiales. de rescript.* Et ita decisum fuit in caussa Tull. canonicatus & præbendæ,

coram

coram Vestano 11. Martii 1552. *vt in eius lib. fol. 75.*

SVMMARIA.

1 *Gratia facta Cardinali de plurib. beneficiis, quæ insimul non excedunt summam 300 ducatorũ, non derogat concilio Lateranensi.*
2 *Beneficia non possunt commendari, nec conferri Cardinalibus, quorum fructus ducatos. 200. nõ excedunt.*

DECISIO XL. seu XVIII.

1 GRatia facta Cardinali de pluribus † beneficiis, quæ insimul nõ excedunt summam 300. ducatorum, non est bona, si non est derogatum concilio Lateranensi in nona sessione, per quod disponitur, quod † beneficia non possint commendari, nec conferri Cardinalibus, quorum fructus ducatos 200. non excedant. At in gratia de qua agitur, dicta tria beneficia non extendebãt summam 300. ducatorum, & sic contra cõcilium Lateranense, quod habet decretum † iritans quod inficit gratiam. *Cassado. decis. 11. super regul. num. 5.* Et ita fuit dictum, alias fuisse tentum in vna Archipresbyteratus de Foggia, coram Antonio Augustino, & pariter fuit tentum in caussa Arborẽsis Archipresbyteratus, coram Vestano 27. Aprilis 1552. fol. 88.

SVMMARIA.

1 *Gratia non reputatur subreptitia quãdo id, quod narratum non est, probatur per testes Principem sciuisse.*
2 *Gratia non potest probari per testes, sed per literas, secus est in qualitate gratiæ.*
3 *Commutatio voluntatis testatoris facta per pœnitentiam, non est subreptitia, quando probatur per testes tacitum in ea notum fuisse dominis de pœnitentiaria.*

DECISIO LI. seu XIX.

1 GRatia subreptitia non reputatur † licet in ea fuerit narratum vnum, quod si narratum esset, Princeps vel non concessisset, vel saltem difficilius, dummodo per testes probetur Principẽ sciuisse illud, quod narratum nõ fuit in gratia, & nihilominus concessisset, & ratio est: quia licet gratia nõ
2 possit probari per testes, sed debeat probari per literas. *Archidiaconus, & Io. And. in nouel. in proœm. 6. & Bold. in l. humanum. C. de leg. & in l. falsus. C. de furt.* tamen qualitas gratiæ, prout est certa scientia Principis concedẽtis, potest per testes probari, *vt per Rot. decis. 332. in nou. alias 27. de rescript. Egid. decis. 611. & decis. 646. & not. Felyn. in rubr. de constit. num. 6. in vers. tribus tamen. ibi primum est, quando agitur de probanda qualitate ipsius gratiæ.* Et est tex. *in cap. auditis. de restitut. in integ. vbi Ab. post Antonium num. 3.* Et per hæc fuit decisum in caussa Fauentina hereditatis, & bonorum, coram Vestano 9. Decembris 1552.
3 quod commutatio † voluntatis testatoris facta per sacrum pœnitentiariũ, in qua fuit tacitum Papæ, quod hereditas fuerat iam adita per societatem institutam heredem, non esset subreptitia: attento, quod ille qui petiit voluntatem commutari, probat per testes, quod domini de pœnitentiaria habuerunt scientiam de aditione societatis, quamuis non fuerit narrata, postea quam his non obstantibus, pœnitentiaria commutauit voluntatem testatoris.

SVMMARIA.

1 *Gratia resignationis subreptitia, in qua fuit præstitus consensus partium, qui ex hac subreptione fuit exstinctus, an sine noua Papæ prouisione conualidari possit.*
2 *Datæ tempus inspicitur, quoad subreptionem.*
3 *Consensus subsequutus, an suffragetur pro validitate gratiæ.*
4 *Consensus subsecutus non validat actũ nullum.*

DECISIO LII. seu XX.

1 GRatia resignationis † subreptitia, in qua præstitus fuit consensus partium, qui fuit ex hoc exstinctus, conualidari non potest sine noua prouisione Papæ, dato, quod consensus vtriusq; partis de nouo præstetur, ratio est: quia † quoad subreptionem
2 attenditur tempus datæ. *c. & si eo tempore de rescript. in 6. Io. And. in cap. ad aures in eo tit.* dum loquuntur in tacente in gratia dignitatem, quam habet tempore datæ, & licet post eam accesserit † non suffragatur pro
3 validitate gratiæ, quia ab initio fuit nulla. *Felyn. in cap. eam te. de rescrip. colu. penult. versi. tempus datæ.* Item consensus subsecutus, nõ
4 validat actum nullum. Et ita fuit alias decisum in caussa Tolletana parochialis de xetaste, coram Aquense 14. Maii 1539. *vt reperitur annotatum in decisio. 446. Reuerendiss. do. Moheda. episcopi Rauellensis.* Et nouissime tempore meo decisum fuit in caussa Tarragonensis canonicatus & præbendæ, corã domino Vestano 16. Decemb. 1552. *prout in eius lib. fol. 52.*

SVMMARIA.

1 *Gratia dicitur subreptitia in qua narratur, quod exceptio excommunicationis fuit opposita in vim dilatoria, si fuit in vim peremtoriæ, & quare.*
2 *Papa facilius tollit exceptionem dilatoriam, quã peremtoriam.*
3 *Exceptio peremtoria est grauioris præiudicii.*
4 *Remissoria non datur ad probandam dilatoriã exceptionem, sed bene ad probandum peremtoriam.*
5 *Restitutio ad probandum exceptionem dilatoriã sicut peremtoriam non datur.*

DECISIO XLIII. seu XXI.

1 GRatia dicitur subreptitia, † in qua narratur, quod exceptio excommunicationis fuit opposita in vim dilatoriæ, cum tamen fuerit in vim peremtoriæ opposita: Ratio est, quia si Papa intellexisset, quod etiam in vim peremtoriæ esset opposita, vtique difficilius concessisset. *cap. postulasti. in fi. de rescript. Ias. consi. 127. column. 3. & seq. vol. 4. Curt. iun. consi. 31. col. fin.* 2 quia Papa † facilius tollit exceptionem dilatoriam, quam peremtoriam, cum exceptio peremtoria sit † 3 grauioris præiudicii: hinc est, quod ad probandam † 4 dilatoriam exceptionem, non datur remissoria, sed bene ad probandum peremtoriam. *Hostien. in cap. 1 & ibi Fely. col. fin. de appell.* 5 & non restituitur quis ad probandum † exceptionem dilatoriam, sicut peremtoriam. *Bald. in l peremtorias. col. 4. C. sentent. rescind. non pos. l. sæpe ff. de in integ. restit.* Ita fuit tentum in caussa Farfensi Abbatiæ, coram Guidobono 19 Febr. 1552.

SVMMARIA.

1 *Gratia duæ conditionaliter factæ cum clausula, & de consensu conseruatorum de beneficio in vrbe, an, & quomodo requirant consensum, & operentur.*

2 *Consensus conseruatorum primo loco præstitus in fauorem posterioris in data, reddit gratiam conditionalem puram.*

3 *Consensu semel præstito per conseruatores, variare amplius non possunt, & quare. num. 4.*

DECISIO LIV. seu XXII.

GRatiæ duæ conditionaliter cum clausula & de consensu conseruatorum, factæ de aliquo beneficio in vrbe dnobus alienigenis, non operātur effectum, nisi con- 1 seruatores † consentiant, propter priuilegium Populo Romano concessum a Leone decimo, & illa præualebit semper, cui primo loco fuerit præstitus consensus, licet sit posterior in data. Ratio est, quia consen- 2 sus † conseruatorum primo loco præstitus, in fauorem posterioris in data, reddit illam gratiam conditionalem, purā: non obstante prima gratia conditionali, super qua fuit secundo loco præstitus consensus, & con- 3 seruatores postquam † semel præstiterunt consensum, amplius variare non possunt, præstādo de nouo consensum in fauorem 4 primæ prouisionis, cum eorum † auctoritas per primum consensum esset consumta. *cap. publicatio. & c. cum non ignorans. in fin. & ibi gloss. de præbend l Indiam. & ibi glo. ff de aqua pluui. arcend. Bart. & doctor. in l. quotties. §. data. ff. de opt. leg. Dec. in regu. quod semel. in tertio. col. vers. item in consen. de reg. iur. facit Rot. in decis. 35. in antiq & sequitur Fely. in ca. cū olim col. 4. ver. adeo quod si verbum, de re iud. & facit Rot. decis. 316. in antiq.* Et ita decisum fuit in vna vrbis Capellaniæ de præsepiis, coram dom. Guidobono 16. Iunii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Gratia conditionalis habens aliquam spem vel respectū de præterito vel præsenti, inducit quoddam ius ad rem, & quare, & vnde illo iure sit facienda mentio. num. 3.*

DECISIO LV. seu XXIII.

GRatia conditionalis habens aliquam 1 spem, vel respectum de præterito vel præsenti, inducit † quoddam ius ad rem, propter firmam, & probabilem spē de præterito, vel præsenti: & quoniam si priuaretur illo iure, vtique esset ei præiudiciale, ideo de illo iure est facienda mentio. *Areti. consi. 7. col. 2. vers. sed dicendum est vnum. Sarnen. in reg. de non tolle. iur. quæst q. 4.* Et ita fuit tentū in caussa vrbis Capellaniæ de præsepiis, coram dom. Guidobono 17. Iunii 1552. & ante in hac eadem caussa, coram Augustino 16. Martii 1552. fuit idem resolutum.

SVMMARIVM.

1 *Gratiæ omnes, si neutri, concurrunt, & vna non tollit aliam, & quæ primo loco erit verificata, obtinebit.*

DECISIO LVI. seu XXIV.

GRatiæ, si neutri, omnes concurrunt, † 1 & vna non tollit aliam vsque ad sententiam, & quæ primo loco erit verificata, obtinebit. Ita dixerunt domini in caussa vrbis Capellaniæ de præsepiis, coram Guidobono 17. Iunii 1552.

SVMMARIA.

1 *Subreptitia non dicitur impetratio dicēs vacasse beneficium de mense præterito Februarii, cum deberet dicere, de præsenti, & quare.*

2 *Impetrans beneficium vacans in curia tenetur exprimere diem, mensem, & annū vacationis.*

3 *Error manifestus potest per datarium emendari etiam pendente lite.*

DECISIO LVII. seu XXV.

GRatia impetrationis beneficii vacātis in curia, in qua narratur, quod beneficium vacauit de mense Februarii proxime præterito, cum debuerit dicere, quod vacauit de præsenti mense Februarii, non † 1 dicitur subreptitia, sed in ea deprehēditur manifestissimus error. Mouebantur domini, quia hic verè Papa intellexit mensem vacationis: vnde si de nouo esset Papa interrogatus, vtique verisimiliter idem concessisset. Et non difficilius concederet, si esset expressus mensis Februarii præsentis, quam si esset narratum, quod vacauit de mense Februarii proxime præterito. Error deprehendebatur ex eo, quia in vacationibus † in curia, exprimuntur dies, mensis 2 & añus vacationis de stylo curiæ, & Romanus.

nus datarius signauit supplicationem de mense Augusti eiusdem anni, si verum erat, quod beneficium vacasset de mēse Februarii proxime præterito, esset supplicatio acta contra stylum attento, quod probatur obitus de mense Februarii. Quare cū constaret† de manifesto errore, dixerunt domini. quod Reuerendissimus Datarius poterat etiam lite pendente illam emendare. Et ita fuit tentum in vna Treuerensi beneficii sancti Adargi, coram Guidobono 24. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Gratia creationis in canonicum cum exspectatione primæ præbendæ vacaturæ restricta ad collationem ordinarii, & ad menses ordinariorum, an capit præbendam vacantem in mense Ianuarii sede Pontificali vacante, & quare. num. 3.*
2 *Reseruatoria regulæ sede vacante exspirant.*
3 *Data tempus inspicitur.*

DECISIO LVIII. seu XXVI.

Gratia creationis in canonicum exspectatione primæ præbendæ vacaturæ, 1 restricta ad collationē ordinarii, & ad menses ordinariorum nō capit præbendam vacantem in mense Ianuarii sede Pontificali 2 vacante: ex ratione, quia licet † vacante sede, regulæ reseruatoriæ sint exspiratæ per obitum Papæ, & sint sublata obstacula regularum, *vt per Sarnen. in proœm. regul. q. 2. num. 14.* tamen, quia nō est verisimile, quod Papa intellexerit tempore datæ prædictæ gratiæ creationis in canonicum, de mensibus ordinariorum per cessationem regulæ reseruatiuæ per obitum ipsius Papæ, sed tātum de quatuor mensibus ordinariorum concessis per regulam reseruatoriam, & sic quod non haberet respectum ad vacationē sedis, fuit decisum contrarium, attēto ma-3 xime, quod inspicitur tempus † datæ. *Felyn. in cap. eam te. num. 18. de rescript.* iuxta quam mensis Ianuarii erat reseruatus, & non erat ordinarii. Ita fuit decisum in caussa Aretina canonicatus & præbendæ, coram dom. Guidobono 21. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Gratia exspectatiua ad vnum curatum & ad vnum simplex, quando dicatur consumta.*
2 *Acceptans inutiliter, non prohibetur iterum acceptare.*
3 *Protestatio quatenus sub sua gratia caderet quid releuet.*

DECISIO LIX. seu XXVII.

Gratia exspectatiua ad vnum curatum, & ad vnum simplex, dicitur consumta, 1 si acceptans † primo loco acceptauit vnam parochialem, & illius possessionem habuit, deinde acceptauit aliam parochialem, quā cessit in fauorem alterius reseruata pensione cedenti: Et ratio est, quia licet inutiliter acceptans † non prohibeatur iterum acce- 2 ptare, *vt per Felyn. in cap. ex tenore. colum. 4. de rescrip.* tamen quia ex tali secunda acceptatione nulliter facta, acceptās consequutus est commodum renuntiando, reseruata pensione. *vt per Rom. in consi. 329. num. 8. versi. tertium gratia. Gem. in cap. cum in multis. colu. 5. versi. in fi. gl. vbi etiam Gome. num. 107. de rescrip. in 6.* Secus est, quoniam hoc intelligēdum est, dummodo acceptatio secundæ parochialis fuerit pure, & simpliciter facta: secus autem, quando esset facta cum solita protestatione, † quatenus sub sua gratia ca- 3 deret, quia tunc gratia non esset consumta, cum vltima parochialis posset ab acceptāte auferri: ex eo, quia sub sua gratia non caderet, cum aliam parochialem acceptauerit & consecutus fuerit, & gratia exspectatiua non erat nisi ad vnum curatum, & ad vnum simplex beneficium. Et ita tentum fuit in caussa Tolletana de Armon. coram dom. Guidobono 2. Decemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Gratia noua dicitur, quando aliquid est additū, vel mutatum in substantialibus: alias secus.*
2 *Gratiam nouam facit citatio vel additio ad primam gratiam.*
3 *Ordinarius index quando delegatus efficitur per commissionem.*

DECISIO LX. seu XXVIII.

Gratia noua dicitur, quando aliquid † est additum vel mutatum in substanti- 1 alibus. *Doctor. in cap. de caussis. de offic. delegati:* secus autem, quando nihil est mutatum in substantialibus, quia tūc non dicitur noua gratia. *Dec. in d. cap. de caussis. num. 7. Ias. in l. ius ciuile. in prin. de iust. & iur.* Et limitatio vel additio in aliqua † qualitate gratiam limi- 2 tat, & quo ad id est noua gratia, non autem in reliquis, *Iason in d. l. ius ciuile. num. 3.* vbi dicit, de commissione data ordinaria, quæ alterat qualitatem processus, vt per hoc euadat delegatus in sententiando, & ordinarius in procedēdo, *vt per Crot. in l. 1. §. si quis simpliciter num. 10. de ver. ob.* dum respondet ad text. *in cap. cum aliquibus. de rescript. in sexto.* Et ita tentum fuit in caussa Ispalensi matrimonii coram domino Guidobono, 2. Decembris 1552.

SVMMARIA.

1 *Gratia Apostolica anterior præualet acceptationi posterioris exspectantis, dato, quod infra mēsem acceptauerit.*
2 *Exspectans si tempore prouisionis apostolicæ non reperitur acceptasse, nullum ius, nec in re, nec in rem habet.*
3 *Præiudicium dilatiuum non est in consideratione.*

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat ut non possit prouidere.*

5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*

6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*

7 *Clausulæ (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solitæ in prouisionibus, vis.*

Decisio LXI. seu XXIX.

Gratia Apostolica anterior præualet† acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tũ quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non habentibus ius, & cum exspectans † tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244. in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de cõcess. præbend. & in antiquioribus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in no. ra 78. correlario. & in cap. causam quæ. col. penult. super verbo, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prim. de concess. præben.* Tum etiam, quia licet Papa, quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamẽ ligauit manus suas, vt nõ posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiũ, quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, el. se. ñ. do, de præben. in 6.* Et ideo introductum ex stylo in curia, quod exspectantes singulis† diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erit necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui † super prouisionibus sibi faciendis specialer, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiam si per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 17. Decemb. 1551. & coram eodem in eadẽ causa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*

2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*

3 *Oeconomus eligi debet, quãdo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*

4 *Exemtio conceditur propter lites.*

5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*

6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

Decisio LXII. seu I.

Grauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cũ portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cũ canonicis super iure eligẽdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariũ Cordubẽsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eligunt indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & al. in cap. cum meritis. de elect.* tum etiã quia propter lites sunt discordes, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulare est occurri debere. *l. aquissimum. ff. de vsuf.* Et propter lites † etiam conceditur exemtio. *Cassad. de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebãt canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire eo modo, quo poterant, & quando poterant. *Abb. in cap. eam te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illã deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliũ deputare, quod Papa facere potest, cum etiam possit tollere contractus † inferiorum. *Fely. in c. 1. col. 4. ver. quarto declara. de proba'io.* Et ita fuit decisum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corã eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in causis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domũ, & qualiter debeat procedere ne. t.*

Decisio LXIII. seu II.

Gubernator vrbis, † non habet† facultatem procedendi in causis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nõ facta diligentia de citando personaliter prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procede, e secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petēs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

DECISIO LXIV. seu t.

Hereditatem petens probare debet se 1 esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hac verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per l. no. in l. si quis filiumfamilias, § omni. versi. si autem testator ff de acq. hered Notat Angel. in l. liberorum in princip. ff de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num.* 4. Nec dicitur esse sufficienter probatum, si pbatetur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres he 2 redis † est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hac verba.* Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in causa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die mota litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cōstituitur intrusus in mala fide.*

DECISIO LXV. seu 1.

1 Heres intrusus in beneficio debet † cōdemnari in fructibus a die motæ litis, 2 quia est successor intrusus, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fruct us a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tētum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 *Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo suæ possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff depofit.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, alias non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

DECISIO LXVI. seu 2.

Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessi- 1 onis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima. §. apud Iulianum, ff de posit. & l. final. vbi* 2 † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procedit etiam in beneficialibus, in quibus possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg.* 3 *iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou Boer. decisio. 315.* Si ergo prælatus non debet † docere de ti- 4 tulo suo contra tertium, minus heres † te- 5 netur ostendere titulum suum religioni Rodianæ, illum exquirenti a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † ad- 6 mittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest al- 7 legari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec ex executores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum 8 possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tāquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l. si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruanda.*

DECISIO LXVII. seu 3.

Heres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat ut non possit prouidere.*

5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*

6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*

7 *Clausula (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solitæ in prouisionibus, vis.*

Decisio LXI. seu XXIX.

1 GRatia Apostolica anterior prævalet † acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tũ quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non haben- 2 tibus ius, & cum exspectans † tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, 3 quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244 in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de cõcess. prabend. & in antiquioribus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in nostra 78. correlario. & in cap. caussam quæ. col. penult. super verbo, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de concess. præben.* Tum etiam, quia licet Papa, 4 quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamẽ ligauit manus suas, vt nõ posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiũ, 5 quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ea. quamuis, else ũdo, de praben. in 6.* Et ideo introductum ex 6 stylo in curia, quod exspectantes singulis † diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erit necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui 7 † super prouisionibus sibi faciendis speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 17. Decemb. 1551. & coram eodem in eadẽ caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*

2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*

3 *Oeconomus eligi debet, quãdo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*

4 *Exemtio conceditur propter lites.*

5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*

6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

Decisio LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cũ 1 portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cũ canonicis super iure eligẽdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariũ Cordubẽsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eli- 2 gunt indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & al. in cap. cum moriens. de elect.* tum etiã quia propter lites sunt discordiæ ortæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum proui- 3 sioni œconomi, sicut alias regulare est occurri debere. *l. aquissimum. ff. de vsuf.* Et propter lites † etiam conceditur exemtio. *Cas- 4 sad. de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebãt canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire † eo modo, quo po- 5 terant, & quando poterant. *Abb. in cap. cum te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illã deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliũ deputare, quod Papa facere potest, cum etiam possit tollere contractus † inferiorum. 6 *Fely. in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corã eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domũ, & qualiter debeat procedere. nu. 1.*

Decisio LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet † facultatem procedendi in caussis 1500. du- 1 catorum, cum citationibus ad domum, nõ facta diligentia de citando personaliter

prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procedere secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petẽs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

DECISIO LXIV. seu 1.

Hereditatem petens probare debet se esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hac verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per Iaso. in l. si quis filium familias, § omni. versi. si autem testator ff. de acq. hered. Notat Angel. in l. liberorum in princip. ff de his qui notantur infamia. Dec. consil. 471. num. 2. & in consi. 531. num. 4.* Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probatur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis † est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hac verba.* Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in caussa Fo. liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die mota litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cõstituitur intrusus in mala fide.*

DECISIO LXV. seu 1.

1 Heres intrusus in beneficio debet † cõdemnari in fructibus a die motæ litis, 2 quia est successor intrusi, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tẽtum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 *Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo suæ possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff de posit.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, aliàs non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

DECISIO LXVI. seu 2.

Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessionis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima, §. apud Iulianum, ff de posit. & l. final. vbi* † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procedit etiam in beneficialibus, in quibus possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg. iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou. Boer. decisio. 313.* Si ergo prælatus non debet † docere de titulo suo contra tertium, minus heres † tenetur ostendere titulum suum religioni Rodianæ, illum exquirere a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † admittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam nun potest allegari mala fides, quando illa est perfecta, *cap. placuit, el secundo, vers. quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec executores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tãquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l. si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & glossæ decidendo sunt firmanda.*

DECISIO LXVII. seu 3.

Heres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat vt non possit prouidere.*
5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*
6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*
7 *Clausulæ (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solita in prouisionibus, vis.*

DECISIO LXI. seu XXIX.

GRatia Apostolica anterior præualet† acceptationi posterioris exspectantis, licet facta sit intra mensem, tũ quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non habentibus ius, & cum exspectans † tempore prouisionis apostolicæ non acceprasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244. in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de cõceß. prabend. & in antiquior. bus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in no. ra 78. correlario. & in cap. caussam quæ. col. penult. super verbo, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de conceß. preben.* Tum etiam, quia licet Papa, quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamẽ ligauit manus suas, vt nõ posset alicui prouidere etiam in præiud cium exspectantiũ, quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, else ũdo, de preben. in 6.* Et ideo introductum ex stylo curia, quod exspectantes singulis† diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erat necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui † super prouisionibus sibi faciendis specia les, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ. coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 17. Decemb. 1551. & coram eodem in eadẽ caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*
2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*
3 *Oeconomus eligi debet, quãdo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*
4 *Exemtio conceditur propter lites.*
5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*
6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

DECISIO LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cũ portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cũ canonicis super iure eligẽdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariũ Cordubẽsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eligant indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & al. in cap. cum nerient. de elect.* tum etiã quia propter lites sunt discordiæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulariter est occurri debere. *l. aquißimum. ff. de vsuf.* Et propter lites † etiam conceditur exemtio. *Cassad. de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebãt canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire † eo modo, quo poterant, & quando poterant. *Abb. in cap. cum te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illã deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliũ deputare, quod Papa facere potest, cum et iam possit tollere contractus † inferiorum. *Fely. in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ. coram domino Chisanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corã eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domũ, & qualiter debeat procedere. nu. 1.*

DECISIO LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet† facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nõ facta diligentia de citando personaliter

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procede e secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 Hereditatem petẽs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.

2 Heres heredis non est heres scriptus.

DECISIO LXIV. seu I.

HEreditatem petens probare debet se esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hæc verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per Ima. in l. si quis filium familias, § omni. versi. si autem testator ff de acq. hered Notat Angel. in l. liberorum in princip ff de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num. 4.* Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probaretur, quod perens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis† est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hæc verba.* Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in causa Fo liuieo bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die motæ litis.

2 Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.

3 Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cõstituitur intrusus in mala fide.

DECISIO LXV. seu I.

HEres intrusus in beneficio debet † cõdemnari in fructibus a die motæ litis, quia est successor intrusi, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tẽtum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo sua possessionis docere.

2 Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff de posit.

3 Titulus est docendus in beneficialibus, alias non datur possessio.

4 Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.

5 Heres, quando non debeat ostendere titulum.

6 Præsumptio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.

7 Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.

8 Titulum, quando quis impugnare non valet.

DECISIO LXVI. seu 2.

HEres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessionis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima, §. apud Iulianum, ff de posit. & l. final. vbi † Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procedit etiam in beneficialibus, in quibus possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg. iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou Buer. decisio. 315.* Si ergo prælatus non debet † docere de titulo suo contra tertium, minus heres † tenetur ostendere titulum suum religioni Rodianæ illum exquirenti a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumptione iuris, & de iure, contra quam non † admittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest allegari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers. quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec ex ecutores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumptionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maio icen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.

2 Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.

3 Pater auum excludit a filii successione.

4 Ius nouissimum attendendum est.

5 Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tãquam heres.

6 Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.

7 Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.

8 Dispositio l. si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.

9 Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruandæ.

DECISIO LXVII. seu 3.

HEres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat vt non possit prouidere.*
5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*
6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*
7 *Clausulæ (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solita in prouisionibus, vis.*

DECISIO LXI. seu XXIX.

1 GRatia Apostolica anterior præualet † acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tū quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non haben-2 tibus ius, & cum exspectans † tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, 3 quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244 in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de cō cess. prebend. & in antiquioribus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in no. 'ra 78. correlario. & in cap. caussam quæ. col. penult. super verbo, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de concess. preben.* Tum etiam, quia licet Papa, 4 quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamē ligauit manus suas, vt nō posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiū, 5 quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, el se. ĩ. de preben. in 6.* Et ideo introductum ex 6 stylo in curia, quod exspectantes singulis † diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui etiam necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui 7 † super prouisionibus sibi faciendis specialer, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 17. Decemb. 1551. & coram eodem in eadē caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*
2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*
3 *Oeconomus eligi debet, quādo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*
4 *Exemtio conceditur propter lites.*
5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*
6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

DECISIO LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cū 1 portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cū canonicis super iure eligēdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariū Cordubēsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eli-2 gant indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & alii in cap. cum meritis. de elect.* tum etiā quia propter lites sunt dilatæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulare est occurri debere. *l. æquissimum. ff. de vsuf.* Et pro-3 pter lites † etiam conceditur exemtio. *Cassad de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebāt 4 canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire † eo modo, quo po-5 terant, & quando poterant. *Abb. in cap. cum te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illā deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliū deputare, quod Papa facere potest, cum etiam possit tollere contractus † inferiorum. 6 *Fely in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corā eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domū, & qualiter debeat procedere. nu 1.*

DECISIO LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet † facul-1 tatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nē facta diligentia de citando personaliter prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procedere secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petēs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

Decisio LXIV. seu 1.

Hereditatem petens probare debet se esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hæc verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per Ioan. in l. si quis filiumfamilias, § omne. versi. si autem testator ff. de acq. hered. Notat Angel. in l. liberorum in princip ff de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num.* 4. Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probaretur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis † est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hæc verba*. Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in caussa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die motæ litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cōstituitur intrusus in mala fide.*

Decisio LXV. seu 1.

Heres intrusus in beneficio debet † cōdemnari in fructibus a die motæ litis, quia est successor intrusus, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tētum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Rcomano.

SVMMARIA

1 *Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo suæ possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff deposit.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, alias non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

Decisio LXVI. seu 2.

Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessionis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima. §. apud Iulianum, ff de posit. & l. final. vbi* † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procedit etiam in beneficialibus, in quibus possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg. iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou Boer. decisio. 313.* Si ergo prælatus non debet † docere de titulo suo contra tertium, minus heres † tenetur ostendere titulum suum religioni Rodianæ illum exquirenti a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † admittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest allegari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec executores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tāquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruandæ.*

Decisio LXVII. seu 3.

Heres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat vt non possit prouidere.*

5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*

6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*

7 *Clausulæ (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solitæ in prouisionibus, vis.*

Decisio LXI. seu XXIX.

1 GRatia Apostolica anterior præualet† acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tũ quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non haben-2 tibus ius, & cum exspectans †tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, 3 quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244 in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de cõcess. præbend. & in antiquioribus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in nostra 78. carrelario. & in cap. caussam quæ. col. penult. super verba, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de concess. præben.* Tum etiam, quia licet Papa, 4 quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamẽ ligauit manus suas, vt nõ posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiũ, 5 quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, el se ũdo, de præben. in 6.* Et ideo introductum ex 6 stylo in curia, quod exspectantes singulis† diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erit necesse expresse derogare, ad hoc, vt ꝓuisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui 7 † super prouisionibus sibi faciendis speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueten. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 17. Decemb. 1551. & coram eodem in eadẽ caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*

2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*

3 *Oeconomus eligi debet, quãdo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*

4 *Exemtio conceditur propter lites.*

5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*

6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

Decisio LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cũ 1 portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cũ canonicis super iure eligẽdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariũ Cordubẽsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eli- 2 gunt indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & al. in cap. cum inter. de elect.* tum etiã quia propter lites sunt discordiæ ortæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulare est oc- 3 curri debere. *L. æquissimum. ff. de vsuf.* Et propter lites † etiam conceditur exemtio. *Cassad. de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebãt 4 canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire † eo modo, quo po- 5 terant, & quando poterant. *Abb. in cap. cum te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illã deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliũ deputare, quod Papa facere potest, cum etiam possit tollere contractus † inferiorum. 6 *Fely. in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corã eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domũ, & qualiter debeat procedere nu. 1.*

Decisio LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet † facul- 1 tatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nõ facta diligentia de citando personaliter prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procedere secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbecearijs.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 Hereditatem petēs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.

2 Heres heredis non est heres scriptus.

Decisio LXIV. seu 1.

HEreditatem petens probare debet se 1 esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hac verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per Ias. in l. si quis filiumfamilias. § omni. versi. si autem testator ff. de acq. hered. Notat Angel. in l. liberorum in princip. ff. de his qui notantur infamia. Dec. consi. 471. num. 2. & in consi. 531. num. 4.* Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probaretur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis † est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hac* 2 *verba.* Et ita decisum fuit 28 Martij 1552. in caussa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 Heres intrusus in beneficia debet condemnari in fructibus in die motæ litis.

2 Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.

3 Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cōstituitur intrusus in mala fide.

Decisio LXV. seu 1.

1 HEres intrusus in beneficio debet † cōdemnari in fructibus a die motæ litis, 2 quia est successor intrusus, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tētum die 29. Ianuarij 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo suæ possessionis docere.

2 Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff deposit.

3 Titulus est docendus in beneficialibus, alias non datur possessio.

4 Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.

5 Heres, quando non debeat ostendere titulum.

6 Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.

7 Præscriptio longissima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.

8 Titulum, quando quis impugnare non valet.

Decisio LXVI. seu 2.

HEres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditarijs, non tenetur † docere de titulo suæ possessi- 1 onis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima, §. apud Iulianum, ff de posit. & l. final. vbi* † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procee- 2 dit etiam in beneficialibus, in quibus possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg.* 3 *iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou Boer. decisio. 313.* Si ergo prælatus non debet † docere de ti- 4 tulo suo contra tertium, minus heres † te- 5 netur ostendere titulum suum religioni Rodianæ, illum exquireret a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † ad- 6 mittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest al- 7 legari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec executores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum 8 possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.

2 Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.

3 Pater auum excludit a filii successione.

4 Ius nouissimum attendendum est.

5 Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tāquam heres.

6 Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.

7 Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.

8 Dispositio l. si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.

9 Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruanda.

Decisio LXVII. seu 3.

HEres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat vt non possit prouidere.*
5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*
6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*
7 *Clausula (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solita in prouisionibus, vis.*

DECISIO LXI. seu XXIX.

GRatia Apostolica anterior præualet† acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tũ quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non habentibus ius, & cum exspectans† tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, quod† non est in consideratione. *Rot. decis. 244. in nou & in ant. decisio. 922. alias 27. de cõcess. præbend. & in antiquior. bus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in no. ra 78. correlario. & in cap. caussam quæ. col penult. super verbo, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de concess. præben.* Tum etiam, quia licet Papa, quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamẽ ligauit manus suas, vt nõ posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiũ, quia semper maior† potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, el. se ũdo, de præben. in 6.* Et ideo introductum ex stylo in curia, quod exspectantes singulis† diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erat necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui † super prouisionibus sibi faciendis specialer, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiam si per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisocco, die Veneris 4. Decemb. 1551. & coram eodem in eadẽ caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*
2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*
3 *Oeconomus eligi debet, quãdo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*
4 *Exemtio conceditur propter lites.*
5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*
6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

DECISIO LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione† œconomi, qui cũ portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cũ canonicis super iure eligẽdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariũ Cordubẽsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui† habent eligere, si eligunt indignum, priuantur pro illa vice electione. *Abb. & al. in cap. cum meritens. de elect.* tum etiã quia propter lites sunt discordiæ ortæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit† occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulare est occurri debere. *l. aquissimum. ff. de vsuf.* Et propter lites† etiam conceditur exemtio. *Cassad. de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebãt canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire† eo modo, quo poterant, & quando poterant. *Abb. in cap. eam te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illã deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliũ deputare, quod Papa facere potest, cum etiam possit tollere contractus† inferiorum. *Fely in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corã eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domũ, & qualiter debeat procedere. nu. 1.*

DECISIO LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet† facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nõ facta diligentia de citando personaliter prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procedere secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petēs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

Decisio Lxiv. seu t.

HEreditatem petens probare debet se 1 esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hæc verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per Ino. in l. si quis filium famil. lias, § omni. versi. si autem testator ff de acq. hered Notat Angel. in l. liberorum in princip ff de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num.* 4. Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probaretur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis † est heres scriptus, *d. l. qui liberis, § hæc verba.* Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in causa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die mota litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cō stituitur intrusus in mala fide.*

Decisio Lxv. seu 1.

1 HEres intrusus in beneficio debet † cōdemnari in fructibus a die motæ litis, 2 quia est successor intrusus, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tētum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 *Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo suæ possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff depos.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, altas non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

Decisio Lxvi. seu 2.

HEres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessi- 1 onis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat a se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima. §. apud Iulianum, ff de positi. & l. final. vbi* † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procedit etiam in beneficialibus, in quibus, ol- 2 fessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg. 3 iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou Baer. decisio. 313.* Si ergo prælatus non debet † docere de ti- 4 tulo suo contra tertium, minus heres † te- 5 netur ostendere titulum suum religioni Rodianæ, nullum exquireret a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † ad 6 mittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest al 7 legari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers. quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. eod. um. 7. de præscript.* Nec ex executores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum 8 possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniatia.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tāquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l. si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruandæ.*

Decisio Lxvii. seu 3.

HEres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat vt non possit prouidere.*
5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*
6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*
7 *Clausula (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solita in prouisionibus, vis.*

DECISIO LXI. seu XXIX.

1 GRatia Apostolica anterior prævalet† acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tum quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non haben-2 tibus ius, & cum exspectans †tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, 3 quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244. in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de conc. præbend. & in antiquioribus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in nostra 78. correlario. & in cap. caussam quæ. col. penult. super verbo, clausula anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de concess. præben.* Tum etiam, quia licet Papa, 4 quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamē ligauit manus suas, vt nō posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiū, 5 quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, el sc. ū-do, de praben. in 6.* Et ideo introductum ex 6 stylo in curia, quod exspectantes singulis† diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erat necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui 7 † super prouisionibus sibi faciendis specia les, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 17. Decemb 1551. & coram eodem in eadē caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*
2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*
3 *Oeconomus eligi debet, quādo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*
4 *Exemtio conceditur propter lites.*
5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*
6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

DECISIO LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cū 1 portionariis ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cū canonicis super iure eligēdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariū Cordubēsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eli-2 gant indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & alii in cap. cum meritis. de elect.* tum etiā quia propter lites sunt discordiæ ortæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulare est oc-3 curri debere. *l. æquissimum. ff. de vsuf.* Et propter lites † etiam conceditur exemtio. *Cas-4 sad de priuil. decis. 6.* Nec facit, quod dicebāt canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire † eo modo, quo po-5 terant, & quando poterant. *Abb. in cap cum te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illā deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliū deputare, quod Papa facere potest, cum et iam possit tollere contractus † inferiorum. 6 *Fely in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corā eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domū, & qualiter debeat procedere. nu. 1.*

DECISIO LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet† facul-1 tatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nō facta diligentia de citando personaliter prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procede e secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petēs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

DECISIO LXIV. seu 1.

Hereditatem petens probare debet se 1 esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hæc verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per l. no. in l. si quis filium familias, § omni. versi. si autem testator ff. de acq. hered Notat Angel. in l. liberorum in princip ff de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num. 4.* Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probaretur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis† est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hæc verba.* Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in caussa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die motæ litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cōstituitur intrusus in mala fide.*

DECISIO LXV. seu 1.

1 Heres intrusus in beneficio debet † cōdemnari in fructibus a die motæ litis, 2 quia est successor intrusi, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in non.* Et ita fuit tētum die 19. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 *Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo sua possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff depósit.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, alias non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

DECISIO LXVI. seu 2.

Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessi- 1 onis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima. §. apud Iulianum, ff de posits. & l. final. vbi † Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procedit etiam in beneficialibus, in quibus, 2 confessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg. iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in non Boer. decisio. 315.* Si ergo prælatus non debet † docere de ti- 4 tulo suo contra tertium, minus heres † te- 5 netur ostendere titulum suum religioni Rodianæ, illum exquirere a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † ad- 6 mittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest al- 7 legari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers. quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec ex eo quod tores prædicti testamenti hoc face e possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum 8 possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *tot o tit. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maio: icen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tāquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruandæ.*

DECISIO LXVII. seu 3.

Heres est † maritus vxoris suæ per me-

4 *Papa licet magnam potestatem det acceptantibus, non tamen manus suas ligat vt non possit prouidere.*

5 *Potestas maior concessa semper remanet apud Papam.*

6 *Exspectantes singulis diebus acceptant in genere in archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem de stylo curiæ, & quare.*

7 *Clausulæ (aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis, &c.) apponi solitæ in prouisionibus, vis.*

Decisio LXI. seu XXIX.

1 GRatia Apostolica anterior prævalet † acceptationi posteriori exspectantis, licet facta sit intra mensem, tū quia in prouisione Papæ valeret opponi clausulæ, videlicet dummodo alteri non sit ius quæsitum: ex qua apparet, quod Papa vult prouisum ab eo omnibus præferri, non haben- 2 tibus ius, & cum exspectans † tempore prouisionis apostolicæ non acceptasset, & ideo nec in re, nec ad rem ius haberet, nullum præiudicium ei inferebatur, nisi dilatiuum, 3 quod † non est in consideratione. *Rot. decis. 244. in nou. & in ant. decisio. 922. alias 27. de cō cess. præbend. & in antiquioribus Bisignet. 2. eod. titu. Felyn. in cap. in nostra 78. correlario. & in cap. caussam quæ. col. penult. super verbo, clausulæ anteferri, de rescript. Cassador. decisio prima. de concess. præben.* Tum etiam, quia licet Papa, 4 quando concedit exspectatiuas, magnam potestatem dederit exspectantibus, vt possint acceptare, & intra mensem: non tamē ligauit manus suas, vt nō posset alicui prouidere etiam in præiudicium exspectantiū, 5 quia semper maior † potestas remanet apud Papam. *cap. dudum, & ca. quamuis, el se ū do, de præben. in 6.* Et ideo introductum ex 6 stylo in curia, quod exspectantes singulis † diebus acceptant in genere in Archiuio, & petunt prouideri per subexsecutorem, vt constet de iure eorum considerabili, cui erit necesse expresse derogare, ad hoc, vt prouisio Papæ sit valida. Et fuit maxime considerata illa clausula, quæ semper apponitur in prouisionibus, quæ incipit (aut si aliqui 7 † super prouisionibus sibi faciendis speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrauerint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus te volumus anteferri, sed nullum eis quoad assecutionem aliorum beneficiorum præiudicium generari.) Et ita fuit decisum in vna Bellanensi canonicatus & præbendæ, coram Reueren. dom. Io. Antonio Capisucco, die Veneris 13. Decemb 1551. & coram eodem in eadē caussa, Lunæ 11. Ian. 1552. vide supra *in verbo exspectatiua.*

GRAVAMEN.

SVMMARIA.

1 *Grauamen notorium an dicatur illatum per Papam, si reuocauit œconomum absq; citatione.*

2 *Eligendi ius habens, si eligit indignum, priuatur pro illa vice electione.*

3 *Oeconomus eligi debet, quādo oritur lis inter portionarios, & canonicos.*

4 *Exemtio conceditur propter lites.*

5 *Canonici tenentur obedire eo modo quo possunt, & quando possunt.*

6 *Papa tollere potest contractus inferiorum.*

Decisio LXII. seu I.

GRauamen notorium non fuit illatum canonicis, ex quo Papa reuocauit œconomum absq; citatione † œconomi, qui cū 1 portionarii ecclesiæ Cordubensis litem fecerint cū canonicis super iure eligēdi officiales, non soluebat portionariis suas portiones, nec minus ex noua deputatione œconomi facta per ordinariū Cordubēsem, licet pendente lite illi fuerint grauati. Ratio est, quia illi, qui † habent eligere, si eli- 2 gunt indignum, priuantur pro illa vice electione. *Ab. & al. in cap. cum in cunctis. de elect.* tum etiā quia propter lites sunt discordiæ ortæ, & portionarii non consequebantur suas portiones, fuit † occurrendum prouisioni œconomi, sicut alias regulare est oc- 3 currri debere. *l. aquissimum. ff. de vsuf.* Et propter lites † etiam conceditur exemtio. *Cas- 4 sad. de priuil. decis. 6.* Nec facit. quod dicebāt canonici, quod intimatio reuocationis œconomi facta fuit post electionem factam de alio œconomo, quia respondetur, quod ipsi tenebantur obedire † eo modo, quo po- 5 terant, & quando poterant. *Abb. in cap. cum te. col. 2. de elect.* Nec obstat, si dicatur per illā deputationem factam ab ordinario, fuisse sublatum ius canonicis, & œconomo per eos deputato. Quia ordinarius, Papæ auctoritate, reuocauit œconomum, & fecit aliū deputare, quod Papa facere potest, cum etiam possit tollere contractus † inferiorum. 6 *Fely in c. 1. col. 4. ver. quinto declara. de probatio.* Et ita fuit tentum die 10. Decembris 1551. in vna Cordubensi œconomiæ, coram domino Chissanensi, & supradicta decisio fuit confirmata, die 18. Decemb. corā eodem.

GVBERNATOR VRBIS.

SVMMARIA.

1 *Gubernator vrbis non habet facultatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationib. ad domū, & qualiter debeat procedere nu 1.*

Decisio LXIII. seu II.

GVbernator vrbis, † non habet † facul- 1 tatem procedendi in caussis 1500. ducatorum, cum citationibus ad domum, nō facta diligentia de citando personaliter prin-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procede e secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zinbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petēs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

DECISIO LXIV. seu 1.

Hereditatem petens probare debet se 1 esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † §. *hec verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per Iaso. in l. si quis filium familias, § omni. versi. si autem testator ff de acq. hered Notat Angel. in l. liberorum in princip ff de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num. 4.* Nec dicitur esse sufficienter probatum, si probaretur, q uod petens hereditatem possideret bona aliq ia, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel q iia emisset hereditatem, nec heres he 2 redis † est he es scriptus, *d. l. qui liberis, §. hac verba*. Et ita decisum fuit 25 Martii 1552. in caussa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die mota litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die male fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cōstituitur intrusus in mala fide.*

DECISIO LXV. seu 1.

1 Heres intrusus in beneficio debet † cōdemnari in fructibus a die mota litis, 2 quia est successor intrusi, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tētum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 *Heres possident hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo suæ possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff depos.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, aliter non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

DECISIO LXVI. seu 2.

Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessi- 1 onis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat a se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima, §. apud Iulianum, ff de posit. & l. final. vbi* † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod procede 2 dit etiam in beneficialibus, in quibus, ubi possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg. iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in nou Boer. decisio. 313.* 3 Si ergo prælatus non debet † docere de ti- 4 tulo suo contra tertium, minus heres † te- 5 netur ostendere titulum suum religioni Rodianæ illum exquirerét a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra q a non † ad 6 mittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest al 7 legari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec ex ecutores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum 8 possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *tototitul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tāquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l. si infanti hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & glossæ in decidendo sunt seruande.*

DECISIO LXVII. seu 3.

Heres est † maritus vxoris suæ per me-

principalem in loco vbi permanebat, etiam si esset extra ciuitatem, sed debet procedere secundum iuris dispositionem. Fuit ita tentum die 5. Decembr. 1554. in vna Romana bonorum de Zanbeccariis.

HEREDITAS.

SVMMARIA

1 *Hereditatem petẽs probare debet se esse heredem, & an sufficiat probare, quod petens possideret bona aliqua, nu. 2.*

2 *Heres heredis non est heres scriptus.*

Decisio LXIV. seu 1.

Hereditatem petens probare debet se 1 esse heredem, est text. *in l. qui liberis* † *§. hac verba vbi Barto ff. de vulg. & pupill. & per l. 10. in l. si quis filiumfamilias, § omni. versi. si autem testator ff. de acq. hered Notat Angel. in l. liberorum in princip ff. de his qui notantur infamia. Dec. consi 471. num. 2. & in consi. 531. num. 4.* Nec dicitur esse sufficienter probatum, si ꝓbaretur, quod petens hereditatem possideret bona aliqua, quia posset possidere aliunde, quam ex testamento, prout ab intestato, vel quia emisset hereditatem, nec heres heredis † est heres scriptus, *d. l. qui liberis, §. hac* 2 *verba.* Et ita decisum fuit 28 Martii 1552. in caussa Fo liuien bonorum, coram Accorambono.

HERES.

SVMMARIA

1 *Heres intrusus in beneficio debet condemnari in fructibus in die motæ litis.*

2 *Heres intrusus non habet bonum ius, sed debet restituere fructus die malæ fidei.*

3 *Mala fides inducitur ex motione litis, ex qua cõstituitur intrusus in mala fide.*

Decisio LXV. seu 1.

1 Heres intrusus in beneficio debet † cõdemnari in fructibus a die motæ litis, 2 quia est successor intrusus, qui non habet bonum ius, & detentor beneficii tenetur restituere fructus a die malæ fidei, & mala 3 fides deprehenditur † ex motione litis, ex qua constituitur intrusus in mala fide. *Rota. decis. 24. & 25 in nou.* Et ita fuit tẽtum die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA

1 *Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit, an teneatur de titulo sua possessionis docere.*

2 *Intel. ad text in l. 1. §. apud Iulianum, ff deposit.*

3 *Titulus est docendus in beneficialibus, alias non datur possessio.*

4 *Prælatus non debet docere de suo titulo contra tertium.*

5 *Heres, quando non debeat ostendere titulum.*

6 *Præsumtio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*

7 *Præscriptio legitima excludit allegationem malæ fidei, quando est perfecta.*

8 *Titulum, quando quis impugnare non valet.*

Decisio LXVI. seu 2.

Heres possidens hereditatem, tanquam heres, si agit pro iuribus hereditariis, non tenetur † docere de titulo suæ possessi- 1 onis, *l. cogi. C. de petit. hered.* Maxime si alius non apparet, qui prætendat ad se hereditatem spectare, quo casu loquitur text. *in l. prima, §. apud Iulianum, ff de positi. & l. final. vbi* † *Castrens. & alii C. de pet. hered.* Quod proce- 2 dit etiam in beneficialibus, in quibus possessio † titulo non datur, *vt in regul. 5. de reg.* 3 *iur. lib. 6. Rot. decisione 4 in non Boer. decisio. 313.* Si ergo prælatus non debet † docere de ti- 4 tulo suo contra tertium, minus heres † te- 5 netur ostendere titulum suum religioni Rodianæ, nullum exquireret a Matthæo, qui possedit hereditatem a morte Ioannis vsque in præsentem diem, & sic 70 annos, ex quo iste titulus inducitur ex præsumtione iuris, & de iure, contra quam non † ad- 6 mittitur aliquo modo probatio in contrarium, maxime contra præscriptionem longissimam, † contra quam non potest al- 7 legari mala fides, quando illa est perfecta, *cap placuit, el secundo, vers. quod si mala fide 16. quæstione 3. Felyn. in cap. si diligenti. colum. 7. de præscript.* Nec exequutores prædicti testamenti hoc facere possent, ex supradictis. Ideo religio post possessionem tanti temporis 70. annorum non † posset titulum 8 possessionis d. Matthæi impugnare, quandoquidem hoc facere esset adducere probationem contra præsumtionem iuris, & de iure, quæ ex præscriptione inducitur, *toto titul. C. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram D. Vestano, in vna Maioricen. pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Maritus est heres vxoris suæ per mediam personam filii communis.*

2 *Intellectus ad l. si infanti. C de iure deliberandi, & num. 4.*

3 *Pater auum excludit a filii successione.*

4 *Ius nouissimum attendendum est.*

5 *Pater hodie capit filii seu vxoris hereditatem tãquam heres.*

6 *Dispositio l. si infanti. C. de iure delib. est exorbitans.*

7 *Interpretatio passiua recipitur in omni dispositione.*

8 *Dispositio l. si infanti. hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem, vel ad alium esset delata hereditas iure nouissimo.*

9 *Opiniones Bartol & gloss. in decidendo sunt seruandæ.*

Decisio LXVII. seu 3.

Heres est † maritus vxoris suæ per me-

diam personam filii communis, quia dispositio *l. si infanti. C. de iur. delib.* quæ ad ascendētes paterni generis transmittit successionē infanti delatam, & non agnitam, intelligi † debet semper ius nouissimum secundum quod patei † auum excludit a filii successione, *authen. defuncto. C. ad Tertullia. vbi gloss. in verb proximis, Bald. in prædictis verbis. Albert. & Paul. de Castr.* Quod comprobatur ex eo, quod dicit Ias. *ibi colum. 4. in fi. vers. ego aliter respondeo.* vbi concludit, attendi debere ius † nouissimum, quod superuenit post dictam legem, l. si infanti. Et quamuis pater ex dispositione legis, si infanti, caperet filii † seu vxoris hereditatem iure patrio, hodie per tex. *in authē. defuncto,* capit tamquam heres, & iure hereditatis, *prout dicit Bart. in d. l. si infanti. colum 2. vers. 2. dicitur.* Et dum aliqui dicebant, casum dictæ, *l. si infanti.* esse exorbitantem, & non extendendam ad parentes materni generis ad *Alexand consilio. 168 col. penulti. vers. non obstat. lib 7.* fuit responsum, quod dispositio † d. l. est exorbitans in hoc, quod infans hereditatem non agnitam ad ascendentem suum materni generis transmittat. Et ita loquitur Alex. *in d. consil.* Et dū loquitur de ascendentib. paterni generis, declaratur per alia iura, quæ disponunt, ꝙ ordine successiuo deferatur ad ascendētes paterni generis, quia hoc nō est legem extendere, sed declarare per passiuam interpretationem, quæ recipitur in omni dispositione. *Alex. late in leg. prima, §. lex falcidia. ff. ad l. falcidam,* & d. l. † hodie est correcta, vt non ad auum, sed ad patrem vel alium, cui esset delata hereditas, fiat transmissio. *Corn. in d. l. si infanti. colum. 2.* Et ab opinione Bart. † & gl. in decidendo, non est recedendum. Et ita tenuerunt Domini in vna Romana dotis die 1. Iulii 1551. coram Reomano.

SVMMARIA

1. *Hereditas non dicitur adita per heredem, in testamento institutum, propter protestationē præcedentem secrete factam.*
2. *Aditio dicitur nulla, quando error est in quota institutionis.*
3. *Nullitas oritur propter defectum verosimilis.*
4. *Verba, nihil puto egisse, per iureconsultum prolata inducunt nullitatem actus ipso iure.*

DECISIO LXVIII. seu 4.

Hæreditas adita non dicitur † per heredem in testamento institutum, propter protestationem procedentem secrete factam. Nā illius aditio est simulata, sicut quando error † est in quota institutionis, nulla est aditio, *l. si quis mihi bona, §. pater Seio. vers. si mandauit, ff. de acquir. hered. Ang. Imol. & Paul de Castr. in l. 2. §. sciendum, ff eo. tit.* vbi Ias. dicit ita cōmuniter teneri, & sequitur Dec. *consil. 14. colum. prima in primo.* & nullitas oritur † propter defectum verosimilis voluntatis, & consensus, *glo in l. ex facto. ff. de acqui. hered. & Paul. de Castr. in d. § sciendum, in ver. verisimilis,* & si adire voluerit, corruit aditio, *vt declarat Aret. in d. § sciendum, colum 2 vers. vbi autem adest, ex d. text. in vers sed si mandauit.* Et in d. *l. si quis mihi bona. §. pater Seio.* dicit nihil puto egisse, quæ verba inducunt † nullitatem actus ipso iure, *l. fina. vbi Bald. ff de libe. & posthum. Corse. in sing. in verb. nihil agit. And. Sicul. Barba. in ca super literis, colum. 26. de rescrip. & in consi 44. colum 2. lib. 1.* Et sic fuit tentum, quod aditio fuit erronea & nulla, die 26. Octob. 1551. in vna Romana castri Fillacciani, coram Domino Baren.

HÆRETICVS.

SVMMARIA.

1. *Hæreticorum filii comprehenduntur sub statuto Ispalen. inhabilitante illos, etiam quod personaliter citati non fint.*
2. *Hæresis in iudicio summarie proceditur.*
3. *Hæreticus dicitur stans per plures annos in lege Moysis.*
4. *Hæretico abiurante mitius cum illo agitur.*
5. *Hæreticus quando quis non censeatur.*
6. *Confessio magis attenditur contra hæreticum.*
7. *Hæreticus reuersus in quibus casibus possit dispensari.*

DECISIO LXIX. seu 1.

Hæreticorum condemnatorum † vel abiuratorum filii comprehenduntur sub statuto Ispalen. inhabilitante tales, etiā quod pensionaliter citati non sint, sed per proclamata, quia in iudicio † hæresis summarie proceditur. *cap. fi. de hæret.* in hoc casu Gabriel & Theresia condemnati fuerunt de crimine hæresis, cum stetissent † per plures annos in lege Moysi, firmando omnia pertinentia ad illam legem, & propterea abiurarunt, vt cum † eis misericorditer ageretur, *iux. text. in ca ad abolendam §. 1. de hæret. & in cap. super eo tit. lib 6.* Nec obstat, quod dicebatur, quod parentes ipsorum tenuerūt illam opinionem per errorem, quam sanctā Romanam ecclesiam etiam tenere credebant, & quod statim cognito errore, nō fuerunt pertinaces, sed semetipsos correxerunt, & ideo non essent censendi † hæretici, *iuxta text. in cap. dixit Apostolus, 24. quæst. 3. & tradit Felyn. in cap. 1. de hæreti. & Gondis de Villad. in tract. de hære quæst. 2. & q. 20. colum. 6.* Quando respondebatur contrarium apparere ex eorum confessione, † cum fassi sint pluries, eos per plures annos seruasse legem Moysis, & ideo tanquam hęretici condemnati fuerunt, misericorditer cum eis agendo, *iuxta tex. in d. cap. ad abolendam, §. 1. de hæret. lib. 6.* quia fuerunt reconciliati, & ab-

& abiurati, & pœnam mortis euaserunt, nõ ideo minus fuerunt hæretici, vt tanquam filii eorum non comprehenderentur sub prædicto statuto. Et ita fuit tentum 15. Iunii 1551. coram Augustino in vna Ispalen. canonicatus, & præbendæ. Cũ hęretico autem reuerso, in † quibus casibus possit dispẽsari, vide glo. *in verbo prohibente, in c. nos consuetudinem 12. distinctione.*

ILLEGITIMVS.

SVMMARIA.

1 *Illegitimus non potest esse accolitus, & quare, nu. 2. & 3.*

4 *Dispensatio data illegitimo vt possit promoueri ad omnes ordines etiam sacros non extenditur ad accolitatum, & quare.*

5 *Accolitus, qui in priuilegium exemtionis, & honoris a Pontificibus confertur, non est de ordinibus, sed est praeminentia.*

6 *Ordines non reiterantur.*

Decisio LXX. seu 1.

ILlegitimus non † potest esse Accolitus, nisi in gratia fiat mentio de illegitimate, cum illegitimus † sit incapax honoris, & dignitatis, & qualitas illa illegitimatis † si expressa esset, posset mouere Principem ad denegandum, vel difficilius illam concedendum, *ad nota. in cap. super literis, & cap postulasti. de rescript.* Nec dispensatio illegitimo data, vt possit promoueri ad omnes ordines etiam sacros, suffragaretur ei, cum inter ordines sit accolitatus, quia accolitatus † qui in priuilegium exemtionis, & honoris a Pontificibus confertur, non est de ordinibus, qui confertur presbyteris, sed est præeminentia, & dignitas seu exemtio, quod manifeste apparet, eo quia confertur accolitatus etiam presbyteris, qui iam sunt accoliti respectu ordinis: tamen si esset ordo non posset conferri presbyteris. Ordines † non reiterantur, ita tenuerunt Domini in vna Salamantin. beneficii sancti Thomæ, coram Capilueco 12. Decembris 1552. Idem fuit firmatum in caussa 19. Decembr. eiusdem.

IMMEMORABILITAS.

SVMMARIA.

1 *Immemorabilitas per testes probatur deponentes de visu per 40. annos, & de auditu a maioribus & senioribus, qui audiuerunt a maioribus suis.*

2 *Testes vt probent immemorabilem, debent esse ad minus 50. annorum, nec probarent si dicerẽt articulũ verum sine redditione rationis.*

Decisio LXXI. seu 1.

IMmemorabilitas per testes debet † probari de visu per 40. annos, & de auditu a maioribus, & seniorib. qui audiuerunt a maioribus suis, *iuxta doctrinam gloss. in ca. 1. de præscript. in 6.* Et ita seruat Rot. dominorum, vt fuit tentum in vna Tolletan. de Galoila, coram D. Decano Accorambono, 8. Iulii 1552. Insuper Domini dixerũt, quod ad hoc vt testes † possint probare de visu per 40. annos, erat opus, quod ad minus essent ætatis 50. annorum, *secũdum Reb. in tract. de decim. q. 13. nu. 99.* nec probarent † si dicerent articulum verum, sine redditione rationis.

IMPEDIMENTVM.

SVMMARIA.

1 *Impedimentum allegans ad effectum, vt fatalia non currant, debet illud probare.*

2 *Infirmitatis impedimentum non probatur per fidem notarii.*

3 *Notarius non potest rogari, nisi de his, quæ dependent a voluntate partium, non autẽ a casu.*

4 *Impedimentum probasse non sufficit, quando post impedimentum potest caussam expediri facere.*

5 *Impedimentum tale est probandum, quod si non fuisset, fecisset, quod sibi incumbebat.*

6 *Impedimentum simpliciter probare non sufficit; sed debet quis probare diligentiam suam.*

7 *Impeditus quis non dicitur, si põt quoquomodo impedimentum remouere.*

Decisio LXXII. seu 1.

IMpedimentum allegans ad effectum, vt fatalia non currant, debet illud probare, *l. fin. §. illud C. de tempo. appellatio. & l. in exceptione, ff. de probatio.* nec facit impedimentum infirmitatis, quia non fuit probata † nisi per fidem notarii, & notarius non potest † rogari nisi de his, quæ dependent a voluntate partium, non autẽ a casu. *Alex. in l. prætor. in principio. numer. 6. ff. de eden. & ibi Iaso. numer. 7.* Præterea non est concludens probatio, cum non sufficiat † impedimentum probasse, quando post impedimentum potuisset caussam expediri facere si diligentiam fecisset. *Perusin. in cap. ex ratione, colum. 17. versic. ex quibus dicitur, de appellat.* Minus obstat impedimentum belli, quia necessario concludit, cum oporteat probare † impedimentum tale, quod si non fuisset, fecisset, quod sibi incumbebat, hoc est, quod illud impedimẽtum fuerit caussa immediata, quod non fecit. *Innoc. in cap. ex transmissa. de præscriptio. & ibi Felyn numer. 7. Deci. in cap. suscitatus, de rescript. not. vltimo. & in consilio. 474. colum. 2. & consilio. 552. colum. 2.* nec enim sufficit † simpliciter probare impedimentum, sed debet quis probare diligentiam suam l. *qui commeatus, vbi Bartol. ff. de re militari. & in l. secunda. §. quod diximus, ff. si quis cautio. Alexand. consilio. 49. libro secundo. Afflict. decisione vigesima nona, numer. 1.* Et est ratio, quia non dicitur † quis quoquomodo impeditus, si im-

pedimentum remouere potest. *Dec. in cap. cum fuero in 3. not. de appell. & in cap. in nomine de testib. numer.* 5. Et sic conclusum fuit non constare de impedimentis, propter quæ fatalia non curreriut, die prima Iunii corã Achille, in vna Tolleta. parochialis de Naua Carnero.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentum, vt excuset aliquem ab aliquo actu, sufficit, quod constet, nec requiritur protestatio secundum Rotam, licet communis sit in contrarium, nu. 2.*

Decisio LXXIII. seu 6.

IMpedimentum ad hoc, vt excuset aliquem ab aliquo actu, quem tenebatur facere, veluti, vt publicaret resignationem, *iuxta regul. de publican. & similes*, sufficit, quod 1 †constet de eo, *vt per Ias. in l. properandum, §. sin authen. C. de iudiciis.* Et istam opinionem amplectitur Rot. tanquam æquiorem, licet non fuerit de illo impedimento protestatum, vt requiritur ex communi opinione de qua *in l. de pupillo. §. si quis ipsi pratori. ff. de ope. no. nunci. & per Alexan. ibidem, colum. 4. & in l. properandum, §. sin autem vterq. C. de indi. & Iaso. in l. qui in aliena §. Celsus, nume. 26. de acquir. hered. & Fely. in cap. ex transmissa. colum. 2. de præscript. & per Sarnen. in regu. de publican. in 8. quæstione*, quam tamen communem opinionẽ 2 non † seruat Rota, prout tentum, & dictum fuit in vna Conchen. Capellaniæ de Belmonte 16. Nouembris 1552. coram Didaco dedella.

IMPERATOR.

SVMMARIA.

1 *Imperator, vel habens caussam ab eo, potest legitimare patre petẽte filium sacerdotis, ẽt in terris ecclesia, ex magis communi.*

2 *Legitimatio est actus voluntaria iurisdictionis.*

3 *Legitimatio est actus Principis non patris.*

4 *Paris. consulendo sibi contrarius.*

5 *Legitimatio non requirit aliam caussam, nisi patris consensum, & quare, nu 6.*

7 *Legitimatio non requirit citationem, quando fit de consensu patris.*

Decisio LXXIV. seu 1.

IMperator, vel habens caussam ab eo, potest filium sacerdotis patre petente, legi- 1 timare, †etiam in terris ecclesiæ, secundum magis communem opinionem, ratio est: 2 quia legitimatio est actus voluntariæ iurisdictionis in qua non consideratur, *l. 2. ff. de* 3 *offic. proconsul. & leg.* Et quia legitimatio est actus Principis, non patris, qui confertur in legitimatum patre petente, & pro decisione vide glo *in § fina. in verb. participem, in authent. quibus modis natu. effic. su. Bal. in l & si cõtra. circa fi. vers. sed nunquid Imperator. C. de nupt. Calderi. consilio. 3. in fin. qui fil. sint legit. Paul. de Castro in l. si quis post mortem, in princip. num. 2. vbi gloss. in versi quos adoptauit, ff. de lib. & posthum. & consil. 226. incipi super primo quo quæritur, colum. 2. in l. fin. secundum antiquam impressionem, in 2. par. Signoro. in consilio. 127. incipi. Guilelmus de Placentia. Socin. in l. Gallus, §. forsitan. numer. 7. & sequen. versicul. quinto. & vltimo de libe. & posthum. & in consilio 63. colum. 1. num. 4. vers. sed posito. volum. 3. & consi. 47. num. 36. in vers. ad secundum, volum. 4. Dec. consil. 258. versicu. 3. non obstat. num. 10. & consilio. 250. num. 5. vers. nec obstat, quod sicut. Paris. consilio. 8. & 10. nu. 19. volum. 2.* Licet contrarium † tenuerit, 4 *in consil. 2. num. 24. & sequen. eodem vol.* Et quia in supradicto casu interuenit patris † con- 5 sensus, ideo in legitimatione non est opus vt exprimatur alia caussa, *secundum Alexan. consilio. 180. colum. fin. versi. non obstat septimum argumentum, vol. 5.* Quia dicitur inesse iusta 6 caussa, quando ad instantiam patris fit legitimatio. *Iaso. consil. 127 colum 6. numer. 6. versic. & quantum. volum. 4. Goz. ad. consil. 53. col. 6 num. 27. versi non obstat*, nec requiritur alia † cita- 7 tio. *Barbat. consil. 49 colum. 2. versi. modo in proposito. num. 9. volum. 2.* Et ita fuit decisum, in vna Romana hereditatis de Soderinis, coram Capisucco 28. Martii. 1552.

SVMMARIA

1 *Legitimare potest Imperator, vel habens caussam ab eo, clericum patre petente, etiam in terris ecclesia, & ratio.*

2 *Dispositio fauorabilis comprehendit ẽt clericum.*

3 *Imperator volens legitimare, quo ad temporalia, potest etiam clericum in terris ecclesia, & nu. 5. ratio, nu. 4.*

6 *l fin. de iurisd omn iud. non habet locum in voluntaria iurisdictione, qua potest exerceri etiam in alieno territorio.*

7 *Clement. ne Romani. §. porro. de iureiuran. procedit in iurisdictione potestatiua, non voluntaria iurisdictionis.*

8 *Intellect. ad capitu. si diligenti. de for. compet.*

9 *Prorogatio iurisdictionis fieri potest de patris cõsensu in legitimatione, cum posset bona proiicere in mari.*

10 *Clericalis ordinis non interest, quod clericus legitimetur ab Imperatore.*

11 *Clericus potest in laicum consentire, & submittere se consuetudini laicorũ, quando non minuitur priuilegium clericale.*

Decisio LXXV. seu 2.

IMperator vel habens caussam ab eo, po- 1 test in terris ecclesiæ legitimare clericum patre petente, secundum magis communẽ, & ratio est: quia dispositio generalis fauo- 2 rabilis † loquens, quod imperator possit legitimare non subditum in terris ecclesiæ, comprehendit etiam clericum. *Dec. cons. 282 num. 8. Abb. in cap. ecclesia sancta Maria, num. 12. versi.*

12 *versicu si vere statutum vbi Felyn. colum. 13, versic. quæritur, & prius, & Deci. colum. 10. numer. 27. 3. conclusione, de constitut. Hipp. de Marsil. singul 453.* Et quòd legitimatio sit fauorabilis filiis, ponit Antonius de Rosel. *in tract. de legiti. numero quinto, versiculo plena legitimatio.* Accedat etiam, quod Imperator 3 † vel habens ab eo potestatem, si vult legitimare quo ad temporalia, potest etiam si talis legitimans esset constitutus in sacris, 4 quia priuilegium clericatus non debet ei nocere, *capitul. quod ob gratiam, de regul. iur. in sexto,* & in terris † 5 ecclesiæ viuente patre, & ad eius instantiam, potest, cum non inferatur alicui præiudicium *Nicol. de Vbald. in tractat. de successton. ab intest. numer. 107. & sequen. Paris. consil. 10. volumine secundo.* Nec 6 obstat lex fin. de † iurisd. omn. iud. quia non habet locum in voluntaria iurisdictione, quæ potest exerceri etiam in alieno territorio, nec consideratur in ea aliquod territorium, *Socin consilio. 47 numer. 35. versic. quibus præsup. volum. 4.* vbi dicit, communem esse hanc opinionem. Nec obstat Clem. *ne Romani § porro de iureiuran.* Vbi Imperator iurat non exercere quamcunque iurisdi- 7 ctionem in terris ecclesiæ, quia intelligitur de potestatiua, non autem de voluntaria iurisdictione, *vt per Ludo. a Sardis in tractat. legitimat. titulo de legiti. per rescriptum, quæstio. 10.* 8 *versicu. 10. quæritur,* nec in contrarium facit cap. si diligenti. de foro competenti. quia legitimare clericum non est illum subiicere potestati Imperatoris, sed est facere beneficium clerico, quod per Imperatorem non prohibetur fieri. Minus obstat quod non habeat locum prorogatio, quia nõ est 9 verum, † quando de consensu patris legitimatio fit, tunc enim cessat præiudiciũ consideratum, cum nemini iniuria inferatur, si legitimatio fiat de consensu patris, qui posset bona proiicere in mari. *Bald. in proœm. C. numer. 9. versicul. iuxta hoc quæro, & eum omnes communiter sequuntur.* Nec etiam inter- 10 est ordinis clericalis, vt clericus non legitimetur ab Imperatore, vel habente potestatem ab eo: imo est fauor, & ppterea quã- 11 do non minuitur † priuilegiũ clericale, põt clericus in laicum consentire, & submittere se consuetudini laicorum. *Abb. consil. 33. colum. 1 & 2. versic. respectu. cum seq. & vers. quicquid sit. volu. 2.* Et ita fuit decisum post duas positiones, in caussa Romana hereditatis de Soderinis, coram Capisucco 2. Maii *1552.* & *9.* Maii eiusdem. Et hæc fuit confirmata per omnes in eadem caussa, coram eodem Capisucco *23.* Iunii 1551. & 17. Octo. eiusdẽ.

SVMMARIVM.

1 Imperator, vel habens caussam ab eo, an possit legitimare clericum filium clerici, patre petente, etiam in terris ecclesiæ.

DECISIO LXXVI. seu 3.

IMperator † vel habens caussam ab eo, po- 1 test legitimare clericum filium clerici, patre petente, etiam in terris ecclesiæ *Bald. in consil. 363. lib. 5 Nicol. de Vbal de succes. ab intest. numer. 108. Cassad super consuet. Burgund. § de succes bastardi num. 48. & vide Didacum de cobar super 4. lib. decretal. in 2. par. c. 8 num. 18.* Nec obstat, quod sit clericus, quia ista qualitas, quæ non facit ad actum, non est considerabilis. Ita fuit dictum, sed non firmatum in caussa Romana hereditatis de Soderinis 17. Octo. *1552.* coram Capisucco.

SVMMARIVM.

1 Imperator an possit legitimare in terris ecclesia non subditum, vide pro, & contra plures auctoritates, & num. 2.

DECISIO LXXVII. seu 4.

IMperator, quod possit † legitimare in terris ecclesiæ, etiam non subditũ, tenet Iac. de Bel. *in authen. quibus mod. nat. effici. su. Ioan. And. in cap. per venerabilem. Qui filii sint legi. Bart. consi. 75. nu. 4. Bal in 1 const. Codi.* patre scilicet petente. *Ang. consil. 350. nu. 5. & seq. Paul. de Castr. consil. 125. numer. 1. volum. 2 Salyc in d. 1. const. C. num. 8. Card. in d. c. per venerabilem Cald. consil. 3. versic. 4 probatur. qui fil. sint legit. Beltrand. consi. 26. num. 10 cum sequ. volum. 3. in nou. Crot. in repet. l. Gallus, § & quid si tantum, nu. 79. de lib. & posthu.* patre tamen petẽte. *Ias. cõs. 106. col. 3. volum. 5. Dec. consi. 307 num. 7. & consil. 207. num. 7. & versi. 52. num. 2. & consi. 150. col. 2. Pari. consi. 1. nu. 8. vol. 2. vbi dicit magis communem esse, quando petente patre. Nicol. de Vbaldis de successione ab intestato, nu. 102.* Matt. Laud *in tract. legitimatio, nu. 99. & sequ.* videtur tenere cũ Bal. videlicet, patre tamen petente. *Anton. de Rossel. in tract. de legit. num 31. Restaur. in tract. de Imperat. q. 102 num. 4. dicit communem esse. Præpositus ibidem, col. 81. versi. 2. An possit legitimare. Gozad. consi 48. num. 7. Fulgos. consi. 168. colum. 3. referendo Iaco. de Bel. videtur idem tenere.* Contrarium † tenuerunt Abb. *in cap. per venerabilem, qui filii sint legitim. Bar. in l. in prouincia. de rit. nupt. in l. prima. C. de iur. aure. anuul. Felyn. in cap. auditis, de præscriptio. Imol. in cap. pastoralis. Paul. de Castr. consi. 343. Ancha consi. 320 num. 2. Alexan. consi. 67. volum. 1. Corn. consi 18. volum. 3 vel consi. 10. Afflict. in cap. primo, si de feud. fuer. contr. Ludouic. a Sardis, de natu. libe. quæstione octaua, priuileg. 3. numer. 1. Lucas de penna in l. eos, numer. 55. C. de his qui sponte. lib. 10. Curt sen consi. 73. Iaso. consi 70. volum. 3. Maria. Socin. in consil. 100. Deci. consil. 557. num. 14. Signorol. de homod. consi. 221. colum. antepenul. vers. præterea. Cassan. consil. 31. numer. 16. Rota decisio. prima, qui fil. sint legi. in nou. sequitur Alexand. d. consil. 67. num. 8.*

est de mente Bartol. in d. l. qui in prouincia, & Ia. And. Hostien. & Ant. in d. cap per venerabilem. Et ideo propter tantam Doct. varietatem. D D. nihil resoluerunt circa legitimationem clerici, filii clerici, & sic non subditi, in caussa Romana hereditatis de Soderinis 14. Nouembris 1552. sed remanserunt in alias decisis, quod Imperator possit subditum in terris ecclesiæ de consensu patris legitimare, & pariter filium clerici. Hæc volui ponere pro casu occurrenti, licet adhuc decisa non reperiatur.

IMPETRANS.

SVMMARIA.

1 *Impetrans ex quibus fuerit excusatus a regula de vero valore.*
2 *Fama publica excusat a pœna, regul. de vera valore.*
3 *Arrendamentum excusat a pœna, regulæ de vera valore: si esset verum.*
4 *Probationis difficilis est verus valor.*
5 *Fama sola probat in rebus difficilis probationis.*

Decisio LXXVIII. seu 1.

1 IMpetrans fuit excusatus † a pœna, regulæ de vero valore, quia probauit valorē expressum per publicam vocem, & famam, & produxit tria arrendamēta prædecessorū, & nonnullos testes examinatos super eodē beneficio inter alias personas, probantes valorem expressum ex publica voce, & fama, & ratio fuit, primo: quia fama publica
2 excusat † a pœna regulæ, *secundum Bart. in l. fi. ante finem, versi. item nota istam legem de hered. inst. & in vers. cum quidam, §. quid dicitur versic. item iusta ratta, de acquir. hered. Felyn. in cap. cum contingat. colum. 2. de præscriptia.* Secundo, quia
3 arrendamentum † etiam excusat, si esset verum. *Cassado. decisione 20 super reg.* Et ma-
4 xime: quia verus valor † est difficilis probationis, *secundum Cassada. decisione 19. super reg. Sarnen. quæst. 11. in princip. de val. exprim.*
5 in quo casu sola fama † solet probare. Bart. *in l si quidem C solut. matrim. & per Roma. consil. 66. colum. 2.* Et ita fuit tentum in caussa Lunen. Sarzan. coram Capisuceo 16. Decembris 1552.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans certo modo, si non reperit aliquem possessorem beneficii certo modo impetrati, non incidit in regulam de impetrandi certo modo, & quare.*

Decisio LXXIX. seu 2.

IMpetrans certo modo, si non reperit aliquem possessorem beneficii certo modo
1 impetrati, non † incidit in regulam de impetran. cert. mod. quæ facta est in fauorem possessoris, ita fuit hodie decisum in caussa Burgen. præstimonii de Totantis, coram Vestano 4. Maii 1551. Et in hac decisione fuit per dominos antiquiores dictum, quod alias ita fuit decisum.

INCOLATVS.

SVMMARIVM

1 *Incolatus per habitationem 10. annorum in vrbe contrahitur, & de intellectu statutorum vrbis disponitur.*

Decisio LXXX. seu 1.

INcolatus de iure communi per † habitatio- 1
nem 10. annorum in vrbe contrahitur, *l. 2. & ibi omnes C. de incol. li. 10.* Et quia in vrbe adsunt duo statuta, vnum positum lib. primo, *capit. 157. sub rubr. de ciuibus*, intelligendo pro Romanis, *& lib. 3. capit. 250. de foren. habendis pro ciuibus*, disponentia, quod mercatores, aduenæ, & alii forenses, qui habent in vrbe maiorem partem rerum mobilium, & immobilium, domum, & familiam, vt incolæ iudicandi sint, alias secus. Et ita fuit tentum die prima Iunii 1551. coram Accorambono, in vna Mediolanē. repræsaliarum.

INCOMPATIBILITAS.

SVMMARIA

1 *Incompatibilitas non inducitur per acceptationē beneficii incompatibilis, quādo quis habet dispēsationem ad vnum.*
2 *Clement gratiæ de rescrip. intellect.*
3 *C. de multa. de præbend. intellectus.*
4 *Intellect. ca. ordinarii, de offic. ordinarii 6.*
5 *Intellect. cleme. si plures de præbend.*
6 *Iura noua correctoria, iuris ant qui non debēt extendi ad casum in dictis iuribus non expressum, etiam ex identitate rationis.*
7 *Iura noua, quando in vno non disponunt, debent remanere antiqua iura incorrecta.*
8 *Stare non prohibetur illud, quod non est immutatum.*
9 *Pœna priuationis, quo casu de iure non reperiatur imposita.*

Decisio LXXXI. seu 1.

INcompatibilitas non † inducitur per ac- 1
ceptationem beneficii incompatibilis, quando quis habet dispēsationem ad vnū, etiam ad quēcunq; curatum. Et in isto casu
non † procedit Clemen. gratiæ, *de rescript.* 2
nec. † cap de multa de præbend. quia ponderant 3
initium temerariæ assecutionis secūdi beneficii incompatibilis, non autem loquuntur, quando secundum beneficium incompatibile fuit obtentum vigore dispensationis, quamuis ad tempus similiter: *in cap. † or-* 4
dinarii. de offic. ordin. lib 6. Et in clem si plures † de 5
præbend. Ponderatur initium temerariæ assecutionis tertii incompatibilis, & nihil disponunt, quando ad tempus dispensatio conceditur. Vnde domini inferebant primo, quod cum dicta iura sint correctoria 6
iuris antiqui, videlicet, *cap. quia nonnulli, de cleri.*

cler. non residen. Non debent extendi ad casum in dictis iuribus non expressum, etiam ex identitate rationis. *Doctores in authen. quas actiones. C. de sacrosanct. eccles. Crot. in l. si constante, numer. 43. ff. solut. matrim.* 7 Secundo, cum iura noua nihil in hoc disponant, debet remanere ius antiquum incorrectum, hoc est dispositio, *d. cap. quia nonnulli.* vt veniat priuandus vltimo beneficio obtento, *l. præcipimus in fi. C. de appellat.* 8 Nam illud, quod † non est mutatum, non prohibetur stare, & facit *consiliũ Card. 132. in princip. & Felyn. in cap. quoniam frequenter, § porro. colum. 7. versicu. & si statutum priuat. vt lit. non contest.* Et sic quod illa tertia parochialis non vacat, attento, quod Antonius poterat retinere quartum beneficium, saltem ad annum, infra quem poterat renuntiare illud quartum, nec poterat vacare: quia si non habuisset dispensationem per annum, vtiq; illud quartum non impetrasset, neque iure cautum reperitur, 9 quod isto casu † inducatur pœna priuationis. Et ita fuit tentum die *14.* Nouembris 1551. In vna Gebenen. parochialis de Minguella, coram Reomano. Hæc autem decisio fuit confirmata, coram Reomano die 2. Decembr. *1551.* propter bonum initiũ: & per supradictam.

INDVLTVM.

SVMMARIA.

1 Indultum Cardinalis obstat nouæ prouisioni Papæ ob decretum irritans, de quo hic.

2 Indulto Cardinalis, quando sit derogandum, vt Papæ prouisio non sit nulla.

Decisio LXXXII. seu 1.

1 INdultum Cardinalis obstat † nouæ prouisioni Papæ, quia in eo adest decretum irritans omnes prouisiones, etiam per Pa- 2 pam factas, quo stante Papæ prouisiones † irritæ & nullæ sunt, quando indulto iam dicto in ipsa noua prouisione non est derogatum. *Paris. consil. 79 lib. 4.* Et ita fuit tentum in vna Ordinaten. parochialis die *18.* Martii *1552.* coram D. Augustino.

SVMMARIA

1 Indultum in specie præfertur indulto in genere.

2 Papæ derogare voluisse creditur indulto alicui concesso, quando illud sciebat, & contrarium concessit.

Decisio LXXXIII. seu 2.

INdultum Cardinalis de Cęsis continens, quod nullus possit cõferre beneficia vacantia per obitum suorum familiarium, non impedit prouisionem Cardinalis Tranen. vigore indulti sui, quod habet in specie, quod dicti Cardinales habent potestatem conferendi beneficia vacantia in diœcesi Duximana, etiam familiarium Cardinalium, licet non sit ordinarius collator, ratio fuit, quia specialiter fuit hoc cõcessum † 1 Cardinali de Cæsis, quod possit cõferre beneficia familiariũ, si sunt sub diœcesi, in qua ipse posset conferre. Nã quãdo Papa illud concessit, bene sciebat, Cardinales habere priuilegium, quod beneficia vacantia per obitum familiarium ipsorum non poterãt conferri, nisi de consensu eorum, & tamen voluit illud indultum Cardinali Tranen. 2 concedere, ita vt videatur voluisse † præiudicare Cardinalibus respectu familiaritatis, *argumento eorum quæ notantur per Cassad. decisio. 1. de priuileg.* Et ita fuit tentum die 26. Octobris 1554. In vna Auximana beneficiorum, coram Domino Oradino, *vt in eius lib. fol. 71.*

SVMMARIA.

1 Indultum concessum per Innocentium, & Leonem, Regibus Scotiæ, de supersedendo per octo menses in conferendo Regni Scotiæ beneficia, non comprehendit prioratum Ordinis sancti Augustini.

2 Monasterii appellatione non veniunt prioratus, nisi de consuetudine aliuá fuerit interpretatum.

3 Priuilegia a communi casu interpretantur, intellige a communi vsu curiæ Ro. nu. 4. & 6.

5 Monasteriorum appellatione de vsu curiæ veniunt illa, quæ habent Abbatem, & non Priorem.

7 Priuilegia sunt stricte intelligenda.

8 Priuilegia, quæ dantur Regibus odiosa, & ideo interpretanda veniunt, vt minus derogatum sit per illa iuri communi, & superioritati Pontificis.

Decisio LXXXIV. seu 3.

INdultum concessum per Innocentium, & Leonem Regibus Scotiæ, quo cauetur, quod occurrentibus vacationibus cathedralium ecclesiarum, & monasteriorum illius Regni excedentibus valorem 200. ducatorum Romanus Pontifex pro tempore exsistens ad prouidendum ecclesiis, & monasteriis huiusmodi ad minus per octo mẽses post vacationem supersedere, ac Regis tempore exsistentis, interim literas, & humiles supplicationes durante dicto tẽpore octo mensium exspectare debeat, vt illis intellectis salubrius per sedem Apostolicam ad prouisiones ipsas procedi possit, non comprehendit † Prioratum ordinis sancti 1 Augustini, quia appellatione monasterii, 2 non veniunt Prioratus. *Federic. consil. 145. colum. 9. versicu. 1. an d. Pontius.* Et hoc de iure, nisi aliter indultum fuerit de cõsuetudine interpretatiuum, quia priuilegia † a cõmu 3 ni vsu interpretantur. *Dec. cap. 1. colum. 6. num. 68. de post prælat.* Et interpretanda † sunt a 4 communi vsu huius curiæ, & expeditorum. *Innoc. in c. olim de verbo. signi. Abb. in c. certificari*

sepultur. Decius in cap. 1. colum. 3 numer. 26, de appellatio. In curia autem verbum † monasteriorum in similibus literis, intelligitur de his, quæ habent Abbatem, non de Prioratibus, vt est notorium: secũdum, quem stylum facienda est † interpretatio quarumcunque concessionum, *cap ex literis, de constitutio. Cassado. de appellat. decisio. 5. in fin.* Et quia priuilegia sunt stricte † intelligenda, maxime ista, quæ dantur Regibus, quia sunt † odiosa. *Rebuff super concordat in titu. de Regib. ad prelat. nominat. in princip. in gloss. in verb. cathedralibus. Felynus in cap. caussam quæ. numer. 25. de rescript. & Deci. in consilio. 113. in princip.* Ideo interpretanda veniunt, vt minus derogatum sit pro illa communi iuri & superioritati Pontificiæ. *Deci. consil 512. colum. fin. in fin.* Et ita fuit tẽtum 19. Martii 1554. coram Oradino, in vna sancti Andreæ Prioratus de Pettirren.

SVMMARIA.

1. *Indultum concessum episcopo, vt possit conferre beneficia vacantia apud sedem Apostolicã, non includit beneficia reseruata duplici reseruatione, & quare.*
2. *Extensio non fit etiam ex maioritate rationis in diuersis similibus a casu expresso.*
3. *Verba quantumcunq; generalia non comprehendunt casum non expressum in his, in quibus Papa solet se difficilem reddere ad concedendum, & in quibus se difficiliorem reddere præsumatur.*
4. *Reseruationum plurium est facienda mentio in impetratione.*

DECISIO LXXXV. seu 4.

INdultum concessum episcopo, vt possit conferre beneficia vacantia apud sedem Apostolicam, non operatur, vt possit conferre beneficia reseruata duplici † reseruatione, licet inter illas reseruationes esset vacatio apud sedem, quoniam ex illa specificatione facta in indulto, manifeste apparet, quod Papa noluit dare prouisionẽ de beneficiis reseruatis alio modo quam ex vacatione apud sedem, *argum. l. cum prætor. de iudic.* Et cum in indulto sit facta specialis mentio de vacantibus apud sedem, non videtur, quod comprehendatur in eo alia reseruatio diuersa, & dissimilis. *Rota. decisione 1. de offic. leg. in antiquis.* Et maxime, quia in diuersis † similibus a casu expresso, non fit extensio etiam ex maioritate rationis, *secundum Antonium consilio. 151. in fi. quem refert, & sequitur Aym. consilio. 6. numero vndecimo.* Accedat etiam, quia sumus in his, in quibus Papa solet se difficilem reddere, quo casu verba † quantumcunque generalia non comprehendunt casum non expressum, *vt per Ioan. Monachum in cap. 1. in gloss in verb. naturalium, de fil. presbyter. lib. 6. sequitur Bald. in cap. naturalis, in fi. in titul. si de feud. fuer. controuers.* Et pro singulari refert Veronensis *consi. vltimo colum. 2.* Quod autem Papa in istis reddat se difficiliorem ad concedendum, patet ex dictis per Felyn. *in c. in nostra. correlario sexto. de rescript.* vbi dicit, quod de pluribus † reseruationibus est facienda mentio, alias impetratio esset ipso iure nulla *Calderin. consil. 7. Æneas de Falcium in tracta. reseruat. 4 part princip. 44. effectu.* Et ita fuit resolutum in caussa Burgi sancti Sepulcri, coram Domino Fabio Accorambono Decano, die 27. Aprilis 1551. *vt in eius libro fol. 103.*

SVMMARIA

1. *Indultum concessum Cardinali de conferendo vbique beneficia ecclesiæ Cremonẽ. operatur effectum, etiam, quod Cardinalis esset absens, dũmodo de Papæ licentia.*
2. *Cardinales tenentur residere in vrbe sub pœna priuationis indultorum, nisi cum licentia Papæ expressa absint, vel in ecclesiis resideant.*
3. *Licentia Cardinalis de recedendo ab vrbe probatur per vnum testem integerrimum in facto proprio, puta quia ipse obtinuerit a Papa licentiam.*
4. *Licentia Cardinalis de discedendo ab vrbe probatur per duos testes deponentes de publica voce, & fama.*

DECISIO LXXXVI. seu 5.

INdultum concessum Cardinali Rauenaten. vt possit vbique conferre beneficia ecclesiæ Cremonen. operatur † effectum suum, etiam, quod Cardinalis esset absens, dũmodo absens esset de licentia summi Põtificis, ita vt prouisus ab eo de parochiali vacante in ciuitate Cremonæ obtinere debeat, etiam, quod nec in Ro. cur. resideret, iux. decretum consistoriale, emanatũ a felic. reco. Paulo tertio die 18. Februarii 1547. quod fuit extractum, *ex cap. fi. de rescrip. in 6.* quo cauetur, quod Cardinales † residere deberent, & tenerentur in Rom. cur. quod si non fecerint, declarauit ipsos priuatos esse ipso facto durante tali absentia omnibus indultis, & priuilegiis, quib. alii Cardinales gaudent, & gaudere possint, nisi expressa licẽtia Papæ apud ecclesiam metropolita. seu cathedralẽ, vbi præfuerint, residant, ac subiaceant aliis pœnis arbitrandis, & reuocauit omnes licentias hactenus concessas, decernens, quod licentiæ nulli suffragẽtur nisi permanenti apud Cardinales, & metropolitanos præfatos. Ratio autẽ decisionis fuit, quia Cardinalis Rauenaten. degebat in ciuitate Florentiæ cum licentia Papę, cum derogatione dicti decreti, & hoc probatur per vnum testem † integerrimum, qui erat orator Imperatoris, & depone-

ponebat de facto proprio, eum ipse fuerit ille, qui petierat, & obtinuerat licentiam a sanctissimo D. N. eidem tradendam. *Alexand. consilio. 197. numer. col. ... 7. Dec consil. 342. colum. 1. & 650. colum. 2. Afflict. decisio. 349. nu. 6.* Probatur etiam per duos testes † deponentes de publica voce & fama, quod Papa dederat licentiam de stando Florentiæ, & sic cōtra. Nec obstat illud, quod dicebatur, quod Cardinalis fecit contra decretum cōsistoriale Pauli, & quod licentia erat vaga, quia imo erat certa de stando Florētiæ & sic derogatū fuit decreto, cum nō posset stare Florentiæ, & in cathedrali seu metropolitana, Quare remoto decreto remanebat indultum, quod habet, quod vbiq; cōferre possit. Et ita tentum fuit in vna Cremonen. parochialis de Pieiatdis vltima Maii 1552. coram Reomano.

SVMMARIA.

1 *Indultum per quæ verba excludat quascūq; gratias exspectatiuas.*

2 *Indultum non expeditum dicitur authenticum, si minuta illius fuit reperta in secretaria Apostolica inter alias minutas indultorum expeditas & quare.*

3 *Præsumtio, quod scriptura in secretaria potuerit per alios offerri, non militat in secretaria Apostolica propter custodiam officialium publicorum.*

4 *Prouisio alicui facta vigore gratiæ exspectatiuæ est nulla stante indulto cum decreto irritanti de quo hic.*

DECISIO LXXXVII. seu 6.

INdultum concessum episcopo Genuen. 1 excludit † quascunque gratias exspectatiuas speciales, vel generales, & reseruationes etiam mentales. Nam hæc sunt verba indulti, videlicet, perinde ac si collationes, & commendæ nostræ gratiæ exspectatiuæ non emanassent, & seu non emanarent, q; indultum, licet non appareat expeditum, non ideo potest dici, quod non sit in forma 2 probanti, cum minuta illius indulti fuit reperta in secretaria Apostolica, inter minutas indultorum expeditas, quod propter loci auctoritatē authēticà reputatur. *Alex. in authen. si quis in aliquo colum. 3. versic. 6. fallit. C. de eden. & ibi Dect. numer 23. versiculo 6. fallit, & idem Deci. in cap. cum caussam, numer. 7. versic. 4. fallit, de probatio. & Roma. consilio. 105.* Nec obstat dicere, hoc non sufficere, cum potuerit ibidem per aliquem priuatum afferri, & reponi, quoniam huiusmodi præsumtio 3 posset militare † si dicta secretaria non esset custodita per officiales publicos, *secundum Deci in cap. cum caussam, numer. 9. in d. § limita, de probationibus.* Sed quia secretaria erat bene custodita, probat minuta in d. secretaria reperta, & custodita. Ideo prouisio facta Martino vigore gratiæ exspectatiuæ, stante d. indulto † est nulla propter decretum irritans. Et ita fuit tentum, die 12. Octobris 1551. coram Aceorambono in vna Genuen. de Torreal Campo.

SVMMARIA.

1 *Indultum concessum episcopo de conferendo beneficia vacantia in omnibus mensibus ad suam collationem spectantia, non tollit alternatiuam eidem episcopo antea concessam conferendi beneficia ad sua, & capituli collationem pertinētia, & ratio.*

2 *Indultum non tollit primam gratiam, quando non est omnino contrarium, & incompatibile cū indulto.*

3 *Gratiæ quando non sint contrariæ, sed diuersæ, vna non tollit aliam.*

4 *Verba indulti, ad tuam collationem tantum, capit beneficia spectantia ad ordinarium sine communione alterius.*

5 *Canonicatus cum præbenda an sint ad collationē episcopi, & capituli simul.*

6 *Alternatiua nititur iuri communi, cum tollat obstacula tantum.*

7 *Alternatiua non censetur sublata per regulam reuocatoriam facultatum, & quare.*

8 *Priuilegium non tollit priuilegium.*

DECISIO LXXXVIII. seu 6.

INdultum concessum episcopo Calciatē. sub his verbis, vt possit cōferre beneficia vacantia in omnibus mensibus ad suam collationem spectantia, non tollit † alternatiuā eisdem antea concessam, quæ dabat potestatem episcopo conferendi beneficia ad suam, & capituli collationem pertinentia: & ratio est, quia indultum secundo loco non erat omnino contrarium, & incompatibile, cum alternatiua primo loco concessa, sed erat diuersum, & ideo non tollit primam gratiam, sed vtraque valet. *Barto. quem omnes sequūtur in l pacta nouissima C. de pactis, & ibi latius Purpur colum, 2. versic. vltimo pondere- tu, & Decius ibi colum. 1. versicu & supradicta omnia procedunt, & consilio. 97.* † *& consilio. 195. colum 2.* 2 Cum igitur gratiæ † non sint contrariæ, sed diuersæ, vna nō tollit aliam. 3 Verba autem indulti † ad tuam collationem 4 tantum, capit beneficia spectantia ad ordinarium sine communione alterius, *cap. cum in illis § fi. & ibi Gem & Franc. notant post omnes de præbend. in 6.* Canonicatus cum præbenda † non est ad collationem episcopi tantum, 5 sed capituli, & episcopi simul, iuxta alternatiuam. *Rot. decisio. 4. de concess. praeben. in no. Abb. in cap. cum ecclesiæ Vulteran. de elect. Cassad. decisio 22. de præbend.* Et ideo erant diuersæ gratiæ, non autem contrariæ, & sic indultum non tollebat alternatiuam, & eo ma-

6 xime: quia alternatiua † nitebatur iure communi, cum tolleret obstacula tantum. *Cassad decisione 8. numer. 6. de prebend.* Et alias 7 fuit decisum, quod per regulam † reuocatoriam facultatem conferendi, non dicebatur sublata alternatiua, cum niteretur 8 iuri communi, & priuilegium † non tollit priuilegium. *Decius consilio. 197 colum. 3. vt per Purpu. in d. l. pacta nouissima, numer. 35 & omnes in cap. 1. de rescript.* Et ita resolutum per dominos die 9. Decembr. 1552. coram Guidobono in vna Calciaten. pensionis.

SVMMARIA.

1 Indulta Cardinalium capiunt etiam beneficia patrimonialia.

2 Beneficia patrimonialia sunt ad collationem ordinariorum, licet tenea[n]tur ordinarii illa cõferre filiis patrimonialibus.

3 Cardinales succedunt loco ordinariorum in collatione beneficiorum patrimonialium.

DECISIO LXXXIX. seu 8.

INdulta Reuerendissimorum sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalium, capiunt et- 1 iam beneficia † patrimonia ia. Et ratio est: 2 quia illa beneficia sunt ad collationem † ordinariorum, licet teneatur ordinarii illa cõferre filiis patrimonialibus. Et cum Cardinales habeant indulta ad beneficia, quæ sunt ad collationem, prouisionem, & quamcunq; dispositionem ordinariorum, sequitur, quod capiant beneficia patrimonialia, 3 quia ipsi † succedunt in locum ordinariorũ, & tenentur seruare omnia, quæ ordinarii seruare tenebantur in collatione illorum beneficiorum. Et ita fuit alias decisum 24. Octob. 1544 *lib 2. decis. incip.* fuit dubitatum in vna Burgen. beneficii de Quintanauida, coram Pighino, an indultum Cardinalis de Burgos, coram Puteo in vna Burgen. beneficii prædicti per Alfonsum de Roias cõtra Alfonsum Ruya, & nouissime fuit decisum idem in alia Burgen. dimidiæ portionis de Corro, coram episcopo Montisflasconen. Lunæ 19. Decembris 1552. *vt in eius libro fol. 78.*

INFAMIS.

SVMMARIA

1 Infamis infamia iuris, vt quis dicatur, requiritur sententia condemnatoria de crimine famoso.

2 Infamis non probatur per testes dicentes aliquem fuisse ductum ad furcas.

3 Scriptura requiritur ad probandam sententiam nec per testes probatur, nu 4.

DECISIO XC. seu 1.

INfamis infamia iuris ad hoc, vt quis dica- 1 tur, requiritur sententia † condemnatoria de crimine famoso quod infamat, *l. fur-* 2 *ti. ff. de his qui not. infam.* Nec testes † probantes illum ductum fuisse ad furcas probant infamiam, cum de necessitate non sequatur, quod processerit sententia, pro qua † re- 3 quiritur scriptura, *toto. tit. C. de sent ex bre. reci.* Et ideo per † testes probari nõ potest. *Lanfranc. in c. quoniam contra nu 72. de probat.* Et ita 4 fuit tentum die 1. Iunii 1551. in vna Bononiẽ. testamentaria, coram D. Augustino.

INFIRMITAS.

SVMMARIA.

1 Infirmitates minuentes ætatem in coadiutoria, debent esse tales, quæ præstent impedimentum perpetuum, licet cum aliquo interuallo quietis.

2 Leuis febricula, vetus quartana, aut modicũ vulnusculum non sunt in consideratione.

3 Debilitas narrata in coadiutoria quomodo intelligatur.

DECISIO XCI. seu 1.

INfirmitates, quæ possunt minuere ætatẽ in coadiutoria, debent esse tales, † quæ 1 præstent impedimentum perpetuum, licet cum aliquo interuallo quietis, *cap. 1. vbi Archid. post Io. And de cler. ægrot in 6. Io. And. Imol. & alii in c. quoniam frequenter, vt lit. non contest. & in c. fi. nu. 9. de cle. ægrot.* Et leuis † febricula, 2 vetus quartana, aut modicum vulnusculũ non sunt in consideratione, *l. 1. §. sciendũ ff. de ædil. edict.* Debilitas enim narrata in coadiutoria, intelligenda † est de ea, quæ per se 3 aggrauat corpus sine spe futuræ prosperitatis. *Fely in c quoniam frequenter, nu. 6. ad fi vt lit. non contest.* Et ita fuit tentum in caussa Tollleta. Prioratus de Castineto, coram D. Chissanen. die 23. Martii 1552.

INHIBITIO.

SVMMARIA

1 Inhibitio conceditur in re immobili loco sequestri.

2 Sequestrum datur pro dilapidatione rerum immobilium.

3 Inhibitio Rotalis siue iusta siue iniusta tenet, & facta post illam sunt attentata.

DECISIO XCII. seu 1.

INhibitio conceditur in re immobili loco sequestri, *Iaso in l si † fideiussor, §. si satisda. nu-* 1 *mer. 31. ff qui satis. cog.* Sed in re mobili, † pro 2 dilapidatione bonorum datur sequestrum. *gloss. in l. Imperatores, in fi. de appellat. Abb. in ca. penulti. numer. 22. de sequestr. pos. & fruct.* Vide quæ dixi *infra in verbo sequestr. m.* & quæ fue- 3 runt decisa in caussa Senogalien. castri procozzoni, coram Vestano die 1. Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 Inhibitio Rotalis siue iusta siue iniusta tenet, & facta post illam dicuntur attentata.

DECISIO XCIII. seu 3.

INhibitio Rotalis siue iusta siue iniusta tenet, & facta post illam dicuntur attentata, 1 *l. 1. § 1. ff de ope. no. nunt. c. significantib. de appella.*

Rot.

Rot. decis. 366 in antiq. Et ita fuit tentum in caussa Recanaten. beneficii sancti Petri, coram Accorambono, die 22. Iunii 1552.

INSTITOR.

SVMMARIA

1 *Institor potest defendere caussam contra principales suos institutam, quando est circa concernentia suam institoriam, & nu. 5.*

2 *Institor potest nomine Domini conueniri ad arbitrium contrahentium, qui contra, vel Dominum vel institorem experiri valent, & nume. 3.*

4 *Intellectus l. si cum, § item si seruus, ff. de exerc. actio.*

DECISIO XCIV. seu 1.

Institor potest † defendere caussam contra principales suos institutam, quando est super concernentibus suam institoriā, 2 Et ratio est, quia si potest † nomine Domini conueniri, l. 1. ibi ipsum autem institorem vel alium conuenire posse, ff. de instit. Alb. & Ang. ibidem, cum sit in facultate contrahentiū conuenire Dominum, vel institorem, d. l. ff. de instit. omnes in l. institorem, ff. si cert. pet. & sunt etiam aper. iura, vt l. 1. §. est aūt nobis electio. & in § hæc actio & in l. si cum § item si seruus, ff. de exer-4 cit. act. qui text. licet loquantur † in exercitoria, habent etiam locum in institoria, vt dicit Bal. in in l. 1. C. de exercit. Alexand. in addit. ad Bar. l. 1. ff. de instit. sequitur ergo, quod sicut potuit conueniri, ita & caussam defendere, l. 2. C. de instit. Afflict. decis. 64. Et ita fuit tentum in vna Portugallen. pecuniaria, coram D. Capisucco die 22. Iunii 1552.

INSTITVTIO.

SVMMARIA

1 *Institutio benefi.ii patronatus inualida est, non propositis edictis.*

2 *Intellectus cap. si. de elect. in 6.*

3 *Ægid. decis. 620 exploditur.*

DECISIO XCV. seu 1.

1 Institutio inualida † est, quando fit per ordinarium super præsentatione patronorum in beneficio de iure patronatus, & non fuerunt proposita edicta, nec fuit seruata 2 forma c. fi. de el. in 6. qui tex. procedit † et-3 iam in præsentatione, licet loquatur in electione. Lap. alleg. 8. nu. 5 Lamber in tract. iurispatron. lib. 2 par. 2. articu. 13. car. 309. Et quamuis Ægid. decis. 620. videtur tenere contrariū, tamen resolutum fuit meo tē[m]pore pro nullitate institutionis, quia non fuerunt apposita dicta: prout fuit tētum in vna Spoletan. Capellaniæ, die 29. Maii 1551 coram Domino Capisucco.

SVMMARIVM

1 *Institutio an valeat si facta sit post mensem, statutum a testatore lite orta & durante in dicto mense?*

DECISIO XCVI. seu 2.

Institutio facta per ordinarium post mensem statutum a testatore & fundatore iuris patronatus, qui voluit in fundatione, quod post factam præsentationem, immediate infra mensem institueret ordinarius, valet, † & tenet licet super p̄sentatione orta 1 esset lis, qua pendente, ordinarius instituere non potuit, ca. quoniam, cap. eam te, cap. cum propter, de iur. patron. & Ioan. Andr. in cap. cum eos. de offic. ordi. & in d. ca. quoniam, ver. quicquid prædixerim & ibi Card. quæst. 9. de iur. patr. Lap. alle. 77. col. penul. Et ita fuit tentum, die 15. Iunii 1551. coram Accorambono in vna Vercellen. Capellaniæ.

INSERTVM.

SVMMARIVM

1 *Insertum facultatis testandi in testamento, non probat facultatem testandi.*

DECISIO XCVI. seu 1.

Insertum facultatis testandi in ipso testamento, non probat † facultatem testandi, 1 authen. si quis in aliquo C. de eden. Et ita tentum fuit die 15. Iunii 1551. coram D. Augustino in vna Florentina pecuniaria.

INSTRVMENTA.

SVMMARIA

1 *Instrumento non defectiuo est adhibenda fides, dato quod aliud sit defectum in loco, & num. 4.*

2 *Intellectus decisionis, de qua hic.*

3 *Notarius post datum instrumentum mundum, non potest aliquid immutare circa substantialia parte non citata.*

DECISIO XCVII. seu 1.

Instrumenta duo p[r]oducta, quorum vnū habet locum, alterum est defectiuum in loco, illi instrumēto non defectiuo est † ad-1 hibenda fides, non autem defectiuo, cum instrumenta non sint gratia, & sint emanata ab eodem notario, & licet in vna Vlysbon. 2 fuerit decisum contrarium, tamen fuit dictum, quod ibi instrumenta erant contraria de directo, & notarius † postquam dedit instrumētum, non poterat aliquid immutare circa ipsa substātialia, nisi citata parte. Doct. omnes in l. fi. librar. ff. de reg. iur. Et q. detur fides instrumento bono † quando duo producūtur tex. est in l. quoties, ff. de reb. dub. Et ita 3 fuit tētum in vna Tolletana parochialis, [co]ram D. Augustino die 30 Maii. 1552.

[S]VMMARIVM.

1 *Instrumenta, quæ non habent locum loci in Hispaniis sunt valida de consuetudine, licet cōtrarium sit de iure. nu. 2.*

DECISIO XCVIII. seu 2.

Instrumenta, quæ non habēt locum loci in Hispaniis sunt valida, quia talis est cō-1 suetudo in Hispania, vt nō apponatur locus loci in instrumentis, licet cōtrarium sit

de iure. *Rot. decisio. 738. in antiq.* Et ita fuit tentum coram Oradino in vna Hispalen. canonicatus, & præbend. die 3. Nouembris 1555.

SVMMARIVM.

1 *Instrumenta producta, parte nõ citata, ad dicendum contra, non probant, nec etiam probant si non fuerunt recognita, nu. 2. Intellige parte opponente, alioquin secus nu. 2.*

DECISIO XCIX. seu 3.

1 INstrumenta producta, parte non citata † ad dicendum contra, non probant. *Rota decisio. 2. de rescript. in nou. vbi Moderni. in additio. Fely. in cap. quoniam contra, num* 40. *de prob. Cassado. decisione* 8. *num.* 6 *de rescrip.* Nec etiam 2 probant † si non fuerunt recognita. *Innoc. in cap. 1. de fid. instrument. Oldra consil.* 227. *num.* 6. *Socin. consil.* 33. *num.* 1. *versic.* 2. *conclusio. libro* 1. *Paris. consil.* 115 *nume.* 4. *lib* 4. Quod tamen in- 3 telligendum est † si pars opponat, *secundum Doctores in authen. si quis in aliquo C. de eden.* Secus est, si non opponat pars citata. Et ita fuit tentum die 13. Nouembris 1554. in vna Tolletana canonicatus, coram Domino Oradino.

SVMMARIVM

1 *Mandatum secundum ad resignandum an & quando faciat fidem.*

2 *Testes reprobantes instrumentum, debent esse omni exceptione maiores, & eorum dicta debent necessario concludere, & reddere rationem, numer. 3.*

4 *Testis examinatus parte non citata, nec in iudicio, etiam cum iuramento non probat.*

5 *Præsumendum est in dubio pro notario.*

6 *Diuersitas personarum quid operetur.*

DECISIO C. seu 4.

INstrumentum mandati ad resignandum beneficia in manibus Papæ in fauorem Raymundi facta exstitit per Attilium Rectorem beneficiorum: deinde idem Attilius fecit alium procuratorem ad resignandum dicta beneficia in fauorem alterius personæ, in quo secundo mandato fuit positus pro teste Raymundus, qui postmodũ negauit se fuisse præsentem dicto secundo instrumento instrumenti: qua negatione non obstante fuit dictum, quod secundum 1 mandatum facit fidem, † tum quia Raymũdus haberi interesse, & sic non est omni ex- 2 ceptione maior, prout † testes reprobãtes instrumentum esse debent. *Bar. in l. 1. § si quis negat. nu. 12. in fin. versi & requiritur, ff. quemad. test. aper. Alexand. consi.* 35. *num.* 2. & 3. *volum.* 7. *Corne. consi.* 261. *versi. item dico. volum.* 4. *Dec. cõsil* 101. *colum. penult. vers. præterea. Iaf. consilio* 13. *colum.* 6. *versic.* 3. *principaliter, volum.* 7. *Ioan. de Anan. consil.* 97. *volum.* 1. *versi secundus casus. Paul. de Castr. consil* 261. *num.* 5. *volum.* 2. Et eorum dicta † debent necessario concludere, 3 & reddere sufficientem caussam sui dicti. *Alexan. consil.* 53. *num.* 2. *Felyn. in cap cum Ioannes, num.* 44. *versi.* 5. *declara. de fid. instrum.* tum etiam † quia non est formiter examinatus 4 parte citata, & in iudicio cum iuramento. *Abb. in cap. cum Ioannes, nume.* 13. *vers* 3. *nota. de fid instrum. Felyn. num.* 42. *vers. declara. & Deci. consil.* 101. *in princ. &* 220. *nume.* 9. *& Alexand. consil.* 43. *nume.* 13. *volum* 4. Accedat, quod in dubio pro notario † præsumendum est, sed 5 si appareret de diuersitate † personarum, 6 tũc secus esset. Nam hoc casu Domini magis inclinarent pro Raymundo. Ita vt Sebastianus reneretur probare præsentiam ipsius Raymundi. Et ita fuit tentum die 5. Nouembr. 1554. in vna Gerunden. sacrestiæ, coram Oradino.

SVMMARIVM

1 *Instrumenta extracta ex processu facto in alia caussa inter alias personas lite ista pendente, non sunt in forma probanti, nec faciunt fidem.*

2 *Fraudibus via aperiri non debet.*

3 *Iuribus in alia caussa productis, quando detur fides.*

4 *Innocentiana non loquitur lite pendente.*

DECISIO CI. seu 5.

1 INstrumenta extracta ex processu facto in alia caussa inter alias personas, lite ista pẽdente, non sunt in forma probanti, & non faciunt fidem, quia res inter alios acta. *& rubr. & nigr. C. res int. ali. act & l. secunda, quibus res iud. non noc. cap cum inter dilectos de fid. instr.* Et in instrumentis productis inter alios, *late ponit Afflict. super constituti. Regni. in const. inci. instrumentorum robur. fol.* 202. *colum.* 4. Et quia via fraudibus aperitur, quod † fieri non de- 2 bet, *cap. fina. de renuntiat. in* 6. *Cagnol. in l. ea est natura. ff. de regul. iur.* Et quamuis aliquando 3 detur † fides iuribus in alia caussa productis, hoc procedit, quando illa iura sunt extracta ante litem, per Innocentianam, & 4 Innocentiana non loquitur lite pendente. Et ita fuit tentum die 22. Maii 1551. in vna Tirasonen. canonicatus, & præben. coram Domino Achille.

SVMMARIVM.

1 *Cassatum instrumentum mandati in broliardo cum vna linea, prout cassantur omnia acta in manuali, an præsumatur per errorem notarii, & possit denuo extendi, & quare, num. 2.*

3 *Cassatura demonstrat instrumentum esse reportatum in manuali.*

4 *Cassatura vnius partitæ si reperitur in libro mercatorum, præsumitur reportatã.*

DECISIO CII. seu 6.

INstrumentum mandati descriptum in broliardo, & cassatum cũ vna linea, prout cassantur omnia acta in manuali, si non reperitur

petitur reportatum in manuali, vel registratum in registro, præsumitur † per errorem omissum per notarium, & potest quandocunque extendi, quia habet testes, † & positum est inter alia acta publica: nec aliquid facit cassatura † illa, quia demonstrat instrumentum esse reportatum in manuali, vt fieri etiam videmus in libris † mercatorum, quando vna partita cassa, reportatur in alio libro. Et ita fuit tentum, coram Domino Capisucco die 20 Maii 1552. in vna Vlixbonen. parochialis de penna.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum substitutionis, procuratoris, quo casu non valeat.*

DECISIO CIII. seu 7.

1 INstrumētum substitutionis † procuratoris non valet, quia non apparet, quod sit factum apud acta notarii caussæ, nec constat, quis fuerit notarius rogatus de huiusmodi substitutione, nec minus, in quo loco confectum sit. Et ita tentum die 12. Iunii 1551. corā Domino Capisucco in vna Oscen. de Paulis.

SVMMARIA

1 *Instrumentum non habens notarii subscriptionem, nec rogitum, non est in forma probanti, maxime, quando subdelegatus ad extrahendum fecit de prædictis mentionem, nu. 3.*

2 *Instrumentum non dicitur publicum, sine subscriptione notarii.*

DECISIO CIV. seu 8.

1 INstrumentum non habens notarii subscriptionem nec rogitum, non est † in forma probanti. Nā vt dicatur publicum: requiritur † subscriptio publici notarii. *Barto. in l. si quis ex argentariis, §. si initium, colum. 4. q. 1. ff. de edend. Fely. in cap. 1. num. 18. de fid. instrumen. Dec. in d. c. 1. nume. 5. de rogitu. ponit idem Fely. in eo. cap. 1. num. 20. & Dec. num. 16.* Et præsertim quoniam exsecutor subdelegatus ad extrahendum dixit, † volumus dicto instrumento plenam fidem adhiberi, & propterea iussimus subscriptionem notarii, & sigilli nostri appensione muniri, & tamen nec subscriptio, neque sigillum aderant, & propterea tentum est, quod dicto instrumento non est adhibenda aliqua fides, die 20. Apr. 1551. coram R. D. Bareo. in vna Tolletana decimatum.

SVMMARIA

1 *Instrumentum factum a patre inter filios, in quo pater disponit de bonis suis iudicatur vt fructus pro victu, & num. 2.*

3 *Contractus inter viuos, dicitur instrumentum patris inter liberos, quando est clausula, promittens non reuocare etiam ex caussa ingratitudinis.*

DECISIO CV. seu 9.

1 INstrumentum factum a patre inter filios, in quo pater disponit de bonis suis, iudicatur vt donatio † inter viuos, non autem, quod habeat vim diuisionis hereditatis in vltima voluntate, quando patet facit actus, qui habent effectum de præsenti, vtputa consignando fructus pro victu, & ideo iudicatur vt contractus † inter viuos. *Bald. in l. 3. in fin. C. pro donato. Alexa. consil. 2. & 3. volum. 3. Socin. in consil. 4. colum. 1. in fi. volum. 1. Caccial. in l. frater a fratre, q. 21. ff. de conditio. indeb.* Insuper, quando in instrumento adest clausula, in qua pmittit non reuocare, etiā ex caussa ingratitudinis, quia tunc etiam † iudicatur vt contractus inter viuos, non autem vltimæ voluntatis. *Dec. consil. 335. & Curt. iun. consi. 59.* Ita tenuerunt Domini in vna Romana domus, & viridarii, coram Reuerend. Domino Montisflascon. Veneris 4. Nouēbris. M.D.LII.

SVMMARIA

1 *Instrumento per reum producto statur, duobus instrumentis productis parib. in dic. & data.*

2 *Actor probare tenetur instrumētum suum esse efficacius.*

DECISIO CVI. seu 10.

INstrumenta duo contraria vel diuersa, si sunt paria in die, & data, nec appareat de anterioritate vnius, magis quam alterius, statur instrumento † per reum producto, 1 quia actor † probare tenetur instrumentū 2 suum esse efficacius, *ad doctr. Bal. in l. de rebus. C. de donatio. ant. nupt. & per Boer. decisio. 252. nu. 9.* Et ita fuit tentum in Rota super anterioritate supplicationum impositionis pensionis, in vna Latioensis pensionis coram D. Decano, 9. Decemb. 1552. quæ decis. fuit firmata 19. & 23. Decembris. 1552.

INTERDICTVM.

SVMMARIA

1 *Interdictum adipiscendæ possessionis datur, quādo constat de titulo.*

2 *Voluntas partium declaratur etiam ex titulo inutili.*

3 *Actus in dubio gestus videtur vigore tituli.*

DECISIO CVII.

INterdictum adipiscendæ possessionis datur, quando constat † de titulo, quod procedit: etiamsi titulus esset inutilis, quia etiā 1 ex titulo † inutili declaratur voluntas partium, & actus † in dubio videtur gestus vi- 2 gore tituli præcedentis, *l. quædam mulier, ff. 3 de rei vindic. & per Socin. consil. 13. num. 16. vol. 4. ac Curt. iun. consil. 168. num. 33.* Et ita tentum in vna Butgen. Iurispatronatus sanctæ Dorotheæ coram Reuerend. Domino Decano, 1. Iulii. 1552.

INTERESSE ET DAMNA.

SVMMARIA

1 *Interesse & damna, quando non debeant solui.*
2 *Interesse dupliciter dicitur.*
3 *Mora regularis quæ, & quæ irregularis.*
4 *Protestationes euentuales, & incertæ nihil operantur.*
5 *Impetrans vt ius acquirat, debet prius pro parte sua adimplere.*
6 *Morosus non dicitur, qui est impeditus facto aduersarii.*
7 *Mora quo casu non dicatur inducta.*
8 *Recipiens debet sibi excomputare omnia, quæ recipit.*
9 *Mora quando non dicatur inducta.*
10 *Mora impeditur si quis habet legitimam exceptionem puta compensationis, vel etiam retentionis.*
11 *Oblatio licet verbalis, in iudicio facta, operatur vim consignationis extra iudicium, maxime si aduersarius non replicauit.*
13 *Litigare licet super tota summa occasione partis, si aduersarius non acceptat se velle recipere partem debitam.*
14 *Cornei consilium 263. volum. 5 confutatur.*

DECISIO CVIII. seu I.

1 INteresse, & damna de iure communi Piperarii soluere non tenētur † Vincentio, etiam si pro sua parte adimpleuerit promissa. Nam quem teneri ad interesse dupli- 2 citer † contingere potest, aut ex interpellationibus, ex quibus constituitur mora regularis, aut ex implemento, & obseruatio- 3 ne pro parte Vincentii, ex qua contrahitur mora irregularis, prout declarant omnes, & præsertim Socin. *in l. de diuisione, ff. solut. matri. Bar in l. curabit. C. de actio. emt. l. lecta. vbi idem Barto. & alii. ff si cert pet. l nuda. C. de contr. stipulat. l. pacta quæ pœnam. C. de pact. Dec. in ca cũ venerabilis. de excepti.* Nec obstant protestationes Vincentii, quia fuerunt euentuales, 4 & incertæ, & Piperarii non potuerunt deliberare aliquid soluere, quia Vincentius dicebat ipsos nihil debere vigore conuentionis nullæ, & sibi fuisse satisfactum de omnibus, quæ prætendit, *secundum Alexand. in consil. 18 num. 21. & seq. lib. 5* Et quia Vincen- 5 tius interpellans debebat † ipse pro parte sua adimplere, *l. Iulianus, §. offerri, ff de actio.* 6 *emt.* Et quia Piperarii † erant impediti facto Vincentii non implentis. *Bart. in l amplius nõ peti. ad fin ff. rem rat. hab.* Nam debebat acquiescere conuentioni, reddere rationem de gestis, videlicet de residuis partibus, & cõsignare non exacta debita per cessionem 7 actionum, & ideo non fuit † inducta mora, *vt concludit Socin consilio. 180. colum penultima, versic. 3. etiam excusantur, & ita dicit Hostien in summ. a de pœnit. & remissio. colum 3. vers. quod de- Ias. in l. si pretium. C. de procurator. cum simil.* vbi habetur, quod recipiens † debet sibi excõ- 8 putare omnia, quæ recipit, & ante liquidationem † nulla contrahitur mora. *Bald in l.* 9 *acceptam, in 6 opposi C. de vsur. Afflict. deci. 205.* prout impeditur † mora, si quis habet legi- 10 timam exceptionem, puta compensationis, vel etiam retentionis. *Ias. in l. secunda, nu. 19. C de iur emphyteo.* stante maxime oblatione, & interpellatione piperariorum facta in iudicio, in qua interpellarunt Vincentium ad huiusmodi calculum, & compensationem faciendam, quæ oblatio † licet verba- 11 lis, tamen, quia facta fuit in iudicio, operatur vim consignationis extra iudicium, *vt per Bart. & Alex. in l si rem alienam, § si ff de pigno actis Bart. in l. item liberatur, §. primo, quibus modis pign. vel hypot gloss & Docto. in l. creditores. C. de pigno acti. & declarat in terminis Corn. consilio. 291. colum. 1. volum. 3.* vbi dicit, id maxime 12 procedere, si aduersarius, non replicauit velle recipere, secundum quod offerebatur, ex quo etiam dici solet, quod licitum est mihi litigare † super tota summa occasi- 13 one partis, si aduersarius non acceptat se velle recipere partem debitam, *vt declarat Abb. in cap. 1 de plus petit. & post alios Alex. in l. prima, § si stipulatus. ff. de verbo obligatio.* Nec obstat *consi. Cornei.* † *263 in fin. volum. 4. quod alle-* 14 *gatur per Negus. in tractat. de pignor. in 2 parte. 3. membri, quinta par. prin. num. 5. vers. & ista 3. limitatio.* quia loquitur, quãdo debitum erat liquidum, & purum, & non erat aliquid obseruandum pro parte illius, qui petebat interesse. Et ita fuit tentum die 12. Iunii 1551. coram Reomano in vna Mantuana Zuccarorum.

INTIMATIO.

SVMMARIA.

1 *Intimatio priuilegiorum quo casu iusta fuerit iudicata.*
2 *Indultum concessum vni, an tollat priuilegia alterius.*
3 *Indultum non habere, & illud habere sed inualidum, paria sunt.*

DECISIO CIX. seu I.

INtimatio priuilegiorum facta per communitatem presbyterorum Gerunden. Antonio Castello, qui habebat etiam priuilegium percipiendi fructus in absentia a Clemente septimo, fuit iusta, † quia nullum 1 per eam fuit factum præiudiciũ Antonio, cum eius indultum permittat, quod percipiat fructus in absentia, dummodo faciat deseruiri per idoneos: communitas enim nihil aliud fecit, nisi, quod suo iure vsa est, *l. iniuriarum, §. 1 ff de iniuriis, l. illud primo respon. in fin. de petit. hered. cap cum ecclesia Vulterana de elect.* nec indultum † concessum Antonio 2 tollit

tollit priuilegia cōmunitatis, & patia sunt 1 nō† habere indultū,& illud babere, sed inualidum. *Iaso. in l. fin. ff. de offic. eius Hyppoli. in l. vnica. C. de rap. virg. num. 213. & seq.* Et ita fuit teutum in vna Gerundensi molestationis, coram Reomano, die 15. Ianuarii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Voluntatis mutatæ intimatio, quando requiratur, vt consensus præstitus per procuratorem constitutum ad resignandum nullum effectum operetur.*
2 *Ponens in Rota an inclinare possit ad faciendam maiorem partem votorum.*
3 *Intellectus clement. prima. de renuntiatione.*

DECISIO CX. seu I.

INtimatio mutationis voluntatis illius, qui constituerat procuratorem ad resi- 1 gnandum requiritur † ad hoc, vt consensus præstitus, per procuratorem constitutum ad resignandum, nullum effectum operetur, argumento clemen. primæ, de renuntiat. Ita fuit decisum post multas dispntationes, in caussa Segobiensi de villa castri, coram Vestano 27. Iunii 1552. Nec obstat id, quod quatuor ex dominis dicebāt, quod illa clementina habebat locum in reuocatione procuratoris, non autem in casu nostro, vbi agebatur de intimatione voluntatis mutatæ, quia alii quatuor ex dominis cū 2 inclinatione domini ponentis, † & sic maior pars respondit, quod illa ratio. *Clem. pri-* 3 *ma.* † *de renuntiat.* militat a fortiori in casu nostro, quia nos sumus in reuocatione procuratoris re nō integra, cum iam ante mutatam voluntatem procurator porrexisset, supplicationem ipsius resignationis adsignandam, & supplicatio data ia fuerit, & sic actus resignationis erat quasi perfectus, at in casu clem. res erat integra.

INTRVSVS.

SVMMARIA.

1 *Intrusus, si nullum ius habet in beneficio, condēnatur in fructibus a die mota litis.*
2 *Mala fides incipit a die mota litis.*
3 *Intrusi heres condemnatur ad fructus a die malæ fidei, & sic mota litis.*

DECISIO CXI. seu I.

INtrusus, si nullum ius habet in beneficio, 1 condemnatur in fructibus a die † motæ litis, quia tunc incipit mala † fides. *Rot. de-* 2 *cis. 24. & 25. in nou.* Imo non solum ipse in- 3 trusus; sed heres † intrusi, ab ipsa die malæ fidei, & sic motæ litis condemnatur, prout reuenerunt domini in vna Ispalensi fructuū, die 29. Ianuarii 1552. coram D. Reomano.

INVESTITVRA.

SVMMARIVM.

1 *Inuestitura secunda, qua habet verba, prorogamus, extendimus & similia: an & quando dicatur noua concessio. num. 1. 3.*

DECISIO CXII. seu III.

INuestitura secunda, etiam quod habeat verba, prorogamus, extendimus, & similia, non dicitur prorogatio † primæ, sed 1 noua concessio, quando in ea sunt clausulę, vt puta, si Papa dixerit, † etiam de nouo cōcedimus, vel in supplicatione, vel in priuilegio dicatur de noua concessione, ex quibus apparet, quod Papa voluit de nouo concedere. *Bart. in l. 4. ver. aduerte. de dam. infect. Boer. decis. 284 num. 12.* Insuper quando est mutata † substantia, vel forma, aut qua 3 litas primæ inuestituræ. *Abb. in c. 1. & 6. nu. 12. & Fel. in c. de caussa. num 2. versi. 2. limita. de off. deleg.* Et ita fuit decisum coram R. D. Fabio Accorambono Decano, in vna Sabinensi Castrorum Rocqnetarum die 26. Maii 1553. *vt in eius lib. fol. 101.*

SVMMARIA.

1 *Inuestitura concessa, vsq. ad tertiam generatiōnem, an vltra nepotem extenditur, & amplia. vt num. 2.*
3 *Inuestitura, vsque ad tertiam generationem inclusiue, quid infert, & de dictione, vsque, num. 4.*

DECISIO CXII.

INuestitura concessa, vsq; ad tertiam generationem, non † extenditur vltra ne- 1 potem, cum includatur primus inuestitus in ipsa prima generatione. *Specu. de locato. § nunc aliqua. num. 15. Bald. in l. 2. col. 1. in fin. & sequen. ver. quaro, quando per præsumtionem. & Salyc. ibidem. col. 2. versi. sed quarto potest dubitari, vbi Ias. num. 203. C. de iur. emphyt. Ang. Aret. in §. adeo. colum. fin. in fin. in glo. in verb. auferre. insti. loca. Castren. con. 338. col. 1. vol. 2.* Qui tenet hanc opinionem etiamsi † in 2 inuestitura diceretur, in ipsius tertiā generationem. *vt in authenti. si quas ruinas. col. fin. versi. remanet dubium. C de sacr. sanct. eccl. Imo. in l. quod dicitur. colum. 2. versic. aduerte tamen circa quartum. ff. de verb. oblig. Alex. consil. 110. volum. 3. Corn. consil. 51. colum. 4. num. 4. versi. & est verum vol. 3. Soci. consi. 25. colum. 2. & sequen. vers. quare assumo aliā. vol. 1. Gozad. consi. 25. colum. penult. vers. 6. ex alio. Curt. Iun. in tractat. de feud. in 3. part num. 51. versic. 2. circa istā materiam.*

Nec obstat, si in inuestitura diceretur, vsque ad tertiam generationem inclusiue, † quia id videretur factū ad declarandum 3 dictionem (vsq;), quæ dictio poterat † stare 4 exclusiue, & inclusiue. *Maria Socin. consi. 5. col. 4. versi. secundo principaliter. volum. 1.* Et ideo voluit declarare, vt intelligeretur inclusiue. Et ita decisum fuit in caussa Sabinensi castrorum Rocquetarum, coram

Accorambono 2. Iunii 1553. *& dixi latius supra in verbo feudum.*

IVDEX.

SVMMARIA.

1 *Iudex nulliter procedendo spoliat & spoliatus est restituendus.*

2 *Priuatio facta per capitulum, non citatis interesse prætendentibus, est nulla.*

Decisio CXII. seu I.

Iudex nulliter † procedendo spoliat, & spoliatus est restitnendus, *secundum Bart. & communiter alios in l. iuste possidet. de acquir. poss. Aym. in consil. 140. nu. 2. & 3. & consil. 124. num. 4.* Et ideo quia priuatio facta per capitulum fuit nulla, † cum non fuerint citati illi administratores, fuit tentum, quod poterant agere spolio, & per consequens veniant restituendi, in caussa Barchinonensi priuationis, distributio fuit hoc tentũ die 26 Nouemb. 1552. cotam D. Dezza.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria expedita duobus iudicibus directa, vt vno absente alius procedat, valet processus factus ad instantiam impetrantis per alterum, licet non constet de absentia, & quare: secus quo ad iudices illius partis: contra quam remissoria fuit obtenta. num. 2.*

Decisio CXIII seu II.

Iudices qoando a partibus multiplicatur in remissoria decreta, scilicet A. nomi nat Franciscum, & in eius absentia Titium, tunc licet non constet de absentia Francisci potest eligere Titium, & processus corã 1 eo factus erit bonus, quia multiplicatio iudicum est ad fauorem eligentis, cui fauori potest renuntiari per partem, quæ obtinuit 2 remissoriam, licet quo † ad iudices illius partis, contra quam remissoria fuit obtenta, debeat seruari ordo positus in remissoria. Ita fuit dictum per dominos in caussa Dertusiensi canonicatus & præbendæ 20. Nouemb. 1552. coram Fãtuccio.

SVMMARIA.

1 *Iudex debet esse certus de sua iurisdictione, antequam procedat ad actum, alioquin actus est nullus.*

2 *Remissoriæ prorogatio, quare concedatur.*

Decisio CXIV. seu III.

Iudex licet debeat esse certus de sua iurisdictione, antequam procedat ad actum 1 faciendum, *Socin. & alios in l. multum interest. ff. de condi. & demonstrat.* alioquin actus ab eo gestus erit nullus: hoc tamen non seruatur in prorogationibus, quæ dantur ad exsequendam remissoriam ratione longæ absentiæ, & styl. curiæ, quoniam habent rati- 2 onem † facilioris concessionis ipsarum prorogationum, vt ad veritatem deueniatur, quæ concessio adeo inueterata est: vt non præsumatur ignorari a quocunque iudice in partibus. Et ita fuit dictum & obseruatũ meo tempore in vna Dertusiẽsi canonicatus & præbendæ, coram Fantuccio die 21. Nouemb. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio dicitur legitime interposita, si pars in termino iuris dato pro Apostolis, non est reuersa, dummodo caussam commiserit.*

Decisio CXV. seo IV.

Iudex, si dedit terminum iuris, & infra illum terminum pats caussam appellationis cõmittat, nec pro Apostolis reuertatur, nihilominos appellatio † tenet. Rota *decisi. 1 54. in antiq. & Egid. decis. 100. & Crescen. decisi. 65.* Et ita fuit tentum in caussa Tusculana, siue Romana casalis Veneris prima Aprilis 1552. cotam dom. Capisucco, *vt in eius lib. fol. 386.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex quomodo nulliter procedat sententiando eadem die in caussa criminali, & super interesse & num. 2.*

Decisio CXVI. seu V.

Iudex ordinarius, qui protulerat in vna, & eadem die sententiam criminalem inter fiscum, & A. ex vna, & B. ex altera, & in ista reseruauit B. ius agendi ciuiliter pro suo interesse contra A. & eadem die pronuntiauit in caussa ciuili inter B. & A. sine alia citatione, fecit actum nullum, quia cum ex 1 sententia criminali declarauerit animum suum, non velle pro illa die super interesse ciuili pronuntiare, non potuit eodem die de eo pronuntiare, sed alio die, & cum noua citatione, alioquin hæc esset repugnatiua ad inuicem, & non poterat id fieri. *l. vbi repugnantia ff. de regul. iur.* Et ita fuit tentum in vna Regiensi Abbatiæ, coram domino Capisucco 21. Octobr. 1552.

IVDICIVM.

SVMMARIA.

1 *Iudicium vniuersale facit silere iudicium particulare.*

2 *Intellectus l. prima. § apud Iulianum ff depos.*

3 *Deponere quis cogitur apud ecclesiam in termi nis § apud Iulianum. l. prima ff. deposit.*

Decisio CXVII. seu I.

Iudicium vniuersale facit silere iudicium 1 particulare. *text. est in l. si bona fidei, & ibi Bar. Baldus Angelus, & Castrens. de pet. hered. l. quamdiu. de bon. liber.* Ita tentum in vna Romana fideicommissi, coram Decano Accorambono 14. Martii 1552. Vbi hæc lis mota inter Franciscum Soderinum, & Thomam Soderinum super parte hereditatis Iuliani Soderini episcopi Xantonensis fuit retardata propter iudicium vniuersale petitionis totius hereditatis, quod vertebatur inter

ter eundem Franciscum Soderinum, & fratres præsentes heredes Iuliani episcopi Xantonensis ex vna, & Iulium Soderinum filium naturalem eiusdem episcopi legitimatum & præteritum ex altera, coram Capisucco, qui Iulius prætendebat posse rumpere testamentum Iuliani episcopi Xantonensis sui partis & sic succedere ab intestato. Nec obst. text. *in l. 1. §. apud Iulianum. ff. de-2 positi.* † Vbi data cautione, non impeditur actio contra detinentem res hereditarias, attento, quod lis pendeat super hereditate. Quoniam respondebatur, illum textum locum habere, quando depositarius non vult amplius retinere depositum, sed vult illud restituere: at in casu nostro est secus, quia Franciscus Soderinus volebat agere contra textum. *in d. l. vt ibi. per Castren.* Nec obstat, quod *in d. §. apud Iulianum*, dicatur, 3 cogatur: quia † cogitur deponere apud ecclesiam, vt in secundo casu illius textus, nō autem cogitur in primo casu litigare contra heredes. Et ita fuit resolutum in d. Romana fideicommissi, coram domino Accorambono Decano de anno 1553. *vt in eius lib.*

SVMMARIA.

1. *Iudicium nullum conualidatur ex iure superueniente ex post facto.*
2. *Iudicium conualidatur iustitia motionis litis a principio.*
3. *Locatorum molestia, dicitur molestia iuris.*
4. *Locatarius actor, qui dicit contractum inualidum, non excusatur, nisi offerat mercedem locatoribus & deponat.*

DECISIO CXVIII. seu II.

1 IVdicium nullum † conualidatur ex iure superueniente ex post facto per text. *in l. si rem. §. fin. ff. de pignorat. act. & in l. si mandauero. tibi. vt a Titio ff. mand. l. 2. C. de iur. em-2 phy. Capic. decis. 16. num. 6.* Et iustitia † motionis litis a principio, cōualidatur iudicium, 3 & molestia † illata per locatores, & molestia iuris, & locatarius † actor, qui dicit contra-4 ctum inualidum, non excusatur, nisi offerat mercedem locatoribus, & deponat. *l. 2. §. fina. C. de iur. emphyt.* Et ita tentum die 4. Nouembris 1551. coram D. Augustino, in vna Bononiensi locationis, *vt in eius lib. fol. 73.*

IVRAMENTVM.

SVMMARIA.

1. *Iuramentum in litem defertur pupillæ, quando tutor non reddidit rationem fructuum, & non fecit inuentarium.*
2. *Inuentarium non confecisse quis dicitur, qui minus solemne illud confecit.*
3. *Intellectus ad l. tutor qui repertorium. ff. de admini. tutorum.*
4. *Inuentarium nō dicitur fecisse, qui omisit in illo apponere bona.*
5. *Iuratur in litem contra tutorem, qui non confecit librum rationum, vel si confecit, nō descripsit omnia sigillatim.*
6. *Dolus est omittere id, quod quis facere tenetur.*
7. *Dolus est in tutore non conficere inuentarium, vel saltem lata, vel leuis culpa.*
8. *Iuramentum in litem datur, propter dolum aduersarii.*
9. *Iuramentum in litem, & an defertur, quando veritas aliunde potest haberi.*

DECISIO CXIX. seu I.

IVramentum in litem deferri † debet Li-1 uiæ, quia Io. Andreas tutor non reddidit rationem fructuum vineæ, pensionum, & aliarum pecuniarum, & non confecit inuentarium, vel fecit, sed minus solemne, cū omiserit ponere † omnia in inuentario. Et 2 ideo contra eum iuratur in litem. *Barto. consil. 150.* Et ita intelligitur † *text. in l. tutor, qui 3 repertorium ff. de admini. tutor.* Nam quando minus solemne confecit inuentarium, non dicitur illud † fecisse. *Gozadinus in consil. 156. 4 colum. 2. vers. 3. confirmat Alexand. consilio 213. 3. colum. versic. præterea. volum. 2.* Eodem modo iuratur in litem contra tutorem, qui nō † confecit librum rationum, vel si confecit, 5 non descripsit sigillatim sicut tenebatur. *Anchar. consil. 310. colum. 2.* quem sequitur *Goza. in d. consilio 159. colum. 2. versic. 3. confirmatur, & Alexand. d. consilio. 213. colum. 3. versic. 2. pars conclusionis.* Et ratio est: quia dolus † est omittere id, quod facere quis 6 tenebatur. *l. dolus. ff mandat.* Non obstat, q Io. Andreas non videatur esse in dolo, respectu cuius doli tantummodo iuratur in litem secundum glo. *in l. actione. ff. de in litem iurando.* Quoniam ex non † confectione inuētarii satis præsumitur in dolo, vel saltem 7 est in lata vel leui culpa, propter † quam da-8 tur iuramentum in litem. *Bartol. in l. in actionibus. num. 2. & 13. ff. de in litem iurando.* quem omnes sequuntur. Et quamuis dominus Panor. fuisset in opinione, quod iuramentum in litem in isto casu non esset deferendum, ex eo: quia veritas aliunde haberi po-9 terat: tamen tentum fuit contrarium per supradictas rationes, die 16. Nouembris, 1552. in vna Romana redditionis computorum, coram domino Augustino, *vt in eius lib. fol. 271.*

SVMMARIVM.

1. *Iuramentum in litem defertur contra administrantem, & non reddentem rationem.*

DECISIO CXX. seu II.

IVramentum in litem deferendum est Lauræ contra Petrum qui administrauit,

1 † & non reddidit rationem, tanquam contra dolosum. *Dec. consil. 110. cum multis aliis omnibus congestis infra in verbo. libri. versiculo libri rationum.* Et ita tentum in vna Romana redditionis administrationis coram domino Augustino die 4. Maii 1551. *vt in eius lib. fol. 37.*

SVMMARIA.

1 *Iuramentum in litem deferendum est spoliato cōtra spoliatorem violentum.*
2 *Iuramenta duo praestantur contra violentum spoliatorem, vnum super quantitate, & numero rerum perditarum, aliud super aestimatione: intell. iudicis taxatione accedente,*
3 *Iuramentum in litē, quando praestetur remissiue.*

DECISIO CXXI. seu III.

1 IVramentum in litem deferendum est spoliato † contra spoliatorem violētum, & super quantitate fructuum, & illorum aestimatione stabitur iuramēto rectoris spoliati contra Gasparum violentum spoliatorem. *c. fin. de hu. qua vi met. ue cau. l. si quando. C. vnde vi. vbi Ias. col. 1. vers. alia est violentia ablatiua.* Et duo † iuramenta praestantur, vnum super quantitate, & numero rerum perditarum, alterum super extimatione. *Ias. in d. l. si quando. col. 9. vers. quaero 8. num. 46. & in vers. subiiciunt etiam in specie. & col. 3. in 7. not.* Et quare deferatur † iuramentum in litem declarat *Ias. in d. l. si quando. num. 35 & Alex. consi. 103. vers. & si dubitatur de quantitate. & in vers. & notat. Bald. lib. 1. Decius consil. 82. in fin.* praemissa tamen intelliguntur iudicis taxatione. † *Ias. in repetitio. l. admonendi nu. 264. vol. 3II. in fi. ff. de iureiuran.* Et ita tentum, die 29. Maii 1551. coram dom. Reomano, in vna Veliterna tenutae, *vt in eius lib. fol. 96.*

SVMMARIA.

1 *Iuramentum testis probatur etiam per instrumentum Notarii, qui attestetur, testem coram iudice parte citata iurasse, & etiam, quod positū non sit tale instrumentum in literis remissorialibus.*
2 *Instrumenta quot sunt tot sunt actus.*
3 *Notarius potest dare diuersa instrumenta de diuersis actis.*

DECISIO CXXII. seu IV.

1 IVramentum testis probatur etiam † per instrumentum Notarii, qui attestetur testem, coram iudice parte citata iurasse, etiā quod positum non sit dictum instrumentum in processu remissoriali, quia tot † a-
2 ctus sunt, quot sunt instrumenta. *l. fi ue debemus.* Et quae ibi notant Docto. *ff. de verbo oblig.* eum possit notarius diuersa de diuersis
3 actis dare instrumenta. *l. fina. C. de precib. Imper. offer.* Et omnes notant *in rub ff. de nou. ope. nuntia.* Et ita tentum fuit die 19. Iunii 1551. coram dom. Augustino in vna Leodiensi prioratus, *vt in eius lib. fol. 214.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum testis an requirat tactum scripturarum.*

DECISIO CXXIII. seu V.

IVramentum testis ad hoc, vt sit bene praestitū, oportet, q. praestetur tactis † scripturis, & q. ita dicat Notarius, videlicet *testis N. iurauit tactis scripturis, vt est gl. in c. vt circa. de elec. & ponit. Lanfr. in c. quoniā cōtra. in verbo testiū depositiones. nu. 4. de pro.* Alioquin examen est nullum. Et ita tenent domini. prout dixerunt in caussa Senogaliensi castri Procozzoni 10. Octob. 1552. coram D. Vestano, *vt in eius lib. fol. 113.*

IVRISDICTIO.

SVMMARIVM.

1 *Delegati iurisdictio quomodo perpetuatur: & qd de iure canonico. num. 2.*

DECISIO CXXIV. seu VI.

IVrisdictio delegati dicitur, per † solum decretum citationis factum viuente Papa delegante, licet exsecutio fuerit facta post mortem ipsius Papae. *Rot. decis. 438. alias 9. de dol. & contum. in antiq. Bisignet. decisio. 1. de offic. legati. Felyn. post Abb. in capit. gratum. col. 2. vers. quaeritur ergo. eo tit.* Et hoc maxime procedit de iure † canonico, prout tenent *Io. And. & alii in cap. fi. de offic. deleg. & Dec. in l. morae. num. 47. post Bar. & Alexand. ibidem de iurisdict. omni iud.* ita fuit tentum in vna Cremaschensi parochialis, coram dom. Capisucco Mercurii 8. Iunii 1552. *vt in eius lib. fol. 41.*

IVS ET IVRA.

SVMMARIVM.

1 *Iura extracta a protonotarii, qui de illis non fuit rogatus, absq. partis citatione, non dicuntur in forma probanti.*
2 *Notarius si in extractione iuriū appellauit, illas copias non probat, maxime si illa non extrahit prout manent. num. 3.*

DECISIO CXXVII. seu I.

IVra extracta a Notario, qui non fuit de illis rogatus absque citatione partis, non dicuntur in forma probanti, licet extrahēs esset notarius de publico deputatus, vel officialis publicus. *Rota decisio. 1. de fid. instrumen. in nou.* Praeterea, licet esset Notarius actuarius rogatus de eis, tamen, quia in extractione † appellauit illa iura copias, dici non possunt in forma probanti. *Socin. in authēt. si quis in aliquo. colum. 4. vers. aliquando & secundo. C. de eden.* Et maxime, quando non extrahit † iura prout manēt, sed facit quādam formam ex libris illis ad sui libitum, cum hoc non pertineat ad eius officium, sed debeat curare, vt pars citaretur, & ex istis

istis fuit tentũ in caussa Tholetana de Galapas iura non esse extracta in forma probanti, coram domino Vestano 20. Maii 1552. *vt in eius lib fol* 99. & prima Iulii eiusdem anni confirmata fuit.

IVS ACCRESCENDI.

SVMMARIVM.

1 *Iuri accrescendi, seu non decrescendi in legatis, locus an sit postea quam agnita sunt.*

DECISIO CXXIV. seu I.

1 IVri accrescendi, seu non decrescendi, in legatis, postquam agnita sunt, locus † non est, maxime, quando legatarius cadit a legato post agnitum legatum. *l. 1. §. pen. ff. de vsufruct. accresc. l. aqua. §. fi. ff. quemad. serui. adm Bart. in l. re coniunctis. num. 49. vers. 4. est considerandum. ff. de leg. 3.* Quem ceteri omnes sequuntur. Et ita tentũ die 22. Maii 1551. in caussa Romana legati vineæ, siue hereditatis, & bonorum coram Baien.

SVMMARIA.

1 *Ius non decrescendi an habeat locum in legato, facto sub præcepto testatoris, prout hic.*

2 *Verisimile est, testatorem potius expressisse coniunctum, quam extraneum.*

3 *Legatarius iussus aliquid facere sub pœna caducitatis, an legatum caducum remanere debeat penes heredem.*

DECISIO CXXV. seu II.

1 IVs non decrescendi habet locum in legato facto Francisco, & eius fratri Baptistæ de vinea, quam testator habebat in vrbe, quia post legatum testator grauauit legatarios, & eorum quemlibet, quod, quatenus legatum consequi vellent, assisterent seu parerent eius testamento, & illi in aliquo non contra venirent, & casu quo aliquis contrauenerit immediate, & ipso iure cadat a legato; euenit quod Baptista contrauenit: heres dicebat, quod portio Baptistæ sibi accrescebat & non debebatur Francisco fratri collegatario ipsius Baptistæ, *iuxta doct. Ias. in l. 1. in princ. vers. primus est C. de his, quæ pæn nom post Paulum de Castr. ibi vers. sed quæritur in contrarium.* Franciscus frater, & collegatarius Baptistæ, dicebat ipsi legatum deberi, ex quo erat coniunctus re, & verbis, & hoc per ius non decrescẽdi, non autem per ius accrescendi. *d. l. re coniũct. & ibi omnes. ff. de leg. 3. Are. in §. si eadem res. Instit. de legat.* Et dicitur competere legatario ex coniectura ta mente testatoris. *l. vnic. §. si vero quidam C. de cadu. toll. l. plane in prin. de leg. 1. l. si Titio & Meuio. §. Iulianus de leg. 2. declarat Ias. in l. huiusmodi. §. si Titio. col. 2. ff. de legat. 1.* vbi dicit, verisimile 2 † esse, quod si testator cogitasset portionem deficere respectu ipsius, quod expressisset, potius coniunctum velle habere, quã heredẽ, prout in terminis est decisio Pauli & Ias. *in d. l. 1. C. de his, quæ pœ. nom.* vbi ponũt triplicem casum: quorum primus applicatur bene ad casum nostrum, scilicet, aut 3 legatarius iubetur aliquid facere † sub pœna caducitatis, & testator non dicit, cui debeat applicari legatum caducum, & tunc dicunt, debere manere penes heredem, sed intelligunt, quando non haberet coniunctum, qui esset præferendus, *per text. quem allegant in d. l. vnica. §. pro secundo. C. de cadu. tollen.* Et declaratur ex verbis eorum sequentibus, dum ponunt exemplum de vxore iussa non molestari, quia priuatio applicatur coniuncto, vel substituto, vt dicit Barto. quem allegant. *in l. si vxorem §. heres de leg. 2.* Et iste est casus noster, quia testator non dixit, cui debeat applicari, ideo ex præmissis voluit coniunctum habere: alii duo casus non faciunt ad propositum, vt de se patet. Et ita resolutum fuit in caussa Romana legati vineæ, siue hereditatis, & bonorum, die 18. Octobris 1551. coram Barensi. Quæ decisio fuit confirmata die 16. Octobris in eadem caussa, coram eodem.

SVMMARIVM.

1 *Testatoris mens ex quibus colligatur.*

2 *Legati acceptatio, an habeat interdum aliquod onus.*

DECISIO CXXVI. seu III.

ET quoniam post supradictam decisionẽ fuit dubitatum, an ex deductis colligatur mens † testatoris, quod voluerit portionem vineæ accrescere coniuncto collegatario, aut heredi, vel saltem sit aliquod onus, cum quo ipsa portio accrescere debeat: & allegabatur exstare onus in legato, & quod legatum accrescat Francisco collegatario cum suo onere, si non verbaliter, saltem virtualiter, dummodo dimittere tenetur scuta 500. Montis Fæderis eidem donata, eidem Baptistæ. Et ideo tentum, quia onus in legato adiectum, & ipsum legatum accrescit collegatario, cum suo onere, si non verbaliter, saltim virtualiter. *Crot. in l. re coniuncti. num. 115. & ibi Rip. post alios quos refert, & sequitur num. 104. ff. de leg. 3.* Nam testator grauauit omnes legatarios, qua voluntate stante sequitur, quod acceptatio † legati habet onus, non petendi donationem, ad effectum vt remanerent illa 500. donata heredi, sicut in simili dixit Socin. *in consi. 122. num 9. vol. 1.* quia non debet esse melioris cõditionis iste collegatarius, quam esset ille alius, qui contrauenit. Quapropter dicendum est, quod si vult legatum, quod pertinebat Baptistæ, tene-

retur restituere 500. eidem Baptistæ, & restituendo, virtualiter assistit testamento: & propter eius contrauentionem portio sua accrescit legatario coniuncto re & verbis. Ita fuit resolutum die 4. Nouembris *1551.* coram domino Reomano legati vineæ.

IVSPATRONATVS.

SVMMARIVM.

1 Iurispatronatus derogatio, quatenus litigiosus exsistat in totum, quomodo intelligatur.

DECISIO CXXVII. seu I.

IVrispatronatus derogatio, quatenus litigiosus exsistat in totum, posita in gratia, intelligi † debet de lite inter quamcunque personam, & quandocunque beneficium fit litigiosum, argumento ex verbis expressis, & ab vsu patrisfamilias. Et ita fuit resolutum die *8.* Iunii *1552.* coram Chissanensi in vna Pientina parochialis sancti Bernardi.

SVMMARIA.

1 Iurispatronatus in magnis dominis præsumitur magis ex vsurpatione, quam ex dotatione.

2 Testes de auditu non probant, maxime quando non concludunt de tempore ante motam litem.

3 Episcopi confessio, quod beneficium sit de iurepatronatus, non præiudicat ecclesiæ, & successori.

4 Præscriptionem allegans, debet vel titulum ostédere aut probare tempus immemorabile, quando habet præsumtionem iuris contra se.

DECISIO CXXVIII. seu II.

IVspatronatus in magnis dominis præsumitur † magis ex dotatione, & fundatione acquisitum, vt pluries fuit decisum per doctrin. Anton. de Butr. *in cap. cum dilectus. vers. quæro secundo. de offic. delega. Io. Paul. Tholomeus. decis.* 89. *Rocch. de cur. in tract. iurispatro. super verb. ipse velis. prope finem vers. pro hac etiam opinione.* Et quia testes Illustris Isabellæ Columnæ deponunt de auditu, qui regulariter non probant. *c. licet de quadam. de testibus. & l. 2. §. item Labeo. ff. de aqu. plu. arcend. Dec. consi. 321. num. 8. Paris. consi. 7. num. 20. lib. 4.* Maxime, quando non sumus in antiquis, nec bene probant, † quia non concludunt de tempore ante motam litem. *Roma. sing. 746.* Præterea confessio † episcopi, quod beneficium sit de iure patronatus, nō præiudicat ecclesiæ, & successori. *Bald. consi. 5. de confess. Rip. lib. 2. responsionum. c. 28. num. 5.* Et ratio est: quia factum prælati in acquisitis non præiudicat ecclesiæ. *elemen. 1. de reb. eccle. non alienan.* Accedat etiam, quia Dom. Comitissa fundi, quæ prætendit ius patronatus, si vult vti præscriptione, † debet vel titulum ostendere, aut debet probare tempus immemorabile, quia habet præsumtionem iuris contra se *cap. si diligenti. de præscri. cap. 1. eo tit. in 6. Abb. consi. 106. col. 3. vers. 1. quia cum. vol. 2.* Et ita fuit tentum die 13. Iunii *1552.* coram Augustino in vna fundana iurispatronatus.

SVMMARIA.

1 Ius præsentandi amittitur, non præsentando.

2 Beneficia omnia libera præsumuntur.

3 Conditio nil ponit in esse, nisi verificetur.

4 Vniuersitatis nomine consentientes procuratores: & vnum aut duos nihil acquirere. num. 5. & quid in retinendo. num. 6.

DECISIO CXXX. seu III.

IN iuris præsentandi quasi possessione, nō reperitur vniuersitas de Vidriano, cum ab anno *1506.* citra, vsque ad annum *1527.* bis vacasset ecclesia. Et nunquam † præsentauerit: de iure autem † omnia beneficia libera præsumuntur. Nec obstat quidam consensus patronorum præstitus, coram vicario, qui contulerat ad eorum præsentationem; dummodo essent patroni, & sic sub conditione, † quæ nihil ponit in esse, nisi verificetur. Præterea nō constabat, quod illi, qui consenserunt nomine vniuersitatis essent procuratores vniuersitatis. Quia vnus, vel duo † non possunt aliquid de nouo acquirere, quoniam requiritur consensus omnium. *Ruin. conf. 189 vol. 1.* Licet secus esset in retinendo iure. *Cur. in tract. iurispatronatus in verbo competens. q. 17.* Et ita fuit tentū die 22. Maii *1551.* coram domino Augustino.

SVMMARIA.

1 Ius patronatus donari potest cōpatrono, sine consensu capituli.

2 Cur. in tract. iurispatro. loco hic allegato confutatur.

3 Episcopi consensus requiritur, si fiat donatio iurispatronatus filio viuente patre, & ratio.

4 Filius non dicitur compatronus.

DECISIO CXXXI. seu III.

IVs patronatus donari potest compatrono † sine consensu episcopi. *Abb. in cap. ex insinuatione. num. 4. de iur. patro.* Lambert. qui alios refert *in tract. iur. patro. articul. 121. q. principali. 2. partis, lib. 1. fol. 126.* Quamuis contrarium † teneat. *Cur. in tract. iurispatro. in vers. pro ea quod diœcesani. q. 2. num. 4. & Bonifa. in clem. 1. §. fin. de iur. patro. in gloss. in verbo libere* Et ita fuit disputatum in Rota meo tempore, & magis inclinatum in hanc partem, licet non fuerit totaliter resolutum: quoniam caussa poterat ex alio capite expediri, vt dictum fuit die *1.* Iulii *1551.* corā Guidobono, in vna Salentina sancti Andreæ.

Quid autem si fiat donatio filio viuente patre? Et dic quod requiritur † consensus episcopi, quia non est compatronus. Lambert.

Lambert. in tract. iurispatro. in secunda. q. principali. par. 2. vers. quid modo, si pater donat Et quod filius non dicatur compatronus firmat Curt. *in tract. iurispatro. in vers. competens, q. 7. in fin.* Et ita fuit decisum die 5. Iunii 1551. coram Guidobono in eadem caussa Salentina sancti Andreæ.

SVMMARIA.

1 *Iurispatronatus quasi possessio non dicitur acquisita ex instrumentis patronorum, & institutionibus, quæ non habuerunt effectum.*

2 *Quasi possessio iurispatronatus in Rota attenditur ex cons. Calder. 12. de iurepatron.*

DECISIO CXXXII. seu VI.

1 IVrispatronatus quasi possessio non est † acquisita ex instrumentis patronorum, & institutionibus, quæ non habuerunt effectum suum, cum præsentatus, & institutus non acceperit possessionem beneficii, ad quod præsentatus, & institutus fuit. Rota enim seruat *consil. Cald. 12. de iurepatronat.* 2 ad cognoscendum, an quis sit † in quasi possessione præsentandi. Et ita sententum die 4. Decemb. 1551. coram domino Augustino in vna Parochialis de alior. *vide aliã decisionẽ infra in verbo possessio, versic. possessio seu quasi.*

SVMMARIA.

1 *Iuspatronatus probandum est ex dotatione, & fundatione, ad inducendam nullitatem pensionis reseruata.*

2 *Iurispatronatus ex præscriptione collatio vel reseruatio valet non facta de ea mentione.*

3 *Præsentatio facta per patronos etiam post gratiã reseruationis pensionis non constituit quasi possessionem.*

DECISIO CXXXII seu V.

IVrispatronatus seu quasi possessionem probare non sufficit ad inducendam nullitatem pensionis reseruatæ auctoritate Papæ, † sed necesse est, quod probetur beneficiũ 1 esse de iurepatronatus ex dotatione & fundatione. *Felyn. in tract. quando literæ Apostolicæ noce. patro. limitat. 5. Gig. de pens. q. 24 in fi.* quia si esset ius patronatus ex præscriptione, valet † reseruatio pensionis & collatio, 2 non facta de eo mentione, & cum ostenderetur quædam præsentatio sola facta † per patronos etiã post gratiam reseruationis, 3 domini dixerunt, quod iuspatronatus nõ probatur ad effectũ annullationis pensionis, die 14. Decembris 1551. coram Chissanensi in vna Gatilmensi canonicatus & præbendæ.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus ex constructione ecclesiæ acquiritur, & ecclesia constructa dicitur, &c.*

DECISIO CXXXIII. seu VII.

IVspatronatus ex constructione ecclesiæ acquiritur, & ecclesia constructa dicitur, si domus, † vel fundus pro constructione 1 assignetur. *Roch. de cur. in tra. iur. patr. in verbo, & fundauit. q. 9. Lamber. in eodem tract. iurispat. car. 34. art. 11. col. 3. vers. quæro.* Et ita sententum die 26. Iunii 1551. in vna Malaticã. iurispatronatus, coram Bariensi.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus communitatis an probetur per testes communitatis.*

DECISIO CXXXIV. seu VII.

IVspatronatus cõmunitatis non probatur per testes de communitate dicentes, † ec- 1 clesiam esse de iurispatronatu communitatis, quia semper a senioribus suis audiuerunt. Ita fuit dictum in vna Lunensi sancti Eustachii, coram Capisucco 20. Iunii 1552.

IVS PRÆSENTANDI.

SVMMARIA.

1 *Ius præsentandi non transit ad heredem absque apprehensione, & quare. num. 3. 4.*

2 *Possessio in corporalibus, & in incorporalibus, nõ transit ad heredes sine apprehensione.*

3 *Bald. in repeti. l. in suis in quarta. oppositio. ff. de libe. & posthum. reprehenditur.*

DECISIO CXXXV. seu I.

IVs præsentãdi, quod est apud testatorem, non transit † in heredes absque noua apprehensione. *l. cum heredes ff. de acquiren. pos.* 1 Quia sicut in corporalibus possessio non transit † in heredes etiam suos sine noua 2 apprehensione, vt per Alex. asserentem hãc esse communem opinionem *in d. l. cum heredes colum. 3. versic. super eadem glo. de acquiren. pos.* Ita etiam in incorporalibus, quia in 3 istis etiam non transit † possessio sine actu 4 facti. *Calde. consi. 12. de iurepatrona. Roch. in tractatu iur. patro. in vers. ius in 5. q. ver. limita. hãc conclusionem.* Et est communis opinio relata per Alexan *in l. in suis. colum 3. num. 8. in glos. quæ incipit, & etiam possessio.* quicquid dixerit *Bald.* † *in repeti. d. l. in suis. in quarta opposit ff. de* 5 *libe. & posthu* Et post eum *Lambert de iur. patro. lib. 1. part. 1. articulo 22. 3 part princi.* Et q lex, cum heredes, habeat locum etiam in iuribus incorporalibus, tenet Tiraq. *in tract. le mort saisit le vif. 7. declara. 3. part.* Et ita fuit sententum in caussa Cremonensi capellaniæ 5. Decemb. 1552. coram Deza.

IVS QVÆSITVM.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum non conceditur, quando ius alteri est quæsitum.*

DECISIO CXXXVI. seu I.

IVs quæsitum alteri est caussa sufficiens, † 1 vt restitutio in integrum non concedatur, vt per Castren. *in l. Gallus. §. & quid si tantum. de lib. & posthu. & per alios ibid. Rus. in*

consi. 97. num. 7. vol. 3. vide infra in verbo restitutio in integrum non datur. vbi dicitur ita fuisse decisum in caussa Carthaginẽsis beneficii, coram Vestano 19. Feb. *1552*.

IVS SVPERVENIENS.

SVMMARIVM.

1 *Mentio facienda est in impetratione de iure ad rem considerabili.*

Decisio CXXXVII. seu I.

1 IVs ad rem considerabile inducitur † ex gratia conditionali habente spem vel respectum de præterito vel præsenti, & de eo est facienda mentio, *vide infra in verbo mentio. vers. mentio est facienda, de gratia conditionali, & supra in verbo gratia. versiculo, gratia conditionalis habens aliquam spem.*

LAICVS.

SVMMARIVM.

1 *Laicus tuetur ex regula de impetrand. beneficia vacantia certo modo, & quare.*

Decisio CXXXVIII. seu I.

1 LAicus tuetur regula de impetrando beneficia vacantia certo modo, quia † potest ex dispensatione beneficium retinere, prout decisum fuit in caussa Calaguritana Abbatiæ *4*. Nouẽ. *1551*. coram Chissanensi. *Et vide infra in verb. regula. de impetran certo modo, vers. regula. de impetran. benef. certo modo vacantia tuetur laicum.*

LEGATVM.

SVMMARIA.

1 *Possedisse quando quis dicatur ex titulo legati præambulo.*
2 *Agnitio probatur ex continuata possessione.*
3 *Confessio procuratoris potest reuocari etiam nõ docto de errore.*
4 *Confessiones repugnantes repellendæ.*
5 *Confessio continens actum inutilem specificatum non valet.*
6 *Agnitio considerabilis ex quibus non dicatur probata.*
7 *Agnitio non probatur in actu, nisi clare constet.*

Decisio CXXXIX. seu I.

LEgata erat vinea Baptistæ, cui antea p eundem testatorem fuerunt donata 500. scuta, & ordinatum in testamento, vt legatarius alterum ex his duobus solum haberet, & si exigeret 500. non haberet vineam. Et quoniam post mortem testatoris in lite, quam habuit legatarius, cum herede, procurator legatarii asseruit in iudicio legatarium possidere vineam titulo donationis, etiam ante obitum testatoris, & in alio loco dixit se possidere iure legati. Ideo dicebat heres, quod agnouerat legatum, quia de donatione non constabat, & legatum factum esse in testamento apparebat, 1 & sic vineam possedisse ex caussa legati, & sic ex titulo præambulo. *l. 2. C. de acq. pos. glo. in l. quadam mulier. ff. de rei vend. Alexan. consi. 8. col. 5. vol. 3. Ruin. consi. 122. col. 2 vol. 4.* 2 & ex possessione † cõtinuata probatur agnitio. *l. 1. C. de acquir. hered. & ibi Doct. & Bart. in l. gerit. ff. de acq. hered. col. 2. versic. ad secundam.* Verum quia legatarius vineæ, agnitionem legati negabat, dicens ipsum possidere titulo donationis sibi factæ in vita testatoris, quam possessionem ipse continuabat, *iuxta glo. in d. l. quadam mulier. ff. de rei vend. & glo. & Bar. in d. l. secunda. C. de acquir. poss.* Et sic quod non possidebat iure legati, vt vel legatum esset agnitum. Nec obstabat confessio procuratoris dicentis ipsum possidere iure legati, quia illa confessio fuit per principalem reuocata, † & iam non docto de errore, quod poterat fieri, cum nõ esset principalis, sed procuratoris. 3 *Imol. in cap. fin. col. 3. de confes. Felin. in cap. 1. col. penult. vers. 2. declara. de lit contest.* Accedit etiam, quod con4 fessiones videbantur continere † repugnantiam, vel diceret, quod possidebat ex titulo donationis, & ex titulo legati & ideo repellendæ. *Fulg. cons. secundo. in fin.* pariter d. cõfessio † continet actum inutilem specificatum, 5 quia si dixit ex titulo donationis in vita factæ, debet hoc legatum tanquam terræ legatarii, inutile esse, *vt in § sed si rem legatarii. Instit. de legat.* Ideo fuit resolutum, nullam agnitionem † considerabilem probatam 6 fuisse, † cum agnitio non probatur in 7 actu nisi clare constet, & affirmatiue illam concludat. *vt per Bar. in l gerit. col. 4. ff. de acquiren. heredi. Fulgos. consi. 20. in fin.* adeo vt non teneatur Baptista dimittere 500. scuta eidem donata. Et ita tentum fuit die *12* Iunii *1551*. in vna Romana legati vineæ, corã Barensi. *Et vide infra in secunda decisione post hanc.*

SVMMARIA.

1 *Legatum, de quo hic, an in omnem euentum inducat fideicommissum.*
2 *Prohibitio alienationis facta ad tẽpus post tẽpus videtur permissa.*
3 *Clausula in fine posita, non intelligitur relata ad præcedentem dispositionem, in qua est perfecta determinatio.*
4 *Dictio (tunc) apposita in dispositione ista, denotat extremitatem temporis.*
5 *Voluntas sola an in fideicommissis sit spectanda.*
6 *Voluntas potius quam verba attenditur.*

Decisio CXLI. seu II.

LEgatum factũ a testatore cum prohibitione alienationis, sub his verb. videlicet, Relinquo nepoti meo omnes census aquæductus, & territoria, quæ habeo in patria Leodiensi sub conditione, quod si contingeret ipsum nepotem meum ab hac vita discedere, nullis relictis heredibus

dibus, vno, vel pluribus, vel relictis, & ad ætatem 15. annorum completorum, non peruenientibus, tunc ipsi census aquæductus & territoria redeant ad proximiores de meo latere, & de vno ad alium ea conditione adiecta, quod huiusmodi census, aquæductus, & terragia nullo vnquam tempore alienari, seu pignorari possint, sed semper ad propinquiores deuoluantur. Non † inducit fideicommissum in omnem euentum, sed tantum in casu, quo proximiores succederent scilicet, quando nepos decederet, vel sine filiis, vel cum filiis, qui tamen decessissent, antequam compleuerint 15. annum, & ratio est, quia prohibitio † alienationis facta ad tempus, post illud videtur permissa. *Bartol. in l. patrem. § fundum. ff. de legat. 3.* Et quia clausula, † in fine posita, non intelligitur relata ad præcedentem dispositionem, in qua est perfecta determinatio ipsius testatoris, secundum *Fely. in cap. caussam, qua. num. 22. versi. limita 3. de rescript. Alexand. consil. 11. num. 4. vol. 4. Paris. consi. 36. num. 16. volum. 1.* Præterea illa dictio (tunc) apposita † in illa dispositione denotat extremitatem temporis. *l. 4. §. fin. de condit. & demonst.* vt dicatur, quod tunc proximiores succedant, quando nepos decessit nullis relictis filiis. vel relictis & decedentibus, antequam compleuerint 15. annum, & tunc proximiores prohibiti sint alienare. Nec obstat, quod in fideicommissis † voluntas sola sit spectanda. *l. penul. de l. 1.* Et potius voluntas, quam verba † attendatur. *l. cum virum. C. de fideius.* Et videtur, quod prohibitio inducta fuerit cum hoc, vt bona semper remanerent in familia, quæ ratio procedit in omni casu, etiam si filii exstarent, & mortui essent post 15. annum: quia respondetur, quod inducta fuit prohibitio in omnem casum, scilicet, decedente nepote sine filiis, vel cum ipsis, sed tamen decedentibus ante complerum 15. annum, & sic nullam aliam mentem testatoris habemus, quam illam, quæ colligitur ex verbis testamenti, a quibus non est recedendum. *l. non aliter. de legat. 3.* Et ita fuit decisum in caussa Leodiensi aquæductus, coram Capisucco 28. Martii 1552.

SVMMARIA.

1. *Legatarius contrauenient praecepto testatoris, cadit ab omni commodo legati.*
2. *Accrescendi ius quando locum habeat in legatis.*
3. *Mens testatoris, quando virtualiter eliciatur.*
4. *Legati acceptatio, quando habeat onus annexũ.*

DECISIO CXLI. seu III.

Legatum vineæ factum a testatore Francisco, & Baptistæ fratribus: cum hoc, quod non debeant venire contra testamentum: & casu quo aliquis eorũ vigore testamenti siue donationis inter viuos, vel caussa mortis præsumserit in aliquo præsenti testamento se opponere, & contrauenire quouismodo, seu quæsito colore, quod immediate, & ipso iure cadat a legato sibi facto, & ab omni commodo resultante ex dicto testamento, in quo reuocauit omnes donationes hactenus factas tã mortis caussa, quam inter viuos, etiam scutorum 500. quos habebat super Monte fidei dicto Baptistæ fratri Francisci collegatarii, qui Baptista mortuo testatore accepit illa 500. vigore donationis, & sic contrauenit testamento, & cecidit ab omni commodo dicti legati sibi facti de vinea: heres dicebat medietatem vineæ sibi deberi, vigore contrauentionis Baptistæ legatarii. Fräciscus collegatarius dicebat sibi debeti per ius non decrescẽdi, tamquam coniuncto re, & verbis. Fuit tãdem resolutum, quod portio legati vineæ Francisco accresceret cũ onere soluendi heredi 500. scuta donata Baptistæ propter conuẽtionem. Et hoc ex verisimili mente testatoris, quæ licet † non colligeretur ex verbis expressis testamenti: tamen virtualiter ex illis hoc colligebatur. *Crot. in l. re coniuncti. num. 105. & ibi Rip. post alios. quot refert, & sequitur. num. 194. de leg. 3.* Nam testator grauauit omnes legatarios, qua voluntate stante, sequitur, quod acceptatio † legati habebat onus non petendi donationẽ ad effectum, vt remanerent heredi illa 500. donata Baptistæ legatario, vt in simili dicit *Socin. in consi. 121. num. 9. volu. 1.* Et maxime, quia non debebat esse melioris conditionis Franciscus collegatarius Baptistæ altero collegatario, qui contrauenerat. Quapropter dicebatur, quod si vult legatum, quod pertinebat Baptistæ, tenetur restituere 500. eidem Baptistæ, & restituendo virtualiter videbatur assistere, & non contrauenire testamento, ob quam contrauentionem portio sua accrescebat legatario coniuncto re & verbis. Et ita fuit resolutum in vna Romana legati vineæ siue hereditatis, & bonorum 4. Nouembris 1551. coram Barensi *& vide supra in verbo antepræcedenti decisione.*

LEGATVS.

SVMMARIA.

1. *Legatus de latere an in ordinarii praeiudicium possit vnum beneficium sibi reseruare.*
2. *Legatus de latere non potest plura beneficia in vna ecclesia reseruare.*

DECISIO CXLII. seu I.

Legatus de latere in præiudicium, & in mensibus ordinarii potest † vnum beneficiũ reseruare, nec obstat sibi *ea. præsenti. de offic. legat. in 6.* Secus est si plura beneficia

2 †reseruare voluerit in eadem ecclesia; & sub vno collectore, quia tunc obstat sibi dispositio *d. cap. præsenti. vide infra in verbo reseruatio. versic. reseruare potest legatus.*

SVMMARIVM.

1 Legatus de latere potest dispensare super defectu ætatis in parochialibus seu aliis ecclesiis stante consuetudine.

DECISIO CXLIII. seu II.

1 LEgatus de latere potest dispensare † super defectu ætatis in parochialibus, seu aliis ecclesiis stante consuetudine immemorabili, de qua per Imol. *in cap. quo ad trāslationem. de offic. deleg. vide supra in verbo dispensatio. vers. dispensare potest legatus.*

SVMMARIA.

1 Legatus de latere, si habet potestatē generalem, potest confirmare donationem iurispatronatus factam per laicum laico, & erit loco consensus episcopi.

2 Consensus episcopi requiritur in donatione facta de iurepatronatus a laico, alteri laico.

3 Legatus de latere concurrit cum ordinario, & inter eos est locus præuentioni.

4 Consensus episcopi quandocunque præstari potest in donatione iurispatronatus, & retrotrahitur.

5 Legatus de latere consentiendo donationi iurispatronatus, an facere dicatur præiudicium ordinario.

6 Intellectus ad Rocc. de Curte, in tract. iurispatronat. ver. pro eo. num. 6.

DECISIO CXLIV. seu III.

1 LEgatus de latere, si habet potestatem generalem, potest † confirmare donationem iurispatronatus factam per laicum 2 laico, & erit loco consensus episcopi, qui † requiritur *iuxta cap. illud. de iur. patron.* vbi per omnes, & ratio est, quia legatus de 3 latere concurrit † cum ordinario, & inter eos est locus præuentioni. *Franc. in cap. 1. colum. fin. de offi. leg. in 6.* Et si ordinarius potuit præstare consensum. *d. cap. illud. vbi Doctores.* ergo, & legatus potuit hoc facere, nec obstat, quod consensus diœcesani sit in ipso actu necessarius, quia quandocunque 4 † præstari potest, & trahitur retro, *vt p omnes in d. cap. illud. Rot. decis. vltima. de iurepatro. in antiq. & sequuntur Paris. in consi. 35. nu. 10. vol. 3. & Socin. in cons. 79 num. 35 volum. 2.* minus obstat quod dicebatur legatum de latere, non posse detrahere, vel præiudicium inferre iurisdictioni ordinarii, *vt per Franc. in d. cap. 1. in fi. de offi. leg. in 6.* quoniam respondebatur negando assumptum, quod lega-5 tus † per cōsensum præstitū prædictæ donationi factæ in potentiorem fecerit præiudicium ordinariæ iurisdictioni, *neque hoc di-6 cit † Roc. de Cur. in tract. iur. patro. super verbo, pro eo. num 6. allegatus*, sed bene dicit, quod eo, quia est præiudiciale ecclesię, quod episcopus non deberet consentire, sed si consensit, quod non valeat consensus, hoc non dicit Roccus in loco pręallegato. Et ita fuit decisum in caussa Visen. parochialis de Budiosa, coram domino Vestano 10. Octob. *1552. vt in eius lib. fol. 161.*

SVMMARIA.

1 Legatus habens facultatem prouidendi de duob. beneficiis similibus sub eodem tecto personis idoneis, an prouidere possit illi, qui prius obtinuit, & possidebat aliud beneficium sub eodem tecto, ratio num. 2.

3 Legatus iure ordinario nihil potest super incompatibilibus.

4 Delegatus quilibet etiam legatus, debet seruare formam. c. is qui de præben. in 6. & num. 18.

5 Intellectus ad dicta Doctorum in cap. is qui de præben. in 6.

6 Mandatum Papæ semper reducendum est ad ius commune.

7 Beneficium primum, quādo vacare non dicatur per secundum.

8 Legatus in conferendo duo beneficia sub eodem tecto non procedit authoritate ordinaria, sed delegata.

9 Delegatus fines mandati seruare debet.

10 Idonea persona quæ dicatur.

DECISIO CXLV. seu IV.

LEgatus habens facultatem prouidendi de duobus beneficiis similibus sub eo-1 dem tecto personis idoneis, non poterit ꝓuidere vni, qui prius obtinuit, & possidebat aliud beneficium sub eodem tecto, & si ꝓuidit, prouisio est ipso iure nulla. *tex est in cap. is qui. de præben. in 6.* Et ratio est, quia si 2 de ordinaria potestate † vellet prouidere, non posset. *cap. literas, vbi Card. in secundo not. de conces. præbend.* & super incompatibilibus 3 † legatus iure ordinario nihil potest. *Rot. decis. vltima. de off. leg. in nou. Paris. consi. 136. num. 27. lib. 4.* cum ergo appareat euidenter, quod voluit vti potestate delegata, quia 4 contulit duo beneficia similiā † sub eodem tecto, & tunc quia facit in vim specialis cōmissionis, debet seruare formam. *cap. is, qui. de præben. in sexto.* cum in ea collatione reputetur simplex mandatarius Papæ, ita in terminis dicit Gondis de Villa. *in tract. de legat. q. 9. num* 34. Et ita procedunt quæ di-5 cunt † *Doctores in d. cap. is qui.* dum inducunt *illum tex. ad legatum Papa, vt per Dominicum ib. nu. 9. circa med. & nu. 11. versi. oppositio. Lap. Ab.* 6 Nam mandatū † Papæ semper reducendū est ad ius commune. *Gem. con 47. nu. 3. Gond. in d. tract. de leg. q. 14. nu. 108. cum seq* Nec di-7 citur primum † vacare, vt collatio facta de duob.

duob. remaneat valida, *ca. iuxta, de multa, de* 8 *præbend.* quia legatus in collatione † duorũ beneficiorum similium sub eodem tecto non procedit auctoritate ordinaria legationis, sed extraordinaria, & delegata, ita vt 9 in collatione non valeat excedere † fines mandati *l. diligenter, ff. mandati illius.* Prouisio 10 debet † regulari secundum formam, *d. cap. is qui.* præsertim cum in facultatibus dicatur personis idoneis, nec dicitur persona 11 † idonea illa, quæ habet in eadem ecclesia aliud beneficium sufficiens, nisi illud dimittat, *d. cap. is qui. in gloss. in verb. non potest.* Nec obstant notata per Hostien. *in cap. non-* 12 *nulls. de cler. non resid.* quia habent † locum, quando iure ordinario confert, non autem iure speciali. Et ita fuit bis decisum in vna Maioricen. beneficii, coram Montisflasconeo. 14. & 21. Octob. 1552.

LEGITIMATVS.

SVMMARIA.

1 *Legitimari an quis possit in vrbe de consensu patris stante bulla Archiuii, de qua hic.*
2 *Dispositio generaliter loquens generaliter debet intelligi. Amplia hoc procedere etiam in statutis odiosis nu 3.*
4 *Clericus ab Imperatore, vel ab habente caussam ab eo an possit in vrbe legitimari.*
5 *Clericus an possit prorogare iurisdictionem etiam voluntariam laici.*
6 *Clericorum iudex est adeundus, quando legitimandus est filius clerici patre instante.*
7 *Legitimatio filii vnius sacerdotis est prohibita iure diuino, & canonico.*
8 *Dispensatio pro filio clerici, requirit agnatorum citationem.*
9 *Legitimare est voluntariæ iurisdictionis, in qua non consideratur territorium.*
10 *Imperator in terris ecclesiæ legitimare potest de patris consensu.*
11 *Legitimari potest filius sacerdotis a comite Imperiali patre petente.*
12 *Citatio non requiritur, quando de nullius præiudicio tractatur.*
13 *Pater potest propria eius bona in mare proiicere.*
14 *Imperator potest in terris ecclesiæ legitimare non subditos de consensu patris: amplia etiam in filio sacerdotis laico, nu. 15.*

DECISIO CXLVI. seu I.

Legitimatus fuit in vrbe Iulius Soderinus a Comite Imperiali de cõsensu episcopi Xantonen. eius patris in sacris constituti: dicebãt enim nepotes episcopi, qui erant legitimi, & naturales, quod Comes Imperialis, non poterat filium clerici legitimare, seu cum eo dispensare in aliena iurisdictione, maxime bulla per Pontifices concessa collegio Archiuii Romanæ curiæ, qua disponitur, quod nulli hominum liceat vigore quorumcunque priuilegiorum, vel auctoritate Apostolica, vel alio quomodolibet concessorum in dicta curia, infra vnam diætam legalem, ab vrbe seu loco vbi ipsum Pontificem cum sua curia pro tempore residere contingeret, nothos, ac illegitime natos natalib. restituere, cũ decreto irritanti, quapropter fuit dubitatum per dominos, an † Bulla Archiuii habeat locum 1 in legitimatione facta in vrbe, de consensu patris? Pro parte affirmatiua dicebatur, quod cũ d. Bulla Archiuii generaliter loquatur, generaliter intelligi debet † etiam si esset 2 maior ratio in vno quam in alio casu, *l. prima, ff. aleæ lusu, & l. in fraudem, in fin. ff. de test. milit.* Quod procedit † etiam in statutis o- 3 diosis. *Deci. in consilio 5. in fin. versiculo vltimo, non obstat.* Secundo dicebatur, quod Iulius erat clericus, & filius episcopi, & quod propterea legitimatio fieri † non poterat, ne 4 dum a Comite, sed nec ab Imperatore in eius propria aula patre etiam petente. *Bened. de Plumbi. in vna disputatione incip. statuto Pisano. Baldus in l. prima. C. de natur. liber. Alexand. consilio octauo, libro secundo. Socinus consilio 65. colum, fin. & consilio 47. numer. 20. lib. tertio. Maria. Socin. consilio 58. columna tertia, lib. 2. Deci. consilio 338. numero sexto, & consilio 150. numer. 4.* Vbi aperte concludit, quod clericus non potest legitimari a Comite 5 Palatino, ex quo ipse clericus non potest prorogare iurisdictionem etiam voluntariam laici. Et sic Imperatoris, vel habentis potestatem ab eo, *vt dixit Dominic. in cap. si annum, §. si vero. columna final. in princip. de iudiciis, libro sexto.* Quod si legitimatio fit ad in- 6 stantiam patris clerici in casibus a iure permissis, debet adiri iudex patris, & sic clerici, quem sequitur *Parisius consilio 2. numer. 24. libro secundo.*

Tertio, quod legitimatio filii sacerdotis 7 est prohibita a iure canonico, & diuino, quia cum patre nullo modo poterat esse matrimonium, igitur ista est dispensatio, non legitimatio, quæ fieri non potest a Principe seculari. *Parisi. in dicto consilio 2. numero vigesimosecundo, lib. 2.* Ratio est, quia talis dispensatio † citationem agnatorum 8 requirit, etiam si sit viuente, & petente patre. *Petr. de Anchar. Curt. Calderin. Socyn. Iason, Decius, & Ioan. Crot. in quamplurimis locis citatis per Parisium in dicto consilio secundo, numer. 26. libro secundo.* Ergo impossibile est exerceri per comitem Imperialem in terris ecclesiæ. *Corneus consilio primo, colum. 6. versiculo non obstat. libro tertio, & in consilio 9. libro quarto. Parisius in dicto consilio 25.*

Pro parte autem negatiua dicebatur, quod Bulla Archiuii non vindicabat sibi locum in legitimationib. factis de consensu patris, 9 quia legitimare † est voluntariæ iurisdictionis, in qua non consideratur territorium, *l. secunda ff. de offic proconsul. Ioan. Andr. in capit. per venerabilem, colum. 2 & 3. versicul Iacobus de Bello. vbi Petrus Ancharanus, colum. 5. in fine, & sequitur ibi nnmer. 26. Anton de Butr. colum 2. versic. venio ad secundum, cum versiculo item secundo. Cardin. num. 12. & 14. versic. hac inducuntur & versiculo, quid concludemus, & ibi Prapositus colum. 49. versicu. quo vero ad quasitum, vbi dicit hanc esse communem opinionem. Calderinus consil. 3. versic. sed contrarium, qui fil. sint legit. iu nou. Salycetus in l prima in fine, de iur. annul. aure. Cardin in cap per venerabilem, num. 12. cum seq vers. sed hac inducuntur, qui fil. sint legit. vbi dicit hanc opinionem seruari communiter. Dec consil. 52. num. 2. vers. non ob. & consil. 307. num. 7. & consil. 105. col. 1. num. 1. versic. 2. arguitur, vbi dicit ita communiter teneri. Beltrand. consil 26. num. 11. vol. 2. Alex. consil. 11. numer. 11. volum. 7.* Secundo, quia 10 Imperator † vel habens caussam ab eo in terris ecclesiæ legitimare potest de patris consensu. *Iacob. de Bella. in anthentica quibus modis naturales fiant sui, in princip colum 2. & in disputatione incip pater habens filium. Bart consil. 75 nume. 4. Bal. consil. 388. col. 1. in princ & in procæ. & col penult. versi. iuxta hoc quaro. Deci. consil. 52. versi. 2. non obstat. & consil. 55 nec non consil. 150. col. 2 versi. 3. facit Beltrand. consil. 26. colum 4 & 5. nu. 10. cum seq volum. 2. in nou. & consil. 277. numer. 6. volum. 3. Ias. consil. 155. colum 3. versiculo secundum dubium, volum 4. Io Crot in l Gallus, §. & quid si tantum, num. 89. de lib. & posthum. qui dicit hanc esse communem, & ita atiestatur Parisconsil. 1. nu. 7. & 8. vol. 2.* licet legitimatio fiat in nō subditū. *Et nume. 11.* dicit: quod quantum attinet ad successionem patris prorogantis, nulla cadit dubitatio, quin talis legitimatio sit validissima. Et idem quo ad præiudicium patris petentis legitimari filium, vel prorogantis iurisdictionem, tenet *Alex. consil 67. col. fi. versi. quoad casum nostrū, & versi facit quod notat. vol. 1.* Imo quod vltra iuris dispositionem, valet de consuetudine talis legitimatio facta in alienis territoriis de patris consensu. *Socin. consil. 47. num 36. volum. 4. & Parisi. 11 consil. 1. num. 15. volum. 2.* Tertio, quod filius sacerdotis possit a Comite Imperiali legitimari patre petente, tenent. *Calde. consil. 3. in fi. qui fil sint legit. Bald. in l et si contra, circa versic. sed nunquid Imperator. C. de nupt. in verb. participium tu §. final. quib. modis naturales efficiantur sui. Ioan. Andr. & ibi Prapos. in cap per venerabilē, § quod autem. colum 74. versi. 10. facit, qui fil. sint legiti. & colum. 75. versic. ex hoc dico. Paul. de Castr. in l. si quis posthumos in princ. ibi quos adoptauit, ff. de libe. & posthum. & consil. 226. colum. 1. in fi. secundum antiquam impressionem incipiendo, videndum est Deci. d. consil. 150. num 15. & consil. 58. num. 10. & Socin. consilio. 47. numer. 36 volum. 4.* Quarto nam quando pater nullos † alios 12 habet filios legitimos, & naturales, prout in casu nostro, nullus est citandus, nam alicui non infertur præiudicium, prout nulla non requiritur caussæ cognitio: & sic legitimatio facta de non subdito de patris consensu valet, quia si poterat † bona sua in mari pro 13 iicere, multo magis potest per actum ciuilē in alium transferre, *vt per Bald. in d. proœmio. Cod. nume. 9. versic. iuxta hoc quaro, & eum omnes communiter sequuntur Ioan. Crot in d. §. & quid si tantum, num 89, ver. Primus casus, & N. de l bald. in tract successio unm. 108. Grat. consil 121. num. 7. volum. 1.* Domini autem in concursu supradictarum opinionum tenuerunt, quod illa sit vera, & communis opinio, quæ habet, quod Imperator † possit in terris ecclesiæ 14 legitimare non subditos de cōsensu patris, & quod sit vera alia cōmunis opinio, quod habeat locum, etiam in filio sacerdotis, sed quia dicebatur, † quod non habet locum in 15 clerico legitimato, fuit dictum quod super hoc particulariter dubitaretur, postquam fuerit dictum, d. Iulium esse clericum. Et ita Domini tenuerunt die 4. Decemb. 1551. in vna Romana hereditatis corā Domino Capisucco, *vt in eius lib fol 97* Et hæc decisio fuit confirmata, coram eod. 14. Nouembr. 1552. vide supra decis.

SVMMARIA.

1 *Legitimare potest Imperator, vel habens caussam ab eo, in terris ecclesiæ non subditos, & nu 2.*

2 *Imperator potest in terris ecclesiæ legitimare filiū clerici.*

DECISIO CXLVII. seu 2.

LEgitimare † quod possit Imperator vel habens potestatem ab eo non subditū, 1 etiam in terris ecclesiæ, *tenent Iacob. de Bell. in authen. quib. mod nat. effici sui Ioan. And. in capit. per venerabilem, qui fil. sint legit. Bartol. consil 75. num. 4. Bald. in prima const. C. scilicet patre petente. Ange consil. 350 num. 5. & sequ. Paul. de Castr. consil. 125. num 4. volum. 1. Salyc. in d const. C. nnmer. 8. Card in d. cap per venerabilem. & consil 3. Cald. consil. 4 incip. probatur, qui fil. sint legit. Beltrand. consil 26. num. 10. cum sequ. volum 3. in nou. Crot. in repet. l. Gallus, §. & quid si tantum, numer. 89 patre tamen petente Capra consil 2. col. 5. Decius consil 307. num. 6 & consil 207 nume. 7. & consil. 52. num. 2 & consil. 150. colum 2. Paris consil. 1. num. 8. volum. 2.* vbi dicit magis communem opinionem esse, quando petente patre fit. *Nicol. de Vbald de success. ab intest. num. 12. Marti. Lau. in tractatu legitima. num. 96. & sequ. videtur tenere cum Bald. videlicet patre tamen petente.*

nte Anton de Rossel in tracta. leg. nume. 31. Re iau. in tracta. de Imperatore quæst. 102. nu. 4 dicit hanc communem esse Prapos. ibidem colum. 81. ver. de 2. an possit legitimare. Goz. ad consilio 48. nume. 2. Fulgos. consi. 168. colum 3. referendo Iacob. de Bel. iure idem tenere. Contrarium autem tenuerunt Abb. in cap. per venerabilem, qui fil. sint legit. Bartol. in l. qui in prouincia de ritu nupt. Iacob. Bu. in l prima. C. de iur. annul. aure. Fely. in cap audītis, de præscript. Innoc. in cap. pastoralis. de offic. ordinarii. Paul. de Castr. consil 343. Anchar. consi. 320 num. 2. Alexand consil 67. volum. 1. Cor. consil. 10. & 28. volum 3. Afflict. in c. 1 si de feud. fuerit controuersia. Ludou. a Sard de nat. lib. q. 10. nu. 21. Rebuff in tractat. de priuileg scholar. quæstio 8. priuileg. 3. num. 1. Lucas de Penna in l eos, num. 65. C. de his qui sponte. lib 10. Cur sen consi. 73. Ias. consil. 70 volum 3. Socin. consil. 557. num. 14. Signor. de homed. consil. 221 colum. antepenultima. vers præterea. Cassan. consil. 31. numer. 16. Rota decisio 1. qui fil. sint legit. in nou. & secundum Alexand. d. cons. 67. num 8. est de mente Barto in l qui in prouincia, & Innoc & Ioan. Andr. & Ant. in d. cap per venerabilem. Et ideo propter tantam Doctorũ varietatem Domini nihil resoluerunt in caussa Romana hereditatis de Soderinis, coram Capisucco 14. Nouembris 1552. Sed remanserunt in decisis, quo ad hoc, quod 2 Imperator † possit non subditum in terris ecclesiæ de consensu patris legitimare, & 3 pariter filium † clerici. Hæc volui ponere pro casu occurenti, licet adhuc decisa non reperiantur.

SVMMARIA

1 *Legitimare potest Imperator in terris ecclesiæ clericum patre petente, & ratio.*
2 *Legitimatio est fauorabilis filiis.*
3 *Imperator potest quoad temporalia legitimare etiam in sacris constitutum.*
4 *Clericatus priuilegium non debet clerico nocere.*
5 *Intellect. ad l. fin. de iurisdict. omn. iud.*
6 *Intellect. clement. ne Romani. §. porro. de iureiuran.*
7 *Intellect. ca si diligenti de for. competent.*
8 *Prorogatio habet locum, quando de patris cõsensu fit legitimatio.*
9 *Clericus potest in laicum consentire, quando non minuitur priuilegium clericale.*

DECISIO CXXXXIX. seu 3.

1 LEgitimare potest Imperator, † vel caussam habens ab eo, clericum in terris ecclesiæ patre petente, secundum magis cõmunem opinionem, & ratio est, quia dispositio generalis fauorabilis loquẽs, quod Imperator possit legitimare non subditum in terris ecclesiæ, comprehendit etiam clericum. Dec. consi 282. nu 8. Abb. in cap ecclesia sancta Maria, nu. 12 versi. si vero statutum, vbi Fely. col. 13. vers. quæritur primo. Dec. consili. 10. num. 27. versi. 3. conclusio de constit. Mars. sing 413. Fr. 2 legitimatio † sit fauorabilis filiis, ponit Ant. de Rosel. in tract legiti. titu. de can materi. legit. nu. 5. vers. præterea legitimatio. Accedat etiam, quod 3 Imperator † vel habens ab eo potestatem, si vult legitimare quo ad temporalia, potest etiam quod talis legitimandus esset constitutus in sacris. Quia priuilegium clericatus 4 † non debet ei nocere, cap quod ob gratiam, de reg. iur. in 6. Et in terris ecclesiæ viuente patre, & ad eius instantiam potest, cum non inferatur alicui præiudicium Nico de Vbald. de success. ab intest. numer. 107. & sequen. Par. [illegible] consilio 10. volum. 2. Nec obstat, † l. fin. de iurisdict. 5 omn. iudic. quia non habet locum in voluntaria iurisdictione, quæ potest etiam exerceri in alieno territorio. Socin. consilio 47. numer. 35. versiculo, quibus præsuppositis. volum 4. 6 Nec obstat clem. † ne Romani. § porro de iureiur. vbi Imperator iurat non exercere quãcunque iurisdictionem in terris ecclesiæ, quia intelligitur de potestatiua, non autem de voluntaria, vt per Ludou a Sardis in tracta. legitim titu de legitimatione per rescriptum, quæst. 10. versi. denuo contrahitur, nec in contrarium † 7 facit cap. si diligenti. de for compet Quia legitimare clericum non est subiicere illum potestati Imperatoris, sed est facere beneficium, & cõmodum clerico, quod per Imperatorem non prohibetur fieri. Minusq; obstat, quod non habeat locum prorogatio, quia non est verum, quando de consensu † 8 patris fit legitimatio, tunc cessat præiudicium consideratum, cum nemini iniuria inferatur, si legitimatio fiat de consensu patris, qui posset bona proiicere in mare, nec etiam interest ordinis clericalis, vt clericus legitimetur, imo est fauor: & propterea 9 quando non minuitur priuilegium clericale, potest clericus in laicum consentire, & submittere se consuetudini laicorum. Abb. consi. 33. col. 1. & 2. versicu respectu. cum ver. seq. & versi quicquid sit. volum. 2. Et ita fuit decisum post duas positiones, in caussa Romana hereditatis de Soderinis, coram Capisucco, die 2. Maii 1552. & secundo loco, die 9. Maii 1552. hæc decisio fuit firmata coram eo, & sub die 13 Iunii 1552 coram Capisucco, & 16. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Legitimare nunquid possit Imperator in terris ecclesiæ clericum filium clerici patre petente.*

DECISIO CXXXXIX. seu 4.

LEgitimare potest Imperator vel habens caussam ab eo clericũ filium clerici patre petente in terris ecclesiæ, Pal. consi. 763 lib. 5. Ita fuit tentum non tamẽ totaliter firmatum, in vna Romana hereditatis de Soderinis, die 17. Octobr. 1552. coram Capisucco.

SVMMARIA

1 *Legitimitatis quasi possessio quomodo probata dicatur summatim ad effectum obtinendi alimenta, & expensas litis.*
2 *Matrimonium celebratum in facie ecclesiæ non dicitur clandestinum.*
3 *Matrimonium non dicitur clandestinum, sed publice factum si de illo apparet publicum instrumentum.*
4 *Non probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse.*
5 *Probanda est species consanguinitatis.*
6 *Scientia cõsanguinitatis matris est probanda, vt dicatur caussatum impedimentum.*
7 *Legitimitas prolis inducitur ex bona fide vnius ex coniugibus.*
8 *Publica vox, & fama non probatur nisi per duos testes.*
9 *Probationes luce meridiana clariores requiruntur in caussa matrimoniali.*

DECISIO CL. seu 5.

Legitimitatis quasi possessio, probata est, si testes dicant, dominam Mariam reputari, & tractari a patre, & ab aliis, vt filiam legitimam, & naturalem, & d. Maria stante tali probatione summatim, *vt dicit l. si quis a* 1 *liberis. § si vel parens, vers. meminisse, ff. de libe. agnosc. & ibi Bart & alii*, habet intentum † nõ solum pro habendis alimentis, & expensis liris, sed etiam, vt probasse dicatur se esse legitimam. *Dec consi. 176. num.* 10. Et quod esset adhuc probata quasi possessio legitimitatis tenuit secundus responsalis, tertius, quartus, sextus, & octauus: quamuis quatuor alii, vel dubitauerint, vel mouerint difficultates. Non obstat, quod dicebatur matrimonium non esse celebratum publice, sed clã-
2 destine: quia imo probatur fuisse celebratũ in faciem ecclesiæ, † *l. si. de rit. nup* & quia ad-
3 erat de matrimonio publicum instrumentum, actus non † dicitur clandestine factus, sed publice. *Bar. in l. non intelligitur. § tacite. ff. de iur. fisci. Curt. iun. consi. 64 num. 2* Nec minus obstat, quod cum anguinitas fuit probata,
4 & per consequens constat de impedimẽto.
5 Nam nõ probat hoc esse, † quod ab hoc cõtingit abesse, sed oportet, quod sit † probata species consanguinitatis. *Rui consi. 100. & cõs.*
6 108. *lib. 3.* Et quod sciuerit d. Claudia mater
7 Maria, † & vxor Neapoleonis impedimẽtum, quia bona fides † vnius ex coniugibus sufficit ad legitimationem prolis, *c. ex tenore,*
8 *qui fil sint legit. Cassad decisio. vltima, de sponsal.* Nec publica vox, & fama probatur per vnũ testem, quia duo requiruntur, *gloss. in l. 3. §. eiusdem. ff de testibus. Bart & alii in l. de minore, §.*
9 *plurium. num. 19. ff. de quaest.* Et in caussa matrimoniali † requiruntur probationes luce meridiana clariores. *Ruin. consi. 150. numer. 10. volum. 3.* Et ita fuit tentum in vna Romana status, & alimentorũ, coram Domino Chisanen. die 3. Iunii 1553. & dictum, quod alimenta ex concordantia taxentur ad scuta 4000. alias per sententiam.

LÆSIO.

SVMMARIVM

1 *Læsio enormissima non consideratur in alienante rem ecclesiæ, quando restant tot bona de quibus viuere possit.*

DECISIO CLI. seu t.

Læsio enormissima non † consideratur in alienante rem ecclesiæ, quando restant tot bona, de quibus viuere possit. *Socinus consi. 269. num. 24. volum. 2.* Et ita fuit tentum in vna Bracaren. parochialis de Pacos, coram D. Augustino, die 3. Iunii 1552.

LEX.

SVMMARIA

1 *Intellectus ad l. eum heredes ff de acq. possess.*
2 *Lambertinus vbi hic reprobatur.*

DECISIO CLII. seu 1.

Lex, cum heredes *ff. de acq possess.* procedit 1 in incorporalibus, † quia in omnibus requiritur actus corporis, & facti, & est eadem ratio. *secundum Tiraq. in tract. le mort saisit le vif 7. declar. tertia par. reprobata † opinione Lamber.* 2 *in tract. iurispatron. lib. 2. prima parte articulo 22. tertia, q. principali.* Et ita decisum in caussa Cremonen. Capellaniæ, coram Dezza 5. Decembr. 1552.

SVMMARIA.

1 *Lex non eo minus, C. de procura. non habet locum in infante, & quare, nu. 2.*
3 *Infans cum careat omni sensu, non potest in iudicio esse.*

DECISIO CLIII. seu 2.

Lex, non eo minus, C. de procuratoribus † non habet locum in infante, *vt ibi per* 1 *Ias. in prin. versi. 2. extẽde. post Bart. in l. furioso. in princip de re iud. Bald. in l. neq. in. fin. C. de contrahen. & committen stipulat.* Et est communis opinio, quia cum eo nõ test iudicium eum 2 careat omni sensu, nec possit † in iudicio 3 esse. *Specu de primo decreto, §. restat vers sed ponenu. 10 Ias in l 2. vltimo versu ff de in ius vocan. Bal. in l. 1. oppo prima. C de precib. Impe offer. & in l. bonorum, C. qui admitti.* Et ita fuit decisum in caussa Romana status, & alimentorum coram Domino Capisucco, die 19. Nouẽbris 1552.

SVMMARIA.

1 *Intellect. l. generaliter, C de secund nups.*
2 *Nuptias incestuosas contrahens. esse non debet melioris conditionis illo, qui celebrauit legitimas.*
3 *Pœna statuta contra illos, qui secundo nubunt, habent etiam locum contra illos, qui incestuose nubunt.*

Deci-

DECISIO CLIV. seu 3.

LEX generaliter, *C. de secund nupt.* habet locum, etiam quando † fuerunt contractæ incestuosæ nuptiæ. Ratio est: quia non debet esse melioris conditionis ille, qui incestuosas nuptias contraxit, illo qui legitimas nuptias celebrauit, *l. his solis. C. de reuocatio donatio. vbi gloss. in versic. volumus authen. de restitutoine. Et ex quæ parit in secundo mense post mortem viri, §. final.* Et eo maxime, quia pœnæ statutæ † contra illos, qui secundo nubunt, habent etiam locum contra eos, qui incestuose, & luxuriose viuunt. *Bartol. in d. l. his solis, & ibi Bald. & Salyc. & omnes communiter. C. de reuoca. donat. Nicol. de Vbald. de success. ab intest. secunda par. num. 12.* Et ita fuit decisum in caussa Mediolanen. dispensationis, coram D. Chissanen. die 19. Maii 1551. & vide supra in verbo filius.

LIBRI.

SVMMARIA

1 *Libri mercatorum, pro tertio contra tertium non probant, & nume. 5.*
2 *Mercatores non dicuntur constituti de publico.*
3 *Liber si refert se ad mandatum est de illo docendum.*
4 *Quasi possessio exigendi pensionem an probetur ex partitis librorum mercatorum.*
6 *Libri officialium, puta consulum, probant, limitatur, nu. 7.*

DECISIO CLV. seu 1.

LIbri mercatorum pro tertio contra tertium non probant: quia mercatores † non dicuntur constituti de publico. *Iaso. in l. admonendi, numer. 143. & sequ. ff. de iureiurand. Felyn. in cap. 2. nume. 32. & sequen. de fid instrum.* Et quia libri, de quibus nunc agebatur, habebant relationem ad mãdata Cardinalis, & non constat de mandatis, ideo non probant. *Deci in authen. si quis in aliquo, secunda ratione. C. de eden.* Nam potest esse, quod Cardinalis soluerit metu censurarum, & cum protestatione contenta in illis mandatis: sed tamen Domini dixerunt, quod illa protestatio repetita non censetur ex præsumtione iuris: quia durabat eadem caussa metus censurarum, & ideo quod ex istis partitis non probetur quasi possessio exigendi pensionem, prout in vna Mediolanẽ. pensionis, coram Domino Reomano die 16. Nouembr. 1551. Et successiue, die 2. Decembris dicti anni, fuit tentum, quod libri † mercatorum non probant pro tertio contra tertium, quia sunt simplicium mercatorum, non autem † officialium, & qui scribu[n]t ad memoriam, non ad acta conficienda, qui tamen si essent officiales † vt puta consules, non tamen probarent inter alios, non subditos administrationi. *Aym. in tractat. de antiqu. tempor. parte prima. numer. 24.* Itaque resolutum.

SVMMARIA

1 *Libro thesaurarii canonicorum, & communitatis presbyterorum ecclesia creditur, quo ad ipsos de vniuersitate, & quare, nu. 2.*
3 *Liber thesaurarii est liber communis.*
4 *Extremum primum an probetur per librum thesaurarii contra illos de communitate.*

DECISIO CLVI. seu 2.

LIbro thesaurarii canonicorum & communitatis presbyterorum ecclesiæ Aluen. credendum † est contra ipsos, qui sunt de communitate, quia canonici omnes † sunt de communitate presbyterorum, & iurãt obedire syndicis. Quapropter sequitur, quod liber thesaurarii † sit liber cõmunis. *Anchar. consi 44. nu. 8. versi. videndum est. Iaf. in l admonendi, nu. 137. & num. 132. ff. de iureiurand.* Ita vt resoluatur etiam aliud dubium datum circa primum extremum, per † eũ demmet librum thesaurarii. Ex quo apparet, quod istæ quinque libræ fuerunt solutæ communitati pro ineundo ingressu, & propterea, quod communitas fuerit in possessione. Et ita fuit tentum die 29. Decembris 1552. coram Domino Augustino in vna Aluen. spolii, *prout in eius lib. fol.*

SVMMARIA.

1 *Tutores, curatores, administratores, negotiorum gestores, siue quouis nomine nuncupentur, tenentur conficere librum rationum, & numer. 3.*
2 *Heredes etiam illorum qui administrauerunt aliquid, tenentur ad reddendum rationem.*
3 *Administrator tenetur edere librum administrationis.*
4 *Liber administrationis alicuius negotii, quid cõtinere debeat.*
5 *Iuratur in litem contra administratorem, qui nihil scripsit in libro administrationis, nam dolus, & deceptio præsumitur, nu. 6.*
8 *Dolus administratoris arguitur ex libro confuso per eum producto.*

DECISIO CLVII. seu 3.

LIbros rationum suarum tenentur † conficere tutores, curatores, administratores, negotiorum gestores, siue quouis nomine nuncupentur. *Roma. consilio 413. & consil. 415. & 425. Angel. consil. 175. Deci. consil. 110. post numer. 7.* Quia ista redditio administrationis, nõ solum administratorem sed eius heredem † astringit. *Roma. d. consilio. 413. in princip. Paris. consilio 84. numer. 19. volum. 1. & Ripa respons. 23. colum 1. versic. 3 pramitto. Marfil. Socin. in consilio 148. numer. 6. libro primo.* Et est præcipuum, quod administrator † in administratione rationis, conscribat librum, quem postmodum in redditione

ipsarum rationum exhibere teneatur. *Deci. d.consil.*110.*num*.8. Et in tali libro debent describi † redditus, & fructus, quia percipiuntur ex bonis administratis. *Bart.consi.*150.

Et si in d.libro nihil scriptum fuisset, † dolus & deceptio præsumitur, & contra eum iuratur † in litem, & tenetur ad interesse. *Ange.consil.*176 *aute fi.Fulgo consi.*196.*in prin.Anchar.consil.*316.*colum.*1.*Alexand consi.*74.*num.*2.*lib.*7.*Socin.consi* 46 *in* 2.*dubio.libro*,1.*& consil.* 159.*colum.*1.*lib.*2.*Dec.consil.*178.*num.*2.*& consil.* 19.*colum.*2 *in princ.& consil.* 274.*colum. penult. & in cap.ex parte,el primo post numerum* 5. *de appella.Paris.consil.*89.*volum.*1.*Gozad consi.*17.*nu.* 7.*Grat.responso.*23.*num.*9.*lib.*1 *Afflict.decis* 60. *num* 5.*Ruin.consi.*26.*num.*12.*lib.*5.*Phanu.in tra ctat.de in lit.iurand.in* 2. *par.ante numerum* 30.*& in numer.*35.*& est communis opinio.Rot.decis.*209. *alias* 5.*de probatio.in nou.* Et propterea Domini resoluerunt Paul. Collet. teneri ad reddendum rationem administrationis, alioquin contra eum iurandum esse in litem, ex dolo præcipue suo, qui apparebat ex † quodam libro per eum producto satis confuse tento. Et ita fuit conclusum in vna Romana liquidationis fructuum, coram Domino Augustino die 4. Maii 1551. *prout in eius lib.fol.*113.

SVMMARIVM

1 *Libri visitatorum plene probant quoad pertinentia ad visitationem.*

DECISIO CLVIII. seu 4.

Libri visitationum episcopi quo ad visitationem personarum, sacramentorũ, & aliorum pertinentium ad officium visitaotis, plene † probant. Ita fuit tentum, die 14. Decembris 1551. coram Domino Vestano, i.i vna Conquen. & vide supra in verbo consuetudo.

SVMMARIA

1 *Libri exsistentes in manibus tertia persona, an exhibendi sint actori ad effectum, de quo hic.*

2 *Exhibere tertius quando non teneatur.*

DECISIO CLIX. seu 5.

Libri exsistentes in manib. tertiæ personæ exhibendi non † sunt actori ad effectum illos producendi contra reum, & possessorem, qui non vult vti dicta scriptura contra illum tertium, & quia carta. † in qua sunt scriptæ partitæ, quæ faciũt ad caussam ratione dominii, est illius tertii, qui inuitus non exhibet, nisi scripta sit mandante illo, qui petit exhiberi, glo. est *in l. fraudem, in verbo, edi. versi.quare, ff. de iur fisci. Deci. in cap.*1. *vers.supra est tertius articulus, de probati.num.*59. *& 60.* Et ita tentum die 27. Aprilis 1551. corã Baren. in vna Romana seu Tusculana Calis molariæ.

SVMMARIVM

1 *Libri Chronicorum probant erectionem alicuius officii, vel beneficii.*

DECISIO CLX. seu 6.

Libri Chronicorum † probat erectionẽ aliculus officii, vel beneficii, vt dictum fuit in vna Tholetao.de Gazarda corã Accorambono 8. Iunii 1552.

LIQVIDATIO.

SVMMARIA.

1 *Liquidatio est facienda in parua summa, quãdo testes deponunt de magna, & parua summa.*

2 *Liquidatio in mediocri summa facienda est, quãdo testes deponunt de parua, mediocri, & magna.*

DECISIO CLXI. seu 1.

Liquidatio fructuum, quando fit per testes deponẽtes de magna & parua summa, † debet fieri in illa parua summa, in qua testes sunt concordes: sed si testes deponũt † de parua mediocri, & magna summa, tunc fieri debet secundum mediocrem summã: Ita dixerunt Domini, quod obseruatur in Rota, in caussa Tiburtina meliotamentorum, die 17. Octobr. 1552. coram D. Montisflasconen.

LIS.

SVMMARIA

1 *Lis quando non dicatur introducta.*

2 *Iurisdictionem non tribuit commissio caussæ literis non confectis, & quare.*

3 *Sarnen in reg.de annali q.*45.*nume.*12.*quomodo intelligatur.*

4 *Citationis defectus per comparitionem sanatur, secus si est defectus iurisdictionis.*

5 *Iurisdictionem dare non possunt priuati.*

DECISIO CLXII. seu 1.

Lis non dicitur introducta, quando † cõmittitur caussa literis nõ confectis, nec est derogatum regulæ, licet fuerit reus citatus, & comparuerit. Et ratio est, quia si nõ apparet de literis expeditis, regula de commissionibus caussarum literis non cõfectis obstat, † vt non dicatur tributa iurisdictio, & lis non potest esse sine iurisdictione. *Sarnen in regul de annal.quæst.*45.*colum.*2 *in princi. & colum.*3.*versic. breuiter.* Et ideo non interrumpitur possessio nec annalis, neque triennalis. Non obstat dictum eiusdem † *Sarnen.in d quæstio* 45. *numer.*12.*in regul.de annalis.* Quia loquitur quando esset lis nulla ex defectu citationis, qui per † comparitionem sanatur: secus quando est nulla ex defectu iurisdictionis, vt quando cõmittitur caussa literis non confectis, quia tunc non sanatur per comparitionem, cum priuati † iurisdictionem dare non possint, & ita loquitur. *Roma. consilio.* 400. *incipit, vt elarior reddatur, versicul.*2.*quia sit, & prope fin. versicul.*3. Quia

& ita

Et ita fuit tentum in caussa Maioricen. de Incba, coram Domino Prospero de sancta Cruce, de mense Nouembris 1546. Et hodie 7. Nouembris, coram Domino Vestano in vna Segobien. de villa Castina fuit confirmatum. Et decisum fuit etiam in caussa Tolletana præstimonii, coram Domino Vestano 14. Nouembris 1552. *vt in eius lib. folio 117.*

SVMMARIA.

1 *Lis calumniosa non interrumpit possessionē pacificam, quando dicatur calumniosa nu. 3.*

2 *Possidens quando efficiatur annalis, vel triennalis.*

4 *Caussam iustam litigandi quando quis habuisse dicatur.*

DECISIO CLXIII. seu 2.

1 Lis quando est calumniosa, non † interrumpit possessionem pacificam, vt notat. *Sarnen in regul. de annali quæstio. 45. in fi.* Et 2 interim possidens † efficitur annalis, vel tri- 3 ennalis, nec dicitur lis calūniosa, † si introducens litem habeat primam sententiam in fauorem, quæ postea fuerat reuocata per tres sententias, non tamen ex eisdem actis. Quare videtur habuisse iustā caussam liti- 4 gandi † *ad decis. decimam, de dol. & contumac. nonou.* Et ita fuit dictum in caussa Segobien. de villa Castina, coram Domino Vestano 21. Nouembris 1552. *vt in eius libro folio 127.*

SVMMARIVM.

1 *Lis quando non dicatur exsistere de iure nec de facto.*

DECISIO CLXIV. seu 3.

1 Lis non dicitur exsistere nec de iure, nec de facto, si fuerit † mota per procuratores, de quorum mandato bene non cōstat. *Rot. decisione 2. de rerum permutat. in antiquioribus. Cassado. decisione 6. de dol. & contumac. & decisione 5. vt lit. pend.* Et ita tentum in caussa Seguntina integræ portionis, coram Domino Guidobono 18. Martii 1552. *vt in eius libro fol. 49.*

SVMMARIVM.

1 *Lis dicitur introducta licet commissio fuerit obtenta per assertos procuratores, si constat de aliqua ratificatione principalis.*

DECISIO CLXV. seu 6.

1 Lis dicitur introducta † licet commissio fuerit obtenta per assertos procuratores, si tamen constet de aliqua ratificatione principalis, vt fuit tentum in caussa Cauriē. de Calta coram Domino Guidobono 22. Iunii 1552. *vt in eius lib.*

SVMMARIVM

1 *Lis quamuis in partibus agitata interrūpit triennalem possessionem.*

DECISIO CLXVI. seu 5.

1 Lis licet fuerit agitata in partibus, interrumpit tamen trienoalem † possessionem. Ita fuit dictum in caussa Burgen del. Corro, coram episcopo Montisfiasconen. Lunæ 5. Decembris. 1552. *vt in eius lib. fol. 121.*

SVMMARIVM

1 *Lis dicitur durare etiam in personam illorum, qui fuerunt surrogati gratiose, quid autem si surrogatio non sit gratiosa, num. 2.*

DECISIO CLXVII. seu 7.

1 Lis dicitur durare etiam in personam illorum, qui fuerunt surrogati gratiose, & non dicitur exstincta, *vt per Cassado decisio. 1. vt lit. pend.* Secus si surrogatio, † non fuit gratiosa, sed fuit mandatum de surrogando, vel fuit data potestas, vt possit expedire literas in forma gratiosæ surrogationis: quo casu idem est ac si esset maodatum de surrogaodo, *vt per Sarnen. in regul. de annali quæstio. 70.* Ita fuit dictum in caussa Arboren, Archi presbyteratus, coram Domino Vestano 20. Iunii 1552. *vt in eius libro fol. 48.*

SVMMARIA

1 *Lis non dicitur finita licet decretum sit brachium seculare, dummodo non sit exsecutum.*

2 *Lis exstinguitur per mortem naturalem.*

DECISIO CLXVIII. seu 7.

1 Lis finita non dicitur, licet sit decretum brachium seculare, dummodo oon sit † exsecutum. *Gomez. in regul. de annali. q. 44.* Et ita fuit tentum licet incidenter, in vna Pientina patochialis, coram Domino Chissanen, die 8. Iunii 1552. Et ita refert fuisse alias decisum Mohedan. *decisione 150. alias 180. prout in eius lib.* Et lis per mortem 2 naturalem penitus † exstinguitur. *Cassado. decis. 3. vt lit pend.*

SVMMARIA

1 *Lis quando per non nominationem non dicatur introducta.*

2 *Protestationis factæ a procuratore in præsentatione mandati, nihil fieri ipso non citato, effectus.*

3 *Lis introducitur ex solo decreto citationis quoad partem committi curantis caussam, secus quo ad partem conueniendam seu ream, nu. 4.*

DECISIO CLXIX. seu 8.

1 Lis non dicitur † introducta inter Marcellum, & q. Saluatorem, quia in commissione non fuit Saluator nominatus, nec in decreto executionis, vel illius exsecutione, quamuis procurator Marcelli mandatum procuræ præsentauerit, cum † prote- 2 statione, quod nihil fiat nisi ipso citato, qui procurator, nunquam fuit citatus, *clem. 2. vt lit. pend. Rot. decis. 279. in no. Fely. in c. super literis* 3

quo ad partem committentem caussam, ex solo decreto citationis lis introducatur. *Sarnen. in regul. de triennal. quæst 56. Parisi. consil. 45 num 33. volum. 4.* Tamen quo ad aliã partem conueniendum seu ream, non est introducta lis, nisi citatio fuerit exsecura, aut litigiosa. *C de lit. Part. consil. 81. num. 13 lib 4.* Ratio assignatur per Bonifac. *ind. clemen. 2. nume. 15.* Et quia caussa commissa censetur, contra nominatos tantum in commissione, nisi adsit clausula, & omnes alios, &c. *Cassado. decisio. 2. de dolo & contumac.* Nec obstat productio mandati, quia cum illo procuratore non fuit processum, & ita loquitur Rot *decisio. 281. in nou. & Egid. decis. 364. & 556. & Felyn. in cap. cum contingat de rescript.* Et ita fuit tentum, die 28. Martii 1552. coram D. Augustino in vna Auersana beneficiorũ, *prout in eius lib. fol. 76.*

SVMMARIA.

1 *Lis pro derelicta quando dicatur habita. & numer. 2.*
3 *Stabilimenta postea impetrata, quando sint valida.*
4 *Lis noua quando dicatur.*

DECISIO CLXX. seu 9.

1 Lis habita videtur pro derelicta post cẽtum, & plures annos, quamuis constet de litis pendentia quæ durat perpetuo, *ca. penulti. de iud. cap. fin. de probatio. Barbat. in cap. de caussis. de offic. deleg.* licet non dicatur finita ad 2 effectum, quod stabilimenta impetrata, & facta pendẽte lite sint inualida, etiam quod lis pro derelicta habeatur, *vt dicit Cassado. decisio. 5. vt lit. pend. & Sarnen super regula de tri-* 3 *ennal. quæst. 16.* Ideo stabilimenta postmodũ impetrata valida sunt, & eo maxime: quia postmodum fuit prosecuta vigore nouæ 4 commissionis, & sic fuit † noua lis. Et ita fuit tentum die 4. Aprilis 1552. In vna Neapolitana iurisdictionis, coram Domino Augustino *prout in eius lib.*

SVMMARIA.

1 *Lis, quando dicatur finita.*
2 *Lis finitur per sententiam iudicis.*
3 *Liti finem imponit Papæ sententia.*

DECISIO CLXXI. seu 10.

1 Lis per Bullam † Leonis, quæ narrabat sententiam processus, & omnia acta ac Bullam Alexandri in fauorem communitatis Amatricis, & illa omnia reuocabat, finita dicitur. Et ratio est: quia quemadmo2 dum per sententiam † iudicis lis finitur, *Rota, vt lit pend. decisi. 10. in nou. & decis. 2. in fi cod. titu.* Ita per Bullam Leonis continentẽ sen3 tentiam Papæ, † dum per ipsam controuersiæ finem imponit, *l. 1. ff. de re iudic.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii, coram Domino Guidobono in vna Asculana exemtionis Gabellarum, *vt in eius libr fol. 115.*

SVMMARIA.

1 *Lis dicitur exstincta, quando possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit possessionem.*
2 *Lis exstincta, quando dicatur, quo ad cedentem tantum.*
3 *Litigiosum quando non dicatur beneficium, & num. 4.*
5 *Lis non dicitur finita nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni, intellige, quando res iudicata est contra possessorem secus si pro possessore, num. 6.*

DECISIO CLXXII. seu 11.

1 Lis exstincta † dicitur quãdo possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit posses2 sionem: sed quo ad cedentem † tantum fuit exstincta lis, quo vero ad duos alios collitigantes, qui erant cõdemnati per sententiam, & rem iudicatam, & contra ipsos agebatur tantum pro expensis non dicitur beneficium litigiosum, quia ipsi non tenẽtur 3 nisi ad expensas, & lis super expensis † non 4 facit beneficium litigiosum. Non obstat, quod lis non dicatur finita † nisi per rem 5 iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni. *Sarnen. in regul de annali quæstio. 44. numer. 4. & 5.* Quia procedit, quando res iudicata est 6 contra possessorem, secus est si est pro possessore. Et ita fuit tentum die 12. Octob. 1552. coram Domino Augustino in vna Rauennaten. canonicatus.

LITERÆ.

SVMMARIA.

1 *Literarum expeditionis diligentia non prodest acceptandi beneficium vacans & cadens in sua exspectatiua.*
2 *Gratia est perfecta, quando supplicatio est signata & expedita, nec requiritur literarum expeditio de iure communi.*
3 *Collatio non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi.*

DECISIO CLXXIII. seu 1.

1 Literarum expeditionis diligentia † non prodest acceptanti beneficium vacans, & cadens in sua exspectatiua, quia de iure communi non est necessaria † literarum 2 expeditio, sed eo ipso, quod supplicatio est signata & expedita, gratia est perfecta, *Bald. in l. humanum, C. de legib. Cardin. in tractat. clemen. Gemin. & Franc. in proœmio 6 & late Felyn. & Deci. in rubri. de constitut. Gemin. consil. 106. colum. 3. Cassado decisio 8. de restitut. spoliat. Rebuff super concordatis de mandat. apostol § & versi. literas pag. 258. & 259.* Ideo cum gratia sit perfecta, etiam sine literarum expeditione non prohibetur acceptatio, & collatio 3 † non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi, *capit. si tibi absenti.* de

de præbend. in sexto. Barto. & alii in l. qui absent. de donatio. Et alias fuit decisum per tres positiones, coram bon. mem. Ioan. Mohcdano, *vt refert Peregrinus Fabius in suis decisionibus in titul. de conces. præbend. decisione 7.* Et ita hodie 24. Aprilis 1553. in vna Brachanen. Monasteriorum, coram dicto Accorambono Decano fuit confirmatum.

SVMMARIA.

1 *Iudicare tenetur auditor secundum literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, etiam quod de mala expeditione opponatur.*

2 *Expeditores soli habent cognitionem discordantiarum literarum Apostolicarum, & numer. 4.*

3 *Præsumendum est pro officialibus in his, quæ consensum respiciunt.*

5 *Agens ad spolium debet prius actionem habere, nam sine illa nemo experitur.*

6 *Possessorem vincere melius est ex non iure surrogati, quam alter vitiose ingrediatur.*

7 *Spoliatoris oppositio quando pertinens dicatur.*

DECISIO CLXXIV. seu 2.

Literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, Auditor sequi, & secundum 1 illas iudicare † tenetur, etiam quod opponatur male fuisse expeditas, & non concordare cum mandato ad resignandum, cum 2 hæc discordantiæ cognitio † ad expeditores pertineat, qui eas sine consensu expedi- 3 re non valent, & in iis, quæ † consensum respiciunt, pro officialibus præsumendú est, *gloss. & Doctor. in l. si quis decurio. C. de falsis.* Et 4 cum dubitaretur, an † literæ discordantes a mandato in iudicio possessorio essent remittendæ ad corrigendum, Domini dixerunt, quod sic in casu, de quo tunc agebatur, de quo vide *in alia decisio. infra in versicul. subrogationem & in versi. colorem tit.* Ratio est, 5 quia antequam quis agat † ad spolium, debet habere actionem, & sine actione nullus experitur, ne detur vitiosus ingressus ad 6 litẽ, & quia melius † est, ꝙ possessor vincat ex non iure subrogati, & remaneat in sua possessione, licet iniusta, quam quod alter vitiose ingrediatur. *Staphil. in tractat. de literis gratiæ & iustitiæ, folio 184. in prima impressione. Rota decisione 419. in antiqu.* & oppositio 7 † spoliatoris est pertinens in isto iudicio. Et ita tentum die 12. Iunii 1553. in vna Lucana canonicatus, & præbendæ, coram Accorambono.

SVMMARIA

1 *Literæ resignationis, quando dicantur bene expeditæ.*

2 *Consensus vbi requiritur in aliquo actu sufficit, vt quandocunque præstetur.*

3 *Forma dicitur inducta quando datur aliquid per prius, & posterius.*

4 *Forma illa respicit expeditores, quæ vult consensum ante expeditionem præstari.*

5 *Forma data per regulam, expeditoribus, licet non fuerit ab ipsis seruata, tamen partibus nocere nõ debet.*

DECISIO CLXXV. seu 3.

Literæ resignationis dicuntur † bene ex- 1 peditæ, licet consenserit procurator nõ idoneus, quando post expeditionem alter 2 procurator bonus cõsensum præstitit, quia vbi consensus requiritur in aliquo actu, sufficit, quod quandocunque præstetur, *vt per Iaso & alios in l. si quis mihi bona, §. iussum, de acquir. hered. Rota decisione 3. de confess. in fin. in nou.* Nec obstat, quod quando datur † ali- 3 quid per prius, & posterius, quod dicatur pro forma datum. *vt per Felyn in capitu. cum dilecta, versicul. 6. signum, de rescript.* Quia respondetur, quod illa forma, quod consensus præstetur ante expeditionem literarũ, respicit ipsos expeditores, † non autem 4 partes illas, quæ expediri volunt: & ideo dicta regula non est de dandis. Vnde si forma per regulam erat † data expeditoribus, quã- 5 uis illam ipsi non seruauerint; non debet nocere illi, qui expediuit. Et per hæc fuit per dominos saluata expeditiu literarum resignationis Alfonsi Iunioris factæ in Andream Velam, vt in caussa Segobiẽ de villa Castin. coram Vestano, die 17. Octobr. 1552.

LITIGATOR.

SVMMARIA

1 *Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali, quis non dicatur.*

2 *Sententia prima in fauorem istam litigandi caussam probat.*

DECISIO CLXXVI. seu 4.

Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali non dicitur ille, qui † habu- 1 it infra annum sententiam in fauorem, licet fuerit reuocata per tres sententias cõformes, non tamen ex eisdem actis, quia propter primam sententiam videtur † ha- 2 buisse iustam caussam litigandi, *vt est decisio. Rot. 10. de dol. & contumac. in nou.* Et ita fuit decisum in caussa Segobiẽ. de villa Castin 20. Nouemb. 1552. coram D. Vestano.

LITIGIOSVM.

SVMMARIA.

1 *Litigiosum quando efficitur beneficium.*

2 *Verba, cum toto negotio principali, denotãt caussam petitorii.*

3 *Actor dubiam eius intentionem declarare potest.*

DECISIO CLXXVII. seu 1.

Litigiosum efficitur beneficium si est cõmota caussa a principio tam † super spo- 1 lio, quam iactationib. & toto negotio principali, quia illa verba (cum toto negotio

3 quo ad partem committentem caussam, ex solo decreto citationis lis introducatur. *Sarnen. in regul. de triennal. quæst 56. Parisi. consil. 45 num 33. volum. 4.* Tamen quo ad aliā partem conueniendum seu ream, non est 4 introducta lis, nisi citatio fuerit exsecuta, aut litigiosa. *C de lit. Part. consi. 81. num. 13 lib 4.* Ratio assignatur per Bonifac. *ind. clemen. 2. nume. 15.* Et quia caussa commissa censetur contra nominatos tantum in commissione, nisi adsit clausula, & omnes alios, &c. *Cassado. decisio. 2. de dolo & contumac.* Nec obstat productio mandati, quia cum illo procuratore non fuit processum, & ita loquitur Rot *decisio. 281. in nou. & Ægid. decis. 364. & 556. & Felyn. in cap. cum contingat de rescript.* Et ita fuit tentum, die 28. Martii 1552. coram D. Augustino in vna Auersana beneficiorū, *prout in eius lib. fol. 76.*

SVMMARIA.

1 Lis pro derelicta quando dicatur habita. & numer. 2.

3 Stabilimenta postea impetrata, quando sint valida.

4 Lis noua quando dicatur.

DECISIO CLXX. seu 9.

1 Lis habita videtur pro derelicta post centum, & plures annos, quamuis constet de litis pendentia quæ durat perpetuo, *ea. penulti. de iud. cap. fin. de probatio. Barbat. in cap. de 2 caussis. de offic. deleg.* licet non dicatur finita ad effectum, quod stabilimenta impetrata, & facta pendēte lite sint inualida, etiam quod lis pro derelicta habeatur, *vt dicit Cassado. decisio. 5. vt lit. pend. & Sarnen super regula de tri-3 ennal. quæst. 16.* Ideo stabilimenta postmodū impetrata valida sunt, & eo maxime: quia postmodum fuit prosecuta vigore nouæ 4 commissionis, & sic fuit † noua lis. Et ita fuit tentum die 4. Aprilis 1552. In vna Neapolitana iurisdictionis, coram Domino Augustino *prout in eius lib.*

SVMMARIA.

1 Lis, quando dicatur finita.

2 Lis finitur per sententiam iudicis.

3 Liti finem imponit Papæ sententia.

DECISIO CLXXI. seu 10.

1 Lis per Bullam † Leonis, quæ narrabat sententiam processus, & omnia acta ac Bullam Alexandri in fauorem communitatis Amatricis, & illa omnia reuocabat, finita dicitur. Et ratio est: quia quemadmo-2 dum per sententiam † iudicis lis finitur, *Rota, vt lit pend. decis. 10. in nou. & decis. 2. in fi eod. titu.* Ita per Bullam Leonis continentē sen-3 tentiam Papæ, † dum per ipsam controuersiæ finem imponit, *l. 1. ff. de re iudic.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii, coram Domino Guidobono in vna Asculana exemtionis Gabellarum, *vt in eius libr fol. 115.*

SVMMARIA.

1 Lis dicitur exstincta, quando possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit possessionem.

2 Lis exstincta, quando dicatur, quo ad cedentem tantum.

3 Litigiosum quando non dicatur beneficium, & num. 4.

5 Lis non dicitur finita nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni, intellige, quando res iudicata est contra possessorem secus si pro possessore, num. 6.

DECISIO CLXXII. seu 11.

1 Lis exstincta † dicitur quādo possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit posses-2 sionem: sed quo ad cedentem † tantum fuit exstincta lis, quo vero ad duos alios collitigantes, qui erant cōdemnati per sententiam, & rem iudicatam, & contra ipsos agebatur tantum pro expensis non dicitur be-3 neficium litigiosum, quia ipsi non tenētur 4 nisi ad expensas, & lis super expensis † non facit beneficium litigiosum. Non obstat, 5 quod lis non dicatur finita † nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni. *Sarnen. in regul de annali quæst 10. 44. numer. 4. & 5.* Quia procedit, quando res iudicata est 6 contra possessorem, secus est si est pro possessore. Et ita fuit tentum die 12. Octob. 1552. coram Domino Augustino in vna Rauenaten. canonicatus.

LITERÆ.

SVMMARIA.

1 Literarum expeditionis diligentia non prodest acceptandi beneficium vacans & cadens in sua exspectatiua.

2 Gratia est perfecta, quando supplicatio est signata & expedita, nec requiritur literarum expeditio de iure communi.

3 Collatio non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi.

DECISIO CLXXIII. seu 1.

1 Literarum expeditionis diligentia † non prodest acceptanti beneficium vacans, & cadens in sua exspectatiua, quia de iure communi non est necessaria † literarum 2 expeditio, sed eo ipso, quod supplicatio est signata & expedita, gratia est perfecta. *Bald. in l. humanum, C. de legib. Cardin. in proœm. clemen. Gemin. & Franc. in proœmio 6 & late Felyn. & Deci. in rubri. de constitut. Geminia. consil. 106. colum. 3. Cassado decisio 2. de restitut. spoliat. Rebuff super concordatis de mandat. apostol § 5. versi. literas pag. 258. & 259.* Ideo cum gratia sit perfecta, etiam sine literarum expeditione non prohibetur acceptatio, & collatio † non tribuit plenum ius non secuta acce-3 ptatione ex parte prouisi, *capit. si tibi absenti.*

de

de prabend. in sexto. Barto. & alii in l. qui absenti. de donatio. Et alias fuit decisum per tres positiones, coram bon. mem. Ioan. Moheda-no, *vt refert Peregrinus Fabius in suis decisionibus in titul. de concess. prabend. decisione 7.* Et ita hodie 24. Aprilis 1553. in vna Brachanen. Monasteriorum, coram dicto Accorambono Decano fuit confirmatum.

SVMMARIA.

1 *Iudicare tenetur auditor secundum literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, etiam quod de mala expeditione opponatur.*
2 *Expeditores soli habent cognitionem discordantiarum literarum Apostolicarum, & num. 4.*
3 *Præsumendum est pro officialibus in his, qua consensum respiciunt.*
5 *Agens ad spolium debet prius actionem habere, nam sine illa nemo experitur.*
6 *Possessorem vincere melius est ex non iure surrogati, quam alter vitiose ingrediatur.*
7 *Spoliatoris oppositio quando pertinens dicatur.*

DECISIO CLXXIV. seu 2.

Literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, Auditor sequi, & secundum 1 illas iudicare † tenetur, etiam quod opponatur male fuisse expeditas, & non concordare cum mandato ad resignandum, cum 2 hæc discordantiæ cognitio † ad expeditores pertineat, qui eas sine consensu expedi- 3 re non valent, & in iis, quæ † consensum respiciunt, pro officialibus præsumendū est, *gloss. & Doctor. in l. si quis decurio. C de falsis.* Et 4 cum dubitaretur, an † literæ discordantes a mandato in iudicio possessorio essent remittendæ ad corrigendum, Domini dixerunt, quod sicin casu, de quo tunc agebatur, de quo vide *in alia decisio. infra in versicul. subrogationem & in versi. colorem tit.* Ratio est, 5 quia antequam quis agat † ad spolium, debet habere actionem, & sine actione nullus experitur, ne detur vitiosus ingressus ad 6 litē, & quia melius † est, q possessor vincat ex non iure subrogati, & remaneat in sua possessione, licet iniusta, quam quod alter vitiose ingrediatur. *Staphil. in tractat de literis gratia & iustitia, folio 184. in prima impressione. Rota decisione 419. in antiqu.* & oppositio 7 † spoliatoris est pertinens in isto iudicio. Et ita tentum die 12. Iunii 1553. in vna Lucana canonicatus, & præbendæ, coram Accorambono.

SVMMARIA

1 *Literæ resignationis, quando dicantur bene expeditæ.*
2 *Consensus vbi requiritur in aliquo actu sufficit, vt quandocunque præstetur.*
3 *Forma dicitur inducta quando datur aliquid per prius, & posterius.*
4 *Forma illa respicit expeditores, qua vult consensum ante expeditionem præstari.*
5 *Forma data per regulam, expeditoribus, licet non fuerit ab ipsis seruata, tamen partibus nocere nō debet.*

DECISIO CLXXV. seu 3.

Literæ resignationis dicuntur † bene expeditæ, licet consenserit procurator nō 1 idoneus, quando post expeditionem alter procurator bonus cōsensum præstitit, quia 2 vbi consensus requiritur in aliquo actu, sufficit, quod quandocunque præstetur, *vt per Iaso & alios in l. si quis mihi bona, §. iussum, de acquir. hered. Rota decisione 3. de confess. in fin. in nou.* Nec obstat, quod quando datur † ali- 3 quid per prius, & posterius, quod dicatur pro forma datum. *vt per Felyn in capitu. cum dilecta, versicul. 6. signum, de rescript.* Quia respondetur, quod illa forma, quod consensus præstetur ante expeditionem literarū, respicit ipsos expeditores, † non autem 4 partes illas, quæ expediri volunt: & ideo dicta regula non est de dandis. Vnde si forma per regulam erat † data expeditoribus, quā 5 uis illam ipsi non seruauerint, non debet nocere illi, qui expediuit. Et per hæc fuit per dominos saluata expeditio literarum resignationis Alfonsi Iunioris factæ in Andream Velam, vt in caussa Segobiē de villa Castin. coram Vestano, die 17. Octobr. 1552.

LITIGATOR.

SVMMARIA

1 *Litigator calumniosus ad effectum regula de annali, qui non dicatur.*
2 *Sententia prima in fauorem istam litigandi caussam probat.*

DECISIO CLXXVI. seu 4.

Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali non dicitur ille, qui † habu- 1 it infra annum sententiam in fauorem, licet fuerit reuocata per tres sententias cōformes, non tamen ex eisdem actis, quia propter primam sententiam videtur † ha- 2 buisse iustam caussam litigandi, *vt est decisio. Rot. 10. de dol. & contumac. in nou.* Et ita fuit decisum in caussa Segobiē. de villa Castin 20. Nouemb. 1552. coram D. Vestano.

LITIGIOSVM.

SVMMARIA.

1 *Litigiosum quando efficitur beneficium.*
2 *Verba, cum toto negotio principali, denotāt caussam petitorii.*
3 *Actor dubiam eius intentionem declarare potest.*

DECISIO CLXXVII. seu 1.

Litigiosum efficitur beneficium si est cōmissa caussa a principio tam † super spo- 1 lio, quam iactationib. & toto negotio principali, quia illa verba (cum toto negotio

quo ad partem committentem caussam, ex solo decreto citationis lis introducatur. *Sarnen. in regul. de triennal. quæst 56. Parisi. consil. 45 num 33. volum. 4.* Tamen quo ad aliã partem conueniendum seu ream, non est introducta lis, nisi citatio fuerit executa, aut litigiosa. *C de lit. Part. consi. 81. num. 13 lib 4.* Ratio assignatur per Bonifac. *in d. clemen. 2. nume. 15.* Et quia caussa commissa censetur, contra nominatos tantum in commissione, nisi adsit clausula, & omnes alios, &c. *Cassado. decisio. 2. de dolo & contumac.* Nec obstat productio mandati, quia cum illo procuratore non fuit processum, & ita loquitur Rot *decisio. 281. in nou. & AEgid. decis. 364. & 556. & Felyn. in cap. cum contingat de rescript.* Et ita fuit tentum, die 28. Martii 1552. coram D. Augustino in vna Auersana beneficiorũ, *prout in eius lib. fol. 76.*

SVMMARIA.

1 Lis pro derelicta quando dicatur habita. & numer. 2.

3 Stabilimenta postea impetrata, quando sint valida.

4 Lis noua quando dicatur.

DECISIO CLXX. seu 9.

Lis habita videtur pro derelicta post cẽtum, & plures annos, quamuis constet de litis pendentia quæ durat perpetuo, *ca. penulti. de iud. cap. fin. de probatio. Barbat. in cap. de caussis. de offic. deleg.* licet non dicatur finita ad effectum, quod stabilimenta impetrata, & facta pendẽte lite sint inualida, etiam quod lis pro derelicta habeatur, *vt dicit Cassado. decisio. 5. vt lit. pend. & Sarnen super regula de triennal. quæst. 16.* Ideo stabilimenta postmodũ impetrata valida sunt, & eo maxime: quia postmodum fuit prosecuta vigore nouæ commissionis, & sic fuit † noua lis. Et ita fuit tentum die 4 Aprilis 1552. In vna Neapolitana iurisdictionis, coram Domino Augustino *prout in eius lib.*

SVMMARIA.

1 Lis, quando dicatur finita.

2 Lis finitur per sententiam iudicis.

3 Litis finem imponit Papæ sententia.

DECISIO CLXXI. seu 10.

Lis per Bullam † Leonis, quæ narrabat sententiam processus, & omnia acta ac Bullam Alexandri in fauorem communitatis Amatricis, & illa omnia reuocabat, finita dicitur. Et ratio est: quia quemadmodum per sententiam † iudicis lis finitur, *Rota, vt lit pend. decisi. 10. in nou. & decis. 2. in fi eod. titu.* Ita per Bullam Leonis continentẽ sententiam Papæ, † dum per ipsam controuersiæ finem imponit, *l 1. ff. de re iudic.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii, coram Domino Guidobono in vna Asculana exemtionis Gabellarum, *vt in eius libr fol. 115.*

SVMMARIA.

1 Lis dicitur exstincta, quando possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit possessionem.

2 Lis exstincta, quando dicatur, quo ad cedentem tantum.

3 Litigiosum quando non dicatur beneficium, & num. 4.

5 Lis non dicitur finita nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni, intellige, quando res iudicata est contra possessorem. secus si pro possessore, num. 6.

DECISIO CLXXII. seu 11.

Lis exstincta † dicitur quãdo possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit possessionem: sed quo ad cedentem † tantum fuit exstincta lis, quo vero ad duos alios collitigantes, qui erant cõdemnati per sententiam, & rem iudicatam, & contra ipsos agebatur tantum pro expensis non dicitur beneficium litigiosum, quia ipsi non tenẽtur nisi ad expensas, & lis super expensis † non facit beneficium litigiosum. Non obstat, quod lis non dicatur finita † nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni. *Sarnen. in regul de annali quæstio. 44. numer. 4. & 5.* Quia procedit, quando res iudicata est contra possessorem, secus est si est pro possessore. Et ita fuit tentum die 12. Octob. 1552. coram Domino Augustino in vna Rauennaten. canonicatus.

LITERÆ.

SVMMARIA.

1 Literarum expeditionis diligentia non prodest acceptandi beneficium vacans & cadens in sua exspectatiua.

2 Gratia est perfecta, quando supplicatio est signata & expedita, nec requiritur literarum expeditio de iure communi.

3 Collatio non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi.

DECISIO CLXXIII. seu 1.

Literarum expeditionis diligentia † non prodest acceptanti beneficium vacans, & cadens in sua exspectatiua, quia de iure communi non est necessaria † literarum expeditio, sed eo ipso, quod supplicatio est signata & expedita, gratia est perfecta, *Bald. in l. humanum, C. de legib. Cardin. in procem. clemen. Gemin. & Franc. in proœmio 6 & late Felyn. & Deci. in rubri. de constitut. Geminia. consil. 106. colum. 3. Cassado decisio 8. de restitut. spoliat. Rebuff. super concordatis de mandat. apostol § 1 versi. literas pag. 258. & 259.* Ideo cum gratia sit perfecta, etiam sine literarum expeditione non prohibetur acceptatio, & collatio † non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi, *capit. si tibi absenti.*

de

de præbend. in sexto. Barto. & alii in l. qui absent. de donatio. Et alias fuit decisum per tres positiones, coram bon. mem. Ioan. Mohedano, *vt refert Peregrinus Fabius in suis decisionibus in titul. de conces. præbend. decisione 7.* Et ita hodie 24. Aprilis 1553. in vna Brachanen. Monasteriorum, coram dicto Accorambono Decano fuit confirmatum.

SVMMARIA.

1 *Iudicare tenetur auditor secundum literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, etiam quod de mala expeditione opponatur.*

2 *Expeditores soli habent cognitionem discordantiarum literarum Apostolicarum, & numer 4.*

3 *Præsumendum est pro officialibus in his, quæ consensum respiciunt.*

5 *Agens ad spolium debet prius actionem habere, nam sine illa nemo experitur.*

6 *Possessorem vincere melius est ex non iure surrogati, quam alter vitiose ingrediatur.*

7 *Spoliatoris oppositio quando pertinens dicatur.*

Decisio CLXXIV. seu 2.

Literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, Auditor sequi, & secundum 1 illas iudicare † tenetur, etiam quod opponatur male fuisse expeditas, & non concordare cum mandato ad resignandum, cum 2 hæc discordantiæ cognitio † ad expeditores pertineat, qui eas sine consensu expedire non valent, & in iis, quæ † consensum re- 3 spiciunt, pro officialibus præsumendũ est, *gloss. & Doctor. in l. si quis decurio. C de falsis.* Et 4 cum dubitaretur, an † literæ discordantes a mandato in iudicio possessorio essent remittendæ ad corrigendum, Domini dixerunt, quod sic in casu, de quo tunc agebatur, de quo vide *in alia decisio. infra in versicul. subrogationem & in versi. colorem tit.* Ratio est, 5 quia antequam quis agat † ad spolium, debet habere actionem, & sine actione nullus experitur, ne detur vitiosus ingressus ad 6 litẽ, & quia melius † est, q̃ possessor vincat ex non iure subrogati, & remaneat in sua possessione, licet iniusta, quam quod alter vitiose ingrediatur. *Staphil. in tractat. de literis gratiæ & iustitiæ, folio 184. in prima impressione. Rota decisione 419. in antiqu.* & oppositio 7 † spoliatoris est pertinens in isto iudicio. Et ita sentum die 12. Iunii 1553. in vna Lucana canonicatus, & præbendæ, coram Accorambono.

SVMMARIA

1 *Literæ resignationis, quando dicantur bene expeditæ.*

2 *Consensus vbi requiritur in aliquo actu sufficit, vt quandocunque præstetur.*

3 *Forma dicitur inducta quando datur aliquid per prius, & posterius.*

4 *Forma illa respicit expeditores, quæ vult consensum ante expeditionem præstari.*

5 *Forma data per regulam expeditoribus, licet non fuerit ab ipsis seruata, tamen partibus nocere nõ debet.*

Decisio CLXXV. seu 3.

Literæ resignationis dicuntur † bene expeditæ, licet consenserit procurator nõ 1 idoneus, quando post expeditionem alter procurator bonus cõsensum præstitit, quia 2 vbi consensus requiritur in aliquo actu, sufficit, quod quandocunque præstetur, *vt per Iaso & alios in l. si quis mihi bona, §. iussum, de acquir. hered. Rota decisione 3. de confess. in fin. in nou.* Nec obstat, quod quando datur † ali- 3 quid per prius, & posterius, quod dicatur pro forma datum. *vt per Felyn in capitu. cum dilecta, versicul. 6. signum, de rescript.* Quia respondetur, quod illa forma, quod consensus præstetur ante expeditionem literarũ, respicit ipsos expeditores, † non autem 4 partes illas, quæ expediri volunt: & ideo dicta regula non est de dandis. Vnde si forma per regulam erat † data expeditoribus, quã- 5 uis illam ipsi non seruauerint, non debet nocere illi, qui expediuit. Et per hæc fuit per dominos saluata expeditio literarum resignationis Alfonsi Iunioris factæ in Andream Velam, vt in caussa Segobiẽ de villa Castin. coram Vestano, die 17. Octobr. 1552.

LITIGATOR.

SVMMARIA

1 *Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali, quis non dicatur.*

2 *Sententia prima in fauorem istam litigandi caussam probat.*

Decisio CLXXVI. seu 4.

Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali non dicitur ille, qui † habu- 1 it infra annum sententiam in fauorem, licet fuerit reuocata per tres sententias cõformes, non tamen ex eisdem actis, quia propter primam sententiam videtur † ha- 2 buisse iustam caussam litigandi, *vt est decisio. Rot. 10. de dol. & contumac. in nou.* Et ita fuit decisum in caussa Segobiẽ. de villa Castin 20. Nouemb. 1552. coram D. Vestano.

LITIGIOSVM.

SVMMARIA.

1 *Litigiosum quando efficitur beneficium.*

2 *Verba, cum toto negotio principali, denotãt caussam petitorii.*

3 *Actor dubiam eius intentionem declarare potest.*

Decisio CLXXVII. seu 1.

Litigiosum efficitur beneficium si est cõmissa caussa a principio tam † super spo- 1 lio, quam iactationib. & toto negotio principali, quia illa verba (cum toto negotio

3 quo ad partem committentem caussam, ex solo decreto citationis lis introducatur. *Sarnen. in regul. de triennal. quæst 56. Parisi. consil. 45 num 33. volum. 4.* Tamen quo ad aliã partem conueniendam seu ream, non est 4 introducta lis, nisi citatio fuerit exsecuta, aut litigiosa. *C de lit. Part. consi. 81. num. 13 lib 4.* Ratio assignatur per Bonifac. *in d. clemen. 2. nume. 15.* Et quia caussa commissa censetur, contra nominatos tantum in commissione, nisi adsit clausula, & omnes alios, &c. *Cassado decisio. 2. de dolo & contumac.* Nec obstat productio mandati, quia cum illo procuratore non fuit processum, & ita loquitur Rot *decisio. 281. in nou. & Ægid. decis. 364. & 556. & Felyn. in cap. cum contingat de rescript.* Et ita fuit tentum, die 28. Martii 1552. coram D. Augustino in vna Auersana beneficiorũ, *prout in eius lib. fol. 76.*

SVMMARIA.

1 Lis pro derelicta quando dicatur habita. & numer. 2.

3 Stabilimenta postea impetrata, quando sint valida.

4 Lis noua quando dicatur.

DECISIO CLXX. seu 9.

1 Lis habita videtur pro derelicta post centum, & plures annos, quamuis constet de litis pendentia quæ durat perpetuo, *ca. penulti. de iud. cap. fin. de probatio. Barbat. in cap. de* 2 *caussis. de offic. deleg.* licet non dicatur finita ad effectum, quod stabilimenta impetrata, & facta pendẽte lite sint inualida, etiam quod lis pro derelicta habeatur, *vt dicit Cassado, decisio. 5. vt lit. pend. & Sarnen super regula de tri-* 3 *ennal. quæst. 16.* Ideo stabilimenta postmodũ impetrata valida sunt, & eo maxime: quia postmodum fuit prosecuta vigore nouæ 4 commissionis, & sic fuit † noua lis. Et ita fuit tentum die 4. Aprilis 1552. In vna Neapolitana iurisdictionis, coram Domino Augustino *prout in eius lib.*

SVMMARIA.

1 Lis, quando dicatur finita.

2 Lis finitur per sententiam iudicis.

3 Liti finem imponit Papa sententia.

DECISIO CLXXI. seu 10.

1 Lis per Bullam † Leonis, quæ narrabat sententiam processus, & omnia acta ac Bullam Alexandri in fauorem communitatis Amatricis, & illa omnia reuocabat, finita dicitur. Et ratio est: quia quemadmo- 2 dum per sententiam † iudicis lis finitur, *Rota. vt lit pend. decisi. 10. in nou. & decis. 2. in fi eod. titu.* Ita per Bullam Leonis continentẽ sen- 3 tentiam Papæ, † dum per ipsam controuersiæ finem imponit, *l. 1. ff. de re iudic.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii, coram Domino Guidobono in vna Asculana exemtionis Gabellarum, *vt in eius libr fol. 115.*

SVMMARIA.

1 Lis dicitur exstincta, quando possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit possessionem.

2 Lis exstincta, quando dicatur, quo ad cedentem tantum.

3 Litigiosum quando non dicatur beneficium, & num. 4.

5 Lis non dicitur finita nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni, intellige, quando res iudicata est contra possessorem secus si pro possessore, num. 6.

DECISIO CLXXII. seu 11.

1 Lis exstincta † dicitur quãdo possessor cedit liti, & ex cessione actor habuit posses- 2 sionem: sed quo ad cedentem † tantum fuit exstincta lis, quo vero ad duos alios collitigantes, qui erant cõdemnati per sententiam, & rem iudicatam, & contra ipsos agebatur tantum pro expensis non dicitur be- 3 neficium litigiosum, quia ipsi non tenẽtur 4 nisi ad expensas, & lis super expensis † non facit beneficium litigiosum. Non obstat, 5 quod lis non dicatur finita † nisi per rem iudicatam, quæ sit mandata exsecutioni. *Sarnen. in regul. de annali quæstio. 44. numer. 4. &* 6 *5.* Quia procedit, quando res iudicata est contra possessorem, secus est si est pro possessore. Et ita fuit tentum die 12. Octob. 1552. coram Domino Augustino in vna Rauennaten. canonicatus.

LITERÆ.

SVMMARIA.

1 Literarum expeditionis diligentia non prodest acceptandi beneficium vacans & cadens in sua exspectatiua.

2 Gratia est perfecta, quando supplicatio est signata & expedita, nec requiritur literarum expeditio de iure communi.

3 Collatio non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi.

DECISIO CLXXIII. seu 12.

1 Literarum expeditionis diligentia † non prodest acceptanti beneficium vacans, & cadens in sua exspectatiua, quia de iure 2 communi non est necessaria † literarum expeditio, sed eo ipso, quod supplicatio est signata & expedita, gratia est perfecta, *Bald. in l. humanum, C. de legib. Cardin. in proœm. clemen. Gemin. & Franc. in proœmio 6 & late Felyn. & Deci. in rubri. de constitut. Geminia. consil. 106. colum. 3. Cassado decisio 2. de restitut. spoliat. Rebuff. super concordatis de mandat. apostol § verst. literas pag. 258. & 259.* Ideo cum gratia sie perfecta, etiam sine literarum expeditione non prohibetur acceptatio, & collatio 3 † non tribuit plenum ius non secuta acceptatione ex parte prouisi, *capit si tibi absenti. de*

de prabend. in sexto. Barto. & alii in l. qui absenti. de donatis. Et alias fuit decisum per tres positiones, coram bun. mem. Ioan. Mohedano, vt refert Peregrinus Fabius in suis decisionibus in titul. de concess. prabend. decisione 7. Et ita hodie 24. Aprilis 1553. in vna Brachanen. Monasteriorum, coram dicto Accorambono Decano fuit confirmatum.

SVMMARIA.

1 Iudicare tenetur auditor secundum literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, etiam quod de mala expeditione opponatur.
2 Expeditores soli habent cognitionem discordantiarum literarum Apostolicarum, & numer. 4.
3 Præsumendum est pro officialibus in his, quæ consensum respiciunt.
5 Agens ad spolium debet prius actionem habere, nam sine illa nemo experitur.
6 Possessorem vincere melius est ex non iure surrogati, quam alter vitiose ingrediatur.
7 Spoliatoris oppositio quando pertinens dicatur.

DECISIO CLXXIV. seu 2.

Literas Apostolicas expeditas, & in actis productas Auditor sequi, & secundum 1 illas iudicare † tenetur, etiam quod opponatur mala fuisse expeditas, & non concordare cum mandato ad resignandum, cum 2 hæc discordantiæ cognitio † ad expeditores pertineat, qui eas sine consensu expedi- 3 re non valent, & in iis, quæ † consensum respiciunt, pro officialibus præsumendum est, gloss. & Doctor. in l. si quis decurio. C de falsis. Et 4 cum dubitaretur, an † literæ discordantes a mandato in iudicio possessorio essent remittendæ ad corrigendum, Domini dixerunt, quod sic in casu, de quo tunc agebatur, de quo vide in alia decisio infra in versicul. subrogationem & in versi. colorem tit. Ratio est, 5 quia antequam quis agat † ad spolium, debet habere actionem, & sine actione nullus experitur, ne detur vitiosus ingressus ad 6 litẽ, & quia melius † est, quod possessor vincat ex non iure subrogati, & remaneat in sua possessione, licet iniusta, quam quod alter vitiose ingrediatur. Staphil. in tractat. de literis gratia & iustitia, folio 184. in prima impressione. Rota decisione 419. in antiqu. & oppositio 7 † spoliatoris est pertinens in isto iudicio. Et ita tentum die 12. Iunii 1553. in vna Lucana canonicatus, & præbendæ, coram Accorambono.

SVMMARIA

1 Literæ resignationis, quando dicantur bene expeditæ.
2 Consensus vbi requiritur in aliquo actu sufficit, vt quandocunque præstetur.
3 Forma dicitur inducta quando datur aliquid per prius, & posterius.
4 Forma illa respicit expeditores, quæ vult consensum ante expeditionem præstari.
5 Forma data per regulam expeditoribus, licet non fuerit ab ipsis seruata, tamen partibus nocere nõ debet.

DECISIO CLXXV. seu 3.

Literæ resignationis dicuntur † bene ex- 1 peditæ, licet consentiret procurator nõ idoneus, quando post expeditionem alter 2 procurator bonus cõtentum præstitit, quia vbi consensus requiritur in aliquo actu, sufficit, quod quandocunque præstetur, vt per Iaso & alios in l. si quis mihi bona, §. iussum, de acquir. hered. Rota decisione 3. de confess. in fin. in nou. Necobstat, quod quando datur † ali- 3 quid per prius, & posterius, quod dicatur pro forma datum. vt per Felyn in capitu. cum dilecta, versicul. 6. signum, de rescript. Quia respondetur, quod illa forma, quod consensus præstetur ante expeditionem literarũ, respicit ipsos expeditores, † non autem 4 partes illas, quæ expediri volunt: & ideo dicta regula non est de dandis. Vnde si forma per regulam erat † data expeditoribus, quã 5 uis illam ipsi non seruauerint, non debet nocere illi, qui expediuit. Et per hæc fuit per dominos saluata expeditio literarum resignationis Alfonsi Iunioris factæ in Andream Velam, vt in caussa Segobiẽ de villa Castin. coram Vestano, die 17. Octobr. 1552.

LITIGATOR.

SVMMARIA

1 Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali, quis non dicatur.
2 Sententia prima in fauorem istam litigandi caussam probat.

DECISIO CLXXVI. seu 4.

Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali non dicitur ille, qui † habu- 1 it infra annum sententiam in fauorem, licet fuerit reuocata per tres sententias cõformes, non tamen ex eisdem actis, quia propter primam sententiam videtur † ha- 2 buisse iustam caussam litigandi, vt est decisio. Rot. 10. de dol. & contumac. in nou. Et ita fuit decisum in caussa Segobiẽ. de villa Castin. 20. Nouemb. 1552. coram D. Vestano.

LITIGIOSVM.

SVMMARIA.

1 Litigiosum quando efficitur beneficium.
2 Verba, cum toto negotio principali, denotãt caussam petitorii.
3 Actor dubiam eius intentionem declarare potest.

DECISIO CLXXVII. seu 1.

Litigiosum efficitur beneficium si est cõ- missa caussa a principio tam † super spo- 1 lio, quam in actionib. & toto negotio principali, quia illa verba (cum toto negotio

de prabend. in sexto. Barto. & alii in l. qui absentt. ff. de donatio. Et alias fuit decisum per tres positiones, eotam bon. mem. Ioan. Moheda no, *ut refert Peregrinus Fabius in suis decisionibus in titul. de concess. prabend. decisione 7.* Et ita hodie 24. Aprilis 1553. in vna Brachanen. Monasteriotu n, eoram dicto Accotambono Decano fuit confirmatum.

SVMMARIA.

1 Iudicare tenetur auditor secundum literas Apostolicas expeditas, & in actis productas, etiam quod de mala expeditione opponatur.

2 Expeditores soli habent cognitionem discordantiarum literarum Apostolicarum, & numer. 4.

3 Præsumendum est pro officialibus in his, qua consensum respiciunt.

5 Agens ad spolium debet prius actionem habere, nam sine illa nemo experitur.

6 Possessorem vincere melius est ex non iure surrogati, quam alter vitiose ingrediatur.

7 Spoliatoris oppositio quando pertinens dicatur.

DECISIO CLXXIV. seu 2.

Literas Apostolicas expeditas, & in actis productas Auditor sequi, & secundum 1 illas iudicare † tenetur, etiam quod opponatur mal: fuisse expeditas, & non concordate cum mandato ad resignandum, cum 2 hæc discordantiæ cognitio † ad expeditores pertineat, qui eas sine consensu expedi-3 re non valent, & in iis, quæ † consensum respiciunt, pro officialibus præsumendú est, *gloss. & Doctor. in l. si quis decurio. C. de falsis.* Et 4 cum dubitaretur, an † literæ discordantes a mandato in iudicio possessorio essent remittendæ ad corrigendum, Domini dixerunt, quod sicin casu, de quo tunc agebatur, de quo vide *in alia decisio infra in versicul. subrogationem & in versi. colorem tit.* Ratio est, 5 quia antequam quis agat † ad spolium, debet habere actionem, & sine actione nullus experitur, ne detur vitiosus ingressus ad 6 litē, & quia melius † est, q possessor vincat ex non iure subrogati, & remaneat in sua possessione, licet iniuste, qu am quod alter vitiose ingrediatur. *Staphil. in tractat. de literis gratiæ & iustitiæ, folio 184. in prima impressione. Rota decisione 419. in antiqu.* & oppositio 7 † spoliatoris est pertinens in isto iudicio. Et ita tentum die 12. Iunii 1553. in vna Lucana canonicatus, & præbendæ, coram Accorambono.

SVMMARIA

1 Literæ resignationis, quando dicantur bene expeditæ.

2 Consensus vbi requiritur in aliquo actu sufficit, ut quandocunque præstetur.

3 Forma dicitur inducta quando datur aliquid per prius, & posterius.

4 Forma illa respicit expeditores, qua vult consensum ante expeditionem præstari.

5 Forma data per regulam expeditoribus, licet non fuerit ab ipsis seruata, tamen partibus nocere nō debet.

DECISIO CLXXV. seu 3.

Literæ resignationis dicuntur † bene expeditæ, licet consentiens procurator nō 1 idoneus, quando post expeditionem alter procurator bonus cōsensum præstitit, quia 2 vbi consensus requiritur in aliquo actu, sufficit, quod quandocunque præstetur, *ut per Iaso & alios in l. si quis mihi bona, §. iussum, de acquir. hered. Rota decisione 3. de confess. in fin. in nou.* Necobstat, quod quando datur † ali-3 quid per prius, & posterius, quod dicatur pro forma datum. *ut per Felyn in capitu. cum dilecta, versicul. 6. signum, de rescript.* Quia respondetur, quod illa forma, quod consensus præstetur ante expeditionem literarū, respicit ipsos expeditores, † non autem 4 partes illas, quæ expediri volunt: & ideo dicta regula non est de dandis. Vnde si forma per regulam erat † data expeditoribus, quā 5 si illam ipsi non seruauerint, non debet nocere illi, qui expediuit. Et per hæc fuit per dominos saluata expeditio literarum resignationis Alfonsi Iunioris factæ in Andream Velam, vt in caussa Segobiē de villa Castin. coram Vestano, die 17. Octobr. 1552.

LITIGATOR.

SVMMARIA

1 Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali, quis non dicatur.

2 Sententia prima in fauorem istam litigandi caussam probat.

DECISIO CLXXVI. seu 4.

Litigator calumniosus ad effectum regulæ de annali non dicitur ille, qui † habu-1 it infra annum sententiam in fauorem, licet fuerit reuocata per tres sententias cōformes, non tamen ex eisdem actis, quia propter primam sententiam videtur † ha-2 buisse iustam caussam litigandi, *ut est decisio. Rot. 10. de dol. & contumac. in nou.* Et ita fuit decisum in caussa Segobiē. de villa Castin. 20. Nouemb. 1552. coram D. Vestano.

LITIGIOSVM.

SVMMARIA.

1 Litigiosum quando efficitur beneficium.

2 Verba, cum toto negotio principali, denotāt caussam petitorii.

3 Actor dubiam eius intentionem declarare potest.

DECISIO CLXXVII. seu 1.

Litigiosum efficitur beneficium si est cōmmunita caussa a principio tam † super spo 1 lio, quam in actionib. & toto negotio principali, quia illa verba (cum toto negotio

2 † principali) denotant caussam petitorii. *Cassado.decisio 6 de rescript. & 9.de caus possess.& prop.numer.13.* Non obstat, quod pro parte actus procedatur in solo possessorio, & suspensum sit petitorium, quia caussa nihilominus commissa reperitur in petitorio per 8 illa verba: alioquin actor † dubiam suam intentionem declarare posset, *l. si quis intentione ambigua. ff. de iudic.* Et ita fuit tentum, cotā Domino Chissanen. in vna Pientina sancti Leonardi die 30. Maii 1552. *prout in eius libro folio 213. Et vide supra in verbo commissio.*

SVMMARIA.

1 *Litigiosa caussa non probatur, si testes probant litem, cum primo & secundo, non autem cum tertio.*

2 *Sarnen. vbi hic declaratur.*

3 *Possessores pacifici, quando alicui non dicantur ad effectum intentionis praescriptionis.*

4 *Negligentia non petentis, quando censeatur.*

DECISIO CLXXVIII. seu 1.

1 Litigiosa caussa cum tertio esse non † probatur, si testes probant litem cum primo, & secondo, & non cum tertio. *l. 1. § 1. ff. de litig. Rebuff in tractat. de pacific. possess numer.* 2 156. Nec obstat, quod † dicit Sarnen. *in regu. de triennal. q. 22.* quia (vt ipse dicit) *numer. 4.* illa regula loquitur in intentione naturali, non in ciuili, & sic quod Domini de Priulis 3 † non dicantur pacifici possessores, quoad effectum intentionis praescriptionis, *Bartol. & alii in l. naturaliter ff. de vsucap.* Et sic illi de Priulis debent esse tuti praescriptione interdicti, quorum bonorum, quo casu ipsa praescriptio non requirit bonam fidem, cū censeatur negligentia non petentis, *l. sunt.* 4 *de praescriptio. 30. annorum*, † *& Bartol. & alii in d. l. naturaliter.* Et ita fuit tentum, cotam Domino Reomano, in vna Romana, die 16. Decembr. 1552.

MANDATVM.

SVMMARIA.

1 *Mādatarius negotio suscepto, tenetur cedere Domino actiones, & instrumenta restituere.*

2 *Dominus an teneatur protestari, contra mandatarium.*

3 *Mandatum an sit consummandum.*

4 *Mandatarius obligatur reddere rationem, & iura restituere, quae obligatio non potest auferri per scientiam mandātis nu. 5.*

6 *Protestatione quando non sit opus.*

7 *Credendum non est cuilibet denuntianti.*

8 *Constare dicitur de veritate quando pars per se vel suum commissarium certificatus est.*

9 *Scientia ex fama, vel aliquorum rumorum probata non praeiudicat, maxime veritate in cōtrarium probata.*

DECISIO CLXXIX. seu 1.

Mandatarius seu procurator negotio 1 suscepto, tenetur cedere Domino actiones, & instrumenta restituere, etiam quod Dominus sciuerit cautiones assecurationum non fuisse perfecte prestitas, nec Dominus † tenetur protestari contra mandatarium. Ratio est, quia mandatum † susceptum per Vincentiū, consummandum est, *iux tex in § mandatum Instit. mandat. & in l. si procuratorem. § dolo ff. eod titu.* Ex quo † mādatu Vincentius erat obligatus Piperatiis reddere rationē, & iura restituere, quae obligatio non potest auferri per scientiam † Piperariorum, qui viderunt ius suum semper durare contra Vincentium, *l. sicut §. non videtur ff quibus mod. pign. vel hypo. soluatur.* Et tunc nō fuit opus † protestatione, quia noua obligatio ex protestatione quaerenda non erat, *l. mora. ff. de vsur. Bartol. in l. non solum, §. mort. numer 50 ff de nou. oper. nunt.* Ideo tenetur Vincentius cedendo actiones, restituere, & dare instrumenta. *Deci. consilio 533 colum 2.* Et quia Piperarii Vincentio negotium commiserunt, cui credere debebant, & non alteri, cum non cuilibet † denuntianti credendum sit, *cap. si beneficia, & ibi gloss. in versic. certiores, ac Ioan. And. & Dominicus de praebend in sexto. Felyn. in cap. cum cōtingat. quarta columna, de rescript. vers. limita. dupliciter.* Et idem Dominicus *in cap. si tibi absenti. numer. 12. de praebend in sexto.* Et tunc de veritate, † constare dicitur, quādo pars per se, vel suum commissarium certificatus est, *tex. est in authen. hodie. C. de repudiis, traditur in cap. in praesentia. de sponsal.* Nec scientia † ex fama, vel aliquorum rumore probata praeiudicat, maxime veritate in contrarium probata, *l. final. vbi Imo. numer. 5. ff de hered. instit.* Et ita fuit tentum in vna Mantuana Saccarorum, coram Domino Reomano, die 20. Februarii 1552.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio quid operetur, & an mandato comparetur, num 2.*

3 *Mandatarius quando teneatur actiones cedere, & instrumenta dare.*

4 *Credendum non est cuilibet.*

5 *Audiens ab aliquo cui non tenetur credere, sibi nō praeiudicat.*

6 *Improbare dicitur qui non approbat.*

DECISIO CLXXX. seu 2.

Mandatum licet datum non sit Vincentio, per Piperarios ad faciendum assecutationes ad rationem 7. vel 8. pro centenatio, tamen adest ratificatio † Piperariorū 1 in eorum literis, in quibus approbant factum Vincentii, quae † ratificatio mandato 2 comparatur, *l. final. C. ad Macedon.* Et est ac si a prin-

a principio mandatum dedisset, *l. si quis mihi bona, §. iussui. de acquiren. heredit. Felyn. in cap. post cessionem, colum. 6. numer. 21. de probatio. & Bald. in l. si qui seruo numer. 1. C. quod cum eo.* Et propterea Vincentius tenetur nedum acti-
3 ones cedere, † verum etiam instrumenta dare, quia licet Piperarii habuerint scientiam assecurationum factarum illo modo, tamen non per hoc negatur, quin assecurationes essent factæ pro summa 4700. vt scripserat Vincentius: si enim factæ fuissent extra tempus, deberet dare instrumenta assecurationum factarum, vt factæ sunt, *l. cum seruus, ff. de conditio. & demonstra.* Nec obstat scientia, quia non erat talis, quæ sibi præiudicaret: nam cuilibet non est credendum,
4 *gloss. in versicul. si certiores,* † *in cap. si beneficia, de prabend. in sexto. Felyn. in ca. cum contingat, num. 4. versi. limita dupliciter, de rescript.* Et ideo in-
5 telligens † ab aliquo, cui non tenetur credere, licet non contradicat, sibi non præiudicat: nam contradicere non tenetur,
6 quamuis non † approbare sit improbare. *Hippolyt. in rubri. de probationi. nu. 246. Barto in l. quo enim. §. primo. numer. 1. ff. rem rat. hab.* Et ita fuit tentum, in vna Mantuana Saccarorum, die 19. Februarii 1552. coram Reomano. Et idem fuit decisum in dicta caussa die 27. Maii dicti anni, quod Vincentio non sufficiat cedere actiones contra Paulũ de Rauenna Piperariis, sed teneatur tradere instrumenta, prout facta fuerunt, licet non in tempore, quod tradat prout sunt, *per text. in l. cum Seius, & l. qui sub conditione in princ. ff. de condit. & demonst.*

SVMMARIA.

1 *Mandatum factum alicui ad petendum census præsentes, & futuros, non se extendit ad petitionem caducitatis.*
2 *Mandata sunt stricti iuris.*
3 *Caducitas non dicitur inducta, nisi per dominum sit declarata, amplia, vt in nu 4.*
5 *Voluntas domini super caducitate debet explicite declarari.*

DECISIO CLXXXI. seu 3.

MAndatum procurationis factũ in personam N. ad petendum census præsentes, & futuros, non se extendit ad petiti-
1 onem caducitatis † ob non factam solutionem in tempore, & procurator petens caducitatem excedit fines mãdati. Ratio est,
2 quia mandata † sunt stricti iuris. *Rota decisio.*
3 *13. de procurat. in nou.* Et quia caducitas † nunquam censetur esse inducta, nisi fuerit declarata per dominum se ita velle, *l. 2. & ibi Bartol. Bald. Ange. Salic. & alii. C. de iur. emphi.*
4 *Decius consilio 138. 2. colum.* Vbi ampliat † procedere, etiam quod esset dictum in instrumento, quod ipso iure, & facto incurratur caducitas, & talis voluntas † debet explicite declarari. *Deci. consilio 146. & Cassad. decisio. 2. de locato, numer. 2.* Et in mandato verbum nullum habetur de caducitate, ergo illam non comprehendit. Et ita fuit tentum in vna Perusina seu Cortonen. census, die 28. Martii 1552. coram Domino Reomano.

SVMMARIA

1 *Mandatum factum a capellanis valet, licet non dicat capitulariter factum, & quare.*
2 *Notario dicenti capellanos capitulariter congregatos fuisse, non creditur. & quare, nu. 3.*
4 *Mandatum consimile habens illi, quod impugnat, non auditur.*

DECISIO CLXXXII. seu 4.

MAndatum factum a capellanis, licet non dicat capitulariter factum, tamẽ bonum † est, quia non constat, quod capellani haberent capitulum, & licet notarius asserat, ipsos capellanos † capitulariter congregatos fuisse, tamen non est credendum notario, quia de hoc non est rogatus. *Felyn. in capit. cum nonnulli, §. sunt & alii, colum. 5. versicu. 1. per id quod habetur, de rescript.* Et quia ille, qui impugnat mandatum factum per capellanos, habet consimile mandatum. Et ita fuit tentum, die 17. Octobris 1552. coram Domino Reomano in vna Tolletan. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Mandatum per literas, quando datum cẽseatur.*
2 *Procurator per literas constituitur.*
3 *Mandatum censetur illi datum, cui iura fuerunt transmissa, & quæ ille produxit.*
4 *Orator Regis nunquid pro ipso Rege admittatur ad defendendam caussam cum cautione de rato, & an vsq; ad sententiam inclusiue, nu. 5.*

DECISIO CLXXXIII. seu 5.

MAndatum datum per literas † censetur, quia per literas constat de voluntate Regis, & per epistolam † procurator constituitur. *Institut. mandati. in principio.* Et quia Rex cum literis misit iura oratori suo, quæ orator † produxit, & sic mandatum datum esse dicitur, *cap. coram. de offic. de leg. vbi Felyn. columna quarta, & ceteri,* & omnes canonistæ. *Roma. consilio. 446. versicul ad secundum dubium.* Vel si dubitetur, an sit datum mandatum, in dubio † orator Portugalliæ ad defendendum caussam cum cautione de rato in ea admitti debet, sed fuit dictum, quod non feratur † sententia pro eo, nisi producat verum & indubitatum mandatum ante sententiam. Et ita fuit tentum, coram Domino Reomano die 5. Decembris 1552.

SVMMARIA

1 *Mandatum speciale ad capiendum possessionem*

lite pendente requiritur, & quare.

2 *Mandatum censetur datum ad capiendum possessionem sine delicto.*

3 *Procurator habens simplex mandatum ad capiendam possessionem, nec habet mandatum ad attendendum, non potest facere Dominum cadere in pœnam.*

DECISIO CLXXXIV. seu 6.

1 MAndatum speciale † ad capiendum possessionem lite pẽdente, & sic ad delictum committendum, & attentandum requiritur, alioquin intelligitur datum ad 2 capiendũ possessionẽ sine delicto, *l. si procurator & ibi Angel. ff. de cond indeb. Rot. decisio. 81. in nou. Felyn in cap. 1 colum 7 vt lite non contesta. Ripa in cap cum inter. de constitut.* Ideo si 3 procurator † habens simplex mandatum ad capiend m possessionem, non habet mandatum ad attentandum nec facit cõstituentem cadere in pœnam. Et ita fuit tẽtum in vna Bononien. locationis coram D. Augustino, d. 14. Martii 1552.

SVMMARIA

1 *Mandatũ per literas missiuas, cuius tenoris fuerit e'textum.*

2 *Procurator per literas constituitur, & solo cõsensu datur, & reuocatur.*

3 *Scriptura priuata non probat intentionem vtilẽ scribentis.*

4 *Procuratoris constitutio fieri non dicitur contra illum, contra quem constituitur.*

5 *Procurator ad caussam admittitur, qualitercũq. constet, quod habeat volũtatem eius, pro quo ad caussam venit.*

6 *Iura ad caussam facientia habens, admittitur tãquam procurator, dummodo non sit persona domestica nu. 7.*

8 *Epistola plene probat intentionem scribentis.*

9 *Relatio quando in dispositione fit ab eo, qui ex sola voluntate habet facultatem disponendi, valet dispositio licet relatio non verificetur.*

DECISIO CLXXXV. seu 7.

MAndatum censetur datum per literas 1 amissiuas, quæ sunt huius † tenoris, videlicet, tu scis, quod Martinus agit contra me super parochiali ecclesia de Caualariis Oxonen. ego considero, quod cum dominatio sua sit istic, in hoc, & in alia re non patior detrimentum, vos estis procurator in 2 olb. pro t cõstat in actis, procurator enim per literas constituitur, & solo consensu datur, & reuocatur, *l. si procuratorem, la prima ff. de procur. clem. 1 de procur.* & etiam tacito cõsensu, *l. qui patitur, ff. mandati.* Et licet I mol. *in d. clementina prima colum. 5. in gloss. in ver. literas,* videatur velle, quod nõ probetur, nam datum ad fauorem scribentis: tamen eius decisio redditur falsa per iura prædicta quam 3 uis enim priuata † scriptura non probet intentionem vtilem scribentis, *l. exemplo C. de probatio.* tamen procuratoris † constitutio 4 non dicitur fieri in præiudicium eius, cõtra quem constituitur, quia non per hoc ipse obligatur, vnde admittitur † procurator, 5 qualitercunque constet, quod habeat voluntatem eius, pro quo ad caussam venit. *Bonifac. de Vit. in d. clemen. 1. numer. 16.* Imo ille qui habet † iura facientia ad caussam, ad- 6 mittitur vt procurator, *cap. præterea, de offic. deleg. Doct. in l. Mauia in princip. ff. solut. matrimon. Rom. consilio 107 numer. 6. libro quarto,* dummodo non sit † persona domestica. 7 *Roma. consilio 44. in fine uendo oubto.* Et si sola scientia hoc operatur, *d. l. qui patitur. Alexand. consilio 80. nume. 5 libro quarto. Iaso. in l. iudice. numer 22. C. de iudic.* Tanto magis hoc debet operari epistola, quæ plene † probat inten- 8 tionem scribentis, *l. Publia. §. si ff. depositi. Rom. consilio 121. numer. 11. lib. 4.* Nec obstat relatio facta ad ea, quæ continentur in mandato, de quo in actis nun constabat: quia quãdo relatio † fit ab eo, qui ex sola volũtate ha- 9 bet facultatem disponendi, & faciendi illũ actum, valet dispositio, dato, quod relatio ipsa non verificetur. *Bartol in l. eum qui § Iulianus, ff de constitut pecun. Dec. in l edita colum. 18 in fin. versic ill. & notandum est. C. de eden.* Et ita fuit tentum, die 17. Aprilis 1551. in vna Oxonen. parochialis de Caualeriis, coram D. Guidobono.

SVMMARIA

1 *Mandatum non censetur datum per literas missiuas, dicentes prout hic.*

2 *Intentio scribentis præualet.*

3 *Data tempus attenditur.*

DECISIO CLXVIII. seu 8.

MAndatum non † censetur datum per 1 literas missiuas, dicentes, præstes consensum in copiis, vt procurator meus, cum Rota habeat huiusmodi literas pro fraudulentis, postea quam apparet de mente resignantis, quod non habeat literas pro mandato, & sic non habebat animum abdicandi a se ius, & iste casus non † est tra- 2 hendus vltra intentionem scribentis, *l. non omnis, ff. si cert pet.* Ad instrumentum productum fuit responsum, quod non prodest: eo quia debet facere, vt extendatur prius consensus, & si extenditur, Rota habebit illum pro bono. Ad mandatum cum ratione, fuit dictum, quod constitutus decessit infra viginti dies, & attenditur tempus † datæ, at- 3 tento, quod constituit & ratificauit, dum esset infirmus. Et ita fuit tentũ die 2 Octobris 1554. coram D. Oradino, in vna Oxeten. Archidiaconatus, confirmando decis. alias in hac eadem caussa factam coram me Caputanqu. 22. Iunii 1552.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Mandatum quando efficax dicatur ad consentiendum translationi pensionis, cum sit datum ad consentiendum regressui, & accessui.*

2 *Maiora expressa in mandato quæ dicantur*

DECISIO CLXXXVII. seu IX.

Mandatum procuratoris datum ad cōsentiendum regressui, & accessui, stāte clausula generali in fine posita, videlicet 1 in præmissis, & circa præmissa: est † efficax vt constitutus consentire possit translationi pensionis. *cle. non potest. de procu. & c. qui ad agendum. eo tit. in 6. vbi omnes. & Decio in cap. sedes. de rescript.* Quia non sunt de maioribus expressis. Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1552. coram domino Vestano in vna Tolletana pensionis.

SVMMARIA.

1 *Mandatum procuratoris, quando non reuocetur morte mandantis.*

2 *Satisdatio præstita per procuratorem tantum operatur quantum litis contestatio, quo ad effectū vt res non dicatur integra, & etiam quo ad effectum transmittendi instantiam. num. 3.*

4 *Litis contestatio, quid operetur in prima instantia.*

DECISIO CLXXXVIII. seu X.

1 Mandatum procuratoris nō reuocatur morte mandantis, quando mandans satis dedit de iudicio sisti. *l. iuxta. & l. si defunctus ff. de procurat.* Quia res non est integra, vt dicit *glo. 2. versi. respondeo in d. l. si defunctus. & ibi Barto. versi. vtrum satisdatio. & Alber. ibi. col. 1. vers. sed tu dic. Ang. colum. prim. vers. sequitur in textu. idem voluit Bartol. in l. si ante acceptam. colum. prim. versi oppo. ff. de iudi. Card. in clement. fi. col. 3. versi. oppono in eo, quod gla. de procur. Soci. in regu. 254. in nana fallentia. Dec. in cap. relatum. col. 2. versi. notandum tamē est. de offi. delegati. Ioan de Platea. in §. recte. vers. sed an satisdatio. Io. Faber. in §. item si ad. col. 5. versi. non obstat. Institut. mandati.* Et tantum operatur satisdatio † præstita per procuratorem, quantum litis contestatio, quo ad 2 effectum, vt res non dicatur integra, & ad hunc effectum isti duo casus æquiparātur. *Salic. in l. mandatum. col. 5 in decima positione. C. mandati. & in l. inter eos col. 3. versi. parro, 7. ff. eod.* Et etiam quo ad effectum † transmit- 3 tendi instantiam, & litis contestatio opera- 4 tur in prima instantia tantum, vt dicatur quis effectus dominus litis, & satisdatio operetur. Et ita fuit tentum die 16. Nouem. 1551. coram Capisucco, in vna Florentina legatorum.

SVMMARIA.

1 *Mandatum procuratoris non reuocatur morte mandantis, quando procurator præstitit cautionem de iudicio sisti, quo ad omnes instantias.*

2 *Satisdatio quoad omnes instātias operatur litis contestationem, & facit desinere rem esse integram.*

3 *Integra res, quando esse desinat.*

4 *Satisdationis cum clausula quandocunq; vis.*

5 *Satisdationis verba esse possunt ita late cocepta, vt vim suam extendant etiam ad alias instantias.*

DECISIO CLXXXIX. seu II.

Mandatum procuratoris nō † reuoca- 1 tur morte mandātis, quando procurator præstitit cautionem de iudicio sisti quo ad omnes instantias, quia satisdatio † 2 quo ad omnes instantias operatur litis cōtestationem, & facit desinere rem esse integram. *glo. est in l. si defunctus. ff. de procur. & ibi Alber. col. 1. vers. iudice. & Ang. colum. 1. vers. sequitur. Bart. in l. si ante acceptum. col. penult. versi. oppono, & videtur. ff. de iudic. fol. Card. in clem. fin. col. 3. versi. oppono in ea quod. glo. de procur. Soci. in reg. 254. Fallen. 9. Dec in cap. relatum. colu. 2. vers. notandum tamen est, de offic. deleg.* Et res desinit esse integra per † satis- 3 dationem procuratoris, sicut per litis contestationem, & quo ad hunc effectum isti duo casus idem operantur. *Salyc. in l. mandatum. in 10. appositione. col. 5 C. mandati. & in l. inter eas. col. 3. versi. oppono. 7. ff. ad eod. Hippolyt. in rubr. de fideiuss. num. 108.* Et quando satisdatio † de iudicio sisti, non est data simpliciter, sed quandocunq;, ita vt caussa ap- 4 pellationis etiam sit comprehensa, nulli dubium est, quod porrigit effectum suum vltra quam porrigeret litis contestatio in prima instantia, Et ideo dicit Hippol. vbi supra. Quod verba satisdationis possunt ita 5 late concepta esse, vt vim suam extendant etiam ad alias instantias, vt dicit Albe. *in l. Iulianus. colum. 3. ad fin. ff. qui satisd. cogan.* Et quando dicit, non est data simpliciter, sed quandocunque, non exspirat per sententiam. *Alexand in l. 2. §. in fideiussorem. col. 2. ff. qui satisd. cog. & ibi Ias.* Et idem si dictum sit quandocunque curiæ placuerit. *Bartol. in l. si quis rerum. ff. de custo. & exhib. reorum.* Et ita tentum die 27. Nouemb. 1551. coram do. Capisucco in vna Florentina legatorum.

SVMMARIA.

1 *Mandatum factum ab octo ordinariis ecclesiæ Burgen. non capitulariter congregatis ad lites, & caussas non præiudicat duodecim aliis de capitulo non vocatis.*

2 *Mandatum faciendum a collegio vel vniuersitate quæ requirat.*

4 *Sententia lata contra aliquos de capitulo, non præiudicat ceteris, licet præiudicat illis paucis vti singulis num. 4.*

N 4

DECISIO CXC. seu XII.

Mandatum factum ab octo ordinariis ecclesiæ Burgen. non capitulariter congregatis ad lites, & caussas, non †obest respectu aliorum duodecim portionariorũ, qui non fuerũt vocati, & in constitutione procuratoris nõ interuenerunt, quia in mãdato † faciendo a collegio vel vniuersitate illa requiruntur, posita per Bal. *in l. nulli. ff. quod cuiuscunque vniuersitatis no.* videlicet conuocatio facta auctoritate superioris, locus capitularis, modus conuocandi, & quod interuenerit maior pars, & propterea sententia † lata contra portionarios, & eorum vniuersitatem, respectu vniuersitatis, non valet, quia ille procurator constitutus non erat procurator vniuersitatis, sed bene præiudicat dicta sententia portionariis, † vt singulis, & sic contra illos octo, qui constituerunt procuratorem sustinetur. Et ita tentum die 9. Decembris 1551. coram domino Capisucco, in vna Burgẽsi iuris votandi, *vt in eius lib. fol. 41.*

SVMMARIA.

1 *Mandatum quando restrictum dicatur contra capitulum vnum, vel omnes comprehendat.*
2 *Decisio Rotæ 171. in nouis, & Milu vbi hic, declaratur.*
3 *Mandata sunt stricti iuris.*
4 *Mandatum extenditur cõtra illum contra quẽ censetur facta commissio.*
5 *Mandatum extenditur ad præcedentia, & sequentia.*
6 *Mandatum extenditur ad alias personas in connexis.*
7 *Delegati iurisdictio extenditur ad personas non nominatas in commissione ratione connexitatis.*
8 *Singulares personæ quando in mandato fuerint comprehensæ.*

DECISIO CXCI. seu XIII.

Mandatum factum per Solanum in personam Alphonsi ad prosequendum, & pertractandum literas, & processus in omnibus, & per omnia, contra quoscunque interesse putantes, & ad intimandum episcopo & capitulo tanquam exsecutoribus, ad quos pertinet traditio possessionis, ac contra illos protestandum, & ad capiendum possessionem, & fructus exigendũ, & si necesse fuerit super omnib. & singulis præmissis, & eorum occasione litigãdum: dubitabatur an esset restrictum † contra capitulũ tantum, vel potius esset contra omnes, & præsertim contra illos, qui se opponebant, & pro generalitate, facere videbatur. *text. in l. 2. versi. furiosus. ff. de iur. codicil* vbi dicitur, furiosum in omnibus & per omnia haberi loco absentis, scilicet quo ad confectionem codicillorum, qui tex. loquitur, vbi tractatur de consensu, & voluntate, & sic applicando ad casum nostrum mandatum Solani erat ad prosequẽdum, & pertractandum in omnibus, & per omnia literas regressus, & processum desuper fulminatum, & sic literæ, & processus sunt termini relati, quos, & in eis contenta potest, & debet prosequi dictus procurator contra omnes oppositores. Sed Gabriel se opposuit, ergo contra eum est constitutus procurator Alphõnsus a Solano, & contra eundem Gabrielem extenditur mandatũ. Nec obstat † *decis. dominorum 171. in nou. & Mil. in repertorio. in versic. procurator, si est cõstitutus contra certam personam.* Quia ibi fuit constitutus procurator ad litigãdum contra certam personam tantum, & ideo clausula generalis restringitur contra eundem, quia mandata sunt stricti iuris: secus in isto † mandato, quia erat clausula generalis, cõtra quoscunque interesse putantes, cum clausula ad lites & mandatum extenditur † contra illum, contra quem censetur facta commissio. Ad hoc vt ad finem datæ commissionis perueniatur, etiam contra personas non nominatas in mandato. *l. ad legatum cum ibi notat. per Barto. ff. de procurat.* Quia mandatum † extenditur ad præcedentia, & sequentia. *l. ad rem mobilem. ff. eod. Ias. in l. si procurator. C. eod. tit.* Prætetea in connexis † mandatum extenditur ad alias personas. *Ias. post Paul. de Castr. in l. 1. in 2. colum. C. de transa. Fely. in cap. translato. col. 3. versi. adde notabile, de consti.* Et in simili dicitur de delegato, † quod eius iurisdictio ratione connexitatis, extenditur ad personas non nominatas in commissione. *Fely. inc. 1. & glos. col. 2. versi. limita. de offi. delegati.* Et extenditur contra personas impedientes etiam nõ nominatas in commissione. *cap. 1. & ibi in glo. in verb. impediens. de offi. dele.* Et probant illa verba processus fulminati, ibi vniuersis & singulis, & propter clausulam, ad lites † fuit etiam dictum, quod comprehendantur etiam personæ singulares. Et ita tentũ die 11. Maii 1551. coram dom. Batensi in vna Gerundiensi Scholasticæ.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad resignandum in manibus Ordinarii ad fauorem certæ personæ, pure vel simpliciter, dicitur simoniacum, & quare. num. 2.*

DECISIO CXCII.

Mandatum ad resignandum in manibus ordinarii, licet dicat in fauorẽ † certæ personæ, & pure, & simpliciter, & possit interpretari simoniace, & non simoniace, tamẽ interpretãdũ est simoniace. Quoniã in manib. ordinarii † resignari non

non potest ad fauorem alicuius, & præsumitur fraudulentum tale mandatum. Ita tentum in vna Vicen. Præceptoriæ coram Decano sub die Mercurii 9. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Mandatum cũ clausula, vt mandatarius nihil faciat, nisi ipso iterum certiorato, exspirat morte mandãtis.*

2 *Bal. in l. post dotem. col. 2. ff. solut. matrimon. reprobatur.*

DECISIO CXCIII.

MAndatum factum alicui, vt nihil faciat, nisi mãdatario de nouo certiorato, exspirat † morte mandãtis, nec mãdatarius aliquid facere potest nisi adsit noua voluntas mandãtis, *vt per Alex. in l. cẽtesimis. §. fina. col. fi. & ibi Iaso. num. 14. de verbo obligat.* Et est communis opinio, quicquid dicat Bal. † *in l. post dotem. col. 2. ff. solut. matr. qui reprobatur, vt per Ias. in d. l. centesimis. §. fin. num. 14. de verb. obligat.* Et ita fuit tentum in caussa Segobien. de Villa Costin. corã do. Vestano 29. Aprilis 1552.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum quod præsumatur de tempore antiquo.*

DECISIO CXCIV.

MAndatum, quod præsumatur de tẽpore antiquo. *iuxta decis. Cassad. tertiam, de procurat.* intelligitur † in iudicialibus, & quando solemnitas extrinseca est enuntiata in instrumento, videlicet si diceretur talis syndicus, vel procurator, de cuius mandato fuit rogatus talis, vel, put constat in actis mei notarii, *vt per Abb. & Fely. in c. sicut. de re iud.* Et ita fuit dictum in caussa Capuana montium, coram do. Vestano 29. April. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de surrogando, & potestas data alicui, vt expedire possit in forma gratiosa, sunt paria, & quare. num. 2.*

DECISIO CXCV.

MAndatum de surrogando, & potestas data alicui, vt expedire possit in forma gratiosa, sunt idem † inter se, nec differunt a surrogatione gratiosa, *vt per Sarnen. in regu. de annali. q. 70.* Quia primus † non sustinet litem in surrogatã, secundus sustinet litẽ. *Cassa. deci. 1. vt lit. pend.* Ita fuit decisum in caussa Arboresi Archipresbyteratus 20. Iunii 1552. coram Barẽ.

SVMMARIA.

1 *Mandatum datum ad caussam cum potestate appellandi, & substituendi, an sit sufficiens pro substitutione alterius procuratoris, ad litigandũ in caussa appellationis, in curia, & num. 3.*

2 *Mandatum speciale requiritur ad litigandum in curia.*

4 *Clausula ad appellandum effectus.*

DECISIO CXCVI.

MAndatum datum ad caussam, cum potestate etiam appellandi, & substituendi, fuit dubitatum, num † esset sufficiens pro substitutione alterius procuratoris ad litigandum in caussa appellationis in curia? Et dubium faciebat deci. Ægid. 249. quæ dicit, quod requiritur † speciale mandatum ad litigandum in curia, cum graue sit in curia litigare. Contrarium † tamen decisum fuit in caussa Vrbeuetan. permutationis rectrarum coram episcopo Montisflasconen. Veneris 16. Decembris 1552. quia in mandato aderat clausula, † & appellandum, & sic verisimiliter potuit cogitare, quod possit a d Romanam curiam appellare, cum ciuitas Vrbeuetan. sit sub ditione sedis Apost. Præterea Dominus Iacob. Puteus antiquior Auditor Rotæ dicebat, quod Ægidii decisio loquebatur in terminis. c. eordi. Et sic diuersis, ex quibus non infertur iuribus vulgaribus. Et ideo quod mandatum fuit sufficiens.

SVMMARIA.

1 *Mandata quando non dicantur correspectiua.*

2 *Coniecturæ cessant in claris.*

3 *Actus non dicitur fieri in continenti quando qs diuertit ad extraneos actus.*

4 *Simonia vt inducatur, considerandus est actus necessitatis aliquid faciendi.*

DECISIO CXCVII.

MAndata non dicuntur correspectiua, vt ex eis colligatur simonia, † si vno die fuit vnum confectum sub his verbis, videlicet ad resignandũ pure, libere & simpliciter in manibus Papę, vel habentis auctoritatẽ, & aliud mandatũ est cõfectũ per diem postea: primo, quia in claris † non est locus coniecturis. *l. continuus § cum ita. de verb. obl.* Vnde si in primo dicitur, ad resignandum pure, libere, & simpliciter, licet aliud mandatum ad retrocedendum, tamẽ illa verba supradicta non sonant in aliquã correspectiuitatem, *vt consuluit Cor. consi fi. num. 14. & seq. versi. nec enim obstat. vol. 1.* Nec in continenti † dicitur actus factus, quando qui diuertit ad extraneos actus vt hic, cum vno die vnum mandatum sit factum & alio die aliud. Secundo per Deci. *Cassad. 2. de symonia.* vbi consideratur actus † necessitatis aliquid faciendi ad inducendum symoniã. Et ita fuit decisum in caussa Pampilonen. Prioratus corã do. Guidob 20. Iunii 1552.

MANVTENTIO.

SVMMARIA.

1 *Manutentionis mandatum habet naturam interdicti retinendæ.*

2 *Possessionem antiquã continuans, nihil innouat.*

Decisio CXCVIII.

1 Manutentionis mandatum † habet naturam interdicti retinendę, quod habet locum, si rei possessio ante litem contestatam probetur. *Bar. in l. ait prætor. §. quod ait. num. 2. & 14. ff. uti possidetis. §. hodie. institu. de interdict.* Et potest concedi lite pendente, quia per continuationem † possessionis 2 antiquæ nihil innouatur. *Imol. in clem. si. vt lit. pend. Alex. in l. 1. in additio. ad Bart. C. de litig.* Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. In vna Burgensi iurispatronatus coram dom. Guidobono.

Svmmaria.

1 *Manuteneri vnus non debet, quando alius occupat possessionem.*

2 *Doctores loquentes, quod possessio continuetur in heredem, loquuntur, quando per statutum ita disponitur.*

3 *Statuti Bononien. de continuatione possessionis in heredem intellectus, & num. 4.*

Decisio CXCIX.

1 Manuteneri non debet Comes Romeus, quia † Comes Philippus occupat castrorum possessionem, & 2 Doctores † loquentes, quod possessio in heredem continuetur, loquūtur, quando per statutum ita disponitur, adeo vt non detur 3 vacatio possessionis, sed statutum † Bononiense tollit effectum possessionis iuris, non autem naturalem possessionem, prout dicimus in vltimo, in possessione beneficii reseruati, propter decretum irritans, *ad Cassad. decis. 1. de restit. spoliat.* Et statutum præ- 4 dictum, † non tollit possessionem naturalē antea captam per alium: nam non impeditur capiens, quin eam habeat & retineat, & per illam detentionem impeditur tale mādatum de manutenendo Comite Romeo. *l deniq. ex quibus causs. in poss. eatur.* Et ita fuit tentum die 6. Aprilis 1554. coram dom. Octadinu, in vna Bononiensi de Pepulis.

Svmmarivm.

1 *Manutentionis mandatum non datur quando possessio non est clara, sed intricata & offuscata a possessione alterius & ratio num. 2.*

Decisio CC.

1 In eadem caussa die 16. Maii 1554. fuit tentum, quod mandatum, † de manutenendo non datur, quando possessio non est clara sed intricata, & offuscata, a possessione Comitis Philippi. Et ratio est: quia partes 2 possunt deuenire ad arma. Et ita fuit dictū deueniendum esse ad coniecturas. Bartol. *in l. si duo. ff. vti possidetis.* Videlicet quod videatur de titulo, & super petitorio coram eodem Dom. Ocadinn in eadem caussa.

Svmmarivm.

1 *Episcopus debet manuteneri in quasi possessione exercēdi iurisdictionem, quo ad omnes eius subditos etiā inuitos, in qualibet parte suæ diœcesis, & quare.*

Decisio CCI.

Manuteneri debet episcopus in quasi 1 possessione exercādi iurisdictionē † quoad omnes eius subditos, in quacunque parte suæ diœcesis, etiam inuitos, quia fundatam habet intentionem suam de iure communi, *capitul. venerabilibus.* &c. *& cap. de Xenodochiis. de releg. domi. Clem. 1. vbi glo. communiter approbata, in verbo aut earum. de foro compet.* Et ita fuit tentum in caussa Tirasonensi Iurisdictionis coram D. Achille 20. Maii, & vide supra *in verbo episcopus in quacunq. parte.*

Svmmaria.

1 *Manuteneri debet episcopus cum capitulo in quasi possessione exercitii iurisdictionis caussarū criminalium.*

2 *Episcopus sine capitulo non potest caussas criminales cognoscere de iure communi.*

Decisio CCII.

Manuteneri debent episcopus † & 1 capitulum in quasi possessione exercitii iurisdictionis, quam habent tam episcopus, quam capitulum super cognitione caussarum criminalium, quoniā 2 episcopus † caussas criminales sine capitulo de iure comūni cognoscere non potest. *cap. episcopus nullus. 15. q. 7.* Et ita fuit terminatum in caussa Conquensi iurisdictionis coram dom. Achille 29 Maii 1551.

MATRIMONIVM.

Svmmaria.

1 *Matrimonium ex quibus dicatur probatum.*

2 *Alimenta debentur filia legitima.*

3 *Impedimentum sciuisse vnum ex coniugibus nō sufficit cum bona fide alterius ad caussandam illegitimitatem, & nu. 4.*

Decisio CCIII.

Matrimonium esse † probatum etiam 1 cum communi reputatione tam patris Mariæ, quam aliorum, vt aliqua esse dicatur legitima, & naturalis, resolutum fuit in vna Romana status, pro Illust. d. Maria Vrsina, contra Illust. D. Paulum Iordanū, & Abbatem, coram dom. Ch. ffanensi, die 8. Iunii 1552. Et propterea, quod debeantur sibi Mariæ vti legitimæ alimenta, † nec 2 obstat, quod sit probatum impedimentum consanguinitatis in 3 grad. quod D. Neapulio pater sciebat: quia non concludit necessario, quod D. Claudia vxor ipsius sciuerit impedimentum, & sufficit bona † fi 3 des vnius ex coniugibus. *c. ex tenore. qui fil. sint legi. Cass. de sponsal. dec. vnica.* Et propter ignorantiam vnius. s. vxoris, pater † pote- 4 rat reputare filium legitimum, & naturalē.

Rui.

Rui. consi. 100 *& consilio* 108. *lib.* 3.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium non esse clandestine contractũ quomodo probetur.*
2 *Matrimonium de iure communi non est publicandum in ecclesia, neque edicta praecedere debent.*
3 *Fama & publica vox matrimonii excludit clandestinitatem.*
4 *Clandestinitatem matrimonii excludunt qualitas nobilitatis, generis, & ætatis coniugum. Item quando interuenit pater sposæ valde nobilis. num.* 5.
6 *Clandestinitas cessat per tractatus praecedentes.*
7 *Clandestinum matrimonium dici non potest coram secretis testibus celebratum.*

DECISIO CCIV.

1 MAtrimonium non est clandestine† contractum per Neapuleonem Vrsinum cum dom. Claudia in arce Montisfortini, in quadam camera, in qua erant plures personæ vtriusque sexus, dicente verba sponsalia Petro de Neptunino Archipresbytero dicti Castri, vt moris est in illis partibus, si Neapuleo dedit annulum, & subarrauit eandem do. Claudiam, seruatis solemnitatibus in præmissis fieri solitis, atq̃ eo quod de sero dicti Neapulio, & Claudia dormiuerunt insimul, & de mane fuit publice diuulgatum, quod consummauerunt matrimonium, & publice reputabantur, & tenebantur pro coniugibus, prout ipsi inter se etiam reputabant, & tenebantur pro coniugibus, & testes deponunt præmissa fieri vidisse, & audiuisse. Ratio est, qa
2 non † requiritur de iure communi, quod sit publicarum in ecclesia, nec quod præcedant edicta, sed satis est, quod in conspectu fidelium, & testium contractum fuerit, nisi consuetudo aliud disponat. *Abb. & Præpos. in c. cum inhibitio. de clandestin. despon. Paris. consi.* 13. *num.* 12 *lib.* 2. *Ruin consi.* 51. *num.* 25. *lib.* 5. Et statim illo celebrato, orta est publi-
3 ca vox † & fama, quæ prorsus excludit clãdestinitatem. *Bald. in l.* 2. *C. de his, qui ex publ.*
4 *rat. lib.* 10. & quia inter ipsos coniuges erat æqualitas nobilitatis, generis, & ætatis, quę facit cessare clãdestinitatem quę ex disparitate consideratur. *Barba. consi.* 45. *col. fi. lib.*
5 1. & quia interuenit † pater Claudiæ, qui nõ fuisset passus matrimonium clandestine contrahi in dedecus suum, & familiæ. *cap. quia verisimile. de præsumt cum simil.* & pariter
6 cessatio facit clandestinitatem † tractatus præcedentes. *Anchar. in cap. ex tenore qui fil. sint*
7 *legit.* & non potest dici clandestinum † coram secretis testibus celebratum. *Bald. consi.* 148. *colum. final. lib.* 1. Et ita fuit resolutum in vna Romana status de Vrsinis, coram Chissanen. die 13. Iunii 1552.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium probatur per testes duos vel tres etiam pauperes, & mulieres, dummodo sint contestes, & de visu deponant.*
2 *Ruin. consil.* 149. *numero* 32. *volumine* 5. *declaratur.*
3 *Mulieres non admittuntur in testes in caussa matrimoniali, quo ad dirimendum, secus quo ad concludendum matrimonium.*

DECISIO CCV.

MAtrimonium probatur per testes du-
1 o. † vel tres etiam pauperes, & mulieres, dummodo sint contestes, & præsentes fuerint contractui matrimonii. *cap. super eo. el secundo. de test. Dec. consi.* 162. *in princ.* nec obstat † *consi. Rui.* 149. *volum.* 5. *num.* 32. *& sequẽ.* 2
3 Quia loquitur quando agitur de dirimendo matrimonio, & tunc non admittuntur, mulieres. Ita fuit tentum 22. Maii 1551. coram dom. Augustino in vna Valentina matrimonii.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium dirimere quæ probationes possint & num.* 2.
3 *Confessio coniugum est maximæ potentiæ.*
4 *Auditus probatio est adminiculatiua, & præsũtionem inducit.*
5 *Testes plures supplentur, & declarantur per alios.*
6 *Testis etiam nulliter examinatus facit adminiculum præsertim quando est nulliter examinatus ex caussis examinatus, nam facit indicium, & præsumtionem. num.* 7.
8 *Testes examinati parte non citata concludunt apud bonos viros veluti arbitratores, si verisimilia deponunt.*

DECISIO CCVI.

1 AD matrimonium dirimendum sufficit † confessio coniugum cum vno teste ac publica voce, & fama, & aliquibus aliis adminiculis. *cap. super eo. vbi gloss. in verbo confessionem. in fin. vbi etiam Doctor. de eo qui cognouit consanguineam vxoris suæ.* Quæ conclusio communis est, cum illam teneat *gloss. in capit. si duo.* 35. *quæstione* 5. *vbi Archid. qui refert Hugon. ita tenuisse, & Gofred. in d. ca. super eo.* Et ita tenet etiã in illo casu, quando coniuges allegarent turpitudinem, ex qua causaretur impedimentum. *sequitur Henri. Boic. allegando Abb. antiq. Bernar. Hostië. Tancred. ac Innoc. in cap. caussam. el primo, de off. deleg. & Archi. in cap. captiuitate.* 34. *q.* 1. *idem sequitur Car. in d. cap. super eo. in fin* Et etiã tenent Inno. Ant. de Butr. & Hostien. *in cap.* 3. *loco, de præsumtio. versicul. propono, quod confessio.* Quod tamen intelligendum † 2 est, dummodo non sit in præiudicium al-

tetius matrimonii. *Capell. Tholosan. decis. 172.* Et quia cum fama, & vno teste concurrunt aliæ coniecturæ, communis opinio est, q etiam ad dissoluendum mattimonium sufficiant. *Dec. in cap. 1. colum. pen. num. 21. de appellat. & in cons. 163. colum. pen. Aret. consi. 18. colum. 4. versic. in criminalibus Bald. in l. si qs ex argentariis. §. 1. ff. de eden. Grat. consi. 58. in fi. volum 2.* In casu nostro vltra testem & famã † adest confessio † coniugum, quæ est maximæ potentiæ: adest etiam probatio de auditu, quæ probatio † est adminiculatiua, & inducit præsumtionem. *Aym. in antiq. temp. in princ. num. 307. & seq.* Qui testes licet non deponant de certo gradu, tamen debent † declarari, & suppleri per alios. *Afflict. decis. 375.* testis etiam nulliter † examinatus, facit adminiculum. *Bar. in l. 2 col. fin ff. de appel. recip.* Et maxime quando est nulliter † examinatus ex caussa examinantis, non autem ꝑ ducentis, tam facit indicium, & præsumtionem. *Bar. in l. admonendi. col. 9. versi. quid si dictum testis, vbi Purpura col. antepenul. ff. de iur. iuran. Soc consi. 90 col. pen. vol. 3.* Quinimo si testes essent † examinati sine partis citatione, dummodo probatio sit verisimilis apud bonos viros veluti arbitratores concluderent. *Dec. consi. 54. col. 2. versi. postremo.* Quamuis in ista caussa sint beoe examinati & parte citata. Et ita tentum fuit die 11. Maii 1551. in caussa Hispalensi matrimonii, coram D. Vestano.

SVMMARIA.

1. Matrimonium esse contractum cum aliqua in præiudicium alterius matrimonii ex quibus non probetur.
2. Confessio mulieris continens sponsalia fuisse contracta, non probat etiam si esset iurata, & quare, præsertim quando dicta confessio non fuit per iudicem approbata. num. 3.
3. Confessio facta in vno iudicio inter diuersas personas, non præiudicat in alio iudicio.
5. Testes deponentes super fama primi matrimonii, non probant ad dirimendum secundum matrimonium.
6. Fama non facit plenam probationem etiam cũ vno teste de visu in criminalibus & matrimonialibus, secus in ciuilibus.
7. Testes nulliter examinati, nullam faciunt probationem.
8. Nulla quæ sunt non faciunt præiudicium.
9. Processus informatiuus sine partis citatione nihil probat.

DECISIO CCVII.

MAtrimonium esse contractum cum aliquo in præiudicium alterius matrimonii, non probatur † ex confessione mulieris nuptæ, & testibus examinatis in curia, deponentibus de publica voce, & fama, atque aliis de visu, nulliter tamen examinatis in partibus, iuncta sententia separationis primi matrimonii. Nam confessio † mulieris continens sponsalia fuisse contracta non probat etiam cum iuramento, quia agitur pro conseruatione sponsalium ad sui fauorem. *c. mulieri. de iureiuran. & ibi gl. in verbo absoluto. declarat Dec. consi. 133. num. 2. & consi. 699. num. 2.* Quod eo magis dicẽdum est: quia iudex in d. sententia separationis non † approbauit dictam confessionem mulieris. *Abb. in d. c. mulier. num. 10. ver. & est ratio. nam ex quo index, & Bellamer. ibidem. num. 2. vers. nota, & perpetuo tene menti. Rom. consi. 347. num. 10 Alex. in l. is apud quẽ. num. 27. C. de eden.* Accedat quod illa confessio fuit facta in alio iudicio † inter diuersas personas, ideo in alio iudicio non præiudicat. *Rot. decis. 854. c. fin. in antiq. Bisig. de conf. 2. de confess. Cur. iun. cons. 153. num. 18. Fely. in c. capitulum. in 2. limit. de rescript.* Et maxime, quia confessio tendit ad dirimendum secundum matrimonium, nec testes † deponentes super fama primi matrimonii ad dirimẽdum secundum, probant, nec fama † facit plenam probationem etiam cum vno teste de visu in criminalibus & matrimonialibus, licet secus sit in ciuilib. *Alex. cons. 143. num. 4. volum. 2. Dec. cons. 133. colum. 2. vers. & d tamen lis, & num 3. Ruin. cons. 140 nu. 42. vers. sed etiam dato, quod fama. volum 5.* Nec aliquid † faciunt testes nulliter examinati. *Dec. d. cons. 133. colum. 2. in fin. Paris. cons. 53. num. 23. lib. 4.* Et quia ea, † quæ nulla sunt, non faciunt præiudicium. *l. 1 §. hac autem verba. ff. quod quisq. iuris. Rot. decis. 561. in antiq.* Et minus facit processus, q ita erat † informatiuus absque partis citatione, qui paritet nihil probat. *Ang. in tract. malefi. in verbo, quod fama publica. num ti. Gondis. in quodam tractatu de maleficiis cognoscendis per inquisitores. num 8. vers. sed nunquid. Alber. in l. iusiuran. colu. 1. num. 3. versi. sed quid si index. C. de testib.* Et ita fuit tentum quod non sit probatum matrimonium ex suptadictis probationibus die 1. Iunii 1551. coram dom. Vestano in vna Ispalensi matrimonii.

SVMMARIA.

1. Confessionem partis, matrimonium probare.
2. Maxime si sit mariti, ex quo magis confirmatur. num 2.
3. Confessio partium facta in positionibus, & precibus, præiudicat, & est irreuocabilis.
4. Qualitas ad causandum impedimentũ publicũ honestatis nihil facit.
5. Confessio facta in iudicio facit, quod non præsumatur collusio coniugum.
6. Confessio facta in vno iudicio plene probat quo ad omnes in alio iudicio.

7 Famã

7 *Famam indistincte probationem semiplenam introducere.*
8 *Testes nulliter examinati præsumtionem faciunt.*
9 *Sententiam separationis primi matrimonii, matrimonium contractum de facto probare.*
10 *Priuatio habitum præsupponit: & per instrumentum legitimationis probatur illegitimatio, num. 11.*
12 *Instrumentum repudii probare matrimonium præcessisse.*
13 *Instrumento emancipationis probatur patria potestas.*

DECISIO CCVIII.

MAtrimonium contractum esse saltem de facto inter do. Eleonoram, & Ducem Medinæ Sidoniæ probatur principaliter ea confessione Eleonoræ eo tempore quo stabat pro matrimonio, quæ nulla suspicione potest notari, cum tunc non esset aliud matrimonium, & sic non veniebat ad infringendum aliud matrimonium, & ideo talis † confessio probat. *Abb. post gloss. & alios in cap. super eo. col. 2. de eo qui cogno. consang. vxo. & in cap. 2. not. 2. de clandest. despons.* Maxime stante confessione † Ducis mariti, ex quo magis confirmatur, cum ab eorum cōsensu dependeret de nouo contrahere. *Cur. iun. consi. 27. in prima part. & Dec. in consi. 133. in princ.* Quæ confessio amborum facta in positionibus, † & precibus præiudicat, & est irreuocabilis. *c. cum in positionib. de iur. iuran. lib. 6. Egid. decis. 596 Paris. consi. 88. num. 17. vol. 4.* Nec obstat si dicatur, quod Dux fatetur matrimonium esse contractum de facto, quia talis † qualitas ad causandum impedimentum publicæ honestatis, nihil facit, *cap. iuuenis. e. sponsa. de sponsal.* & confessio facta in illo iudicio † facit quod non præsumatur collusio coniugum. *Host. & Præpos. in d. c. super eo. colu. 2. per notata per eundem Host. in c. attestationes. de desponsatione impuber.* Quod comprobatur, quia confessio † facta in vno iudicio, probat plene quo ad omnes in alio iudicio. *Egid. decis. 3. Abb. in c. per inquisitionem. col. 3. sub num. 12. vers. sed tu bene. de electio. Gui. Pap. decis. 254. Dec. in l. 2. col. pen. versi. & prædicta. C. de eden.* corroboratur cōprobatione testium super publica voce, & fama, quæ facit † semiplenam probationē indistincte. *gl. in l. bona fidei. C. de reb. cred.* & dicitur legitime probata, etiam quod nō nominent, a quo illam audiuerunt, dummodo dicant publice id dici audiuisse, secundum dictum *Bal. in c. per tuas. de probatio. & in cap præterea, de testib. & Dec. consi. 272. nu. 4. versic. & hoc idem Paris. consi. 52. in fin. lib. 3.* vbi dicit Curiam ita seruare *per Cassad. decisi. 3. de probat. Abb. in capit. veniens, de testibus.* Adsunt etiam testes nulliter † examinati, qui faciunt præsumtionem. *Bart. in l. admonendi. colu. pen. de iur. iura. Dec. in c. in nomine. num. 28. de test.* Adest & sententia separationis primi matrimonii, quæ † plurimum facit ad probādum matrimonium de facto fuisse contractum, cum priuatio † præsupponat habitum, & per instrumentum legitimationis probetur † illegitimatio, *Bal. in l. 2. C. de iur. ann. aur.* & p instrumētū † repudii probatur matrimonium præcessisse. *§. quoniam. in authen. quib. mod. nat. effi sui. Bar. in l. si mihi & tibi. §. fi. de legat. 1.* & per instrumētum emancipationis † probatur patris potestas. *Bald. in l. fi. col. 5. C. de sent. pass.* Sed an hæc sententia faciat semiplenam probātionem, ad coadiuuādum probationem, mādatum fuit, dari peculiare dubium. Et ita fuit tentum die 8. Iunii 1551. coram dom. Vestano in vna Ispalen. matrimonii, vt supra.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium certo tempore contractum per enunciatiua verba mariti in instrumento solutionis dotis facta non probari.*
2 *Nec per testes deponētes per dictiones, vel, & circa. num. 2.*

DECISIO CCIX.

MAtrimonium contractum fuisse de certo tempore nō † probatur per verba enuntiatiua ma. iti, in instrumento solutionis dotis factæ per tertium marito, absente vxore, nec per testes † deponentes p dictiones, vel & circa. Ita tentū fuit in causa Parmen. status 17. Nouembris 1551. coram domino Baren. & vide infra in verbo *tempus contracti matrimonii.*

SVMMARIA.

1 *Matrimonium per testes, quatenus non probatur.*
2 *Reputatio & tractatus matrimonium non probant, nisi de communi reputatione testes dicant, num. 3. & num. 4.*
Coniectura etiam alia. num. 5.
6 *Testes falsi inducti ad probandum matrimoniū faciunt præsumi alios postea inductos esse subornatos.*

DECISIO CCX.

MAtrimonium contractum inter B. & C. per testes probatum non † fuit. Nā B. habuit C. per suam concubinam, quam tetinuit vsq; ad obitum, licet per mensem ante obitum desponsauerit ipsum, vt fatebantur filii eorum in suis articulis: testes n. probabant cohabitationem, reputationē, & tractatum matrimonii per decem annos ante, quæ probationes non concludunt in casu isto, quia hic habemus initium cōcubinatus, & reputatio, & tractatus hic potius † inducunt tractatum concubinatus, quā

matrimonii, *l. signi C. de adulter. l. fin. in prin. vbi gloss. ff. de eo. quod metus caussa.* nec minus publica fama, & communis reputatio est 3 probata, quia testes † dicunt, quod reputabantur & non dicunt communiter, prout requiritur, nec faciunt quæ dicunt *Dec. in consil. 153. & Paris consi. 57. nu. 41. vol. 4.* Quia 4 non loquuntur † quando habemus initium certū concubinatus: & contra ipsum consuluit. *Curt. iun. cons. 64. per tot.* Præterea ad- 5 sunt aliæ † coniecturæ. Nam illi B. & C. in- 6 duxerūt certos falsos testes ad probandum matrimonium, & præsumtio est, † quod isti alii postea inducti etiam subornati existūt. *Ruin. cons. 35. nu 9. vol. 4.* & cohabitatio non bene probata est, vt matrimoniū contractū dicatur per mensem ante mortem B. ergo non fuit contractū. Præcipue quia B. fecerat filios legitimati, ergo videtur quod antea non fuerint legitimati per subsequens matrimoniū, nā si eo modo legitimati fuissent, vtiq; non fecisset illos legitimare p rescriptum. Et ita tentum die 13. Ian. 1552. in vna Bononien. de Bucolis coram do. Decano.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium quomodo probetur.*
2 *Sponsalia quando transeunt in matrimonium.*
3 *Præsumtio quando elicitatur, concubitum subsequutum esse sponsalia.*
4 *Præsumitur quid factum potius fuisse tempore licito quam illicito.*

DECISIO CCXI.

1 MAtrimonium probatur † si duo testes probant sponsalia de futuro, & duo alii testes cohabitationem, & concubitum, 2 Quia tunc illa sponsalia † transitum fecerūt in matrimonium. *c. 1. de despons. impub. lib. 6. vbi Franc. & alii.* Secus est, si copula secuta non fuisset, *Rot. deci. 462, in nou.* Aliqui dixerunt: quod si non sunt probata sponsalia de futuro, licet probentur cohabitatio, & concubitus, & testes nō exprimāt tempus post sponsalia quamuis expresse non deponant 3 ante sponsalia, tamen præsumatur, † quod illa cohabitatio & concubitus fuerint post cōtractum sponsaliorum, non autem ante, & 4 hoc vt præsumatur † concubitus factus tēpore licito, potius quam illicito. *arg. l. miles qui destinauerat ff. de mili. testam.* & etiā fauore matrimonii. Itaq; tentum fuit die 23. Iunii 1553. in vna Bononien. de Bucchis, coram Accorambono.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium clandestinum prohibitum est a iure.*
2 *Matrimonium clandestinum si consensu & voluntate a partibus non comprobetur, dicitur cōtubernium, nec verum censetur matrimonium. num. 3.*
4 *Testis singularis præcipue circa substātialia matrimonii, non probat.*
5 *Testis deponens p verbū, videtur, non probat.*
6 *Testi deponenti de contractu matrimonii noctis tempore, non probat, nisi deponat, quod vt hic traditur, amplia etiam in casu matrimoniali, num. 7.*
8 *Berruarii sunt viles testes.*
9 *Testes non confessi neq; communicati, repellūtur.*
10 *Literæ amatoriæ non probant matrimonium contractum, sed contrahendum.*
11 *Probatur per obstetrices aliquam esse virginem, licet pars ex aduerso conetur probare contrariū.*

DECISIO CCXII. seu X.

MAtrimonium clandestinum, quod prohibitum † est a iure. *cap. aliter 30. quæst.* 1 5. Si voluntate, & consensu, a partibus non 2 comprobetur, præsumitur potius contubernium, & fornicatio, quam legitimum matrimonium. *dicto cap. aliter in fin. & capit. ne illud. §. fin. eadem caussa, & quæst. 8.* nec verū 3 † censendum est matrimonium, nisi manifestis indiciis comprobetur, & inducto ordinum publicetur. *tex. est in cap si quid. eadē. quæst. 5.* Hic autem talis requisita probatio non inducitur per hos duos testes singulares, nā primus testis deponit de matrimonio contracto, per verba de præsenti, & de mutuo consensu, & etiam de tactu manus. Alter testis nō probat interuenisse illa verba, & sic sunt singulares, & testis † singularis 4 non probat, maxime quando est singularis in substantialibus matrimonii. Videlicet circa consensum matrimonii. *l. nuptias. ff. de reg. iur. vbi Dec. nu. 5.* Præterea idem Pæt. nihil probat, quia interrogatus an cognosceret L. dixit, quod sibi videbatur quod esset illa, & testis † deponens per verbum, vide- 5 tur, non probatur. *Ias. in l. 1. col. 9. ff. de iust. & iur. & in rubr. ff. de iur. iur.* Et in fine suæ depositionis dicut: non potuisse videre illā, quia erat de nocte, quo casu testi deponenti de cōtractu matrimonii noctis tempore, nisi † dixerit se habere notam vocem con- 6 trahentiū, non creditur, prout nec creditur sibi de visu, & recognitione personarū, nisi dicat, & probet quod luna lucebat. *Oldrad. in l. si cum exceptione. §. in hac. ff. quod met. caus. vbi Bald. Angel. consi. 194. col. 3. Paul. de Castr. & Alex. in l. si non speciali. C. de testam.* Et in caussa † matrimoniali. *Alexan. consi. 99. numer. 5. lib. 4. & Dec. consi. 163. numero 3.* 7 Præterea sunt viles, cum sint † berroarii, 8 nec confessi, neque communicati, ideo repelluntur. *Felyn. in cap. testimonium. de testibus.* Nec literæ † amatoriæ probabant 10 matrimonium contractum, sed contrahendum. Et probatur per obstetrices, quod

[11] † quod erat virgo non obstante, quod ille qui prætendebatur ipsam desponsasse, conatetur probare deflorationem dictæ mulieris. Et ita tentum die 1. Februarii 1553. in vna Venetiarum matrimonii, coram do. Reomano, & de matrimonio clandestino vide Deci. *consi.* 231.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium ex quibus probatum dicatur.*

Decisio CCXIII.

[1] MAtrimonium dicitur probatum † p quatuor testes, qui dicunt, quod in eodem loco, & tempore viderunt Georgium immittentem annulum in digito Camillæ, & Camillum immittere altũ annulum in digito Georgii. Et duo ex istis dicunt, quod audiuerunt Georgium dicẽtem, in illa annuli subarratione. *Ti dago questo annello, & vi piglio per mia mogliere.* Et vnus ex istis duobus dicit, quod Camilla immitendo annulum in digito Gregorii, dixit, do tibi hunc annulum pro marito meo, & domino. Et omnes quatuor testes dicunt, quod post huiusmodi annuli subarrationẽ dictus Gregorius appræhensa manu dom. Camillæ, duxit eam in Cameram. Et ita tentum in vna Venetiarum matrimonii coram domino Decano die 29. Ianuarii 1552.

MENSES APOSTOLICI.

SVMMARIA.

1 *Indulto concesso alicui ad præsentandum in mẽsibus Apostolicis, an sede vacante is præsentare possit.*

2 *Iuspatronatus semel radicatum in beneficiis ad quem extenditur indultum, non potest ab illis euelli, cum sit reale.*

3 *Ordinario nunquid competat, mensis Ianuarii sede vacante.*

4 *Regulæ cancellariæ reseruatoria octo mensium, exspirant Papa mortuo.*

5 *Ordinario competunt omnes menses de iure communi.*

6 *Indulta, & alternatiuæ censentur gratiæ fauorabiles, & quare.*

7 *Regulæ cancellariæ censentur quoddam impedimentum contra ius commune, quod tollitur per indultum, vel alternatiuam ordinariis concessã.*

8 *Subiecto deficiente, non est locus correlatiuo sub iecti.*

9 *Indultum dormire fingitur sede vacante & reuiuiscit superueniente nouo Pontifice, sicut dicimus de præscriptione num 10.*

11 *Interpretatio illa capienda est, per quam reducimur ad ius commune.*

12 *Indultum de quo hic, habet duntaxat locum in mensibus Apostolicis, licet loquatur in omnibus mensibus, nec extenditur ad menses ordinarii, num. 13.*

Decisio CCXIV.

MEnses Apostolici erãt concessi Marchioni Astoricen. vigore indulti, ad præsentandum in dictis mensibus, euenit quod Paulus Papa tertius obiit. Et de mense Ianuarii (& sic Apostolico) sede Pontificali vacante, canonicatus & præbẽda Astoricen. vacauit, & Marchio vigore eius indulti præsentauit. Alius autem obtinuit sibi prouideri ab ordinario: quæritur [1] an † sit locus præsentationi, & mensis Ianuarii, sede vacante sit Apostolicus? Et dicebatur per præsentatum, quod indultum Marchionis erat generale, & erat concessũ ad vitam Marchionis, & quia in indulto aderat specialis reseruatio beneficiorum ad præsentationem Marchionis, Archidiacono, vel Decano Astoricen. & quia iuspatronatus † semel radicatum, in beneficiis, ad quæ [2] extenditur indultum, non potest ab illis euelli, cum sit reale. Et finaliter dicebatur, quod non videtur ratio diuersitatis, ex qua indultum durante vita Papæ, procedat in octo mensibus, & sede vacante non, cum ratio reseruationis regularum, non consideretur in isto casu, quia immo indultum habet specialem reseruationem Ex aduerso replicabat prouisus ob ordinario, quod mensis † Ianuarii, sede vacante, spectat ad [3] ordinarium, quia mortuo † Papa exspirat [4] regula Cancellariæ reseruatoria octo mensium. *Sarnen. in proœm. regul. q. 2. num. 2. post Gemini. consilio 93.* Et extincta regula de iure communi † omnes menses spectant ad or- [5] dinarium. *cap. 2. & per totum de conceß. praben. Abb. in capit. mandatum de rescript.* Ideo indulta † & alternatiuæ, censentur gratiæ fa- [6] uorabiles, quia per ea vel eas ordinarius conseruatur in sua antiqua iurisdictione, & regulæ cancellariæ † censentur impedi- [7] mentum contra ius commune, quod tollitur per indultum vel alternatiuam illis cõcessam. *Cassiador. de priuileg. decisione secundo. & tertio. & decisione 9 columna secunda de præbend* Ideo deficientibus mensibus Apostolicis, prout extinguuntur regulæ, cessat etiã indultum, quia quando deficit † subiectum, [8] non est locus correlatiuo subiecti. *Bald. in cap. 1. de feud. Guard. tex. & gloss. in capite primo, de fid. instrumen.* Et quia fingitur † dormire [9] indultum sede vacante, & reuiuiscit superueniente nouo Pontifice. *Bartol. in l. inter stipulantem. §. sacram colum, 10. & ibi Iaſ. num. 30. ff. de verbo. obligat.* sicut dicimus de præscriptione, † quæ dormiuit sede vacante, & [10] postea plene reuiuiscit. *capit. 1. de præscript.* & per istam interpretationem sit reductio ad ius commune, quæ amplectenda est. [11] *Felyn. in cap. cum Ioannes. colum. 3. & in cap. cum*

accessissent, de constit. Quo casu lata fit interpretatio. *glo. in cap. statutum, de præbend. lib. 6.* Tamen die 27. Ianuarii 1552. Domini tenuerunt, quod ex quadam æquitate indul-
12 tum † Marchionis habeat tantum locum in mensibus Apostolicis, licet loquatur io omoibus mensibos. Nūc autem tenuerūt, quod caussa concordaretur: nam super beneficiis vacantibus sede vacante, non potest assignari ratio de iure concludens aliud seruari debere in aliis beneficiis, alioqn
13 seruetur resolutio, quod indultum † oon extendatur ad menses ordinarii, coram dom. Augustino in vna Astoricen. caoonicatus & præbendæ, die 18. Martii anni prædicti.

SVMMARIVM.

1 *Mensis quando exprimendus sit in noua prouisione.*

DECISIO CCXV. seu II.

1 MEnsis nōn est † exprimendus in noua prouisione, quando fuit in prouisione expressus, alioquin est omnino in noua prouisione exprimeodus. Et fuit alias tentum coram Marsicano 9. Iunii 1539. in vna sanctæ Andreæ vicariæ de Firuisidii, prout videre poteris in libro decisionum diuersorum sub titul. de regul. de mense. decisi. 3. Et nouissime ita fuit tentū coram Decano io vna Tullen. Prioratus de Relangiis Veneris 26. April. 1552.

SVMMARIA.

1 *Menses sex dati prouisis ad impetrādum nouas prouisiones, quando currere incipiant.*
2 *Ratio, quare Papa nouas prouisiones expediri mandauerit, est vt iura Cameræ soluerentur, quæ soluuntur ex fructibus.*
3 *Legatum relictum post mortem testatoris intra decem dies, non debetur, nisi adita hereditate.*
4 *Pœna imposita ad faciendas diligentias pro beneficio, intelliguntur currere a die captæ possessionis.*
5 *Solutionis cum effectu appellatione, non venit obligatio ad illam.*
6 *Pœna priuationis non incurritur nisi in casibus expressis in iure.*

DECISIO CCXVI. seu III.

MEnses sex dati prouisis de beneficiis, ad impetrandum nouas prouisiones,
1 incipiunt † currere a die adeptæ possessionis, non autem a die collationis. Mouebātur domini ratione, qua motus fuit Papa
2 ad hoc disponendum, quæ est: vt iura † Cameræ soluantur, quæ non debent solui nisi ex fructibus, & sic a die adeptæ possessionis, *argumento not. per Bald. in lege prima. numero 49. versi. 12. quæro. C. de his, qui pæn. nomin.* Vbi legatum † relictum post mortem
3 testatoris intra decem dies, non debetur nisi adita hereditate. *Rum. consi. 63. volum 5. in princ.* Præterea, pœnę † imposita ad faciendas diligentias pro beneficio, *vt in capit. commissa. cum simil. de electio. in sexto.* semper
4 intelliguntur a die captæ possessionis. Præterea considerabatur, quod decretū stringit ad expediendum literas cum effectuali solutione anoatæ, non autem sub fideiussione. At in casu nostro appellatione † solu-
5 tionis cum effectu, non venit obligatio. Et cessant ootata omnia posita de lege pœnali, in qua non datur argumentum de maio-
6 ri ad minus. Et pœna † priuationis non incurritur nisi in casibus expressis in iure. *l. & si quis. §. diuus, de religios. & sumpt. funer.* Addebatur etiam, quod ita alias decisum fuerat coram domino Iacobo Puteo Archiepiscopo Baren. in vna Abulen. sancti Ioannis 20. Octobris 1550. Et ita fuit decisum in voa Tullen. Prioratus de Relangiis coram domino Decano Accoramboοo, Veneris tertii Iunii 1552. Post aliam positionem antea in eadem caussa factam, in qua domioi fuerunt discordes, & pares in votis. Sed sub die Veneris 27. Maii 1552. iterum posita caussa, domioi fuerunt cum decisis iam dictis.

MENTIO.

SVMMARIA.

1 *Mentio an fieri debeat in gratia de alia gratia, si neutri.*
2 *Mentio facienda non est de prima gratia nulla, vel elidibili.*
3 *Mentio facienda non est in impetratione de iure quæsito in specie.*

DECISIO CCXVII. seu I.

1 MEntio io gratia non † debet fieri de alia gratia si neutri, quia si prima gratia est booa, non tollitur per secundam. Nec Papa intendit illam tollere, ex quo dicitur in gratia, si neutri, si constiterit neutri ius competere. Si vero prima gratia non est bona, secunda iotrat, quia obstaculum non
2 inuenit, & frustra quæritur, an sit facienda mentio de prima gratia nulla, vel elidibili, cum non sit facienda meotio. *Felyn. in cap. ex tenore. de rescript. Gemin. d. consi. 79.* vbi tenet gratiam, si neutri, esse cōditiooalem, nec minus debet fieri mētio † de iure quæ-
3 sito in specie, quia dependet a facto tertii, & sic a futuro euentu. *Sarnen. in regul. de iur. quæsit. non tollen. quæstio. 4. numero duodecimo & decimo quarto. versic. primus est. & versic. nec obstat.* Et ita tentum fuit die vigesima secūda Iunii 1551. coram domino Augustino, in vna vrbis Capellaniæ præsepii.

SVMMARIVM.

1 Mentio an facienda sit de priuilegio etiam limitato.

DECISIO CCXVIII. seu II.

Mentio in secundo priuilegio est facienda, non solum de priuilegio alteri concesso, vt illi præiudicet; sed etiam de priuilegio limitato † ipsi priuilegiato concesso, si secundum conceditur pure sine limitatione in præiudicium iuris iam alteri reseruati in primo priuilegio. Ita notabiliter *Ab. in cap. veniens. not. 8. post Innocent. de præscript.* Quod tamen notabile non habet locum, quando primum priuilegium, nõ est perfectum siue acceptatum. Et ita declararunt illud notabile Abbatis domini, pro maiori parte in caussa Tholetan. pensionis, 500. ducatorum, 1. Iunii coram dom. Vestano.

SVMMARIA.

1 Mentio an facienda sit de gratia conditionali, habente aliquam speciem de præterito, vel præsenti.

2 Considerabile quod ius dicatur.

DECISIO CCXIX. seu III.

Mentio est facienda † de gratia conditionali habẽte aliquam spem de præterito, vel de præsenti. Et ratio est, quia hoc ius conditionale propter firmam & probabilem spem de præsenti, inducit quoddam ius ad rem, quo priuari videretur præiudiciale. Vnde merito fieri solet de eo mentio in impetrationibus, & gratiis: nam tale † ius est considerabile. Ita concludit Aretin. *consi. 7. colum. 2. versic. & dicendum est, sequitur Gomes. in regul. de iur. quæsit. non tollen. q. 4. num. 12. cum sequen. versi. secundus casus est.* Et ita tentum fuit in caussa vrbis Capellaniæ Præsepis, coram dom. Guidobono 17. Maii 1553.

METVS.

SVMMARIA.

1 Narratiua probat contra omnes habentes caussã a narrante.

2 Confessio principalis nocet successori.

3 Confessio in precibus probat, etiam in non assertiuis verbis. num. 4.

5 Probatur mens ex præscriptionibus, & coniecturis.

6 Metus præsumitur ex læsione.

DECISIO CCXX. seu I.

Metus, & vis in narratiua confirmationis concordiæ dissolutionis collegiatæ, & nouæ erectionis confraternitatis societatis Iesu expressi per Ioannem patrem, & Franciscum filium impetrantes, probantur per dictam ipsorum narratiuam † contra omnes illos, qui habent caussam ab eo, quia cõfessio † paternalis nocet successori, & ista confessio nocet omnibus illis, q̃ volunt se iuuare ex illa confirmatione concordiæ, quia tenentur illam approbare cũ omnibus qualitatibus in ea contentis. Ratio est, quia confessio † in precibus probat. *l. cum precum. C. de liberal. caus. vbi Bald.* Nec est dicendum, quod non probet nisi in verbis assertiuis, quia contrarium † est verum, *vt per Soci. consil. 41. colum. 2. versi. secundo, an possint scindi. vol. 1. Ruin. consi. 141. col. 5. vers. quia imo. vol. 5.* Mens † enim ex præsumtionibus probatur, & coniecturis. *Paris. cõs. 139. num. 6. num. 21. volum. 4.* Et quia Anna maxime læsa fuit, ergo † metus interuenit. *l. si superstitis. C. de dolo malo. Paul. de Castr. consilio 174. volum. 1. Ruyn. consi. 140. colum. penult. versi. nec prædictis obstat. volum. 4.* Et ita fuit tentum die 21. Maii 1552. in vna Cæsare augustana spolii Collegii coram domino Augustino.

SVMMARIA.

1 Metus est per eum probandus, qui se fundat in eo, quando agitur ad dirimendum consensum in matrimonio præstitum.

2 Metus species & qualitas est probanda etiam per actum proximum, num. 3. ita vt vere ab alio sit illatus. num. 4.

5 Metus vt suffragetur debet esse talis, qui cadat in constantissimum virum.

6 Metus ad hoc vt faciat cessare consensum in matrimonio, requiritur, quod sit aliquantulũ violentus, & qualis. num. 7.

8 Metum pater non dicitur intulisse filio, licet armatus exstiterit, & quare.

9 Metus reuerentialis patris non sufficit ad irritandum consensum per filium in matrimonium præstitum, nisi præcesserint verbera vel mina.

DECISIO CCXXI. seu II.

Metus ad hoc vt cessare faciat consensum præstitum in contractu matrimonii, debet † probari per eum, qui se fundat in metu, qui pariter probare tenetur speciem † & qualitatem metus. *Alex. & omnes in l. interpositas. C. de transact.* & debet probari † per actum proximum. *l. fina. vbi Ang. ff. quod met. causs. Paris. consi. 26. num. 66. lib. 3.* Ita † vt ab alio vere illatus sit. *l. metum autem. vbi Barto. ff. quod met. caus. Socin. consi. 105. colum. 6. versi. præterea lib. tertio.* Item quod sit talis, † qui cadat in constantissimum virum, alioquin de vano metu non esset curandum. *c. consultationi. & capit. veniens. de despons. impub. Ias. consil. 72. colum. prima. volum. 1. Paris. consi. 58. numero sexagesimo quarto. volum. 4. Beltrand. consil. 118. versic. 3. volum. 2.* Doctores notant *in c. caussa matrimonii. de offic. delegat.* Quæ omnia cum non probentur interuenisse in contractu Ducis de

Medina cum Elionora, non potest dici probatus metus, nec violentia, ita vt faciant cessare consensum, & matrimonium annulletur. Nam metus † ad hoc vt 6 faciat cessare consensum, requiritur, quod sit aliquantulum violentus. *Corne. consil. 41. volum. 2 & Parisi. consil. 53. volum. quarto.* 7 veluti si esset metus illatus ab illo, † qui solet exequi minas, nam tunc esset timendus. *Abb. in cap. 1. vbi Felyn. de offic. delegat.* Nec 8 dicitur, q od pate: licet † armatus metum intulerit filio, quia non est verisimile, quod filium offendisset, & ideo metus hoc casu non probatur. *Corn. dicto consil. 41. Calderin. consil. 1. quod met. caussa.* Licet dicendum sit, 9 quod si aliquis metus † reuerentialis interuenit, tamen ille non aufert consensum, nec inducit nullitatem matrimonii, nisi p̄cessissent verbera, vel minæ. *l. si patre cogente. ff. de rit. nup. Anto. de Butr. in cap. 1. de desp. imp. Prapos. in cap. cum locum. colum. 3. & 4. de sponsal. Felyn. in dicto cap. caussa matrimonii col. 3. & ibi Dec. ff. de offic. deleg. las. in l. qua dotis. ff. solut. matr. num. 96. & in § quadrupli. num. 62. Instit. de actio.* Et sic fuit resolutum pro validitate primi matrimonii, & contra secundum matrimonium, propter impedimentum publicæ honestatis, die 19. Octobris 1551. coram Dom. Vestano in vna Hispalen. matrimonii.

MODVS VACANDI.

SVMMARIVM.

1 *Modus vacandi an sit verificandus in noua prouisione.*

DECISIO CCXXII. seu 1.

Modus vacādi in noua prouisione nō † est verificandus, sed bene est probanda vacatio, & quod præcesserit 1 prouisio de facto. Ita tentū fuit in vna Tullē. Prioratus de Relangiis coram dom. Decano 29. April. 1552.

MONACHVS.

SVMMARIA.

1 *Monachus ex dispensatione pensiones retinere potest.*

2 *Exceptio extinctionis per professionem an admittatur.*

3 *Possessione sua quis non est priuandus.*

DECISIO CCXXIII. seu 1.

1 Monachus † ex dispensatione pensiones retinere potest, *Gigas de pēs. quæst. 57. num. 7. in fin.* Ideo exceptio † ex- 2 tinctionis pensionis, per professionē quando super ea non est iudicatum, non impe- 3 dit solutionem pensionis, cum quis † non sit priuandus sua possessione. *Cassad. deci. 10. num. 7. in fin. & Octaui. de rescript. per tex. in ca. quarelam. de electio. & in cap. consultationibus. de iure patro.* Ita fuit tentum in vna Barchinonen. pensionis coram dom. Decano Venetis 11. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Monachus sancti Augustini Carmelitarū, dicitur mendicans, qui nihil proprii possidere potest. num. 2. & consuetudo in contrarium non valet. num. 3.*

4 *Monachus mendicans non habet legitimam personam standi in iudicio, contra eius superiorē, & num. 6.*

5 *Monachus quicquid acquirit, monasterio acquirit, qui non habet velle, neque nolle, sed totus a suo superiore dependet.*

7 *Monachus restitutionem petere non potest.*

8 *Monachus mendicans tam ex defectu agendi quam possidendi repellendus est a iudicio.*

DECISIO CCXXIV. seu 11.

Monachus sancti Augustini heremitarum, cum sit † mendicans, *vt est tex.* 1 *in c. quorundam in §. volentes. de electio. lib. 6.* qui † nihil proprii habere, nec possidere 2 potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatus. de relig. domibus. eod. lib.* Nec in † contrarium 3 consuetudo valet induci, vt expresse concludit *Calderi. in consi. 1. regular.* non † habet 4 legitimam personam standi in iudicio cōtra superiorem suum, quia quicquid † ac- 5 quirit monachus, acquirit monasterio. *cap. in præsentia. de probat. cum vulgar.* & non habet velle, neque nolle, sed totum a suo superiore dependet, *vt dicitur in non dicatur. quæst. 2 & in c. si religiosus. de electio. lib. 6.* Qua ratione nec suo, † nec alieno nomine in iu- 6 dicio stare potest, *ad clem. religiosus. de procurat. vbi Cardinal. in vlt. not. in prima opposit.* Vnde si non possidet, nec restitutionem † 7 petere potest, *vt inquit Specul. titul. de actio. num. 151. versi. sed quid si spoliatus.* Quapropter dictus Monachus † tam ex defectu agendi, 8 quam possidendi, repellendus est, nisi demonstret aliquam exemptionem, *vt est decis. 1. de restit. spoliat. in antiquis.* Et ita fuit tentum in vna Romana, seu Tusculana Casalis, coram domino Capisucco 14. Nouembris, 1552.

MONASTERIVM.

SVMMARIA.

1 *Monasterii appellatione non venit prioratus.*

2 *Monasteria quæ dicantur.*

3 *Monasterium dicitur territorium Abbatis.*

DECISIO CCXXV. seu 1.

Monasterii appellatione non † venit 1 Prioratus. *Federic. consi. 145.* Quia ea † 2 dicuntur monasteria, in quibus Abbates proponūtur, & monasterium † dicitur 3 territorium Abbatis. *Cardin. in clem. 1. num. 1. de stat. monach.* Et ita fuit tentum die 29. Nou. 1553. in vna sancti Andreæ Prioratus, corā dom. Oradino.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Monasterium præsumitur ab eo constructũ, qui ad id ex testatoris dispositione tenebatur.*
2 *Præsumitur actus factus ad exsecutionem præcedentis dispositionis.*

DECISIO CCXXVI. seu 2.

MOnasterium della Lux, quod reperitur constructum in territorio de Parchilena, & in eo degunt monachi ordinis de Guadalupe, cum ex testamento cuiusdã Didaci de Soyon a Monasterio de Guadalupe construi, & ædificari deberet, præsu-1 mitur† constructum ab eodem monasterio de Guadalupe. *Bartol. in l nomina. C. arbitr. tutel Barto. & Alexand. in l. cum seruu. ff de verbor. obligatio. Bald. Salycet & alis, C. de alim pup. præstand. & Bald. consilio 327. in impressione antiqua 2 incipien. In Christi &c. libro secundo.* Et actus † præsumitur factus ad exsecutionem dispositionis præcedentis. *Alciat. de præsumt. regul. tertia. præsumt 24. l. qui in aliena. §. si is, qui putabat ff. de acquirend. hereditat.* Et ita fuit tẽtum coram Domino Guidobono in caussa Hispalen. Decimarum de Prochilemia.

MONITORIVM.

SVMMARIA.

1 *Monitorium cum clausula, si quis, an præbeat ius procedendi ad declaratoriam, stante moniti cõparitione, per quam resoluitur in simplicem citationem, & nu 2.*
3 *Ordinario iudicio proceditur per tres instantias secus in exsecutiuo.*
4 *Negatio monitorii transfert illius iustificationẽ in aduersarium.*
5 *Commissio mandans monitorium decerni prout iuris, quid importet.*

DECISIO CCXXII. seu 1.

MOnitorium decretum, & exsecutum contra syndicos capituli, vt satisfacerent de distributionibus quotidianis Vincentio, cum clausula, si quis, & cet. non fa-1 cit, † quod syndici sint declarandi, ex quo materia non est exsecutiua, & propter cõ-2 parititionem syndicorum, fuit † resolutum in vim simplicis citationis. *Parisi. consilio 113. volumine quarto, gloss final. in capit ex parte, numer 1. de verbor. signification. & notatur per Bartol. in l de pupillo. §. meminisse ff. de nou. aper. nun-3 tiat.* Et propterea procedendum † est vt in ordinariis per tres instantias, non exse-4 cutiue. Præterea stante negatione, † monitorium erat peractorem iustificandum. Et tamen non fuit iustificatum. Accedat, nam in commissione directa Auditori dicebatur, monitorium decernat prout 5 iuris † fuerit. Et ita fuit tẽtum die 29. Aprilis 1552 In vna Eluen denegationis distributionum coram D. Augustino.

SVMMARIA.

1 *Monitorium quando dicatur nulliter decretum.*
2 *Produci quando aliquid debeat saltem de facto, etiam parte non opponente, stante clausula, constito de assertis in commissione adiecta.*
3 *Clausula constito de assertis in commissione apposita, inducit conditionem.*

DECISIO CCXXVIII. seu 2.

MOnitorium decretum vigore commissionis directæ Auditori, quæ habet quod constito de literis accessus, & quod accessus locus esset, monitorium decerneret sub censuris, & pœnis, &c. fuit † nulli-1 ter decretum, quia accessus non fuit taliter iustificatus ante monitorium, quod sufficeret, quia non fuit producta commenda Castella maris, ante monitorium decretum, quæ debebat † saltem de facto produ-2 ci etiam parte non opponente, propter clausulam *(constito de assertis)* exsistentem in ipsa commissione, quæ † denotat con-3 ditionem, *l. a testatore, ff. de conditio. & demonstrat. Sarnen. in tractat. vtriusq. signati. nume. 84.* Et ita fuit tentum die 2. Octob. 1554. in vna Calagurritan. Canonicatus, & præb. cotam D. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Procurator generalis nõ potest venire contra factum Domini sui.*
2 *Procurator habens generale mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, nec exceptiones contra bullam opponere.*
3 *Contestari non solet lis per dationem exceptionum.*

DECISIO CCXXIX. seu 3.

MOnitorium decretum ab Auditore Cameræ contra Andream Camillum, vt satisfaceret Martino de fructibus perceptis, & pateret literis Apostolicis, in quibus erat reseruatus regressus in euentum non solutionis pensionis, quod fuit intimatum Andreæ, qui respondit litem pendere in Rota, qua finita, se esse paratum illi obedire, cõtra quod monitorium quidam generalis procurator Andreæ dedit multas exceptiones: quapropter. A. C. declarauit Andream excommunicatum ob non paritionem literarum, dicebatur de inualiditate, & iniustitia dictę declarationis, ex quo stante dicta responsione procuratoris, qui non negauit monitorium, sed obtulit se paratum obedire, vt supra non poterat † dictus 1 generalis procurator venire cõtra factum Domini sui. *Barto. in l. si hominem, ff. mandat.* Et quia procurator † habens generale 2 mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, neque exceptiones

Medina cum Elionora, non poteſt dici probatus metus, nec violentia, ita vt faciant ceſſare conſenſum, & matrimonium annulletur. Nam metus † ad hoc vt 6 faciat ceſſare conſenſum, requiritur, quod ſit aliquantulum violentus. *Carne. conſil. 41. volum. 2 & Pariſi. conſil. 53. volum. quarta.* Veluti ſi eſſet metus illatus ab illo, † qui ſolet 7 exequi minas, nam tunc eſſet timendus. *Abb in cap. 1. vbi Felyn de offic. delegat.* Nec dicitur, quod pater licet † armatus metum 8 intuleriit filio, quia non eſt veriſimile, quod filium offendiſſet, & ideo metus hoc caſu non probatur. *Corn. dicta conſ. 41. Calderin. conſil. 1. quod met. cauſſa.* Licet dicendum ſit, 9 quod ſi aliquis metus † reuerentialis interuenit, tamen ille non aufert conſenſum, nec inducit nullitatem matrimonii, niſi pceſſiſſent verbera vel minæ. *l. ſi patre cogente. ff. de rit. nup. Anto de Butr. in cap. 1. de deſp. imp. Prapoſ. in cap. cum locum. colum. 3. & 4. de ſponſal. Felyn. in dicto cap cauſſa matrimonii col. 3. & ibi Dec ff de offi. deleg. Iaſ. in l quæ dotis. ff. ſolut matr num 96. & in § quadrupli. num. 62. Inſtit. de actio* Et ſic fuit reſolutum pro validitate primi matrimonii, & contra ſecundum matrimonium, propter impedimentum publicæ honeſtatis, die 19. Octobris 1551. coram Dom. Veſtano in vna Iſ[illegible] alen. matrimonii.

MODVS VACANDI.

SVMMARIVM.

1 *Modus vacandi an ſit verificandus in noua prouiſione.*

DECISIO CCXXII. ſeu 1.

Modus vacâdi in noua prouiſione nõ 1 † eſt verificandus, ſed bene eſt probanda vacatio, & quod præceſſerit poſſeſſio de facto. Ita tentũ fuit in vna Tullẽ. Prioratus de Relangiis coram dom. Decano 29. April. 1552.

MONACHVS.

SVMMARIA.

1 *Monachus ex diſpenſatione penſiones retinere poteſt.*

2 *Exceptio extinctionis per profeſſionem an admittatur.*

3 *Poſſeſſione ſua quis non eſt priuandus.*

DECISIO CCXXIII. ſeu 1.

1 Monachus † ex diſpenſatione penſiones retinere poteſt, *Gigas de pẽſi. quaſt. 57. num. 7. in fin.* Ideo exceptio † ex- 2 tinctionis penſionis, per profeſſionẽ quando ſuper ea non eſt iudicatum, non impedit ſolutionem penſionis, cum quis † non 3 ſit priuandus ſua poſſeſſione. *Caſſad. deci. 10. num. 7. in fin. & Octaui. de reſcript. per tex. in ca. querelam de electio. & in cap. conſultationibus. de iure patro.* Ita fuit tentum in vna Barchinonen. penſionis coram dom. Decano Veneris 11. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſancti Auguſtini Carmelitarũ, dicitur mendicans, qui nihil proprii poſſidere poteſt. num. 2. & conſuetudo in contrarium non valet. num. 3.*

4 *Monachus mendicans non habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio, contra eius ſuperiorẽ, & num. 6.*

5 *Monachus quicquid acquirit, monaſterio acquirit, qui non habet velle, neque nolle, ſed totus a ſuo ſuperiore dependet.*

7 *Monachus reſtitutionem petere non poteſt.*

8 *Monachus mendicans tam ex defectu agendi quam poſſidendi repellendus eſt a iudicio.*

DECISIO CCXXIV. ſeu 1.

Monachus ſancti Auguſtini heremitarum, cum ſit † mendicans, *vt eſt tex.* 1 *in c. quorundam in §. volentes. de electio. lib. 6.* qui † nihil proprii habere, nec poſſide- 2 re poteſt, *vt eſt tex. in cap. 1. in §. confirmatus. de relig. domibus. eod. lib.* Nec in † contrarium 3 conſuetudo valet induci, vt expreſſe concludit *Calderi. in conſi. 1. regular.* non † habet 4 legitimam perſonam ſtandi in iudicio cõtra ſuperiorem ſuum, quia quicquid † ac- 5 quirit monachus, acquirit monaſterio. *cap. in præſentia. de probat. cum vulgar.* & non habet velle, neque nolle, ſed totum a ſuo ſuperiore dependet, *vt dicitur in non dicatis. quaſt. 2 & in c. ſi religioſus. de electio. lib. 6.* Qua ratione nec ſuo, † nec alieno nomine in iu- 6 dicio ſtare poteſt, *ad clem. religioſus. de procurat. vbi Cardinal. in vlt. not. in prima oppoſit.* Vnde ſi non poſſidet, nec reſtitutionem † 7 petere poteſt, *vt inquit Specul. titul. de actio. num. 151. verſi. ſed quid ſi ſpoliatus.* Quapropter dictus Monachus † tam ex defectu agendi, 8 quam poſſidendi, repellendus eſt, niſi demonſtret aliquam exemtionem, *vt eſt deciſ. 1. de reſtit. ſpoliat. in antiquis.* Et ita fuit tentum in vna Romana, ſeu Tuſculana Caſalis, coram domino Capiſucco 14. Nouembris, 1552.

MONASTERIVM.

SVMMARIA.

1 *Monaſterii appellatione non venit prioratus.*

2 *Monaſteria quæ dicantur.*

3 *Monaſterium dicitur territorium Abbatis.*

DECISIO CCXXV. ſeu 1.

Monaſterii appellatione non † venit 1 Prioratus. *Federic. conſi. 14.* Quia ea † 2 dicuntur monaſteria, in quibus Abbates proponũtur, & monaſterium † dicitur ter- 3 ritorium Abbatis. *Cardin. in clem. 1. num. 1 de ſtat. monach.* Et ita fuit tentum die 29. Nou. 1553. in vna ſancti Andreæ Prioratus, corã dom. Oradino.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Monasterium præsumitur ab eo constructũ, qui ad id ex testatoris dispositione tenebatur.*
2 *Præsumitur actus factus ad executionem præcedentis dispositionis.*

DECISIO CCXXVI. seu 2.

MOnasterium della Lux, quod reperitur constructum in territorio de Patchilena, & in eo degunt monachi ordinis de Guadalupe, cum ex testamento cuiusdã Didaci de Soyon a Monasterio de Guadalupe construi, & ædificari deberet, præsu- 1 mitur† constructum ab eodem monasterio de Guadalupe. *Bartol. in l. nomina. C. arbitr. tutel. Barto. & Alexand. in l. cum seruus. ff. de verbor. obligatio. Bald. Salycet. & alii. C. de alim pup. præstand. & Bald. consilio 327. in impressione antiqua 2 incipien. In Christi &c. libro secundo.* Et actus † præsumitur factus ad executionem dispositionis præcedentis. *Alciat. de præsumt. regul. tertia. præsumt 24. l. qui in aliena. §. si is, qui putabat ff. de acquirend. heredit.* Et ita fuit rẽtum coram Domino Guidobono in causa Hispalen. Decimarum de Prochilemia.

MONITORIVM.

SVMMARIA.

1 *Monitorium cum clausula, si quis, an præbeat ius procedendi ad declaratoriam, stante moniti cõparitione, per quam resoluitur in simplicem citationem, & nu 2.*
3 *Ordinario in iudicio proceditur per tres instantias secus in executiuo.*
4 *Negatio monitorii transfert illius iustificationẽ in aduersarium.*
5 *Commissio mandans monitorium decerni prout iuris, quid importet.*

DECISIO CCXXII. seu 1.

MOnitorium decretum, & executum contra syndicos capituli, vt satisfacerent de distributionibus quotidianis Vincentio, cum clausula, si quis, & cet. non fa- 1 cir,† quod syndici sint declarandi, ex quo materia non est executiua, & propter cõ- 2 paritionem syndicorum, fuit † resolutum in vim simplicis citationis. *Parisi. consilio 113. volumine quarto, gloss final. in capit ex parte, numer. 1. de verbor. signification. & notatur per Bartol. in l. de pupillo. §. meminisse ff. de nou. oper. nun- 3 tiat.* Et propterea procedendum † est vt in ordinariis per tres instantias, non exe- 4 cutiue. Præterea stante negatione, † monitorium erat peractorem iustificandum. Et tamen non fuit iustificatum. Accedat, nam in commissione directa Auditori dicebatur, monitorium decernat prout 5 iuris† fuerit. Et ita fuit tẽtum die 29. Aprilis 1552 In vna Eluen denegationis distributionum coram D. Augustino.

SVMMARIA.

1 *Monitorium quando dicatur nulliter decretum.*
2 *Produci quando aliquid debeat saltem de facto, etiam parte non opponente, stante clausula, constito de assertis in commissione adiecta.*
3 *Clausula constito de assertis in commissione apposita, inducit conditionem.*

DECISIO CCXXVIII. seu 2.

MOnitorium decretum vigore commissionis directæ Auditori, quæ habet quod constito de literis accessus, & quod accessus locus esset, monitorium decerneret sub censuris, & pœnis, &c. fuit † nulli- 1 ter decretum, quia accessus non fuit taliter iustificatus ante monitorium, quod sufficeret, quia non fuit producta commenda Castella maris, ante monitorium decretum, quæ debebat † saltem de facto produ- 2 ci etiam parte non opponente, propter clausulam (*constito de assertis*) existentem in ipsa commissione, quæ † denotat con- 3 ditionem, *La testatore, ff. de conditio. & demonstrat. Sarnen. in tractat. vtriusq; signati. nume. 84.* Et ita fuit tentum die 2. Octob. 1554. in vna Calagurritan. Canonicatus, & præb. coram D. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Procurator generalis nõ potest venire contra factum Domini sui.*
2 *Procurator habens generale mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, nec exceptiones contra bullam opponere.*
3 *Contestari non solet lis per dationem exceptionum.*

DECISIO CCXXIX. seu 3.

MOnitorium decretum ab Auditore Cameræ contra Andream Camillum, vt satisfaceret Martino de fructibus perceptis, & pareret literis Apostolicis, in qui bus erat reseruatus regressus in euentum non solutionis pensionis, quod fuit intimatum Andreæ, qui respondit litem pendere in Rota, qua finita, se esse paratum illi obedire, cõtra quod monitorium quidam generalis procurator Andreæ dedit multas exceptiones: quapropter. A. C. declarauit Andream excommunicatum ob non paritionem literarum, dicebatur de inualiditate, & iniustitia dictę declarationis, ex quo stante dicta responsione procuratoris, qui non negauit monitorium, sed obtulit se paratum obedire, vt supra non poterat† dictus 1 generalis procurator venire cõtra factum Domini sui. *Barto. in l. si hominem, ff. mandat.* Et quia procurator † habens generale 2 mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, neque exceptiones

Medina cum Elionora, non poteſt dici probatus metus, nec violentia, ita vt faciant ceſſare conſenſum, & matrimonium annolletur. Nam metus † ad hoc vt faciat ceſſare conſenſum, requiritur, quod ſit aliquantulum violentus. *Corne. conſil. 41. volum. 2 & Pariſi. conſil. 53. volum. quarto.* velut ſi eſſet metus illatus ab illo, † qui ſolet exſequi minas, nam tunc eſſet timendus. *Abb. in cap. 1. vbi Felyn. de offic. delegat.* Nec dicitur, quod pater licet † armatus metum intulerit filio, quia non eſt veriſimile, quod filium offendiſſet, & ideo metus hoc caſu non probatur. *Corn. dicto conſ. 41. Calderin. conſil. 1. quod met. cauſſa.* Licet dicendum ſit, quod ſi aliquis metus † reuerentialis interuenit, tamen ille non aufert conſenſum, nec inducit nullitatem matrimonii, niſi præceſſiſſent verbera, vel minæ. *l. ſi patre cogente. ff. de rit. nup. Anto. de Butr. in cap. 1. de deſp. imp. Prapoſ. in cap. cum locum. colum. 3. & 4. de ſponſal. Felyn. in dicto cap. cauſſa matrimonii col. 3. & ibi Dec. ff. de offi. deleg. Iaſ. in l. qua dotis. ff. ſolut. matr. num. 96. & in § quadrupli. num. 62. Inſtit. de actio.* Et ſic fuit reſolutum pro validitate primi matrimonii, & contra ſecundum matrimonium, propter impedimentum publicæ honeſtatis, die 19. Octobris 1551. coram Dom. Veſtano in vna Hiſpalen. matrimonii.

MODVS VACANDI.

SVMMARIVM.

1 *Modus vacandi an ſit verificandus in noua prouiſione.*

Decisio CCXXII. ſeu I.

Modus vacādi in nuua prouiſione nō † eſt verificandus, ſed bene eſt probanda vacatio, & quod præceſſerit priuatio de facto. Ita tentū fuit in vna Tullē. Prioratus de Relangiis coram dom. Decano 29. April. 1552.

MONACHVS.

SVMMARIA.

1 *Monachus ex diſpenſatione penſiones retinere poteſt.*

2 *Exceptio extinctionis per profeſſionem an admittatur.*

3 *Poſſeſſione ſua quis non eſt priuandus.*

Decisio CCXXIII. ſeu I.

Monachus † ex diſpenſatione penſiones retinere poteſt, *Gigas de pēſi. quaſt. 57. num. 7. in fin.* Ideo exceptio † extinctionis penſionis, per profeſſionē quando ſuper ea non eſt iudicatum, non impedit ſolutionem penſionis, cum quis † non ſit priuandus ſua poſſeſſione. *Caſſad. deci. 10. num. 7. in fin. & Octaui de reſcript. per tex. in ca. quarelam. de electio. & in cap. conſultationibus. de iure patro.* Ita fuit tentum in vna Barchinonen. penſionis coram dom. Decano Veneris 11. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſancti Auguſtini Carmelitarū, dicitur mendicans, qui nihil proprii poſſidere poteſt. num. 2. & conſuetudo in contrarium non valet. num. 3.*

4 *Monachus mendicans non habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio, contra eius ſuperiorē, & num. 6.*

5 *Monachus quicquid acquirit, monaſterio acquirit, qui non habet velle, neque nolle, ſed totus a ſuo ſuperiore dependet.*

7 *Monachus reſtitutionem petere non poteſt.*

8 *Monachus mendicans tam ex defectu agendi quam poſſidendi repellendus eſt a iudicio.*

Decisio CCXXIV. ſeu II.

Monachus ſancti Auguſtini heremitarum, cum ſit † mendicans, *vt eſt tex. in c. quorundam in §. volentes. de electio. lib. 6.* qui † nihil proprii habere, nec poſſidere poteſt, *vt eſt tex. in cap. 1. in §. confirmatus. de relig. domibus. eod. lib.* Nec in † contrarium conſuetudo valet induci, vt expreſſe concludit *Calderi. in conſi. 1. regular.* non † habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio cōtra ſuperiorem ſuum, quia quicquid † acquirit monachus, acquirit monaſterio. *cap. in præſentia. de probat. cum vulgar.* & non habet velle, neque nolle, ſed totum a ſuo ſuperiore dependet, *vt dicitur in non dicatis. quaſt. 2 & in c. ſi religioſus. de electio. lib. 6.* Qua ratione nec ſuo, † nec alieno nomine in iudicio ſtare poteſt, *ad clem. religioſus. de procurat. vbi Cardinal. in vlt. not. in prima opposit.* Vnde ſi non poſſidet, nec reſtitutionem † petere poteſt, *vt inquit Specul. titul. de actio. num. 151. verſi. ſed quid ſi ſpoliatus.* Quapropter dictus Monachus † iam ex defectu agendi, quam poſſidendi, repellendus eſt, niſi demonſtret aliquam exemtionem, *vt eſt deciſ. 1. de reſtit. ſpoliat. in antiquis.* Et ita fuit tentum in vna Romana, ſeu Tuſculana Caſalis, coram domino Capiſucco 14. Nouembris, 1552.

MONASTERIVM.

SVMMARIA.

1 *Monaſterii appellatione non venit prioratus.*

2 *Monaſteria quæ dicantur.*

3 *Monaſterium dicitur territorium Abbatis.*

Decisio CCXXV. ſeu I.

Monaſterii appellatione non † venit Prioratus. *Federic. conſi. 14.* Quia ea † dicuntur monaſteria, in quibus Abbates proponūtur, & monaſterium † dicitur territorium Abbatis. *Cardin. in clem. 1. num. 1 de ſtat. monach.* Et ita fuit tentum die 29. Nou. 1553. in vna ſancti Andreæ Prioratus, corā dom. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Monasterium præsumitur ab eo constructũ, qui ad id ex testatoris dispositione tenebatur.*

2 *Præsumitur actus factus ad executionem præcedentis dispositionis.*

Decisio CCxxvi. seu 2.

MOnasterium della Lux, quod reperitur constructum in territorio de Parchilena, & in eo degunt monachi ordinis de Guadalupe, cum ex testamento cuiusdã Didaci de Soyon a Monasterio de Guadalupe construi, & ædificari deberet, præsu-1 mitur † constructum ab eodem monasterio de Guadalupe. *Bartol. in l. nomina. C. arbitr. tutel. Barto. & Alexand. in l. cum seruu. ff. de verbor. obligatio. Bald. Salycet. & alii. C. de alim pup. præstand. & Bald. consilio 327. in impressione antiqua 2 incipien. In Christi &c. libro secundo.* Et actus † præsumitur factus ad executionem dispositionis præcedentis. *Alciat. de præsumt. regul. tertia. præsumt 24. l. qui in aliena. §. si is, qui putabat ff. de acquirend. heredit.* Et ita fuit tẽtum coram Domino Guidobono in causa Hispalen. Decimarum de Proclusemia.

MONITORIVM.

SVMMARIA.

1 *Monitorium cum clausula, si quis, an præbeat ius procedendi ad declaratoriam, stante moniti cõparitione, per quam resoluitur in simplicem citationem, & nu. 2.*

3 *Ordinario in iudicio proceditur per tres instantias secus in executiuo.*

4 *Negatio monitorii transfert illius iustificationẽ in aduersarium.*

5 *Commissio mandans monitorium decerni prout iuris, quid importet.*

Decisio CCxxii. seu 1.

MOnitorium decretum, & executum contra syndicos capituli, vt satisfacerent de distributionibus quotidianis Vincentio, cum clausula, si quis, & cet. non fa-1 cit, † quod syndici sint declarandi, ex quo materia non est executiua, & propter cõ-2 paritionem syndicorum, fuit † resolutum in vim simplicis citationis. *Parisi. consilio 113. volumine quarto, gloss final. in capit ex parte, numer 1. de verbor. significatio. & notatur per Bartol. in l de pupillo. §. meminisse ff de nou. oper. nun-3 tiat.* Et propterea procedendum † est vt in ordinariis per tres instantias, non exe-4 cutiue. Præterea † stante negatione, † monitorium erat peractorem iustificandum. Et tamen non fuit iustificatum. Accedat, nam in commissione directa Auditori dicebatur, monitorium decernat prout 5 iuris † fuerit. Et ita fuit tẽtum die 29. Aprilis 1552. In vna Eluen denegationis distributionum coram D. Augustino.

SVMMARIA.

1 *Monitorium quando dicatur nulliter decretum.*

2 *Produci quando aliquid debeat saltem de facto, etiam parte non opponente, stante clausula, constito de assertis in commissione adiecta.*

3 *Clausula constita de assertis in commissione apposita, inducit conditionem.*

Decisio CCxxviii. seu 2.

MOnitorium decretum vigore commissionis directæ Auditori, quæ habet quod constito de literis accessus, & quod accessus locus esset, monitorium decerneret sub censuris, & pœnis, &c. fuit † nulli-1 ter decretum, quia accessus non fuit taliter iustificatus ante monitorium, quod sufficeret, quia non fuit producta commenda Castella maris, ante monitorium decretum, quæ debebat † saltem de facto produ-2 ci etiam parte non opponente, propter clausulam (*constito de assertis*) existentem in ipsa commissione, quæ † denotat con-3 ditionem, *l. a testatore, ff. de conditio. & demonstrat. Sarnen. in tractat. vtriusq. signati. numt. 84.* Et ita fuit tentum die 2. Octob. 1554. in vna Calaguritan. Canonicatus, & præb. coram D. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Procurator generalis nõ potest venire contra factum Domini sui.*

2 *Procurator habens generale mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, nec exceptiones contra bullam opponere.*

3 *Contestari non solet lis per dationem exceptionum.*

Decisio CCxxix. seu 3.

MOnitorium decretum ab Auditore Cameræ contra Andream Camillum, vt satisfaceret Martino de fructibus perceptis, & pateret literis Apostolicis, in quibus erat reseruatus regressus in euentum non solutionis pensionis, quod fuit intimatum Andreæ, qui respondit litem pendere in Rota, qua finita, se esse paratum illi obedire, cõtra quod monitorium quidam generalis procurator Andreæ dedit multas exceptiones: quapropter. A. C. declarauit Andream excommunicatum ob non paritionem literarum, dicebatur de inualiditate, & iniustitia dictę declarationis, ex quo stante dicta responsione procuratoris, qui non negauit monitorium, sed obtulit se paratum obedire, vt supra non poterat † dictus 1 generalis procurator venire cõtra factum Domini sui. *Barto. in l. si hominem, ff. mandat.* Et quia procurator † habens generale 2 mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, neque exceptiones

Medina cum Elionora, non poteſt dici probatus metus, nec violentia, ita vt faciant ceſſare conſenſum, & matrimonium annolletur. Nam metus † ad hoc vt faciat ceſſare conſenſum, requiritur, quod ſit aliquantulum violentus. *Corne. conſil. 41. volum. 2. & Pariſ. conſil. 53. volum. quarto.* veluti ſi eſſet metus illatus ab illo, † qui ſolet exſequi minas, nam tunc eſſet timendus. *Abb in cap. 1. vbi Felyn de affic. delegat.* Nec dicitur, quod pater licet † armatus metum intulerit filio, quia non eſt veriſimile, quod filium offendiſſet, & ideo metus hoc caſu non probatur. *Corn. dicta conſ. 41. Caldern. conſil. 1. quod met. cauſſa.* Licet dicendum ſit, quod ſi aliquis metus † reuerentialis interuenit, tamen ille non aufert conſenſum, nec inducit nullitatem matrimonii, niſi ſuperceſſiſſent verbera, vel minæ. *l. ſi patre cogente. ff. de rit. nup. Anto de Butr. in cap. 1. de deſp. imp. Prapoſ. in cap. cum locum. volum. 3. & 4. de ſponſal. Felyn. in dicto cap cauſſa matrimonii. col. 3. & ibi Dec ff de offi. deleg. Iaſ. in l. qua dotis. ff. ſolut matr num 96. & in §. quadrupli. num. 62. Inſtit. de actio* Et ſic fuit reſolutum pro validitate primi matrimonii, & contra ſecundum matrimonium, propter impedimentum publicæ honeſtatis, die 19. Octobris 1551. coram Dom. Veſtano in vna Hiſpalen. matrimonii.

MODVS VACANDI.

SVMMARIVM.

1 *Modus vacandi an ſit verificandus in noua prouiſione.*

DECISIO CCXXII. ſeu 1.

MOdus vacãdi in noua prouiſione nõ † eſt verificandus, ſed bene eſt probanda vacatio, & quod præceſſerit puiſio de facto. Ita tentũ fuit in vna Tullẽ. Prioratus de Relangiis coram dom. Decano 29. April. 1552.

MONACHVS.

SVMMARIA.

1 *Monachus ex diſpenſatione penſiones retinere poteſt.*

2 *Exceptio extinctionis per profeſſionem an admittatur.*

3 *Poſſeſſione ſua quis non eſt priuandus.*

DECISIO CCXXIII. ſeu 1.

MOnachus † ex diſpenſatione penſiones retinere poteſt, *Gigas de pẽſi. quaeſt. 57. num. 7. in fin.* Ideo exceptio † extinctionis penſionis, per profeſſionẽ quando ſuper ea non eſt iudicatum, non impedit ſolutionem penſionis, cum quis † non ſit priuandus ſua poſſeſſione. *Caſſad. deci. 10. num. 7. in fin. & Octaui. de reſcript. per tex. in ca. querelam. de electio. & in cap. conſultationibus. de iure patro.* Ita fuit tentum in vna Barchinonen. penſionis coram dom. Decano Veneris 11. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Monachus ſancti Auguſtini Carmelitarũ, dicitur mendicans, qui nihil proprii poſſidere poteſt. num. 2. & conſuetudo in contrarium non valet. num. 3.*

4 *Monachus mendicans non habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio, contra eius ſuperiorẽ, & num. 6.*

5 *Monachus quicquid acquirit, monaſterio acquirit, qui non habet velle, neque nolle, ſed totus a ſuo ſuperiore dependet.*

7 *Monachus reſtitutionem petere non poteſt.*

8 *Monachus mendicans tam ex defectu agendi quam poſſidendi repellendus eſt a iudicio.*

DECISIO CCXXIV. ſeu 11.

MOnachus ſancti Auguſtini heremitarum, cum ſit † mendicans, *vt eſt tex. in c. quorundam in §. volentes. de electio. lib. 6.* qui † nihil proprii habere, nec poſſidere poteſt, *vt eſt tex. in cap. 1. in §. confirmatus. de relig. domibus. eod. lib.* Nec in † contrarium conſuetudo valet induci, vt expreſſe concludit *Calderi. in conſi. 1. regular.* non † habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio cõtra ſuperiorem ſuum, quia quicquid † acquirit monachus, acquirit monaſterio. *cap. in præſentia. de probat. cum vulgar.* & non habet velle, neque nolle, ſed totum a ſuo ſuperiore dependet, *vt dicitur in non dicatur. quaeſt. 2 & in c. ſi religioſus. de electio. lil. 6.* Qua ratione nec ſuo, † nec alieno nomine in iudicio ſtare poteſt, *ad clem. religioſus. de procurat. vbi Cardinal. in vlt. not. in prima oppoſit.* Vnde ſi non poſſidet, nec reſtitutionem † petere poteſt, *vt inquit Specul. titul. de actio. num. 151. verſi. ſed quid ſi ſpoliatus.* Quapropter dictus Monachus † tam ex defectu agendi, quam poſſidendi, repellendus eſt, niſi demonſtret aliquam exemtionem, *vt eſt deciſ. 1. de reſtit. ſpoliat. in antiquis.* Et ita fuit tentum in vna Romana, ſeu Tuſculana Caſalis, coram domino Capiſucco 14. Nouembris 1552.

MONASTERIVM.

SVMMARIA.

1 *Monaſterii appellatione non venit prioratus.*

2 *Monaſteria quæ dicantur.*

3 *Monaſterium dicitur territorium Abbatis.*

DECISIO CCXXV. ſeu 1.

MOnaſterii appellatione non † venit Prioratus. *Federic. conſi. 14.* Quia ea † dicuntur monaſteria, in quibus Abbates proponũtur, & monaſterium † dicitur territorium Abbatis. *Cardin. in clem. 1. num. 1 de ſtat. monach.* Et ita fuit tentum die 29. Nou. 1553. in vna ſancti Andreæ Prioratus, corã dom. Oradino.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Monasterium præsumitur ab eo constructũ, qui ad id ex testatoris dispositione tenebatur.*

2 *Præsumitur actus factus ad exsecutionem præcedentis dispositionis.*

Decisio CCxxvi. seu 2.

MOnasterium della Lux, quod reperitur constructum in territorio de Parchilena, & in eo degunt monachi ordinis de Guadalupe, cum ex testamento cuiusdã Didaci de Soyon a Monasterio de Guadalupe construi, & ædificari deberet, præsumitur† constructum ab eodem monasterio de Guadalupe. *Bartol. in l nomina. C. arbitr. tutel Barto. & Alexand. in l. cum seruus. ff de verbor. obligatio. Bald. Salycet. & alii, C. de alim pup. præstand. & Bald. consilio 327. in impressione antiqua incipien. In Christi &c. libro secundo.* Et actus † præsumitur factus ad exsecutionem dispositionis præcedentis. *Alciat. de præsumt. regul. tertia. præsumt 24. l. qui in aliena. §. si is, qui putabat ff. de acquirend. hereditat.* Et ita fuit tẽtum coram Domino Guidobono in causa Hispalen. Decimatum de Prochilemia.

MONITORIVM.

SVMMARIA.

1 *Monitorium cum clausula, si quis, an præbeat ius procedendi ad declaratoriam, stante moniti cõparitione, per quam resoluitur in simplicem citationem, & nu 2.*

3 *Ordinario in iudicio proceditur per tres instantias secus in exsecutiuo.*

4 *Negatio monitorii transfert illius iustificationẽ in aduersarium.*

5 *Commissio mandans monitorium decerni prout iuris, quid importet.*

Decisio CCxxii. seu 1.

MOnitorium decretum, & exsecutum contra syndicos capituli, vt satisfacerent de distributionibus quotidianis Vincentio, cum clausula, si quis, & cet. non facit,† quod syndici sint declarandi, ex quo materia non est exsecutiua, & propter cõparitionem syndicorum, fuit † resolutum in vim simplicis citationis. *Parisi. consilio 113. volumine quarto, gloss final. in capit ex parte, nu mer 1. de verbor. signification. & notatur per Bartol. in l de pupillo. §. meminisse ff. de nou. oper. nunciat.* Et propterea procedendum † est vt in ordinariis per tres instantias, non exsecutiue. Præterea stante negatione, † monitorium erat per actorem iustificandum. Et tamen non fuit iustificatum. Accedat, nam in commissione directa Auditori dicebatur, monitorium decernat prout iuris † fuerit. Et ita fuit tẽtum die 29. Aprilis 1552. In vna Eluen denegationis distributionum coram D. Augustino.

SVMMARIA.

1 *Monitorium quando dicatur nulliter decretum.*

2 *Produci quando aliquid debeat saltem de facto, etiam parte non opponente, stante clausula, constito de assertis in commissione adiecta.*

3 *Clausula constito de assertis in commissione apposita, inducit conditionem.*

Decisio CCxxviii. seu 2.

MOnitorium decretum vigore commissionis directæ Auditori, quæ habet quod constito de literis accessus, & quod accessus locus esset, monitorium decerneret sub censuris, & pœnis, &c. fuit † nulliter decretum, quia accessus non fuit taliter iustificatus ante monitorium, quod sufficeret, quia non fuit producta commenda Castella maris, ante monitorium decretum, quæ debebat † saltem de facto produci etiam parte non opponente, propter clausulam (*constito de assertis*) existentem in ipsa commissione, quæ † denotat conditionem, *l. a testatore, ff. de conditio. & demonstrat. Sarnen. in tractat. vtriusq. signati. nume. 84.* Et ita fuit tentum die 2. Octob. 1554. in vna Calagurritan. Canonicatus, & præb. coram D. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Procurator generalis nõ potest venire contra factum Domini sui.*

2 *Procurator habens generale mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, nec exceptiones contra bullam opponere.*

3 *Contestari non solet lis per dationem exceptionum.*

Decisio CCxxix. seu 3.

MOnitorium decretum ab Auditore Cameræ contra Andream Camillum, vt satisfaceret Martino de fructibus perceptis, & pareret literis Apostolicis, in quibus erat reseruatus regressus in euentum non solutionis pensionis, quod fuit intimatum Andreæ, qui respondit litem pendere in Rota, qua finita, se esse paratum illi obedire, cõtra quod monitorium quidam generalis procurator Andreæ dedit multas exceptiones: quapropter. A. C. declarauit Andream excommunicatum ob non paritionem literarum, dicebatur de inualiditate, & iniustitia dictę declarationis, ex quo stante dicta responsione procuratoris, qui non negauit monitorium, sed obtulit se paratum obedire, vt supra non poterat † dictus generalis procurator venire cõtra factum Domini sui. *Barto. in l. si hominem, ff. mandat.* Et quia procurator † habens generale mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, neque exceptiones

Medina cum Elionora, non potest dici probatus metus, nec violentia, ita vt faciant cessare consensum, & matrimonium annulletur. Nam metus † ad hoc vt faciat cessare consensum, requiritur, quod sit aliquantulum violentus. *Corne. consil. 41. volum. 2 & Parisi. consil. 53. volum. quarto.* veluti si esset metus illatus ab illo, † qui solet exsequi minas, nam tunc esset timendus. *Abb in cap. 1. vbi Felyn de offic. delegat.* Nec dicitur, quod pater licet † armatus metum intulerit filio, quia non est verisimile, quod filium offendisset, & ideo metus hoc casu non probatur. *Corn. dicto consi. 41. Calderin. consil. 1. quod met. caussa.* Licet dicendum sit, quod si aliquis metus † reuerentialis interuenit, tamen ille non aufert consensum, nec inducit nullitatem matrimonii, nisi præcessissent verbera, vel minæ. *l. si patre cogente. ff. de rit. nup Anto de Butr. in cap. 1. de desp. imp Prapos. in cap. cum locum. colum. 3. & 4. de sponsal. Felyn. in dicto cap caussa matrimonii col. 3. & ibi Dec ff de offi. deleg. Ias. in l qua dotis. ff. solut matr num 96. & in § quadrupli. num. 62. Instit. de actio* Et sic fuit resolutum pro validitate primi matrimonii, & contra secundum matrimonium, propter impedimentum publicæ honestatis, die 19. Octobris 1551. coram Dom. Vesiano in vna Ispalen. matrimonii.

MODVS VACANDI.

SVMMARIVM.

1 *Modus vacandi an sit verificandus in noua prouisione.*

DECISIO CCXXII. seu I.

MOdus vacādi in noua prouisione nō † est verificandus, sed bene est probanda vacatio, & quod præcesserit prouisio de facto. Ita tentū fuit in vna Tullē. Prioratus de Relangiis coram dom. Decano 29. April. 1552.

MONACHVS.

SVMMARIA.

1 *Monachus ex dispensatione pensiones retinere potest.*

2 *Exceptio extinctionis per professionem an admittatur.*

3 *Possessione sua quis non est priuandus.*

DECISIO CCXXIII. seu I.

MOnachus † ex dispensatione pensiones retinere potest, *Gigas de pēsi. quæst. 57. num. 7. in fin.* Ideo exceptio † extinctionis pensionis, per professionē quando super ea non est iudicatum, non impedit solutionem pensionis, cum quis † non sit priuandus sua possessione. *Cassad. deci. 10. num. 7. in fin. & Octaui. de rescrip. per tex. in ca. querelam. de electio. & in cap. consultationibus. de iure patro.* Ita fuit tentum in vna Barchinonen. pensionis coram dom. Decano Venetis 11. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Monachus sancti Augustini Carmelitarū, dicitur mendicans, qui nihil proprii possidere potest. num. 2. & consuetudo in contrarium non valet. num. 3.*

4 *Monachus mendicans non habet legitimam personam standi in iudicio, contra eius superiorē, & num. 6.*

5 *Monachus quicquid acquirit, monasterio acquirit, qui non habet velle, neque nolle, sed totus a suo superiore dependet.*

7 *Monachus restitutionem petere non potest.*

8 *Monachus mendicans tam ex defectu agendi quam possidendi repellendus est a iudicio.*

DECISIO CCXXIV. seu II.

MOnachus sancti Augustini heremitarum, cum sit † mendicans, *vt est tex. in c. quorundam in §. volentes. de electio. lib. 6.* qui † nihil proprii habere, nec possidere potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatus. de relig. domibus. eod. lib.* Nec in † contrarium consuetudo valet induci, vt expresse concludit *Calderi. in consi. 1. regular.* non † habet legitimam personam standi in iudicio cōtra superiorem suum, quia quicquid † acquirit monachus, acquirit monasterio. *cap. in præsentia. de probat. cum vulgar.* & non habet velle, neque nolle, sed totum a suo superiore dependet, *vt dicitur in non dicatis. quæst. 2 & in c. si religiosus. de electio. lib. 6.* Qua ratione nec suo, † nec alieno nomine in iudicio stare potest, *ad clem. religiosus. de procurat. vbi Cardinal. in vlt. not. in prima opposit.* Vnde si non possidet, nec restitutionem † petere potest, *vt inquit Specul. titul. de actio. num. 151. versi. sed quid si spoliatus.* Quapropter dictus Monachus † tam ex defectu agendi, quam possidendi, repellendus est, nisi demonstret aliquam exemtionem, *vt est decis. 1. de restit. spoliat. in antiquis.* Et ita fuit tentum in vna Romana, seu Tusculana Casalis, coram domino Capisucco 14. Nouembris, 1552.

MONASTERIVM.

SVMMARIA.

1 *Monasterii appellatione non venit prioratus.*

2 *Monasteria quæ dicantur.*

3 *Monasterium dicitur territorium Abbatis.*

DECISIO CCXXV. seu I.

MOnasterii appellatione non † venit Prioratus. *Federic. consi. 14c.* Quia ea † dicuntur monasteria, in quibus Abbates proponūtur, & monasterium † dicitur territorium Abbatis. *Cardin. in clem. 1. num. 1 de stat. monach.* Et ita fuit tentum die 29. Nou. 1553. in vna sancti Andreæ Prioratus, corā dom. Oradino.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Monasterium præsumitur ab eo constructū, qui ad id ex testatoris dispositione tenebatur.*

2 *Præsumitur actus factus ad exsecutionem præcedentis dispositionis.*

DECISIO CCXXVI. seu 2.

MOnasterium della Lux, quod reperitur constructum in territorio de Parchilena, & in eo degunt monachi ordinis de Guadalupe, cum ex testamento cuiusdā Didaci de Soyon a Monasterio de Guadalupe construi, & ædificari deberet, præsu-1 mitur† constructum ab eodem monasterio de Guadalupe. *Bartol.in l nomina. C.arbitr. tutel Barto. & Alexand.in l.cum seruus. ff de verbor. obligatio Bald Salycet. & alii, C.de alim pup. præstand. & Bald.consilio 327. in impressione antiqua incipien. In Christi &c. libro secundo.* Et actus † 2 præsumitur factus ad exsecutionem dispositionis præcedentis. *Alciat. de præsumt. regul. tertia. præsumt 24.l.qui in aliena. §.si is, qui putabat ff.de acquirend. hereditat.* Et ita fuit rētum coram Domino Guidobono in causa Hispalen. Decimatum de Prochilemia.

MONITORIVM.

SVMMARIA.

1 *Monitorium cum clausula, si quis, an præbeat ius procedendi ad declaratoriam, stante moniti cōparitione, per quam resoluitur in simplicem citationem, & nu 2.*

3 *Ordinario in iudicio proceditur per tres instantias secus in exsecutiuo.*

4 *Negatio monitorii transfert illius iustificationē in aduersarium.*

5 *Commissio mandans monitorium decerni prout iuris, quid importet.*

DECISIO CCXXII. seu 1.

MOnitorium decretum, & exsecutum contra syndicos capituli, vt satisfacerent de distributionibus quotidianis Vincentio, cum clausula, si quis, & cet. non fa-1 cir,† quod syndici fint declarandi, ex quo materia non est exsecutiua, & propter cō-2 paritionem syndicorum, fuit † resolutum in vim simplicis citationis. *Parisi. consilio 113. volumine quarto, gloss final. in capit ex parte, numer 1. de verbor. signification. & notatur per Bartol. in l de pupillo. §. meminisse ff. de nou. oper. nun-3 tiat.* Et propterea procedendum † est vt in ordinariis per tres instantias, non exse-4 cutiue. Præterea stante negatione, † monitorium erat petactorem iustificandum. Et tamen non fuit iustificatum. Accedat, nam in commissione directa Auditori dicebatur, monitorium decernat prout 5 iuris† fuerit. Et ita fuit rētum die 29. Aprilis 1552. In vna Eluen denegationis distributionum coram D. Augustino.

SVMMARIA.

1 *Monitorium quando dicatur nulliter decretum.*

2 *Produci quando aliquid debeat saltem de facto, etiam parte non opponente, stante clausula, constito de assertis in commissione adiecta.*

3 *Clausula constito de assertis in commissione apposita, inducit conditionem.*

DECISIO CCXXVIII. seu 2.

MOnitorium decretum vigore commissionis directæ Auditori, quæ habet quod constito de literis accessus, & quod accessus locus esset, monitorium decerneret sub censuris, & pœnis, &c. fuit † nulli-1 ter decretum, quia accessus non fuit taliter iustificatus ante monitorium, quod sufficeret, quia non fuit producta commenda Castella maris, ante monitorium decretum, quæ debebat † saltem de facto produ-2 ci etiam parte non opponente, propter clausulam (*constito de assertis*) existentem in ipsa commissione, quæ † denotat con-3 ditionem, *l.a testatore, ff. de conditio. & demonstrat. Sarnen. in tractat. vtriusq. signati. nume. 84.* Et ita fuit rentum die 2. Octob. 1554. in vna Calagurritan, Canonicatus, & præb. coram D. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Procurator generalis nō potest venire contra factum Domini sui.*

2 *Procurator habens generale mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, nec exceptiones contra bullam opponere.*

3 *Contestari non solet lis per dationem exceptionum.*

DECISIO CCXXIX. seu 3.

MOnitorium decretum ab Auditore Cameræ contra Andream Camillum, vt satisfaceret Martino de fructibus perceptis, & pareret literis Apostolicis, in quibus erat reseruatus regressus in euentum non solutionis pensionis, quod fuit intimatum Andreæ, qui respondit litem pendere in Rota, qua finita, se esse paratum illi obedire, cōtra quod monitorium quidam generalis procurator Andreæ dedit multas exceptiones: quapropter. A. C. declarauit Andream excommunicatum ob non paritionem literarum, dicebatur de innaliditate, & iniustitia dictę declarationis, ex quo stante dicta responsione procuratoris, qui non negauit monitorium, sed obtulit se paratum obedire, vt supra non poterat† dictus 1 generalis procurator venire cōtra factum Domini sui. *Barto. in l. si hominem, ff. mandat.* Et quia procurator † habens generale 2 mandatum, non potest facere Dominum incidere in pœnam, neque exceptiones

contra bullam opponere. *Doctores in ca. qui ad agendum, de procur. lib. 6.* Et quia per illas exceptiones procuratoris, non fuit negatū monitorium, quia lis † non solet contestari per dationem exceptionum, *capitul. 1. de lit. contest.* Et ita fuit tentum die 25. Maii. 1551. coram D. Decano. In vna Valentina medietatis fructuum.

MORA.

SVMMARIA

1 *Moram non incurrit promittens, qui vt adimpleret, fecit quicquid potuit, etiã si talis promissio esset iuramento vallata, nu. 2.*

3 *Mora purgari potest de æquitate canonica, dato, quod adsit iuramentum in contractu, dummodo ius partis illæsum remanserit.*

Decisio CCxxx. seu 1.

IN mora non fuit Georgius de itinere, qui promiserat facere admitti Iulium Gentilem. Et quod ipse dat et cautionem de bene administrando, quoniam quantum † in eo erat, adimpleuit. *Aretin in l. sitta stipulatus, §. passim ff. de verbor. obligatio. Iason in l. stipulatio ista, in princ. eod. titul. Canonista in capit. Gemma. vbi Abb. de spon. Legista in §. Cato. in nona appo sit. Barto.* Quod ampliatur etiam si † obligatio esset iurata. *Ruin. consil. 67. a nume. 8. vsq. ad fin. lib. 4.* Et dato, quod esset in mora, potuit † illam purgare de æquitate canonica, etiã si adfuisset iuramentum, quando illæsum remansit ius partis. *Innoc. in cap. dilecti. colum. 2. de Arbitr. Ias. in l. si quis maior. colum. penulti. C. de transactio. & consil. 9 num 8. volum. 1. Curt. in tract. de feud. in 4. parte, nume. 50. versic. confirmatur hæc opinio. Gozzadin. consil. 66 nu. 13. Goffr. consil. 41. nume. 8. Ruin. consil. 133 numer 9 & 10. volum. 1.* Nec obstat, quod mora non possit purgari, quãdo adest pactum resolutiuum, quia in casu nostro tale pactum vere non reperiebatur. Et ita fuit tentum coram Domino Cbissahen. in vna Romana, Officii, die 30. Maii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Mora purgari potest de æquitate canonica, præsertim quando pars non est passa damnum, numer. 2.*

2 *Pœnam contractus non potest petere episcopus, nec clericus.*

4 *Pœna an solui debeat non probato damno.*

5 *Obligatio non committitur ex lapsu temporis sine interpellatione, etiam quod esset promissio sub pœna, sine qua non dicitur commissa mora.*

Decisio CCxxxi. seu 2.

MOra purgari † potest de æquitate canonica. *Bald in l. qui crimen. quæstio. 11. qui accusare non possunt.* Et eo magis, † quando per talem moram aduersarius non est passus aliquod damnum. *Ias. consil. 9 nume. 8. volum. 1. Dec. consil. 138. num. 7. & consil. 151. num. 22 vers. non obstat quod Sanctitas Papæ.* Tum maxime, quia Episcopus Gentilis non potest petere pœnam, cum sit † clericus. *Ioan. Rimin. consil. 253. colum. fina. versi. 2. ratio. lib. 2.* Et quando esset facta promissio in euentum, quod pateretur damnum, non probato damno, nõ † esset locus obligationi. *Dec. consil. 53 num. 10.* Et ideo non † committitur obligatio ex lapsu temporis sine interpellatione, etiam si esset promissum sub pœna, sine qua non dicitur commissa mora. *Dec. consil. 2. volum 2. vers. sed non obstat.* Et ita fuit tentū, die 4. Iunii 1554. coram D. Oradino in vna Romana pecuniaria.

SVMMARIA

1 *Mora modica purgari potest in transactione, & numer. 5.*

2 *Pactum resolutiuum, quãdo operetur.*

3 *Clausula vnum articulum respiciens, non refertur ad alium ampliata, vt nu. 4.*

Decisio CCxxxii. seu 3.

MOra modica † purgari potest in transactione, *tex. cū in l. si maior annis 25. vbi gloss. Bartol. & alii omnes. C. de transact.* Verum quia in concordia facta inter Capitulum, & Canonicos ex vna, & Franciscum Fioranū ex altera: aderat quod dicta concordia intra tres menses ratificanda esset, cum pacto resolutiuo, quod scilicet, nisi ratificaretur infra illud tempus, concordia esset nulla, & adiectum fuit aliud pactum, quod assignaretur quædam præbenda intra dictos tres menses, & non fuit in eodem termino assignata. Franc. prætendebat concordiam esse † resolutam. Fuit dictum, & resolutum, quod non: quia pactum, † resolutiuum fuit adiectum ratificationi, nõ assignationi præbendæ. Et clausula † vnum articulum respiciens, non refertur ad alium. *Bartol. in l. si quis §. si mittum, num. 30. versi aut verba referunt sic. ff. de eden.* Etiam si essemus, † in duobus capitulis in eadem dispositione contentis. *Bartol. in l. fin. ff. de rebus dub. Iason in l prima. col. 2 limit. tertia & 6. C. de lib præteritis.* Et quamuis illa assignatio præbendæ fuerit facta intra modicum tempus, post tamen valuit, quia, vt dictum est, modica † mora purgari potest. Et ita fuit tentum die 12. Octob. 1551. coram D. Decano in vna Hipporegen. Canonicatus, & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Morosus non tenetur ad pœnam pariter ex sui parte morosa.*

2 *Fidem frangenti frangendum est.*

Decisio CCxxxiii. seu 4.

MOrosus non est M. si non soluit pœnam Titio in tempore statuto, quia ipse Titius pariter † tenebatur intra sex menses facere

facere ratificari instrumentum concordiæ per eius vxorem, vel illius procuratorem, & non fecit, & ideo succedit, quod, frangẽ-2 ti † fidem, frangendum est, *l. cum proponas. C. de pactis.* Sed Domini dixerunt, quod M. denuo se obligare teneatur, etiam in forma Cameræ, & Titius dare ratificationem vxoris suæ, sed donec non detur, M. nullam incurrat moram. Et ita fuit tentum die 13. Martii 1553. coram Domino Reomano, in vna Segobien. fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Mora non potest purgari, quando exsecutio facta est a iure, vel ab homine.*

DECISIO CCXXXIV. seu 5.

1 MOra non † potest purgari, quando exsecutio est facta a iure, vel ab homine, prout vult *Bartol. in l. si insulam quæst. 4. nu. 19. vbi Alexand numer. 32. de verbor. obligatio. & cum ibi omnes sequuntur.* Et ita fuit tentum in caussa Carthaginen. beneficii de Guardano coram Domino Vestano, *19.* Februarii *1552.*

SVMMARIA.

1 *Mora non purgatur de iure ciuili si in contractu est pactum resolutiuum, & quid de iure canonico, num. 2.*

3 *Mora quando non potest purgari, an faciat cessare beneficium restitutionis in integrum.*

DECISIO CCXXXV. seu 6.

1 MOra non purgatur de iure ciuili, si in cõtractu contineatur pactum resolutiuum, *secundum Alexand. in l. si insulam, colum penulti numer 43. versicu. 13. fallit. ff. de verb. obligatio.* Et ita alias decisum sæpe fuit in aliis caussis, & maxime in vna Mediolanen. repræsaliarum coram Domino Fabio Accorambono Decano Rotæ, licet de iure ca-2 nonico † sit maxima difficultas, neque adhuc decisum reperiatur, tamen de iure ciuili pluries hoc dictum fuit, prout supra formatum est, & hodie Lunæ *19.* Decembris *1552.* in vna Terraconen. Camerariæ decisum ita fuit coram Montisflasconen. episcopo. Et quando mora non potest purga-3 ri, an † faciat cessare beneficium restitutionis in integrum. Vid. quid decisum fuerit in caussa Carthaginen beneficii *19.* Februarii *1552.* coram Domino Vestano. *Et vid. infra in verbo restitutio. versicul. restitutio in integrum non datur.* Nam quod faciat cessare beneficium restitutionis in integrum, tenuerunt Alexand. *& alii in l. si insulam, colum. 11. versi. 19. fallit. de verb. obligatio. & in l. si quis maior. C. de transact.*

MORBVS CADVCVS.

SVMMARIA.

1 *Morbus caducus reddit quem inhabilem ipso iure ad obtinendum beneficia: intellige de beneficiis requirentibus ordinem, secus in simplicibus, num. 5. & 7.*

2 *Collatio beneficii facta patienti morbum caducũ, est ipso iure nulla, & per episcopum potest talis remoueri, nu. 6.*

3 *Morbus caducus facit hominem irregularem, cum impediat talem promoueri ad ordines, & iã promotum suspendat.*

4 *Irregularitas inducit inhabilitatem ad beneficia.*

6 *Confirmatio dat ius electo.*

DECISIO CCXXXVI. seu 1.

MOrb. caducus licet † faciat quem inha-1 bilem ad obtinendum benefic. & col-latio † facta patienti morbum caducum, sit 2 ipso iure nulla. *Hostien. Ioan Andr. Card. Abb. & Imol colum 2. & AEgid. numer. 13. in cap cum inter canonicos, de electio. Ioan. de Sylu. in tracta. de benefic. in 3. part. quæstio. 5. colum final.* Et faciat † hominem irregularem, cum impediat 3 promoueri ad ordines, & id promotum suspendat, *prout est text. cum gloss. magna in c. 1. capitul communiter, & ibi Archidiac. 33 distinctio.* Et irregularitas † inducat inhabilitatem ad 4 beneficia, *capit. is qui § primo, de sentent. excommunic. lib. 6. Abb. & alii in cap cum nostris, de concess præbend. latissime Rebuff. de pacific. possess numer. 226. versicul.* 24. Verum quia ille qui patitur morbum caducum, non est criminosus suo facto, sed ex accidenti, si beneficium non requirit † aliquem ordinem, 5 tunc collatio illi facta non redditur nulla ipso iure, nec ipse pariter ipso iure inhabilis est. *Butr. in capit. penultim nota. 3. de corpore vitiat.* Sed si patiens morbum caducum electus esset, & per episcopum † fuisset tan-6 quam inhabilis remotus, quod facere potuisset, antequam ius consequeretur ex confirmatione secuta, vt voluit *Abb in capit. ex parte, de cleric. ægrotantib numero quarto, versicul. secus est, & per Rotam decisione 340.* In antiquis tunc electio non attenderetur. Et ita tentum fuit, quod scilicet non sit inhabilis ipso iure ille, qui laborat morbo caduco, quo ad obtinendum beneficia simplicia die quarto & nono Nouembris *1551.* coram Vestano in vna Tullen. Canonicatus, & præbend. & die nono Decembris dicti anni fuit caussa iterũ ꝓposita, & Domini pro maiori parte permanserunt in decisis, quod scilicet, morbus † ca-7 ducus non faciat ipso iure quem inhabilem ad obtinendum canonicatum, & præbendam, quia non est delictum: secus in beneficiis requirentibus ordinem.

SVMMARIVM.

1 *Motu proprio quando gratia dicatur signata.*

Decisio CCxxx. seu I.

1 MOtu proprio graria † non censetur signata, quãdo est signata per fiat vt petitur, etiam quod dicatur in corpore, motu proprio, si motus proprius non est expressus in signarura prout omnino requiritur. *Sarnen. in reg. de annal. quæst.* 10. *num.* 7. Et ita fuit tentum in vna Burgen. Canonicatus doctoralis die 23. Martii 1552. coram Dom. Reomano.

NARRATIVA.

SVMMARIA.

1 *Narratiua institutionis facta per Vicarium Episcopi, an probet præsentationem, & edictum exstitisse, & præcessisse.*

2 *Intellectus ad deci. Rota 423. alias 11. de iur. patr. in nou.*

Decisio CCxxxviii. seu I.

1 NArratiua institutionis facta per Vicarium episcopi, non probat præsentationem, & edictum exstitisse, & præcessisse, ea ratione, quia sunt solemnitates extrinsecæ, quæ non præsumuntur, *l. quæcunque, §. final. de public.* Nec obstat *Deci. Rota.* 423. *alias vn-*
2 *decima de iur. patro. in nou.* Quia † loquitur in episcopo asserente de facto coram eo, non autem in Vicario asserente de facto coram episcopo. Vt hic ita decisum fuit in vna Vercellen. Capellaniæ, coram Decano Lunæ *18* Ian. 1552. Et coram eodem Decano *18.* Octob. eodem anno.

SVMMARIA.

1 *Narratiua Papæ de facto alieno an credatur.*

2 *Gloss. in verb. fecisse narramus, in clementin. 1. de probat. communiter damnatur.*

Decisio CCxxxix. seu 2.

1 NArratiuæ Papæ † de facto alieno, etiam si super ea Papa se fundet, non creditur taliter, quod per eam transferatur onus probandi contrarium in alium, *licet glo. in versic. fecisse narramus in clem. 1. de probat.* Contrariũ
2 teneat, quia † reprobatur communiter, nã aliud Curia Romana seruat, *secundum Bonifacium de Vitalin. in dicta clemen. prima. colum. 3. versic. conclude ergo contra glossam.* Et ita fuit tẽtum in caussa Lunen. Sarsanen. coram D. Guidobono *9* Martii *1552.*

NARRATA.

SVMMARIA.

1 *Narrata omnia in gratia sunt verificanda, maxime quando copulatiue sunt narrata, nu. 2.*

3 *Erectioni nouæ faciendæ, quæ sint necessaria.*

Decisio CCxl. seu I.

NArrata omnia in gratia super quibus Papa se fundauit ad illam conceden-
1 dam, sunt † verificanda, & maxime quando
2 copulatiue † sunt narrata, & quælibet de per se non sufficiebat. *vt inquit Fely. in ca. vlti. constitutus, in princ. de rescript. vbi Dec. in quarto notab. & per Ægid. decis. 76.* Et ideo fuit tentum in caussa Tirasonen. prætensæ erectionis coram Domino Mõtisflasconen. quod in noua erectione, in qua fuit narratum, quod populus erat auctus, & quod infantes sine baptismo & homines sine sacramentis decedebant, quod omnia ista erant verificanda. Tum, quia copulatiuæ narratæ fuerunt, tum etiam quia ad concessionem nouæ erectionis, Papa videtur fundasse intentionem suam, super omnibus istis narratis,
3 quæ sunt † necessaria ad nouam erectionẽ faciendam, *cap. ad audientiam el primo, in princ. § primo. de eccl. ædifican. & ibi per doctores.* Et ita fuit tentũ in caussa prædicta coram D. Mõtisflasconen. 14. Octob. 1552.

NEGLIGENS.

SVMMARIVM.

1 *Negligens non dicitur, qui iustam ignorãtiæ caussam habet.*

Decisio CCxli. seu I.

1 NEgligens non † dicitur qui habet iustã caussam ignorantiæ. *Rip. in cap. 12. in secũdo libro responsorum. Cassad. de valore exprimẽdo, decis. 20 super regul. Cancellar. in princip. Sarnen. vndecima quæstione super reg. etiam de valore exprimend. Dec. & Cagnol. in l. qui cum alto ff. de reg. iur. Bart. num. 3. de vsucap. Castr. in l. si duo. prope finem, ff. de acquirend. heredita.* Et ita tentum fuit in caussa quadam Paduana pensionis coram Decano, sub die Veneris *19* Februarii 1552.

NEGOCIORVM GESTOR.

SVMMARIVM

1 *Negotiorum gestor ad quæ teneatur in ratione reddenda.*

Decisio CCxlii. seu I.

1 NEgotiorum gestor tenetur † cedere, dare instrumenta, & alia iura omnia, & tenetur reddere rationem Domino non solum de facto suo, sed alterius ab eo deputati, *l. cum seruus in fine. ff. de conditio. & demonstr. l. nam & Seruius, ff. de negot. gest.* Et ita fuit tentũ in vna Mantuana Saccarorum, coram Do. Reomano die *15* Ianuarii *1552.*

NOTARIVS

SVMMARIVM.

1 *Notarius de iure cogi non potest ad edendum instrumentã per eum rogata, nisi duobus concurrentibus, quid autem de stylo Rotæ, numero 2.*

Decisio CCxliii. seu I.

1 NOtarius quamuis † de iure non possit cogi ad edendum instrumenta per eũ rogata, nisi duo concurrant: primum quod eo mãdante: secundum quod eius intersit, *vt per gloss. Alexand. & Ias. in l. prætor. in princ. ff. de edend.* Et si vnum ex his tantum concurrat, non sufficiat. *Deci. in ca. 1. num. 55 de probat. & per*

& per Bartol.& Bald. quos omnes sequuntur in di-
cta l.prætor. Tamen secundum stylum † dominorum, de quo attestatur Rota *decis. 5. de probatio. in nou. alias 213.* tenetur notarius instrumentum ei qui prætendit tantum interesse, licet non mandauerit. Et ita fuit tentum die decimo quinto, Iunii in vna Romana domus coram Domino Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Notarius qui non fuit rogatus de instrumento, non potest illud extrahere in forma probāti sine patris citatione.*

2 *Notarius de instrumento rogatus, si in illius extractione dicat, quod est copia, nō dicitur in forma probanti.*

3 *Notarius non potest extrahere acta alterius notarii caussa actuarii, nisi sit successor illius actuarii, & etiam actuarius.*

Decisio CCXLIV. seu 2.

NOtarius qui non fuit rogatus de aliquo instrumento, non † potest vigore compulsorialium extrahere illud in forma probanti, sine partis citatione. *Rota decisio. 1. de fid. instrum. in nou.* Et si de illo fuerit † rogatus, & in extractione dicat, quod copia, non dicitur in forma probanti, *vt per Socin. in aut si quis in aliquo. colum. 4. versicul. aliquando. & secundo C. de eden.d.* Et ex his fuerunt reiecta aliqua iura, extracta in caussa Tolletana de Galla pat. coram Domino Vestano, trigesima Maii 1552. Et in eadem caussa prima Iunii 1552. Imo nec † notarius potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius notarii actuarii, & pariter actuarius, prout resolutum fuit in vna Barchinonen. redditionis computorum, coram Domino Chissanen. die octaui Iunii 1551. *Et vid. infra in versi. processus, vers. processus extractus*

SVMMARIVM.

1 *Notarii attestanti de sui ipsius deputatione creditur de stylo Rotæ. Et ita etiam creditur nuntio referenti, se citasse de commissione Iudicis, numer. 2.*

Decisio CCXLV. seu 3.

NOtario attestanti † de sui ipsius deputatione, creditur de stylo Rotæ, & ita etiam cre ditur nuntio referenti, se citasse † de commissione iudicis, quicquid in contrarium sit de iure, vt per doctores, & maxime Felyn. *in capitulo primo, numer. 13. versicul. quarta conclusio. de iudic Deci. in capitulo cum parati numero duodecimo, de appellatio. Ruin. consilio sexagesimonono, numer. 8. volumine. 2.* Et ideo Domini saluarunt processum extractum vigore compulsorialium, in quo non constabat de deputatione notarii, nisi per eiusmet notarii attestationem, nec quod nuntius citauerit de commissione iudicis, nisi per eiusdem nuntii relationem. In caussa Senogalien. Castri Procozzoni corā D. Vestano, die 22 Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum testis est nullum, si notarius non dicat quod testis iurauit tactis scripturis.*

Decisio CCXLVI. seu 4.

NOtarius si in iuramento testis non dicat, quod testis iurauit † tactis scripturis, *iuxta gloss. in capit. circa. de electio. quam refert & sequitur Lanfr. in cap. quoniam contra in versi. testium depositiones, numer. 4. de probat.* Non probat iuramentum fuisse formiter præstitum. Et ideo examen fuit annullatum, quia notarius dicebat, talis testis iuratus tactis, &c. In caussa Senogal. Castri Procozzoni, coram Domino Vestano decima Octobris 1552.

SVMMARIVM.

1 *Notarius nihil potest addere instrumēto post datam copiam parti sine iudice.*

Decisio CCXLVII. seu 5.

NOtarius quando consignauit alicui partium instrumētum per se rogatum authenticum, non † potest in eo aliquid addere, vel minuere circa substantialia, nisi de mandato iudicis, & tunc iudex debet videre si est error necne, & si constet sibi de errore, potest committere vt corrigatur, alioquin non, *vt per Deci. in l. si librarius, ff. de regul. iur. Felyn. in cap. ex literis, colum. 3. versicul. 4. conclusio. de fid. instrum.* Ita fuit resolutum in caussa Tudertina Alimentorum, coram Domino Montisflascon. Veneris 9. Octobr. 1552.

NOTORIVM.

SVMMARIA.

1 *Notoria grauamina multa dicuntur quæ non sunt.*

2 *Notorium grauamen ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis ex quibus substantiatur iudicium, & aliquando etiam ex actis probatoriis colligitur, numer. 3.*

Decisio CCXLVIII. seu 1.

NOtoria granamina † multa dicuntur, quæ non sunt, *cap. consuluit. el. 1. de appell.* Et notorium grauamen † ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, in quibus substantiatur iudicium. *Deci. in capitul. quoniam contra. num. 44. de prob. & in cap ecclesia sanctæ Mariæ. de constitut.* Aliquando colligitur ex actis † probatoriis notoria iniustitia, quæ nullitas est, *c. inter ceteras, & ibi Fely. colum. pen. & fi.*

Decisio CCxxx. seu I.

1 Motu proprio gratia,† non censetur signata, quãdo est signata per fiat vt petitur, etiam quod dicatur in corpore, motu proprio, si motus proprius non est expressus in signatura prout omnino requiritur. *Sarnen. in reg. de annal. quaest. 10. num. 7.* Et ita fuit tentum in vna Burgen. Canonicatus doctoralis die 23. Martii 1552. coram Dom. Reomano.

NARRATIVA.

SVMMARIA.

1 Narratiua institutionis facta per Vicarium Episcopi, an probet praesentationem, & edictum exstitisse, & praecessisse.

2 Intellectus ad deci. Rotae 423. alias 11. de iur. patr. in nou.

Decisio CCxxxviii. seu I.

1 Narratiua institutionis facta per Vicarium episcopi, non probat praesentationem, & edictum exstitisse, & praecessisse, ea ratione, quia sunt solemnitates extrinsecae, quae non praesumuntur, *l. quaecunque, §. final. de public.* Nec obstat *Deci. Rotae. 423. alias vn-*
2 *decima de iur. patro. in nou.* Quia † loquitur in episcopo asserente de facto coram eo, non autem in Vicario asserente de facto coram episcopo. Vt hic ita decisum fuit in vna Vercellen. Capellaniae, coram Decano Lunae 18 Ian. 1552. Et coram eodem Decano 18. Octob. eodem anno.

SVMMARIA.

1 Narratiua Papae de facto alieno an credatur.

2 Gloss in verb. fecisse narramus, in clementin. 1. de probat. communiter damnatur.

Decisio CCxxxix. seu 2.

1 Narratiuae Papae † de facto alieno, etiam si super ea Papa se fundet, non creditur taliter, quod per eam transferatur onus probandi contrarium in alium, *licet glo. in versic. fecisse narramus in clem. 1. de probat.* Contrariũ
2 teneat, quia † reprobatur communiter, nã aliud Curia Romana seruat, *secundum Bonifatium de Vitalin. in dicta clemen. prima. colum. 3. versic. conclude ergo contra glossam.* Et ita fuit tẽtum in caussa Lunen. Sarsanen. coram D. Guidobono 9 Martii 1552.

NARRATA.

SVMMARIA.

1 Narrata omnia in gratia sunt verificanda, maxime quando copulatiue sunt narrata, nu. 2.

3 Erectioni nouae faciendae, quae sint necessaria.

Decisio CCxl. seu I.

Narrata omnia in gratia super quibus Papa se fundauit ad illam conceden-
1 dam, sunt † verificanda, & maxime quando
2 copulatiue † sunt narrata, & qualibet de per se non sufficiebat, *vt inquit Fely. in ca. vlti. constitutus, in princ. de rescript. vbi Dec. in quarto notab. & per Aegid. decis. 76.* Et ideo fuit tentum in caussa Tirasonen. praetensae erectionis coram Domino Mõtisflasconen. quod in noua erectione, in qua fuit narratum, quod populus erat anctus, & quod infantes sine baptismo & homines sine sacramentis decedebant, quod omnia ista erant verificanda. Tum, quia copulatiuae narratae fuerunt, tum etiam quia ad concessionem nouae erectionis, Papa videtur fundasse intentionem suam, super omnibus istis narratis,
3 quae sunt † necessaria ad nouam erectionẽ faciendam, *cap. ad audientiam el primo, in princ. §. primo. de eccl. aedifican & ibi per doctores.* Et ita fuit tentũ in caussa praedicta coram D. Mõtisflasconen. 14. Octob. 1552.

NEGLIGENS.

SVMMARIVM.

1 Negligens non dicitur, qui iustam ignorãtia caussam habet.

Decisio CCxli. seu I.

1 Negligens non † dicitur qui habet iustã caussam ignorantiae. *Rip. in cap. 12. in secũdo libro responsorum. Cassad. de valore exprimẽdo, decis. 20. super regul. Cancellar. in princip. Sarnen. vndecima quaestione super reg. etiam de valore exprimend. Dec. & Cagnol. in l. qui eum alto ff. de reg. iur. Bart. num. 3. de vsucap. Castr. in l. si duo. prope finem, ff. de acquirend. heredita.* Et ita tentum fuit in caussa quadam Paduana pensionis coram Decano, sub die Veneris 19 Februarii 1552.

NEGOCIORVM GESTOR.

SVMMARIVM

1 Negotiorum gestor ad quae teneatur in ratione reddenda.

Decisio CCxlii. seu I.

1 Negotiorum gestor tenetur † cedere, dare instrumenta, & alia iura omnia, & tenetur reddere rationem Domino non solum de facto suo, sed alterius ab eo deputati, *l cum seruus in fine. ff. de conditio. & demonstr. l. nam & Seruius. ff de negot. gest.* Et ita fuit tentũ in vna Mantuana Saccarotum, coram Do. Reomano die 15 Ianuarii 1552.

NOTARIVS

SVMMARIVM.

1 Notarius de iure cogi non potest ad edendum instrumenta per eum rogata, nisi duobus concurrentibus, quid autem de stylo Rotae, numero 2.

Decisio CCxliii. seu I.

1 Notarius quamuis † de iure non possit cogi ad edendum instrumenta per eũ rogata, nisi duo concurrant: primum quod eo mãdante: secundum quod eius intersit, *vt per gloss. Alexand. & Ias. in l. praetor. in princ. ff. de edend.* Et si vnum ex his tantum concurrat, non sufficiat. *Deci. in ca. 1. num. 55 de probat. & per*

& per Bartol. & Bald. quos omnes sequuntur in di- cta l. prætor. Tamen secundum stylum † dominorum, de quo attestatur Rota *decis. 5. de probatio. in nou. alias 213.* tenetur notarius instrumentum ei qui prætendit tantum interesse, licet non mandauerit. Et ita fuit tentum die decimo quinto, Iunii in vna Romana domus coram Domino Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Notarius qui non fuit rogatus de instrumento, non potest illud extrahere in forma probanti sine partis citatione.*

2 *Notarius de instrumento rogatus, si in illius extractione dicat, quod est copia, nō dicitur in forma probanti.*

3 *Notarius non potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius actuarii, & etiam actuarius.*

DECISIO CCXXIV. seu 2.

NOtarius qui non fuit rogatus de aliquo instrumento, non † potest vigore compulsorialium extrahere illud in forma probanti, sine partis citatione. *Rota decisio. 1. de fid. instrum in nou.* Et si de illo fuerit † rogatus, & in extractione dicat, quod copia, non dicitur in forma probanti, *vt per Socin. in aut. si quis in aliquo. colum. 4. versicul. aliquando, & secundo C. de edend.* Et ex his fuerunt reiecta aliqua iura, extracta in caussa Tolletana de Galla par. coram Domino Vestano, trigesima Maii 1552. Et in eadem caussa prima Iunii 1552. Imo nec † notarius potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius notarii actuarii, & pariter actuarius, prout resolutum fuit in vna Barchionen. redditionis computorum, coram Domino Chissanen. die octaui Iunii 1551. *Et vid. infra in versi. processus, vers. processus extractus*

SVMMARIVM.

1 *Notarii attestanti de sui ipsius deputatione creditur de stylo Rotæ. Et ita etiam creditur nuntio referenti, se citasse de commissione Iudicis, numer. 2.*

DECISIO CCXLV. seu 3.

NOtario attestanti † de sui ipsius deputatione, creditur de stylo Rotæ, & ita etiam cre ditur nuntio referenti, se citasse † de commissione iudicis, quicquid in contrarium sit de iure, vt per doctores, & maxime Felyn. *in capitulo primo, numer. 13. versicul. quarta conclusio. de iudic Deci. in capitulo cum parati, numero duodecimo, de appellatio. Ruin. consilio sexagesimonono, numer. 8. volumine. 2.* Et ideo Domini saluarunt processum extractum vigore compulsorialium, in quo non constabat de deputatione notarii, nisi per eiusmet notarii attestationem, nec quod nuntius citauerit de commissione iudicis, nisi per eiusdem nuntii relationem. In caussa Senogalien. Castri Procozzoni corā D. Vestano, die 22 Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum testis est nullum, si notarius non dicat quod testis iurauit tactis scripturis.*

DECISIO CCXLVI. seu 4.

NOtarius si in iuramento testis non dicat, quod testis iurauit † tactis scripturis, *iuxta gloss. in capit. circa. de electio. quam refert & sequitur Lanfr. in cap. quoniam contra in versi. testium depositiones, numer. 4. de probat.* Non probat iuramentum fuisse formiter præstitum. Et ideo examen fuit annullatum, quia notarius dicebat, talis testis iuratus tactis, &c. In caussa Senogal. Castri Procozoni, coram Domino Vestano decima Octobris 1552.

SVMMARIVM.

1 *Notarius nihil potest addere instrumēto post datam copiam parti sine iudice.*

DECISIO CCXLVII. seu 5.

NOtarius quando consignauit alicui partium instrumētum per se rogatum authenticum, non † potest in eo aliquid addere, vel minuere circa substantialia, nisi de mandato iudicis, & tunc iudex debet videre si est error necne, & si constet sibi de errore, potest committere vt corrigatur, alioquin non, *vt per Deci. in l. si librarius, ff. de regul. iur. Felyn. in cap. ex literis, colum. 3. versicul. 4. conclusio. de fid. instrum.* Ita fuit resolutum in caussa Tudertina Alimentorum, coram Domino Montisflascon. Veneris 9. Octobr. 1552.

NOTORIVM.

SVMMARIA.

1 *Notoria grauamina multa dicuntur quæ non sunt.*

2 *Notorium grauamen ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis ex quibus substantiatur iudicium, & aliquando etiam ex actis probatoriis colligitur, numer. 3.*

DECISIO CCXLVIII. seu 1.

NOtoria grauamina † multa dicuntur, quæ non sunt, *cap. consuluit. el. 1. de appell.* Et notorium grauamen † ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, in quibus substantiatur iudicium. *Deci. in capitul. quoniam contra num. 44. de prob. & in cap ecclesia sanctæ Mariæ. de constitut.* Aliquando colligitur ex actis † probatoriis notoria iniustitia, quę nullitas est, *c. inter ceteras, & ibi Fely. colum. pen. & fi.*

Decisio CCxxx. seu I.

1 Motu proprio gratia,† non censetur signata, quãdo est signata per fiat vt petitur, etiam quod dicatur in corpore, motu proprio, si motus proprius non est expressus in signatura prout omnino requiritur. *Sarnen. in reg. de annal. quæst. 10. num. 7.* Et ita fuit tentum in vna Burgen. Canonicatus doctoralis die 23. Martii 1552. coram Dom. Reumano.

NARRATIVA.

SVMMARIA.

1 *Narratiua institutionis facta per Vicarium Episcopi, an probet præsentationem, & edictum extitisse, & præcessisse.*

2 *Intellectus ad deci. Rota 423. alias 11. de iur. patr. in nou.*

Decisio CCxxxviii. seu I.

1 Narratiua institutionis facta per Vicarium episcopi, non probat præsentationem, & edictum extitisse, & præcessisse, ea ratione, quia sunt solemnitates extrinsecæ, quæ non præsumuntur, *l. quæcunque, §. final. de public.* Nec obstat *Deci. Rota. 423. alias vndecima de iur. patro. in nou.* Quia † loquitur in 2 episcopo asserente de facto coram eo, non autem in Vicario asserente de facto coram episcopo. Vt hic ita decisum fuit in vna Vercellen. Capellaniæ, coram Decano Lunæ 18 Ian. 1552. Et coram eodem Decano 18. Octob. eodem anno.

SVMMARIA.

1 *Narratiua Papæ de facto alieno an credatur.*

2 *Gloss. in verb. fecisse narramus, in clementin. 1. de probat. communiter damnatur.*

Decisio CCxxxix. seu 2.

1 Narratiuæ Papæ † de facto alieno, etiam si super ea Papa se fundet, non creditur taliter, quod per eam transferatur onus probandi contrarium in alium, *licet glo. in versic. fecisse narramus in clem. 1. de probat.* Contrariũ 2 teneat, quia † reprobatur communiter, nã aliud Curia Romana seruat, *secundum Bonifacium de Vitalin. in dicta clemen. prima. colum. 3. versic. conclude ergo contra glossam.* Et ita fuit tẽtum in causa Lunen. Sarsanen. coram D. Guidobono 9 Martii 1552.

NARRATA.

SVMMARIA.

1 *Narrata omnia in gratia sunt verificanda, maxime quando copulatiue sunt narrata, nu. 2.*

3 *Erectioni nouæ facienda, quæ sint necessaria.*

Decisio CCxl. seu I.

Narrata omnia in gratia super quibus Papa se fundauit ad illam concedenda, 1 sunt † verificanda, & maxime quando 2 copulatiue † sunt narrata, & quælibet de per se non sufficiebat, *vt inquit Fely. in ca. vlti. constitutus, in princ. de rescript. vbi Dec. in quarto notab. & per Ægid. decis. 76.* Et ideo fuit tentum in causa Titalonen. prætensæ erectionis coram Domino Mõtisflasconen. quod in noua erectione, in qua fuit narratum, quod populus erat auctus, & quod infantes sine baptismo & homines sine sacramentis decedebant, quod omnia ista erant verificanda. Tum, quia copulatiuæ narratæ fuerunt, tum etiam quia ad concessionem nouæ erectionis, Papa videtur fundasse intentionem suam, super omnibus istis narratis, quæ sunt † necessaria ad nouam erectionẽ 3 faciendam, *cap. ad audientiam el primo, in princ. §. primo. de eccl. ædifican. & ibi per doctores.* Et ita fuit tentũ in caussa prædicta coram D. Mõtisflasconen. 14. Octob. 1552.

NEGLIGENS.

SVMMARIVM.

1 *Negligens non dicitur, qui instam ignorãtiæ causam habet.*

Decisio CCxli. seu I.

Negligens non † dicitur qui habet iustã 1 caussam ignorantiæ. *Rip. in cap. 12. in secũdo libro responsorum. Cassad. de valore exprimẽdo, decis. 20 super regul. Cancellar. in princip. Sarnen. vndecima quæstione super reg. etiam de valore exprimend. Dec. & Cagnol. in l. qui cum alio ff. de reg. iur. Bart. num. 3. de vsucap. Castr. in l. si duo. prope finem, ff. de acquirend. hæredita.* Et ita tentum fuit in caussa quadam Paduana pensionis coram Decano, sub die Veneris 19 Februarii 1552.

NEGOCIORVM GESTOR.

SVMMARIVM

1 *Negotiorum gestor ad quæ teneatur in ratione reddenda.*

Decisio CCxlii. seu I.

Negotiorum gestor tenetur † cedere, da 1 re instrumenta, & alia iura omnia, & tenetur reddere rationem Domino non solum de facto suo, sed alterius ab eo deputati, *l. cum servus in fine. ff. de conditio. & demonstr. l. nam & Seruius, ff. de negot. gest.* Et ita fuit tentũ in vna Mantuana Saccarorum, coram Do. Reomano die 15 Ianuarii 1552.

NOTARIVS

SVMMARIVM.

1 *Notarius de iure cogi non potest ad edendum instrumenta per eum rogata, nisi duobus concurrentibus, quid autem de stylo Rota, numero 2.*

Decisio CCxliii. seu I.

Notarius quamuis † de iure non possit 1 cogi ad edendum instrumenta per eũ rogata, nisi duo concurrant: primum quod eo mãdante: secundum quod eius intersit, *vt per gloss. Alexand. & Ias. in l. prætor. in princ. ff. de edend.* Et si vnum ex his tantum concurrat, non sufficiat. *Deci. in ca. 1. num. 55 de probat. & per*

& per Bartol. & Bald. quos omnes sequuntur in dicta l. prætor. Tamen secundum stylum † dominorum, de quo attestatur Rota *decis. 5. de probatio. in nou. alias 213.* tenetur notarius instrumentum ei qui prætendit tantum interesse, licet non mandauerit. Et ita fuit tentum die decimo quinto, Iunii in vna Romana domus coram Domino Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Notarius qui non fuit rogatus de instrumento, non potest illud extrahere in forma probãti sine partis citatione.*

2 *Notarius de instrumento rogatus, si in illius extractione dicat, quod est copia, nõ dicitur in forma probanti.*

3 *Notarius non potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius actuarii, & etiam actuarius.*

Decisio CCXLIV. seu 2.

NOtarius qui non fuit rogatus de aliquo instrumento, non † potest vigore compulsorialium extrahere illud in forma probanti, sine partis citatione. *Rota decisio. 1. de fid. instrum. in nou.* Et si de illo fuerit † rogatus, & in extractione dicat, qood copia, non dicitur in forma probanti, *vt per Socin. in aut. si quis in aliquo. colum. 4. versicul. aliquando, & secundo C. de edend.* Et ex his fuerunt reiecta aliqua iura, extracta in caussa Tolletana de Galla par. coram Domino Vestano, trigesima Maii 1552. Et in eadem caussa prima Iunii 1552. Imo nec † notarius potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius notarii actuarii, & pariter actuatius, prout resolutum fuit in vna Barchionen. redditionis computotum, coram Domino Chissanen. die octaui Iunii 1551. *Et vid. infra in versi. processus, vers. processus extractus*

SVMMARIVM.

1 *Notarii attestanti de sui ipsius deputatione creditur de stylo Rotæ. Et ita etiam creditur nuntio referenti, se citasse de commissione Iudicis, numer. 2.*

Decisio CCXLV. seu 3.

NOtario attestanti † de sui ipsius deputatione, creditur de stylo Rotæ, & ita etiam cre ditur nuntio referenti, se citasse de commissione iudicis, quicquid in contrarium sit de iure, vt per doctores, & maxime Felyn. *in capitulo primo, numer. 13. versicul. quarta conclusio. de iudic. Deci. in capitulo cum parati numero duodecimo, de appellatio. Ruin. consilio sexagesimonono, numer. 8. volumine. 2.* Et ideo Domini saluarunt processum extractum vigore compulsorialium, in quo non constabat de deputatione notarii, nisi per eiusmet notarii attestationem, nec quod nuntius citauerit de commissione iudicis, nisi per eiusdem nuntii relationem. In caussa Senogalien. Castri Procozzoni corã D. Vestano, die 22 Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum testis est nullum, si notarius non dicat quod testis iurauit tactis scripturis.*

Decisio CCXLVI. seu 4.

NOtarius si in iuramento testis non dicat, quod testis iurauit † tactis scripturis, *iuxta gloss. in capit. circa. de electio. quam refert & sequitur Lanfr. in cap. quoniam contra in versi. testium depositiones, numer. 4. de probat.* Non probat iuramentum fuisse formiter præstitum. Et ideo examen fuit annullatum, quia notarius dicebat, talis testis iuratus tactis, &c. In caussa Senogal. Castri Procozzoni, coram Domino Vestano decima Octobris 1552.

SVMMARIVM.

1 *Notarius nihil potest addere instrumẽto post datam copiam parti sine iudice.*

Decisio CCXLVII. seu 5.

NOtarius quando consignauit alicui partium instrumẽtum per se rogatum authenticum, non † potest in eo aliquid addere, vel minuere circa substantialia, nisi de mandato iudicis, & tunc iudex debet videre si est error necne, & si constet sibi de errore, potest committere vt corrigatur, alioquin non, *vt per Deci. in l. si librarius. ff. de regul. iur. Felyn. in cap. ex literis, colum. 3. versicul. 4. conclusio. de fid. instrum.* Ita fuit resolutum in caussa Tudertina Alimentorum, coram Domino Montisflascon. Veneris 9. Octobr., 1552.

NOTORIVM.

SVMMARIA.

1 *Notoria grauamina multa dicuntur quæ non sunt.*

2 *Notorium grauamen ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis ex quibus substantiatur iudicium, & aliquando etiam ex actis probatoriis colligitur, numer. 3.*

Decisio CCXLVIII. seu 1.

NOtoria grauamina † multa dicuntur, quæ non sunt, *cap. consuluit. el. t. de appell.* Et notorium grauamen † ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, in quibus substantiatur indicium. *Deci. in capitul. quoniam contra. num. 44. de prob. & in cap. ecclesia sanctæ Mariæ. de constitut.* Aliquando colligitur ex actis † probatoriis notoria iniustitia, quę nullitas est, *c. inter ceteras, & ibi Fely. colum. pen. & fi.*

Decisio CCxxx. seu I.

1 Motu proprio gratia,† non censetur signata, quãdo est signata per fiat vt petitur, etiam quod dicatur in corpore, motu proprio, si motus proprius non est expressus in signatura prout omnino requiritur. *Sarnen. in reg. de annal. quæst. 10. num. 7.* Et ita fuit tentum in vna Burgen. Canonicatus doctoralis die 23. Martii 1552. coram Dom. Reomano.

NARRATIVA.

SVMMARIA.

1 Narratiua institutionis facta per Vicarium Episcopi, an probet præsentationem, & edictum exstitisse, & præcessisse.

2 Intellectus ad deci. Rota 423. alias 11. de iur. patr. in nou.

Decisio CCxxxviii. seu I.

1 Narratiua institutionis facta per Vicarium episcopi, non probat præsentationem, & edictum exstitisse, & præcessisse, ea ratione, quia sunt solemnitates extrinsecæ, quæ non præsumuntur, *l. quæcunque, § final. de publ.* Nec obstat *Deci. Rota. 423. alias undecima de iur. patro. in nou.* Quia † loquitur in 2 episcopo asserente de facto coram eo, non autem in Vicario asserente de facto coram episcopo. Vt hic ita decisum fuit in vna Vercellen. Capellaniæ, coram Decano Lunæ 18 Ian. 1552. Et coram eodem Decano 11. Octob. eodem anno.

SVMMARIA.

1 Narratiua Papæ de facto alieno an credatur.

2 Gloss. in verb. fecisse narramus, in clementin. 1. de probat. communiter damnatur.

Decisio CCxxxix. seu 2.

1 Narratiuæ Papæ † de facto alieno, etiam si super ea Papa se fundet, non creditur taliter, quod per eam transferatur onus probandi contrarium in alium, *licet glo. in versic. fecisse narramus in clem. 1. de probat.* Contrariũ 2 teneat, quia † reprobatur communiter, nã aliud Curia Romana seruat, *secundum Bonifacium de Vitalin. in dicta clemen. prima. colum. 3. versic. concl. inde ergo contra glossam.* Et ita fuit tẽtum in caussa Lunen. Sarsanen. coram D. Guidobono 9 Martii 1552.

NARRATA.

SVMMARIA.

1 Narrata omnia in gratia sunt verificanda, maxime quando copulatiue sunt narrata, nn. 2.

3 Erectioni nouæ faciendæ, quæ sint necessaria.

Decisio CCxl. seu I.

Narrata omnia in gratia super quibus Papa se fundauit ad illam concedendam, sunt † verificanda, & maxime quando 2 copulatiue † sunt narrata, & quælibet de per se non sufficiebat, *vt inquit Fely. in ca. vlti. constitutus, in princ. de rescript. vbi Dec. in quarto notab. & per Ægid. decis. 76.* Et ideo fuit tentum in caussa Tiraſonen. prætensæ erectionis coram Domino Mõtisflasconen. quod in noua erectione, in qua fuit narratum, quod populus erat auctus, & quod infantes sine baptismo & homines sine sacramentis decedebant, quod omnia ista erant verificanda. Tum, quia copulatiuæ narratæ fuerunt, tum etiam quia ad concessionem nouæ erectionis, Papa videtur fundasse intentionem suam, super omnibus istis narratis, quæ sunt † necessaria ad nouam erectionẽ 3 faciendam, *cap. ad audientiam el primo, in princ. § primo. de eccl. ædifican. & ibi per doctores.* Et ita fuit tentũ in caussa prædicta coram D. Mõtisflasconen. 14. Octob. 1552.

NEGLIGENS.

SVMMARIVM.

1 Negligens non dicitur, qui iustam ignorãtia caussam habet.

Decisio CCxli. seu I.

Negligens non † dicitur qui habet iustã 1 caussam ignorantiæ. *Rip. in cap. 12. in secũdo libro responsorum. Cassad. de valore exprimẽdo, decis. 20 super regul. Cancellar. in princip. Sarnen. vndecima quæstione super reg. etiam de valore exprimend. Dec. & Cagnol. in l. qui cum alio ff. de reg. iur. Bart. num. 3. de vsucap. Castr. in l. si dno. prope finem, ff. de acquirend. hæredita.* Et ita tentum fuit in caussa quadam Paduana pensionis coram Decano, sub die Veneris 19 Februarii 1552.

NEGOCIORVM GESTOR.

SVMMARIVM

1 Negotiorum gestor ad quæ teneatur in ratione reddenda.

Decisio CCxlii. seu I.

Negotiorum gestor tenetur † credere, da 1 re instrumenta, & alia iura omnia, & tenetur reddere rationem Domino non solum de facto suo, sed alterius ab eo deputati, *l. eum seruus in fine. ff. de conditio. & demonstr. l. nam & Seruius ff de negot. gest.* Et ita fuit tẽtũ in vna Mantuana Saccatorum, coram Do. Reomano die 15 Ianuarii 1552.

NOTARIVS

SVMMARIVM.

1 Notarius de iure cogi non potest ad edendum instrumenta per eum rogata, nisi duobus concurrentibus, quid autem de stylo Rotæ, numero 2.

Decisio CCxliii. seu I.

Notarius quamuis † de iure non possit 1 cogi ad edendum instrumenta per eũ rogata, nisi duo concurrant: primum quòd eo mãdante: secundum quod eius intersit, *vt per gloss. Alexand. & Ias. in l. prætor. in princ. ff. de eden.* Et si vnum ex his tantum concurrat, non sufficiat. *Deci. in ca. 1. num. 55 de probat. & per*

& per Bartol. & Bald. quos omnes sequuntur in di-
2 cta l. prætor. Tamen secundum stylum † dominorum, de quo attestatur Rota decis. 5. de probatio. in nou. alias 213. tenetur notarius instrumentum ei qui prætendit tantum interesse, licet non mandauerit. Et ita fuit tentum die decimo quinto, Iunii in vna Romana domus coram Domino Guido-bono.

SVMMARIA.

1 Notarius qui non fuit rogatus de instrumento, non potest illud extrahere in forma probāti sine partis citatione.

2 Notarius de instrumento rogatus, si in illius extractione dicat, quod est copia, nō dicitur in forma probanti.

3 Notarius non potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius actuarii, & etiam actuarius.

DECISIO CCXLIV. seu 2.

NOtarius qui non fuit rogatus de ali-
1 quo instrumento, non † potest vigore compulsorialium extrahere illud in forma probanti, sine partis citatione. Rota decisio.
2 1. de fid. instrum in nou. Et si de illo fuerit † rogatus, & in extractione dicat, quod copia, non dicitur in forma probanti, vt per Socin. in aut. si quis in aliquo. colum. 4. versicul. aliquando, & secundo C. de eden. d. Et ex his fuerunt reiecta aliqua iura, extracta in caussa Tollet-tana de Galla par. coram Domino Vestano, trigesima Maii 1552. Et in eadem caussa
3 prima Iunii 1552. Imo nec † notarius potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius notarii actuarii, & pariter actuarius, prout resolutum fuit in vna Barchinonen. redditionis computorum, coram Domino Chissanen. die octaui Iunii 1551. Et vid. infra in versi. processus, vers. processus extractus

SVMMARIVM.

1 Notarii attestanti de sui ipsius deputatione creditur de stylo Rotæ. Et ita etiam creditur nuntio referenti, se citasse de commissione iudicis, numer. 2.

DECISIO CCXLV. seu 3.

NOtario attestanti † de sui ipsius deputatione, creditur de stylo Rotæ, & ita etiam cre ditur nuntio referenti, se citasse
2 de commissione iudicis, quicquid in contrarium sit de iure, vt per doctores, & maxime Felyn. in capitulo primo, numer. 13. versicul. quarta conclusio. de iudic. Deci. in capitulo cum parati numero duodecimo, de appellatio. Ruin. consilio sexagesimonono, numer. 8. volumine. 2. Et ideo Domini saluarunt processum extractum vigore compulsorialium, in quo non constabat de deputatione notarii, nisi per eiusmet notarii attestationem, nec quod nuntius citauerit de commissione iudicis, nisi per eiusdem nuntii relationem. In caussa Senogalien. Castri Procozzoni corā D. Vestano, die 22 Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 Iuramentum testis est nullum, si notarius non dicat quod testis iurauit tactis scripturis.

DECISIO CCXLVI. seu 4.

NOtarius si in iuramento testis non di-
1 cat, quod testis iurauit † tactis scripturis, iuxta gloss. in capit. circa. de electio. quam refert & sequitur Lanfr. in cap. quoniam contra in versi. testium depositiones, numer. 4. de probat. Non probat iuramentum fuisse formiter præstitum. Et ideo examen fuit annullatum, quia notarius dicebat, talis testis iuratus tactis, &c. In caussa Senogal. Castri Procozzoni, coram Domino Vestano decima Octobris 1552.

SVMMARIVM.

1 Notarius nihil potest addere instrumēto post datam copiam parti sine iudice.

DECISIO CCXLVII. seu 5.

NOtarius quando consignauit alicui partium instrumētum per se rogatum
1 authenticum, non † potest in eo aliquid addere, vel minuere circa substantialia, nisi de mandato iudicis, & tunc iudex debet videre si est error necne, & si constet sibi de errore, potest committere vt corrigatur, alioquin non, vt per Deci. in l. si librarius, ff. de regul. iur. Felyn. in cap. ex literis, colum. 3. versicul. 4. conclusio. de fid. instrum. Ita fuit resolutum in caussa Tudertina Alimentorum, coram Domino Montisflascon. Veneris 9. Octobr. 1552.

NOTORIVM.

SVMMARIA.

1 Notoria grauamina multa dicuntur quæ non sunt.

2 Notorium grauamen ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, ex quibus substantiatur iudicium, & aliquando etiam ex actis probatoriis colligitur, numer. 3.

DECISIO CCXLVIII. seu 1.

NOtoria grauamina † multa dicuntur,
1 quæ non sunt, cap. consuluit. el. 1. de appell.
2 Et notorium grauamen † ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, in quibus substantiatur iudicium. Deci. in capitul. quoniam contra. num. 44. de prob. & in cap ecclesia sanctæ Mariæ. de constitut. Aliquando colligitur ex a-
3 ctis † probatoriis notoria iniustitia, quę nullitas est, c. inter ceteras, & ibi Fely. colum. pen. & fi.

& per Bartol. & Bald. quos omnes sequuntur in di- 2 *cta.l.prætor.* Tamen secundum stylum † dominorum, de quo attestatur Rota *decis. 5. de probatio. in nou. alias 213.* tenetur notarius instrumentum ei qui prætendit tantum interesse, licet non mandauerit. Et ita fuit tentum die decimo quinto, Iunii in vna Romana domus coram Domino Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Notarius qui non fuit rogatus de instrumento, non potest illud extrahere in forma probãti sine patris citatione.*

2 *Notarius de instrumento rogatus, si in illius extractione dicat, quod est copia, nõ dicitur in forma probanti.*

3 *Notarius non potest extrahere acta alterius notarii caussa actuarii, nisi sit successor illius actuarii, & etiam actuarius.*

DECISIO CCXLIV. seu 2.

1 NOtarius qui non fuit rogatus de aliquo instrumento, non † potest vigore compulsorialium extrahere illud in forma probanti, sine partis citatione. *Rota decisio. 1. de fid. instrum in nou.* Et si de illo fuerit † ro- 2 gatus, & in extractione dicat, quod copia, non dicitur in forma probanti, *vt per Socin. in aut. si quis in aliquo. colum. 4. versicul. aliquando, & secundo C. de eadem.* Et ex his fuerunt re- iecta aliqua iura, extracta in caussa Tolletana de Galla par. coram Domino Vestano, trigesima Maii 1552. Et in eadem caussa 3 prima Iunii 1552. Imo nec † notarius potest extrahere acta alterius notarii caussæ actuarii, nisi sit successor illius notarii actuarii, & pariter actuarius, prout resolutum fuit in vna Barchionen. redditionis computorum, coram Domino Chissanen. die octaui Iunii 1551. *Et vid. infra in versi. processus, vers. processus extractus*

SVMMARIVM.

1 *Notarii attestanti de sui ipsius deputatione creditur de stylo Rotæ. Et ita etiam creditur nuntio referenti, se citasse de commissione Iudicis, numer. 2.*

DECISIO CCXLV. seu 3.

NOtario attestanti † de sui ipsius deputatione, creditur de stylo Rotæ, & ita 2 etiam cre ditur nuntio referenti, se citasse de commissione iudicis, quicquid in contrarium sit de iure, vt per doctores, & maxime Felyn. *in capitulo primo, numer. 13. versicul. quarta conclusio. de iudic. Deci. in capitulo cum parati. numero duodecimo, de appellatio. Ruin. consilio sexagesimonono, numer. 8. volumine. 2.* Et ideo Domini saluarunt processum extractum vigore compulsorialium, in quo non constabat de deputatione notarii, nisi per eiusmet notarii attestationem, nec quod nuntius citauerit de commissione iudicis, nisi per eiusdem nuntii relationem. In caussa Senogalien. Castri Procozzoni corã D. Vestano, die 22 Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum testis est nullum, si notarius non dicat quod testis iurauit tactis scripturis.*

DECISIO CCXLVI. seu 4.

NOtarius si in iuramento testis non di- 1 cat, quod testis iurauit † tactis scripturis, *iuxta gloss. in capit. circa. de electio. quam refert & sequitur Lanfr. in cap. quoniam contra in versi. testium depositiones, numer. 4. de probat.* Non probat iuramentum fuisse formiter præstitum. Et ideo examen fuit anuullatum, quia notarius dicebat, talis testis iuratus tactis, &c. In caussa Senogal. Castri Procozzoni, coram Domino Vestano decima Octobris 1552.

SVMMARIVM.

1 *Notarius nihil potest addere instrumẽto post datam copiam parti sine iudice.*

DECISIO CCXLVII. seu 5.

NOtarius quando consignauit alicui partium instrumẽtum per se rogatum 1 authenticum, non † potest in eo aliquid addere, vel minuere circa substantialia, nisi de mandato iudicis, & tunc iudex debet videre si est error necne, & si constet sibi de errore, potest committere vt corrigatur, alioquin non, *vt per Deci. in l. si librarius, ff. de regul. iur. Felyn. in cap. ex literis, colum. 3. versicul. 4. conclusio. de fid. instrum.* Ita fuit resolutum in caussa Tudertina Alimentorum, coram Domino Montisflascon. Veneris 9. Octobr. 1552.

NOTORIVM.

SVMMARIA.

1 *Notoria grauamina multa dicuntur quæ non sunt.*

2 *Notorium grauamen ad effectum annullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, ex quibus substantiatur iudicium, & aliquando etiam ex actis probatoriis colligitur, numer. 3.*

DECISIO CCXLVIII. seu 1.

NOtoria grauamina † multa dicuntur, 1 quæ non sunt, *cap. consuluit. el. 1. de appell.* Et notorium grauamen † ad effectum an- 2 nullandi sententiam, non sumitur ex actis probatoriis, sed ex illis, in quibus substantiatur iudicium. *Deci. in capitul. quoniam contra. num. 44. de prob. & in cap ecclesia sancta Maria. de constitut.* Aliquando colligitur ex a- 3 ctis † probatoriis notoria iniustitia, quę nullitas est, *c. inter ceteras, & ibi Fely. colum. pen. & fi.*

prouisione Papæ, tum quia militat eadem ratio præiudicii exspectantis, tum etiam 4 quia ius † proueniens a noua prouisione, non est ius purum, neque per se subsistens, sed a prima prouisione dependens. *Sarnen. in regul. de subrogan. collit. quæstion. 19. & super regul. de annali. quæstione 27. & quæstio. 78.* Itaque fuit tentum die prima Iunii 1551. coram Domino Capisucco in vna Bellunen. Canonicatus, & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Noua prouisio quando canonizari non posit.*
2 *Noua prouisionis ad validitatem, requiritur quod præcedat saltem resignatio de facto.*
3 *Narrans in noua prouisione se canonice prouisum, non sufficit quod doceat se prouisum, nisi etiam doceat de canonica prouisione.*
4 *Expressio falsa semper vitiat, etiam si concedens esset concessurus sine expressione illius falsitatis.*

DECISIO CCLIV. seu 6.

1 NOua prouisio † canonizari non potest, quia in eam narrabatur beneficium esse resignatum, & resignatio non fuit verificata, neque de ea apparebat aliquid, nisi per narrationem nouæ prouisionis, 2 ad cuius † validitatem requiritur quod saltem præcedat resignatio de facto. *Felyn. in cap. ex parte, el primo, numero quinquagesimoprimo, & sequen. de rescript.* Vbi dicit, quod confirmationes non supplent defectum falsitatis narratorum, & facit ad præmissa. *Rota decisione vigesimaquarta, de concess. præbend. in antiquis, & Bisignet. decisione decimaquarta. de præbend.* Vbi si quis narrat † in noua 3 prouisione se canonice prouisum, non sufficit se docere prouisum, nisi doceat de canonica prouisione, & facit *Decisio. vigesima quarta, de præbend. in nou. & Ægid. decisio. 704. & Farnen. in quæstio. 27. de annali. numero quarto & quinto.* Et falsa † expressio semper 4 vitiat, etiam si concedens esset concessurus sine expressione illius falsitatis. *Innocent in capitulo super literis, de rescript. de quo per Ægid. decisione quarta.* Itaque tentum est die vigesima tertia Octobris 1551. coram Domino Reomano in vna Vlixbonen. portionis.

SVMMARIA.

1 *Noua prouisio expedita, per exspectantem post acceptationem beneficii vacantis, sufficit pro diligentiis.*
2 *Noua prouisio in qua conceditur etiam ad reseruata, an suppleat publicationem.*
3 *Verba auctoritate Apostolica, an præsupponunt Papæ prouisionem.*
4 *Dispositio generalis quando non potest verificari nisi in vna specie, tunc dicitur specialis.*
5 *Stylus signaturæ est, quod in nouis prouisionibus vigore gratiæ exspectatiuæ obtentis, cassatur clausula ad reseruata.*

DECISIO CCLV. seu 7.

NOua prouisio † expedita per exspe- 1 ctantem, post acceptationem beneficii vacantis, sufficit pro diligentiis. *Iuxta decisio. Cassador. 22. & sequen. super regul. Cancellar.* Sed noua prouisio, de qua † agitur, in qua 2 concedebatur etiam ad reseruata, est dubium an suppleat publicationem, stantibus additis per signaturam in calce, quæ dicunt, & quia beneficia omnia huiusmodi vnica gratia, vel supplicatione impetrauit, inter quæ continetur beneficium, de quo agitur. Ratio dubitationis erat, quia in noua prouisione nulla erat facta mentio de exspectatiua, neque minus de acceptatione beneficii vigore gratiæ exspectatiuæ: sed dicebatur, quod impetranti fuit prouisum auctoritate Apostolica, quæ † verba præsupponunt, quod fuerit 3 prouisum per ipsum Pontificem immediate, vel per legatum: secus est quando prouidetur per exsecutorem vel subexsecutorem gratiæ exspectanti, qui licet prouideat auctoritate Apostolica, *argumento capitul. si qui in fine, de præbend. in sexto.* Tamen ex quo eius auctoritas præuenit vacationem, tunc in noua prouisione, dum dicitur, quod est prouisus auctoritate Apostolica, non venit ista prouisio immediata post vacationem, nisi de ea expresse dicatur. Ideo Domini voluerunt consulere dominos expeditores, vt videretur si posset sub ista narratiua expediri bulla super noua prouisione, cum narratiua gratiæ exspectatiuæ, ex quo dixit in supplicatione fuisse auctoritate Apostolica prouisum, quod si posset expediri, vtique & ipsi quoque tenerent, quod illa noua prouisio suppleret defectum publicationis, *secundum Cassador. decisione 22. & sequen. super regul.* etiam quod in ea non sit facta mentio quod fuerat prouisus vigore gratiæ exspectatiuæ, etiam quod dicatur quod fuerat prouisum auctoritate Apostolica, & hoc cum illa declaratione quam fecerunt Domini die decimosexto Decembris 1552. In hac eadem caussa coram eodem Domino Reomano, vt dixi supra in versiculo gratia nouæ prouisionis, videlicet quando non constaret nisi de vna prouisione obtinentis nouam prouisionem, quia tunc verificanda esset de necessitate in ista prouisione vigore gratiæ exspectatiuæ, vt in simili dicitur de dispositione † generali, quæ non potest verificari 4

nisi in vna specie, quod tunc censetur specialis, *l. si optio. ff. de option. legata. & notat Abb. post gloss. in cap. ex parte, el primo, de offic. delegati.* Ratio enim, quod mouit dominos ad ita tenendum, fuit, quia stylus † signaturæ est, quod in nouis prouisionibus vigore gratiæ exspectatiuæ obtentis, cassatur clausula, ad reseruata, & ista noua prouisio habebat illam clausulam non deletam, ergo dabatur intelligi, quod Papa non intellexerat, quod noua prouisio daretur exspectanti, sed alteri habenti impetrationem Apostolicam. Et ita tentum fuit die decimotertio. Ianuarii 1553. coram Domino Reomano in caussa Segobien. parochialis de Meguilla.

SVMMARIVM.

1 Noua prouisio quando capiat beneficium per clausulam, siue prædicto, siue alio quouis modo.

DECISIO CCLVI. seu 8.

1 NOua prouisio capit † beneficium per clausulam siue prædicto, siue alio quouis modo vacet: & quando tempore eius concessionis vere vacat ipsum beneficium. Ita dictum & tentū est in caussa Tullen. Prioratus de Relāgiis coram Domino Decano 10. Maii 1552.

SVMMARIVM.

1 Noua prouisio operatur etiam, quando ius obtinentis non est plenum.

DECISIO CCLVII. seu 9.

1 NOua pronisio operatur etiam, quando ius obtinentis non est plenum, prout dixerunt Domini in caussa Ispalen. beneficii sanctæ Mariæ coram Domino Capisucco Veneris 11. Maii 1552.

SVMMARIVM.

1 Noua prouisio quando dicatur subreptitia.

DECISIO CCLVIII. seu 10.

1 NOua prouisio dicitur subreptitia, si in ea quis narrat se monachum, qui tamen antea commissionem impetrauerat, per quam petebat cōmitti Vicario, vt declararet se non astrictum esse religioni, cum per vim, & metum illam ingressus fuerit, prout annotaui, *infra in versicul. subreptio. versicu. subreptitia dicitur gratia noua prouisionis.*

NVLLITAS.

SVMMARIA.

1 Nulla iurisdictionis defectu quando non dicatur sententia lata a subrogato in locum primi Iudicis iurisdictionem habentis.

2 Termini quando non sunt de nouo seruādi, & reiterandi coram subrogato.

3 Citatio ad videndum deputari alimenta dicitur bona.

4 Subrogatus in locum primi iudicis, illius acta sequi debet.

5 Alimenta decerni debent in prima instantia.

6 Alimentorum in caussa non cadit terminorum obseruatio.

DECISIO CCLIX. seu 1.

NVlla non † est sententia defectu iurisdictionis, si est lata a subrogato in locum primi iudicis, qui habebat iurisdictionem, & termini erant seruati coram primo iudice, & reitetati vigore specialis commissionis, quia non † sunt de nouo seruandi, & reiterandi coram subrogato, & citatio ad † videndnm deputari alimenta, est etiam bona. Et ita fuit tentum in vna Romana status, & alimentorum coram Domino Chissanensi die prima Februarii 1552. Ratio primi est, quia mortuo † iudice, qui in locum illius subrogatur, illius acta sequi debet, *l. mortuo. ff. de iudic. & ibi Bald in summario.* Et quia in † prima instantia alimenta decerni debent. *Bisignet. de iudiciis decisione secunda, cum plene cumulatis per Hispan. in captulo per vestras, de donat. inter vir. & vxor. numero quinquagesimoquarto.* Ratio secundi dicti est, quia ex quo 60. mem. Cardinalis Verallus meus Germanus frater erat subrogatus in locum Campegii, & aliornm prædecessorum, & durabat eadem instantia, ideo debuit successor ex eisdem actis iudicare, *capit. cum venerabilis, de iudic. & l. cum proponebatur, ff. eod.* Et in caussa † alimentorum non cadit obseruatio terminorum, *leg. 2. ff. de feriis, & ibi omnes Bartol. in l. nulla. ff. de alimentis & cibar. legat.* Quamuis in facto ptoponeretur fuisse seruatos, & reiteratos, *prout in libro d. Chissanen. fol. 102.*

SVMMARIA.

1 Nullitas sententiæ cessat si infra sint seruata in processu, & quæ.

2 Citatio ad dicendum contra commissionē, firmat iurisdictionem iudicis.

3 Procedi quando possit per contradictas.

DECISIO CCLX. seu 2.

NVllitas sententiæ cessat, si infra seruata fuerint in processu. Primo, quod fuerit citata pars ad dicendum contra commissionem, per quam citationem † firmatur iurisdictio iudicis. *Ægid. decisione 38. & Cassador. decisione septima, de appel lat.* Secnndo quando constat de mandatis procuratorum vtriusque partis. Tertio quando citatio facta fuit contra procura-

curatorem actoris, donec fuit in Curia ad omnes actus, quia non dicitur adeſſe defectus citationis, ſi fuit proceſſum per contradictas contra ipſum actorem, poſt receſſum procuratoris a Curia, etiam quod adeſſent alii procuratores in mandato nominati, qui tamen moniti ad acceptandum onus procurationis, non ſuſceperunt, nam 3 per contradictas † procedi potuit. *Ægid. deciſione 681.* Quarto quando termini ſubſtantiales ſunt ſeruati, & reiterati, *iuxta deciſio. dominorum 33. in nou.* quibus ſeruatis, ſententia dicitur valida. Et ita fuit tentum die ſecundo Maii 1552. In vna Gebenen. parochialis Scrauallis coram Domino Auguſtino.

SVMMARIA.

1 *Sententia eſt nulla defectu citationis, quādo pars vna proteſtata fuit, ſe velle citari, & non fuit citata.*

2 *Collitigans quis efficitur per comparitionem, & citari debet.*

3 *Collitigans citandus eſt ad dicendum contra in præſentatione reſcripti.*

4 *Citatio perſonalis requiritur quando agitur de facienda priuatione beneficiorum.*

5 *Reſcriptum dans facultatem citandi abſentes per edictum, intelligitur iuxta formam iuris communis.*

6 *Reſcriptum recipit illam interpretationem, quā reciperent iura de eadem materia.*

7 *Reſcriptum intelligitur iuxta Papæ intentionem.*

8 *Citatio habetur pro non facta, quando continet breue tempus ad notificandum.*

9 *Citatio decreta contra principalem, & procuratorem eſt nulla, quando procurator non fuit citatus.*

10 *Citatis per edictum, dilatio competens eſt aſſignanda.*

DECISIO CCLXI. ſeu 3.

1 NVlla eſt † ſententia defectu citationis, reſpectu Antonii de Oliueto, attento quod ipſe comparuit in actis, & proteſtatus fuit, quod intendebat citari, & tamen ſententia fuit lata ipſo non citato. Et cum per 2 comparitionem † huiuſmodi effectus ſit collitigans, *vt per Felyn. in capitul. cum in iure. columna octaua, de except.* propterea debuit citari, *Clemen. ſecunda, vt lit. pendent. Felyn. in capitul. cum ſuper. colum. penultima de re iudic.* Et 3 nihilominus † citari debebat in præſentatione reſcripti ad dicendum contra reſcriptum, *l. iudices. C. de fid. inſtrum. Felyn. in capitul. quoniam contra. numero quadrageſimo, de probatio.* Et non ſolum citatio erat neceſſaria in 4 hoc caſu, ſed citatio perſonalis, † quoniam agebatur de priuatione beneficiorum facienda. *Rota deciſione vigeſimaprima, de dol. & contumac. & deciſione 771. in antiquis, & Ægid. deciſione 188. Felyn. in capitulo cum contingat in ſexta colum. de reſcript. & in capitul. quoniam frequenter colum. 7. vt lit. non conteſt.* Præterea in reſcripto dabatur facultas † citandi ab- 5 ſentem per edictum, quæ intelligitur iuxta formam iuris communis, *capitul. cauſſam quæ de reſcript. capitul. licet. de præbend. vbi Deci. columna prima.* Et recipit † illam interpretati- 6 onem reſcriptum, quam reciperent iura de eadem materia. *Geminian. in capitul. licet canon. §. final. columna prima, verſicul. nota bene. de electio. libro ſexto. Calderin. conſilio. 2. de reſcript.* Et intelligitur reſcriptum † ſecun- 7 dum intentionem Papæ. *Felyn. & Deci. in capitulo cum Eccleſia de exceptio.* Præterea inter citationem per edictum decretam, & tempus ſententiæ prolatæ, intrauerunt tantum octo dies, adeo vt ad notitiam abſentium prouenire non potuerit, & propterea † pro non facta habetur, *clementina prima, vbi gloſſ. & Imol. numero quadrageſimoprimo, de iudic.* Præterea fuit decreta † citatio 8 9 contra principales, & procuratores, & tamen procuratores non fuerunt citati, & propterea ſententia lata per A. C. eſt nulla, nec officit Antonio, & licet eſſet dicta poteſtas † citandi per edictum: tamen 10 erat danda dilatio citatis, vt potuiſſent venire, vel ſaltem, vt ad eorum notitiam potuiſſet peruenire, cum eſſent in partibus. Nec obſtat prima illa citatio: quia ei fuit ſatisfactum per conſtitutionem procuratoris in actis factam, & poſtea ſuperuenit noua commiſſio cum poteſtate citandi per edictum, ita vt fuerit mutata tela iudiciaria per ipſum. Et ita fuit tentum in vna Abolen. penſionis die vigeſimoprimo Octobris 1552. coram Domino Auguſtino. In eadem cauſſa die 2. Decembris 1552. coram eodem Auguſtino fuit concluſum per nullitatem ſententiæ, attento, quod primo motui proprio ſatisfactum fuit, nam procuratores fuerunt iam conſtituti per Petrum Villar, & Bethardum, ita vt non potuerunt Petrus & Bernardus diuinare, quod in futurum emanaret motus propius, in quo diſponeretur, quod procuratores non eſſent citandi. Quapropter Domini dixerunt quod debebant exſpectari per tantum temporis, vt veriſimiliter ad earum notitiam citatio per edictum potuiſſet deuenire.

SVMMARIA.

1 *Sententia non conformis libello, non eſt nulla, ſi pōt ex deductis, proſecutis, & probatis iuſtificari, & quare, num. 2.*

3 *Practica communis eſt in Rota, quod formatur petitio ſecundum deducta & probata eadē die qua*

SVMMARIA.

1 *Oblatio quæ non sit acceptanda.*

2 *Oblatio quæ nullum operetur effectum.*

DECISIO CCLXIX. seu 2.

OBlatio pretii fructuum facta per conductorem locatori, ad æstimationem vnius anni, ad quam æstimationem locator accipere nolebat, sed ad æstimationem 1 alterius anni, non † fuit aeceptata, quia non conueniebant, eo quia vnus sentiebat de vna, & alter de alia æstimatione, *l. inter stipulatē, §. 1. ff. de verb. oblig* Et sic 2 nullum operatur effectum, *vt ibi & per Ias. in l. qui Romæ. §. coheredes, nu. 4 eod. titu.* Et ita fuit tentum 1. Iulii 1551. coram Domino Achille, in vna Ispalen. fructuum.

SVMMARIA.

1 *Oblatio facta per spoliatorem de restituendo possessionem, illa liquidata, & probata, & expensis illis taxatis, an sufficiat, & num 2.*

3 *Fideiussores quis dare tenetur de soluendis expensis illis liquidatis in isto casu.*

4 *Cautio nuda quando non sufficiat.*

5 *Spoliator purgare tenetur spolium vsque ad vnum obolum, quod etiam procedit in attentatis, num. 6.*

DECISIO CCLXX. seu 3.

OFFerens reus spoliator restituere possessionem, illa liquidata, & probata, & 1 expensas reficere, illis taxatis, non † excusa- 2 tur ab expensis postea factis, quia debebat † cedere possessionem, quam habebat, *l. acceptam, C. de vsur.* Cum ipse esset certus de ea 3 & quo ad expensas debebat † date fideiussores pro solutione, & satisfactione, illis liquidatis, *argum. l. statu liber rationem, ff. de stat. lib. Imol. in l. prætor. § si quis fuerit. ff. de oper. nou. 4 nunt.* Nam dicta nuda cautio non erat † suffi- 5 ciēs, cum teneatur † spoliator purgate spolium vsq; ad vnum obolum, & hoc in eius 6 odium, quod etiam procedit in attentatis † in odium pariter attentantium. Et ita fuit tentum die 9. Octobris coram Domino Guidobono in vna Rom. spolii.

SVMMARIVM.

1 *Oblatio quæ fuerit iudicata bona ad excusandum aliquem a pœna caducitatis.*

DECISIO CCLXXI. seu 4.

OBlatio facta per Petegtinos, qui erant debitores Bentiuoliorum in aliqua quantitate pecuniarum, etiam qnod fuerit 1 verbalis, † & non congruo loco neque tempore facta, imo de sola parte pretii, fuit habita pro bona, & legitima pro excusatione ipsorum a pœna cadncitatis, *l. si pro se. C. de vsur. Alexand. in l. 4. § ait prætor. ff. de re iudi. & in l. si mora solut. matrim. Iaso. in l. prætor ait. § si paratus. ff de nou. operis nunt. Paul. de Castro. post Bald. in l. acceptam. C. de vsur. col. pen.* Et ita tentum die 16. Nouembr. coram Domino Augustino in vna Bonon. locationis 1552.

OBLIGATIO.

SVMMARIA.

1 *Obligatio de soluendo duca. 1000. in èuentum, in quem aliquis non daret infra sex menses duos fideiussores, quando dicatur commissa.*

2 *Agere quis potest purificata conditione.*

3 *Creditor nō tenetur subito exigere, sed potest differre. & procedere cum vrbanitate.*

DECISIO CCLXXII. seu 1.

OBligatio facta per mercatorem, quod in euētum, in quem quidam alii mercatores Romæ non darent duos fideiussores infra sex menses ab ea die incolandos, domi. episcopo Gadien. pro scutis 10. mill. affictus annorū 1544. & 1545. Tunc ipse mercator promittit soluere episcopo locatori ducat 100. fuit † tunc commissa, quando fi- 1 deiussores præstiti in tempore non fuetūt, quia conditio fuit purificata, *l. cedere diem, ff. de verb. signifi. Bart. in l. ita stipulatus, num. 49. de verb. oblig.* Et maxime quia fuit concepta conditio pendēs ex facto alterius cum die adiecta infra sex menses, ideo adueniente † 2 die, & illa purificata potuit agi. *Bar in d. l. ita stipulatus. num. 31. vers. aut conditio pendet. & nu. 25.* Non obstat quod dicitur, episcopum fuisse in dolo, vel negligentia exigendi hanc fideiussionem in tempore, quoniam permittens tenebatur ad hoc. Et dato, quod episcopus teneretur, nō arctabatur subito exigere sed poterat † differre, & procedere 3 cum vrbanitate, exspectando per aliquod tempus, *vt dicit Ange. cons 312. col. 3. vers. ex prædictis.* Ita tentum die 22. Iunii 1551. coram D. Guidobono in vna Gadicen. 1000. duca.

SVMMARIA.

1 *Dictio pro modum importat.*

2 *Dotandi officium paternum est, non autèm maternum nisi ea volente, nu. 3.*

4 *Dotem etiam quilibet extraneus promittere potest.*

5 *Dotare filiam mater tenetur, quando pater est inops.*

6 *Rei duo habendi qui dicantur, vt cesset excusio.*

7 *Copulatiua copulat æque principaliter.*

8 *Excussio non habet locum inter duos reos debendi, sed bene inter principalem, & fideiussorem.*

9 *Excussionis beneficium amittit qui obligatus est principaliter, & in solidum.*

10 *Excussio cessat quando notorium est, principalē non esse soluendo.*

DECISIO CCLXXIII. seu 2.

OBligauit se Illustris domina Claudia de Sabellis pro satisfactione dotis promissæ Constantiæ eius filiæ Illustri D. Antonio Gaietano absenti, & pro eo Domino Camillo Gaietano procuratori præsenti, &

stipulanti,& omnia & singula iura,& actiones,quæ habet de & super Castro Montorii, pro quibus obseruandis se,& bona sua,&c. in ampliori forma cameræ Apostolicæ obligauit. Obiit Claudia, Anton. petebat ab heredib. Claudiæ solutionem dictæ dotis, heredes Claudiæ replicabant non teneri, ideo fuit orta dubitatio, an Claudia vigore supradictę obligationis,obligauerit pro satisfactione dotis filiæ suæ,iura Montorii tãtum,vel dicta iura Montorii, & omnia sua bona: vel solum obligasset dicta iura pro satisfactione facienda per Aloysium eius virum,& patrẽ d. Constantiæ,& an possit primo loco agi contra d. Claudiam, non facta aliqua excussione contra dictum eius virũ? Et dicebatur pro parte Illustris D. Antonii, quod illa verba,pro satisfactione dotis facien.per Aloysium, quia verba instrumenti id non dicunt,sed exponuntur illa verba ꝑ satisfactione,id est, vt facilius & certius dotis satisfactionem Anto. cõsequatur, dictio

1 enim pro,modum † importat,*secundum Bar. in l.quibus dicbus. §. Termilis,colu. 2. vers. quid de dictione,pro.ff de cond.& demon.tex. est in l pro onerib.C.de iure dot.* Verba ergo instrumenti exponi debent, non pro satisfactione facienda ab Aloysio,sed a se promittẽte,& personaliter stipulante ad fauorem Antonii,&

2 licet officium dotandi sit † paternum,&non maternum ,*secundum Cyn. Bar.& Bal.in auth. res quæ. C. commu.de le.* Tamen potest ẽt ma-

3 ter ad dotandam filiam velle teneri,cũ qui-

4 libet etiam extraneus possit,† se obligare ꝑ dote soluenda *l.si extraneus.ff.de cond.cau.dat. omnes in l.1.ff.sol.matrim.* Tanto magis,quia pater Aloysius non erat admodum idoneus facultatib propter graue æs alienum,cui erat astrictus. Vnde Antonius maritus sola promissione patris non fuit contentus, nisi accessisset promissio Claudiæ matris Constantiæ,& quando frater est inops,ita vt de suo filiam dotare non possit:eo casu mater

5 † potest cogi ad dotãdum filiam. *Bar.& Bal. in d.auth.res quæ. C.commun.de leg. Alex. in d.l. 1.nu. 21.versi.quid autem in matre.ff.solut.matri.* Ad secundam partem dubii, an sit excussio facienda? Dicebatur,quod non,quia Clau

6 dia, & Aloysius maritus erant † duo rei debendi,& æqualiter obligati,atq; coniuncti,

7 & illa est virtus copulatiuæ,quæ copulat † æque principaliter,*gl in c.querelam, & ibi Ab. Rip.in c.2.n.40.vers.2. proprietas.de rescri.* Inter

8 quos † non habet locum excussio,sed bene inter principalem,& fideiussorem,*auth.præsente. C.de fideiuss.* Secundo, quia Claudia † se obligauit, vt principalis, & insolidum , qui

9 autem sic reperitur obligatus, amittit † beneficium excussionis. *Bal.in l.1.solu pen.C.de conue fisci deb.Grat.consil.87.col.fi.vol.1.Baer.de excuss.221.num.13.* Quia est nototium, Aloysium non esse soluendo, etiam ex inspectione actorum,quo casu non fit † excussio. *Capit.qui alios refert deci.54.insi.* Et ita tandem fuit tentum die 26.Iunii corã D.Reomano, in vna Romana dotis. Licet ita prius in alia positione,15.Iunii fuerit inclinatum,quamuis nõ resolutum.

SVMMARIA.

1 *Obligatio in forma cameræ quando non mereatur processum exsecutiuum.*

2 *Falsitatis exceptio retardat exsecutionem.*

DECISIO CCLXXIV. seu 3.

Obligatio in forma cameræ non † debet 1 exsequi pro summa in ea cõtenta, postquam aperta fuit via, vt cognosceretur de falsitate instrumenti,& de mandato dominorum exhibiti sunt libri mercatoris, in cuius fauorem obligatio facta fuit,ex quib. libris verificanda est summa dictæ obligationis. *Ias.in l.nemo põt,nu. 47.ff. de leg.1.* Et quia falsitatis exceptio † retardat exsecutionẽ. 2 *Bar.in l.1.§.& parui ff. quod vi aut clam. Cassad. decis.1.de mut.pet.* Et ita tentum die 12. Iunii 1551.in vna Ferrarien. pecuniaria D.Barenti coram Domino Batengo.

OFFICIVM.

SVMMARIA.

1 *Officiales seu defensores deputati a scriptorib. Apostolicis ad tradendum possessionem aliis officialib.non habent mandatum ad ponendum illos, qui semel officia vendiderunt in pristinum locũ.*

2 *Mandatum seu potestatem limitatam, quis transgredi non potest.*

3 *Patientia alicuius vt operetur, requiritur quod habuerit effectum in contradictorio iudicio.*

DECISIO CCLXXV. seu 1.

Officiales seu defẽsores deputati a scriptoribus Apostolicis Collegii ad mittendum seu ad tradendum possessionem aliis officialibus acquirentibus dicta officia non † habent mandatum ad faciendum, vt 1 ille,qui vendidit per procuratorem officium,si restituatur ad illud, intelligitur restituturus ad primum locum olim suum. Nam isti officiales sunt deputati ad determinata negotia exercenda, quare non † potetũt li- 2 mitatam potestatem transgredi. *glo in l.item magistri,alias in l.rescriptũ.§.fi.vbi Alex.nu.12.ff. de pact.& Fulg in l preces.C.de transact.* Nec obstat patientia Collegii per decẽ annos post, quia nõ cõstat quod ista patiẽtia † habuerit 3 effectũ in contradictorio iudicio prout de iure requiritur. Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551.corã.D.Achille in vna Tolle.pslimonii.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens mandatum ad vendendum potest vendere habita etiam fide de pretio.*

Deci-

DECISIO CCLXXVI. seu 11.

Officiũ potest vendi per procuratorẽ 1 habentem mandatum ad venden. etiam habita fide de pretio. *l. qui fundum §. procurator. ff. pro emt. l. 1. §. 1. de except. rei vend. & tradunt Barto & alii leg. a diuo Pio. §. sed si emtor. ff. de rei iud.* Et ita teotũ die 26. Iunii 1551. coram dom. Achille in vna Toletan. præstimonii.

SVMMARIA.

1 Ordinarius potest in collatione beneficii vacantis imponere onus legendi sacram scripturã. Intellige in vacantibus in suis mensibus, secus in mensibus Papæ. num. 2.

3 Ordinarius non potest se intromittere in beneficiis vacantibus in mensibus reseruatis.

DECISIO CCLXXVII. seu 1.

1 Oneris Theologalis impositio legẽdi scilicet sacram scripturam facta per ordinarium in collatione beneficii vacantis, valet, cum sit consona iuri canonico. *c. significatum. de præb. ca. significasti. de elect. gl. in ver. prabend. in fin. in c. pe. de magistris.* 2 dummodo beneficium vacauerit in† mense ipsius ordinarii, alioquin si vacasset in mense reseruato Papæ, vtique non posset 3 ordioarius imponere onus aliquod, cũ de vacantibus† in mensibus reseruatis ordinarius non possit se intromittere. Ita conclusum fuit in caussa Pampilonen. Prioratus, coram dom. Vestano 2. Decemb. 1551.

OPPOSITIO.

SVMMARIVM.

1 Generalia contra instrumenta opponens, censetur opposuisse contra instrumenta duntaxat, non autem contra rem iudicatam. num. 2.

DECISIO CCLXXVIII. seu 1.

Oppositio facta ab eo, qui citatus dicit generalia contra instrumenta, respicit tamen instrumenta ꝓducta, coo1 tra quæ opponitur, non† autem respicit rẽ iudicatam, imo si pars diceret generalia contra, quando producuntur instrumenta, & ex illorum productione deprehenderetur iniquitas rei iudicatæ, nec appellaret ab admissione dictorum instrumentorum, videretur† renuntiasse rei iudicatæ. Ita fu2 it tentum in vna Ispalen. canonicatus & præben. coram dom. Fabio Decano, die 8. Nouemb. 1552. Et tunc allegatum fuit alias fuisse tentum, coram Mohædano in vna Vasionen. canonica. & præben. 23. Martii 1547.

SVMMARIA.

1 Excipienti generalia contra productionem, & admissionem iurium, quod releuet talis exceptio.

2 Rei iudicatæ quando quis renuntiasse dicatur.

DECISIO CCLXXIX. seu 1.

Opponens generalia contra ꝓductionem, & admissionem iurium ex aduerso productorum, quia stante tali oppositione, potest opponere contra admissionem iurium ex diuersis caussis, vel q̃a obstat producenti res iudicata, vel quia iura non sunt releuantia, vel quia non sunt in forma probanti, vel quia respiciunt petitorium, noo† videtur renuntiasse rei iudica- 1 tæ. Secus si contra instrumenta producta dixerit generalia contra, & postea nihil aliud opposuit, ut fuit tentum die 7. Nouẽbris præteriti in hac eadem caussa, ratio est quia in dubio non est credendum, quod ille voluerit renunriare iuri suo tam præiudiciali. Nec obstat decisio facta in caussa Visionen. canonica. & præben. coram do. Mohedano sub die 23. Martii 1547. *vt in decis. Pere. Fab. 114.* Quia domini diuersificabant casum. Nam in caussa Ofionen. iura fuerunt producta nulla facta oppositione contra productionem, sed tamẽ contra instrumenta, & dati fuerunt articuli, & caussa instructa, ita vt ex omnibus gestis videretur cõstare de iniustitia sententiæ, nimirum si visum fuit talem renuntiasse† rei 2 iudicatæ, sed hic secus est. Et ita resolutum fuit in caussa Ispalen. canonica. & præben. coram dom. Fabio Accorambono Decano 2. Decemb. 1552.

SVMMARIA.

1 Opponens de malo valore expresso debet plene probare excessiuitatem valoris.

2 Fraus est plene probanda.

DECISIO CCLXXX. seu 111.

Opponens de malo valore expresso debet pleno† probare excessiuitatem va- 1 loris, quia agitur de probatione fraudis† 2 *arg. l. fi. C. de prob.* Ita fuit dictum, & tentum in vna Ofionen. parochialis de Caualxorim. coram dom. Vestano 21. Octob. 1552.

OPTIO.

SVMMARIA.

1 Optio habet locum super membris separatis canonicatus & praben. ecclesiæ Vercellen. & quare.

2 Verba rescriptorũ sunt stricte intelligenda, præsertim in beneficialib. num. 3.

4 Regressus non se extendit ad membra separata a canonicatu & prabenda.

DECISIO CCLXXXI. seu 1.

Optio habet† locum super membris separatis canonica. & præbend. ecclesiæ 1 Vercellen. super quibus canonicat. & ꝑben. erat reseruatus regressus processum, vel decessum. *Io. de Aduocatis, in fauore Viti.* Et est ratio, quia ea quæ sunt separata a canon. & præben. sunt operabilia, posteaquã super dictis mẽbris separatis non intelligitur re-

stipulanti, & omnia & singula iura, & actiones, quæ habet de & super Castro Montorii, pro quibus obseruandis se, & bona sua, &c. in ampliori forma cameræ Apostolicæ obligauit. Obiit Claudia, Anton. petebat ab heredib. Claudiæ solutionem dictæ dotis, heredes Claudiæ replicabant non teneri, ideo fuit orta dubitatio, an Claudia vigore supradictę obligationis, obligauerit pro satisfactione dotis filiæ suæ, iura Montorii tantum, vel dicta iura Montorii, & omnia sua bona: vel solum obligasset dicta iura pro satisfactione facienda per Aloysium eius virum, & patrē d. Constantiæ, & an possit primo loco agi contra d. Claudiam, non facta aliqua excussione contra dictum eius virū? Et dicebatur pro parte Illustris D. Antonii, quod illa verba, pro satisfactione dotis facien. per Aloysium, quia verba instrumenti id non dicunt, sed exponuntur illa verba ꝓ satisfactione, id est, vt facilius & certius dotis satisfactionem Anto. cōsequatur, dictio 1 enim pro, modum † impottat, *secundum Bar. in l. quibus diebus. §. Termiliū, colu. 2. vers. quid de dictione, pro. ff. de cond. & demon. tex. est in l pro onerib. C. de iure dot.* Verba ergo instrumenti exponi debent, non pro satisfactione facienda ab Aloysio, sed a se promittēte, & personaliter stipulante ad fauorem Antonii, & 2 licet officium dotandi sit † paternum, & non maternum, *secundum Cyn. Bar. & Bal. in auth. res qua. C. commu. de le.* Tamen potest ēt ma-3 ter ad dotandam filiam velle teneri, cū qui-4 libet etiam extraneus possit, † se obligare ꝓ dote soluenda *l. si extraneus. ff. de cond. cau. dat. omnes in l. 1. ff. sol. matrim.* Tanto magis, quia pater Aloysius non erat admodum idoneus facultatib propter graue æs alienum, cui erat astrictus. Vnde Antonius maritus sola promissione patris non fuit contentus, nisi accessisset promissio Claudiæ matris Constantiæ, & quando frater est inops, ita vt de suo filiam dotare non possit: eo casu mater 5 † potest cogi ad dotādum filiam. *Bar. & Bal. in d. auth. res qua. C. commun. deleg. Alex. in d. l. 1. nu. 21. versi. quid autem in matre. ff. solut. matri.* Ad secundam partem dubii, an sit excussio facienda? Dicebatur, quod non, quia Clau-6 dia, & Aloysius maritus erant † duo rei debendi, & æqualiter obligati, atq; coniunctī, 7 & illa est virtus copulatiuæ, quæ copulat † æque principaliter, *gl in c. querelam, & ibi Ab. Rip. in c. 2. n. 40. vers. 2. proprietas. de rescri.* Inter 8 quos † non habet locum excussio, sed bene inter principalem, & fideiussorem, *auth. præsente. C. de fideiuss.* Secundo, quia Claudia † se obligauit, vt principalis, & insolidum. qui 9 autem sic reperitur obligatus, amittit † beneficium excussionis. *Bal. in l. 1. colu pen. C. de conue fisci deb. Grat. consil. 87. col. fi. vol. 1. Boer. decis. 221. num. 13.* Quia est notorium, Aloysium non esse soluendo, etiam ex inspectione actorum, quo casu non sit † excussio. *Capit. qui alios refert deci. 54. in fi.* Et ita tandem fuit tentum die 26. Iunii corā D. Reomano, in vna Romana dotis. Licet ita prius in alia positione, 15. Iunii fuerit inclinatum, quamuis nō resolutum.

SVMMARIA.

1 *Obligatio in forma cameræ quando non mereatur processum exsecutiuum.*
2 *Falsitatis exceptio retardat exsecutionem.*

DECISIO CCLXXIV. seu 3.

Obligatio in forma cameræ non † debet 1 exsequi pro summa in ea cōtenta, postquam aperta fuit via, vt cognosceretur do falsitate instrumenti, & de mandato dominorum exhibiti sunt libri mercatoris, in cuius fauorem obligatio facta fuit, ex quib. libris verificanda est summa dictæ obligationis. *Iasin l. nemo pōt, nu. 47. ff. de leg. 1.* Et quia falsitatis exceptio † retardat execution ē. 2 *Bar. in l. 1. §. & parui. ff. quod vi aut clam. Cassad. decis. 1. de mut. pet.* Et ita tentum die 12. Iunii 1551. in vna Ferrarien. pecuniaria D. Barenti coram Domino Batengo.

OFFICIVM.

SVMMARIA.

1 *Officiales seu defensores deputati a scriptorib. Apostolicis ad tradendum possessionem aliis officialib. non habent mandatum ad ponendum illos, qui semel officia vendiderunt in pristinum locū.*
2 *Mandatum seu potestatem limitatam, quis transgredi non potest.*
3 *Patientia alicuius vt operetur, requiritur quod habuerit effectum in contradictorio iudicio.*

DECISIO CCLXXV. seu 1.

Officiales seu defēsores deputati a scriptoribus Apostolicis Collegii ad mittendum seu ad tradendum possessionem aliis officialibus acquirentibus dicta officia non † habent mandatum ad faciendum, vt 1 ille, qui vendidit per procuratorem officium, restituatur ad illud, intelligitur restitutus ad primum locum olim suum. Nam isti officiales sunt deputati ad determinata negotia exercenda, quare non † poterūt li- 2 mitatam potestatem transgredi. *glo in l. item magistri, alias n. l. rescriptū, §. fi. vbi Alex. nu. 12. ff. de pact. & Fulg in l preces. C. de transact.* Nec obstat patientia Collegii per decēannos post, quia nō cōstat quod ista patiētia † habuerit 3 effectū in contradictorio iudicio prout de iure requiritur. Et ita fuit tētum die 29. Maii 1551. corā D. Achille in vna Tolle. pstimonii.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens mandatum ad vendendum potest vendere habita etiam fide de pretio.*

Deci-

Decisio CCLXXVI. seu II.

Officiũ poteſt vendi per procuratorẽ habentem mandatum ad venden. etiam habita fide de pretio. *l. qui fundum §. procurator. ff. pro emt. l. 1. §. 1. de except. rei vend. & tradunt Barto & alii leg. a diuo Pio. §. ſed ſi emtor. ff. de re iud.* Et ita tentũ die 26. Iunii 1551. coram dom. Achille in vna Toletan. præſtimonii.

Summaria.

1 *Ordinarius poteſt in collatione beneficii vacantis imponere onus legendi ſacram ſcripturã. Intellige in vacantibus in ſuis menſibus, ſecus in menſibus Papæ. num. 2.*

2 *Ordinarius non poteſt ſe intromittere in beneficiis vacantibus in menſibus reſeruatis.*

Decisio CCLXXVII. seu I.

Oneris Theologalis impoſitio legẽdi ſcilicet ſacram ſcripturam facta per ordinarium in collatione beneficii vacantis, valet, cum ſit conſona iuri canonico. *c. ſignificatum. de præb. ea. ſignificaſti. de elect. gl. in ver. præbend. in fin. in c. pe. de magiſtris.* dummodo beneficium vacauerit in † menſe ipſius ordinarii, alioquin ſi vacaſſet in menſe reſeruato Papæ, vtique non poſſet ordinarius imponere onus aliquod, cũ de vacantibus † in menſibus reſeruatis ordinarius non poſſit ſe intromittere. Ita concluſum fuit in cauſſa Pampilonen. Prioratus, coram dom. Veſtano 2. Decemb. 1551.

OPPOSITIO.

Summarium.

1 *Generalia contra inſtrumenta opponens, cenſetur oppoſuiſſe contra inſtrumenta duntaxat, non autem contra rem iudicatam. num. 2.*

Decisio CCLXXVIII. seu I.

Oppoſitio facta ab eo, qui citatus dicit generalia contra inſtrumenta, reſpicit tamen inſtrumenta ꝓducta, contra quæ opponitur, non † autem reſpicit rẽ iudicatam, imo ſi pars diceret generalia contra, quando producuntur inſtrumenta, & ex illorum productione deprehenderetur iniquitas rei iudicatæ, nec appellaret ab admiſſione dictorum inſtrumentorum, videretur † renuntiaſſe rei iudicatæ. Ita fuit tentum in vna Iſpalen. canonicatus & præben. coram dom. Fabio Decano, die 8. Nouemb. 1552. Et tunc allegatum fuit aliasfuiſſe tentum, coram Mohædano in vna Vaſionen. canonica. & præben. 23. Martii 1547.

Summaria.

1 *Excipienti generalia contra productionem, & admiſſionem iurium, quod releuet talis exceptio.*

2 *Rei iudicatæ quando quis renuntiaſſe dicatur.*

Decisio CCLXXIX. seu I.

Opponens generalia contra ꝓductionem, & admiſſionem iurium ex aduerſo productorum, quia ſtante tali oppoſitione, poteſt opponere contra admiſſionem iurium ex diuerſis cauſſis, vel q̃a obſtat producenti res iudicata, vel quia iura non ſunt releuantia, vel quia non ſunt in forma probanti, vel quia reſpiciunt petitorium, non † videtur renuntiaſſe rei iudicatæ. Secus ſi contra inſtrumenta producta dixerit generalia contra, & poſtea nihil aliud oppoſuit, ut fuit tentum die 7. Nouẽbris præteriti in hac eadem cauſſa, ratio eſt quia in dubio non eſt credendum, quod ille voluerit renuntiare iuri ſuo tam præiudiciali. Nec obſtat deciſio facta in cauſſa Viſionen. canonica. & præben. coram do. Mohedano ſub die 23. Martii 1547. *vt in deciſ. Pere. Fab. 114.* Quia domini diuerſi ficabant caſum. Nam in cauſſa Oſionen. iura fuerunt producta nulla facta oppoſitione contra productionem, ſed tamẽ contra inſtrumenta, & dati fuerunt articuli, & cauſſa inſtructa, ita vt ex omnibus geſtis videretur cõſtare de iniuſtitia ſententiæ, nimirum ſi viſum fuit talem renuntiaſſe † rei iudicatæ, ſed hic ſecus eſt. Et ita reſolutum fuit in cauſſa Iſpalen. canonica. & præben. coram dom. Fabio Accorambono Decano 2. Decemb. 1552.

Summaria.

1 *Opponens de malo valore expreſſo debet plene probare exceſſiuitatem valoris.*

2 *Fraus eſt plene probanda.*

Decisio CCLXXX. seu III.

Opponens de malo valore expreſſo debet pleno † probare exceſſiuitatem valoris, quia agitur de probatione fraudis † *arg. l. fi. C. de proba.* Ita fuit dictum, & tentum in vna Oſionen. parochialis de Caualxorim. coram dom. Veſtano 21. Octob. 1552.

OPTIO.

Summaria.

1 *Optio habet locum ſuper membris ſeparatis canonicatus & præben. eccleſiæ Vercellen. & quare.*

2 *Verba reſcriptorũ ſunt ſtricte intelligenda, præſertim in beneficialib. num. 3.*

4 *Regreſſus non ſe extendit ad membra ſeparata a canonicatu & prabenda.*

Decisio CCLXXXI. seu I.

Optio habet † locum ſuper membris ſeparatis canonica. & præbend. eccleſiæ Vercellen. ſuper quibus canonicat. & p̃ben. erat reſeruatus regreſſus proceſſum, vel deceſſum. *Io. de Aduocatis, in fauore Viti.* Et eſt ratio, quia ea quæ ſunt ſeparata a canon. & præben. ſunt operabilia, poſteaquã ſuper dictis mẽbris ſeparatis non intelligitur te-

stipulanti,& omnia & singula iura,& actiones,quæ habet de & super Castro Montorii, pro quibus obseruandis se,& bona sua, &c. in ampliori forma cameræ Apostolicæ obligauit. Obiit Claudia, Anton. petebat ab heredib. Claudiæ solutionem dictæ dotis, heredes Claudiæ replicabant non teneri, ideo fuit orta dubitatio, an Claudia vigore supradictę obligationis,obligauerit pro satisfactione dotis filiæ suæ,iura Montorii tãtum,vel dicta iura Montorii, & omnia sua bona: vel solum obligasset dicta iura pro satisfactione facienda per Aloysium eius virum,& patrẽ d. Constantiæ,& an possit primo loco agi contra d. Claudiam, non facta aliqua excussione contra dictum eius virũ? Et dicebatur pro parte Illustris D. Antonii, quod illa verba,pro satisfactione dotis facien.per Aloysium, quia verba instrumenti id non dicunt,sed exponuntur illa verba ꝓ satisfactione,id est, vt facilius & certius dotis satisfactionem Anto. cõsequatur, dictio 1 enim pro,modum †importat,*secundum Bar. in l.quibus diebus. §. Termiliꝰ,colu. 2. verf. quid de dictione,pro.ff de cond.& demon.tex. est in l pro onerib.C.de iure dot.* Verba ergo instrumenti exponi debent, non pro satisfactione facienda ab Aloysio,sed a se promittẽte,& personaliter stipulante ad fauorem Antonii,& 2 licet officium dotandi sit †paternum,&non maternum ,*secundum Cyn. Bar.& Bal.in auth. res qua. C. commu.de le.* Tamen potest ẽt ma-3 ter ad dotandam filiam velle teneri,cũ qui-4 libet etiam extraneus possit,† se obligare ꝓ dote soluenda *l.si extraneus.ff.de cond.cau.dat. omnes in l.1.ff.sol.matrim.* Tanto magis,quia pater Aloysius non erat admodum idoneus facultatib propter graue æs alienum,cui erat astrictus. Vnde Antonius maritus sola promissione patris non fuit contentus, nisi accessisset promissio Claudiæ matris Constantiæ,& quando frater est inops, ita vt de suo filiam dotare non possit:eo casu mater 5 † potest cogi ad dotãdum filiam. *Bar.& Bal. in d.auth.res quæ. C.commun.deleg. Alex. in d.l. 1.nu. 21.versi.quid autem in matre.ff.solut.matri.* Ad secundam partem dubii, an sit excussio facienda? Dicebatur,quod non, quia Clau-6 dia, & Aloysius maritus erant †duo rei debendi,& æqualiter obligati,atq; coniuncti, 7 & illa est virtus copulatiuæ,quæ copulat†que principaliter,*gl in c.querelam, & ibi Ab. Rip.in c.2.n.40.vers.2.proprietas.de rescri.* Inter 8 quos †non habet locum excussio,sed bene inter principalem,&fideiussorem,*auth.præsente. C.de fideiuss.* Secundo,quia Claudia† te obligauit, vt principalis, & insolidum . qui 9 autem sic reperitur obligatus,amittit† beneficium excussionis. *Bal. in l.t.colu pen.C.de conue fisci deb.Grat.consil.87.col.fi. vol.1.Boer.decis.221.num.13.* Quia est notorium, Aloysium non esse soluendo, etiam ex inspectione actorum,quo casu non fit† excussio. *Capit.qui alios refert deci.54.in fi.* Et ita tandem fuit tentum die 26.Iunii corã D.Reomano, in vna Romana dotis. Licet ita prius in alia positione,15.Iunii fuerit inclinatum,quamuis nõ resolutum.

SVMMARIA.

1 *Obligatio in forma cameræ quando non mercatur processum exsecutiuum.*
2 *Falsitatis exceptio retardat exsecutionem.*

DECISIO CCLXXIV. seu 3.

OBligatio in forma cameræ non †debet 1 exsequi pro summa in ea cõtenta, postquam aperta fuit via, vt cognosceretur de falsitate instrumenti,& de mandato dominorum exhibiti sunt libri mercatoris, in cuius fauorem obligatio facta fuit,ex quib. libris verificanda est summa dictæ obligationis.*Iaf.in l.nemo põt,nu. 47.ff. de leg.1.* Et quia falsitatis exceptio † retardat exsecutionẽ. 2 *Bar.in l.1.§.& parui.ff. quod vi aut clam. Cassad. decis.1.de mut.pet.* Et ita tentum die 12. Iunii 1551.in vna Ferrarien. pecuniaria D.Barenti coram Domino Barengo.

OFFICIVM.

SVMMARIA.

1 *Officiales seu defensores deputati a scriptorib. Apostolicis ad tradendum possessionem aliis officialib.non habent mandatum ad ponendum illos, qui semel officia vendiderunt in pristinum locũ.*
2 *Mandatum seu potestatem limitatam, quis transgredi non potest.*
3 *Patientia alicuius vt operetur, requiritur quod habuerit effectum in contradictorio iudicio.*

DECISIO CCLXXV. seu 1.

OFficiales seu defẽsores deputati a scriptoribus Apostolicis Collegii ad mittendum seu ad tradendum possessionem aliis officialibus acquirentibus dicta officia non † habent mandatum ad faciendum, vt 1 ille,qui vendidit per procuratorem officium,si restituatur ad illud, intelligitur restitutus ad primum locum olim suum. Nam isti officiales sunt deputati ad determinata negotia exercenda, quare non † poterũt li- 2 mitatam potestatem transgredi,*glo in l.item magistri,alias in l.rescriptũ,§.fi.vbi Alex.nu.12. ff. de pact.& Fulg in l preces.C.de transact.* Nec obstat patientia Collegii per decẽ annos post, quia nõ cõstat quod ista patiẽtia † habuerit 3 effectũ in contradictorio iudicio prout de iure requiritur. Et ita fuit tẽtum die 29. Maii 1551.corã D.Achille in vna Tolle.pstimonii.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens mandatum ad vendendum potest vendere habita etiam fide de pretio.*

Deci-

DECISIO CCLXXVI. seu II.

1 Officiũ poteſt vendi per procuratorẽ habentem mandatum ad venden. etiam habita fide de pretio. *l. qui fundum §. procurator. ff. proemt. l. 1. §. 1. de except. rei vend. & tradunt Barto & alii. leg. a diuo Pio. §. ſed ſi emtor. ff. de re iud.* Erit a tentũ die 26. Iunii 1551. coram dom. Achille in vna Toletan. præſtimonii.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius poteſt in collatione beneficii vacantis imponere onus legendi ſacram ſcripturã. Intellige in vacantibus in ſuis menſibus, ſecus in menſibus Papæ. num. 2.*

3 *Ordinarius non poteſt ſe intromittere in beneficiis vacantibus in menſibus reſeruatis.*

DECISIO CCLXXVII. ſeu I.

1 Oneris Theologalis impoſitio legẽdi ſcilicet ſacram ſcripturam facta per ordinarium in collatione beneficii vacantis, valet, cum ſit conſona iuri canonico. *c. ſignificatum. de præb. ca. ſignificaſti. de elect. gl. in ver. præbend. in fin. in c. pe. de magiſtris.* 2 dummodo beneficium vacauerit in† menſe ipſius ordinarii, alioquin ſi vacaſſet in menſe reſeruato Papæ, vtique non poſſet 3 ordinarius imponere onus aliquod, cũ de vacantibus † in menſibus reſeruatis ordinarius non poſſit ſe intromittere. Ita concluſum fuit in cauſſa Pampilonen. Prioratus, coram dom. Veſtano 2. Decemb. 1551.

OPPOSITIO.

SVMMARIVM.

1 *Generalia contra inſtrumenta opponens, cenſetur oppoſuiſſe contra inſtrumenta duntaxat, non autem contra rem iudicatam. num. 2.*

DECISIO CCLXXVIII. ſeu I.

Ppoſitio facta ab eo, qui citatus dicit generalia contra inſtrumenta, reſpicit tamen inſtrumenta ꝓducta, con-1 tra quæ opponitur, non † autem reſpicit rẽ iudicatam, imo ſi pars diceret generalia contra, quando producuntur inſtrumenta, & ex illorum productione deprehenderetur iniquitas rei iudicatæ, nec appellaret ab admiſſione dictorum inſtrumentorum, videretur † renuntiaſſe rei iudicatæ. Ita fu-2 it tentum in vna Iſpalen. canonicatus & præben. coram dom. Fabio Decano, die 8. Nouemb. 1552. Et tunc allegatum fuit alias fuiſſe tentum, coram Mohædano in vna Vaſionen. canonica. & præben. 23. Martii 1547.

SVMMARIA.

1 *Excipienti generalia contra productionem, & admiſsionem iurium, quod releuet talis exceptio.*

2 *Rei iudicata quando quis renuntiaſſe dicatur.*

DECISIO CCLXXIX. ſeu I.

Opponens generalia contra ꝓductionem, & admiſſionem iurium ex aduerſo productorum, quia ſtante tali oppoſitione, poteſt opponere contra admiſſionem iurium ex diuerſis cauſſis, vel q̃a obſtat producenti res iudicata, vel quia iura non ſunt releuantia, vel quia non ſunt in forma probanti, vel quia reſpiciunt petitorium, non † videtur renuntiaſſe rei iudica- 1 tæ. Secus ſi contra inſtrumenta producta dixerit generalia contra, & poſtea nihil aliud oppoſuit, ut fuit tentum die 7. Nouẽbris præteriti in hac eadem cauſſa, ratio eſt quia in dubio non eſt credendum, quod ille voluerit renuntiare iuri ſuo tam præiudiciali. Nec obſtat deciſio facta in cauſſa Viſionen. canonica. & præben. coram do. Mohedano ſub die 23. Martii 1547. *vt in deciſ. Pere. Fab. 114.* Quia domini diuerſi ficabant caſum. Nam in cauſſa Oſionen. iura fuerunt producta nulla facta oppoſitione contra productionem, ſed tamẽ contra inſtrumenta, & dati fuerunt articuli, & cauſſa inſtructa, ita vt ex omnibus geſtis videretur cõſtare de iniuſtitia ſententiæ, nimirum ſi viſum fuit talem renuntiaſſe † rei 2 iudicatæ, ſed hic ſecus eſt. Erit a reſolutum fuit in cauſſa Iſpalen. canonica. & præben. coram dom. Fabio Accorambono Decano 2. Decemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Opponens de malo valore expreſſo debet plene probare exceſſiuitatem valoris.*

2 *Fraus eſt plene probanda.*

DECISIO CCLXXX. ſeu III.

Opponens de malo valore expreſſo debet pleno † probare exceſſiuitatem va- 1 loris, quia agitur de probatione fraudis † 2 *arg. l. fi. C. de proba.* Ita fuit dictum, & tentum in vna Oſionen. parochialis de Caualxorim. coram dom. Veſtano 21. Octob. 1552.

OPTIO.

SVMMARIA.

1 *Optio habet locum ſuper membris ſeparatis canonicatus & præben. eccleſiæ Vercellen. & quare.*

2 *Verba reſcriptorũ ſunt ſtricte intelligenda, præſertim in beneficialib. num. 3.*

4 *Regreſſus non ſe extendit ad membra ſeparata a canonicatu & præbenda.*

DECISIO CCLXXXI. ſeu I.

Optio habet † locum ſuper membris ſeparatis canonica. & præbend. eccleſiæ 1 Vercellen. ſuper quibus canonicat. & p̃ben. erat reſeruatus regreſſus proceſſum, vel deceſſum. *Io. de Aduocatis, in fauore Viti.* Et eſt ratio, quia ea quæ ſunt ſeparata a canon. & præben. ſunt operabilia, poſteaquã ſuper dictis mẽbris ſeparatis non intelligitur re-

ſtipulanti,& omnia & ſingula iura,& actiones,quæ habet de & ſuper Caſtro Montorii, pro quibus obſeruandis ſe,& bona ſua, &c. in ampliori forma cameræ Apoſtolicæ obligauit. Obiit Claudia, Anton. petebat ab heredib. Claudiæ ſolutionem dictæ dotis, heredes Claudiæ replicabant non teneri, ideo fuit orta dubitatio, an Claudia vigore ſupradictę obligationis,obligauerit pro ſatisfactione dotis filiæ ſuæ,iura Montorii tantum,vel dicta iura Montorii, & omnia ſua bona:vel ſolum obligaſſet dicta iura pro ſatisfactione facienda per Aloyſium eius virum,& patrē d. Conſtantiæ,& an poſſit primo loco agi contra d. Claudiam, non facta aliqua excuſſione contra dictum eius virū? Et dicebatur pro parte Illuſtris D. Antonii, quod illa verba,pro ſatisfactione dotis facien.per Aloyſium, quia verba inſtrumenti id non dicunt,ſed exponuntur illa verba,p ſatisfactione,id eſt, vt facilius & certius dotis ſatisfactionem Anto. cōſequatur, dictio 1 enim pro,modum † importat,*ſecundum Bar. in l.quibus diebus. §. Termiliw,colu. 2. verſ. quid de dictione,pro.ff de cond.& demon.tex. eſt in l pro oneribC.de iure dot.* Verba ergo inſtrumenti exponi debent, non pro ſatisfactione facienda ab Aloyſio,ſed a ſe promittēte,& perſonaliter ſtipulante ad fauorem Antonii,& 2 licet officium dotandi ſit† paternum,& non maternum,*ſecundum Cyn. Bar. & Bal.in auth. res quæ. C. commu.de le.* Tamen poteſt ēt ma-3 ter ad dotandam filiam velle teneri,cū qui-4 libet etiam extraneus poſſit,† ſe obligare,p dote ſoluenda *l.ſi extraneus.ff.de cond.cau.dat. omnes in l.t.ff.ſol.matrim.* Tanto magis,quia pater Aloyſius non erat admodum idoneus facultatib propter graue æs alienum,cui erat aſtrictus. Vnde Antonius maritus ſola promiſſione patris non fuit contentus, niſi acceſſiſſet promiſſio Claudiæ matris Conſtantiæ,& quando frater eſt inops,ita vt de ſuo filiam dotare non poſſit:eo caſu mater 5 † poteſt cogi ad dotādum filiam. *Bar. & Bal. in d.auth.res quæ.C.commun.de leg. Alex. in d.l. 1.nu. 21.verſ.quid autem in matre.ff.ſolut.matri.* Ad ſecundam partem dubii, an ſit excuſſio facienda? Dicebatur,quod non,quia Clau-6 dia, & Aloyſius maritus erant † duo rei debendi,& æqualiter obligati,atq; coniuncti, 7 & illa eſt virtus copulatiuæ,quæ copulat † æque principaliter,*gl in c.querelam, & ibi Ab. Rip.in c.2.n.40.verſ.2. proprietas.de reſcri.* Inter 8 quos † non habet locum excuſſio,ſed bene inter principalem,& fideiuſſorem,*auth.præſente. C. de fideiuſſ.* Secundo,quia Claudia † ſe obligauit, vt principalis, & inſolidum, qui 9 autem ſic reperitur obligatus,amittit † beneficium excuſſionis. *Bal.in l.t.colu pen.C.de conue fiſci deb.Grat.conſil.87.col.fi. vol.1.Boer.deciſ.221.num.13.* Quia eſt notorium, Aloyſium non eſſe ſoluendo, etiam ex inſpectione actorum,quo caſu non ſit † excuſſio. *Capit.qui alios refert deci.54.in fi.* Et ita tandem fuit tentum die 26.Iunii corā D.Reomano, in vna Romana dotis. Licet ita prius in alia poſitione,15.Iunii fuerit inclinatum,quamuis nō reſolutum.

SVMMARIA.

1 *Obligatio in forma cameræ quando non mereatur proceſſum exſecutiuum.*

2 *Falſitatis exceptio retardat exſecutionem.*

DECISIO CCLXXIV. ſeu 3.

OBligatio in forma cameræ non † debet 1 exſequi pro ſumma in ea cōtenta,poſtquam aperta fuit via, vt cognoſceretur de falſitate inſtrumenti,& de mandato dominorum exhibiti ſunt libri mercatoris, in cuius fauorem obligatio facta fuit,ex quib. libris verificanda eſt ſumma dictæ obligationis. *Iaſ.in l.nemo pōt,nu. 47.ff. de leg.1.* Et quia falſitatis exceptio † retardat executionē. 2 *Bar.in l.1.§.& parui.ff. quod vi aut clam. Caſſad. deciſ.1.de mut.pet.* Et ita tentum die 12. Iunii 1551.in vna Ferrarien.pecuniaria D.Barentī coram Domino Barengo.

OFFICIVM.

SVMMARIA.

1 *Officiales ſeu defenſores deputati a ſcriptorib. Apoſtolicis ad tradendum poſſeſſionem aliis officialib.non habent mandatum ad ponendum illos, qui ſemel officia vendiderunt in priſtinum locū.*

2 *Mandatum ſeu poteſtatem limitatam, quis tranſgredi non poteſt.*

3 *Patientia alicuius vt operetur, requiritur quod habuerit effectum in contradictorio iudicio.*

DECISIO CCLXXV. ſeu 1.

OFficiales ſeu defēſores deputati a ſcriptoribus Apoſtolicis Collegii ad mittendum ſeu ad tradendum poſſeſſionem aliis officialibus acquirentibus dicta officia non † habent mandatum ad faciendum, vt 1 ille,qui vendidit per procuratorem officium,ſi reſtituatur ad illud, intelligitur reſtitutus ad primum locum olim ſuum. Nam iſti officiales ſunt deputati ad determinata negotia exercenda, quare non † poterūt li-2 mitatam poteſtatem tranſgredi. *glo in l.item magiſtri,alias in l.reſcriptū,§.fi,vbi Alex.nu.12.ff. de pact.& Fulg in l preces.C.de tranſact.* Nec obſtat patientia Collegii per decē annos poſt, quia nō cōſtat quod iſta patiētia † habuerit 3 effectū in contradictorio iudicio prout de iure requiritur. Et ita fuit tētum die 29. Maii 1551.corā D.Achille in vna Tolle.pſtimonii.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens mandatum ad vendendum poteſt vendere habita etiam fide de pretio.*

Deci-

DECISIO CCLXXVI. seu II.

1 Officiũ potest vendi per procuratorẽ habentem mandatum ad venden. etiam habita fide de pretio. *L. qui fundum §. procurator. ff. pro emt. l. 1. §. 1. de except. rei vend. & tradunt Barto & alii leg. a dno Pio. §. sed si emtor. ff. de re ind.* Et ita tentũ die 26. Iunii 1551. coram dom. Achille in vna Toletan. ptæstimonii.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius poteſt in collatione beneficii vacantis imponere onus legendi ſacram ſcripturã. Intellige in vacantibus in ſuis menſibus, ſecus in menſibus Papæ. num. 2.*

3 *Ordinarius non poteſt ſe intromittere in beneficiis vacantibus in menſibus reſeruatis.*

DECISIO CCLXXVII. seu I.

1 ONeris Theologalis impositio legẽdi scilicet sacram scripturam facta per ordinarium in collatione beneficii vacantis, valet, cum sit consona iuri canonico. *c. significatum. de præb. ca. significasti. de elect. gl. in ver. prabend. in fin. in c. pe. de magistris.* 2 dummodo beneficium vacauerit† mense ipsius ordinarii, alioquin si vacasset in mense reseruato Papæ, vtique non posset 3 ordinarius imponere onus aliquod, cũ de vacantibus † in mensibus reseruatis ordinarius non possit se intromittere. Ita conclusum fuit in caussa Pampilonen. Prioratus, coram dom. Vestano 2. Decemb. 1551.

OPPOSITIO.

SVMMARIVM.

1 *Generalia contra inſtrumenta opponens, cenſetur oppoſuiſſe contra inſtrumenta dumtaxat, non autem contra rem iudicatam. num. 2.*

DECISIO CCLXXVIII. seu I.

1 OPpositio facta ab eo, qui citatus dicit generalia contra instrumenta, respicit tamen instrumenta ꝓducta, contra quæ opponitur, non † autem respicit rẽ iudicatam, imo si pars diceret generalia contra, quando producuntur instrumenta, & ex illorum productione deprehenderetur iniquitas rei iudicatæ, nec appellaret ab admissione dictorum instrumentorum, videretur † renuntiasse rei iudicatæ. Ita fu- 2 ir tentum in vna Ispalen. canonicatus & præben. coram dom. Fabio Decano, die 8. Nouemb. 1552. Et tunc allegatum fuit alias fuisse tentum, coram Mohædano in vna Vasionen. canonica. & præben. 23. Martii 1547.

SVMMARIA.

1 *Excipienti generalia contra productionem, & admiſſionem iurium, quod releuet talis exceptio.*

2 *Rei iudicata quando quis renuntiaſſe dicatur.*

DECISIO CCLXXIX. seu I.

OPponens generalia contra ꝓductionem, & admissionem iurium ex aduerso productorum, quia stante tali oppositione, potest opponere contra admissionem iurium ex diuersis caussis, vel quia obstat producenti res iudicata, vel quia iura non sunt releuantia, vel quia non sunt in forma probanti, vel quia respiciunt petitorium, non † videtur renuntiasse rei iudicatæ. 1 Secus si contra instrumenta producta dixerit generalia contra, & postea nihil aliud opposuit, ut fuit tentum die 7. Nouẽbris præteriti in hac eadem caussa, ratio est quia in dubio non est credendum, quod ille voluerit renuntiare iuri suo tam præiudiciali. Nec obstat decisio facta in caussa Visionen. canonica. & præben. coram do. Mohedano sub die 23. Martii 1547. *vt in decis. Pere. Fab. 114.* Quia domini diuersificabant casum. Nam in caussa Osionen. iura fuerunt producta nulla facta oppositione contra productionem, sed tamẽ contra instrumenta, & dati fuerunt articuli, & caussa instructa, ita vt ex omnibus gestis videretur cõstare de iniustitia sententiæ, nimirum si visum fuit talem renuntiasse † rei 2 iudicatæ, sed hic secus est. Et ita resolutum fuit in caussa Ispalen. canonica. & præben. coram d. m. Fabio Accorambono Decano 2. Decemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Opponens de malo valore expreſſo debet plene probare exceſſiuitatem valoris.*

2 *Fraus eſt plene probanda.*

DECISIO CCLXXX. seu III.

OPponens de malo valore expresso debet pleno † probare excessiuitatem va- 1 loris, quia agitur de probatione fraudis † 2 *arg. l. fi. C. de proba.* Ita fuit dictum, & tentum in vna Osionen. parochialis de Caualxorim. coram dom. Vestano 21. Octob. 1552.

OPTIO.

SVMMARIA.

1 *Optio habet locum ſuper membris ſeparatis canonicatus & præben. eccleſiæ Vercellen. & quare.*

2 *Verba reſcriptorũ ſunt ſtricte intelligenda, præſertim in beneficialib. num. 3.*

4 *Regreſſus non ſe extendit ad membra ſeparata a canonicatu & prabenda.*

DECISIO CCLXXXI. seu I.

OPtio habet † locum super membris separatis canonica. & præbend. ecclesiæ 1 Vercellen. super quibus canonicat. & ꝑben. erat reseruatus regressus processum, vel decessum. *Io. de Aduocatis, in fauore Viti.* Et est ratio, quia ea quæ sunt separata a canon. & præben. sunt operabilia, posteaquã super dictis mẽbris separatis non intelligitur re-

Decisio CCLXXVI. seu 11.

1 Officiũ potest vendi per procuratorẽ habentem mandatum ad venden. etiam habita fide de pretio. *l. qui fundum §. procurator. ff. pro emt. l. 1. §. 1. de except. rei vend. & tradunt Barto & alii. leg. a diuo Pio. §. sed si emtor. ff. de re iud.* Et ita tenrũ die *26.* Iunii *1551.* coram dom. Achille in vna Toletan. præstimonii.

Svmmaria.

1 *Ordinarius potest in collatione beneficii vacantis imponere anus legendi sacram scripturã. Intellige in vacantibus in suis mensibus, secus in mensibus Papæ. num. 2.*

3 *Ordinarius non potest se intromittere in beneficiis vacantibus in mensibus reseruatis.*

Decisio CCLXXVII. seu 1.

1 Oneris Theologalis impositio legẽdi scilicet sacram scripturam facta per ordinarium in collatione beneficii vacantis, valet, cum sit consona iuri canonico. *c. significatum. de prab. ca. significasti. de elect. gl. in ver. præbend. in fin. in c. pe. de magistris.* dummodo beneficium vacauerit in† mense ipsius ordinarii, alioquin si vacasset in mense reseruato Papæ, vtique non posset ordinarius imponere onus aliquod, cũ de 3 vacantibus† in mensibus reseruatis ordinarius non possit se intromittere. Ita conclusum fuit in caussa Pampilonen. Prioratus, coram dom. Vestano 2. Decemb. *1551.*

OPPOSITIO.

SVMMARIVM.

1 *Generalia contra instrumenta opponens, censetur opposuisse contra instrumenta duntaxat, non autem contra rem iudicatam. num. 2.*

Decisio CCLXXVIII. seu 1.

Oppositio facta ab eo, qui citatus dicit generalia contra instrumenta, respicit tamen instrumenta ꝓducta, con1 tra quæ opponitur, non† autem respicit rẽ iudicatam, imo si pars diceret generalia contra, quando producuntur instrumenta, & ex illorum productione deprehenderetur iniquitas rei iudicatæ, nec appellaret ab admissione dictorum instrumentorum, videretur† renuntiasse rei iudicatæ. Ita fu2 it tentum in vna Ispalen. canonicatus & præben. coram dom. Fabio Decano, die *8.* Nouemb. *1552.* Et tunc allegatum fuit alias fuisse tentum, coram Mohædano in vna Vasionen. canonica. & præben. 23. Martii *1547.*

SVMMARIA.

1 *Excipienti generalia contra productionem, & admissionem iurium, quod releuet talis exceptio.*

2 *Rei iudicatæ quando quis renuntiasse dicatur.*

Decisio CCLXXIX. seu 1.

Opponens generalia contra ꝓductionem, & admissionem iurium ex aduerso productorum, quia stante tali oppositione, potest opponere contra admissionem iurium ex diuersis caussis, vel qa obstat producenti res iudicata, vel quia iura non sunt releuantia, vel quia non sunt in forma probanti, vel quia respiciunt petitorium, non† videtur renuntiasse rei iudica1 tæ. Secus si contra instrumenta producta dixerit generalia contra, & postea nihil aliud opposuit, ut fuit tentum die 7. Nouẽbris præteriti in hac eadem caussa, ratio est quia in dubio non est credendum, quod ille voluerit renuntiare iuri suo tam præiudiciali. Nec obstat decisio facta in caussa Visionen. canonica. & præben. coram do. Mohedano sub die *23.* Martii *1547. vt in decis. Pere. Fab. 114.* Quia domini diuersificabant casum. Nam in caussa Osionen. iura fuerunt producta nulla facta oppositione contra productionem, sed tamẽ contra instrumenta, & dati fuerunt articuli, & caussa instructa, ita vt ex omnibus gestis videretur cõstare de iniustitia sententiæ, nimirum si visum fuit talem renuntiasse† rei 2 iudicatæ, sed hic secus est. Et ita resolutum fuit in caussa Ispalen. canonica. & præben. coram dom. Fabio Accorambono Decano *2.* Decemb. *1552.*

Svmmaria.

1 *Opponens de malo valore expresso debet plene probare excessiuitatem valoris.*

2 *Fraus est plene probanda.*

Decisio CCLXXX. seu iii.

Opponens de malo valore expresso debet pleno† probare excessiuitatem va1 loris, quia agitur de probatione fraudis† 2 *arg. l. fi. C. de proba.* Ita fuit dictum, & tentum in vna Osionen. parochialis de Caualxorim. coram dom. Vestano *21.* Octob. *1552.*

OPTIO.

Svmmaria.

1 *Optio habet locum super membris separatis canonicatus & praben. ecclesiæ Vercellen. & quare.*

2 *Verba rescriptorũ sunt stricte intelligenda, præsertim in beneficialib. num. 3.*

4 *Regressus non se extendit ad membra separata a canonicatu & prabenda.*

Decisio CCLXXXI. seu 1.

Optio habet† locum super membris se1 paratis canonica. & præbend. ecclesiæ Vercellen. super quibus canonicat. & ꝑben. erat reseruatus regressus processum, vel decessum. *Io. de Aduocatis, in fauore Viti.* Et est ratio, quia ea quæ sunt separata a canon. & præben. sunt operabilia, postea quã super dictis mẽbris separatis non intelligitur re-

seruatus regressus, sed super canon. & præbenda tantum. Verba enim rescripto, sunt stricte † intelligenda. *l. non aliter ff. de leg. 3. c. caussam. &c. cum super literis. de rescrip.* præsertim in † beneficialib. *Rot. deci. 12. de const. preb. col. 1. in not.* Et ita domini tenuerunt coram domi. Chissanen. in vna Vercellen. membrorum die 27. Ianuarii 1552. Quæ decisio fuit confirmata die 12. Feb. dicti anni, corã eodem, & tentum, quod regressus † non se extendebat ad membra.

SVMMARIA.

1 *Optari non possunt membra separata a canonicatu, & prabenda, quando sumus in resignationibus factis in manibus Papæ ad fauorem certæ personæ, & quare. num. 3.*

2 *Optandi consuetudo non procedit nisi per obitũ.*

DECISIO CCLXXXII. seu II.

Optari non possunt † membra separata a canonicatu & præbẽda, quando sumus in resignationibus factis in manibus Papæ ad fauorẽ certæ personæ, quia consuetudo † optandi non procedit nisi per obitum, & in resignationibus testes met producti contrariam consuetudinem probare videtur. Et est ratio, quia Papa † non videtur admittere resignationes nisi in fauorem eius, cui debet conferre beneficium virtute dictæ cessionis, alias resultaret etiam commodũ aliorum, quod non est de intentione, nec Papæ, nec resignantis. *Cassad. decis. 3. de renũ. Aeneas de Falc. in tract. reserua. in 4 q. princip. in 5. effectu.* Et ita fuit tentum die 19 Februa. 1554. coram dom. Oradino in vna Vercellen. membrorum.

ORDINARIVS.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius potest de iure conferre omnia beneficia exsistentia in eius diœcesi.*

2 *Ordinarius sine capituli consensu non potest conferre canonicatus & prabendas ecclesia Cathedralis. Limita ex cõsuetudine aliquarum ecclesiarum. num. 3.*

DECISIO CCLXXXIII. seu I.

Ordinarius potest de iure conferre † beneficia omnia exsistẽtia in sua diœcesi. *Abb. in cap. cum ecclesia Vulterana. col. 3. in fin. versi. tertio membro. de elect.* Fallit tamen in canonicatibus † & præben. in ecclesia cathedrali, in quorum collatione consensus capituli requiritur, vt Rota seruat & tenet, salua tamen consuetudine aliquarum ecclesiarum. *vt per Cassad. decis. 22. de preb.* Et ita tentum in vna Vicen. præpositura, die 14. Martii 1552. coram domino Accorambono.

SVMMARIA.

1 *Ordinarii consensus in erectione quando requiratur.*

2 *Facere quando aliquis tenetur aliquid non potest dici contumax nisi requiratur.*

3 *Ordinarius non potest procedere ad exsecutionẽ gratiæ ante præsentationem literarum.*

4 *Clausula, vocatis vocandis, & sine alicuius præiudicio, requirunt caussæ cognitionem.*

DECISIO CCLXXXIV. seu II.

Ordinarius in exsecutore erectionis sat est vt requiratur, quando Papa † commendat ex nunc prout ex tunc facta erectione. Sed si Papa mãdat erigi, & commẽdari, ordinarius esset requirendus a principio: & ratio est, quia cum † debet aliquid fieri ab aliquo, non potest dici contumax in faciendo, si ad id non fuerit formiter requisitus. *Felyn. in c. cum contingat. col. 7. vers. 4. conclusio. de rescr.* & ordinarius † non potest procedere ad exsecutionem gratiæ ante præsentationem literarum, vt seruant & tenent domini *ex deci. 413. in nou.* & maxime quando in his adest clausula † vocatis vocãdis, vel sine alicuius præiudicio, quæ requirunt caussæ cognitionem. *Felyn. in cap. de cætero. colum. 3. vers. quid de reg. de re iudica.* Et ita fuit decisum in caussa Giemen. beneficiorum, coram dom. Vestano. 21. Octob. 1551.

PAPA.

SVMMARIVM.

1 *Papæ narratiua de facto alieno in qua se fundat, non probat, ita vt onus probandum transferatur in alium.*

DECISIO CCLXXXV. seu I.

Papæ narratiua de facto alieno, in qua se fundat, non † probat, ita vt onus probãdi transferatur in alium, *secundum glo. in v. er. fecisse narramus. in clem. 1. de probat.* Quæ opinio per curiam Romanam non seruatur. *vt inquit Bonif. de Vital. in d. clem. 1. col. 3. vers. Conclude ergo contra gl. de prob.* & per alia deducta supra in verb. gl. Et ita fuit tẽtum in vna Linien. Satzanen. beneficiorum, coram dom. Guidobono 9. Martii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Papæ narranti factum motu proprio, vel citanti datam alicuius gratiæ anterioris vel de facto proprio testanti creditur.*

DECISIO CCLXXXVI. seu II.

Papæ narranti † factum motu proprio, vel citanti danti datam alicuius gratiæ anterioris, vt puta prout fuit commendatũ sub tali data, vel si attestaretur de facto proprio, creditur absq; verificatione eius narratiuæ. Nec præsumitur hoc narrasse ad suggestionẽ partis. Et ita seruat Rot. prout domini dixerunt in vna Gebennen. pensionis 18. Maii 1554. coram domino Oradino.

Partes

PARTES.

SVMMARIVM.

1 *Pœnitentia habet locum inter partes re integra si in concordia sit dictum, quod peteretur a Papa dissolutio vnionis perpetuo, & ille non concesserit nisi ad vitam.*

DECISIO CCLXXXVII. seu III.

Partes a concordia semper possunt resilire † re integra, ptout si in concordia sit dictum quod peteretur a Papa dissolutio vnionis perpetuo, & ille non concesserit nisi dissolutionem ad vitam, *vt est text. in cap. sup. de cond. appos.* Et ita fuit tentum in vna Cauorien. concordiæ coram Accorambono 16. Maii 1552.

PATER.

SVMMARIA.

1 *Pater disponens de bonis suis inter filios per instrumentum, an potius videatur donare inter viuos quam diuidere per viam vltimæ voluntatis.*

2 *Contractus patris inter viuos quando indicetur.*

DECISIO CCLXXXVIII. seu I.

Pater si in instrumẽto dispoit de bonis suis inter filios, quod magis videatur † donare inter viuos, quam diuidere per viã vltimæ voluntatis, ex eo apparet, videlicet quando facit actus, qui habeot effectum de præsenti, vt puta consignando fructus pro victu, *secundum Bal. in l. 3. in fin. C. de donat. Alexan. cons. 20. col. 2. & 3. vol. 3. Socyn. in consil. 4. colum. 1. in fin. vol. 1. Caccialu. in l. frater a fratre. q. 21. ff. de con. indeb.* vel quando apponit † clausulam, in qua promittit non reuocare etiam ex caussa iogratitudinis, quia tunc iudicatur, vt contractus inter viuos. *Dec. cõs. 335. Curt. Iun. in consil. 56.* Ita tentum in vna Romana domus, & viridatii, coram dom. Montisflasconen. 4. Nouembris 1551. Vide quæ annotaui supra in verbo dispositio.

PATRIMONIALIS FILIVS.

SVMMARIA.

1 *Agens ad beneficium patrimoniale, vt filius patrimonialis, debet probare se talem.*

2 *Agens vt talis, debet probare se talem.*

3 *Episcopo non creditur attestanti aliquem esse filium patrimonialem, quia ad eius officium non spectat.*

DECISIO CCLXXXIX. seu I.

Patrimonialis filius ageos ad beneficium patrimoniale, vt filius patrimonialis, debet probare † se esse filium patrimonialem. Quia agens, † vt talis, debet probare se esse talem. *Bart. in l. non ignorat. C. de his, qui accus. non poss. & per eundem in l. 5. §. 1. ff. ne quid in loco publico. Dec. consi. 471. in princip.* Nec creditur episcopo attestanti filium esse patrimonialem, cum ad eius officium non spectet. *Rota decis. 11. de iurepatron. in nou.* Et ita fuit tentum in caussa Calaguritana beneficiorum de Vnza coram dom. Guidobono. 22. Iunii 1552.

PATRONVS.

SVMMARIA.

1 *Conditio patroni quod non præsentetur in beneficio, qui habet aliud beneficium, alioquin inducatur vacatio, valet & tenet.*

2 *Correctio & mutatio non permittitur.*

3 *Fundator conditionem apponens cum consensu Episcopi, non potest sine episcopi consensu illã mutare. & num. 4.*

DECISIO CCXC. seu I.

Patronus, qui in fundatione beneficii cõfirmata per episcopum, voluit quod non posset præsentari aliquis ad dictum beneficium, qui haberet aliud beneficium, & si præsentaretur, quod ipso facto inducatur vacatio, licet reseruauerit facultatem mutandi hanc suam voluntatem, quo ad clausulam vacationis per testamentum, tamen dicta † conditione non adimpleta, vacatio inducitur. Primo quia correctio & mutatio non permittitur † neq; inducitur nisi de ea expresse constet. *Ias. in auth. quas actiones. col. 7. C. de sac. san. eccle. Rom. consi. 327. num. 1. Fede. de Sen. consil. 227.* Secundo, quia legi præhibenti non censetur derogatum per subsequentem dispositionem, nisi quantũ in secunda continetur expressum. *Bar. consi. 72. versi. sed posito. nu. 3.* Et ratio potissima in isto casu fuit, quia prima fundatio facta per patronum fuit confirmata per episcopum, in qua aderat ista clausula, inducens vacationem ipso facto, fuit posita per fundatorem: quaptopter non potuit † fundator illã fundationem mutare absque consensu episcopi. *Mil. in verb. Patronus in fundatione. Cur. in tract. iurispatronatus. in ver. Pro eo quod de diœcesani. num. 31. & seq. q. 13. & 14. Lamber. de iur. patro. 1. part. lib. 1. q. 9. principali. nu. 50. fol. 76.* Et hoc quando ex interuallo, vt hic, secus si incontinenti, vt ex suprascriptis auctoritatibus. Et ita fuit decisum in caussa Barchinonen. beneficii sancti Antonii coram Vestano 27. Maii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Patroni qui scienter præsentarunt indignum, priuantur potestate præsentandi pro illa vice, & ad superiorem deuoluitur.*

DECISIO CCXCI. seu II.

Patroni, qui scienter † præsentarunt indignum, priuantur † potestate præsentandi pro illa vice, & ad superiorem deuoluitur potestas, vt notatur *in c. perpetuum. de electio. 6. & per Abb. in c. congregato. num. 3. de electio.*

Et ita fuit tentum in vna Calaguritana beneficii de Vnza, coram D. Guidobono 14. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Patroni aliquot non præsentantes, non dicuntur priuari facultate præsentandi si compatroni præsentauerunt.*

DECISIO CCXCII. seu III.

PAtroni si sunt plures in quasi possessione præsentandi, si vnus præsentat sine aliis, & præsentatus fuit institutus, & possessionem accepit, & possedit, non ideo dicuntur alii priuati † eorum quasi possessione, nec extinguitur, immo præseruatur *secundū Feder. de Sen. consi. 142. in vl. dub. & Abb. in consi. 84. vol. 1. & Ruyn. consi. 50. col. pen. versi. Nec etiam prædictis obstat. volum. 5.* Et ita fuit tentum in vna Cremonen. Capellaniæ, Lunæ 21. Nouembris 1552. coram domino Deza.

PAVPERTAS.

SVMMARIA.

1 *Paupertatis probatio arbitrio iudicis remittitur.*

2 *Paupertas bonorum probatur ex communi reputatione de stylo Rotæ.*

DECISIO CCXCIII. seu I.

PAupertatis probatio licet relinquatur arbitrio † iudicis, *vt per omnes in auth. præterea. in gloss. in verb. locuples. C. vnde vir & vxor. & per omnes etiam in l. si constante. ff. solut. matrim. vbi præcipue Bar. & Alex. num. 13. & 14.* Tamen Rota † seruat paupertatem bonorum probari ex communi reputatione. Ita fuit dictum in vna Portugalen. pecuniaria coram D. Capisucco Veneris 18. Martii 1553.

POENA.

SVMMARIVM.

1 *Pœna vacationis ipso iure per adeptionem alterius beneficii, habet locum a die adepta possessionis, non a die collationis.*

DECISIO CCXCIV. seu I.

POena vacationis ipso iure, per adeptionem alterius beneficii, habet locum † a die adeptæ possessionis, non autem a die collationis. *c. 1. & ibi Franc. vers. 3. not. de eo, qui mit. in poss. cau. rei seruan. in 6. cap. cum iniunctis, & ibi glo. & Doct. c. cum e. licet episcopus de elect. lib 6. & in terminis facit extrauagans, execrabili. §. qui vero. de præben. & clem. gratia. de rescript. Abb. in c. quoniam nonnulli. de cleric. non resid. & Cassad. decis. 1. in princip. de constit.* Et ita fuit decisum in caussa Barchinonen. beneficii sancti Antonii 10. Iunii 1552. coram D. Vestano.

SVMMARIA.

1 *Pœna. l. quisquis. C. ad leg. Iul. Maiestatis non habet locum nisi in crimine læsæ maiestatis. in 1. cap. non in aliis. num. 2.*

3 *Extensio non est facienda in pœnalibus, correctoriis, & odiosis.*

4 *Filius non impeditur petere dotem matris suæ, quæ fecit interfici eius virum dominum vnius ciuitatis sine iuribus Imperii.*

DECISIO CCXCV. seu II.

POena l. quisquis. C. ad l. Iuliam Maiestatis. non habet locum nisi in crimine læsæ Maiestatis in primo † capite, videlicet quādo contra Principem, scilicet Imperatorē, vel eius collaterales committitur, ita illum textum intelligit *Ang. ibi. idem tenet Socyn. consi. 275. colum. 2. vers. confirmatur. vol. 2. Cyn. in d. l. quisquis Aym. consi. 6. num. 79.* Secus quando sumus in aliis † capitulis dicti criminis. Et ratio est: quia in istis correctoriis odiosis, & pœnalibus non est facienda † extensio, & maxime respectu filiorum, *secundū Ang. in l. fallaciter. C. de abolition.* Et per supradicta fuit tentum in caussa Fauentina dotis, quod filius † non impediebatur petere dotem matris suæ, licet ipsa mater fecerit interficere virum suum, qui erat dominus sine iuribus Imperii ciuitatis Fauētiæ, cum non essemus in crimine læsæ Maiestatis in primo capite. *vt per Ioan. de Imol. in clem. pastoralis. de re iud. Socyn. in cons. 57. nu. 16. vol. 4.* coram dom. Guidobono 16. Nouemb. 1552.

PENSIO.

SVMMARIA.

1 *Pensionum primarum mentio facta, intelligitur per clausulam, præsens, & aliæ, &c.*

2 *Expressum dicitur, quod sub generalitate continetur.*

3 *Dictio (alia) non solum refertur ad similes pensiones, & sic ad temporales, sed etiam ad perpetuas, & potest verificari in similitudine, in specie, & in genere, num. 4.*

5 *Verbi (alii) energia.*

6 *Rescriptum contra episcopum, & quoscunque alios comprehendit etiam laicos.*

7 *Interpretatio lata fit pro actus validitate.*

8 *Clausula illa in literis pensionis, videlicet, quod necessariorum omnium maior & verior specificatio fieri possit, quid releuat?*

9 *Clausula, tollens omne impedimentum, quæ sit?*

DECISIO CCXCV. seu I.

PEnsio secunda reseruata super fructibus beneficii valoris 800. du. super quibus alia pensio 400. ducatorum reseruata erat, licet in secunda reseruatione non esset facta mentio primæ reseruationis, duc. 400. specifice, sed solum per clausulam præsens, & aliæ desuper assignatæ pensiones non excedant medietatem fructuum, nihilominus valida † est, quia per clausulam, præsens & aliæ

& aliæ & cet. censetur facta mentio aliatū pensionum. Et est ratio, quia Papa saltem in genere cogitauit, quod sufficit. *l. qui iure militari. ff. de test. milit. Ang. in l. qui Romæ. §. fratres duo. super 1. quæstione. Bar. ff. de verb. oblig. Aret. consi. 23. col. pen. & seq. Fel. in cap. venerabilis. col. pen. versic. non obstant adducta, de excep.* Et expressum † dicitur quod sub generalitate continetur. *Barto. & doct. in l. 1. ff. de vulga. & pupill. Bar. & Iaſ. in l. Prætor. de oper. nou. nuntia. Barbat. fere in istis terminis consi. 34. colum. 1. vol. 2.* Prætereа dictio, aliæ † non solum refertur ad similes pensiones, & sic ad temporales, sed etiam ad perpetuas. *argu. gl. in l. si fugitiui. C. de ser. fug.* Et potest † verificari in similitudine, in specie & in genere. *glo. & Alber. in l. non solum. §. quæritur. ff. de procur. Afflict. decis. 294 num. 4. & Bartol. in l. pater filium. ff. de leg. 3.* Quodque verbum, aliit positum *in d. l.* comprehendit illos, qui non sunt de consanguinitate, & impetrans rescriptum contra episcopum, & quoscunque alios comprehendat omnes † alios, etiam laicos, *notat Spec. in titul. de instrum. præsent. §. final. vers. quod si quis vbi Ioan. Andr. in addit. Curt. iun. consi. 38 in fin.* Quæ interpretatio † in casu nostro facienda est, cum agatur pro actus validitate. *Bartol. in l. stipulatio. ista. §. si quog. ff. de ver. oblig. & Iaſ. in l quotiet. de stipulat. colum. 1. vers. 5. adde eod. titul.* Et præsertim, quia adest clausula in literis pēsionis, in qua datur facultas, quod necessariorum omnium maior, & verior specificatio fieri possit, quæ clausula multum operatur. *Sarnen. in regul. de valore. quæst. 11. num. 5.* Et per aliam clausulam in dictis literis positam, videlicet, non obstante quacūque d. sedis indulgentia generali, vel speciali, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus gratiæ d. pensionis impediri valeat, vel quomodo libet differri, quæ clausula † tollit omne impedimentum. *Federi. consi. 47. colum. 1. Cassa. super regul. cancell. decis. 38. Alex. consi. 134. col. 2. volum. 1.* Et ita domini renuerunt in vna Valentina pensionis 100. duc. pro Antonio de Torres contra Constantinum del Castillo die 15. Ianuarii 1552. coram domino Chissanen.

SVMMARIA.

1. *Pensionis literæ sunt validæ, dato quod non fiat in illis mentio an pensio sit perpetua, vel temporalis, & quare, num 2.*
3. *Pensionarius vigore clausulæ, omnium, & singularum qualitatum, potest in nouis literis expediendis, narrare qualitates perpetuæ pensionis.*
4. *Clausula in fine posita, refertur ad omnia præcedentia.*

DECISIO CCXCVII. seu II.

PEnsionis literæ validæ † sunt etiam quod in specie de qualitate pensionum impositarum in beneficio non fit mentio, videlicet. An pensio esset perpetua vel temporalis, quando mentio pensionis in genere facta fuit, quia sufficit, quod Papa † saltem in genere potuerit cogitare. *Felyn. in cap. sede. vers. 6. declaratio. de rescript.* Et vide supra decis. proxima. Et quia aderat clausula in supplicatione omnium, & singularum qualitatum, & c. dictum est, quod vigore dictæ † clausulę generalis, poterat pensionarius qualitates pensionum impositarum exprimere in literis, quas de nouo expedire poterat. Et quia dicta clausula poterat referri ad pensiones, & ad illarum qualitates, vel saltem generaliter, referē la erat ad omnia cum esset in fine † posita. *c. inquisitione. in fin. de appell. l. talis scriptura. §. fin. ff. de legat. 3. & cap. solita. de maio. & obed.* Et ita domini cōcluserunt in 1. casu, sed in 2. Domini magis inclinabant in istam partem, sed noluerunt firmare pedes, quia resolutio prima sufficiebat pro victoria, in vna caussa Valentina pensionis coram dom. Chissanen. die 12. Feb. 1552.

SVMMARIA.

1. *Pensio reseruata ex falsa caussa est nulla.*
2. *Conditiones omnes in mādato apposita sunt adimplendæ.*
3. *Pensio quo casu fuerit iudicata nulla.*
4. *Temporis tractu non conualescit, quod ab initio vitiosum est.*
5. *Collatio regulariter non recipit conditionem tanquam actus legitimus.*
6. *Conditio nihil ponit in esse ante purificationem.*
7. *Conditio etiam potestatiua non retrotrahitur in beneficialibus.*
8. *Retrotractio non fit nisi per fictionem translatiuam.*
9. *Fictio non inducitur sine æquitate.*
10. *Æquitas nulla suadet retrotractionem in ambitiosis.*

DECISIO CCXCVIII. seu III.

PEnsio reseruata ex falsa caussa est † nulla, prout fuit decisum in vna Marianen. pension. coram Chissanen. die 9. Martii, 1552. Nam Cardinalis Cibo Archiepiscopus Thaurien. constituit procuratorem ad ceden. d. ecclesiam in manib. Papæ, reseruatis sibi fructibus & facultate transferendi, fuit facta cessio in consistorio, vt moris est, reseruatis sibi fructibus absq; tamen facultate transferendi die 22. Iunii 1548. & Papa prouidit de ea do. Cæsari Cibo tunc episcopo Marianen. & quia d. episcopatus Marianen. prætēdebatur vacare per translationem factam de d. Cæsare ad ecclesiam

Thaurinen. Ideo Papa prouidit de eccles. Marianen. mino Octauio, tanquam vacan. per d. translationem, reseruata pensione 400. duc. super d. episcopatu domi. Cæsaris. Verum quia d. Archiepiscopatus Thaurinen. non vacabat per illam cessionem, cũ 2 omnes conditiones † contentæ in mandato non essent adimpletæ. Ideo Cæsar olim episcopus Marianen. per illud Consistoriũ non fuit solutus ab ecclesia Marianen. cum valide non fuerit translatus ad ecclesiam Thaurinen. Stante igitur nullitate translationis, & nõ liberatione ipsius ab eccl. Marianen. sequitur quod pensio assignata super ecclesia Marianen. tanquam vacante, fuit ex falsa caussa assignata, & sic inualide, & cum non fuerit de nouo reualidata tempore reualidationis trãslationis Cæsaris ad 3 ecclesiã Thaurinẽs. pensio est nulla, *vulgata* 4 *regula, q ab initio † vitiosum est, tractu temporu* 5 *non conualescit. vbi Dec. ff de reg. iur.* Stante maxime quia collatio † regulariter non recipit conditionem tanquam actus legitimi. *cap. actus legitimi. de reg. iur. lib. 6. cap. 2. de conceß. praben. eod lib.* Et quia ante purificationem conditionis Cæsar non fuerat solutus 6 ab ecclesia Marianen. quia conditio † nihil ponit inesse, ante purificationem. *c. 1. in fin. de sponf. in 6. §. ex conuentionali. Instit. de verborum oblig.* Et tunc cœpit vacare ecclesia Marianen. quando conditio fuit purifica- 7 ta, & ante vere non vacabat. *Rot. decis. 83. in no.* Nec in beneficialibus conditio † etiam potestatiua retrotrahitur. *c. si pro se. de rescri. lib. 6. Ias. in l. si is, qui pro emptore. nu. 338. de vsuca. Paris. conf. 11. num 36. lib. 1.* Ratio est, quia re- 8 trotractio † non fit nisi per fictionem translatiuam. *d. cap. si pro se.* quæ fictio non inducitur sine æquitate. *Bartol. in d. l si is qui pro* 9 *emt colum. 3. de vsucap.* Et in ambitiosis † nul- 10 la æquitas suadet retrotractionem. *cap. quãuis. de preb. lib. 6.* Ideo stricte debet accipi, & effectus ipsius metiri, & ex tempore euenientis conditionis non retro. *Cassad. de prab. decis 3. num. 21.*

SVMMARIA.

1. *Pensionis exceßiuitatem probare tenetur Rector agens ad reductionem.*
2. *Valoris expreßio non est neceßaria in reseruatione pensionis.*

Decisio CCXCIX. seu IV.

PEnsionem reseruatam super aliquo beneficio, si rector infringere vult ex eo, quia excedit medietatem fructuum, ipsi 1 rectori incumbit † onus probandi excessum, quia in reseruatione pensionis, valoris 2 expressio non † est necessaria, nec ex dispositione iuris, vel regularum. Et ita alias fuit tentum in vna Valentina pensionis, cotam domino Chissanen. die 11. Maii 1552.

Svmmarivm.

1. *Pensio quæ non poßit per succeßorem tanquam nulla impugnari.*

Decisio CCC. seu V.

PEnsio reseruata in fauorem rectoris ex caussa resignationis in manibus Papæ, cuius rectoris ius super dicto beneficio per sententias, & rem iudicatam in Rota fuerat canonicatum, non poterit † per successorem in beneficio tanquam nulla impu- 1 gnari, ex eo quia ille primus Rector nõ habebat ius. Et ita fuit tentum in vna Calaguritana pensionis, coram dom. Chissanen. die 1. Aprilis 1552.

SVMMARIA.

1. *Pensio secundo loco reseruata, si non facit mentionem de prima valida, nulla est.*
2. *Pensionis primæ nulla non est facienda mentio.*

Decisio CCCI. seu VI.

PEnsio secundo loco reseruata, si non facit mentionem de prima pensione valide reseruata nulla † est. *Cassad. de pens. decis. 3.* 1 Secus est si pensio prima esset nulla, quia tunc de ea non † est facienda mentio. *l. non* 2 *putauit. §. non queuis. ff. de bono. poßeß. contr. tab.* Et ita fuit tentum die 25. Maii 1551. in vna Florentina Sanctæ Felicitæ, coram do. Capisucco.

Svmmaria.

1. *Actio personalis competit pro pensione.*
2. *Succeßor in beneficio onerato pensione, videtur quasi contrahere, & obligare se ad illud onus.*
3. *Actio personalis oritur ex quasi contractu.*
4. *Actio personalis competit pro alimentis.*
5. *Actio personalis, & hypothecaria datur pro pensione.*

Decisio CCCII. seu VII.

PRo pensione competit † actio personalis, 1 quia beneficiatus acceptans † beneficiũ 2 pensione grauatum, videtur quasi contrahere, & obligare se ad onera posita in illo beneficio, & actio p̃sonalis oritur † ex quasi 3 contractu. *§. omnium. Institu. de act. Guid. Pap. q. 577.* qui decidit idem in † alimentis, & est 4 etiam tex. *in l. Lucius. ff. de alim. & cib. leg.* Præterea pro pensione datur † personalis, & hy- 5 pothecaria, *late tradit Gigas. q. 51. de pens. per totum.* Et quod ibi dicitur de validitate pẽsionis, alio spectat, videlicet respectu obligationis successoris, & bonorum ecclesiæ. *Fely. in c. ad audientiam. el. 2. col. 6. ver. sed aduerte n. 15. de rescript.* quia personalis, & hypothecaria in eo. subiecto esse non [illegible] *l neq; pignus. ff. de reg. iur.* Et ita tenuerunt domini die 10. Februarii 1552. in vna Mediolen pensionis, coram domino Reomano.

Svm-

SVMMARIA.

1 *Pensiones vacant per promotionem ad Episcopatum.*
2 *Transferendi facultas non censetur concessa in assignatione pensionis, nisi expresse dicatur.*
3 *Clausula non inhærens, sed accidentaliter, & de raro concessibilis, exigit specificam mentionem.*
4 *Mentio illarum qualitatum, quæ requiritur in impetratione, requiritur etiam in dispensatione retentionis.*
5 *Retentio est dispensatio.*
6 *Dispensatio est odiosa.*
7 *Verba expressa in dispensatione, stricte sunt intelligenda.*
8 *Pensio est odiosa.*
9 *Odia sunt restringenda, non amplianda.*
10 *Translatio est odiosissima quia prorogatur seruitus beneficii.*
11 *Transferendi facultas non est de iure, nec de natura pensionis.*
12 *Pensio est ad tempus, & exstinguitur morte pensionarii, sicut vsufructus. num. 13.*
14 *Transferendi facultas operatur perpetuitatem pensionis post mortem pensionarii.*
15 *Translationis pensionis qualitas requirit specialem notam.*

DECISIO CCCIII. seu VIII.

PEnsio reseruata fuit Leonardo Tornabono 400. duca. super Abbatia S. Mariæ de Clarauallis, cuius fructus excedunt duc. 12. millia. cum potestate transferendi, deinde Leonardus fuit promotus ad Episcopatum S. Sepulcri, & mortalis super nullitate pensionis per Cardinalem Abbatem, qualitate pendēte, fuit translatus Leonardus ad episcopatum Adiacensem. Postmodum fuit facta transactio cum procuratore d. Leonardi, & Cardinalis soluit pensiones. Nunc Cardinalis vult impugnare facultatem transferendi, & dicit† quod pēsio vacauit per promotionem ad episcopatū, quia vacant beneficia, ideo & pensiones, nisi detur retentio per Papam. *Abb. in cap. cum in cunctis. num. 3 de elec. Gig. in trac. de pen. q. 16. Cassad. de constit. decis. 2.* Facultas transferendi non† censetur concessa in assignatione pensionis, nisi expresse dicatur. *Sarn. in regul. de infir. resig. q. 16.* & clausula non† inhærens, sed accidentaliter, & de raro concessibilis, exigit specificam mentionem. *Rot. d. cis. 203. in antiq.* Idem dicendum est in retentione pensionis, quia mentio illarū† qualitatum, quæ requiritur in impetratione, requiritur etiam in dispensatione retentionis. *gl. in ver. modicum. & ibi Dominic. in c. non potest. de preb. lib. 6. Dec. in c. ad audientiam. num. 12. de rescrip* & quia retentio est† dispensatio. *c. cum in cunctis. §. cū vero. de elec.* & dispensatio† est odiosa. *c. 1. de fil. presbyt.* Ideo verba† in ea expressa stricte intelligūtur. *Domin. cons. 33. col. 4. vers. cum verba.* Pensio† est pariter odiosa. *Gig. in tract. de pens. q. 96.* Odia autem sunt† restringenda, nō amplianda. *per c. odia. de reg. iur. lib. 6.* Translatio† est odiosissima, quia prorogatur seruitus beneficii. *Sarnen. in d. q. 16. in reg. de infir. resign.* facultas† transferendi non est de iure, nec de natura pensionis, immo contra naturam: quia pensio† est ad tempus, & exstinguitur† morte pensionarii, sicut vsufructus. *c. fin. de pign. §. finitur Inst. de vsufruct. Cassialup. in tract. pens. q. 1. & Gig. in tract. q. 1. nu. 5.* Et operatur dicta facultas perpetuitatem † pensionis post mortem pensionarii, & propterea domini pro maiori parte tenuerūt, quod in illa cedula retentionis, nō fuit data potestas transferendi, quia ista † qualitas facultatis transferendi, est qualitas, quæ requirit specialem notam, quia est contra naturam pensionis. Fuerunt nihilominus omnes domini in voto, quod consulerentur domini Abbreuiatores, super hoc: videlicet, an sub clausula, pro expressis haben. ipsi comprehensam intelligant facultatem transferendi in reseruatione pensionis cōcessam in vna Mediolanen. pensionis corā dom. Reomano die 16. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Pensio annullatur ex promotione ad episcopatū.*
2 *Confirmatio Papæ ex certa scientia quid operetur.*
3 *Clausula, & cum omnibus, & singulis approbatione, confirmatione &c. quid operetur.*
4 *Transactione receditur a lite.*

DECISIO CCCIV. seu IX.

PEnsio reseruata Leonardo Tornabono cum facultate transferendi, quę fuit annullata ex promotione ipsius ad episcopatum S. Sepulcri, & translationem ad episcopatum Adiacen. fuit reualidata per cōcordiā, in qua inter alia capitula adest pactum iuratum, quod pensio de consensu Reuerendissimi do. de Cesis confirmaretur, cū derogatione Concilii Lateranen. & aliorū quorumcunq; obstantium: hoc tamen adiecto, quod d. Reueren. non teneatur annuatim d. Leonardo episcopo aut eius successori, in euentū, in quem ipse forsan iuxta facultatem sibi desuper concessam pensionem ipsam transferre vellet, nisi in summa 250. scutorum. Supradicta concordia fuit per Papam confirmata, vna cum reseruatione d. pensionis, ac etiam omnibus & singulis clausulis in ea contentis & concessionibus & decretis desuper confectis, cū iuris & facti de effectuum suppletione, accedēte tamen consensu dicti Reuerē. quas omnes approbauit, & confirmauit, ac validas & ef-

Q

ficaces exsistere voluit, & eum alia clausula videlicet, in euentum, in quem pensionem trãsferri contingeret suffragari debere etiam in omnibus, & per omnia, ac si in illis, seu per illas constitutioni Lateranen. Concilii huiusmodi derogatum fuisset. Ex quibus clausulis clara mens partium colligitur reualidandi tam super translatione pẽsionis, quam ipsa pensione, stãte præsertim confirmatione Papæ ex certa scientia, quæ † confirmat quod nullum est. *Felyn. in c. postulasti. col. 11. vers. tertius casus. de rescript. Dec. cons. 341. num. 3. & Staphil. in suo tracta. grat. & Iust. fol. 141.* Et quia D. Reuerend. in concordia medio iuramento, renunciauit Concilio Lateranen. ex alia quauis caussa apud acta deducta, & quæ quomodolibet deduci & excogitari possit, & eũ tunc temporis esset orta ista exceptio, sequitur quod illi renũtiatum est. Adest etiam alia clausula in confirmatione videlicet, & cum omnibus & singulis approbatiune, confirmatione, & suppletione, decretis, & derogationibus & pro omnib. & singulis præmissis, quæ hic pro sigillatim repetitis habeantur latissime extendendis, quam ponderant Anton. de Butr. *consi. 2. & Sarnen. in proœmio reg. q. 6 nu. 16.* Et propterea die 20. Iunii 1552. magis inclinabant contra Reuerend. Cardinalẽ, videlicet quod facultas transferendi fuerit reualidata, quia per transactionem † receditur a lite, & dubium erat super pensione, quæ erat reducta ad minorem summã, & in concordia fuit dictum, quod valeret pensio cum translatione si esset facta secũdum potestatẽ, quam dixit habere vel quã saltem habebat de facto. Ego replicaui, q̃ tenebam contrarium, & quod habebat facultatem transferendi, quæ fuit exstincta, licet si dixit secundum potestatem, quã dixit habere teneretur verificare, quod habebat illam, & cum Papa intellexisset hoc, nõ censetur consensisse, nec concessisse. Et propterea omnes domini dixerunt, quod attenta dubitate caussæ, quod non & retardanda solutio pensionis, & quod remittatur caussa ad Cancellariam, prout fuit remissa cum alia simili caussa per D. Reomanum, quamuis caussa ter posita fuisset, & domini semper fuerint diuisi, & pares in voto.

SVMMARIA.

1 *Pensionis transferendæ facultas quando non censeatur remissa.*
2 *Præsumitur neminem velle de suo aliquid renũtiare, maxime vbi potest alia interpretatio capi. num. 3.*
4 *Quietatio dicitur stricti iuris.*
5 *Quietatione in generali non continetur debitum in diem.*
6 *Consuetudo patrisfamilias valet.*
7 *Animus circa prædicta colligitur ex sequẽtibus.*
8 *Dispositio specialis ostendit mentem disponentiũ in generali.*
9 *Verba quietationis sunt attendenda.*
10 *Quietatio non trahitur ad caussam, in quo quietanti non est plene satisfactum.*
11 *Renuntiatio facta in vno casu non trahitur ad alium.*
12 *Quietatio non cadit vbi non est obligatio.*

DECISIO CCCVIII. seu XIII.

PEnsionis transferendæ facultas remissa [1] non † est per clausulam positam *in 3. concordia*, quo ad recompensam beneficii, quia non præsumitur † quemquam de suo velle [2] aliquid renuntiare. *l. cum de indebito. ff. de probat.* maxime vbi potest alia † interpretatio. [3] *cap. Goza. cons. 23. num. 3.* & ex actu quamuis ptoximo non posse inferri ad renuntiationem dixit *Dec. cons. 495. num. 19.* præsertim in quietationibus, quæ sunt † stricti iuris. [4] *Paris. cons. 100. num. 64. lib. 1.* Et voluit Ias. *consi. 4. col. fin. lib. 4.* quod in quietatione † [5] generali non comprehẽdatur debitum in diem. Ita dicendum in casu nostro, quod ista facultas transferendi non sit remissa, eũ confirmatio penderet in diem impetrationis beneplaciti Papæ. Repugnat etiã mẽs quietantis, quia in illis concordiis quicquã non valet quis remittere de iure suo, sed semper aliud pro alio recipit, & consuetudo † patris familias valet. *argum. l. vel vniuerso. ff. de pigno. act.* & quia postmodum ob- [6] tinuit facultatem transferendi, & transtulit, & ex eo, quod postea fecit, colligitur, † [7] quod non habuit ante animum remittendi d. facultatem. *l. sed Iulianus. perinde. ff. ad sen. cõs. Mace.* & specialis † dispositio mentẽ [8] disponentium in generali dispositione ostendit. *l. quæsitum. §. fi. ff. de fund. instru. l. vxorem. §. felicissime. ff. de leg. 3.* & verba quietationis † hæc non patiantur, cum intendant [9] quietare de ea re, quam recepit, non autem iuri suo renuntiare. *l. cum aquiliana. & ibi Bar. & alii. ff. de transactio.* & quietatio non [10] trahitur ad casum, in quo quietanti non est plene satisfactum. *Dec. consi. 373. vol. 3.* & renuntiatio † facta in vno casu non trahitur ad [11] alium. *Alex. cons. 118. num. 3. li. 7. 3.* quia quietatio non † cadit vbi non est obligatio. *Ias. in l. 10. num. 2. ff. de verbor. obli.* & sic nun [12] remittitur illud quod non cedit in obligatione. *Alex. con. 218. nu. 11. li. 6.* Et ita fuit tẽtum die 1. Iun. 1554. quamuis ante bis posita fuisset ista caussa Toletan. pẽsionis 500. due. corã D. Orad. & nihil fuerit resolutũ.

SVMMARIA.

1 *Actus correspectiui censentur facti vnus & alium.*
2 *Actus facti in continenti censentur vnus.*

3 *Surrogari aliquid dicitur in alterius locum, quãdo pro eademmet caussa id datur.*

4 *Nominandi facultas quando sit pars pretii, & dationis in solutum. & num. 5.*

Decisio CCCVII. seu XII.

PEnsio 600. ducatorum, & facultas nominandi fuit data Cardinali S. Crucis pro recompensa beneficiorum 3000. duc. qui promiserat Cardinali de Meodoza in ptima concordia resignare. Et sic isti actus † erant correspectiui, & facti cẽsentur vous propter alium. *Bal. in l. pacta conuenta. num. 1. ff. de pact. quam legit. post §. quinimo. & in l. iurisgentiũ ff. de pact. Dec. cõsi. 264. nu. 3. & 4. Aym. cõs. 141. col. 3. li. 1. Grat. cõs. 123. nu. 18. li. 2.* & quia facti sunt incontinẽti, & sic vous factus esse censentur. *Corn. conf. 36. col. 2. lib 2.* & quia ducati producti 600. pro eademmet caussa dantur, ideo surrogantur † in illorum locum *Aym. consi. 167. num. 10.* & sic illa facultas nominandi est pars † pretii, & dationis insolutum. *Socin. consi. 273. colum. 3. Dec. cons. 586. num. 7. Aymo. consil. 136. colum. 2. Corne. d. consil 36 colum. 2. lib. 2.* & ex qualitate valoris beneficiorum arguitur ista facultas nominandi, quod sit pars † pretii seu recõpensæ. *Aym. consil. 101. num. 9.* alias Cardinalis videreturiactare suum propter rationem finalem, secundæ concordiæ, quoniã concordia fiebat pro bono, & commodo Cardinalis de Mendoza. Rationem collige ex proœmio secundæ concordiæ. Vnde si recompensa cootinebit tantum pensionem 3. mil. ducat. vtique ista concordia secunda redundabit in odium Cardi. de Mendoza. Et ita tentum die 11. Maii 1554. coram Dom. Oradino, in vna Toletan. pẽsionis 600. ducat.

SVMMARIA.

1 *Verba in toto vel in parte in regressu posita quid significant.*

2 *Intellectus ad Bartol. in l. 1. ff. de euiction.*

3 *Pensio si in parte etiam non soluitur facit locum regressui.*

Decisio CCCXIII. seu XIX.

PEnsio fuerat reseruata Gregorio Bacchis 20. ducat. 13. scilicet super canonicatu, & præben. ecclesiæ Calaritanen. & septem super quodam beneficio de iure patronatus, cum clausula, quod deficiente Rectore seu tenuente in solutione, dictæ pensionis in toto, vel in parte, liceret eidem Gregor. liberum habere regressum respectiue, & eorundem realem, & corporalem possessionem ingredi, & quia alterum beneficiũ erat de iure patronatus, dicebatur, quod pensio super illo reseruata erat nulla: & propterea, quod ooo licebat Gregorio regredi neque ad dictos canonicatum & præbend. vel saltem quod illa verba ibi posita, scilicet, in toto vel in parte respectiue, debebant † intelligi, vt importent regressum in parte, si in parte, diceretur de nullitate, & in totum, si in totũ. *per doct. Bart. in l. 1. col. 1. versi. item contra rationem. ff. de euict. & ibi Ang.* Respondebat Gregor. quod pensio erat de vna re, licet sit imposita super duobus beneficiis ad faciliorem solutionem, & ad maiorem illius validitatem, & per doctri. *Barto. in d. l.* 1. Facit pro ipso Gregorio, 2 quia ibi dicit, secus est quando dicitur in totum, vel in partem, quia tunc dicitur euicta, & in casu isto adest clausula prædicta. Ergo doct. Bart. facit pro Gregor. Ad dictionem, respectiue, dicebatur, quod refertur ad regressum, accessum, & ingressum regressus dicitur respectu canonicatus, quia antea fuerat possessum ab eo: accessus & ingressus respectu aliorum beneficiorum nõ possessorum per Gregorium, & propterea quod propter † cessationem solutio regreditur. Et ita iudicatum coram Reomano, 3 *vt in eius lib.*

SVMMARIA.

1 *Pensionis perpetuæ alias reseruatæ, facienda est mentio in reseruatione nouæ pensionis, alioquin secunda pensio nulla est, num. 2.*

3 *Verisimile non est Papam velle grauare ecclesiã duplici onere, & hæc ratio militat etiam in pensione perpetua. num. 4.*

Decisio CCCXII. seu XVII.

MEntio de pensione perpetua quatrocentorum ducatorum reseruata sup fructibus Archidiacooatus, facienda est in 1 † reseruatione nouæ pensionis centum ducatorum super fructibus, licet noua pensio sit temporalis, & non perpetua sicut antiqua. *per Cassad. decis. 3. & 4. de pensio. & Gig. de pens. q. 29. & Parif. cons. 5. num. 134. volum. 4.* alias secunda † impositio nulla est, quia oon 2 † est verisimile, quod Papa velit grauare 3 ecclesiam, duplici onere, quæ † ratio licet 4 loquatur in pensione temporali, tamen militat etiam in pensione, & onere perpetuo. Eo maxime, quia tam peosio temporalis, quam perpetua super omnibus fructib. Archidiaconatus fuit imposita. Et ita tentum die 27. Nouemb. 1551. coram domino Chissaoen. io caussa Valentina pensionis centum ducator. quæ decis. fuit etiam confirmata die 14. Decemb. 1551.

SVMMARIA.

1 *Pensiones & beneficia vacant per promotionem alicuius ad episcopatum.*

2 *Transferendi facultatis retentio data non censetur nisi exprimatur.*

Q 2

3 *Transferendi facultas est digna speciali nota.*

4 *Omissum censetur quicquid est omissum in odiosis.*

5 *Concessio noua debet etiam cōtinere omnes qualitates & clausulas, quæ possunt tertio præiudicare.*

DECISIO CCCXIII. seu XVIII.

1 PEnsiones & beneficia vacant per † promotionem alicuius ad episcopatum. *cap. cum in cunctis. §. cum vero. vbi Abb. 3. not. de elect. Gig. in tract. pensione. q. 56. circa finem.* Et si in retentione, quæ datur, beneficiorū 2 & pensionum non exprimitur etiam facultas † transferendi, quamuis illam haberet aliquis, non tamen censetur data retentio 3 dictæ † qualitatis scilicet facultatis transferendi, quia facultas transferendi est digna speciali nota, cum sit odiosa. *Gom. in reg. de* 4 *infir. resign. q. 16. colum. 2.* & in odiosis † quicquid est omissum habetur pro omisso. *l. commod. §. sme. ff. de lib. & posthum. c. odia. de reg. iur. in 6. Soc. consi. 9. part. 1. Rot. decis. 331. in nou. & Aegid. decis. 752. & Aret. consi. 7. col.* 2. qui loquuntur in promotis, & vbi data est retentio beneficiorum, non comprehenditur dicta facultas, quia talis retentio seu dispensatio dicitur subreptitia, & nō valet, 5 quia cum sit quasi quædam noua † concessio. *secundum Cassad. decis. 3. de constit.* in ea omnes qualitates & clausulæ, quæ tertio possunt præiudicare, sunt exprimendæ. *Abb. in cap. ad aures. quem sequitur Rip. & ceteri de rescrip. Rot. decis. 13. de praben. in nou.* Et ita tentum fuit pro maiori parte, die *2.* Decemb. *1551.* coram dom. Reomano in vna Mediolanen. pensionis.

SVMMARIA.

1 *Pensionem Papa imponere potest absq; caussa, & sine consensu beneficiati.*

2 *Pensionem imponere est iuris positiui.*

3 *Papa omnia potest in his quæ sunt iuris positiui.*

4 *Voluntas ex facto cognoscitur.*

DECISIO CCCXVI. seu XXII.

1 PEnsionem Papa imponere potest absq; & sine consensu beneficiati, quia impo-2 nere † pensionem est iuris positiui: & in istis 3 † Papa omnia potest. *Gig. qui alios refert in tract. de pensio. q. 6.* Verum quia dubitabatur an constaret de voluntate Papæ, dicebatur de voluntate ipsius constare per literas super reseruatione expeditas, & motum pro-4 prium, & voluntas † ex facto cognoscitur. *Felyn. post alios quos refert in ca. quæ in ecclesiarū. numero sexagesimo quinto. versi. limita. quinto. de constitut.* Et an valide fecerit, erit alias videndum. Et ita tentum die *14.* Decembris *1551.* coram dom. Vestano, in caussa Taruisinen. pension.

SVMMARIA.

1 *Pensionarius tenetur soluere pēsionem dato quod pensio dicatur exstincta per professionem illius cui debetur pensio.*

2 *Possessione sua nemo est priuandus.*

3 *Exceptio professionis fidei, an obstet illi, qui debet exigere pensionem.*

4 *Monachus ex dispensatione potest pensionem retinere.*

DECISIO CCCXVII. seu XXIII.

1 PEnsionarius tenetur soluere † pensionē, etiam quod pēsio dicatur exstincta per professionem illius, cui debetur pensio, & si non soluit, declarandus est. Cum quis nō 2 † sit priuandus sua possessione, *vt est tex. in c. ad querelam. de elect. & in ca. consultationibus. de iure patron. Cassad. decis. 10 num. 7. in fin. de rescript. & 8. de restitut. spoliat.* Nec obstat ista exceptio professionis, quia super ea iudica-3 tum † non fuit, & requirit altiorem indagi-4 nem, cum Monachus † ex dispensatione pensionem retinere possit. *Giga. de pen. q 57. num. 7. in fin.* Et ita resolutum in vna Batchinonen. pensionis, coram dom. Accorambono die *11.* Martii *1552.*

SVMMARIVM.

1 *Pensio reseruata clerico infanti sine dispensatione, est nulla ex pluribus hic enumeratis.*

DECISIO CCCXVIII. seu XXIV.

1 PEnsio reseruata clerico infanti sine dispensatione, fuit iudicata † nulla propter surreptionem, cum in assignatione illius nō fuerit dictum quod erat infans, & quia pēsio fuit assignata cum narratiua sicut si assignaretur maiori, videlicet vitæ ac morum honestas, aliaque laudabilia, &c. quæ non cadebat in infante. Præterea in illius assignatione fuit infanti datus regressus ad beneficium, super quo pensio erat reseruata. Vnde apparet, q̄ Papa intellexit illum esse maiorem, non minorem. Et sic fuit iudicatum pensionem esse nullam in fauorem Reuerendissimi Cardinalis Cicadæ tituli sancti Clementis in vna Adrien. nullitatis pensionis coram dom. Accorambono, die 29. April. *1552.* & quamuis pro Cardinali fuerit allegatum. *c. fin. de fil. presb in 6.* tamen fuit facta decisio per supradictas rationes.

SVMMARIA.

1 *Retentio facultatis transferendi, quando non dicatur concessa?*

2 *Transferendi facultas non est quid accessorium ad pensionem.*

DECISIO CCCXIX. seu XXV.

PEnsionis retentio simpliciter concessa alicui in promotione ipsius ad aliquā ecclesiam, si expressio non habet clausulam retentionis pensionis, nec non facultatis transferendi, non dicitur † concessa reten-1 tio

tio facultatis transferendi,& ratio est, quia facultas transferendi non est quid accessorium ad pensionem, sed est quid extrinsecum, nec est de esse & natura pensionis. Ideo erat digna speciali nota. Ita fuit tentũ in vna Aretina, siue Senen. pẽsio. inter Cardinalem Mignanellum,& Episcopum Sarnen. coram dom. Decano 3. Iunii 1552. *vt etnetus lib. fol.* 304. Quæ decisio fuit confirmata sub die 16. Decembris 1552.

PETENS HEREDITATEM.

SVMMARIVM.

1 *Petens hereditatem, debet probare se esse heredẽ.*

DECISIO CCCXX. seu XXV.

PEtens hereditatem debet † probare se esse heredem, *vt per Innocen. in l. si quis filiusfamilias §. in omni. versi. si autem testator. ff. de acquir heredi.* Et est text. *in l. qui liberis. §. hæc verba, & ibi Bartol. ff. de vulg. & pupil.* Ita dictum & tentum fuit in vna Forliuien. bonorum, coram do. Decano Lunæ 28. Martii, 1552.

PETITORIVM.

SVMMARIA.

1 *Petitorio iam suspenso in prima instantia, si quis velit in secunda suspendere possessorium, an per viam suspensionis id facere debeat?*

2 *Expensæ non debentur nisi caussa finita super possessorio, vel per tres cõformes vel per vnã, quæ transiuerit in iudicatum.*

DECISIO CCCXXI. seu I.

PEtitorio iam suspenso per eum qui processit in sola possessorio, in quo succubuit per sententiem vnam, si in secunda, vult aggredi petitorium iterum suspendendo 1 possessorium non potest per viam † suspensionis, sed bene potest per viam cognitionis, accumulando. *Cardin. in clemen. 1. de cau. possess. & propriet. in 6. oppos. & idem Rot. videtur sentire decis. 8. de causs. possess. & proprietat. in nou. & hoc sentit Bonif. in dicta clemen. num. 53 & 54. & Fel. in c. significauerunt. num. 5. de testib.* Et quia dubitatur, an ille suspendens petitor teneatur ad refectionem expensa- 2 rum, fuit tentum, quod non, † quia non debentur expensæ, nisi caussa finita super possessorio, vel per tres cõformes, vel per vnã quæ transiuerit in iudicatum, *vt inquit Staphil. de commiss. & lit. grat. & inst. versic. & citatio personalis. num. 19. & Rot. decis. 15. de rest. spoliat. in nou.* Et ita fuit tentum die 9. Decembris 1552. coram domino Augustino in vna Toletan. parochia. de Lappis.

SVMMARIA.

1 *Petitorio suspenso, non potest iudex postea tam in petitorio quam in possessorio procedere: fallit vt in num. 2.*

3 *Termini præfixio est intimanda parti, nisi ad partis notitiam peruenerit. num. 4.*

DECISIO CCCXXII. seu II.

PEtitorio suspenso, non potest † iudex postea tam in petitorio quam in possessorio procedere, & si procedat in petitorio post hanc suspensionem, nulliter procedit. *Soc. in l. rem quæ nobis. q. 9. ff. de acquirend. poss. Alexand. in l. naturaliter. §. nihil commune. num. 94. eod. titul. Rot. decis. 16. de restit. spoliat. alias 393. versic. tunc distinguendo dicebam in no.* Sed si expedita est commissio præfixionis termini ad docendum de possessione, quo elapso, & non dato, iudex procedit in petitorio & possessorio, & terminus fit præfixus, & nihil fuerit circa possessionem dictum, iudex vtique poterit † procedere in 2 petitorio & possessorio simul, non obstantibus supradictis. Sed replicabatur, quod 3 præfixio termini non erat † intimata, quapropter non præiudicabat, cum terminus fuisset præfixus per iudicem cum intimatione, de qua non constabat, & sic non fuit seruatum decretum iudicis, & per consequens nulliter processum. Respondebatur quod licet non fuerit intimata dicta præfi- 4 xio termini, tamen ex quo deuenerat † ad partis notitiam dicta præfixio, quod id sufficiebat pro intimatione, & ideo iudex ꝓcedere poterat super vtroque. Itaque fuit tentum die 19. Octob. 1551. in vna Burgen. iur. patron. coram dom. Capisucco, & in alia Burgen. iuris votandi, coram eodem 12. Feb. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium potest suspendi in quacunq; instantia ante conclusionem in caussa.*

DECISIO CCCXXIII. seu III.

PEtitorium potest suspendi † in quacunq; 1 instantia, ante conclusionem in caussa, tex. *est in cle. 1. de causs. poss. & propriet.* Et ita fuit tentum in caussa Geben. de Torre del Campo, coram dom. Io. Baptista Guidobono 11. Ian. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Petitorii suspẽsio an detur in interdicto retinẽda.*

DECISIO CCCXXIV. seu IV.

PEtitorii suspensio an detur † in interdi- 1 cto retinẽdę maxime altercatum fuit in caussa Barchinonen. impositionis onerũ, coram do. Montisflascõn. & dom. fuerũt diuisi ꝑ mediũ. Nam vna pars dominorum tenuit q; daretur suspensio, *secundum Bar. in l. naturaliter. §. nihil commune. in 1. combinat. de acq. poss.* Vbi etiam Ias. dicit, q; omnes renẽt cum Barto. Sed altera pars dicebat quod Bart. loquitur in emulatione, non autem in suspensione, & quod communis opinio erat in contrarium, *vt per Rip. in d. §. nihil cõmune. nu. 154.* Quare dubium non fuit resolutum. Vide cætera quæ fuerunt scripta in

hac caussa sub die 24. Octobris 1552. corā dom. Montisflasconen.

PERMVTATIO.

SVMMARIA.

1 *Permutatio quadrangularis an sit simoniaca.*
2 *Resignatio nō libera, sed ex caussa permutationis an valeat.*
3 *Permutatio vera est permissa inter duos, non inter tres vel quatuor.*
4 *Permutatio non dicitur, si ego renuntio beneficium meum in fauorem Titii, & Titius in fauorem alterius, intuitu meo.*
5 *Permutationes singulæ singulas prouisiones recipiunt.*

Decisio Cccxxv. seu 1.

1 PErmutatio quadrangularis est † simoniaca, nam cum Henricus Canonicatum, & Præben. S. crucis, de quibus agitur, resignauerit in fauorem Bertrandi, & Bertrandus suum beneficium in fauorem Federici, & Federicus in fauorem Ioannis, & Ioannes in fauorem dicti Henrici, videtur quod non sit vera permutatio, & quia resignatio 2 † non fuit facta libere, sed ex caussa permutationis, & non alias. *Cassado. de renun. decis. 3. num. 1. & decis. 2. de simonia.* & permutatio 3 vera permissa † est inter duos, non autem triangularis, vel quadrangularis. *Collect. in c. 1. prope fin. de rerum permu. & Imol. in clem. 1. eod. tit. num. 40. versic. quod si inter tres.* Imo si 4 ego † renuntio beneficium meum in fauorem Titii, & Titius in fauorem alterius intuitu meo, non est permutatio. *Ancha. in cap. 1. col. 2. versi. tria colligit. de rerum permut. lib. 6. vbi Gemin. colum. 1. versi. an valeat permutatio. & Franc. colum. 1. versi. in textu. ibi sua beneficia. Bonif. in d. clemen. 1. num. 43. Sarnen. in reg. de public. resig quæst. 3. ibi primum quia regul.* Nec dicatur, quod istæ permutationes breui 5 manu factæ censeantur, quia singulæ † permutationes singulas prouisiones recipiūt. *Rot. decis. 402. & 863 in antiq.* Et ita fuit tentum die 10. Aprilis 1551. coram dom. Guidobono in vna Cameracen. canonicatus & præbendæ.

PORRECTIO.

SVMMARIVM.

1 *Supplicationis porrectio, quomodo probetur.*

Decisio Cccxxvi. seu 1.

1 POrrectio supplicationis ad signandum, quomodo † probetur. Vide quid dictum fuerit in vna Tolletan. portionis. Lunæ 28. Nouē. 1552. corā episcopo Montisflasconē.

POSITIONES ET ARTICVLI.

SVMMARIA.

1 *Positionibus ad caussam non facientibus, non tenetur quis respondere.*
2 *Positiones non dicuntur facere ad caussam, quādo dispositiue non sunt concepta.*
3 *Positiones captiosæ quæ dicantur.*
4 *Positionibus respōdere quis non cogitur. quando detegeret turpitudinē suam, si illas fateretur.*
5 *Positioni criminosæ quis non tenetur respondere.*

Decisio Cccxxvii. seu 1.

1 POsitionibus ad caussam nō facientibus, non † tenetur respondere Archiepiscopus Beneuentanus. Nam agebat Comes Christophorus Cacciaguerra contra Archiepiscopū, vt sibi responderet de fructib. Archipresbyteratus Clusini, quos Archiepiscopus perceperat, & positio erat concepta hoc modo videlicet, An Archiepiscopus simulate, & nudo nomine, sine aliquo commodo, & onere Archipresbyteratum obtinuerit, & detineat? Et propterea non 2 facit ad caussam, quia non erat † dispositiue concepta. *Rot. decis. 3. de sequest. poss. & fruct. num. 2. in nou.* Erant etiam captiosæ, † quia 3 ex responsione affirmatiua vel negatiua sibi præiudicasset. Nam si illas fateretur, detegeret turpitudinem suam, si illas negaret, esset periurus, quo casu nemo † cogen- 4 dus est ad respondendum. *Lanfran. in c. quoniam contra, in verbo, responsionib. num. 11. vers. septima regula. de proba.* & quia sunt criminosæ, quia quotiescunque responderet eis, ex responsione apparet de confidentia, & sic de delicto simoniæ: & regulare est nemi- 5 nem teneri respondere criminosæ † positioni, quando respondendo detegeret turpitudinem suam. *Bald. in l. 2. §. quod obseruare. C. de iur. calu. Lanfran. vbi sup. num. 13. t ely. in c. cum caussam col. 6. vers. in ea glo. de testibus.* Et ideo fuit tentum, quod dictis positionibus non esset respondendum, die 29. Aprilis 1551. coram dom. Baren. in vna Clusina fructuum.

POSSESSIO.

SVMMARIA.

1 *Possessio spoliati, an probetur per verba enuntiatiua instrumenti inter alios.*
2 *Enuntiatio occupationis an sit necessaria.*
3 *Verba enuntiatiua an probent.*
4 *Verba enuntiatiua in confuso, & generaliter prolata, non probant.*
5 *Probatio debet de necessitate concludere.*
6 *Primum extremum in spolio est plene probandū.*
7 *Confessio geminata non dicitur, quamuis pluries idem fuerit in instrumento repetitum.*
8 *Felin. e. si cautio nu 44. de fid. instr. reprobatur.*

Decisio Cccxxviii. seu 1.

1 POssessio spoliati non † probatur per verba enuntiatiua instrumenti inter alios, quæ tunc demum probant inter contrahentes, si narrata sunt necessaria ad actum qui agitur *Anton. de Butr. Abb. & alii in c. illud de præsum. Dec. in consi. 26. Aym. consi. 174.* & enuntiatio † occupationis non erat 2

necessaria ad actum cessionis, quæ sine ea fieri poterat. Præterea quando agitur principaliter super eo, quod enuntiatur, prout fit in casu nostro, de probanda scilicet possessione, tunc verba † enuntiatiua non probant, præsertim inter alios. *Felyn.in c.illud, not.2.de præsumt. Dec. consilio 310. colum.fi. & in consil 538 colum.1. Ruin.consil.157. nume. 25. lib.1. Aymo.consi.29. colum.2.* Et quia verba enuntiatiua nimis generaliter prolata sunt, non designatis bonis occupatis, nec præcise, respectu eiusdem Lucæ, & verba † enuntiatiua in confuso, & generaliter prolata, non probant, *vt post alios concludit Aymo d.consil 29 colum.2.vers.& illud est*, & probatio † debet de necessitate concludere, *c.in præsentia, de probat.* Et in spolio primum † extremum debet plene probari. *Afflict.decis.364. Sarnen. in reg.de infirm q.36.* Et ita tenuerũt Domini, proponente D Chissanen.in vna Bononiẽ. bonorum de Luparis, die 4. Martii 1552. & dicta decisio post plures positiones, fuit cõfirmata die 29. Apr. d. anni præfata ex ratione, quia agitur † de probãdo primũ extremũ, quod plene debet ꝓbari, ne cerat cõfessio geminata, quamuis pluries fuissent dicta verba prolata in dicto instrumento, nam plures habentur pro vna confessione. *Dec.in : ex hu num. 10. C. de milit.test. Vitalin.de Gambell in tract at. clausul. de verbis enuntiatiuis in contractibus, in fi Ias.consil 36.volum 3.* Quamuis contrarium † tenuerit Felyn. *in c.si cautio. sub nu.44.ibi, sed vbi verba scribẽtur, de fid instr.* Nec obstat iuramentum appositum super contractu, quia sicut non probant verba enuntiatiua, Ita non probant stante adhuc iuramento. *Dec.in d.l.ex his limit.6.nu.30. C.de milit.testam.*

SVMMARIVM.

1 *Possessio seu quasi legitimitatis ad effectum consequendi alimenta, quomodo probetur.*

DECISIO CCCXXIX. seu 2.

POssessio seu quasi legitimitatis probata † est, ad effectum consequendi alimẽta, si testes dicant d. Matiam tractari, & reputari a patre, & ab aliis, vt filiam legitimam & naturalem. *Alciat.de præsumt.reg.3 præsumt. 38. vers.fin.* Et ita fuit tentum in vna Romana status, coram D. Chissanen. die 3. Iunii 1552. *Vide supra in verbo, legitimitatis quasi possessio.*

SVMMARIA.

1 *Possessio seu quasi percipiendi pensiones, non probatur ex solutione facta metu censurarum.*

2 *Conditionalis cedula depositi nõ purificata, nihil ponit in esse.*

3 *Confessio procuratoris potest per principalem reuocari tanquam erronea.*

DECISIO CCCXXX. seu 3.

POssessio seu quasi percipiendi pẽsiones non† probatur ex solutionibus factis nomine Reuerendiss. N. cum protestatione, quod soluit metu censurarũ, & animo repetendi, & non alias, & q. per illas non intendit, vt acquiratur ius aduersario. *Bart. in l. 1. C.de his qui sponte ciuil.mun. suscipi.lib. 10. Rom. consi.252.in vltimo dubio Dec.consi.219.nu.4. Bellenci.in tract.de carit subsid.q* 6. Nec obstat depositum factum per cedulam bancariam, quia illa cedula est † conditionalis, quæ cõditio non fuit purificata, ergo nihil ponit in esse, *l.qui hered ff.de cond.& demonstr.* Cõfessiones aũt factæ per procuratorem absente Cardinali tanquam erroneæ fuerunt reuocatæ, quod fieri potuit. *Rota decisio.2. de confess in antiq. Ant.& Imol.in capi.olim.el terzo. de restit spolia.* Et ita tentum fuit die 14 Octobris 1552. coram Domino Reomano in vna Mediolanen. pensionis.

SVMMARIA.

1 *Possessio seu quasi exigendi pensionem, an probetur per libros mercatorum.*

2 *Libri mercator.pro tertio contra tertiũ non probant, & nu.3.*

4 *Solutio facta metu censurarum, non constituit quem in quasi possessione exigendi.*

DECISIO CCCXXXI. seu 4.

POssessio seu quasi exigendi pensiones a Cardinale N. non probatur † per libros mercatorum, quia libri † mercatorum pro tertio contra tertium non probant. *Iaso in repetit.l.admonendi, num. 133.& seque.de iureiur. & Felyn.in cap.2.num 3.& sequen. de fid instrum.* Et ita fuit tentum die 16. Nouembris 1552. coram Domino Reomano in vna Mediolanen.pensionis. Præterea die 2. Decembr. dicti anni, fuit etiam tentum. q. libri † mercatorum pro tertio, contra tertiũ non probant, & fuit additus Aym. *in tract. de antiqu. temp. parte prima, n 240* Et propterea non ꝓbatur dicta quasi possessio, prout nõ probatur ex quodam instrumẽto solutionis, quia se referebat ad depositum factum, q. tamen erat factum cum protestatione, quod metu censurarũ, & mandati exsecutiui: & solutio facta metu censuratũ non † constituit quem in quasi possessione percipiendi. *Ioan. And, & Anton.in c.dilectus, de eo quod met. caus.Imol. in cap.cum olim.de restit.spol. Gig. de pensio.quæst.* 36. Et sic tollitur quasi possessio percipiendi narrata in supplicatione, quæ habet clausulam, sine retardatione pensionis.

SVMMARIA.

1 *Possessorium adipiscendæ non datur contra pacificum possessorem post 30.annos.*

2 *Interdictum, quorum bonorum, tollitur spatio 30.annorum, sicut petitio hereditatis.*

3 *Actio omnis tollitur regulariter spatio 30. annorum.*

4 *Præscriptio 30. annorum currit tam contra scientem, quam contra ignorantem.*

5 *Possessio 30. annorum si non est pacifica, an detur possessorium adipiscenda.*

DECISIO CCCXXXII. seu 5.

POssessorium adipiscendæ post 30. annos contra pacificum possessorem non † datur, quod interdictum quorum bonorum, tollitur † spatio 30. annorum, sicut petitio hereditatis. *C. de pet. hered. glo. Bar. & alii in l. 1. ff. quorum bonorum.* Et est regulare quod † cursu tanti temporis tollatur omnis actio, *l. sicut. l. omnes C. de præscript. triginta annorum.* Quæ præscriptio † currit tam contra scientem, quam contra ignorantem, *l. final. C. de long. temp. præscript. Parisius consil. 7. colum. pen. lib. 1.* Si autem possessio illorum triginta annorum fuisset litigiosa, & sic non pacifica, tunc aliud † esset dicendum, *vt per Barto. in l. filiam ad Trebel. Deci. consil. 424. colum. vltim. & consi. 462.* Et ita fuit tentum die 28. Nouemb. 1552. coram Domino Reomano.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis an sit restituibilis.*

DECISIO CCCXXXIII. seu 6.

POssessio instrumentalis capta per Gregorium Valaguer non † est restituibilis, quoniam possessio erat plena in personam Bernardi, qui continuabat illam per mediam personam Antonii, quo non expulso non potest dici alium acquisiuisse possessionem, vt illius detur in hoc remedio restitutio, *l. colonus, vbi Alexand. & alii ff. de acquir. possessio. Decius consilio 103. num. 1. versic. sed prædictis. Non obstan. Afflict. decis. 325.* Et ita fuit tentum die 19. Decēbris 1552. coram Domino Reomano, in vna Toletan. parochiali de Marcor.

SVMMARIA.

1 *Possessio instrumentalis quando est restituibilis.*

2 *Possessio secunda præsumitur clandestina, & quare, nu. 3.*

4 *Spoliare non dicitur continuans possessionē suā.*

5 *Exceptio anterioris spolii quando obstet.*

6 *Possessio instrumentalis est restituibilis de stylo Rotæ, quando beneficium vacat de iure, & de facto.*

7 *Possessionis continuatio nomine rectoris beneficii requiritur.*

8 *Citatio Capellani positi a primo possessore requiritur, vt secunda possessio vocat.*

DECISIO CCCXXXIV. seu 7.

POssessio fratris secundi capta alio prius exsistente in possessione, licet probetur per instrumentum, tamen non est restituibilis, nisi † doceat de continuatione illius, attento quod Bartholomæus per diem ante vigorē suæ gratiæ Apostolicæ, ingressus est possessionem vacuam. Ratio est, quia secunda possessio præsumitur † clandestina, postquam primus possessor rediens possessionem † suam continuauit, *argumen. text in l. clam. possidere, § qui ad nundinas, l. possidere, § si quis nunciet. ff. de acquir. possess.* Nam qui continuat † suam possessionem, non dicitur spoliare. *Rot. decis. 11. de restit. spolia. alias 259. in nou.* Quæ possessio præsumitur continuatiua, & non spoliatiua, *secundum Bart. in l. Celsus, nu. 20. vers. quando dicitur continuata possessio, ff. de vsucap. Abb. in cap. item cum quis, num. 4. de restitut. spol. Lanfr. in cap. quoniam contra in § testium depositiones, versi. 3. venit proban. possessio, nu. 162. & 166. de probat.* Et supposito quod esset probata continuatio possessionis instrumentalis captæ postea per fratrem secundum obstaret exceptio † anterioris spolii, *cap. fin. de ord cogn. cap. 1. de restitut. spol. in 6.* Et illa possessio, quæ est capta quando beneficium vacat de iure, & de facto, licet sit instrumentalis est tamen restituibilis † de stylo Rotæ. *Rota decisi. 21. de restit. spol in antiqu. & decisio. 8. eod. titu. in antiquioribus Bisignen. Cassad. de praben. decis. 20. in fin.* Et sic sequitur dictam possessionem fratris secundi non esse restituibilem, licet de ea constet per instrumentum, cum capta fuerit per diem postquam Bartolomæus fuerat ingressus possessionem ipsam vacantem. Et ita fuit tentum in vna Alexandrina Præpositura die 10. Februarii 1552. coram Domino Augustino. Verum quia frater secūdus etiam allegabat continuationem suæ possessionis, quam cæperat die 7. Maii 1540. & die 22. eiusdem posuit Capellanum ad inseruiendum dictæ ecclesiæ, per quem actum prætendebat continuasse possessionem ad effectum, vt restitui posset. Et ex aduerso replicabatur, quod dicta prætensa deputatio non habuit effectum, & facta fuit inscio Bartolomæo primo possessore, dubitatum fuit an constaret de continuatione possessionis fratris secundi? Et Domini die 25. Februar. 1552. coram eodem Domino Augustino tenuerunt non constare de continuatione possessionis fratris secundi, quia non probatur Capellanum illum inseruisse † ecclesiæ, & possessionem nomine fratris secundi continuasse. Nec fuit citatus Capellanus positus a Bartolomæo primo possessore, vt † requirebatur. *Decius consil. 103. num. 1. versic. sed prædictis non obstan. Afflict. decis. 325.* Vide in libro Antoni. Augustin. anni 1552. *fol. 68.*

SVMMARIA.

1 *Mandatum ad capiendum possessionem in vna Diæcesi, non extenditur ad capiendum in alia.*

2 *Mandatum est stricti iuris.*

3 *Restitutio possessionis quando denegetur.*

Deci-

DECISIO CCCXXXV. seu 8.

POssessio capta per procuratorem constitutũ ad acceptandum, & capiendum possessioné beneficiorũ in diœcesibus Mediolanen. & Cassalen. vigore reseruationis, 1 non est bona: Nam non potuit † capere possessionem dicti mandati vigore beneficii vacantis in diœcesi Alexandrina, quia ma-2 datum † est stricti iuris, & non extenditur de vna diœcesi ad aliam. *Rot. decis. 13. de procur. cap qui ad agendum, eod. titul. lib. 6.* Et capta per talem procuratorem possessio, non ꝓdest Domino, *decisio. 150. in nou alias 9. de restitut. spol.* Quia non constat de aliqua ratificatione Domini, antequam alius possessionem dicti beneficii cepisset, adeo vt si spo-3 liaretur, eidem restitutio concedi non † debeat. *Corn. consil. 100. volum. 1. Anton. in ca. cum venisset, in fin. de restit. spoliat. vbi etiam Abb. col. 1. vers. not. ex fin.* Et ita fuit tentum die 18. Martii in vna Alexandrina Præpositura, coram D. Augustino de anno 1552.

SVMMARIVM.

1 *Manuteneri ille debet in possessione, qui probat de titulo quando alius etiam possidere prætēdit.*

DECISIO CCCXXXVI. seu 9.

POssidere duo prætendebant eodem tẽpore, & vnusquisque petebat se in possessione manuteneri, fuit dictum, quod ille est in possessione manutenendus qui pro-1 bat † possessionem cum titulo. *l. si duo ff. vti. possid.* Et ita tentum die 5. April. 1552. coram Domino Augustino in vna Perusina beneficii de Mastino.

SVMMARIA.

1 *Possessio seu quasi iurispatronatus seu præsentandi, ex quibus non dicatur acquisita.*
2 *Possessionem seu quasi præsentandi dicuntur illi habere, qui ostendunt sententiam & rem iudicatā effectuatam, maxime quando aliquis nō est in possessione intrusus, nu. 3.*
4 *Sententiam habens potest omnia illa exercere, quæ ad possessionem attinent, si alius non possidet.*
5 *Possessionem includit proprietas, quæ per sententiam adiudicatur.*
6 *Quasi possessio præsentandi inducitur per vnam solam præsentationem cum bona fide.*

DECISIO CCCXXXVII. seu 10.

POssessio seu quasi iurispatronatus, & p̄-1 sentandi, nõ dicitur † acquisita per præstationem consensus illorum de Quiga, stātibus præsentationibus factis per illos de Quirones, *iuxta notata per Bal. consil. 33. in fi. in 3. vol. & Curtium in tracta. de iur. patro in versic. competens nu. 36.* Sed bene quæsita fuit quasi possessio præsentādi per illos de Quirones, 2 qui habent sententiam, † & rem iudicatam effectuatam. *Striben. in c. transmissa, de elect.* Et præsertim quando † non reperitur aliquis 3 in possessione intrusus. *Abb. ibi col. 3. Aret. & Fely in c. si de iudic.* Nam potest ille, qui habet sententiam, quando alius non possidet, omnia † illa exercere, quæ ad possessionem 4 pertinent. *Abb. in d. c. transmissa.* Nam proprietas, quæ per sententiam declaratur, in 5 cludit in se possessionem, *c. cū dilectus, de caus. poss. & propriet.* Accedat, quod iidē de Quirones habent duas præsentationes effectuatas, per quas quasi possessio præsentandi quæritur. Imo per vnam † solam cum bona 6 fide. *Curt. in d. tract. de iur patro. in ver. competēs, nu. 38. Dec. consil. 111. & 126.* Et ita fuit tentum die 23. Maii 1552. corā Domino Augustino in vna Astoricen. parochialis Oximenes.

SVMMARIVM.

1 *Possessio seu quasi præsentandi, qua requisita habere debeat.*

DECISIO CCCXXXVIII. seu 11.

POssessio seu quasi præsentandi ad beneficium iurispatronatus, ad hoc vt acquiratur, & probetur, debet habere omnia † re- 1 quisita posita per Cald. *in consi. 12. de iure patr. quod consilium seruat Rota.* Et ita fuit tentum in vna Illerden. parochiali de Alozor. 19. Octob. 1551. coram Domino Augustino, *vt in eius lib. fol. 112.* Et vide supra *in vers. iuspatronatus, vers. Iurispatronatus quasi possessio.*

SVMMARIA.

1 *Possessio seu quasi præsentandi ex quib. probetur.*
2 *Testes vt probent immemorabile, debēt deponere de visu per 40. annos.*

DECISIO CCCXXXIX. seu 12.

POssessio seu quasi iurispatronatus non fuit probata per testes examinatos per illos de Suerga, quia testes † non depone-1 bant, quod illi de Suerga bona fide p̄sentauerint, & quod præsentatio fuerit admissa, & confirmata, & secuta ꝓstitutio, 3. quod p̄sentatus, & institutus pro tali habitus fuerit. 4 quod ille in cuius præiudicium quasi possessio iurispatronatus acquiritur, hoc sciat, & patiatur, *vt voluit Cald consil. 12. de iur. patron. quod seruat passim Rota, & voluit Rocc. in versic. competens, quæst. 14. num. 28. & Dect. consil. 112. & 126.* Præterea neque immemorabilis quasi possessio probatur per testes, eo quia non deponunt de visu per 40. annos vt re-2 quirit. *gloss. in cap. 1. de præscript. in 6 quam seruat Rota.* Et ita fuit tentum in vna Astoricen. parochiali, coram Domino Augustino die 10. Iunii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Possessio continuata pluribus annis per antecessorem, potest per successorem declarari.*

DECISIO CCCXL. seu 13.

POssessio cõtinuata plurib. annis per antecessorem, pōt per successorem decla-

tari. *Bald.in repert.l. Celsus,in quaest.4.princ.nu. 6 versi.amplio.ff de vsucap.vbi post Bart.in l. Pomponius,§ final.ff.de acquir. poss.dicit.* Quod per successorem singularem vel vniuersaleal-legari potest, quod fuit cōtinuata possessio sui auctoris vel defuncti, qui possedit vsque ad mortem. Et ita tentum fuit die 24. Apr. 1551. corā Domino Augustino in vna Leodien. Prioratus Sancti Seuerini.

SVMMARIA.

1 *Possessorii caussa est magni praeiudicii de stylo Rotae.*

2 *Bartoli doctrina in l.4.§ ait praetor.ff de damno infecto,non seruatur per Rotam.*

DECISIO CCCXLI. seu 41.

1 POssessorii caussa non est leuis praeiudicii,sed magni † de stylo Rotae, ita vt requiratur sententia cum citatione partis ꝑsonaliter. *Rota decisio.48 & 396 in antiq. Felyn. in cap ad petitionem colum.fin.de accus. Dec.consi. 46 num.25.& in terminis Anton.de Butr.in cap.*

2 *fi.de eo.qui mitt.in poss.grad.vel ser.nec seruat Rota opinionem Bart.*† *in l.4.§ praetor ait.ff.de dam.infect.* Quando scitur, vbi sit principalis: secus est si esset vagabūdus, vel nesciretur, in quo loco esset, tunc sufficeret citatio eo modo, quo dicitur per Barto.& sententia aliter lata est nulla. Et ita fuit tentum die 3. Nouembris 1554. in vna Romana bonorum de Zambeccariis coram D. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Immittendus quando sit legitimatus in possessione bonorum patris etiam feudalium, & numer. 2.*

3 *Legitimitatis defectus an sit ante omnia disputandus.*

4 *Exceptiones notoriae sunt ante omnia disputandae, non autem illa,quae altiorem requirunt indaginem. Nam in petitorio reseruantur.*

5 *Exceptio, tu non es legitimus, respicit petitorium.*

6 *Spurii sunt capaces possessionis.*

DECISIO CCCXLII. seu 15.

IN possessione immittendus est Comes Romeus vigore, *l.fina.C.de edic. diui Adria.*

1 *tollen.* Quia est filius,† & legitimatus, institutus in testamento, & a patre ita nominatus, & hoc etiam in bonis feudalibus. *Alexand. in d.l.fin.nu.25. Afflict.decis.129.* Et est ratio, quia in hoc remedio docetur semper de ti-

2 tulo quasi apparentet, & sufficit † etiam in beneficialibus, pro adipiscēda possessione, nedum in iurisdictionalibus. *Abb.in ca.cum olim.colum.fin.de cau.poss.& propriet.* Nec obstāt exceptiones oppositae, videlicet, quod

3 defectus legitimitatis † sit ante omnia disputandus. *Paris.consi.11.in prin. & nu.10.lib.2. Grat.consil.140.num.30.lib.1.Ruin.consil.28.nu. 11.lib.5.Gozad.consi.21.nu.28.* Quia loquuntur

4 † in exceptionibus notoriis, & non in te-quirentibus altiorem indaginem, quae in petitorio videndae sunt, in quo iudicio reseruantur. *Gozad.consil.6.num.86 & seq.& consi. 7.num.20.Mar tun.consil.97 num.46.& seq.lib.2. Ruinus consi.87.in fin. lib.3.* Nec obstat illa ex-

5 ceptio, tu non es legitimus, quia † respicit petitorium. *AEgid.decis 491.* Ideo non est admittenda in possessorio, quia spurii † sunt

6 capaces possessionis. *Paris.consi 96.nu 4.lib 4.* Et ita fuit tentum die 3. Decembris 1554. in vna Bononien. bonorum de Pepulis, coram Augustino.

SVMMARIA.

1 *Quasi possessio exigendi censui,ex quibus fuerit probata.*

2 *Possessio probatur per testes singulares,dummodo sint contestes in generalitate,maxime in antiquis,num.3.*

DECISIO CCCXLIII. seu 16.

1 POssessio seu quasi exigendi census probatur per † Reuerendissimum dominum Cardinalem Neapolitanum deponentem, quod in principio, cum ipse esset factus Archiepiscopus Theatinus, exegit censum a dom. Abbate S. Viti & Salui, & illius procuratoribus accedentibus aliis adminiculis, videlicet depositione vnius testis, qui vidit soluere a quodam negotiorum gestore Abbatis, & alterius, qui fuit cum Marco exactore dicti Archiepiscopatus, ad exigēdum ex caussa census dictae domus. Et hoc dummodo Cardinalis Neapolitanus qui fuit Archiepiscopus Theatinus, non haberet aliquod interesse in caussa. Accedat etiam

2 quod possessio † probatur per testes singulares, dummodo sint contestes in generalitate, *l.ob carmen.§.fin.in glo.in vers. asis stat. ff de test.Felyn.in cap.licet ex quadam.de testam.* Tan-

3 to magis, quia sumus in † antiquis, sed quia domi. Reuerendissimus dicebat, quod ipse mediante curia exegerat: Ideo Domini dixerunt, quod Reuerendissimus Maffen. Archiepiscopus Theatinus deberet producere illa acta, si possibile esset, vt res clarior redderetur. Et ita fuit tentum in vna Theatina census coram Domino Prospero die 22. Maii 1551.

SVMMARIA.

1 *Possessio capta etiam per patrem alicuius sine mandato,& sine ratificatione nihil valet.*

2 *Coniunctus admittitur pro coniuncto sine mandato aliquādo. Limita quo ad faciendum aliquē incidere in delictum,nu 3.*

4 *Spolii actio non competit illi,cuius nomine fuit capta possessio sine mandato,& ratificatione.*

DECISIO CCCXLIV. seu 17.

POssessio capta per patrem, & fratrem Roderici, de ecclesia parochiali de Cōgesto,

gesto, sine mãdato, & sine ratificatione, ni-
1 h. l† valet, & licet coniunctæ psonæ admit-
2 tantur† sine mandato aliquando, non tamẽ
hoc procedit ad faciendum aliquem inci-
3 dere in †delictum, cum Rodericus ex illa
possessione spoliasset Michaelem, sicut nec
ei competeret interdictum. Vnde si esset
spoliatus amicus qui cœperat possessionẽ
nomine suo, nisi constaret de eius manda-
4 to vel ratificatione, non competeret spolii
actio, nec daretur restitutio. *Rot. decis. 150. in non.* Et ita fuit tẽtum coram Domino Chissanen. in vna Astoricen. parochialis de Cõgesto die 25. Maii 1551.

SVMMARIA.

1 *Immittendus non est in possessionem ille, qui obtinuit subrogationem in euentum litis ex iure & possessione defuncti.*
2 *Lis dicitur penitus exstincta morte naturali.*
3 *Subrogatio dicitur subreptitia, quando valor in ea expressus non fuit verificatus.*
4 *Titulum non habens, audiendus non est in interdicto adipiscendæ.*
5 *Exceptio proprietatis admittitur in iudicio adipiscendæ.*
6 *Immitti in possessionem beneficii quis non debet, nisi cum bono titulo.*

DECISIO CCCXLV. seu 18.

1 IN possessionem non † est immittendus Zapata, qui obtinuit subrogationem in euentum litis ex iure & possessione defun-
2 cti, quia lis † defuncti fuit penitus exstincta morte naturali. *Cassad. decis. 3. vt lit. pend.* Et
3 subrogatio erat subreptitia, quia valor in ea expressus non fuit verificatus *Card. consil. 31. col. 2. vers. sed contrarium. Fely. in c. ad aures, col 3. versi. 2. conclus. de rescript. Ioan. de Sylua. in tract. de benefic. q. 12. in 3. par. colum. 3.* Et ille qui non habet titulum in interdicto adipiscendæ
4 audiri † non debet. *Mil. in versicu. possessorio*
5 *adipiscendæ.* Et quia exceptio † proprietatis admittitur, in iudicio adipiscendæ. *capit. post electionem, de concess. præbend. l. si de vi. ff. de iudic.* Et quia constat de non bono titulo
6 Zappatæ, & quis non debet immitti in possessionem beneficii, nisi cum bono titulo, *capit. 1. de re. iur. in 6.* Nec iudex in delicto præstat auctoritatem. *Ægid decis. 101.* Et ita tẽtum corã Domino Vestano die 21. Maii 1551. in vna Arbonens.

SVMMARIA.

1 *Interdictum adipiscendæ datur pro qualibet possessione, quam obtinet ille, in cuius locũ quis surrogatur, etiamsi fuisset detentatio.*
2 *Titulus qui anteponendus sit aliis?*
3 *Circuitus inutilis est vitandus.*
4 *Intellectus ad l. fi. C. de edicto diui Adria.*
5 *Iudicatur iuxta formam supplicationis in possessoriis.*

DECISIO CCCXLVI. seu 19.

IN possessione immittendus est Zapata vigore gratiæ, si neutri, posteaquam auctor suus decessit in possessione, & ipse fuit surrogatus, etiam quoad possessionem, in sua gratia, si neutri iam iustificata, cum interdi-
1 ctum adipiscendæ detur † pro qualibet possessione, quam obtinet ille, in cuius locum quis surrogatur, etiam si fuisset detentatio. *gloss. in l. final in versicul. fuerint. C. de edict. diui. Adr. toll. & ibi Alexand. num 22. in fi. & Iason col. 8 in fin & ibi Zuccar nu. 108.* Nec dictã immissionem possunt impedire quidam venientes ex mandatis de prouidendo, tanquam veniẽtes cum pari titulo, & ppterea quod sint legitimi contradictores: quia il-
2 lorum titulus † non est talis, qui anteponẽ-
3 dus sit titulo Zappatæ, & sic circuitus † inutilis, vitãdus est, declarat ita Zucar *post alios in d. l. fin. numer. 337. versic. & etiam aduerte,* quæ
4 *l. fin.* procedit † etiam contra possidentem, qui non potest immissionẽ impedire, nisi adducat talem titulum, per quem in dicta immissione obtinere posit, *l. 1. ff de appellat. recip. Zucar. in d. l fina. num. 346. versicul. 2.* est aduertendum. Et aduersarii cum haberent mandata conditionalia in diœceses per eos eligendas. *Bartol. in l situ. in fin. ff. de acqui. hered.* Ideo cum ante purificationem conditionalem, prõnisum sit Zappatæ, ipsi aduersarii non possunt aliquid prætendere, *clemen. 1. de conces. præbend. capit. si propter. de rescript. 6.* Nec obstat si dicatur, non esse expeditas literas, quia in possessoriis iudicatur
5 † iuxta formam supplicationis. *Cassador. de caus. poss. & propriet. decisio. 4 nume. 4. Sarnen. de non iud. iuxta formam supplicat. quæstio. 5.* Nec obstat deci. facta in hac eadem caussa sub die 25. Maii 1551. Quia tunc non erat iustificatus titulus Zappatæ, nec inualiditas titulorum prætendentium impedire immissionem, erat detecta, prout nũc fuit detecta. Et ita est tentum die 8. Iunii 1551. coram Domino Vestano, in vna Arboren. Archipresbyteratus. Quod pariter fuit confirmatum in dicta caussa die prima Iulii 1551. corã eodem: videlicet, quod Zappata esset immittendus in possessionẽ vigore gratiæ, si neutri, quia ius, vigore cuius veniat Hieronymus, non fuit iustificatum, & non poterat in hac instantia iustificari, quia iam pronũtiatum erat, sed in alia instantia forsan iustificari poterit.

SVMMARIA.

1 *Manutenendus est in possessionem in ea immissus legitime, etiã quod alius fuerit spoliatus, & esset restituendus.*
2 *Possessione sua non est quis orbandus sine citatione.*

3 Spoliatus an dicatur legitimus contradictor.

Decisio CCCXLVII. seu 20.

IN possessionem hereditatis, & bonorum immissus a iudice tanquam heres ex testamento defuncti vigore, *l. fin. C. de edic. diui. Adrian. toll. & vigore statuti Romani in lib. 2. ca.* 1 *88.* manutenendus † est, etiam quod alius fuerit spoliatus, & esset restituendus: & hoc quoniam non † est a possessione quis amo- 2 uendus sine citatione, etiam si illius possessio nulliter data foret, per cautelam positā *a Iasone in d. l. fin. colum. 5. nu. 18. versi. nota tamen, quod si licentia, & decess. ibi. num. 44. per notata per Imol. & Alex. in l. si finita in princip. col. final. de* 3 *damnainfect.* Nec † spoliatus dicitur legitimus contradictor, quia nullum titulum habebat a testatore, licet possessionem postea occupauerit. *Dec. in d. l. fin. nu. 42. & clarius cōsil. 424. nu. 7. & 14. & n. 18.* Vbi loquitur in fortiorib. terminis, quia ille, qui prætendebat se possidere, titulum ostendebat, & reliqua. Et ita fuit tentū in vna Romana hereditatis coram D. Capisucco, die 29. Maii 1551 Reliqua vide infra in verbo, spolium, *vers.* spoliatus licet regulariter sit restituendus.

SVMMARIVM.

1 Possessio triennalis quomodo probetur.

Decisio CCCXLVIII. seu 21.

1 POssessio triennalis † probatur per vnum testem, qui deponit vidisse per septem annos, ante annum 1540. colligere fructus singulorum annorum nomine Petri Iusti, tanquam Præpositi, & possessoris Præpositutæ Aquilanæ. Et ita viditteneri, & reputari dictum Petrum Iustum, & per alios duos testes deponentes de publica voce, & fama possessionis, d. Petri Iusti. *Ancha. consi. 42. prope finem. Fely. in cap. veniens. il. 1. col. 6. nu. 16. vers. scias, etiam extra, de testib. Rot. decisio 8. de restit. spol. in nou.* Et ita fuit tentum die 15. Iuuii 1551. coram Domino Augustino in vna Aquilana Præpositutæ.

SVMMARIVM.

1 Possessionem cōsequi non debet ille, qui non obseruauit transactionem nec potest alium impedire, quin immittatur in possess. Ratio est, quia non est legitimus contradictor, nu 2.

Decisio CCCXLIX. seu 22.

1 IN possessionem non † est immittendus ille, cui obstat exceptio inobseruantiæ trāsactionis, nec potest alium impedire, quin immittatur in possessionem vigore, *l. final.* 2 *C. de edic. diui. Adriani toll.* Quia non † est legitimus contradictor. Ita tētum fuit die 18. Decembr. 1551. In caussa Romana hereditatis, & bonorum coram Domino Fabio, *vt in eius libro fol. 234.*

SVMMARIA.

1 Quo[illegible] cus in claris.

2 Constare de vtraq; extremo quo pacto dicatur.

3 Possessio anterior quando non sit attendenda.

4 Mandatum non præsumitur etiam per mille annos.

5 Ratificatio facta post, in casu de quo hic, nō valet.

6 Possessia quando per fratrem non dicatur acquisita fratribus.

Decisio CCCL. seu 23.

POssessio hereditatis pacificæ de Pulionibus matris Sertorii fuit acquisita, prius a Sertorio quam per fratres seu religiosos S. Trinitatis, nam post obitum pacificæ, & delatum cadauer ad ecclesiam, Sertorius cœpit possessionem, fratres vero delato funere, adiuerunt iudicem pro obtinendo decreto immissionis in possessionem, & illud obtinuerunt Sertorio nōn citato, & demū per exsecutores ipsius iudicis, fuerunt 'rarties immissi in possessionem domus, in qua exsistebat Sertorius, illum eiiciendo, & sic patet clare de anteriori possessione Serto- 1 rii, & cum in claris † non sit locus coniecturis, *l. si alii. ff de vsufru leg. l. continuus, §. cum ita. ff. de verborum obligatio.* Satis constat de vtro- 2 que † extremo Sertorii, requisito in possessorio recuperādæ, quare venit restituēdus, *capitul. en literis, de restitut spoliato. capit. d. redintegranda. tertia, quæstione prima. Soz. in l. rem qua nobis. ff. de acquirend. possessiō.* Præterea, licet possessio obtenta per fratres mandato iudicis in personam fratris Francisci asserti procuratoris dictorum fratrum, fuisset an- 3 terior possessione Sertorii, adhuc non † est attendenda, cum non constet, quod frater Franciscus esset procurator correctoris, & fratrum sanctissimæ Trinitatis, nec manda- 4 tum † præsumitur etiam per mille annos. *Baldus in l secunda C si ex fals. instrum. Felynus in capitul sicut. colum. 16. in fin. & sequen. de re indic.* Nec obstat ratificatio facta per fratres ca- 5 pitulares, quia fuit facta post † possessionem Sertorii per 17. dies, & sic nihil operatur. *Rot. decisio. 250. in nou. Bellam. decisio. 379. Cassa. decisio. 8. de caus. poss. & proprie. Decius consil. 226.* Ideo per dictum fratrem Franciscum, non 6 † fuit quæsita possessio fratribus, *iuxta text. in l. 1. § per procuratorem. ff. de acquirend. possessio.* Quia non constat de mandato illius. Et ita tentū die 13. Nouembris 1551. coram Domino Capisucco in vna Romana hereditatis, & bonorum.

SVMMARIA.

1 Heres producens exemplum testamenti extractū ab eodem Notario a suo originali, debet obtinere in materia. l. fin. C. de edict. diui. Adriani.

2 Sumtum ex registra Notarii mortui per habentem licentiam transumtādi, an sufficiat, vt quis possit immitti in possessione ex l. final. C. de edict. d. Adrian.

3. Tran-

3 *Transumtandi licentiam habens, dicitur subrogatus in locum Notarii mortui.*

4 *Citatio aliqua non requiritur, quando transumtatur instrumentum ab habente facultatem.*

5 *Scriptura bene compulsata, & registrata in alia caussa, etiam in partibus facit fidem in curia.*

6 *Iura registrata in processu valido inter alios, probant contra eum qui non interuenit in illo iudicio si producantur.*

DECISIO CCCLI. seu 24.

IN possessione acquirēda, *ex l. fin. C. de edict. diui Adr. toll.* Satis est heredi producere 1 † exemplum extractum ab eodem notario ab originali ipsiusmet notarii rogati. Et ita hodie præsertim in Rota seruatur, vt post alios declarat *Sebast. Sapi. in d. l. fin. colum. 2. versic prima sit.* Sed maior difficultas est, an sumtum ex registro notarii mortui, per habentem licentiam transumtandi instrumenta illius sufficiat? Et certe dicendum 2 est sufficere: † facta tamen collatione, & auctoritate concessa, vt per Modernos Ferrarien. in repetitione, *d. l fina. nu. 78* prout factum fuit in caussa Tiburtina Castri S. Angeli, per Illustriss. D. Camillum Pardum agentem interdicto adipiscendæ contra fiscum, qui produxit testamentum, & licentiam Regiam auctenticam, *secundum Bart. in termin. in l. 1. §. si quis in duobus, ff. de bon. poss secundum tabu. & in l. si quis ex argentariis, §. 1. in fin eoden. Dec. in l. fina. num. 14* Et ratio est, quia 3 habens talem licentiam, dicitur † surrogatus in locum illius notarii rogati mortui. *Deci. in auct. si quis in aliquo. colum. 6. in fina vers. 9 fallit & ibi Purpu. col 2. in 3 limitā. C. de edī.* Et 4 tūc nō † requiritur aliqua citatio. *Bal in d auth. si quis in aliquo. colum. 3. versic. sed hic quæro.* Præterea Domini tenent, quod quando scriptura est bene compulsata, & registrata in alia caussa etiam in partibus, faciat fidem 5 in curia. Vigore Bullæ Innocentianæ, quorum Dominorum obseruantia coadiuuatur ex illa iuris conclusione, quod iura re- 6 gistrata in processu valido inter alios, probat contra eum, qui non interuenit in illo iudicio, si producantur. *Felyn in cap quoniam contra. colum. 25. vers. 6. quæra. de proba. Beltran. consi. 131 li 3. in nou Purpu. in d. auth. si quis in ali. num. 32 fall. 7. C. de eden* Et ita tentum, quod sufficiat sumtum testamenti bene extractum ad effectum immissionis in possessionem, *iuxta text. in d. l. fina. C. de edict diui Adr. toll.* die 18. Decembris 1551. in vna Tiburtina Castri sancti Angeli, corā Domino Capisucco.

SVMMARIVM.

1 *Possessio vel quasi iuris præsentandi non acquiritur in his, quæ sunt meræ facultatis.*

DECISIO CCCLII. seu 25.

POssessio vel quasi iuris præsentandi non † acquiritur in his, quæ sunt meræ facul- 1 tatis. *Abba. post Innoc. in cap bona el. 2 de postula prælat & in cap cum ecclesia Sutrina. nume. 25. vers. 2 principaliter, & ibi Ripa. nume. 56 de caus. poss. & propriet Bar in l. 1. §. interdicto ff. de itiner. actuq priuato.* Et ita fuit tentum in vna Burgen. iurispatronatus S. Dorotheæ. coram Domino Fabio Decano 22 Iunii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Possessio decennalis tribuit titulum coloratum præsumtiue intellige, prout nu 2.*

3 *Decima de iure communi debentur Rectori, & quare.*

4 *Possessio decennalis an tribuit titulum coloratum.*

DECISIO CCCLIII. seu 26.

POssessio decennalis tribuit † titulum 1 coloratum præsumtiue. *Lap. alleg 89. Cassad. decis. 2. & 3. de caus poss. & propriet. & per Innoc. Host. Anton. Imol. & alios quos refert. Felyn. in cap. alteri, de testib & in cap. illud num. 5. versi. nota. de præsumt.* Hoc tamen † procedit, quā- 2 do ius non resistit vni parti, & alteri, quæ vult ad ipsam decēnalem possessionem restitui. *arg. tex. in c. ad decimas, de rest spol. in 6 & c. 1. de præscript. eod. lib 6.* Et ita fuit decisum in caussa Carthaginen. decimarum, corā Domino Vestano, 16. Nouemb. 1552. vbi D. Petrus præceptor præceptoriæ de Alexan *qui* possedit decimas in diœces. Carthaginensi per 10. annos, & vltra, & fuit spoliatus a Capitulo, & Episcopo Carthaginē. & ꝓbau. t vtrunq; extremū. Agebat n. spolio contra capitulū & Episcopum; ipsi autem opponebant, illum non esse restituendū, quia non docebat de titulo colorato, D. Petrus Præceptor allegabat dictā possessionem decēnalem, replicabatur ei non suffragari; quia tum de iure cōmuni decimæ debeantur † 3 Rectori, ratione sacramentorū, & curæ animarū, *c. cum contingat. de decim.* Et D. Petrus nō sit rector, sed Præceptor præceptoriæ, sancti Iacobi de Spata, ius cōmune resistebat. Et licet allegaret quod non resistebat episcopo & capitulo, tamen quia non fuit probatū; quod in diœcesi Carthaginen. cura animarum vniuersalis spectabat ad Episcopū, & Capitulum. Ideo fuit dictum quod ius cōmune resistebat ita Episcopo & Capitulo, sicut Petro præceptori, & sic possessio † decennalis 4 sua non tribuebat titulū coloratū. Et vt videre poteris in li. D. Vestani; anni 1552. f. 267.

SVMMARIA.

1 *Possessio triennalis, requisita ad impositionem sequestri, an debeat esse immediata ante litem motam? & nu. 2.*

3 *Bonifac. de Vital. in clemen. vnica, nume. 44. de*

sequest.poss.& fructuum declaratur.

4 *Glossæ intellectus in clem.vnica.de sequest.possess. & fructuum.*

DECISIO CCCLIV. seu 2.

1 POssessio triennalis, quæ requiritur † ad hoc, vt sequestrum non imponatur cõtra triẽnalem possessorem, *iuxta tex. in clem. vnica de seq.poss.& fruct.* Nõ requiritur, quod sit immediata ante litem motam, sed suffi-2 cit, † quod esset perfecta per triennium ante litem motam, quandocunque. Nec lis mota, quæ non fuit finita, aliquo modo facit, vt ille, qui fuit triennalis possessor antea, non dicatur etiam hodie triẽnalis ad effectum, *d.clem.vnica.* Alioquin possent multæ fraudes fieri. Præterea illa prima lis mota, quæ aliquando fuit finita, si non habebat priuilegium sequestri pro se, nec põt illud priuilegium alteri secundæ liti tribuere, ex quo semel illa qualitas possessionis pacificæ fuit per triennium radicata, vnde etiam quod illa postmodum deficiat, non admittitur priuilegium propter eam acquisitum, *ex dictis per Bar. in l.2. in §.fin. de donat. & Dec. in c. cum* 3 *cessante, de appel.* Nec obstat dictum † Bonifa. de Vital. *in d.clem.vnica. nu 44. & Rebuff. de pac. poss.* Quia bene procedit in casu suo, quãdo spoliatus reingressus fuerat suam possessionem, tunc enim dicebatur noua possessio, & ideo requirebatur nouum triennium: nõ sic est in casu nostro, quia ille, qui semel fuit triennalis possessor, non fuit vnquam spoliatus, nec vnquam possessionem amisit, sed semper continuauit, licet per primam 4 litem fuerit interrupta. Nec *gloss.* † *in verbo antea in d.clemen.* habet intellectum restrictiuum ad immediatum triennium, sed tantum voluit declarare, non sufficere pacificam possessionẽ fuisse captam ante litem, & completam post litẽ. Et ita fuit decisum in caussa Corduben. regressus, corã Domino Montisflasconen. 17. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Possessio tanti temporis cuius initii non est hominum memoria in contrarium, habet vim priuilegii, & legitimi tituli.*

DECISIO CCCLV. seu 28.

POssessio tanti temporis, cuius initii non est hominum memoria in contrarium, 1 habet † vim priuilegii, & legitimi tituli, *l. hoc iure. § iunctus aqua ff. de aqua quot. & æsti. Alex. consi.70. colum.2. versi. si iudicatur, volum.4. Corn. consil 268. volum.4.* Ita dixerunt Domini in vna Spoletana Bonorum coram Decano 3. Iunii 1552.

PRÆBENDA.

SVMMARIA.

1 *Prabẽda annexa rei spirituali, puta Canonicatui, Rectoria, vel alicui dignitati, dicitur spiritualis.*

2 *Laicus potest esse prabendarius prabenda temporalis, non annexa rei spirituali.*

3 *Prabenda quando annectitur rei seculari, secularis dicitur.*

4 *Prabendas duas spirituales quis non potest habere, etiam pratextu cuiuslibet consuetudinis iurata, num. 5.*

6 *Simonia non committitur ex venditione vnius prabenda temporalis.*

DECISIO CCCLVI. seu 29.

PRæbenda annexa rei spirituali, vt puta Canonicatui, Rectoriæ vel alicui dignitati ecclesiasticæ, spiritualis † dicitur *cap. dilecto, de prabend.* Aut non est annexa rei spirituali, sed stat de per se, & tunc consideratur tanquam res temporalis, & laicus † põt esse 2 præbendarius. *glo. in c. cum M. Ferrar. in versi. receperunt, de constitut. & ibi Innoc. Ioan. Andr. Abb & Dec. nu 31. & Abb & Dec in c. maioribus, de prabend.* Et quando præbenda annectitur rei seculari, etiam secularis † dicitur, 3 & cõsiderantur fructus illius vt commoditas, quæ ex ipsa percipitur. *Rom. cons 328.* Et quia ex dictis præbendis potest vna monialis retinere vnam, duas, & tres sine dispensatione. *Roma. d consil. 328 col. fina.* Et quando est spiritualis, vna non † potest duas præben. 4 habere. *clemen. fina. de prabend. & clem. gratia, de rescript.* Etiam prætextu cuiuslibet consuetudinis † iuratæ, vel quantumcũq; tem- 5 pore obseruatæ, *c.1. de consuet. lib.6.* Propterea infertur, quod si vẽdatur vna ex dictis præbendis temporalibus, non † committitur 6 symonia. Et ita fuit tentũ coram Domino R. Romano die 4. Apr. 1552. in vna Tullen. præben. Et die 16. Maii dicti anni, coram eodẽ fuit tentum, quod d. præbendæ sint temporales, quia probatur quod vna monialis plures retinet, & de eis disponit ad libitum absque dispensatione, & voluntate superioris, & vendunt illas.

PRÆEMINENTIA.

SVMMARIA.

1 *Praeminentia post Magnum Magistrum Meliten debetur episcopo.*

2 *Praferendus est in collegio receptus prius quãuis iunior, nisi posterior receptus sit maior ordine.*

3 *Cardinales obseruant, vt receptus posterior maior ordine praferatur aliis illum ordinem non habentibus.*

4 *Prafertur posterior receptus, quando est maior dignitate.*

5 *Praecedere an debeat minor in dignitate qui habeat administrationem.*

6 *Prior Meliten. nullam habet iurisdictionem, nisi limitatam in Capellanos, & quo ad diuina.*

7 *Archidiaconus, & Archipresbyter habent iurisdictionem, & administrationem circa sacramenta.*

DECISIO CCCLVII. seu 1.

PRæeminentia post Magnum Magistrum an debeatur episcopo Militen. in consiliis, & aliis locis religionis militum Rodiorum? Dic quod sic † prout videre poteris supra in verbo, Episcopus ver. Episcopus Melinetanus. Et vltra ibi adducta, est decisio *Roman. in l. cum mulier. §. de viro. colum. 55. versicul. nono infertur. ff solut. matrim.* Vbi dicitur, quod in receptione ad collegium, receptus per prius, quamuis iunior, præferri † debet seniori recepto posterius, quod tamen fallit primo, nisi posterior receptus sit ordine maior, vt quia presbyter, receptus vero per prius esset subdiaconus, tunc receptus post præfertur priori. Et ita seruatur in Collegio † Cardinalium. Fallit secundo, & iste est casus noster, nisi receptus posterior sit in maiori † dignitate recepto per prius. Tunc enim etiam posterius receptus p̃fertur, vt puta, si in Collegio doctorum receptus est vnus Abbas, vel auditor Palatii, tunc enim præferri debet recepto per prius. Cum ergo Episcopus sit maior in dignitate, licet fuerit per posterius receptus, debet præcedere omnes præter caput. Non obstat illud, quod dicitur, quod minor in dignitate, qui habet administrationem, debet † præcedere maiorem in dignitate sine administratione, *per l. omni. C. de dignit. lib 10. & Card. in c. episcopos, 17. distinct. Corn. consil. 103. nume. 15. in sexto dubio circa finem colum. 2.* Quia non habet locum in casu nostro, cum prior † nullam iurisdictionem habeat, nisi limitatam in capellanos, & quoad diuina, & adducta procedunt in habētibus magnam iurisdictionem. Præterea si esset verū simpliciter, sequeretur quod † Archidiaconus, vel Archipresbyter, qui habent iurisdictionem & administrationem circa sacramenta, Episcopum in capitulo præcedere deberent, quod est falsum. Et ita fuit tentum per maiorem partem Dominorum die prima Iunii 1551. Et confirmatum & sententiatum die 5. eiusdem coram D. Guidobono In caussa Melinetan. præeminentiarum.

SVMMARIVM.

1 *Præeminentia post Magnum Magistrum debetur Episcopo Melisen. & debet Priorem præcedere.*

DECISIO CCCLVIII. seu 2.

PRæeminentia post Magnum Magistrū debetur † Episcopo, & debet priorem p̃cedere, & ita intelligitur † doctrina Abb. *in cap. postulastis, num. 8 de concess. prabend.* Et ita sentum in caussa Melinetan. præeminentiarum die 29. Maii 1552. coram Domino Guidobono.

PRÆLATVS.

SVMMARIA.

1 *Prælatus non potest præiudicare ecclesiæ tā in acquisitis quam in acquirendis.*

2 *Prælatus non potest repudiare legatum relictum ecclesiæ absque consensu capituli, & aliis solemnitatibus.*

DECISIO CCCLIX. seu 3.

PRælatus non † potest præiudicare ecclesiæ tam in acquisitis, quam in acquirendis, *secundum commun. opin.* allegatam per aliquem ex Dominis votantibus in caussa Aquilana legati, seu bonorum coram Do. Capisuceo, Veneris 12. Februarii 1552. *vt per Apostil & Abb. in c. verum, col. 1. versic. solus Prælatus, de cond. apposit.* de qua communi attestatur, *Alex. in l. legatum, num. 2. & 3. de leg. 1.* Vbi tenet, quod prælatus non † potest repudiare legatum relictum ecclesiæ absq; consensu capituli, & aliis solemnitatibus de iure requisitis in alienationibus rerum ecclesiasticarum.

PRÆSCRIPTIO.

SVMMARIA.

1 *Præscribere non potest possidens sciēter rem alienam etiam sine mala fide, quæ scientia sat est, vt ante præscriptionem superueniat, nu. 2.*

3 *Scientia quomodo probetur in materia præscriptionis.*

4 *Præsumitur filium scire factum patris.*

5 *Scientia quomodo præsumatur? Et nu 6. & 8.*

7 *Subscribens præsumitur omnia contenta in illa scriptura approbare.*

DECISIO CCCLX. seu 1.

PRæscribere non potuit Comes Io. Franciscus Vrsinus Castrum Figliaciani, ex quo sciebat Castrum ad alium spectare. Nā possidens † scienter rem alienam etiam sine mala fide, non præscribit. *Bal. in l. nec creditores. C. de pign. act. Fely. in c. illud. col. 1. de præscr. Ioan. Franc. Balb. in tractat. præscript. tertia parte sexta partis principalis, q. 4. in fin. vers. & notandū est.* Et sufficit de iure canonico dictam sciētiam † ante perfectam præscriptionem superuenire, *c. vigilanti. ca. si de præscript. c. possess. vbi glo. de reg. iur. lib. 6.* Cui iuri Canonico in hoc standum esse vult communis opinio, *de qua per Balb. in d. tracta. præscript. tertia parte, sexta partis principalis, q. 2.* Scientia † enim Comitis Io. Franc. probatur, quia pater suus Castrum prædictum dederat insolutū Comiti Nolæ, & per consequens sciebat, quod erat alienum: quia filius † factum patris præsumitur scire. *Ruin. qui alios allegat consilio 56. col. 6. num. 17. lib. 1.* Stante maxime qualitate facti, alienationis scilicet vnius Castri cum tam amplo territorio, cuius proculdubio præsumitur † scientia. *Aymo consi. 148. num. 5* Et præsertim quia Comes Io. Franc. erat heres patris, qui † de facto tam notabili de-

functi scientiam habere præsumitur, vt in acquisitione status, *dicit Abb. in consi. 3. col. 12. q. 16. lib. 2. Aym. consi. 168. nu. 5.* Adest etiã confessio Comitis Io. Francisci in certis literis patẽtibus Comitis Nolæ manu sua subscriptis, & sigillo proprio signatis, in quibus vocat Comitem Nolæ Dominum Castri Figliaciani, per quam subscriptionem † non 7 est dubium, quod censetur omnia in dicta scriptura approbare, & ideo sibi præiudicat, *l. si ita stipulatus, §. Grisogonus. ff. de verbo. oblig.* Etiã quod diceretur generalis sciẽntia quo ad hunc effectum, *l. si duo. ff. de adminis. tut. l. si eorum, in prin. de leg. 3.* Et ita volunt *Ang. Castr. Aret. & Alexa. in d. §. Grisogonus. vbi Ias. col. 3. in fin. versi. 2 amplia.* Qui dicit hanc esse communem opinionem. Sciuit ergo nõ solem Comitem Nolæ esse Dominum, sed approbauit factum ab eo, tanquã a Domino d. Ca 8 stri, quæ sola scientia † sufficit sine aliqua lire. *Balb. in d. tract. a. præscrip. 3. par. vltima partis principalis, col. 20. vers. 4. limit.* Et ita fuit tentum die 24 Apr. 1551. in vna Romana Castri Filaciani, coram Domino Baren.

SVMMARIA.

1 *Exemtio a visitatione, & correctione non præsumitur, nisi probetur.*

2 *Præscriptio immemorabilis debet esse illa, quæ eximat a visitatione, & correctione.*

3 *Titulus inualidus, & putatiuus, sufficit in omnibus casibus, in quibus requiritur titulus in præscriptione. Intellige, vt nu. 4.*

DECISIO CCCLXI. seu 2.

PRæscriptio exemtionis a visitatione, & correctione non caussatur ex Bulla vnionis S. Mariæ Rotundæ, cum ecclesiæ sanctæ Martini de Allolda inuicem factæ, quia dicta bulla vnionis non loquitur de exem- 1 tione † aliqua, quæ requiritur, alioquin præ- 2 scriptio immemorabilis debet † adesse, cũ tempus 80. annorum nõ sufficiat, *c. 1. de præscript. in 6. & c. si diligenti. eod. tit.* Et licet verum sit, quod in omnib. casib. in quibus requiritur 3 titulus in pscriptione, sufficiat † titulus putatiuus, & inualidus, *l. Celsus ff. de vsucap. c. de* 4 *quarta de præscript.* Tamen illud procedit † quãdo titulus licet inualidus, & putatiuus, est iusto errore caussatus. *Io. Franc. Balb. in repet. d. legis.* Et procedit, quando titulus putatiuus, & inualidus est talis, qui si esset verus, sufficeret ad Dominii trãslationem, *gl. fi. in c. si diligenti. de Præscript. lib. 6. Paul. de Castr. consi. 60. ad fin. in antiq. Fely in c. de quarta nu. 45. vers. 2. consi. dict. Balb. in l. Celsus, nu. 8.* Et ita tẽtum fuit die 19. Martii 1552. coram D. Reomano in vna Calaguritan. iuris visitandi.

SVMMARIA.

1 *Præscribere non potest existens in mala fide etiã per 40. annos.*

2 *Præscriptio de iure canonico non currit.*

3 *Præscribi non potest contra rem iudicatam, cuius exsecutio petita est.*

4 *Instantia de iure canonico nunquam perimitur.*

DECISIO CCCLXI. seu 3.

PRæscribere non † potest etiam per tempus 40. annorum, & vltra, existẽs in mala fide. *Vide supra in verbo, fides mala versicul in mala fide.* Et sic de iure † canonico non currit 2 præscriptio. *ex reg. possessor mala fidei. de reg. iur. lib. 6. Balb. in tract. de præscrip. in 3. per. prima partis princ. q. 4 principali. nu. 55. vers. circa tertiã speciem* Nec minus præscribitur † contra rem 3 iudicatam, cuius exsecutio petita est. *Bald. in rubr. de præscript. col. fin. versic.* dubitatur eo magis, quia summus in casu. Vbi post rẽ iudicatam fuit deuentum vsq; ad inuocationem brachii secularis: præcipue quia instãtia de iure canonico numquam perimitur, 4 & vitium litigioli perpetuo durat contra personas, contra quas fuit iudicatum, *l. 1 & ibi gl. in verbo longi temporis. C. de præscript. longi tẽp. Bar. l. 1. §. fin. ff de litig. Iason post alios in. 2. col pen. C. de eeden.* Et sic non currit præscriptio propter malam fidem, & litem prædictam, & post exsecutionem petitam. Et ita fuit tentum die 22. Iunii 1551. coram Domino Guidobono in vna Asculana pensionis gabellarum.

PRÆSENTATIO.

SVMMARIA.

1 *Præsentare non potest filius, viuente patre patrono, & quare, nu. 2.*

3 *Filio nullum ius competit in beneficio iurispatronatus, viuente patre, & quare. nu. 4.*

DECISIO CCCLXIII. seu 1.

PRæsentare non potest filius † viuente 1 patre patrono, quia penes filium non † 2 existit ius patronatus. *Innoc. in rubr. de iure patrona. in fin. Ioan. Andr. Cardi. Ant. & Abb in c. consultationibus, de iur. patron. Fed. de Sen. in cõsil. 11 vers. sed contra. Cald. consil. 19. in fi Cardin. in clemen. 2. quæst. 8. & ibi Anchar col 2. versi 2. not. & Bonif. de Vital. ibi col. 4. in fi. de iure patron. Roc. de Curt. in tract. de iure patron. in versic ipse. volum. 15. nume. 15.* Et viuente patre nullum † 3 ius competit filio in beneficio iurispatronatus. *Rocc. in d. tractat. versic. competens, quæstio. 7. in fin. Ias. in l. Gallus, § quidam. recte. num. 40 ff. de libe. & posth.* Nec donatio facta, filio viuente patre patrono, dicitur facta compatrono, quia filius † non dicitur compatronus viuẽ- 4 te patre. *Lambert. in tractat. iur. patron. secundo artic. 6 quæst. princip. secunda par. versi. quid modo si pater.* Et ita fuit tentum die 5. Iunii 1552. in vna Salernitana S. Andreæ, corã D. Guidobono, *vt in eius lib. f. 67.* Et vide supra in verbo donatio iurispatronatus facta cõpatrono. *& in verbo iurispatro. vers. iurispatr. donare potest.*

SVM.

SVMMARIA.

1 *Præsentatio facta per duos ex tribus patronis, quando valeat, stante fundatione, quod omnes de familia præsentent.*
2 *Allegare alios de vna familia non exstare, sat est, nisi contrarium probetur.*
3 *Probare is debet, qui dicit, plures de vna familia exstare.*
4 *Probatio non est concludens, dicere, talis non est de domo della Porta, ergo non est de familia illa.*
5 *Probat minime hoc esse quod ab hoc contingit abesse.*
6 *Patronus vnus licet non præsentet, si tamen non contradicit, consentire videtur.*
7 *Quasi possessio vnius ex compatronis non præsentantis præseruatur aliis præsentantibus.*

DECISIO CCCLXIV. seu 2.

PRæsentatio facta per duos patronos de familia Mesia, in fauorē Henrici della Potra, qui pariter est de Mesia, quamuis hoc expressum nō sit in præsentatione, va-1 lida† est, licet caueatur in fundatione, quod tres agnati de familia de Mesia ad præsentationem deuenire debeant: cum opponēs se huic præsentationi, nō probauerit exstare alios, quam duos prænominatos agnatos de familia de Mesia. Satis enim est præsen-2 tato dicere, non exstare† alios de dicta familia, & qui vult contrarium dicere, ipse probet. *gloss in l. cum de leg. ff. de probat. Salyc. & Bart. in l. fi. § licētia C. de iure deliberan.* & est cō- munis opinio, *vt dicit Ruin. consil. 187. col. 2. vol. 1. & cons. 144. col. fi. vol. 2.* Et magis in terminis, 3 qui dicit exstare plures† coniunctos, ipse hoc probare debet. *Ruinus consil. 154. colum. 2. vol. 3 Probus in c. tibi qui col. 6. in fin. vers. & sicut prædixi. de rescript. in 6.* Nec sequitur de necessitate, Henricus dicitur della Porta, er-4 go† non est de Mesia, cum videamus plures duplici cognomine appellari, & sic non 5 probat† hoc esse, quod ab hoc cōtingit abesse, *l. non hoc C. vnde cogn. cū similib.* Et eo maxime, quia secuta est institutio, & sententia Vicarii lata in contradictorio iudicio, quoniam præsumitur pro facto iudicis *l. Herennius, § Gaia ff. de euict. Imo. in c. in præsentia, de renuntiat.* Et quando etiam non interuenisset consensus tertii compatroni, quia ille† 6 tertius non præsentauit, nec contradixit, consensisse videtur. *Rot. decis. 423. circa fi. in no. Fely in c. cum Bertoldus col. 4. de re iud. Io. de Sylua. in tract. de benef. in 3 par. q. 11. nu. 32.* Et præsentatio a duobus valet, cum ex facto illorum duorum præsentantium, fuerit præseruata 7 †quasi possessio tertii non præsentantis. *Abb. in consi. 54. colum. 2. num. 3. versic. nam vbi... vol. 1.* Et ita fuit tētum die 15. Iunii 15... coram Domino Accorambono Decano, in vna Vercellen. Capellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Præsentatio facta per procuratorem non habentem mandatum, quando dicatur per Dominum ratificata.*
2 *Relatio refert omnes qualitates præcedentes.*
3 *Ratificatio, quæ mandato comparetur.*

DECISIO CCCLXV. seu 3.

PRæsentatio facta per procuratorem, de cuius mandato sufficienter non cōstat, dicitur ratificata, † si Dominus præsentare 1 debens interrogatus in iudicio respondit, quod dicta præsentatio est benefacta per ipsum. Ratio est, quia constabat de præsentatione, super qua agebatur. Cōstabat etiā de corpore præsentati, & Dominus respōdit, quod dicta præsentatio erat benefacta per ipsum, & hoc quia relatio† refert omnes 2 qualitates præcedentes. *Bar. in l. si quis seruum § fina. versi. sed quæro aliquis. de leg. 2. Paris. consil. 97. nu. 95. vol. 1.* Ita vt ratificatio illa† æquipa-3 retur mandato. Et ita fuit tentum in vna Valentina beneficii beatæ Mariæ Spei, coram D. Decano 22. Iunii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatio facta ab vno ex plurib. compatronis, etiam quod effectum sortita sit, non priuat alios compatronos quasi possessione præsentandi.*

DECISIO CCCLXVI. seu 4.

PRæsentatio facta ab vno ex pluribus cōpatronis, etiam quod effectum sortita sit, non † ptinat alios compatronos quasi 1 possessione præsentandi, sed magis illos præseruat, secūdum *Fed. de Sen. in consi. 54. vol. 1. Ruin. consil. 50. vers. nec etiam prædictis obstat. colum. penul. volum. 4.* Et ita fuit decisum in vna Cremonē. Capellaniæ, coram D. Decano, Lunæ 21. Nouembr. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Examini non potest denuo subiicere episcopus pro beneficio simplici illum, quem iam examinauerat, quando illum promouit ad sacros ordines, & numer. 2.*

DECISIO CCCLXVII. seu 5.

PRæsentatus fuit Ioannes Abbas de Vnza, ad beneficium simplex patrimoniale, per clericos, & beneficiatos ecclesiæ parochialis S. Faustii, ad quos occurrente vacatione, præsentatio spectabat. Qui pſentarunt episcopo instrumentum præsentationis, & petierūt institutionē: Dominus episcopus recusauit illum instituere, nisi subiiceret se examini, vt appareret de eius idoneitate. Ioannes tum alios quia ab eodem episcopo dum promoueretur ad sacros ordines, fuerat † examinatus, & repertus ido-1 neus, dicebat quod non erat de nouo examinandus, *iuxta dispositionem, cap. accepimus. de ætat. & qualita.* Tum etiam, quia inter d. episcopum, & beneficiatos pendebat lis super

nec testes plene probant, quod illi quatuor Prioratus sint collatiui, quia non reddunt sufficientem caussam scientiæ, cum possit esse, quod tempore collationis illorum nõ adessent fratres, qui potuissent eligere Prælatum. Et ita fuit tentum in vna Lugdunẽ. Prioratus, coram dom. Reomano die 25. Maii 1552. Quæ decisio fuit confirmata die 13. Iun. 1552. corã eodem Reomano.

PRIVATIO.

SVMMARIA.

1 Priuandi forma quomodo non dicatur probata.
2 Citatio partis requiritur in quolibet actu praiudiciali.
3 Citatio personalis requiritur in citatione.

DECISIO CCCLXXII. seu I.

PRiuandi forma, & modus per Vicarium & Capitulum non est probatus per verba enuntiatiua instrumentorum, quæ non 1 constant habuisse effectum, sed erat necessaria † instrumenta priuationum legitima 2 factarum ex parte citata: quia in quolibet actu † præiudiciali requiritur partis citatio. 3 Clem. sæpe de verborum significatione, & in priuatione requiritur † personalis etiam citatio. *Cassad. decis. 4. num. 2. de seq. poss. & fruct. Rota. decis. 21. de dolo, & contumac. in anti. Fel in cap. cum contingat. col. 6. de rescrip.* Et propterea DD. dixerunt d. Reomano, quod non canonicetur facultas priuandi legitime per Vicarium & Capitulum in vna Barchinonen. facultatis priuandi die 2. Maii. 1552. coram dom. Reomano.

SVMMARIA.

1 Auditor Cardinalis non potest dare auctoritatem priuandi, & quare.
2 Processus quis seruandus sit contra clericum non residentem.

DECISIO CCCLXXIII. seu II.

PRiuatus fuit Archipresbyteratu Montis Oponti Æneas a quodam asserto Iudice, qui non habebat iurisdictionem, nisi ab Auditore Cardina. S. Angeli, de cuius 1 Auditoris iurisdictione non constabat, cũ Auditoris officium † sit audire tantum, & referre: ex eo quia Æneas non residebat, 2 & monitus per a dicto asserto Iudice, iuxta † formam, *tex. in cap. clericus. de cleric. non resid. & not. per Affl. decis. 289. Serenissimus Rex. per totum. & per Siluan. in tract. de benefic. part. 4. & q. 3. in fin. & q. 5.* Et propterea dicta priuatio tanquam facta a iudice, qui nõ habebat iurisdictionem, vti nulla defectu iurisdictionis reuocanda est. Et ita fuit tẽtum die 1 Aprilis 1552. coram dom. Augustino in vna Sabinen. Archipresbyteratus.

SVMMARIA.

1 Priuare nunquid potuerint episcopus & capitulũ distributionib. quotidianis eorũ administratorẽ. & nu. 3.
2 Episcopi est officium perquirere, an aliquis sit beneficiatus.

DECISIO CCCLXXIV. seu III.

PRiuare potuerunt † episcopus & Capi- 1 tulum Hieronymum administratorem Capellæ S. Seueri, & beneficiatum eiusdẽ distributionibus quotidianis, propter renitentiam quam fecit denegando portiones anniuersarii quondam Canonici Gerardi, quæ debebantur Paulo, cui Capitulum tãquam beneficiato dari iusserat, stante constitutione ecclesiæ Barchinonen. quæ hãc facultatem episcopo, Capitulo, & Canonicis concedit contra beneficiatos renitentes, & quia ad ipsum Hieronymum non pertinebat perquirere, an Paulus esset benefi- 2 ciatus sed † ad episcopum. *cap. ordinarii. de offi. ordinarii. lib. 6.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii 1551. in vna Barchinonen. priuationis distributionum, coram dom. Reomano, *vt in eius lib. fol. 230.* Sed re melius discussa, die 14. Decemb. 1551. in eadem caussa domini tenuerunt, quod Hieronymus non 3 potuit † priuari illo modo, quo priuatus fuit distributionibus quotidianis, quia Paulus, cui fuit denegatum soluere portionem anniuersarii, nunquam fuerat in quasi possessione percipiendi anniuersaria. Et ideo cũ ad ipsum vti administratorem pertineret soluere, debebat bene animaduertere, cui soluebat, adhoc vt recte solueret, & non tenebatur soluere ad simplicem assertionem petentis. Nec obstant adducta in contrarium, quia habent locum, si beneficiatus esset de illis, qui erant in quasi possessione percipiendi, non autem de beneficiatis Capellæ S. Seueri simpliciter, & extra quasi possessionem. Et ita tentum fuit.

SVMMARIVM

1 Priuatio est nulla, quando facta est sine citatione personali præcedente: & an coniectura sufficiant, num. 2.

DECISIO CCCLXXV. seu IV.

PRiuatio nulla est, quando fuit facta absq; 1 † citatione personali præcedente. *Fely. in c. cum contingat. col. pen. de rescr. Sarnen in compend. vtriusq; signaturæ. nu. 82.* nec sufficiunt † 2 coniecturæ, *secundum Rot. decis. 770. in antiq.* Et ita fuit decisum in caussa Barchinonen. priuationis distributionum Mercurii 16. Nouem. 1552. coram dom. Deza.

PRIVILEGIVM.

SVMMARIA.

1 Possessio cuius initii memoria hominum non exsistit in contrarium, habet vim priuilegii, & legittimi tituli.
2 Tituli sola allegatio sufficit laico quo ad decimas, quando habet possessionem immemorabilem.

3 *Ecclesia probare debet laicum possidere decimas post Concilium Lateranense, alioquin præsumitur ante stante immemorabili, & num. 4.*

4 *Intellectus ad consil. Aymo. in tractat. de antiquitate tempo. parte 3. num. 151. & sequen.*

DECISIO CCCLXXVI. seu I.

1 PRiuilegii, & vim legitimi tituli habet † possessio tanti temporis, cuius non est hominum memoria in contrarium. *l. hoc iure. § ductus aquæ. ff de aqua quoti. & æsti. capit. 1. de præscrip. in 6 Bart. in l. cum de in rem. vers. & in l. acceptam. col. 2. versi. veniamus ad sec. undum passum, de usur. Alexand. consil. 70. col. 2. vers. si iudicatur. vol. 4. Corne. cons. 268. vol. 4.* 2 Et ideo sola † allegatio tituli, cum possessione immemorabili probata sine aliqua alia probatione famæ priuilegii, sufficit pro capacitate, & titulo laici, vt possit decimas percipere, quādo possedit per tantum temporis spatium, quod nō est hominum memoria in contrarium, & ita laicus potest se tueri aduersus ecclesiam: quæ si contrarium 3 prætendit, ipsa probare † debet, quod post Concilium Lateranense laicus decimas 4 possederit, alias ex supradictis præsumeretur, quod † aute Concilium illas habuerit. *secundum Io. And. in c. cum Apostolica. col. pen. versi. Et quærit quod si non apparet, de his quæ fiunt a prælat.* &c. *& ibi Anton. de Butr. col. 3. in fin. & seq. vers. quæro. & Imol. colum. 6. in fin. & seq. vers. vlterius quæri potest. Domin. in c. 2. §. sane. circa fi. vers. super dubio. de deci. in 6. Ancha. in d. c. 2. in 11. not. Cuma. consil. 83. & in cap. fin. vers. de tempore autem. de consuetud. Castren. consi. 139. col. 2. vers. sed ista decima. vol. 1. Mil. in verb. decima in tanto tempore. Alex. cons. 6. col fi. vers. pro quo adduco. vol. 1. Barba. consil. 35. col. 5. vers. ex hoc tollitur. vol. 2. Balb. in tractat. præscript. in 1. part. 5. part. principalis.* qui respondet ad ea, quæ adduci possent in contrarium, & ita intelligitur † dictum 5 *Aymo. in tract. de antiq. temp. part. 3. num. 151. & seq.* Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. coram domino Decano, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium secundum an tollat primum.*

2 *Priuilegio an censeatur renuntiatum.*

3 *Priuilegio primo vt renuntiatum dicatur, quid operetur.*

DECISIO CCCLXXVII. seu II.

1 PRiuilegium secundum nunquam tollit †primum priuilegium, nisi priuilegia inter se contraria sint. *Anton. de Butr. in ca. 1. in glo. 1. de offic. leg.* Et quando capi potest alia coniectura, quam renuntiationis priui-2 legii, nunquam censetur † priuilegio renūtiatum. *Idem Butr. in cap. accedentibus. colum. 2. vers. pro prædicta conclude. de priuil.* Et vt primo priuilegio renuntiatum dicatur, requiritur 3 † quod actus gestus sit incompatibilis cum priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit quam renuntiationis. *Alex. cons. 33. col. 3. vers. quinimo. lib. 5. Fel. in ca. cum accessissent. colum. 3. vers. ad hoc facit not. doctr. Anto. de Butr. de constit. & ibi Dec. colum. penult. vers. 5. intelligitur.* Ideo si episcopus residens habebat alternatiuam octo mensium in collatione beneficiorum, & postea habuit indultum ad omnes menses, conferendo vigore indulti non dicitur renuntiasse alternatiuæ. Et ita fuit tentum die 21. Maii 1551. coram domino Achille in vna Tolletan. beneficio del Rio.

SVMMARIA.

1 *Priuilegii concessio, quam talis habet, quid operetur.*

2 *Priuilegia antiqua non indigent aliqua verificatione.*

3 *Verba narratiua, & enuntiatiua probant in excedentibus centum annos.*

4 *Priuilegia concessa monasterio, & in eo pro tempore degentibus, sunt perpetua.*

5 *Priuilegio renuntiare non possunt præsentes in præiudicium successorum.*

6 *Verba ad perpetuam rei memoriam conueniunt perpetuæ dispositioni.*

DECISIO CCCLXXVIII. seu III.

PRiuilegium concesserunt Martinus Quintus, & Innocentius Octauus exemtionis a decimis, & aliis præstationib. Monasterio de Guadalupa, in cuius exemtionis possessione exsistebat: euenit quod Alexander Sextus concessit Monasterio della Luz omnes exemtiones, & indulgentias, quibus monasterium de Guadalupa vtebatur, & gaudebat, vnde dicebatur Monasterium della Luz posse vti omnibus illis priuilegiis concessis Monasterio de Guadalupa, vt in simili dicunt Doctores de priuile-1 giis † studii Parisien. concessis studio Tolosano. *in l. 1. ff de legat. primo. Abb. in cap fin. nu. 5 & 6. ne cleri. vel monac.* Nec obstat, quod dicebatur monasterium della Luz teneri ad verificationem narratiuæ priuilegiorū concessorum monasterio de Guadalupa, 2 quia priuilegia antiqua non indigent aliqua verificatione. *Innocen. in cap. Abbate. de verborum significatio. Imol. in clemen. literis. col. 3 prope finem. de probat.* Et in excedentibus 3 centum † annos, verba narratiua & enuntiatiua probant, *vt notant omnes in l. cum quis. C. de iur. delib.* Nec obstat si dicatur q. sint temporalia, quia immo sunt perpetua 4 † cum sint concessa monasterio, & in eo [illegible] tempore degentibus, quo casu dixit *Abb. in d. c. cum accessissent. num. 6. de constitut.* q[illegible] nō possunt præsentes priuilegio ren[illegible]

in præiudicium successorum, & quia facta sunt ad perpetuam rei memoriam, quę verba conueniunt perpetuæ dispositioni, *vt p Sarnen. in proœm. reg q. 2.* Quantum vero ad possessiones, & sic quod sit reale, cũ in priuilegio de Guadalupo hoc expresse specificetur, & illud priuilegium sit extensum ad monasterium Deual. sequitur quod illo debet vti. Et ita fuit tentum die 19. Iunii, *1551.* coram. dom. Guidobono, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium per non vsum decem annorum an tollatur.*

DECISIO CCCLXXIX. seu IV.

1 PRiuilegium per nõ vsum decem annorum non † tollitur, si nõ probetur, quod euenerit casus priuilegii, & quod non sit tunc sequutus effectus priuilegii, *vt p omnes in c. cum accessissent. vbi Fel. num. 37. & Dec. ibi. num. 17. ver. prædicta conclusio, de constitutionibus. Ias. in l. falso. post princi. C. de diuer. rescript. Dec. cõsi. 171. nu. 17. Paris. cõs. 25. nu. 105. vol. 1.* Et ita tentũ die 5. Iun. *1551.* in vna Tolleta. fructuũ coram dom Chissanen.

PROBATIO.

SVMMARIVM.

1 *Probatio familiaritatis & commensalitatis quomodo esse debeat.*

DECISIO CCCLXXX. seu I.

PRobatio familiaritatis, & commensalitatis ad effectum, vt legatus possit creare Prothonotarium, secundum eius facultates, non requiritur † ita exacta, sicut quãdo fit ad effectum probationis releuationis, *secundum Sarnen. in reg. de impet. benef. per obitum famil. q. 13. num. 3.* Et ita fuit decisum in caussa Aurieo. parochialis de Cauedo, coram dom. Vestano 9. Martii & *13.* Iunii, *1552.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio plena requiritur, quando quis opponit de malo valore expresso, & quare?*

DECISIO CCCLXXXI. seu II.

1 PRobatio plena requiritur, quando quis dat † de malo valore expresso, cum agatur de probatione fraudis, *arg l. fin. de proba.* Et ita fuit dictum in vna Oxomen. parochialis de Chauallet. coram dom. Vestano *21.* Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio non ita exacta requiritur in mandato de manutenendo, sicut in iudicio recuperandæ.*

DECISIO CCCLXXXII. seu III.

PRobatio non ita exacta, requiritur in mandato de manutenendo † sicut in iudicio recuperandæ possessionis, dixerunt domini in caussa Barchinonẽ. iuris Fabricę coram d. Montisflascon. Lunæ 24. Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio plena quomodo iudicatur.*

DECISIO CCCLXXXIII. seu IV.

PRobatio plena inducitur per vnum testem, † qui deponat de veritate & fama & alium, qui de fama tantũ deponat. Quia 1 sunt duæ semiplenæ probationes, quæ in casibus, in quibus possunt coniungi, faciũt plenam probationem, *secundum Bald. relatũ per Ias. in l. admonendi. num 99. & in repet eiusdem l. num. ducentesimo quinquagesimo septimo. versic. istam conclusionem. not. ff. de iur. iurand.* Et ita tenuerunt domini in caussa Tolleta. prætensi spolii, coram dom. Capisuceo Veneris 29. Aprilis *1552.*

PROCESSVS.

SVMMARIA.

1 *Processus negotii principalis quando non retardetur.*

2 *Solutio facta vni socio de integro debito, soluentem liberat ab alio socio.*

3 *Spolii purgatio facta cum vno socio liberat ab alio.*

DECISIO CCCLXXXIV. seu I.

PRocessus negotii principalis nõ † retar- 1 datur ad instantiam illius, qui opponit de spolio, & illius integrali purgatione, respectu sui interesse, quod prouenit ex eo, qa nominatus fuerat in socium a quodã principali conductore episcopatus Nucerin qui socius principalis fuerat spoliatus possessione dicti episcopatus, ab ipso moderno episcopo, qui noluerat locationem defuncti episcopi ratificare, & qui spolium cũ dicto primo principali conductore purgauerat, antequam episcopus sciret interesse socii nominati. Ideo domini, proponẽte domino Chissanen. de anno 1552. die Veneris *15.* Ian. in vna Nucerina affictus, contra Ioannem Andream, decreuerunt, non adesso considerabile interesse ipsius Ioann. And. ita vt possit impedire quod nõ procedatur in negotio principali, quia solutio, † facta vni ex sociis de integro debito soluentem li- 2 berat ab alio socio. *Bar. in l. ex duobus. in prima quæst. de duob. reis.* Et tanto magis, quia in facto fuit doctũ, quod episcopus pro maiori parte purgauerat spolium, antequam constaret, quod Ioannes esset socius, & haberet interesse in hac caussa, prout in libris decisio. per dominum Chissanen. *fol. 20. qua decis.* die *25.* Martii *1552.* in d. caussa coram eo fuit confirmata, & dictum quod purgatio spolii facta cum vno socio liberat ab alio 3 *per tex. in l. si vnus. ff. de pact.*

3 *Ecclesia probare debet laicum possidere decimas post Concilium Lateranense, alioquin præsumitur ante stante immemorabili, & num. 4.*

4 *Intellectus ad consil. Aymo. in tractat. de antiquitate tempo. parte 3. num. 151. & sequen.*

DECISIO CCCLXXVI. seu I.

1 PRiuilegii, & vim legitimi tituli habet † possessio tanti temporis, cuius non est hominum memoria in contrarium. *l. hoc iure. § ductus aquæ. ff de aqua quoti. & æsti. capit. 1. de præscrip. in 6 Bart. in l. cum de in rem. vers. & in l. acceptam. col. 2. versi. veniamus ad sc. undum passum, de vsur. Alexand. consil. 70. col. 2. vers. si iudicatur. vol. 4. Corne. cons. 268. vol 4.* 2 Et ideo sola † allegatio tituli, cum possessione immemorabili probata sine aliqua alia probatione famæ priuilegii, sufficit pro capacitate, & titulo laici, vt possit decimas percipere, quãdo possedit per tantum temporis spatium, quod nõ est hominum memoria in contrarium, & ita laicus potest se tueri aduersus ecclesiam: quæ si contrarium 3 prætendit, ipsa probare † debet, quod post Concilium Lateranense laicus decimas possederit, alias ex supradictis præsumere- 4 tur, quod † ante Concilium illas habuerit. *secundum Io. And. in c. cum Apostolica. col. pen. versi. Et quaeris quod si non apparet, de his quæ fiunt a prælat. &c. & ibi Anton. de Butr. col. 3. in fin. & seq. vers. quæro. & Imol. colum. 6. in fin. & seq. vers. vlterius quæri potest. Domin. in c. 2. §. sane. circa fi. vers. super dubio. de deci. in 6. Ancha. in d. c. 2. in 11. not. Cuma. consil. 83. & in cap. fin. vers de tempore autem. de consuetud. Castren. consi. 139. col. 2. vers. sed ista decima. vol. 1. Mil. in verb. decima in tanto tempore. Alex. cons. 6. col. fi. vers. pro quo adduco. vol. 1. Barba. consil. 35. col. 5. vers. ex hoc tollitur. vol. 2. Balb. in tractat. præscript. in 1. part. 5. part. principalis.* qui responder ad ea, quæ adduci possent in contrarium, & ita intelligitur † dictum 5 *Aymo. in tract. de antiq. temp. part. 3. num. 151. & seq.* Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. coram domino Decano, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium secundum an tollat primum.*

2 *Priuilegio an censeatur renuntiatum.*

3 *Priuilegio primo vt renuntiatum dicatur, quid operetur.*

DECISIO CCCLXXVII. seu II.

1 PRiuilegium secundum nunquam tollit † primum priuilegium, nisi priuilegia inter se contraria sint. *Anton. de Butr. in ca. 1. in glo. 1. de offic. leg.* Et quando capi potest alia coniectura, quam renuntiationis priui- 2 legii, nunquam censetur † priuilegio renũtiatum, *Idem Butr. in cap. accedentibus. colum. 2. vers. pro prædicta conclude. de priuil.* Et vt primo priuilegio renuntiatum dicatur, requiritur 3 † quod actus gestus sit incompatibilis cum priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit quam renuntiationis. *Alex. cons. 33. col. 3. vers. quinimo. lib. 5. Fel. in ca. cum accessissent. colum. 3. vers. ad hoc facit not. doctr. Anto. de Butr. de constit. & ibi Dec. colum. penult. vers. 5. intelligitur.* Ideo si episcopus residens habebat alternatiuam octo mensium in collatione beneficiorum, & postea habuit indultum ad omnes menses, conferendo vigore indulti non dicitur renuntiasse alternatiuæ. Et ita fuit tentum die 21. Maii 1551. coram domino Achille in vna Tolletan. beneficio del Rio.

SVMMARIA.

1 *Priuilegii concessio, quam talis habet, quid operetur.*

2 *Priuilegia antiqua non indigent aliqua verificatione.*

3 *Verba narratiua, & enuntiatiua probant in excedentibus centum annos.*

4 *Priuilegia concessa monasterio, & in eo pro tempore degentibus, sunt perpetua.*

5 *Priuilegio renuntiare non possunt præsentes in præiudicium successorum.*

6 *Verba ad perpetuam rei memoriam conueniunt perpetuæ dispositioni.*

DECISIO CCCLXXVIII. seu III.

PRiuilegium concesserunt Martinus Quintus, & Innocentius Octauus exẽtionis a decimis, & aliis præstationib. Monasterio de Guadalupa, in cuius exemtionis possessione exsistebat: euenit quod Alexander Sextus concessit Monasterio della Luz omnes exemtiones, & indulgentias, quibus monasterium de Guadalupa vtebatur, & gaudebat, vnde dicebatur Monasterium della Luz posse vti omnibus illis priuilegiis concessis Monasterio de Guadalupa, vt in simili dicunt Doctores de priuile- 1 giis † studii Parisien. concessis studio Tolosano. *in l. 1. ff de legat. primo. Abb. in cap. fin. nu. 5 & 6. ne cleri. vel monac.* Nec obstat, quod dicebatur monasterium della Luz teneri ad verificationem narratiuæ priuilegiorũ concessorum monasterio de Guadalupa, quia priuilegia antiqua non indigent ali- 2 qua verificatione. *Innocen. in cap. Abbate. de verborum significatio. Imol. in clemen. literis. col. 3 prope finem. de probat.* Et in excedentibus 3 centum † annos, verba narratiua & enuntiatiua probant, *vt notant omnes in l. cum quis. C. de iur. delib.* Nec obstat si dicatur q. sint temporalia, quia immo sunt perpetua † cum sint concessa monasterio, & in eo tempore degentibus, quo casu dixit *Abb. in d. c. cum accessissent. num. 6. de constitut.* q[...] nõ possunt præsentes priuilegio ren[...]

in præiudicium successorum, & quia facta sunt ad perpetuam rei memoriam: quę verba conueniunt perpetuæ dispositioni, *vt p Sarnen. in proœm. reg q. 2.* Quantum vero ad possessiones, & sic quod fit reale, cū in priuilegio de Guadalupo hoc expresse specificetur, & illud priuilegium sit extensum ad monasterium Deual. sequitur quod illo debet vti. Et ita fuit tentum die 19. Iunii, *1551.* coram dom. Guidobono, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIVM.

1 Priuilegium per non vsum decem annorum an tollatur.

DECISIO CCCLXXIX. seu IV.

PRiuilegium per nō vsum decem annorum non † tollitur, si nō probetur, quod euenerit casus priuilegii, & quod non sit tunc sequutus effectus priuilegii, *vt p omnes in c. cum accessissent. vbi Fel. num. 37. & Dec. ibi. num. 17. ver. prædicta conclusio, de constitutionibus. Ias. in l falso post princi. C. de diuer. rescript. Dec. cōs. 171. nu. 17. Paris. cōs. 25. nu. 105. vol. 1.* Et ita tentū die 5. Iun. *1551.* in vna Tolleta. fructuū coram dom Chissanen.

PROBATIO.

SVMMARIVM.

1 Probatio familiaritatis & commensalitatis quomodo esse debeat.

DECISIO CCCLXXX. seu I.

PRobatio familiaritatis, & commensalitatis ad effectum, vt legatus possit creare Prothonotarium, secundum eius facultates, non requiritur † ita exacta, sicut quādo fit ad effectum probationis reseruationis, *secundum Sarnen. in reg. de impet. benef. per obitum famil. q. 13. num. 3.* Et ita fuit decisum in caussa Aurien. parochialis de Cauedo, coram dom. Vestano 9. Martii & 13. Iunii. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Probatio plena requiritur, quando quis opponit de malo valore expresso, & quare?

DECISIO CCCLXXXI. seu II.

PRobatio plena requiritur, quando quis dat † de malo valore expresso, cum agatur de probatione fraudis, *arg l. fin. de proba.* Et ita fuit dictum in vna Oxomen. parochialis de Chaualler. coram dom. Vestano 21. Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Probatio non ita exacta requiritur in mandato de manutenendo, sicut in iudicio recuperandæ.

DECISIO CCCLXXXII. seu III.

PRobatio non ita exacta, requiritur in mandato de manutenendo † sicut in iudicio recuperandæ possessionis, dixerunt domini in caussa Barchinonē. iuris Fabricę coram d. Montisflascon. Lunæ 24. Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Probatio plena quomodo iudicatur.

DECISIO CCCLXXXIII. seu IV.

PRobatio plena inducitur per vnum testem, † qui deponat de veritate & fama & alium, qui de fama tantū deponat. Quia sunt duæ semiplenæ probationes, quæ in casibus, in quibus possunt coniungi, faciūt plenam probationem, *secundum Bald. relatū per Ias. in l. admonendi. num 99. & in repet eiusdem l. num. ducentesimo quinquagesimo septimo. versic. istam conclusionem. not. ff. de iur. iurand.* Et ita tenuerunt domini in caussa Tolleta. prætensi spolii, coram dom. Capisucco Veneris 29. Aprilis *1552.*

PROCESSVS.

SVMMARIA.

1 Processus negotii principalis quando non retardetur.

2 Solutio facta vni socio de integro debito, soluentem liberat ab alio socio.

3 Spolii purgatio facta cum vno socio liberat ab alio.

DECISIO CCCLXXXIV. seu I.

PRocessus negotii principalis nō † retardatur ad instantiam illius, qui opponit de spolio, & illius integrali purgatione, respectu sui interesse, quod prouenit ex eo, qa nominatus fuerat in socium a quodā principali conductore episcopatus Nucerim qui socius principalis fuerat spoliatus possessione dicti episcopatus, ab ipso moderno episcopo, qui noluerat locationem defuncti episcopi ratificare, & qui spolium cū dicto primo principali conductore purgauerat, antequam episcopus sciret interesse socii nominati. Ideo domini, proponēte domino Chissanen. de anno 1552. die Veneris 15. Ian. in vna Nucerina affictus, contra Ioannem Andream, decreuerunt, non adesse considerabile interesse ipsius Ioann. And. ita vt possit impedire quod nō procedatur in negotio principali, quia solutio, † facta vni ex sociis de integro debito soluentem liberat ab alio socio. *Bar. in l. ex duobus. in prima quæst. de duob. reis.* Et tanto magis, quia in facto fuit doctū, quod episcopus pro maiori parte purgauerat spolium, antequam constaret, quod Ioannes esset socius, & haberet interesse in hac caussa, prout in libris decisio. per dominum Chissanen. *fol. 20. qua decis.* die 25. Martii *1552.* in d. caussa coram eo fuit confirmata, & dictum quod purgatio spolii facta cum vno socio liberat ab alio *per tex. in l. si vnus. ff. de pact.*

3 *Ecclesia probare debet laicum possidere decimas post Concilium Lateranense, alioquin præsumitur ante stante immemorabili, & num. 4.*
4 *Intellectus ad consil. Aymo. in tractat. de antiquitate tempo. parte 3. num. 151. & sequen.*

DECISIO CCCLXXVI. seu I.

1 PRiuilegii, & vim legitimi tituli habet † possessio tanti temporis, cuius non est hominum memoria in contrarium. *l. hoc iure. § ductus aquæ. ff de aqua quoti. & æsti. capit. 1. de præscrip. in 6 Bart. in l. cum de in rem. vers. & in l. acceptam. col. 2. versi. veniamus ad se. undum passum, de vsur. Alexand. consil. 70. col. 2. vers. si iudicatur. vol. 4. Corne. cons. 268. vol 4.* 2 Et ideo sola † allegatio tituli, cum possessione immemorabili probata sine aliqua alia probatione famæ priuilegii, sufficit pro capacitate, & titulo laici, vt possit decimas percipere, quãdo possedit per tantum temporis spatium, quod nõ est hominum memoria in contrarium, & ita laicus potest se tueri aduersus ecclesiam: quæ si contrarium 3 prætendit, ipsa probare † debet, quod post Concilium Lateranense laicus decimas 4 possederit, alias ex supradictis præsumeretur, quod † ante Concilium illas habuerit. *secundum Io. And. in c. cum Apostolica. col. pen. versi. Et quærit quod si non apparet, de his quæ fiunt a prælat. &c. & ibi Anton. de Butr. col. 3. in fin. & seq. vers. quæro. & Imol. colum. 6. in fin. & seq. vers. vlterius quæri potest. Domin. in c. 2. §. sane. circa fi. vers. super dubio. de deci. in 6. Ancha. in d. c. 2. in 11. not. Cuma. consil. 83. & in cap. fin. vers de tempore autem. de consuetud. Castren. consi. 139. col. 2. vers. sed ista decima. vol. 1. Mil. in verb. decima in tanto tempore. Alex. cons. 6. col fi. vers. pro quo adduco. vol. 1. Barba. consil. 35. col. 5. vers. ex hoc tollitur. vol. 2. Balb. in tractat. præscrips. in 1. part. 5. part. principalis.* qui respondet ad ea, quæ adduci possent in contrarium, & ita intelligitur † dictum 5 *Aymo. in tract. de antiq. temp. part. 3. num. 151. & seq.* Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. coram domino Decano, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium secundum an tollat primum.*
2 *Priuilegio an censeatur renuntiatum.*
3 *Priuilegio primo vt renuntiatum dicatur, quid operetur.*

DECISIO CCCLXXVII. seu II.

1 PRiuilegium secundum nunquam tollit † primum priuilegium, nisi priuilegia inter se contraria sint. *Anton. de Butr. in ca. 1. in glo. 1. de offic. leg.* Et quando capi potest alia coniectura, quam renuntiationis priui- 2 legii, nunquam censetur † priuilegio renũtiatum. *Idem Butr. in cap. accedentibus. colum. 2. vers. pro prædicta conclude. de priuil.* Et vt primo priuilegio renuntiatum dicatur, requiritur † quod actus gestus sit incompatibilis cum 3 priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit quam renuntiationis. *Alex. cons. 33. col. 3. vers. quinimo. lib. 5. Fel. in ca. cum accessissent. colum. 3. vers. ad hoc facit not. doctr. Anto. de Butr. de constit. & ibi Dec. colum. penult. vers. 5. intelligitur.* Ideo si episcopus residens habebat alternatiuam octo mensium in collatione beneficiorum, & postea habuit indultum ad omnes menses, conferendo vigore indulti non dicitur renuntiasse alternatiuæ. Et ita fuit tentum die 21. Maii 1550. coram domino Achille in vna Tolletan. beneficio del Rio.

SVMMARIA.

1 *Priuilegii concessio, quam talis habet, quid operetur.*
2 *Priuilegia antiqua non indigent aliqua verificatione.*
3 *Verba narratiua, & enuntiatiua probant in excedentibus centum annos.*
4 *Priuilegia concessa monasterio, & in eo pro tempore degentibus, sunt perpetua.*
5 *Priuilegio renuntiare non possunt præsentes in præiudicium successorum.*
6 *Verba ad perpetuam rei memoriam conueniunt perpetuæ dispositioni.*

DECISIO CCCLXXVIII. seu III.

PRiuilegium concesserunt Martinus Quintus, & Innocentius Octauus exemtionis a decimis, & aliis præstationib. Monasterio de Guadalupa, in cuius exemtionis possessione exsistebat: euenit quod Alexander Sextus concessit Monasterio della Luz omnes exemtiones, & indulgentias, quibus monasterium de Guadalupa vtebatur, & gaudebat, vnde dicebatur Monasterium della Luz posse vti omnibus illis priuilegiis concessis Monasterio de Guadalupa, vt in simili dicunt Doctores de priuile- 1 giis † studii Parisien. concessis studio Tolosano. *in l. 1. ff de legat. primo. Abb. in cap fin. nu. 5 & 6. ne cleri. vel monac.* Nec obstat, quod dicebatur monasterium della Luz teneri ad verificationem narratiuæ priuilegiorũ concessorum monasterio de Guadalupa, quia priuilegia antiqua non indigent ali- 2 qua verificatione. *Innocen. in cap. Abbate. de verborum significatio. Imol. in clemen. literis. col. 3 prope finem. de probat.* Et in excedentibus 3 centum † annos, verba narratiua & enuntiatiua probant, *vt notant omnes in l. cum quis. C. de iur. delib.* Nec obstat si dicatur q. sint temporalia, quia immo sunt perpetua † cum sint concessa monasterio, & in eo pro tempore degentibus, quo casu dixit *Abb. in d. c. cum accessissent. num. 6. de constitut.* q[illegible] nõ possunt præsentes priuilegio ren[illegible]

in præiudicium successorum, & quia facta sunt ad perpetuam rei memoriamque verba conueniunt perpetuæ dispositioni, *vt p Sarnen. in proœm. reg q. 2.* Quantum vero ad possessiones, & sic quod sit reale, cũ in priuilegio de Guadalupo hoc expresse specificetur, & illud priuilegium sit extensum ad monasterium Deual. sequitur quod illo debet vti. Et ita fuit tentum die 19. Iunii, 1551. coram dom. Guidobono, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIVM.

1 Priuilegium per non vsum decem annorum an tollatur.

DECISIO CCCLXXIX. seu IV.

1 PRiuilegium per nõ vsum decem annorum non † tollitur, si nõ probetur, quod euenerit casus priuilegii, & quod non sit tunc sequutus effectus priuilegii, *vt p omnes in c. cum accessissent. vbi Fel. num. 37. & Dec. ibi. num. 17. ver. prædicta conclusio, de constitutionibus. Ias. in l. falso. post princi. C. de diuer. rescript. Dec. cõs. 171. nu. 17. Paris. cõs. 25. nu. 105. vol. 1.* Et ita tentũ die 5. Iun. 1551. in vna Tolleta. fructuũ coram dom Chissanen.

PROBATIO.

SVMMARIVM.

1 Probatio familiaritatis & commensalitatis quomodo esse debeat.

DECISIO CCCLXXX. seu I.

PRobatio familiaritatis, & commensalitatis ad effectum, vt legatus possit creare Prothonotarium, secundum eius facultates, non requiritur † ita exacta, sicut quãdo fit ad effectum probationis reseruationis, *secundum Sarnen. in reg. de impet. benef. per obitum famil. q. 13. num. 3.* Et ita fuit decisum in caussa Aurien. parochialis de Cauedo, coram dom. Vestano 9. Martii & 13. Iunii, 1552.

SVMMARIVM.

1 Probatio plena requiritur, quando quis opponit de malo valore expresso, & quare?

DECISIO CCCLXXXI. seu II.

1 PRobatio plena requiritur, quando quis dat † de malo valore expresso, cum agatur de probatione fraudis, *arg l. fin. de proba.* Et ita fuit dictum in vna Oxomen. parochialis de Chauallet. coram dom. Vestano 21. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 Probatio non ita exacta requiritur in mandato de manutenendo, sicut in iudicio recuperandæ.

DECISIO CCCLXXXII. seu III.

PRobatio non ita exacta, requiritur in mandato de manutenendo † sicut in iudicio recuperandæ possessionis, dixerunt domini in caussa Barchinonẽ. iuris Fabricæ coram d. Montisflascon. Lunæ 24. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 Probatio plena quomodo inducatur.

DECISIO CCCLXXXIII. seu IV.

PRobatio plena inducitur per vnum testem, † qui deponat de veritate & fama & alium, qui de fama tantũ deponat. Quia 1 sunt duæ semiplenæ probationes, quæ in casibus, in quibus possunt coniungi, faciũt plenam probationem, *secundum Bald relatũ per Ias. in l. admonendi. num 99. & in repet eiusdem l. num. ducentesimo quinquagesimo septimo. versic. istam conclusionem. not. ff. de iur. iurand.* Et ita tenuerunt domini in caussa Tolleta. prætensi spolii, coram dom. Capisucco Veneris 29. Aprilis 1552.

PROCESSVS.

SVMMARIA.

1 Processus negotii principalis quando non retardetur.

2 Solutio facta vni socio de integro debito, soluentem liberat ab alio socio.

3 Spolii purgatio facta cum vno socio liberat ab alio.

DECISIO CCCLXXXIV. seu I.

PRocessus negotii principalis nõ † retardatur ad instantiam illius, qui opponit 1 de spolio, & illius integrali purgatione, respectu sui interesse, quod prouenit ex eo, qa nominatus fuerat in socium a quodã principali conductore episcopatus Nucerim qui socius principalis fuerat spoliatus possessione dicti episcopatus, ab ipso moderno episcopo, qui noluerat locationem defuncti episcopi ratificare, & qui spolium cũ dicto primo principali conductore purgauerat, antequam episcopus sciret interesse socii nominati. Ideo domini, proponẽte domino Chissanen. de anno 1552. die Veneris 15. Ian. in vna Nucerina affictus, contra Ioannem Andream, decreuerunt, non adesse considerabile interesse ipsius Ioann. And. ita vt possit impedire quod nõ procedatur in negotio principali, quia solutio, † facta vni ex sociis de integro debito soluentem liberat ab alio socio. *Bar. in l. ex duobus. in prima quæst. de duob. reis.* Et tanto magis, quia in facto fuit doctũ, quod episcopus pro maiori parte purgauerat spolium, antequam constaret, quod Ioannes esset socius, & haberet interesse in hac caussa, prout in libris decisio. per dominum Chissanen. *fol. 20. qua decis.* die 25. Martii 1552. in d. caussa coram eo fuit confirmata, & dictum quod purgatio spolii facta cum vno socio liberat ab alio 3 *per tex. in l. si vnus. ff. de pact.*

3 *Ecclesia probare debet laicum possidere decimas post Concilium Lateranense, alioquin præsumitur ante stante immemorabili, & num. 4.*

4 *Intellectus ad consil. Aymo. in tractat. de antiquitate tempo. parte 3. num. 151. & sequen.*

DECISIO CCCLXXVI. seu I.

1 PRiuilegii, & vim legitimi tituli habet † possessio tanti temporis, cuius non est hominum memoria in contrarium. *l. hoc iure. § ductus aquæ. ff de aqua quoti. & æsti. capit. 1. de præscrip. in 6 Bart. in l. cum de in rem. vers. & in l. acceptam. col. 2. versi. veniamus ad sc. undum passum, de usur. Alexand. consil. 70. col. 2. vers. si indicatur. vol. 4. Corne. cons. 268. vol 4.* 2 Et ideo sola † allegatio tituli, cum possessione immemorabili probata sine aliqua alia probatione famæ priuilegii, sufficit pro capacitate, & titulo laici, vt possit decimas percipere, quãdo possedit per tantum temporis spatium, quod nõ est hominum memoria in contrarium, & ita laicus potest se tueri aduersus ecclesiam: quæ si contrarium 3 prætendit, ipsa probare † debet, quod post Concilium Lateranense laicus decimas 4 possederit, alias ex supradictis præsumeretur, quod † ante Concilium illas habuerit. *secundum Io. And. in c. cum Apostolica. col. pen. versi. Et quæris quod si non apparet, de his quæ fiunt a prælat. &c. & ibi Anton. de Butr. col. 3. in fin. & seq. vers. quæro. & Imol. colum. 6. in fin. & seq. vers. vlterius quæri potest. Domin. in c. 2. §. sane. circa fi. vers. super dubio. de deci. in 6. Ancha. in d. c. 2. in 11. not. Cumia. consil. 83. & in cap. fin. vers. de tempore autem. de consuetud. Castren. consi. 139. col. 2. vers. sed ista decima. vol. 1. Mil. in verb. decima in tanto tempore. Alex. cons. 6. col. fi. vers. præqua adduco. vol. 1. Barba. consil. 35. col. 5. vers. ex hoc tollitur. vol. 2. Balb. in tractat. præscript. in 1. part. 5. part. principalis.* qui respondet ad ea, quæ adduci possent in contrarium, & ita intelligitur † dictum 5 *Aymo. in tract. de antiq. temp. part. 3. num. 151. & seq.* Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. coram domino Decano, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium secundum an tollat primum.*

2 *Priuilegio an censeatur renuntiatum.*

3 *Priuilegio primo vt renuntiatum dicatur, quid operetur.*

DECISIO CCCLXXVII. seu II.

1 PRiuilegium secundum nunquam tollit † primum priuilegium, nisi priuilegia inter se contraria sint. *Anton. de Butr. in ca. 1. in glo. 1. de offic. leg.* Et quando capi potest alia coniectura, quam renuntiationis priui-2 legii, nunquam censetur † priuilegio renũtiatum. *Idem Butr. in cap. accedentibus. colum. 2. vers. pro prædicta conclude. de priuil.* Et vt primo priuilegio renuntiatum dicatur, requiritur † quod actus gestus sit incompatibilis cum 3 priuilegio, nec in eo aliqua coniectura capi possit quam renuntiationis. *Alex. cons. 33. col. 3. vers. quinimo. lib. 5. Fel. in ca. cum accessissent. colum. 3. vers. ad hoc facit not. doctr. Anto. de Butr. de constit. & ibi Dec. colum. penult. vers. 5. intelligitur.* Ideo si episcopus residens habebat alternatiuam octo mensium in collatione beneficiorum, & postea habuit indultum ad omnes menses, conferendo vigore indulti non dicitur renuntiasse alternatiuæ. Et ita fuit tentum die 21. Maii 1551. coram domino Achille in vna Tolletan. beneficio del Rio.

SVMMARIA.

1 *Priuilegii concessio, quam talis habet, quid operetur.*

2 *Priuilegia antiqua non indigent aliqua verificatione.*

3 *Verba narratiua, & enuntiatiua probant in excedentibus centum annos.*

4 *Priuilegia concessa monasterio, & in eo pro tempore degentibus, sunt perpetua.*

5 *Priuilegio renuntiare non possunt præsentes in præiudicium successorum.*

6 *Verba ad perpetuam rei memoriam conueniunt perpetuæ dispositioni.*

DECISIO CCCLXXVIII. seu III.

PRiuilegium concesserunt Martinus Quintus, & Innocentius Octauus exẽtionis a decimis, & aliis præstationib. Monasterio de Guadalupa, in cuius exemtionis possessione exsistebat: euenit quod Alexander Sextus concessit Monasterio della Luz omnes exemtiones, & indulgentias, quibus monasterium de Guadalupa vtebatur, & gaudebat, vnde dicebatur Monasterium della Luz posse vti omnibus illis priuilegiis concessis Monasterio de Guadalupa, vt in simili dicunt Doctores de priuile-1 giis † studii Parisien. concessis studio Tolosano. *in l. 1. ff de legat. primo. Abb. in cap fin. nu. 5 & 6. ne cleri. vel monac.* Nec obstat, quod dicebatur monasterium della Luz teneri ad verificationem narratiuæ priuilegiorũ concessorum monasterio de Guadalupa, quia priuilegia antiqua non indigent ali-2 qua verificatione. *Innocen. in cap. Abbate. de verborum significatio. Imol. in clemen. literis. col. 3 prope finem. de probat.* Et in excedentibus centum † annos, verba narratiua & enun-3 tiatiua probant, *vt notant omnes in l. cum quis. C. de iur. delib.* Nec obstat si dicatur q. sint temporalia, quia immo sunt perpetua, † cum sint concessa monasterio, & in eo p[ro] tempore degentibus, quo casu dixit *Abb. in d. c. cum accessissent. num. 6. de constitut.* q[uod] nõ possunt præsentes priuilegio ren[unciare in] [præiudicium successorum]

in præiudicium successorum, & quia facta sunt ad perpetuam rei memoriam, quæ verba conueniunt perpetuæ dispositioni, *vt p Sarnen. in proœm. reg q. 2.* Quantum vero ad possessiones, & sic quod sit reale, cũ in priuilegio de Guadalupo hoc expresse specificetur, & illud priuilegium sit extensum ad monasterium Deual. sequitur quod illo debet vti. Et ita fuit tentum die 19. iunii, *1551.* coram dom. Guidobono, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIVM.

1 Priuilegium per non vsum decem annorum an tollatur.

DECISIO CCCLXXIX. seu IV.

Priuilegium per nõ vsum decem annorum non † tollitur, si nõ probetur, quod eueocrit casus priuilegii, & quod non sit tunc sequutus effectus priuilegii, *vt pomnes in c. cum accessissent. vbi Fel. num. 37. & Dec. ibi. num. 17. ver. prædicta conclusio, de constitutionibus. Ias. in l. falso post princi. C. de diuer. rescript. Dec. cõs. 171. nu. 17. Paris. cõs. 25. nu. 105. vol. 1.* Et ita tentũ die 5. Iun. *1551.* in vna Tolleta. fructuũ coram dom Chissanen.

PROBATIO.

SVMMARIVM.

1 Probatio familiaritatis & commensalitatis quomodo esse debeat.

DECISIO CCCLXXX. seu I.

Probatio familiaritatis, & commensalitatis ad effectum, vt legatus possit creare Prothonotarium, secundum eius facultates, non requiritur † ita exacta, sicut quãdo fit ad effectum probationis reseruationis, *secundum Sarnen. in reg. de impet. benef. per obitum famil. q. 13. num. 3.* Et ita fuit decisum in caussa Autien. parochialis de Cauedo, coram dom. Vestano 9. Martii & *13.* Iunii, *1552.*

SVMMARIVM.

1 Probatio plena requiritur, quando quis opponit de malo valore expresso, & quare?

DECISIO CCCLXXXI. seu II.

Probatio plena requiritur, quando quis dat † de malo valore expresso, cum agatur de probatione fraudis, *arg l. fin. de proba.* Et ita fuit dictum in vna Oxomen. parochialis de Chaualler. coram dom. Vestano *21.* Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Probatio non ita exacta requiritur in mandato de manutenendo, sicut in iudicio recuperandæ.

DECISIO CCCLXXXII. seu III.

Probatio non ita exacta, requiritur in mandato de manutenendo † sicut in iudicio recuperandæ possessionis, dixerunt domini in caussa Barchinonẽ. iuris Fabricæ coram d. Montisflascon. Lunæ 24. Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Probatio plena quomodo iudicatur.

DECISIO CCCLXXXIII. seu IV.

Probatio plena inducitur per vnum testem, † qui deponat de veritate & fama & alium, qui de fama tantũ deponat. Quia sunt duæ semiplenæ probationes, quæ in casibus, in quibus possunt coniungi, faciũt plenam probationem, *secundum Bald relatũ per Ias. in l. admonendi. num 99. & in repet eiusdem l. num. ducentesimo quinquagesimo septimo. versic. istam conclusionem. not. ff. de iur. iurand.* Et ita tenuerunt domini in caussa Tolleta. prætensi spolii, coram dom. Capisucco Veneris 29. Aprilis *1552.*

PROCESSVS.

SVMMARIA.

1 Processus negotii principalis quando non retardetur.

2 Solutio facta vni socio de integro debito, soluentem liberat ab alio socio.

3 Spolii purgatio facta cum vno socio liberat ab alio.

DECISIO CCCLXXXIV. seu I.

Processus negotii principalis nõ † retardatur ad instantiam illius, qui opponit de spolio, & illius integrali purgatione, respectu sui interesse, quod prouenit ex eo, qa nominatus fuerat in socium a quodã principali conductore episcopatus Nucerim qui socius principalis fuerat spoliatus possessione dicti episcopatus, ab ipso moderno episcopo, qui noluerat locationem defuncti episcopi ratificare, & qui spolium cũ dicto primo principali conductore purgauerat, antequam episcopus sciret interesse socii nominati. Ideo domini, proponẽte domino Chissanen. de anno 1552. die Veneris *15.* Ian. in vna Nucerina affictus, contra Ioannem Andream, decreuerunt, non adesse considerabile interesse ipsius Ioann. And. ita vt possit impedire quod nõ procedatur in negotio principali, quia solutio, † facta vni ex sociis de integro debito soluentem liberat ab alio socio. *Bar. in l. ex duobus. in prima quæst. de duob. reis.* Et tanto magis, quia in facto fuit doctũ, quod episcopus pro maiori parte purgauerat spolium, antequam constaret, quod Ioannes esset socius, & haberet interesse in hac caussa, prout in libris decisio. per dominum Chissanen. *fol. 20. qua de eis. die 25.* Martii *1552.* in d. caussa coram eo fuit confirmata, & dictum quod purgatio spolii facta cum vno socio liberat ab alio † *per tex. in l. si vnus. ff. de pact.*

in præiudicium successorum, & quia facta sunt ad perpetuam rei memoriam; quę verba conueniunt perpetuæ dispositioni, *vt p Sarnen. in proœm. reg q. 2.* Quantum vero ad possessiones, & sic quod sit reale, cū in priuilegio de Guadalupo hoc expresse specificetur, & illud priuilegium sit extensum ad monasterium Deual. sequitur quod illo debet vti. Et ita fuit tentum die 19. Iunii, 1551. coram dom. Guidobono, in vna Ispalen. decimarum.

SVMMARIVM.

1 Priuilegium per non vsum decem annorum an tollatur.

DECISIO CCCLXXIX. seu IV.

PRiuilegium per nō vsum decem annorum non † tollitur, si nō probetur, quod euenerit casus priuilegii, & quod non sit tunc sequutus effectus priuilegii, *vt p omnes in c. cum accessissent. vbi Fel. num. 37. & Dec. ibi. num. 17. ver. prædicta conclusio, de constitutionibus. Ias. in l. falso. post princi. C. de diuer. rescript. Dec. cōs. 171. nu. 17. Parif. cōs. 25. nu. 105. vol. 1.* Et ita tentū die 5. Iun. 1551. in vna Tolleta. fructuū coram dom Chissanen.

PROBATIO.

SVMMARIVM.

1 Probatio familiaritatis & commensalitatis quomodo esse debeat.

DECISIO CCCLXXX. seu I.

PRobatio familiaritatis, & commensalitatis ad effectum, vt legatus possit creare Prothonotarium, secundum eius facultates, non requiritur † ita exacta, sicut quādo fit ad effectum probationis releuationis. *secundum Sarnen. in reg. de impet. benef. per obitum famil. q. 13. num. 3.* Et ita fuit decisum in caussa Aurien. parochialis de Cauedo, coram dom. Vestano 9. Martii & 13. Iunii. 1552.

SVMMARIVM.

1 Probatio plena requiritur, quando quis opponit de malo valore expresso, & quare?

DECISIO CCCLXXXI. seu II.

PRobatio plena requiritur, quando quis dat † de malo valore expresso, cum agatur de probatione fraudis, *arg. l. fin. de proba.* Et ita fuit dictum in vna Oxomen. parochialis de Chauallet. coram dom. Vestano 21. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 Probatio non ita exacta requiritur in mandato de manutenendo, sicut in iudicio recuperandæ.

DECISIO CCCLXXXII. seu III.

PRobatio non ita exacta, requiritur in mandato de manutenendo † sicut in iudicio recuperandæ possessionis, dixerunt domini in caussa Barchinonē. iuris Fabricę coram d. Montisflascon. Lunæ 24. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 Probatio plena quomodo indicatur.

DECISIO CCCLXXXIII. seu IV.

PRobatio plena inducitur per vnum testem, † qui deponat de veritate & fama & alium, qui de fama tantū deponat. Quia sunt duæ semiplenæ probationes, quæ in casibus, in quibus possunt coniungi, faciūt plenam probationem, *secundum Bald. relatū per Ias. in l. admonendi. num 99. & in repet eiusdem l. num. ducentesimo quinquagesimo septimo. versic. istam conclusionem. not. ff. de iur. iurand.* Et ita tenuerunt domini in caussa Tolleta. prætensi spolii, coram dom. Capisucco Veneris 29. Aprilis 1552.

PROCESSVS.

SVMMARIA.

1 Processus negotii principalis quando non retardetur.

2 Solutio facta vni socio de integro debito, soluentem liberat ab alto socio.

3 Spolii purgatio facta cum vno socio liberat ab alio.

DECISIO CCCLXXXIV. seu I.

PRocessus negotii principalis nō † retardatur ad instantiam illius, qui opponit de spolio, & illius integrali purgatione, respectu sui interesse, quod prouenit ex eo, qa nominatus fuerat in socium a quodā principali conductore episcopatus Nucetim qui socius principalis fuerat spoliatus possessione dicti episcopatus, ab ipso moderno episcopo, qui noluerat locationem defuncti episcopi ratificare, & qui spoliū cū dicto primo principali conductore purgauerat, antequam episcopus sciret interesse socii nominati. Ideo domini, proponēte domino Chissanen. de anno 1552. die Veneris 15. Ian. in vna Nucetina affictus, contra Ioannem Andream, decreuerunt, non adesse considerabile interesse ipsius Ioann. And. ita vt possit impedire quod nō procedatur in negotio principali, quia solutio, † facta vni ex sociis de integro debito soluentem liberat ab alio socio. *Bar. in l. ex duobus. in prima quæst. de duob. reis.* Et tanto magis, quia in facto fuit doctū, quod episcopus pro maiori parte purgauerat spolium, antequam constaret, quod Ioannes esset socius, & haberet interesse in hac caussa, prout in libris decisio. per dominum Chissanen. *fol. 20. qua decis.* die 25. Martii 1552. in d. caussa coram eo fuit confirmata, & dictum quod purgatio spolii facta cum vno socio liberat ab alio *per tex. in l. si vnus. ff. de pact.*

SVMMARIVM.

1 *Processus negotii principalis quando retardetur.*

DECISIO CCCLXXXV. seu II.

PRocessus negotii principalis retardatur 1 † quando ille, qui in negotio principali vult procedere, est condemnatus ad soluendum alimenta, & litis expensas parti, & non soluit. Ideo donec soluat, supersedendum est in ipso negotio principali. Et ita fuit tentum in vna Romana status, & alimentorũ, die 28. Martii 1552. coram do. Chissanen.

SVMMARIVM.

1 *Conseruatorum vrbis priuilegium, quod durãte officio non possint conuenire, nec conueniri, quomodo intelligatur de iure, & quomodo de æquitate. num. 2.*

DECISIO CCCLXXXVI. seu III.

PRocedere in caussa volebat A. contra procuratorem Ioannis dominum litis effectum, quia Ioannes replicabat, quod nõ poterat per A. procedi, quia ipse Ioannes erat conseruator Vrbis, & conseruator, durante eius officio, nõ potest conuenire nec conueniri, dubitabatur nunquid procedi possit? Domini dixerunt, quod ex vrbanitate procedendum non esset: sed ego fui in 1 voto, quod deberet procedi, quia illud priuilegium (si quod priuilegium adest) quod conseruator non posset conuenire nec cõueniri, durante officio, respicit litis initiũ, & ideo non se extẽdit ad caussas iam commissas vel iam inceptas, sed domini volue- 2 runt, † quod ex prædicta ratione non procederetur die 18. Ian. 1553. coram do. Decano in vna Roma. nullitatis exsecutionis.

SVMMARIVM.

1 *Processus dicitur nullus, si est factus cum tutore, qui non confecit inuentarium.*

DECISIO CCCLXXXVII. seu IV.

1 PRocessus factus cum tutore, qui non cõfecit inuentarium, est † nullus, per dictũ. *Spec. in titul. de senten. §. iuxta. vers. itẽ est nulla ratione litigatorum. & per Barto in l. si tutor. not. primo. C. in quibus caussis in integrum restitut. nõ est necessa. & Boerius decis. 53.* Ita fuit tentum in vna Anconitana fideicommissi, coram dom. Vestano 25. Maii 1552. & vide infra in verbo tutor.

SVMMARIA.

1 *Processus factus ab excommunicato tam coram Ordinario quam Auditore Rotæ an sit nullus. & num. 2.*

3 *Auditores Rotæ habent ordinariam iurisdictionem in cognoscendo, sed delegatam in sententiando.*

DECISIO CCCLXXXVIII. seu V.

1 PRocessus factus ab excommunicato † tã corãm Ordinario quam corã Auditore Rotæ parte opponente, est nullus, *Rot. deci. 594. in ant.* Sed si pars non opponit, valet processus coram Ordinario, & sententia, sed 2 coram Auditore vsque ad sententiam tantum valet, sed sententia nõ erit bona. Et ea est ratio, quia Auditores Rotæ habent ordinariam in † cognoscendo, delegatam autem iurisdictionem in sententiando. 3 *Rota decis. 13. de offic. delegat. alias 362. & 6. de iudic. alias 275. in nou.* Et ita fuit tentum in caussa Farfen. Abbatiæ coram dom. Guidobono 9. Decemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Processus per contradictas, quando detur aduersus appellatum.*

2 *Certus, amplius certiorari non debet.*

DECISIO CCCLXXXIX. seu VI.

PRocessus pet cõtradictas datur † aduersus appellatum ipso vel eius procuratore præsente, quando appellatio interposita fuit, licet amplius ei non fuerit intimatum, *secundum gloss. in verb. interposita. in clement. caussam. in princ. de elect. vbi Card. colum 3. nu. 7. vers. 14. quaero.* Et ratio est, quia certus † 2 amplius certiorari non debet. Et ita fuit decisum in caussa Calaguritan. portionis Veneris 18. Martii 1552. coram dom. Didaco Deza.

SVMMARIA.

1 *Processus factus per iudicem & notarium, qui ex iustis caussis fuerant recusati suspecti, & ab eis per recusantes appellatum, dicitur nullus.*

2 *Recusari potest regulariter vt suspectus ille, qui potest partem grauare in examinando testes, vel extrahendo iura.*

DECISIO CCCXC. seu VII.

PRocessus factus coram iudice, & notario, qui ex iustis caussis fuerant recusati, vt suspecti, & ab eis per recusantes appellatum, est † nullus secundum doctrinam Abb. 1 *in cap. super quæstione. nu. 5. de offic. deleg.* Quia regula est, quod vbicunque aliquis potest grauare † partem in examinando testes, vel 2 extrahendo iura in illis, potest recusari vt suspectus, prout *Abb. infert in d. c. super quæstione.* Et ita semper practicatur in Rota, prout fuit tentum in vna Burgen. iuris votandi, coram domino Deza Veneris 4. Nouembris 1552. Et ita fuit decisum in vna Mellenitan. iurisdictionis, coram Accorãbono 7. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Processus, factus coram iudice compulsore recusato ex superuenienti caussa allegata, quæ si esset probata foret legitima, reputatur nullus.*

2 *Iudex an possit postea recusari ex noua caussa, licet in principio fuerit in eo consensum, & num. 3.*

Deci.

Decisio CCCXCI. seu VIII.

PRocessus factus coram iudice compulsore recusato, ex super veniente caussa allegata, quæ si esset probata foret legitima, reputatus est † nullus. *Bald. in c. sup quæstion. col. 1. vers. pone quod notarius. de offi. deleg. Franc. in c. cum speciali. col. 6. vers. 2. dubitatur. de appell. Alex. consil. 104. col. 1. vol. 5.* Nec obstat, quod iudex † non possit recusari, quando partes a principio in illo consenserunt. *secundum Fel. in ca. inter monasterium. num. 8. de re iud.* quia satis est, quod caussa de nouo ad partis notitiã superuenerit, quia iudex, in quem fuit consensum, recusati † potest etiam post litem contestatam. *c. insinuante. de offic. delega.* Et ita fuit decisum in caussa Burgen. iuris votandi, coram dom. Dezã 21. Nouemb. 1552. & alias idem fuit decisum in vna Mellinetan. iurisdictionis, corã do. Accorambono 7. Nouem. 1552.

SVMMARIA.

1 *Processus factus per procuratorem nulliter constitutum, est nullus, quamuis ille potuerit agere tanquam coniunctus.*

2 *Quod potui nolui, quod volui adimplere nequii.*

Decisio CCCXCII. seu IX.

PRocessus factus per procuratorem nulliter constitutum, qui tamen per eundẽ poterat agitari, vti per coniunctum, est † nullus, *secundum Roma. consi. 446. vers. quamobrem. & cons. 496.* per vulgatam regulam, quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui. *Ias. in l. exigendi colum. 3. vers. 6. fallit. C. de procurato. Cassad. decis. 7. num. 5. de appella.* Et ita fuit tentum in caussa Romana status, & alimentorum, coram dom. Capisucco, 12. Decemb. 1552.

PROCVRATOR.

SVMMARIVM.

1 *Procurator quando admittatur ad caussas nondum ortas, & futuras.*

Decisio CCCXCIII. seu I.

PRocurator habens mandatum generale in omnibus, & singulis caussis contra quascunque personas, & coram quibuscũque iudicibus, admittitur † etiam ad caussas nondum ortas, & futuras. *Rot. decis. 413 in no.* Et ita fuit tentum in vna Placen. parochialis de Valicerde, coram do. Chissanen. die 2. Maii 1552. Et propterea fuit dictum, quod sententia R. dom. Augustini data in huiusmodi caussa nulla non sit, defectu mandati per prædicta.

SVMMARIA.

1 *Procurator constituitur per epistolam, vel per nuntium.*

2 *Excommunicatus legitime qui dicatur.*

3 *Titulum ostendere quis non tenetur, quando eiusdem tituli canonizatio non petitur.*

Decisio CCCXCIV. seu II.

PRocurator constituitur per † epistolam 1 vel per nuntium, & ille qui dicit recepisse mandatum alicuius, & literas, & postmodum administrauit, tenetur actione mandati, vel negotiorum gestorum, qui monitus, coram Auditore Cam. vt sub pœna excommunicationis reddat computa, si non comparet, vel comparet, sed differt dare computa, bene dicitur excommunicatus † 2 a dicto Auditore, etiam quod conueniatur ratione fructuum beneficii, & non doceatur de titulo, nam illum quis non † tenetur 3 ostendere, quando dicti tituli canonizatio non petitur. Et ita fuit tentum in vna Mirandem. fructuum Vicariæ, inter Vincentiũ Caroccium ex vna, & Gasparem Vilellam ex altera, coram R. dom. Chissanen. die 9. Maii 1552.

SVMMARIVM

1 *Procuratorum plurium quando vnus duntaxat mandatum acceptauit, & produxit, qui postea ab vrbe discessit, facit vt valeret sententia per contradictas obtenta ab actore.*

Decisio CCCXCV. seu III.

PRocuratores constituti, qui omnes non acceptarunt onus procurationis, sed vnus ex illis duntaxat acceptauit dictũ mandatum, illudque produxit qui postmodum ab vrbe sine aliqua protestatione discessit, neque † citandi neque monendi sunt, & 1 sententia lata per contradictas ad fauorem actoris valida est, & ita seruat Rota. *Aegid. decis. 681* Itaque fuit tentum die 17. Octob. 1552. coram do. Reomano, in caussa Toletan. de Aluin.

SVMMARIVM.

1 *Consensus valide præstitus, quando dicatur per procuratorem ad resignandum constitutum, qui supplicationem porrexit ad signandum ante mutatam voluntatem constituentis.*

Decisio CCCXCVI. seu IV.

PRocurator constitutus ad resignandum beneficium, si porrexit supplicationem ad signandum, ante mutatam voluntatem constituẽtis sibi intimatam, potest & tenetur præstare consensum post mortem constituentis, & erit valide † præstitus, licet pro 1 baretur constituentem ante eius mortem mutasse voluntatem; ex eo quia non fuit illa voluntas mutata, intimata dicto procuratori, *per clem. 1. de renun.* Et ita fuit pro maiori parte decisum in caussa Senogalię. de Villa Castin, 27. Maii & 27. Iun. corã do. Vestan. vide quę sup. latius dixi in verb. intimatio.

SVMMARIA.

1 *Procurator constitutus a patrono ad præsentandũ, nõ potest eundẽ patronũ constituentẽ præsentare.*

2 *Patronus non potest seipsum præsentare.*

DECISIO CCCXCVII. seu V.

1 PRocurator cōſtitutus a patrono ad præſentandum, non † poteſt eundem patronum conſtituentem præſentare. *Cardin. in c. ex inſinuatione. de iur. patronat. verſ. 2. quæro. Lamb. de iur. patro. in 9. art. 8 q princip. prima part. 2. lib. car 237.* Et ratio eſt, quia patronus
2 † non poteſt ſe ipſum præſentare. *iuxta text. in c. per veſtras. de iur. patro. & facit vulg. l. ita coram. §. ſi Decuriones. ff. quod cum eo.* idem etiam determinat *Bal. in addit. ad Spec. in rubr. de iur pat.* Et per iſta ita fuit deciſum in cauſa Salamantin. Capellaniæ coram domino Veſtano 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Procuratores a partibus conſtituti in partibus pro extractione remiſſoriæ, vel compulſoriæ, ſi citantur in partibus, & non acceptēt, vel refutent, valet nihilominus proceſſus.*
2 *Procurator in partibus conſtitutus pro extractione remiſſoriæ vel compulſoriæ, ſi acceptat, & ſubſtituat alium, qui nō acceptat, nulliter proceditur, & quare?*

DECISIO CCCXCVIII. ſeu VI.

PRocuratores conſtituti a partibus, pro extractione remiſſoriæ vel compulſoriæ
1 ſi citantur in partibus & non acceptent, vel refutent, bene † dicuntur citati, & bene in cauſa proceditur, quia imputandum eſt conſtituentibus illos, qui non elegerunt i-
2 doneos procuratores: Secus † eſt, ſi procurator conſtitutus in partibus acceptet, & poſtea ſubſtituat aliquem, qui ſubſtitutus procurator, ſi non accepat, & poſtea cum eo procedatur, nulliter proceditur: quia deberet citare primum procuratorem, qui fuerat conſtitutus in curia pro exſecutione remiſſoriæ vel compulſoriæ. Ita fuit tētum in vna Dertuſen. canonicatus, coram domino Fantuccio ſecunda Decembris. *1552.*

PROHIBITIO.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis facta ad tempus, poſt tēpus dicitur permiſſa.*
2 *Fideicommiſſum relictum, prout hic, an in omnē caſum intelligatur.*

DECISIO CCCXCIX. ſeu I.

1 PRohibitio alienationis facta † ad tempus poſt illud videtur permiſſa. *Bart. in l. pa. trem filium. §. fundum. de leg. 3.* Et ſic fuit deciſum in cauſa Leodien. aquæductus, quod fideicommiſſum relictum ſub his verb. videlicet, relinquo cenſus nepoti meo, qui tunc pertuenianr ad proximiores, ſi nepos deceſſerit ſine filiis, vel cum filiis, qui tamē ante completum 15. annum deceſſerint, cū hac conditione adiecta, vt nullo vnquam tempore alienentur, ſed ſemper ad proximiores deuoluantur. Intelligitur autem
2 poſtquam nepos † deceſſerit ante completum 15. annum, non autem in omnē caſum. Ita deciſum in cauſa Leodic. aquæductus coram domino Capiſuco Lunæ 28. Martii 1557.

PROMOTIO.

SVMMARIVM.

1 *Promotione ad epiſcopatum, vacant omnia beneficia ac penſiones.*

DECISIO CCCC. ſeu I.

PRomotione ad epiſcopatum, vacant † o-
1 mnia beneficia, ac penſiones. *c. cū in cunctis. §. cum vero. vbi Abb. 3. not. de elec. Gig. in tract. de penſion. q. 56. num. 4.* Et ita fuit pluries deciſum in Rota, prout videbis *ſupra in verbo penſio, ver. penſiones. & ver. beneficia.*

SVMMARIA.

1 *Promotus ad epiſcopatum, perdit omnia, ſi non habet facultatem retinendi quæcunq; bene-ficia.*
2 *Beneficia, penſiones, & facultates transferendi vacant per promotionem ad epiſcopatum.*
3 *Promotione ad epiſcopatum, non vacant ſtatim beneficia ſecundum conſuetudinem Curiæ, ſed adepta poſſeſſione, & num. 7.*
4 *Conſecrari qui ſe non curauit intra trimeſtre tēpus ſibi imputet.*
5 *Poſſeſſionem epiſcopatus qui non eſt aſſecutus ex impedimento non probato, habetur ac ſi aſſecutus eſſet, & num. 6.*
8 *Diſpenſatio quando non proſit?*
9 *Beneficia, vt vacent per promotionem, requiritur, vel quod ſit conſecratus, ſeu per ipſum ſteterit, vel quod poſſeſſionē epiſcopatus adeptus fuerit.*

DECISIO CCCCI. ſeu II.

PRomotus ad epiſcopatum, ſi non habet facultatem retinendi quæcunque beneficia eccleſiaſtica, penſiones, & facultates transferendi penſiones, perdit † omnia, qa
1 per promotionem ad epiſcopatum vacant
2 † omnia beneficia, penſiones, & facultates transferendi. *c. cum in cunctis. §. cum vero. de elect.* Nec vacant ſtatim † facta promotione
3 ad epiſcopatum, ſed poſt adeptam poſſeſſionem iuxta ſtylum & conſuetudinem Romanæ Curiæ, quam refert Abb. *in d. c. cum in cunctis. §. cum vero. num. 3. de elect. Fel. in tract. quando litera Apoſtol. noceant patron. colu. penult. verſ. & bene conſidera. duos caſus. Gigas de penſ. q. 56. num. 4.* Cuius conſuetudinis nō ſufficit ſola allegatio, ſed debet etiam probari per teſtes, prout dicebant domini, ſed quia alegeatur promoto, ad faciendum ſe conſecrari, tempus trium menſium, vt dicit *glo. in d. capit. cum in cu[illegible]* & infra, *gloſ. in verb. tempore.* [illegible] conſecr[illegible] dictum tempus [illegible]

Deci-

4 debet † ei imputari, *vt dicit Abb. in d. §. cum verò.nu.5.quem sequuntur alij scribentes.* Et sic si tempus est lapsum, ei imputandum est, & 5 pari modo ei imputabitur, si non docet † de impedimento, quare possessionem episcopatus non fuerit assequutus: & habetur ac si 6 † possessionem assequutus esset, ita vt be- 7 neficia censeantur vacasse: quia post † assequutam possessionem episcopatus, beneficia vacant. *Io. And. in clem. prima, in versi. collato, vt lit. pend. Rom cons. 335. nu. 4. & consi. 345. nu. 17.* Nec impedit decisionem prædictã, quod promotus dispensationem de non promouendo ad septennium habuerit, quia illa 8 † dispensatio non faciebat mentionem de retentione beneficiorum, & pensionum, & in hoc pro promoto habebatur. *AEgid. decis. 702. & Rot. decis. 21. de preb. in nou.* Et ad hoc, 9 vt beneficia † promoti ad episcopatum vacent, sufficit, vel quòd sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quòd possessionem episcopatus adeptus fuerit. Et ita tantum dic 21. Ianuarii. 1553. in vna Aretina, & Senen. pensionis coram do. Decano.

PROROGATIO.

SVMMARIVM.

1 *Remissoriæ prorogatio à Rota concessa, non dicitur nulliter executa, quamuis non intimetur iudicibus in partibus.*
2 *Iudex antequam procedat ad actus expeditionem, debet esse certus de sua iurisdictione.*
3 *Iudex certificatur de sua iurisdictione per præsentationem commissionis.*
4 *Prorogationes remissoriæ an de facili concedantur. & nu. 5.*

Decisio CCCCII. seu vnica.

PRorogationes quæ dantur per dominos de Rota pro complemento executionis remissoriæ, licet non intimentur iudicibus in partibus, antequam ad vlteriorem exe- 1 cutionem procedant, non † propterea redditur remissoria nulliter executa; quamuis 2 de iure iudex † antequam procedat ad expeditionem actus, debeat esse certus de sua iurisdictione: alioquin actus sit nullus. nam 3 per præsentationem † commissionis certificatur secundum dominos. Et doctrina *Socyni in l. multum interest. ff. de condit. & demonst.* Non obstat, quia illa procedit in proroga- 4 tionibus, quæ † non de facili solent concedi: & regulariter secus est in hoc casu, in quo 5 facilis est † concessio prorogationum, & adeò inueterata in curia, vt non præsumatur ignorari à quocunque iudice, etiam de partibus secundum stylum Curiæ Romanæ. Præterea licet dictum Sozi. regulariter procedat, tamen in hoc casu secus est ratione speciali, videlicet necessitatis causa longæ absentiæ, cum non possint ita de facili iudices de partibus longinquis certificari de eorum iurisdictione. Ita fuit obseruatum in causa Dertusen. Canonicatus, & præbendæ coram domino Fantuccio Lunæ 21. Nouemb. 1552.

PROTESTATIO.

SVMMARIVM.

1 *Protestatio quando repetita censeatur in quolibet actu facto post protestationem & nu. 2.*

Decisio CCCCIII. seu vni.

PRotestatio censetur repetita † in quolibet actu facto post protestationem, si durat eadem causa prima, propter quam fuit protestatum *vt per Felyn. in c. cum M. Ferrariensis. n. 70. vers. 2. limita. de constit. & per Rip. ibid. n. 140* Quod tamen verum est in extraiudicialibus † secus verò in iudicialibus vt per eosdem *Doct. in d. c. cum M. Ferrarien. de constit. ut Mohed. decis. 44. Put. decis. 211. incip. fuit dictum in causa Placentin. Castri Sarmati. lib. 2.* Et ita fuit resolutũ in vna Melenitan. iurisdictionis, coram dom. Decano. 7. Decemb. 1552. 1 2

PROTHONOTARII.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarii tam participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ.*

Decisio CCCCIIII. seu vni.

PRothonotarii tam † participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ, prout decisum fuit Infra in verbo regula declaratoria. Versiculo primo. 1

PROVISIO.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio est nulla ipso iure, quæ facta est excõmunicato, & publicato, ob non paritionem literarum.*
2 *Oblatio verbalis moram non impedit.*
3 *Expensæ solui debent in loco, in quo iudicium est agitatum, & illarum oblatio in alio loco facta, non releuat, num. 4.*

Decisio CCCCV. seu. I.

PRouisio Ioannis Garsiæ facta ab Archiepiscopo Tolletan. de canonicatu & præbenda ecclesiæ Tolletanæ magistrali, & quę solent conferri per Capitulum dictæ ecclesiæ habiliori præcedente examine, & prædicationibus iux. formam literarum Sixti, 1

Decisio CCCXCVII. seu v.

1 PRocurator cōstitutus a patrono ad præsentandum, non † potest eundem patronum constituentem præsentare. *Cardin. in c. ex insinuatione. de iur. patronat. vers. 2. quaro. Lamb. de iur. patro. in 9. art. 8 q princip. prima part. 2. lib. car 237.* Et ratio est, quia patronus 2 † non potest se ipsum præsentare. *iuxta text. inc. per vestras. de iur. patro. & facit vulg. l. ita coram. §. si Decuriones. ff. quod cum eo:* idem etiam determinat *Bal. in addit. ad Spec. in rubr. de iur pat.* Et per ista ita fuit decisum in caussa Salamantin. Capellaniæ coram domino Vestano 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Procuratores a partibus constituti in partibus pro extractione remissoria, vel compulsoria. si citantur in partibus, & non acceptēt, vel refutent, valet nihilominus processus.*

2 *Procurator in partibus constitutus pro extractione remissoria vel compulsoria, si acceptat, & substituat alium, qui nō acceptat, nulliter proceditur, & quare?*

Decisio CCCXCVIII. seu vi.

PRocuratores constituti a partibus, pro extractione remissoriæ vel compulsoriæ 1 si citantur in partibus & non acceptent, vel refutent, bene † dicuntur citati, & bene in caussa proceditur, quia imputandum est constituentibus illos, qui non elegerunt i-2 doneos procuratores: Secus † est, si procurator constitutus in partibus acceperet, & postea substituat aliquem, qui substitutus procurator, si non accepat, & postea cum eo procedatur, nulliter proceditur: quia deberet citare primum procuratorem, qui fuerat constitutus in curia pro exsecutione remissoriæ vel compulsoriæ. Ita fuit tētum in vna Dertusen. canonicatus, coram domino Fantuccio secunda Decembris. *1552.*

PROHIBITIO.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis facta ad tempus, post tēpus dicitur permissa.*

2 *Fideicommissum relictum prout hic an in omnē casum intelligatur.*

Decisio CCCXCIX. seu i.

1 PRohibitio alienationis facta † ad tempus post illud videtur permissa. *Bart. in l. pa. trem filium. §. fundum. de leg. 3.* Et sic fuit decisum in caussa Leodien. aquæductus, quod fideicommissum relictum sub his verb. videlicet, relinquo censūs nepoti meo, qui tunc peruenianr ad proximiores, si nepos decesserit sine filiis, vel cum filiis, qui tamē ante completum 15. annum decesserint, cū hac conditione adiecta, vt nullo vnquam tempore alienentur, sed semper ad proximiores deuoluantur. Intelligitur autem postquam nepos † decesserit ante completum 15. annum, non autem in omnē casum. Ita decisum in caussa Leodie. aquæductus cotam domino Capisuco Lunæ 28. Martii 1557.

PROMOTIO.

SVMMARIVM.

1 *Promotione ad episcopatum, vacant omnia beneficia ac pensiones.*

Decisio CCCC. seu i.

PRomotione ad episcopatum, vacant † omnia beneficia, ac pensiones. *c. cū in cunctis. §. cum vero. vbi Abb. 3. not. de elec. Gig. in tract. de pension. q. 56. num. 4.* Et ita fuit pluries decisum in Rota, prout videbis *supra in verbo pensio, ver. pensiones. & ver. beneficia.*

SVMMARIA.

1 *Promotus ad episcopatum, perdit omnia, si non habet facultatem retinendi quęcunque beneficia.*

2 *Beneficia, pensiones, & facultates transferendi vacant per promotionem ad episcopatum*

3 *Promotione ad episcopatum, non vacant statim beneficia secundum consuetudinem Curiæ, sed adepta possessione, & num. 7.*

4 *Consecrari qui se non curauit intra trimestre tēpus sibi imputet.*

5 *Possessionem episcopatus qui non est assecutus ex impedimento non probato, habetur ac si assecutus esset, & num. 6.*

8 *Dispensatio quando non prosit?*

9 *Beneficia, vt vacent per promotionem, requiritur, vel quod sit consecratus, sen per ipsum steterit, vel quod possessionē episcopatus adeptus fuerit.*

Decisio CCCCI. seu ii.

PRomotus ad episcopatum, si non habet facultatem retinendi quęcunque beneficia ecclesiastica, pensiones, & facultates transferendi pensiones, perdit † omnia, quia 1 per promotionem ad episcopatum vacant 2 † omnia beneficia, pensiones, & facultates transferendi. *c. cum in cunctis. §. cum vero. de elect.* Nec vacant statim † facta promotione 3 ad episcoparum, sed post adeptam possessionem iuxta stylum & consuetudinem Romanæ Curiæ, quam refert *Abb. in d. c. cum in cunctis. §. cum vero. num. 3. de elect. Fel. in tractat. quando litera Apostol. noceant patron. colu. penult. vers. & bene considera. duos casus. Gigas de pens. q. 56. num. 4.* Cuius consuetudinis nō sufficit sola allegatio, sed debet etiam probari per testes, prout dicebant domini, sed quia a lege datur promoto, ad faciendum se consecrari, tempus trium mensium, *vt dicit glo. in d. capit. cum in cunctis. §. cum vero in gloss. in verb. tempore. de election.* & infra dictum tempus non fecit se consecr[...]

d[...]

4 debet † ei imputari, *vt dicit Abb. in d. §. cum verò nu. 5. quem sequuntur alij scribentes.* Et sic si tempus est lapsum, ei imputandum est, & 5 pari modo ei imputabitur, si non docet † de impedimento, quare possessionem episcopatus non fuerit assequutus: & habetur ac si 6 † possessionem assequutus esset, ita vt be- 7 neficia censeantur vacasse: quia post † assequutam possessionem episcopatus, beneficia vacant. *Io. And. in clem. prima, in versi. collato, vt lit. pend. Rom cons. 335. nu. 4. & cons. 345. nu. 17.* Nec impedit decisionem prædictã, quod promotus dispensationem de non promouendo ad septennium habuerit, quia illa 8 † dispensatio non faciebat mentionem de retentione beneficiorum, & pensionum, & in hoc pro promoto habebatur. *AEgid. decis. 702. & Rot. decis. 21. de preb. in nou.* Et ad hoc, 9 vt beneficia † promoti ad episcopatum vacent, sufficit, vel quòd sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quòd possessionem episcopatus adeptus fuerit. Et ita tantum die 21. Iannarii. 1553. in vna Aretina, & Senen. pensionis coram do. Decano.

PROROGATIO.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria prorogatio à Rota concessa, non dicitur nulliter executa, quamuis non intimetur iudicibus in partibus.*
2 *Iudex antequam procedat ad actus expeditionem, debet esse certus de sua iurisdictione.*
3 *Iudex certificatur de sua iurisdictione per præsentationem commissionis.*
4 *Prorogationes remissoriæ an de facili concedantur. & nu. 5.*

Decisio ccccii. seu vnica.

PRorogationes quæ dantur per dominos de Rota pro complemento executionis remissoriæ, licet non intimentur iudicibus in partibus, antequam ad vlteriorem exe- 1 cutionem procedant, non † propterea redditur remissoria nulliter executa; quamuis 2 de iure iudex † antequam procedat ad expeditionem actus, debeat esse certus de sua iurisdictione: alioquin actus sit nullus. nam 3 per præsentationem † commissionis certificatur secundum dominos. Et doctrina *Socyni in l. multum interest. ff. de condit. & demonst.* Non obstat, quia illa procedit in proroga- 4 tionibus, quæ † non de facili solent concedi: & regulariter secus est in hoc casu, in quo 5 facilis est † concessio prorogationum, & ad continuè terata in curia, vt non præsumatur ignorari à quocunque iudice, etiam de partibus secundum stylum Curiæ Romanæ. Præterea licet dictum Sozi. regulariter procedat, tamen in hoc casu secus est ratione speciali, videlicet necessitatis causa longæ absentiæ, cum non possint ita de facili iudices de partibus longinquis certificari de eorum iurisdictione. Ita fuit obseruatum in causa Dertusen. Canonicatus, & præbendæ coram domino Fantuccio Lunæ 21. Nouemb. 1552.

PROTESTATIO.

SVMMARIVM.

1 *Protestatio quando repetita censeatur in quolibet actu facto post protestationem & nu. 2.*

Decisio ccccIII. seu vni.

PRotestatio censetur repetita † in quolibet actu facto post protestationem, si durat eadem causa prima, propter quam fuit 1 protestatum vt *per Felyn. in c. cum M. Ferrariensis. n. 70. vers. 2. limita. de constit. & per Rip. ibid. n. 140* Quod tamen verum est in extraiudicialibus † secus verò in iudicialibus vt per eos- 2 dem *Docto. in d. c. cum M. Ferrarien. de constit. ut Mohed. decis. 44. Put. decis. 211. incip. fuit dictum in causa Placentin. Castri Sarmati. lib. 2.* Et ita fuit resolutũ in vna Meleniran. iurisdictionis, coram dom. Decano. 7. Decemb. 1552.

PROTHONOTARII.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarii tam participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ.*

Decisio ccccIIII. seu vni.

PRothonotarii tam † participantes quàm 1 non participantes sunt familiares Papæ, prout decisum fuit infra in verbo regula declaratoria. Versiculo primo.

PROVISIO.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio est nulla ipso iure, quæ facta est excõmunicato, & publicato, ob non partitionem literarum.*
2 *Oblatio verbalis moram non impedit.*
3 *Expensæ solui debent in loco, in quo iudicium est agitatum, & illarum oblatio in alio loco facta, non releuat. num. 4.*

Decisio ccccv. seu. 1.

PRouisio Ioannis Garsiæ facta ab Archie- 1 piscopo Tolletan. de canonicatu & præbenda ecclesiæ Tolletanæ magistrali, & quę solent conferri per Capitulum dictæ ecclesiæ habiliori præcedente examine, & prædicationibus iux. formam literarum Sixti,

Decisio CCCXCVII. seu v.

1 PRocurator cõstitutus a patrono ad præsentandum, non † potest eundem patronum constituentem præsentare. *Cardin. in c. ex insinuatione. de iur. patronat. verſ. 2. quaero. Lamb. de iur. patro. in 9. art. 8 q. princip. prima part. 2. lib. car 237.* Et ratio est, quia patronus 2 † non potest se ipsum præsentare. *iuxta text. in c. per vestras. de iur. patro. & facit vulg. l. ita coram. §. si Decuriones. ff. quod cum eo.* idem etiam determinat *Bal. in addit. ad Spec. in rubr. de iur pat.* Et per ista ita fuit decisum in caussa Salamantin. Capellaniæ coram domino Vestano 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Procuratores a partibus constituti in partibus pro extractione remissoriæ, vel compulsoriæ. si citantur in partibus, & non acceptẽt, vel refutent, valet nihilominus processus.*

2 *Procurator in partibus constitutus pro extractione remissoriæ vel compulsoriæ, si acceptat, & substituat alium, qui nõ acceptat, nulliter proceditur, & quare?*

Decisio CCCXCVIII. seu vi.

PRocuratores constituti a partibus, pro extractione remissoriæ vel compulsoriæ 1 si citantur in partibus & non acceptent, vel refutent, bene † dicuntur citati, & bene in caussa proceditur, quia imputandum est constituentibus illos, qui non elegerunt i- 2 doneos procuratores: Secus † est, si procurator constitutus in partibus acceptet, & postea substituat aliquem, qui substitutus procurator, si non accepat, & postea cum eo procedatur, nulliter proceditur: quia deberet citare primum procuratorem, qui fuerat constitutus in curia pro exsecutione remissoriæ vel compulsoriæ. Ita fuit tẽtum in vna Dertusen. canonicatus, coram domino Fantuccio secunda Decembris. 1552.

PROHIBITIO.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis facta ad tempus, post tẽpus dicitur permissa.*

2 *Fideicommissum relictum prout hic an in omnẽ casum intelligatur.*

Decisio CCCXCIX. seu i.

1 PRohibitio alienationis facta † ad tempus post illud videtur permissa. *Bart. in l. patrem filium. §. fundum. de leg. 3.* Et sic fuit decisum in caussa Leodien. aquæductus, quod fideicommissum relictum sub his verb. videlicet, relinquo censum nepoti meo, qui tunc pertineant ad proximiores, si nepos decesserit sine filiis, vel cum filiis, qui tamẽ ante completum 15. annum decesserint, cũ hac conditione adiecta, vt nullo vnquam tempore alienentur, sed semper ad proximiores deuoluantur. Intelligitur autem postquam nepos † decesserit ante comple- 2 tum 15. annum, non autem in omnẽ casum. Ita decisum in caussa Leodie. aquæductus coram domino Capisuco Lunæ 28. Martii 1557.

PROMOTIO.

SVMMARIVM.

1 *Promotione ad episcopatum, vacant omnia beneficia ac pensiones.*

Decisio CCCC. seu i.

PRomotione ad episcopatum, vacant † omnia beneficia, ac pensiones. *c. cũ in cunctis. §. cum vero. vbi Abb. 3. not. de elec. Gig. in tract. de pension. q. 56. num. 4.* Et ita fuit pluries decisum in Rota, prout videbis *supra in verbo pensio, ver. pensiones. & ver. beneficia.*

Svmmaria.

1 *Promotus ad episcopatum, perdit omnia, si non habet facultatem retinendi quæcunq; bene-ficia.*

2 *Beneficia, pensiones, & facultates transferendi vacant per promotionem ad episcopatum*

3 *Promotione ad episcopatum, non vacant statim beneficia secundum consuetudinem Curiæ, sed adepta possessione, & num. 7.*

4 *Consecrari qui se non curauit intra trimestre tẽpus sibi imputet.*

5 *Possessionem episcopatus qui non est assecutus ex impedimento non probato, habetur ac si assecutus esset, & num. 6.*

8 *Dispensatio quando non prosit?*

9 *Beneficia, vt vacent per promotionem, requiritur, vel quod sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quod possessionẽ episcopatus adeptus fuerit.*

Decisio CCCCI. seu ii.

PRomotus ad episcopatum, si non habet facultatem retinendi quæcunque beneficia ecclesiastica, pensiones, & facultates transferendi pensiones, perdit † omnia, qa 1 per promotionem ad episcopatum vacant 2 † omnia beneficia, pensiones, & facultates transferendi. *c. cum in cunctis. §. cum vero. de elect.* Nec vacant statim † facta promotione 3 ad episcopatum, sed post adeptam possessionem iuxta stylum & consuetudinem Romanæ Curiæ, quam refert *Abb. in d. c. cum in cunctis. §. cum vero. num. 3. de elect. Fel. in tractat. quando litera Apostol. noceant patron. colu. penult. verſ. & bene considera. duos casus. Gigas de pens. q. 56. num. 4.* Cuius consuetudinis nõ sufficit sola allegatio, sed debet etiam probari per testes, prout dicebant domini, sed quia a lege datur promoto, ad faciendum se consecrari, tempus trium mensium, *vt dicit glo. in d. capit. cum in cunctis. §. cum vero. in gloss. in verb. tempore. de election.* & infra dictum tempus non fecit se consecr[illegible]

d[illegible]

4 debet † ei imputari, *vt dicit Abb. in d. §. cum verò nu. 5. quem sequuntur alij scribentes.* Et sic si tempus est lapsum, ei imputandum est, & 5 pari modo ei imputabitur, si non docet † de impedimento, quare possessionem episcopatus non fuerit assequutus: & habetur ac si 6 † possessionem assequutus esset, ita vt be-7 neficia censeantur vacasse: quia post † assequutam possessionem episcopatus, beneficia vacant. *Io. And. in clem. prima, in versi. collato, vt lit. pend. Rom cons. 335. nu. 4. & consi. 345. nu. 17.* Nec impedit decisionem prædictã, quod promotus dispensationem de non promouendo ad septennium habuerit, quia illa 8 † dispensatio non faciebat mentionem de retentione beneficiorum, & pensionum, & in hoc pro promoto habebatur. *AEgid. decis. 702. & Rot. decis. 21. de præb. in nou.* Et ad hoc, 9 vt beneficia † promoti ad episcopatum vacent, sufficit, vel quòd sit consecratus, seu per ipsum stererit, vel quòd possessionem episcopatus adeptus fuerit. Et ita tantum die 21. Ianuarii. 1553. in vna Aretina, & Senen. pensionis coram do. Decano.

PROROGATIO.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria prorogatio à Rota concessa, non dicitur nulliter executa, quamuis non intimetur iudicibus in partibus.*

2 *Iudex antequam procedat ad actus expeditionem, debet esse certus de sua iurisdictione.*

3 *Iudex certificatur de sua iurisdictione per præsentationem commissionis.*

4 *Prorogationes remissoriæ an de facili concedantur. & nu. 5.*

DECISIO CCCCII. seu vnica.

PRorogationes quæ dantur per dominos de Rota pro complemento executionis remissoriæ, licet non intimentur iudicibus in partibus, antequam ad vlteriorem exe-1 cutionem procedant, non † propterea redditur remissoria nulliter executa; quamuis 2 de iure iudex † antequam procedat ad expeditionem actus, debeat esse certus de sua iurisdictione: alioquin actus sit nullus. nam 3 per præsentationem † commissionis certificatur secundum dominos. Et doctrina *Soceyni in l. multum interest. ff. de condit. & demonst.* Non obstat, quia illa procedit in proroga-4 tionibus, quæ † non de facili solent concedi: & regulariter secus est in hoc casu, in quo 5 facilis est † concessio prorogationum, & adeò inueterata in curia, vt non præsumatur ignorari à quocunque iudice, etiam de partibus secundum stylum Curiæ Romanæ. Præterea licet dictum Sozi. regulariter procedat, tamen in hoc casu secus est ratione speciali, videlicet necessitatis causa longæ absentiæ, cum non possint ita de facili iudices de partibus longinquis certificari de eorum iurisdictione. Ita fuit obseruatum in causa Dertusen. Canonicatus, & præbendæ coram domino Fantuccio Lunæ 21. Nouemb. 1552.

PROTESTATIO.

SVMMARIVM.

1 *Protestatio quando repetita censeatur in quolibet actu facto post protestationem & nu. 2.*

DECISIO CCCCIII. seu vni.

PRotestatio censetur repetita † in quolibet actu facto post protestationem, si durat eadem causa prima, propter quam fuit protestatum *vt per Felyn. in c. cum M. Ferrarien. si. n. 70. vers. 2. limita. de constit. & per Rip. ibid. n. 140* Quod tamen verum est in extraiudicialibus † secus verò in iudicialibus vt per eosdem *Doct. in d. c. cum M. Ferrarien. de constit. ut Mohed. decis. 44. Put. decis. 211. incip. fuit dictum in causa Placentin. Castri Sarmati. lib. 2.* Et ita fuit resolutũ in vna Melenitan. iurisdictionis, coram dom. Decano. 7. Decemb. 1552.

PROTHONOTARII.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarii tam participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ.*

DECISIO CCCCIIII. seu vni.

PRothonotarii tam † participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ, prout decisum fuit infra in verbo regula declaratoria. Versiculo primo.

PROVISIO.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio est nulla ipso iure, qua facta est excõmunicato, & publicato, ob non paritionem literarum.*

2 *Oblatio verbalis moram non impedit.*

3 *Expensæ solui debent in loco, in quo iudicium est agitatum, & illarum oblatio in alio loco facta, non releuat. num. 4.*

DECISIO CCCCV. seu 1.

PRouisio Ioannis Garsiæ facta ab Archiepiscopo Tolletan. de canonicatu & præbenda ecclesiæ Tolletanæ magistrali, & quę solent conferri per Capitulum dictæ ecclesiæ habiliori præcedente examine, & prædicationibus iux. formam literarum Sixti,

Decisio CCCXCVII. seu V.

1 PRocurator cõstitutus a patrono ad præsentandum, non † potest eundem patronum constituentem præsentare. *Cardin. in c. ex insinuatione. de iur. patronat. vers. 2. quaro. Lamb. de iur. patro. in 9. art. 8 q. princip. prima part. 2. lib. car 237.* Et ratio est, quia patronus 2 † non potest se ipsum præsentare. *iuxta text. in c. per vestras. de iur. patro. & facit vulg. l. ita coram. §. si Decuriones. ff. quod cum eo.* idem etiam determinat *Bal. in addit. ad Spec. in rubr. de iur pat.* Et per ista ita fuit decisum in caussa Salamantin. Capellaniæ coram domino Vestano 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Procuratores a partibus constituti in partibus pro extractione remissoria, vel compulsoria, si citantur in partibus, & non acceptet, vel refutent, valet nihilominus processus.*

2 *Procurator in partibus constitutus pro extractione remissoria vel compulsoria, si acceptat, & substituat alium, qui nõ acceptat, nulliter proceditur, & quare?*

Decisio CCCXCVIII. seu VI.

PRocuratores constituti a partibus, pro extractione remissoriæ vel compulsoriæ 1 si citantur in partibus & non acceptent, vel refutent, bene † dicuntur citati, & bene in caussa proceditur, quia imputandum est constituentibus illos, qui non elegerunt i-2 doneos procuratores: Secus † est, si procurator constitutus in partibus acceptet, & postea substituat aliquem, qui substitutus procurator, si non accepat, & postea cum eo procedatur, nulliter proceditur: quia deberet citare primum procuratorem, qui fuerat constitutus in curia pro exsecutione remissoriæ vel compulsoriæ. Ita fuit tẽtum in vna Dertusen. canonicatus, coram domino Fantuccio secunda Decembris. 1552.

PROHIBITIO.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis facta ad tempus, post tẽpus dicitur permissa.*

2 *Fideicommissum relictum prout hic an in omnẽ casum intelligatur.*

Decisio CCCXCIX. seu I.

1 PRohibitio alienationis facta † ad tempus post illud videtur permissa. *Bart. in l. patrem filium. §. fundum. de leg. 3.* Et sic fuit decisum in caussa Leodien. aquæductus, quod fideicommissum relictum sub his verb. videlicet, relinquo census nepoti meo, qui tunc peruenient ad proximiores, si nepos decesserit sine filiis, vel cum filiis, qui tamẽ ante completum 15. annum decesserint, cũ hac conditione adiecta, vt nullo vnquam tempore alienentur, sed semper ad proximiores deuoluantur. Intelligitur autem postquam nepos † decesserit ante comple- 2 tum 15. annum, non autem in omnẽ casum. Ita decisum in caussa Leodie. aquæductus, coram domino Capisuco Lunæ 28. Martii 1557.

PROMOTIO.

SVMMARIVM.

1 *Promotione ad episcopatum, vacant omnia beneficia ac pensiones.*

Decisio CCCC. seu I.

PRomotione ad episcopatum, vacant † o- 1 mnia beneficia, ac pensiones. *c. cũ in cunctis. §. cum vero. vbi Abb. 3. not. de elec. Gig. in tract. de pension. q. 56. num. 4.* Et ita fuit pluries decisum in Rota, prout videbis *supra in verbo pensio, ver. pensiones. & ver. beneficia.*

SVMMARIA.

1 *Promotus ad episcopatum, perdit omnia, si non habet facultatem retinendi quæcunq; bene-ficia.*

2 *Beneficia, pensiones, & facultates transferendi vacant per promotionem ad episcopatum.*

3 *Promotione ad episcopatum, non vacant statim beneficia secundum consuetudinem Curiæ, sed adepta possessione, & num. 7.*

4 *Consecrari qui se non curauit intra trimestre tẽpus sibi imputet.*

5 *Possessionem episcopatus qui non est assecutus ex impedimento non probato, habetur ac si assecutus esset, & num. 6.*

8 *Dispensatio quando non prosit?*

9 *Beneficia, vt vacent per promotionem, requiritur, vel quod sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quod possessionẽ episcopatus adeptus fuerit.*

Decisio CCCCI. seu II.

PRomotus ad episcopatum, si non habet facultatem retinendi quæcunque beneficia ecclesiastica, pensiones, & facultates transferendi pensiones, perdit † omnia, qa 1 per promotionem ad episcopatum vacant 2 † omnia beneficia, pensiones, & facultates transferendi. *c. cum in cunctis. §. cum vero. de elect.* Nec vacant statim † facta promotione 3 ad episcopatum, sed post adeptam possessionem iuxta stylum & consuetudinem Romanæ Curiæ, quam refert *Abb. in d. c. cum in cunctis. §. cum vero. num. 3. de elect. Fel. in tractat. quando litera Apostol. noceant patron. colu. penult. vers. & bene considera. duos casus. Gigas de pens. q. 56. num. 4.* Cuius consuetudinis nõ sufficit sola allegatio, sed debet etiam probari per testes, prout dicebant domini, sed quia a lege datur promoto, ad faciendum se consecrari, tempus trium mensium, *vt dicit glo. in d. capit. cum in cunctis. §. cum vero. in gloss. in verb. tempore. de election.* & infra dictum tempus non fecit se consecr[...] d[...]

4 debet † ei imputari, *vt dicit Abb. in d. §. cum verò nu. 5. quem sequuntur alij scribentes.* Et sic si tempus est lapsum, ei imputandum est, & 5 pari modo ei imputabitur, si non docet † de impedimento, quare possessionem episcopatus non fuerit assequutus: & habetur ac si 6 † possessionem assequutus esset, ita vt be-7 neficia censeantur vacasse: quia post † assequuram possessionem episcopatus, beneficia vacant. *Io. And. in clem. prima, in versi. colla-to, vt lit. pend. Rom. cons. 335. nu. 4. & consi. 345. nu. 17.* Nec impedit decisionem prædictã, quod promotus dispensationem de non promouendo ad septennium habuerit, quia illa 8 † dispensatio non faciebat mentionem de retentione beneficiorum, & pensionum, & in hoc pro promoto habebatur. *AEgid. decis. 702. & Rot. decis. 21. de præb. in nou.* Et ad hoc, 9 vt beneficia † promoti ad episcopatum vacent, sufficit, vel quòd sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quòd possessionem episcopatus adeptus fuerit. Et ita tantum die 21. Iannarii. 1553. in vna Aretina, & Senen. pensionis coram do. Decano.

PROROGATIO.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria prorogatio à Rota concessa, non dicitur nulliter executa, quamuis non intimetur iudicibus in partibus.*
2 *Iudex antequam procedat ad actus expeditionem, debet esse certus de sua iurisdictione.*
3 *Iudex certificatur de sua iurisdictione per præsentationem commissionis.*
4 *Prorogationes remissoriæ an de facili concedantur. & nu. 5.*

DECISIO CCCCII. seu vnica.

PRorogationes quæ dantur per dominos de Rota pro complemento executionis remissoriæ, licet non intimentur iudicibus in partibus, antequam ad vlteriorem exe-1 cutionem procedant, non † propterea redditur remissoria nulliter executa; quamuis 2 de iure iudex † antequam procedat ad expeditionem actus, debeat esse certus de sua iurisdictione: alioquin actus sit nullus. nam 3 per præsentationem † commissionis certificatur secundum dominos. Et doctrina *Socyni in l. multum interest. ff. de condit. & demonst.* Non obstat, quia illa procedit in proroga-4 tionibus, quæ † non de facili solent concedi: & regulatiter secus est in hoc casu, In quo 5 facilis est † concessio prorogationum, & adeò inueterata in curia, vt non præsumatur ignorari à quocunque iudice, etiam de partibus secundum stylum Curiæ Romanæ. Præterea licet dictum Sozi. regulariter procedat, tamen in hoc casu secus est ratione speciali, videlicet necessitatis causa longæ absentiæ, cum non possint ita de facili iudices de partibus longinquis certificari de eorum iurisdictione. Ita fuit obseruatum in causa Dertusen. Canonicatus, & præbendæ coram domino Fantuccio Lunæ 21. Nouemb. 1552.

PROTESTATIO.

SVMMARIVM.

1 *Protestatio quando repetita censeatur in quolibet actu facto post protestationem & nu. 2.*

DECISIO CCCCIII. seu vni.

PRotestatio censetur repetita † in quolibet actu facto post protestationem, si durat eadem causa prima, propter quam fuit protestatum vt *per Felyn. in c. cum M. Ferrarien- sis. n. 70. vers. 2. limita. de constit. & per Rip. ibid. n. 140* Quod tamen verum est in extraiudicialibus † secus verò in iudicialibus vt per eosdem *Decto. in d. c. cum M. Ferrarien. de constit. ut Mohed. decis. 44. Put. decis. 211. incip. fuit dictum in causa Placentin. Castri Sarmati. lib. 2.* Et ita fuit resolutũ in vna Melenitan. iurisdictionis, coram dom. Decano. 7. Decemb. 1552.

PROTHONOTARII.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarii tam participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ.*

DECISIO CCCCIIII seu vni.

PRothonotarii tam † participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ, prout decisum fuit infra in verbo regula declaratoria. Versiculo primo.

PROVISIO.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio est nulla ipso iure, quæ facta est excõmunicato, & publicato, ob non paritionem literarum.*
2 *Oblatio verbalis moram non impedit.*
3 *Expensa solui debent in loco, in quo iudicium est agitatum, & illarum oblatio in alio loco facta, non releuat. num. 4.*

DECISIO CCCCV. seu. I.

PRouisio Ioannis Garsiæ facta ab Archiepiscopo Tolletan. de canonicatu & præbenda ecclesiæ Tolletanæ magistrali, & quę solent conferri per Capitulum dictæ ecclesiæ habiliori præcedente examine, & prædicationibus iux. formam literarum Sixti,

Decisio CCCXCVII. seu V.

1 PRocurator cõstitutus a patrono ad præsentandum, non †potest eundem patronum constituentem præsentare. *Cardin. in c. ex insinuatione. de iur. patronat. vers. 2. quaro. Lamb. de iur. patro. in 9. art. 8 q princip. primæ part. 2. lib. car 237*. Et ratio est, quia patronus

2 † non potest se ipsum præsentare. *iuxta text. in c. per vestras. de iur. patro. & facit vulg. l. ita coram. §. si Decuriones. ff. quod cum eo.* idem etiam determinat *Bal. in addit. ad Spec. in rubr. de iur pat.* Et per ista ita fuit decisum in caussa Salamantin. Capellaniæ coram domino Vestano 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Procuratores a partibus constituti in partibus pro extractione remissoria, vel compulsoria. si citantur in partibus, & non acceptẽt, vel refutent, valet nihilominus processus.*

2 *Procurator in partibus constitutus pro extractione remissoriæ vel compulsoriæ, si acceptat, & substituat alium, qui nõ acceptat, nulliter proceditur, & quare?*

Decisio CCCXCVIII. seu VI.

PRocuratores constituti a partibus, pro extractione remissoriæ vel compulsoriç

1 si citantur in partibus & non acceptent, vel refutent, bene † dicuntur citati, & bene in caussa proceditur, quia imputandum est constituentibus illos, qui non elegerunt i-

2 doneos procuratores: Secus † est, si procurator constitutus in partibus acceptet, & postea substituat aliquem, qui substitutus procurator, si non accepat, & postea cum eo procedatur, nulliter proceditur: quia deberet citare primum procuratorem, qui fuerat constitutus in curia pro exsecutione remissoriæ vel compulsoriæ. Ita fuit tẽtum in vna Dertusen. canonicatus, coram domino Fantuccio secunda Decembris. 1552.

PROHIBITIO.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis fact a ad tempus, post tẽpus dicitur permissa.*

2 *Fideicommissum relictum, prout hic an in omnẽ casum intelligatur.*

Decisio CCCXCIX. seu I.

1 PRohibitio alienationis facta † ad tempus post illud videtur permissa. *Bart. in l. patrem filium. §. fundum. de leg. 3.* Et sic fuit decisum in caussa Leodien. aquæductus, quod fideicommissum relictum sub his verb. videlicet, relinquo census nepoti meo, qui tunc perueniant ad proximiores, si nepos decesserit sine filiis, vel cum filiis, qui tamẽ ante cempletum 15. annum decesserint, cũ hac conditione adiecta, vt nullo vnquam tempore alienentur, sed semper ad proximiores deuoluantur. Intelligitur autem

2 postquam nepos † decesserit ante completum 15. annum, non autem in omnẽ casum. Ita decisum in caussa Leodie. aquæductus coram domino Capisuco Lunæ 28. Martii 1557.

PROMOTIO.

SVMMARIVM.

1 *Promotione ad episcopatum, vacant omnia beneficia ac pensiones.*

Decisio CCCC. seu I.

1 PRomotione ad episcopatum, vacant † omnia beneficia, ac pensiones. *c. cũ in cunctis. §. cum vero. vbi Abb. 3. not. de elec. Gig. in tract. de pension. q. 56. num. 4.* Et ita fuit pluries decisum in Rota, prout videbis *supra in verbo pensio, ver. pensiones. & ver. beneficia.*

Summaria.

1 *Promotus ad episcopatum, perdit omnia, si n. habet facultatem retinendi quacunq; b. neficia.*

2 *Beneficia, pensiones, & facultates transferendi vacant per promotionem ad episcopatum.*

3 *Promotione ad episcopatum, non vacant statim beneficia secundum consuetudinem Curiæ, sed adepta possessione, & num. 7.*

4 *Consecrari qui se non curauit intra trimestre tẽpus sibi imputet.*

5 *Possessionem episcopatus qui non est assecutus ex impedimento non probato, habetur ac si assecutus esset, & num. 6.*

8 *Dispensatio quando non prosit?*

9 *Beneficia, vt vacent per promotionem, requiritur, vel quod sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quod possessionẽ episcopatus adeptus fuerit.*

Decisio CCCCI. seu II.

PRomotus ad episcopatum, si non habet facultatem retinendi quęcunque beneficia ecclesiastica, pensiones, & facultates

1 transferendi pensiones, perdit † omnia, q̃a per promotionem ad episcopatum vacant

2 † omnia beneficia, pensiones, & facultates transferendi. *c. cum in cunctis. §. cum vero. de elect.* Nec vacant statim † facta promotione

3 ad episcopatum, sed post adeptam possessionem iuxta stylum & consuetudinem Romanæ Curiæ, quam refert Abb. *in d. c. cum in cunctis. §. cum vero. num. 3. de elect. Fel. in tractat. quando litera Apostol. noceant patron. colu. penult. vers. & bene considera. duos casus. Gigas de pens q. 56. num. 4.* Cuius consuetudinis nõ sufficit sola allegatio, sed debet etiam probari per testes, prout dicebant domini, sed quia a lege datur promoto, ad faciendum se consecrari, tempus trium mensium, *vt dicit glo. in d. capit. cum in cunctis. §. cum vero. in gloß. in verb. tempore. de election.* & infra dictum tempus non fecit se consecr[illegible]

4 debet † ei imputari, *vt dicit Abb. in d. §. cum verò nu. 5. quem sequuntur alij scribentes.* Et sic si tempus est lapsum, ei imputandum est, & 5 pari modo ei imputabitur, si non docet † de impedimento, quare possessionem episcopatus non fuerit assequutus: & habetur ac si 6 † possessionem assequutus esset, ita vt be- 7 neficia censeantur vacasse: quia post † assequutam possessionem episcopatus, beneficia vacant. *Io. And. in clem. prima, in versi. collato, vt lit. pend. Rom cons. 335. nu. 4. & cons. 345. nu. 17.* Nec impedit decisionem prædictã, quod promotus dispensationem de non promouendo ad septennium habuerit, quia illa 8 † dispensatio non faciebat mentionem de retentione beneficiorum, & pensionum, & in hoc pro promoto habebatur. *AEgid. decis. 702. & Rot. decis. 21. de præb. in nou.* Et ad hoc, 9 vt beneficia † promoti ad episcopatum vacent, sufficit, vel quòd sit consecratus, seu per ipsum steterit, vel quòd possessionem episcopatus adeptus fuerit. Et ita tantum die 21. Ianuarii. 1553. in vna Aretina, & Senen. pensionis coram do. Decano.

PROROGATIO.

SVMMARIVM.

1 *Remissoriæ prorogatio à Rota concessa, non dicitur nulliter executa, quamuis non intimetur iudicibus in partibus.*
2 *Iudex antequam procedat ad actus expeditionem, debet esse certus de sua iurisdictione.*
3 *Iudex certificatur de sua iurisdictione per præsentationem commissionis.*
4 *Prorogationes remissoriæ an de facili concedantur. & nu. 5.*

DECISIO CCCCII. seu vnica.

PRorogationes quæ dantur per dominos de Rota pro complemento executionis remissoriæ, licet non intimentur iudicibus in partibus, antequam ad vlteriorem exe- 1 cutionem procedant, non † propterea redditur remissoria nulliter executa: quamuis 2 de iure iudex † antequam procedat ad expeditionem actus, debeat esse certus de sua iurisdictione: alioquin actus sit nullus. nam 3 per præsentationem † commissionis certificatur secundum dominos. Et doctrina *Socyni in l. multum interest. ff. de condit. & demonst.* Non obstat, quia illa procedit in protoga- 4 tionibus, quæ † non de facili solent concedi: & regulariter secus est in hoc casu, in quo 5 facilis est † concessio prorogationum, & adeò inueterata in curia, vt non præsumatur ignorari à quocunque iudice, etiam de partibus secundum stylum Curiæ Romanæ. Præterea licet dictum Sozi. regulariter procedat, tamen in hoc casu secus est ratione speciali, videlicet necessitatis causa longæ absentiæ, cum non possint ita de facili iudices de partibus longinquis certificari de eorum iurisdictione. Ita fuit obseruatum in causa Dertusen. Canonicatus, & præbendæ coram domino Fantuccio Lunæ 21. Nouemb. 1552.

PROTESTATIO.

SVMMARIVM.

1 *Protestatio quando repetita censeatur in quolibet actu facto post protestationem & nu. 2.*

DECISIO CCCCIII. seu vni.

PRotestatio censetur repetita † in quolibet actu facto post protestationem, si durat eadem causa prima, propter quam fuit protestatum vt *per Felyn. in c. cum M. Ferrariensis. n. 70. vers. 2. limita. de constit. & per Rip. ibid. n. 140* Quod tamen verum est in extraiudicia- 2 libus † secus verò in iudicialibus vt per eosdem *Docto. in d. c. cum M. Ferrarien. de constit. ut Mohed. decis. 44. Put. decis. 211. incip. fuit dictum in causa Placentin. Castri Sarmati. lib. 2.* Et ita fuit resolutũ in vna Melenitan. iurisdictionis, coram dom. Decano. 7. Decemb. 1552.

PROTHONOTARII.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarii tam participantes quàm non participantes sunt familiares Papæ.*

DECISIO CCCCIIII seu vni.

PRothonotarii tam † participantes quàm 1 non participantes sunt familiares Papæ, prout decisum fuit infra in verbo regula declaratoria. Versiculo primo.

PROVISIO.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio est nulla ipso iure, quæ facta est excommunicato, & publicato, ob non paritionem literarum.*
2 *Oblatio verbalis moram non impedit.*
3 *Expensa solui debent in loco, in quo iudicium est agitatum, & illarum oblatio in alio loco facta, non releuat. num. 4.*

DECISIO CCCCV. seu. 1.

PRouisio Ioannis Garsiæ facta ab Archie- 1 piscopo Tolletan. de canonicatu & præbenda ecclesiæ Tolletanæ magistrali, & quę solent conferri per Capitulum dictæ ecclesiæ babihoti præcedente examine, & prædicationibus iux. formam literarum Sixti,

qui tempore prouisionis erat excommunicatus, & publicatus, ob non paritionem literarum executorialium quo ad fructus, & 1 expensas, est nulla † ipso iure. *Cassado. decis. 1. & decisio. 17. de prab. Rebuff. in tracta. de pacific. poss. n. 201. & super concor. in rubric. de excommun. non vitan. in princ. pag. 380.* Nec obstat si dicatur. quod sententia excommunicationis est nulla, quia fuit paritum quo ad possessionẽ beneficii, quod tunc litigabatur. Nam licet quo ad possessionem paruerit, tamen non paruit quoad fructus perceptos, cui non suf-2 fragat verbalis oblatio, quia † morã nõ impedit *c. 1. & 2. de sequest. poss. & fruct. Cassan. super cons. Burg. rub. 3. §. in gl. & aliena tran. for. n. 26. & seque.* Nec minus est facta solutio expensarũ 3 † in loco, in quo fuit iudicium agitatum. *Socinus consilio 362. nu. tertio, lib. secundo.* Ideo ob-4 latio † alio in loco facta, non releuat. *Afflict. decisio 150. nu. 7.* Et ita fuit tentum die 18. Iunii 1554 in vna Tollerana Canonicatus, & præbendæ magistralis, corã domino Oradino.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio Ordinarii an possit de subreptione impugnari, sicut prouisio Papæ.*

DECISIO CCCCVI. seu. 2.

1 PRouiso Ordinarii non potest † de subreptione impugnari, secus autem prouiso Papæ. Erratio est, quia Ordinarius prouidet beneficio, & motu proprio. Papa autẽ prouidet personæ, & ad supplicationem partis. Sed contra Ordinarii prouisionem non potest opponi de surreptione, quia præsumitur habere notitiam personarum suæ diœcesis, & non potest dari de intentionis defectu sicut in prouisionibus Papæ. Et ita fuit in tentũ die 20. Martii. 1551. in vna Abulen. Sancti Vannes, coram domi. Baren.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio de facto pracedere debet nouã prouisionem alioquin noua prouisio non sustinetur.*

DECISIO CCCCVII. seu. 3.

1 PRouisio de facto præcedere † debet nouam prouisionem, alias noua prouisio non sustinetur. Ita tentum fuit in vna Tulen. Prioratus de Relangiis, corã Accorambono 23. April. 1552.

SVMMARIA.

1 *Prouisio ordinarii quãdo probet contra prouisum à Papa. & nu. 2.*

3 *Literis episcopi creditur absque notario & testibus.*

DECISIO CCCCVIII. seu. 4.

1 PRouisio ordinarii probat † contra prouisum à Papa, quando præcedit prouisionem Apostolicam, & instrumentum possessoris prouisio ab ordinario, concurrit sub eadem data cum prouisione Apostolica, *argumento tex. in cap. si à sede. de præbend. in 6.* Vbi si eadem † die concurreret prouisio ordina-2 rii, cum possessione cum prouisione Apostolica, præfertur prouisus ab ordinario: tanto magis in casu isto, vbi prouisio ordinarii erat anterior per diẽ, & solum instrumentum possessionis cõcurrebat cum prouisione Apostolica, & eo maxime: quia literis episcopi † creditur, absq; notario, & testibus, & in-3 strumentum possessio caret omni suspicione, & habet notarium, & testes. Et ita decisum fuit in causa Ysfericen. Abbatiæ, coram dom. Vestano. 24. Februa. 1552.

SVMMARIA.

1 *Prouisio Apostolica, facta intra mensem datũ expectantibus ad acceptandũ, præualet acceptationi.*

2 *Papa potest prouidere intra mensem datum ad acceptandum.*

3 *Papa concedendo alicui potest, semper sibi maiorẽ reseruat.*

4 *Expectantes singulis diebus acceptant, & petunt eis prouideri per subexecutorem.*

DECISIO CCCCIX. seu. 5.

PRouisio Apostolica facta intra mensem datum expectantibus ad acceptandum, præualet † acceptationi, & prouisioni factæ 1 expectanti de eodem beneficio infra illum mẽsem, attẽto quod in prouisione Papæ adsunt illæ clausulæ solitæ apponi, videlicet, aut si aliqui, &c. & Papa potest † prouidere 2 intra mensem, & valet sua prouisio. *Rot. decisio. 244. in no. Cassado. decisio. 5. de conces. præb.* Et tempore acceptationis expectantis, iam Papa prouiderat, nec expectanti tempore prouisionis Papæ aliquod ius nec ad rem, neq; in re acquisitum erat, & ideo Papa per illas clausulas voluit præiudicare expectantibus cum Papa nunquã auferat à se potestatem. Immo licet † concedat alicui potestatẽ, sem 3 per apud eũ remanet maior potestas. hinc inoleuit practica in curia, quod expectantes † singulis diebus acceptant, & petunt eis prouideri per subexequutorem. & ita fuit decisum alias in causa ista Belumen. Canonicatus, & præben. coram domino Capisucco. 11. Decemb. 1551. Et reiterata coram eodẽ 11. Ianuarij. 1552. Et hodie nouissime in eadem causa coram Guidobo. fuit iterum decisum 9. Maij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Prouisionis Apostolica non producuntur in actis in causis pendentibus.*

DECI-

Decisio cccex. seu 6.

PRouisiones Apostolicæ propter pragmaticam, nõ producuntur † in actis, in causis pendentibus, quæ sunt de diœcesi Calaguritana, & hoc ex stylo, & benignitate dominorum: & ita dixerunt domini in causa Calaguritana beneficii de Vnza, in qua Ioan. de Pinedo qui reportauit rem iudicatã contra, & commisit causam restitutionis in integrum, & ad docendum de nouo *iux. decis. 1. de restitut. in integrum. in nou.* ostendit nouã prouisionem Apostolicam, quam non produxit in actis, & ratione supradicta fuit excusatus etiã quod Ioan. de Vnza reclamasset, & hoc coram domino Guidobono 14. Octobris 1552.

SVMMARIA.

1 *Prouisio facta à legato de latere habente facultatem prouidendi, prout hic, de vno beneficio simili in eadem ecclesia, cum alio, quod quis habebat, est ipso facto nulla.*

2 *Collatio facta dicitur authoritate Papæ, quando in ea dicitur authoritate Apostolica.*

3 *Legatus non confert duo beneficia incompatabilia authoritate ordinaria.*

4 *Legatus fines mandati excedere non debet.*

5 *Idonea persona quænam dicatur.*

Decisio cccexi. seu. 7.

PRouisio facta de vno beneficio simili cũ alio, quod quis habebat in eadem ecclesia à legato de latere, habente potestatẽ idoneis personis de duobus beneficiis prouidẽdi sub eodem tecto, etiam illis qui obtinebant vnum aliud beneficium in eadẽ eccle-1 sia, est ipso † facto nulla. *text. est in ca. hi qui. de præbẽ. in 6.* Et hoc ex defectu potestatis ipsius legati: & ratio est, quia si de ordinaria potestate vellet prouidere, non posset, imo euidenter apparet quod voluit vti potestate delegati, quia in collatione expresse dixit, 2 authoritate Apostolica, vt *per Domini. in eod. cap. hi qui.* vbi dicit quod quando legatus cõtulit authoritate legati, quod tunc est locus *d. ca. is cui. de præben. in 6.* Nec dicatur primum censeri vacare, ita vt prouisio de duob. postea per legatum facta remanet valida, ad cap. de multa. de præben. quia responsum fuit, q; 3 † legatus in collatione duorum beneficiorum incompatibilium non procedit authoritate ordinaria legationis, quoniam fines 4 mandati † excedere nõ debet. l. diligenter. ff. mandati. & illius prouisio debet regulari secundum formam dicti cap. is. qui. præsertim cum in eius facultatibus dicatur, perso-5 nis idoneis, nec personæ idonea dicatur illa quę habet in eadem ecclesia aliud simile beneficium, nisi illud primum dimittat. d. cap. is cui. vbi gl. in verbo. non potest. Nec obstant notata per Hostiens. in ca. nonnulli. de cleri. non residen. quia habent locum quando iure ordinario confert, non autem quando iure speciali, & ita fuit decisum in vna Maioricen. beneficii, causa bis posita coram do. Montisflascõnen. 14. Octobr. 1552. Et 21. eiusdem fuit idem tentum coram eodem.

PVBLICATIO.

SVMMARIVM.

1 *Publicationis defectum quando suppleat gratia noua prouisionis. & nu. 2.*

Decisio cccexii. seu. vni.

PVblicationis defectum supplet † gratia 1 nouæ prouisionis, licet non fuerit facta mentio gratiæ expectatiuæ, quando tamen constaret non nisi de vna prouisione vigore gratiæ expectatiuæ, alioquin † domini o- 2 mnes essent in contrario voto, quod scilicet noua prouisio non suppleret defectum publicationis, vel insinuationis. Cassad. decis. 22. super regu. vide supra in verbo gratia, & ita fuit tentum die 16. Decembr. 1552. in vna Sebogien. de Miguela.

Publica vox, & fama.

SVMMARIVM.

1 *Publica vox, & fama vt sit sufficienter probata, debet percutere tempus ante litem motam.*

Decisio cccexiii. seu. vni.

PVblica vox, & fama ad hoc vt sit sufficienter probata, requiritur quod percutiat tempus ante litem motam *secundum Hen. Bohic. in c. 1. §. super eo. nume. 4. de cogni cogno. consang. vx. fere post Abb. & Io. And. ibidem Iohan. Crot. in tractatu de testibus. nu. 368.* Ita te- 1 nuerunt domini in causa Tirasonen. præstensę erectionis Mercurij. 16. Nouemb. 1552. coram episcopo Montisflasconen.

PVRGATIO MORAE.

SVMMARIVM.

1 *Mora purgatio non admittitur, quando executio est facta a iure vel ab homine.*

Decisio cccexiiii. seu. vni.

PVrgatio moræ nõ † admittitur, vbi exe- 1 cutio est facta a iure, vel ab homine, *vt per Bart. & omnes l. si insulam. quæstio. 4. numero 19. de verb. obl.* Et ita tentum in causa Carraginen. beneficij de Guardamar, corã dom. episcopo Vestano. 19. Februa 1552.

QVADRIENNIVM.

SVMMARIA.

1 *Quadriennium datum ad petendum, & finiendum causam restitutionis in integrũ, quando incipiat currere, & quãdo sit appellatum. n. 2.*

3 *Contumax non refert quod habeat notitiam.*
4 *Procuratorem malum eligenti imputatur.*
5 *Procurator in omittendo, potest domino præiudicare.*
6 *Quadriennium quando incipiat currere à die habitæ notitiæ.*

DECISIO CCCCXV. seu vnic.

QVadrienniũ quod datur ad petendum, & finiendum causam restitutionis in 1 integrum, incipit † currere à die lapsus 10. dierum datorum ad appellandum, & hoc in prima sententia vel secunda, quando non 2 est appellatum, sed si † appellatum sit incipit à die latæ sentẽtiæ, quia cum à tertia sententia non possit appellari, à die latæ sententiæ incipit pars lædi. & hæc procedunt quando sententiæ sunt latæ contra principalem, & contra verum contumacem, quia 3 in eo non † requiritur notitia, maximè si habebat procuratorem, quia ei imputandum 4 † est, quia nõ elegit magis diligentem cum 5 procuratorem omittendo possit domino præiudicare, *vt est decis. Rot. 27. de appell. in antiq.* sed in contumace nõ vero quadtiẽnium 6 incipit † currere à die habitæ notitiæ, *secundum Bald. in l. falsum. num. 3. C. si ex falsis instrumentis. Dec. cons. 436 nu. 9. Imol. in cle. 1. de restit. in integrum. num 19. per tex. in l. ab hostibus. §. sed quid simpliciter. ff. quib. caus. maio. vbi Card. q. 25.* Et ita fuit tentum in vna Tolentina alimentorum, coram domi. Montisflasconem. 9. Decemb. 1552.

QVALITAS.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas à iure non considerata non est exprimenda in impetratione.*

DECISIO CCCCXVI. seu. 1.

QValitas à iure non considerata, non 1 † est exprimenda in impetratione. *Egid. decis. 698. & Rot. in non. decis. 468. Fely. in c. super literis. col. 2. versic. limita 1. & in cap. postulasti. col. 4. vers. declara etiam de rescript. Cal. d. cons. 10. de rescrip.* Ita tentum fuit in vna Tullen. Prioratus de relangiis, coram domino Decano veneris 13. Maij. 1552.

QVASI POSSESSIO.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi non acquiritur ex his quæ sunt meræ facultatis.*

DECISIO CCCCXVII. seu. vni.

QVasi possessio iuris præsentandi non 1 † acquiritur ex his quæ sunt meræ facultatis. *Abba. post Innoc. in c. bone. el 2. de postul. pralat. & in c. cum Ecclesia Sutrina. nu. 25. vers. 2. principaliter. & ibi Rip. nu. 56. de caus. poss. & propriet. Bar. in l. 1. §. interdict. ff. de itinere actuq. priuato.* Et ita fuit tentum in vna Burgen. iurispatronatus S. Dorotheæ, coram do. Fabio Decano. 22. Iunij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio iurispatronatus probatur per requisita posita à Caldarino cons. 12. de iurepat.*

DECISIO CCCCXVIII. seu. 2.

QVasi possessio iuris patronatus proba- 1 tur † per requisita posita. *per Calderin. in cons. 12. de iurepatron.* Quod seruatur in Rota, vt fuit dictum in vna Burgen. iurispatronatus S. Dorotheæ, coram dom. Decano Lunæ 11. Maij. 1554. Idem decisum fuit coram me in vna Beneuẽtana parrochialis pro Adriano contra Franciscum, die veneris. 16. Maij. 1556.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi competens pluribus non amittitur per alios, si vnus tantum præsentet.*

DECISIO CCCCXIX. seu. 3.

QVasi possessio præsentandi, quæ competit plurib. non † amittitur per alios, 1 si vnus tantum ex compatronis præsentet aliquem, & præsentatio effectum habeat, quia magis præseruatur quasi possessio aliorum, quàm quod extinguatur, *secundum Fed. de Sen. in cons. 142. in vlt. dub. & Abb. in cons. 54. vol. 1. & Ruin. in cons. 50. col. pen. vers. nec etiã prædictis obstat. volu. 5.* Et ita fuit decisum in vna Cremonen. Capellaniæ Lunæ 21. Octobris, 1552. coram dom. Deza.

SVMMARIA.

1 *Quasi possessio præsentandi an transeat ad hæredes sine noua apprehensione.*
2 *Quasi possessio in incorporalibus non transit ad hæredes sine noua apprehensione, ita etiam in corporalibus. nu. 3.*

DECISIO CCCCXX. seu. 4.

QVasi possessio præsentãdi quæ est apud testatorem, nõ transit in hæredes absq; 1 noua † apprehensione. *l. cum hæred. ff. acq. pos.* quia sicut in corporalibus † poss. non transit 2 ad hæredes etiam suos sine noua apprehensione, *vt per Alex. asserentem hanc opinionem in d. l. cum hæred. col. 3. vers. gl. super verbo non pertinet. de acquir. poss.* ita etiam in incorporalibus † quia in istis etiam nõ transit possessio sine 3 actu facti. *Calde. cons. 12. de iur. patro. Roc. in trac. iurispatronat. in verbo tus. in 5. q. vers. limita hanc conclusionem.* Et est communis opinio relata

per

per Alex. *in fin. col. 3. nu. 8. in vers. gl. quæ incipit poss. ff. de libe. posthu.* quicquid dixerit Bald. *in repet. eiusdem. l. in fuis. in 4. opposit. & post eundem Alex. Lamber. in tract. de iurepatro, lib. 2. part. art. 22. 3. q. prin.* Et quod *l. cum hæredes*, habeat locum etiam in iuribus incorporalibus tenet Tiraq. *in tract. le mort saisit le vif. 7. declar. 3. par.* Et ita fuit tentum in causa Cremonen. Capellaniæ Lunæ 5. Decemb. 1552. coram do. Deza.

QVIETANTIA.

SVMMARIA.

1. *Instrumentum dicitur probatio probata.*
2. *Quietantia an vti simulata tolli possit sine probationibus claris, & concludentibus.*
3. *Probationes veræ quando requirantur, nec præsumpta sufficiant.*
4. *Mercatoris solutio anticipata ex beneuolentia, non habetur in consideratione.*
5. *Iuri suo quæsito quis renuntiare non dicitur ex actibus magis proximis.*
6. *Exceptiones quæ non reddant instrumentum simulatum.*

Decisio cccclxxi. seu. 1.

Qvietantia facta per procuratorē locationis, cōductori per publicum instrumentum, quod est † probatio probata. *Bald. in l. interesse. C. de solut. Dec. cons. 118. col. 1.* nō potest tolli vti simulata, & inualida, nisi per † probationes claras, & concludentes. *l. cum precibus. C. de proba.* Et veræ † probationes requiruntur, nō præsumptæ. *c. cum Io. de fide instru. c. 3. loco. de proba. vbi Doct.* Imo requiruntur scripturæ æquipollentes. *l. generaliter. C. de nu. pec.* nec aliqua mera confessio prætendi potest. *iux. l. minorem. & quod ibi Bald. C. eod. tit.* Nec obstat prædictis solutio anticipata mercatoris, quia non est inconueniens, † q; mercator soluat anticipatam solutionē ex beneuolentia, nec ex actib. magis proximis infertur † ad renunciationem iuris quæsiti, nec censetur ab eo recessum. *Card. cons. 30. col. 3. nu. 13. Tiraq. in l. si vnquam. in 1. num. 124. C. de reuo. don.* Et ideo capienda est quæcunq; alia interpretatio. *Host. Ant. & aly c. accedentes. de priuil. Fulg. cons. 192. col. 1. Dec. cons. 402. col. versi. & adhuc benefacit.* Præterea quod mercatores in computis ponere solent solemnitates facien. in illo tēpore, licet fecerint alio tempore, quia merces soluenda erat prima Aprilis, & tunc incipiebat arrendament. anni 1544. Ideo merces tunc poni debebat ad. *l. edita. vbi Bal. Bart. & omnes. C. de edendo* ad certam autem confessionem 450. duc. solutorum Michaeli fuit dictum quod non dicit quod soluit virtute arrendamēti. Et sic tentum, quod supradictæ † exceptiones non reddunt pro nunc instrumentum simulatum, coram d. Chissanen. in vna Cæsar Augustana pecunia. die. 4. Maij. 1552.

SVMMARIA.

1. *Quietatio limitata ad certam recompensam, valet.*
2. *Renunciatio limitata valet.*
3. *Liberatio limitata ad certam causam valet.*
4. *Quietationes sunt stricti iuris.*

Decisio cccclxxii. seu. 2.

Qvietatio limitata ad certam recōpensam, valet † cum intētio quietantis non fit generaliter quietare prout in renunciatione † limitata dixit Soc. *cons. 96. n. 11. lib. 1.* Idem in liberatione † limitata ad certā causam dicit, *Ruin. cons. 140. nu. 3. lib. 1.* & quia huiusmodi quietationes † sunt stricti iuris. *Parif. cons. 100. nu. 64. & seq. lib. 3.* Item quia quietatio limitata ad certam causam, nō extenditur ad eandem quantitatem quæ ex alia causa debetur. Et ita tentum fuit die 17. Aprilis. 1544. corā do: Oradi. in vna Tolletan. pensionis 500. duc. coram do. Oradi.

SVMMARIA.

1. *Quietatio facta per procuratorem habentem mandatum ad exigendum, & de exactis quietandū, & quòd facere posset ea quæ exigerent mandatum magis speciale, valet etiam quòd notarius non attestetur, de pecunia numeratione.*
2. *Verba quæ importent liberam potestatem.*
3. *Confessio de receptis facta à procuratore, quando liberet soluentem.*
4. *Actio quando oriatur Domino contra procuratorem.*
5. *Creditoris diligentia quid operetur.*
6. *Temporis longinquitas facit probationem perfici per indicia, & coniecturas.*
7. *Pecunia numeratio per quæ verba probetur in quietatione. & num. 1.*
8. *Mercatorum indicio an sit standum.*

Decisio cccclxxiii. seu. 3.

Qvietatio facta per procuratorem qui habeat mandatum ad exigendum, & de exactis quietādum, & quòd posset facere ea quæ constituens facere posset, etiam si exigeret mandatum magis speciale, valet † etiam quod non attestetur notarius de reali numeratione, quia illa † verba important liberam potestatem *Bart. in l. procurator. cui generaliter. ff. de procur. Alex. cons. 28. li. 6. & Bal. in l. illud ff. de mino. Alexan. cons. 22. col. pen lib. 1.* & confessio † de receptis, pecunia etiam non numerata, facta à tali procuratore, probat numerationē, & liberat debitorem soluentem *Decius in l. 2. §. creditum num. 14. & seq. & Curt. iun. ~~ r. 25. ff. si cert. peta.* & tanto ma-

gis quando sumus in alia confessione quàm mutui, *vt dicit ibi Decius nu.17*. Et ex ista con-4 fessione oritur † actio domino contra procuratorem. *Alciat. in d. l. 2. §. decreditum.* Et hæc opinio tanto magis procedit quando in casu multa concurrunt adminicula, videlicet diligentia creditoris, quam considerat. *Afflict. decis. 13. num. 8.* & longinquitas 5 † temporis, quæ facit probationem perfici per inditia & coniecturas. *Afflict. vbi supra decis. 13.* & in quietantia dicitur realiter recepisse in certa specie † pecuniarum, quo 6 casu probatur numeratio, *secundum Bald. in l. ex insinuatione. ante fin. de procurator. quem sequitur Ias. in d. §. creditum.* Accedit etiam iudicium mercatorum † cui standum est. *Alex. in consi. 147. nu. 10. & seq. vol. 2.* Et propterea 7 ex dicta quietatione tot concurrentibus probatur vera † numeratio pecuniarum. Dec. cons. 150 & ita tentum die 1. Iulij. 1551. 8 coram do. Vestano in vna Maioricen. pecuniaria.

Finis secundæ partis.

DECISIONVM RECOLLECTARVM IN COMPENDIVM.

A. R. P. D. Paulo Æmilio Verallo Episcopo Caputaquense in suo tempore.

PARS TERTIA.

RATIFICATIO.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio facta ex taciturnitate quinque annorum, an reconualidet instrumentum factum per minorem.*

2 *L. fi. C. si maior factus. non habet locum quando dolus interuenit.*

3 *Instrumentum stante dolo, an validetur per expressam: vel tacitam ratificationem.*

4 *Paris. cons. 49. vol. 1. confutatur.*

DECISIO PRIMA.

RATIFICATIO facta ex taciturnirate quinq; annorum postquam Nicolaus fuit factus maior, præsupposito, quod cõtractus factus per minorem non sit actus positiuus, sed solemnissimus in casu statuti iuris, & facti, non reconualidat † 1 instrumẽtum, ita vt ratificatio subsistat. *iux. tex. in l. fi. C. si maior factus*, &c. quia d. lex nõ habet locũ † 2 quando dolus interuenit, prout nec validatur per expressam ratificationẽ: multo ergo minus per tacitam † 3 ratificationẽ ex lapsu temporis, stante dolo. *Rom. cons. 54. col. 1. in fin. Curt. iun. cons. 50. per totum. & seq. Rui. cons. 170. col. 7. nu. 29.* Et licet in dolo præsumpto ex statuto Paris. contrariũ † 4 voluerit, *in cons. 49. vol 1.* tamen Romanus contrarium voluit *cons. 54. col. 3 & Barto. cons. 70. col. 3. vol 2. Curt. in d. cons. 50.* & in dolo præsumpto ratione enormissimæ læsionis, Barto *cons. 42. n. 14. in fin. lib. 1 & d. cons. 70. col. 3. vol. 2.* Et ita fuit tentum die 1. Iunij. 1554. coram domino Oradino in vna Vinl·ana dotis.

SVMMARIA.

1 *Ratificata quando non dicatur commissio impetrata per assertum procuratorem.*

2 *Ratificatio non inducitur ex actu contrario.*

3 *Clausulæ quatenus causa non esset instructa effectus, & nu. 4.*

DECISIO 2.

RAtificata non videtur commissio † 1 per Antonium, quæ fuit impetrata per eius assertum procuratorem, quia fuit obtenta do anno 1545. de mense Ianuarij, & de anno 1546, ad instantiam eiusdẽ Antonij præsentati ad beneficium sancti Iacobi, coram Metropolitano coram quo litigarunt, ergo non habuit ratam commissionem per assertum procuratorem præsentatam in curia, quia si illam ratam habuisset, vtiq; litigasset in curia, & non comparuisset coram Metropolitano, corã quo cõstituerat alios procuratores, & sic fecerat actus contrarios, & ex actu contrario non † 2 inducitur ratificatio. *l. quo. n. §. sine quis petat ff rem rat. haberi.* Et quia cõmissio erat cum † 3 clausula (*quatenus causa non esset instructa*) & causa erat tunc nõ solum instructa, sed etiam finita per sententiã, quare citatio vigore dictæ cõmissionis emanata, non † arctabat citatum ad comparendum quia dabat iurisdictionẽ sub cõditione, quatenus causa nõ esset instructa ideo, quicquid postea factum fuit, non dicitur attentatum, & ita tentum die 19. Octob. 1551 in vna Algaren beneficii sancti Antonii, coram dom. Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Ratificatio facta per minorem 20. annorũ instrumentorũ sponsaltorũ valet, etiã quod nõ interuenerint solẽnitates statuti vrbis, & ratio. n. 2.*

3 *Donatio propter nuptias non requirit solemnitates statutorum vrbis.*

5 *Instrumentum ratificationis solutioni pecuniarum dotium requirit statuti solemnitates.*

DECISIO 3.

Ratificatio facta per minorem 20. annorum contractus seu instrumenti parentelæ, & sponsaliorum, etiam q. non interuenerint solênitates statuti vrbis positi in nouis reformationibus de pactis, & donationi-
1 bus nô valituris, valet, † & tenet, quia hoc
2 statutum nô † procedit in contractu matrimoniali, & de pendentibus ab eo, *Soc. cons. 80. col. pen. vol. 4. Ruin. cons. 61. col. 4. vol. 3. Bald. noue. in tract. dotium in 17. & 18. special.* nec minus in
3 donatione † propter nuptias, *Roma. cons. 280. & 394. Ias. in l. si vnus. §. pactus col. 8. & seq. ff. de pact.* & quia statutum vrbis enumerat quatuor casus, in quibus non est comprehensus casus prædictus: secus esset in instrumento
4 ratificationis † solutionis pecuniarum, & ita fuit tentum in vna Pitigliana dotis, coram domino Oradino die 30. Aprilis. 1554.

Recognitio iurium.

SVMMARIA.

1 *Recognitio iurium dicitur nulliter facta coram iudice compulsoriali in partibus si pars non est citata ad videndum iurare testes super recognitione.*
2 *Testes iurare debent parte citata.*

DECISIO IIII. seu. 1.

Recognitio iurium facta coram iudice
1 compulsoriali in partibus dicitur † nulliter facta, si pars nô est citata ad videndum iurare testes super recognitione, quia testes
2 † iurare debêt parte citata. *c. 2. de testib. Rot. in no. decis. 10.* & ita fuit tentû, die 27. Iunij. 1554. coram do. Oradin. in vna Septe. bonorum.

SVMMARIA.

1 *Recognosci non debet instrumentum rogatum, sunt 70. anni, & quare.*
2 *Recognitio instrumenti fit per testes.*
3 *Antiquum dicitur in testibus vsq. ad 60. annos.*
4 *Recognitio leuis sufficit iurium aliquorum.*
5 *Citatus quando est procurator ad dicendû contra iura, si non dicit, præsumitur negligens, & in culpa.*
6 *Culpa in dubio non præsumitur.*
7 *Institutio quomodo probetur ex instrumento alioquo.*

DECISIO V. seu. 1.

1 Recognosci non † debet instrumentum rogatum sunt 70. anni, maximè si est o-
2 riginale, quia recognitio † debet fieri per te-
3 stes in quibus dicimus esse in antiquis † vsq; ad 60. annos, secûdum obseruationem Rotæ: quanto magis in 70. & quatenus recognoscatur, sufficit † leuis recognitio, tanto 4 magis, quando extrahitur de Archiuio publico, *auth. ad hac. C. de fid. instr. & ibi glo. pen. & ibi Bar. in prin. & in auth. & si contractus. col. 1. in 1. lectura ver. vento ad auth. ad hac de fid. instru. & ibi Bald. col. 3 ver. item scriptura. Rom. cons. 195. & Cald. cons. 72. col. 3. Alex. cons. 138. col. vers. nec obstat si dicatur. vol. 1.* Accedat etiam in casu de quo agebatur, quod procurator aduersarij fuit citatus, coram iudice côpulsore ad dicendum côtra, & nihil † opposuit, qui si in- 5 strumentum legitimè non fuisset transumpta tum, opposuisset, alioquin diceretur negligens, & in culpa, quod non præsumitur
6 † in dubio. *Aym. cons. 8. col. 3. Rui. cons. 63. col. pen. vol. 2.* & quia non constabat, quod Vicarius, qui tunc instituerat, erat Vicar. & institutus possedit beneficium. Quapropter satis probatur ex illo instrumêto institutio, licet recognitum non fuerit. Et ita fuit † tentum, 7 die 26. Iunij. 1551. coram domino Augustino in vna Illerden. Parrochialis de Alzor.

Recuperandæ remedium.

SVMMARIA.

1 *Recuperãdæ remedium competit illi, qui ex voluntate sua cecidit à possessione, quando contractus non fuit per partem aduersam adimpletus.*
2 *Resolutiuum pactum quid operetur.*

DECISIO VI. seu. 1.

Recuperandæ remedium competit illi, qui ex voluntate sua cecidit à possessione, quando contractus non † fuit adimple- 1 tus iuxta illam suam volûtatem ex parte alterius, *vt per Soc. in l. rem, qua nobis nu. 8. vers. 5. dubitabatur. de acq. pos. Rip. in c. sæpè. de rest. spol. & Alex. in cons. 90. fi. col. 5.* Et ita fuit tentum in vna Romana hæreditatis, & bonorû, coram D. Decano, die 15. Ianua. 1552. vbi Liuia, quæ transegit cum suis consanguineis, potuit agere remedio recuperandæ, quia transactio non fuit adimpleta secundum voluntatem Liuiæ, & sic in ea aderat pactû resolutiuû. & resoluta † transactione, perinde esset ac si nul- 2 lus consensus per eum præstitus fuisset.

RECVSATIO.

SVMMARIA.

1 *Recusatio iudicis, quando impediat processum ad vlteriora, & quasi sit iusta causa. nu. 2.*
2 *Recusationis causa sufficit. quod de nouo ad partis, notitiam deuenerit.*
3 *Præsumitur ignorantia, nisi probetur scientia.*

DECISIO VII. seu. 1.

Recusatio iudicis quando fit ex aliqua causa iusta, impedit † processum ad vl- 1 teriora.

teriora. *Fely. in c. a. inter monasterium. de reind.* & sufficit, quod causa † quæ allegatur sit talis, quæ si probata esset legitima reputaretur, *vt habetur per omnes in cap. postremo. de ap.* Et licet fuerit in illum iudicẽ consensum per recusantẽ. tamen quia iurauit causam suspitionis in recusatione allegatum, de nouo ad eius notitiam superuenisse, sufficit, † *capitulo, insinuante. de offic. deleg.* & ignorantia † præsumitur nisi scientia probetur. *gl. in l. verius. de probati.* Et ita fuit tentũ pro nullitate processus facti, coram iudice compulsore recusato ex superueniente causa in vna Burgen iuris votandi Lunæ 21 Nouembris. 1552. coram D. Accorambono.

REGRESSVS.

SVMMARIA.

1. *Regressus reseruatus, intelligitur pensionario, quatenus pensionarius declaret velle vti regressu.*
2. *Regressus quando habeat locum in successorem.*
3. *Procurator generalis non potest caducitatem regressus declarare.*

Decisio VIII. seu. 1.

Regressus reseruatus pensionario in euẽtum, quod rector dicat de nullitate pẽsionis intelligitur † quatenus pensionarius declaret regressu vti velle, & in vita rectoris. *Cassad. decis. 3. de locato.* quod pariter habet locum in successore rectoris quatenus † impugnet dictam pensionem post illius obitum, vel ante: Et ita fuit tentum in vna Tolletana pensionis, die 24. Octobris. 1552, coram domino Reomano: & vide supra, commissio. Nec potest hoc procurator generalis declarare † sed requiritur speciale mandatum. vide supra *procurator.*

SVMMARIA.

1. *Pensionarius qui non soluit partem pensionis non cassatæ, facit vt detur locus regressus.*
2. *Regressus habet locum pro minima parte pensionis non solutæ.*

Decisio IX. seu. 2.

Regredi potest Constantinus ad beneficium de rigore, quando † pensionarius partẽ pensionis non cassatæ non soluit, quia licet pensiones aliquę sint cassatæ, non tamẽ in totũ sunt annullatæ, & ideo pro minima illa parte † nõ annullata potest regressus habere locum, & ita tenet Rota. quia debebat soluere pro illa parte pensionis, pro qua pensio nõ erat annullata. *Paul. de Castr. in l. qui solidum deleg. 2. præsertim in princ. Ab. in c. 1. de plus petitio.* Tamẽ domini de æquitate voluerũt, quod pensionarii soluãt, & remittatur caducitas, & ita fuit tentum die 4. Nouembris. 1552. in vna Abulen. & Tolletan. pensionis, coram D. Reomano.

SVMMARIA.

1. *Regressus quando non habeat locum.*
2. *Regressum habens, quando exceptione regulæ de triennali repellatur. Intellige, vt nu. 3.*
4. *Scientia est probanda, & quomodo per eum qui habet regressum. num. 6.*
5. *Ignorantia regulariter præsumitur.*

Decisio X. seu. 3.

Regressus non habet locum contra eum qui † possedit pacifice beneficiũ per 7. aut 8. annos, illo, qui habebat regressum nihil dicente. *Cassado. decis. 5. de caus. poss. & prop.* imo exceptione regulæ de triennali repellitur. *Sarnen. in d. reg. de trienn. q. 49.* quod procedit † quando habens regressum, sciuerit esse locum regressui. *Imol. in c. ex ore de his, qua fiũt à maior. par. capit.* quæ scientia † debet probari cum regulariter præsumatur † ignorantia & ita fuit tentum, die 9. Maij 1551 coram domino Augustino in vna Colonien. canonicarus, & præbendæ: scientia autem illius, † qui habet regressum, qualis esse debeat, vide supra *in verbo scientia.*

SVMMARIA.

1. *Consensus præstitus per procuratorem cõstitutus ab existente in 6. sua ætatis anno, cum authoritate Vicarii, valet ad reseruandũ regressum.*
2. *Dispensare an Papa intelligatur, & habilitare illum qui dixit se esse in 6. anno.*
3. *Consensum præstari debere per resignatarium nã reperitur iure cautum.*
4. *Consensus quare præstetur in pensionibus.*
5. *Consensum præstare potest per procuratorem infans de consensu ordinarii ad constituendam pensionem, & quare.*

Decisio XI. seu. 4.

Regressus, & reseruationes contenti in supplicatione valide fuerunt constituti † ad fauorẽ Iacobi resignantis per consensum quæsitũ per procuratorẽ ad id mandatum habentẽ, ab Annibale tunc existente in sexto suæ ætatis anno, cum authoritate Vicarii, & quia Papa intellexit Annibalẽ existere † in 6. anno, & sic tacite cum eo dispensauit. Præterea de iure communi nõ est cautum, quod in regressu † per resignatariũ debeat præstari consensus, & ideo cum non sit lege cautum, opponi non potest *l. §. fin. ff. de procur. c. 2. ne sed. vac. Oldrad. cons. 202.* Et hoc tenuerũt omnes domini, q. a in regressu non est hoc pręscriptũ secus autẽ est in pensione † p regulã dẽ pstando consen. & infans de cõsensu ordinarii, constituere † potest pcuratorẽ ad

ad consentiendum pensioni, quia sumus in acquirendo beneficium. Et ita fuit tentum, die 4. Maij. 1554. coram d. Oradino in vna Acherontina monasterij.

SVMMARIA.

1. *Regressus cassatur solo consensu etiam tacito.n.2.*
3. *Regressus quando non dicatur cassatus sine consensu Papæ.*
4. *Pœnitentia habet locum donec Papa præstet beneplacitum à partibus conuentum de impetrando.*

DECISIO XII. seu. 5.

1 Regressus solo consensu † cassatur. *c. agatosa 63. distin. etiam tacito* † *c. ex ore. vbi glo. in* 2 *ver. renunciasse. de his, quæ fiunt à maior. part. c. Paris. cons. 76. vol. 4.* Verum quia in cassatione regressus partes in casu de quo agitur, elegerunt viam beneplaciti sedis Apostolicæ, fuit dictum, quod nō dicitur cassatus regressus, 3 nisi postquam manus Papæ † esset apposita, *vt in c. super eod. de conditio appos.* & quousque manus Papæ apposita non fuerit, partes à 4 conuentione cassationis recedere † possunt, etiam stāte correspectiuitate, quod Iacobus nolebat cassare, nisi sequeretur concordia inter Marcellum, & Nicolaum, & ita tenuit alias Rota coram domino Mohedano, pro vt similiter tentum fuit, die 22. Maij. 1552. coram domino Fabio in vna Reginen. Abbatiæ.

SVMMARIA.

1. *Regressus dicitur bonus, quando mala expressio valoris non probatur, & quare.*
2. *Verba, & non alias, aliter, nec alio modo, quid operentur.*

DECISIO XIII. seu. 6.

1 Regressus est bonus si mala † expressio valoris non probatur, quia cessat dolus, & fraus impetrantis, & quia regressus non fuit reseruatus in prima gratia resignationis beneficij, sed in reformatione, in qua dicit, quod Ioan. Baptista nō intendebat resignare nisi reseruato dicto regressu, & non alias, aliter, nec alio modo: quæ † verba reddunt 2 actum conditionalē. *Abb. in ca. fin. ne cler. vel. vo. Fely. in c. qui in ecclesiarū. nu. 81. de constitut.* & quia re integra signata fuit reformatio, & data præcedit præstationem consensus. *Cassado. decis. de rer. permutat.* & Io. Baptista nunquam de hoc habuit notitiā, nisi post mortem Matthei resignatarii. Et ita fuit tentum die 22. Iunij. 1551. coram dom. Guidobono in vna Oxomen. parochialis de Seueris.

SVMMARIA.

1. *Regressus seu accessus vt iustificetur, quando docendum sit de lite saltem de facto.*
2. *Litem non existere de iure neque de facto quando non dicatur.*

DECISIO X. seu. 7.

Regressus siue accessus reseruatus ex causa cessionis iuris, litis, & causæ, ad hoc vt dicatur iustificatus, docēdum est debitæ sal- 1 tem de facto, quando non constat Papā voluisse, quod esset vera lis, vt dixi supra in verbo regressus reseruatus, decisum fuisse in causa Sigublina integræ portionis, sub die 19. Februarij. 1552. coram domino Guidobono. sed quando constat de lite commissa per assertos procuratores de quorū mandato nō constat, non dicitur litē † existere neque de 2 iure, neque de facto. *Rot. decis. 2. de rerum permuta. in antiquioribus, & Cassad. decisio. 7. de dol. & contu. & decis. 5. vt lit. pend.* Et ita fuit tentū in hac causa Seguntina integræ portionis corā dom. Guidobono 26. Martij. 1552.

SVMMARIA.

1. *Regressus de consensu quid operetur.*
2. *Spoliatus quando non sit restituendus.*
3. *Ius quæsitum quando dicatur.*

DECISIO XV. seu. 8.

Regressus de consensu operatur † vt sur- 1 rogatus per obitum illius, per cuius obitum est factus locus regressui, non possit immitti in possessionem vigore surrogationis, quia obstat decretū irritans appositū in regressu, quod inficit titulum & possessionē, quo casu possessio ita dicitur infecta: vt spoliatus † non sit restituendus. *Egid. decisio 536.* 2 *vers. ratio est. Rot. in antiq. decisio. 429. versic. sicut etiā dicitur Bisignet. decisio. 1. de restitu. spol. colu. 2. vers. & esto Cassado. decis. 3. num. 7 super reg. Socin. cons. 67. col. fin. vers. dici posset. volu 3. Idem Cassad. decis. 1. de caus. poss. & propr. Sarnē. in reg. de trien. q. 49. n. 2. & 3.* & licet alteri non sit ius quæsitum tamen dato habitu, sit locus regressui mediante declaratione illius cui reseruatus est regressus & dicitur iure † quęsitū, qa per 3 surrogationem illud ius dicitur reseruatum, & ita fuit decisum in causa Reginen. Abbatiæ, corā dom. Capisucco 7. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1. *Regressus quo pacto dicatur bene cassatus.*
2. *Confessio de tractatu actus non probat actum.*

DECISIO XVI. seu. 9.

Regressus quoticscunq; non cassatur per supplicationē aut etiam instrumentū, vel alias, coram notario, & testibus quamuis etiā sola voluntate habentis regressum, siue alia superioris cassari posset. *Dec. consil. 290. in auth. Soci. consil. 115. colum. vltima versicul.* sed d

ad

1 *ad hoc respondeo eod.lib.3.*nõ † dicitur cassatus. nec obstat cõfessio literis posita, quia loquitur de tractatu † cassationis, sed non constat 2 de, cassatione, eo maximè, quia verba ipsarum literarum non concernunt tempus perfectum, & ita fuit tentũ in vna Reginen. Abbatiæ, coram D. Capisucco 7. Nouembris.1552.

SVMMARIA.

1 *Regressus quando non dicatur cassatus.*
2 *Pœnitentiæ datur locus non obstante parua data.*

DECISIO XVII. seu. 10.

1 Regressus non dicitur † cassatus, attenta prima data super illius cassatione, nisi 2 fuerit extensus consensus, quia per paruã † datã non tollitur, quin possit esse locus pœnitentiæ, *vt notissimũ est in curia secundũ stylum:* Unde si non appareat extensus consensus super cassatione regressus non potest dici cassatus. Ita domini dixerunt, & tenuerunt in causa Reginen. Abbatiæ, corã D. Capisucco 2. Nouembris.1552.

REGVLA DOLO FACIS.

SVMMARIVM.

1 *Regula dolo facis, nõ habet locum, spolio in odium spoliatoris.*

DECISIO XVIII. seu. 11.

1 Regula illa, dolo facis, nõ habet † locũ in spolio in odiũ spoliatoris *secundũ Alex. in l.naturaliter.§.nihil cõmune.n.35. de acquir. poss.* vt tentũ fuit in causa Romana hæreditatis, & coram D. Io. Ant. Capisucco Veneris 19. Februarii.1552.

REGVLA DE ANNALI.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali non habet locum respectu resignantis, quando resignans est in possessione.*
2 *Regula de annali est facta in odium illorum qui molestant annales possessores.*
3 *Defendere quando se possit resignans ex regula de annali, contra impetrantem per obitum resignatarii. & ratio n.4.*
5 *Spolio agi potest cõtra tertium per resignantem.*

DECISIO XIX. seu. 12.

1 Regula de annali non † habet locum respectu resignantis, quando resignans est in possessione, quia regula est facta in odium 2 † illorũ qui molestant annales possessores. *Sarnen. de anna. qu.16.* vbi refert alias fuisse ita decisum in Rota secus est quando resignans vult se defendere ex regula contra impetrã- 3 tem per obitũ resignatarii, quia † tunc potest, vt *refert Sarnen. in d.regula.q.57.* Ratio. quia 4 resignans † contra resignatarium, vel secundum resignatarium non potest se iuuare ex tali detentatione. *Cassad. decis.4. de restit. spoliato.* ideo respectu resignatarii talis detentatio nõ est alicuius † effectus. Secus est respe- 5 ctu tertii, contra quem potest agere spolio. *Rot. Decisio.1. de renuncia. in nou.* Et est alia ratio, quia resignans reseruauit sibi omnes fructus, quos postmodum percepit per plures annos, quod non propterea procedit ita de annali. *Sarnen. in d.reg. q. 60.* Et ita fuit tentum die 13 Maii.1552. coram domino Augustino, in vna Placentina parochialis de Valuerde.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali, habet locum etiam in cessionibus, & quando.*
2 *Regula de annali, habet locũ etiam quando, quis vult capere beneficiũ per clausulas generales.*

DECISIO XX. seu. 3.

1 Regula de annali habet locũ etiã in cessionibus, quando possessor possedit per annũ pacifice, antequã cessio facta sit. *Cassado. decisio.15. super regulis.* Et ita fuit tentum, die 27. Aprilis.1551. coram D. Guidobono in vna Oueren. Archidiaconatus de villa. Vide quod decisum in causa Augusta. præceptoriæ secunda Decemb.1551. coram Capisucco, vbi fuit dictum quod habet † locũ etiam 2 quando quis vult capere beneficium per clausulas generales.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali quid requirat.*
2 *Dictio (tunc) denotat extremitatem temporis impetrationis.*
3 *Dictio (immediate) quid significet.*

DECISIO XXI. seu. 4.

1 Regula de annali † ad hoc vt habeat locũ, & obstet gratiæ contra quã datur de ea 2 requirit † annalẽ possessionem pacificã immediate procedentem illã gratiam, & hoc innuunt verba regulæ videlicet dictio *(tunc)* 3 quæ † denotat extremitatem temporis impetrationis contra quã impetrationem datur de regula & dictio immediate, quæ denotat annũ immediate præcedentẽ ipsam impetrationẽ, vt fuit decisum in causa Segobi. de villa Castin. corã. D. Vestano 14. Nouembris 1552.

SVMMARIA.

1 *Regulæ de annali quo ad secundam partem, quando satis factum dicatur.*
2 *Calumniosus litigator quando quis dicatur.*
3 *Causam iustam litigandi quis habuisse dicatur.*

DECISIO XXII.

1 Regulæ de annali quo ad secundam partem videtur satis † factum, quando quis infra

infra sex menses possessorem ad iudicium vocauit, & infra annum sententiam obtinuit, vt constat regula. Nec obstat, quod illa sententia per tres alias conformes fuerit reuocata, ita vt videatur ille impetrãs calumniosus † litigator, † & obstet ei regula *de annali.q.35.in fin.* quia respondetur, quod ex eo, quia habuit prædictam sententiam in fauorem, quæ non fuit reuocata ex eisdem † actis videtur habuisse iustam causam litigandi *vt est deci. Rota 10. de dol. & cont. in no.* & sic non videtur calumniosus, litigator, & ita fuit decisum in causa Segobiẽ. de villa Castin. 21. Nouẽb. 1552. corã domino Vestano:

REGVLA.

De benef. certo modo vacan.

SVMMARIVM.

1 *Regula de impetrando beneficia vacantia certo modo, non habet locum cessante molestia.*
2 *Argumentum à cessante ratione legis est validum.*
3 *Regulæ certo modo intellectus.*
4 *Inhabilitatem contrahere nõ potest qui pro mortuo habetur.*
5 *Cedens ante sententiam, euitat pœnas regulæ de annali.*

DECISIO XXIII. seu. 1.

Regula de impetrando beneficia vacantia certo modo, nõ † habet locũ cessante molestia, quia id ita fit ne beneficiorum possessores indebite molestentur, & valet argumentũ à † cessante ratione legis cap. cùm cessante, de app. quoniam hæc regula habet † duas partes, & imponit impetrantibus certo modo diuersas pœnas, & in prima parte requirit, quod impetrans ante decretũ citationis, modum vacationis specifice, ac dispositiue exprimat, ac iuret vera esse crimina specificata, & imponit pœnã, quod nisi hoc factũ fuerit non liceat amplius actori per quascunq; clausulas in supplicatione appositas hoc facere, & quod subrogationes postmodum litis huiusmodi vigore nihil prorsus valeant. Secunda pars, quæ incipit, *& si post lapsum d. anni*, vbi ponit, quod si impetrans defecerit in probatione criminum obiectorũ beneficium nõ censeatur litigiosum, & impetrantes ad hoc beneficium sint inhabiles, secundum quam diuisionẽ (quę ex ipsius regulæ facie colligitur) patet, quod regula huiusmodi nullatenus obstat Roberto, qui & si ante decretũ citationis nõ specificauerit crimina, nihilominus tali casu non imponitur per regulã pœna inhabilitatis, nam in secundam partẽ regulæ non potuit incidisse ex quo ne dum ante annum, sed ante tres menses cessit ante terminũ ad articulandũ, liti huiusmodi, & consequenter ad litem illam pro mortuo habetur, qui enim pro mortuo † habetur, contrahere inhabilitatem nõ potest, nec aliquem molestare, & sic pœnam euitabit. *Egid: decisio. 14.* prout in simili dicitur in eo, qui cedit ante sententiam. Nam euitat pœnas regulæ de annali. *Cassador. decis. 17. super regulis.* Accedat, quod Alfonsus erat etiam molestatus ab alio quo ad illam certã pœnam inhabilitatis ad beneficia ambita, *vt in secunda parte regulæ dicitur.* Et ita fuit tentũ die 11. Maij. 1551. coram d. Chissanen. in vna Abloricen parochialis de Congusto. Et ita fuit alias resolutum in vna Teretona beneficiorum, coram domino Reomano.

SVMMARIVM.

1 *Regula (certo modo) tuetur laicum.*
2 *Laicus non est notorie incapax beneficiorũ, cum possit retinere ex dispensatione. & n. 5.*
3 *Regula de annali habet symbolum cum illa de impetrando certo modo.*
4 *Regula certo modo, tuetur etiam inhabiles, & detentores.*

DECISIO XXIIII. seu. 2.

Regula de impetrantib. beneficia certo modo vacãtia tuetur laicũ, † quia regula considerat tantummodo, quod laicus nõ † est notorie incapax, cum possit retinere beneficium ex dispensatione. *Sarnen. in regu. de trien. q. 26. n. 3. post doctores in cap. illud. de præsumpt.* eo magis, quia regula de annali, quæ habet † symbolũ cum ista de imperãdo certo modo, tuetur † etiã inhabiles, & detentores, cum sit contenta sola nuda detentione. *Sarnen. q. 51. & 54. in fi. in reg. de annal.* Et ita seruat Rota, & quamuis laicus sit inhabilis ad obtinendum beneficia tamen potest illa retinere † ex dispensatione. *Fely. in c. causam col. 3. de præscrip.* Et ita tentum die 4. Nouembris. 1551. coram domino Chissanen. in vna Calaguritan. Abbatiæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula de impetrantibus certo modo, est facta in fauorem possessoris.*

DECISIO XXV. seu. 3.

Regula de impetrantibus certo modo est facta † in fauorem possessoris, ita vt si impetrans certo modo, non reperiat aliquẽ possessorem, non subiaceat regula de impetrantibus certo modo, cum autẽ in casu præsenti ille, qui impetrauit, impetrauerit per obitũ certo modo, sequitur, quod subiaceat regulæ de impetrando certo modo, & ita fuit dictũ alias fuisse decisum & hodie cõfirmatum

matu in causa Burgen. præstimonij de Toranstos, coram dom. episcopo Vestano 4. Maij.1552.

REGVLA DE CONCVRren. in benef.

SVMMARIVM.

1 *Graduatus prius præferendus est in terminis reg. de concurrentibus super eo benef.*

DECISIO XXVI. seu. 2.

Regula de concurrentib. super eodē beneficio secundum qualitatē &c. dispo- 1 nit, quod quando sunt, † duo æqualiter graduati, prius graduatus præferendus est. Ita dixerunt domini in causa Bracaren. monasteriorum præferendo Reuerend. Cardinalem Mignanellū Dominico de Torres, quia licet æqualiter graduati essent, tamē Reuerend. est prius & hoc, coram D. Guido bono 4. Aprilis.1552.

REGVLA DECLARATORIA.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarij participantes, & non participantes, comprehenduntur in regula declaratoria Pauli tertij, de qua hic.*

DECISIO XXVII. seu. 1.

Regula declaratoria Pauli Papæ tertij, alterius regulæ per eum editæ in qua cauebatur Referendarios, & alios officiales ex palatio panem habentes, prothonotarios, Auditores Rotæ, Accolitos, secretarios, ac literarū apostolicarū scriptores, Cubicularios, scutiferos, & milites S. Petri & reliquos, qui officiales suæ sanctitatis, & Romā. Ponti. pro tempore extiterint in palatio apostolico, licet in eo. palatio nō habitent, familiares dici, *prout idem in reg. declaratoria cauebatur.* Nonnulli domini modo dubitabant, an sub illa nūcupatione prothonotarium, vt præfertur, expressorū, comprehenderentur 1 † tam participantes quam non participātes. Et propterea ad toll. omnem dubitationē, idem Paulus Pontifex attestatur, quod ipse semper intellexit ab initio, tam de participantibus, quæ declaratio, cum veniat ad intellectū. *1. regul.* quo ad clausulam in Palatio, sequitur. q; est simplex declaratoria, quæ habet locū in prædictis, & propterea nihil no- 2 ui † inducit. *Paul. de Cast. in l. hæredes palam. §. si quis post. ff. de testi. Dec. in consi. fin. nu. 13. de consti. Sarnen. in reg. de iur. quæs. non toll. q. 13. num. 7.* & 3 quia declaratoria † respicit interpretationē verbor. vel respicit circumstantias ipsius actus, vt puta quādo testis dictū suum obscurum declarat *Fely. in cap. licet causam. col. 12. vers. limita. 10. de probat.* Et de confessione obscura, 5 Cardinalis † *in clemen. constitutionē. §. 1. in fin. t. q. de elect.* & de libello † ponit idem *Fely. in ca. 2. col. 9. vers. item illam fallentiam, de libelli oblat.* 6 & statuentibus, qui non possunt de nouo facere statutum, tamē, † quod statuta obscura possint declarare. *Fely. in c. qualiter, & quando, el primo. col. 12. vers. fallit primo. de accusat.* Et ita 7 tentum die 16. & 30 Octob. 1551. coram DD. Augustino, & Reomano in vna Lugdune. Prioratus Namtuasi.

REGVLA DE EXTENDEN. consensibus

SVMMARIA.

1 *Regula de extendendis consensibus non habet locum in Cardinalibus.*
2 *Cardinales præstat consensum per cedulas.*
3 *Dispositio legis non conuenit illis, cui non conuenit qualitas legis.*
4 *Regula de extendendis est facta ad tollendas fraudes.*
5 *Fraus non præsumitur in Cardinalibus.*
6 *Cedere non dicitur Cardinalis consentiens collationi alterius.*

DECISIO XXVIII. seu. 1.

Regula de extendendis consensibus non † habet locum in extensione consensuū 1 præstitorum per Cardinales, quia regula loquitur de consensibus præstitis, coram notario, & testibus: Cardinales præstant consensuum eorum per † cedulā. Ideo non cō- 2 prehendit Cardinales: cui enim nō conuenit qualitas legis, non † conuenit illius di- 3 spositio. *Barto. in l. 1. §. quod autem. ff. ne quid in loc. public. l. 4. §. ait prætor. ff. de dam. infec.* & quia regula est facta ad tollendas † fraudes, quę in 4 Cardinalibus † non præsumuntur, *vt per Gomes. in prohem. reg. q. 0. n. 10.* Præterea regula lo- 5 quitur in cessionibus, & similibus sed Cardinalis consentiens collationi alterius, nō cedit, sed facit, q; † prouisio facta sine consen- 6 su suo non resoluatur statim, quod dicitur dicta regula de consensib. Cardinaliū. *Sarnen. q. 10. in regul. de impetr. benef. vacan. per obitum familiaris Cardinalis.* Et ita fuit tentum die 29. Aprilis 1551. in vna Segobien. Archipresbyteratus. coram domino Augustino.

REGVLA DE IVRE QVÆsito non tollen.

SVMMARIVM.

1 *Regula de iure quæsito, habet locum in commissionibus iustitia.*

DECISIO XXIX. seu. 1.

Regula de iure quæsito non tollendo habet † locum in commissionibus iustitiæ *Sarnen. in d. regul. de iur. quæsit. non toll. q. 11.* Et

ita

ita fuit tentum in vna Asculana Gabellarũ, coram domi. Guidobono 29. April. 1551.

SVMMARIVM.

1 *Regula de iure quæsito, quando censetur derogatum.*

DECISIO XXX. seu 2.

Regulæ de iure quæsito ad hoc, vt sit derogatum, requiritur quod † fiat expressio, & spiritualis mentio illius, alioquin nunquam illi cẽsetur derogatum: ratio ponitur in regula, quæ decernit suæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunque signaturam, nulli, sibi ius quæsitum quomodolibet tollatur. Et ita fuit tentum in vna Asculana Gabellarum, coram dom. Guidobono die 29. Aprilis. 1551.

SVMMARIA.

1 *Regul. de iur. quæsito quando non procedat.*
2 *Concessum contra ius non dicitur de voluntate Papæ.*
3 *Ius quæsitum tollere Papa non dicitur reuocando clausulas iniustas quas ante concesserat.*

DECISIO XXXI. seu. 3.

Regula de iure quæsito, non tollendo † procedit in gratia reformatoria coadiutoriæ de qua agitur: & cuiusdam decreti illius continentis, quod non posset d. gratia impugnari de subreptione, & obreptione. Papa reformando rescriptum, mandauit, quod in causa procederet, perinde ac si illud decretum appositum non fuisset quia per importunitatẽ partis, & sic non fuit de mente Papæ, cum sit cõtra iuris dispositionẽ † *clem. prima. de præben. & in c. cum olim, el primo. de priuil. vbi omnes.* Primo, quia pro non apposito habetur, & sic nihil abstulit aduersario. Secundo, quoniam quando Papa ad magis beneficiandum aliquem ponit aliquas clausulas, propter quas infertur præiudicium alicui, illas postea reuocando, nõ dicitur † tollere ius quæsitum, quia illas non apposuit, vt tertio præiudicaret, sed vt magis beneficiaret supplicantem, vnde illas reuocando, non dicitur tollere ius quæsitum. *Sa. uen. in d. regula de iur. quæsito non tollen. q. 3* & quia illa coadiutoria tollebat probationes contrarias. Et ita fuit tentum, die 22. Maij. 1551. in vna Ispalen. coram Dom. Vestano.

SVMMARIA.

1 *Regula de iure quæsito non tollendo non potest opponi post 30. annos.*
2 *Præscriptio non habet locum lite pendente. nu. 4.*
3 *Oppon. de regula de iure quæsito nõ tollendo, quãdo post 30. annos non possit.*

DECISIO XXXII. seu. 4.

Regula de iure quæsito non tollendo, potest † post 30. annos opponi, & de cada 1 ri, si literæ Leonis restituerent communitatem aliquam. Ratio est, quia præscriptio † 2 non habet locum lite pendente. *Paris. cons. 104. n. 149. vol. 1.* Si vero literæ Leonis extinguũt litem, tũc non † posset contra eas post 3 30. annos dari, *de reg. de iur. quæsit. non toll nd.* quia præscriptio † currit non pendente lite, 4 & quoniam pacifice possidetur. Et ita fuit tentum die 8. Iunij. 1551. corã domino Guidobono, in vn Asculana Gabellarum.

Regula de prærogatiuis.

SVMMARIA.

1 *Referendariorum quis sit præferendus.*
2 *Curiales pro maiori parte non sunt graduati.*
3 *Qualitas illa de iure non consideratur, qua non est necessaria ad actum.*
4 *Doctoratus gradus non est necessarius ad Referendariatum.*
5 *Referendarij sunt in curia qui non sunt doctores.*

DECISIO XXXIII. seu 1.

Concessa fuere mandata de prouideodo omnibus Referendariis in supplicatione descriptis, ob labores assiduos per ipsos impensos in signandis supplicationibus, & commissionibus ad tria beneficia, etiam si regularia quæ infra vnius mensis spatium ducerent acceptãdo, cum suspensione quarumcunque gratiarum, & cum clausula anteferri, etiam antiquis, & descriptis familiaribus, sub data die 4. Iulii. 1550. cuius gratiæ vigore Reueren. dom. Franciscus de Villerus vtriusq; signaturæ Referendarius, & Regens Cancellariæ Apostolicæ, & corrector literarum Apostolicarum, expediuit literas ad collationem episcopi Bracharen. similimodo Reuerendissimus Cardinalis Mignancellus tunc episcopus Nucerinus, & vtriusque signaturæ Referendarius similes expediuit literas ad eandem collationem dicti episcopi: vacarũt postea tria monasteria quæ dictus D Franc. vigore suæ gratiæ acceptauit, die 18. mensis Nouemb. 1550. Et de illis pariter sibi prouideri, (possessione subsecuta) obtinuit, eademq; monasteria d. Reuerẽ. D. Cardinalis Mignancellus die 19 eiusdem mensis Nouembris acceptauit, orta deinde differentia inter prẽlatos, datum fuit dubiũ infra scriptũ, videlicet præsupposito, quod gratia (cuius vigore agitur) sit concessa Referendariis, quis † sit, attentis qualitatibus, 1 præferendus, stante ista regula. Domini in 1. positione fuerunt diuisi in votis, & in alia positione dicebant, quod eo, quia expectatiuæ concessæ videntur ratione pauperum curia-

curalium, ideo regula de prærogatiuis expectantium, nõ videtur considerare gradus illorum, qui prius doctorati sunt, sed alias qualitates, quantũ curiales pro maiori par-
2 te † graduati non sunt. *Bald. in cap. 1. de success. fratr. vel grad success. in vsibus feud. in 2. col. quem refert gl. in reg. prærogatiuarum in 6. parte. in 2. facie. vers. ideo concludo, ista gratia est concessa referendariis.* Et quod inter eos adsunt illi, qui non sunt doctores, videtur q̃ Papa noluerit habere considerationẽ gradus inter eos, & ex hoc videtur sequi, quod regula de concurren. super beneficio iuxta qualitatem, non habet locum cum in casu de quo agitur, vnde remanebit casus iste sub dispositione iu-
3 ris † communis de iure autem non conside-
4 ratur qualitas, † quæ non est necessaria ad actum. Cum igitur gradus doctoratus (vt vidimus) nõ sit necessarius ad Referendaria-
5 tum, † cum ex ipso facto euidenti appareat, posteaquam aliqui referendarii sunt qui nõ sunt doctores ergo apparet q̃ nõ debeat cõsiderari gradus doctoratus, sed qualitates aliæ, & antiquitas referẽdariorũ, quę faciunt ad officiũ referendariatus. *l. 1. vbi Bar. ff. de albo scriben. late scribentes. l. cũ quis. ff. si cert. pet. Canonistæ in ca. clerici. de iud. & tradit Staphi. in terminis, in tractat. literarum gratiæ, & iustitiæ car. 134. vers. verum quia. in 1. impressione,* tamẽ Rota non fixit penes, sed iterũ videbitur, die 3. Martij. 1553. in vna Bracaten. monasteriorũ, coram domino Decano.

REGVLA.

De publicandis.

SVMMARIA.

1 *Regulæ de publicando vt sit locus, quid requiratur, & nu. 2.*
3 *Possessio vera, vel detentatio beneficii est probanda.*
4 *Fructus percipere aliud est, & aliud in possessione esse.*
5 *Locatio fructuum quando non obstet.*

Decisio XLIII. seu. 1.

Regulæ de publicandis resignationibus
1 locus non est, nisi † probetur plene resignantem decessisse in possessione beneficii resignati. Nam ad hoc vt sit locus regulæ, e-
2 quiritur, † quod probetur detentatio, vel possessio resignantis tempore obitus. *Sarner. hic q. 15. Rebuff. in praxi beneficiali super ista regula in gloss. 3. num. 4. & seq.* Nec facit, quod quis cum reseruatione fructuum resignauerit, ad probandum resignantẽ in possessione obiisse, quia non cõcludit necessario, nam opor-
3 tet probare verã possessionẽ † vel detenta-
4 tionẽ beneficii, & aliud † est fructus percipere, aliud esse in possessione. *glo. in verbo fructus. & ibi Docto. in c. si propter. de rescript. & in c. si tibi concesso. de præbendis, in sexto.* Nec obstat locatio † fructuum, quia resignans illud fe- 5
cit, quia habet reseruationẽ fructuum, & sic ex alia causa. Et ita tentũ die 5. Iunij. 1551. in vna Abulen. sanctæ Agnetis, coram D. Barensi.

SVMMARIVM.

1 *Regula de publicando an locum habeat in secundo resignante.*

Decisio XLIV. seu. 2.

Regula de publicandis non habet † locũ 1
in secundo resignante, videlicet, si quis cessit in fauorẽ alicuius, & ille cedens retrocessit in fauorem alterius, tunc non procedit regula. *Cassado. decisio. 27. super regulis Cancellariæ.* Et ita tentum die 26. Iunij. 1551 in vna Pampilonen. prioratus, coram d. Bar.

SVMMARIA.

1 *Regula de publicando habet locũ in beneficiis iurispatronatus resignatis in manibus Papæ de consensu patronorum.*
2 *Ius idem statuitur vbi eadem est ratio.*
3 *Resignans post resignationem manens in beneficio resignato dicitur intrusus, & tenetur ad fructus.*
4 *Beneficia iurispatronatus comprehenduntur sub verbis, quibuscunque beneficiis.*
5 *Verbum vniuersale positum in lege, omnia includit, etiam si maior ratio esset in vno quam in alio. num. 6.*
7 *Extensio quando fieri possit.*
8 *Ordinarius non potest beneficia iuris patronatus conferre, neque expectantes possunt illa acceptare. num. 9.*
10 *Rationem æque principalium, si aliquæ sunt sublata, aliæ remanẽt, nec pro hoc cessat dispositio.*
11 *Collatio non cadit in beneficio iuris patronatus.*
12 *Verba vbi non conueniunt, non conueniunt iuris dispositio.*
13 *Dec. cons. 224. confutatur.*
14 *Instituere, verbum non conuenit Papæ, sed ordinario.*
15 *Collatio, verbum comprehendit institutionẽ, & omnem modum per quem prouidetur de beneficio.*
16 *Intellectus ad tex. in cap. cum in illis. §. cum autem. de præb. in 6.*

Decisio XXXVI. seu. 3.

Regula de publicandis resignationibus habet † locum in beneficiis de iure pa- 1
tronatus resignatis in manibus Papæ de cõsensu patronorum. Ratio est, quia in eis cõcurrunt rationes allegatæ *per Sarnen. in d. regula de publicandis. 3. q. n. 8.* quæ tamen rationes, si non omnes, saltem aliquæ potissime mili-

rant in beneficiis patronatus. Quare idē ius militare denr.† *l.illud ff. ad l. Aquiliā*. militat etnim in eis illa ratio ne † resignans post resignationem suā, in periculum animæ suæ in beneficio resignato intrusus remaneat, fructus male percipiendo: & alia ratio, ne contrahentes cum resignāte post resignationē, vt cum vero beneficiato, decipiātur, & fraudentur. pariter militat illa alia ratio, vt sciatur vera vacatio beneficii, qua occulta propter resignationē non publicatā, prouidentes, & prouisi facie illuduntur. prætereà illa verba sunt ita generalia, videlicet (de quibuscunq; beneficiis, vt dicamus † cōprehendi etiam debere beneficia de iure patronatus, *vt per Ioan. Franc. Pauinum super extrauag. execrabilis in gl. super verbo disponere, & facit gl. in verbo quodcunq. in cle. a. de vit. & hone. cler. Felyn. in cap. postulasti. col. 11. vers. 4. declar atio, de rescript.* Verbum enim vniuersalē † positum in lege omnia includit, *l. Iulianus de lega. 3. l. à procuratore. C. man.* Etiamsi maior † ratio esset in vno, quam in alio. *Dec. in l. 1. in 1. lectura. n. 9. & in 2. lectura. nu 33. C. de senten. quæ pro eo, quod interest.* Et ita decisum fuit in causa Conchen. capellaniæ de Belmōte, Veneris. 14. Octob. 1551. coram D. Dezza, non obstantibus his, quæ deducta fuerunt in eadem causa, coram eodem in alia positione facta sub die Veneris 7. Octobris. 1552. quibus omnibus fuit per dominos responsum. Et primo non obstat, q; regula sit exorbitans à iure cōmuni, & propterea non debeat extendi ad casus nō expressos, quia respondetur, q; dato, quod esset exorbitans, tamē quia militat in beneficiis de iure patronatus eadē ratio quæ militat in aliis, extensio † potest fieri *vt per Doctores in auct. en quas actiones C. de sacrosanct. ecc.* Nec obstat si dicatur, quod ex rationib. regulæ relatis per *Sarnen. in regula de publican. q. 3. n. 8.* Non militat illa ratio præiudicii ordinarii, & exspectantium, cum ordinarius † nō possit beneficiā de iure patronatus conferre, nec exspectantes † acceptare. Quia respondetur, q; sunt plures rationes illæ quæ allegantur per Sarnen. & quæ principales, quarum aliquæ si cessant, aliæ † æque principales remanent: & tunc nō cessat dispositio. *§ affinitatis. Inst. de nup.* Minusque obstat quod verba regulæ loquantur de collatione, quæ collatio non † cadit in beneficiis de iure patro. sed instit. *ad tex. vbi per omnes in ca. cum in illis. §. illis vero. de præbēd. in 6. & per Rocc. in tract. iurispatro. in princ. 5. q. n. 10. & 6. q. prin. ex frequentibus. de instit.* Et vbi verba non conueniunt, † non conuenit iuris dispositio: iurib. vulgaribus, & propter istam diuersitatem quamuis *Dec. in cons. 224* tenet, quid regula *de infir. resig* non habeat locum in beneficiis de iure patr. de consensu per infirmos resignatis: tamen illud consilium Decii † reprobatur per Probum *in addit. ad Io. Monachum in d. c. cum in illis. col. 10. num. 54. per 2. col. seq. de praebend. in 6. & per Rebuff. in tractat. nominationum 16. q. pag. 125. in fi. Sarnen. in quibusdam suis additionib. ad q. 17. in reg. de infir resi.* Prætereà verbum instituere † nō conuenit Papæ, sed ordinario, & nos loquimur in Papa, non in ordinario. Dec. autem loquitur in ordinario. Accedit etiā, † q; verbum (*collatio*) comprehendit institutionem, & omnē modum per quem prouidetur de beneficio, *vt est gl. ordinaria in cle. 1. in verbo conferatur. ad fi. de rerum perm.* quam sequuntur ibi *Paul. & Card. in 22. q. Ia. de Imol. in 3. col. vers. vlt. quæri.* Nec obstat *tex. in d. cap. cum in illis §. cum autem.* quia text. ille loquitur † quando verbum (collatio) ponitur in impetrationibus, non autē quando ponitur in lege, quia tunc institutionem, & omnē modum prouidendi comprehendit.

Marginal numbers: 1, 5, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

REGVLA.

Quod cōmissiones causarum &c.

SVMMARIA.

1. *Regula, quod commissiones causarum, &c. procedit etiam quod sit obtenta commissio, cum derogatione de qua hic. nu. 2.*
3. *Citatio literis non expeditis est nulla defectu iurisdictionis.*
4. *Verba quæ faciunt conditionem.*
5. *Conditio est prius verificanda antequā agi; possit num. 6. & 7.*
8. *Iurisdictio nulla, nullum iudicium, quandadicantur.*

DECISIO XXXVII. seu. I.

Regula, quod commissiones causarum nullius sint roboris, vel momenti, literis non expeditis, procedit † etiam quod sit obtenta commissio in qua derogatur huic regulæ sub his verbis, videlicet ac regula sanctitatis. Non obstante qua dispositur quid cōmissiones causarum literis non expeditis sint nullius roboris vel momenti & q; nō sit locus regulæ de surrogan. & interim beneficium non censeatur litigiosum, dūmodo expediantur literæ ante terminū ad articulandum. postautē impetratū hanc cōmissionē, & citatione illius vigore decretū, & executam, elapsi sunt anni quinq; in quibus reus semper possedit, & postea actor terminū seruauit ad libellandum, & postquam seruauit bene alium terminum ad articulandum, & & reus seruauit alios terminos in dicta causa, actor ipse expediuit bullas die 14. Februarii, & sic postquā reus fuerat pacificus possessor per quinquennium, ratio est quia † commissio

cōmissio homini nullam tribuit iurisdictionem. *Sarnen. in reg. de annali. q. 45. nu. 3.* & citatio literis non expeditis est † nulla ex defectu iurisdictionis, per verba illa, *nullius momẽ ti sit*, & sic nullum iuris effectum parit, & nō interrumpit triennalem possessionem, quia non operatur tanquam molestia iuris, quia nulla est, nec tanquam molestia facti, circa fructus aut possessionem. *Sarnen. in d. q. 45. n. 8. & ita alias decidit Rota in vna Tolleta. canonicatus, & præben.* corā D. Thoma 25. Iunij. 1540. *Sarnen. in suis addit. in q. vlt. de trienna.* Nec obstat derogatio regulę, quia est limitata dummodo expediat literas ante terminum ad articulandum, quæ verba † faciunt in hoc casu condonationē. *l. cū ab eo. ff. de cōtrahen. empt. Gemi in c. cum non potest. §. 1. col. fin. de præben. lib. 6.* Et antequam oriretur validitas tam commissionis quā aliorum ab ea sequendorum literæ essent prius expeditæ. *Io. And. in cap. ex tuarum de auth. & vsucap.* Cum itaq; ante terminum ad articulandū, iam fuerit reus effectus triennalis, sequitur, q; obstat exceptio iam dictę regulę. Nec obstat si dicatur, quod intelligitur de termino ad articulandū bene seruato, quia aut fuit bene seruatus, & p̄clusa est illi via, aut non fuit bene seruatus & hoc casu, quia posset † de nouo seruari, *vt voluit Sarnē. in cōpend. sig. n. 59.* satis erit q; quādo seruabitur iam reus sit effectus triennalis *Sarnen. ibi nu. 51.* Accedat etiam quia † actor seruauit terminum ad dicendum contra articulos, citando ad id partem. *Cassad. decis. 2. de iud.* Er ista regula facit quod nulla fuerit iurisdictio, & sic nullum iudicium, ita vt intret reg. de trien. Et ita tentum fuit die 19. Iunij 1551, coram D. Capi. in vna Vlixbo. de pēna.

SVMMARIA.

1. *Regula, quod commissiones causarum, &c. potest produci in actis quandocunq; etiam post rem iudicatam, & reddit iudicium nullum.*
2. *Iurisdictionis defectus dicitur insanabilis.*

DECISIO XXXVIII. seu. 5.

Regula, quod commissiones causarum literis non confectis, &c. potest produci 1 in actis quandocunque † etiam post rem iudicatam, & reddit iudicium retro nullum 2 ex defectu iurisdictionis, qui † defectus est insanabilis. Et ita tentum fuit, in vna Segobien. de villa Castin, coram domī. Vestano 7. Nouemb. 1552.

SVMMARIVM.

1. *Regula, quod commissiones causarum, &c. quando non inficiat litem.*

DECISIO XXXIX. seu. 6.

Regula, quod cōmissiones causarum, &c. non inficit litem, quando committens causam habebat † literas expeditas gratiæ 1 expectatiuæ, Ita dixerunt domini, in vna Oscen. Vicariæ de Alcubtecæ, coram do. Vestano 21. Nouemb. 1551.

REGVLA.

Quod vigore transumpti, &c.

SVMMARIVM.

1. *Regula quod vigore transumpti, &c. an procedat quando est capta possessio vigore monitorii A. C. in quo est supplicatio inserta.*

DECISIO XL. seu. 1.

Regula, quod vigore transumpti, supplicationis, aut vigore mandati de capiendo possessionem, &c. quæ habet decretum irritans, procedit quando est capta † posses- 1 sio vigore monitorii A. C. in quo adest supplicatio inserta, licet vigore transumpti, secus autem est, quando vigore monitorii simplicis A. C. esset capta possessio, quia tunc non est locus regulæ, & ita fuit tentum, die 11. Maij. 1552. coram domino Capisucco, in vna Callaguritan. dimidiæ portionis.

REGVLA.

Reseruatoria.

SVMMARIA.

1. *Regula reseruatoria, an comprehendat beneficia electiua, & alia de quibus hic.*
2. *Beneficia electiua sunt digna speciali nota.*
3. *Regulæ Cancellariæ non ligant Papam.*
4. *Speciale est fortius generali.*
5. *Lex generalis non tollit priuilegia.*
6. *Lex secunda an deroget primæ contrariæ.*
7. *Regula Cancellariæ mortuo Papa illius conditore cessat.*

DECISIO XLI. seu. 1.

Regula reseruatoria valoris 200. ducatorum non cōprehendit beneficia de quibus agitur, stante priuilegio Sixti Papę quarti, quo conceditur fratrib. Ordinis Præmonstraten. Etiā per viam statuti, & ordinationis prouidendi, de quib. ius monasteriis, & Abbatiis non tamen vacantib. apud sedē, ac si prouisiones, & reseruationes generales siue speciales factæ ab ipso Sixto, & aliis suis successoribus nunquā emanassent, cum decreto q; regulæ Cancellariæ & aliæ cōstitutiones ad prædicta monasteria, nullatenus se extendant, & est ratio: quia regula prædicta non † comprehendit electiua, quia † digna 1. 2 sunt speciali nota, & regula reseruatoria nō derogat dicto priuilegio Sixti, & cuius secūdum formā priuilegii eiusdem, specialis derogatio requirebatur, quamuis regulæ † cā- 3 cellariç

cellariæ nō ligent Papam. *Sarnen. in reg. de infir. resig. q. 1.* prætetea regula est generalis, & 4 priuilegium prædictū est speciale, ergo † fortius. *Sarnen. in proœ. regularum q. 2. n. 8. & in reg. de annali. q. 23. n. 3.* Et quod lex generalis nō tol- 5 lat priuilegia † firmat *Felyn. in c. nonnulli vers. 6 hæc & similia de resc.* Nec obstat, quod per secundam legem derogetur primę contrariæ, etiamsi non sit facta specialis mentio *de ea l. sed & posteriores. ff. de legibus c. 1. de constit. in sexto.* Quia respondendo dicitur, quod statutū vel priuilegium concessum ordini Pręmonstratē. Non est contrarium regulæ reseruatoriæ, cum habeat derogationem reseruatorum. Nec obstat, quod regula reseruatoria est notabilis, & habet decretum irritans: 7 quia respondetur, quod regula Sixti, illo † mortuo, cessauit, & remansit priuilegium, quod durabat perpetuo. Et ita fuit tentum die 23. Octob. 1551. in vna Ciuitaten. Abbatię Charitatis, coram domino Guidobono.

REGVLA.

Reuocatoria Adriani sexti.

SVMMARIA.

1. *Regula reuocatoria Adriani sexti, an comprehendat gratias factas loco, puta fabricæ sancti Petri. & nu. 3.*
2. *Personarum appellatione non venit collegium.*
3. *Papa si voluisset aliquos exprimere expressisset, alioquin nō exprimendo, signum est, quod voluit omittere.*

DECISIO XLII. ſeu. 1.

Regula reuocatoria Adriani sexti, in qua reuocat quascunque facultates concessas quibusuis patriarchis, Archiepiscopis, episcopis, ac aliis prælatis, & personis, ac nunciis sedis Apostolicæ, & Cameræ collectoribus de dispensando cum quibusuis personis super matrimonio contracto, vel con- 1 trahendo in gradu prohibito, nō † comprehendit gratiam factam loco, & sic corpori inanimato, vt puta fabricę sancti Petri de vrbe: Et ratio est quia appellatione personarū 2 nō † venit collegium, vniuersitas, vel locus inanimatus. *l. si etiam. § animaduertendum ff. de eo, quod met. cau. abi persona, vel populus. Sarnen. 3 in reg. de idiom. q. 2. nu. 5.* & maxime quando † est gratia facta loco pio, vt fuit dictum alias fuisse decisum in vna causa Conch. præstimonii, coram [illegible] Ioan. Paulo Tholomæo, & in vna Calagurit. coram D. episcopo Rauellē vbi regula reuocatoria omnium vnionū non reuocabat vnionem factam loco pio, & maxime quia si Papa voluisset reuocare gratiam factam fabricæ sancti Petri, vtique expressisset, sicut particulares illos collectores Cameræ, & nuncios sedis apostolicę expressit. *argu. l. vnica. §. fin. autem deficientis. C. de cadu. tol. & ad audientiam. de deci.* Et ita fuit decisum in causa Ispalen. matrimonii, coram D. Guidobono 2. Decembr. 1552.

SVMMARIA.

1. *Regula reuocatoria Pauli tertii, an reuocet reseruam de qua hic.*
2. *Argumentum à contrario sensu habet locum in terminis huius regulæ.*
3. *Ordinariorum collatorum potestas durat nisi expresse tollatur.*

DECISIO XLIII. ſeu. 2.

Regula sanctiss. D. N. Pauli 3. reuocatoria expectatiuarum, illarum extensionu, & mutationis collationum, necnō mandatorum de prouidendo, publicata 26. M[illegible] 1549. Non reuocat reseruam † concessam 1 Bernardo à Paulo 3. de cōsensu Card. de Lotharingia collatoris ordinarii in diœcesi Tullē. Et ratio est: quia regula excipit casus, in quibus ordinarii collatores possint conferre, nullis verbis, videlicet etiā de consensu ordinariorū collatorū, quo ad beneficia, de quibus ipsi ordinarii disponere non possunt, quia sic non prohibet, nec reuocat gratias super beneficiis, in quib. ordinarii possunt disponere, *ad canonem p: ausum. & l. maritus. C. de procu. l. cum prætor. de iud.* saltem per argumentum à contrario sensu, quid habet lo- 2 cum in terminis dictæ regulæ secundum Staph. *de lit. gra. fol. 108. pag. 1. & 2. vers. & pro hoc infero.* Sed cū ista reserua sit huiusmodi, quia Cardinalis Lotharingia habet tanquā Cardinalis indultū in eccles. Tullē. in qua est ordinari' collator, ergo regula nō capit [illegible] casum. Prætetea imo Papa in regula reuocauit gratias concessas de cōsensu ordinario rum, quoad beneficia in quibus disponere ordinarii non poterant, quia volebat habere manus liberas, quo ad beneficia perri[illegible] tia solum ad prouisionē suam, de quibus Papa propter plures gratias concessas, non poterat disponere, hoc autem non militat in gratiis cōcessis super beneficiis, de quib. ordinarii poterāt disponere, quia semotis gratiis, nō cessabit consequenter potestas ordi- 3 nariorum collatorum, quæ durat, † nisi ex presse tollatur. Et ita fuit tentum in vna Tullen. canonicatus, & præben. coram. D. Capisuc. die 26. Iun. 1552.

REGVLA.

De triennali.

SVMMARIA.

1. *Regula de triennali an habeat locum etiam ad fauorem non promoti.*
2. *Regula de triennali non excipiens nisi duos casus, habet locum in casibus non exceptuatis.*

9 *Intellectus ad Sarnen. in q. 10. & 19. reg. de triennali.*

Decisio XLIV. seu. 1.

Regula de triẽnali habet locum † etiam ad fauorem non promoti adhuc, si appareret, quod non esset ꝑmotus per cõfessionem ipsiusmet, ea ratione: quia licet quis non sit promotus, tamen per hoc sequitur, quod non possit habuisse dispẽsationem, & eo magis quia regula de triennali non excipit nisi duos casus, † ergo habet locũ in casi. non exceptuatis, & pro decisione allegabat d. Decanus. *dec. Cassad. 3. de caus. poss. & propriet. nu. 6. & 7. & ad dictum Sarn. in q. 10. & 19. in d. reg. de trienna.* Dum allegabat decisionem in causa Romana S. Pauli, fuit dictum, quod casus † Sarnen. habebat locum, quando ille, qui tuebatur regula, produxit promotionẽ non in tempore factam, & sic non poterat se tueri alia defensione. Et ita fuit tentum die 15. Aprilis. 1551. coram domino Augustino, in vna Placentin. parrochialis, de Valuerde.

SVMMARIA.

1. *Confessio propria potest discolorare titulum.*
2. *Dispensatio requirit scriptur am.*
3. *Dispensatio potest etiam impediri pro breuere.*
4. *Præsumptio dispensationis, quando esset.*
5. *Præsumptio est quod aliquis non fuerit dispensatus, quando eius dispensatio in locis solitis registri non reperitur.*

Decisio XLV. seu. 2.

Ita causa fuit iterum posita, die 4. Maij. 1551. & tenuerunt domini contrarium. scilicet, quod iste triennalis non iuuatur, regula de triennali, & ratione, quia ex confessione sua notoriè constabat † de nõ promotione, & sic titulus erat discoloratus, licet potuisset esse quod fuerit dispensatus. *Sarnen. in d. reg. de trien. q. 24.* & sic recessum fuit à dicta decisione, prout in libris domini Augustini. *fol. 197. & die 29. Maij. 1551.* fuit iterum tentum, quod non sit locus regulæ, q̃a constabat ex cõfessione aduersarij de titulo discolorato licet potuisset esse, q̃ fuerit dispẽsatus. tamẽ quia Didacus erat miles san. Petri allegabat, quod vigore priuilegiorũ ipsorum militum exemptus erat iurisdictione ordinarij, adeo vt non potuerit visitari ab ordinario, sed fuit responsum; quòd cum ipse per tres annos semper fuerit in curia, dispensationem obtinere non poterat, nisi à Papa, vnde cum dispensationes omnes in curia restringentur cum sint de actibus † scripturam requirunt, & per Ioan. de Spina sunt factæ diligentiæ in Camera, & in cãcellarie, & in registro breuium postq; potuisset expediri etiam per † breue tantum sine suplicatione, & facta ista diligentia onus probandi se dispensatum fuisse incumbet ipsi Didaco, per rationem, quia tunc præsumptio † ipsius dispensationis cessat. *Sarnen. q. 10. nu. 23. & 41. in fin. d. regul. de trien* Cumq; in dictis locis non reperiatur, signũ † est: quod non fuit dispensatus. *Cassed. per reg. decis. 5. nu. 5. & decis. 8. nu. 2.* Et ita tentum fuit d. causa.

SVMMARIA.

1. *Regulæ de triennali quando sit locus.*
2. *Lis extinguitur per cessionem.*

Decisio XLVI. seu. 3.

Regulæ de triennali locus est contra Nicolaum, licet † ipse possit admitti ad producendum iura pro suo interesse, non citatis Sebastiano, & Episcopo Bitontino collitigantib. ad dicend. cõtra commissionem, & iura: & hoc: quia episcopus cessit in fauorem Sebastiani iura sua, per quam cessionem extinguebatur † lis, & post cessionẽ possedit per triennium pacifice, quod sciuit ipse Nicolaus, & sic litem omnino esse extinctam inter illos duos, *vt late disputat Sarnẽ. in reg. de trienn. q. 22. corãm do. Achille in vna Feretran. beneficiorum, die. 8. Iunij. 1551.*

SVMMARIA.

1. *Regula de triennali habet locum non obstante lite introducta vigore commissionis causa literis non confectis, & quare.*
2. *Regula de commissionibus causarum, &c. annullat iurisdictionem.*
3. *Lis dicitur nulla, quando non adest iurisdictio, amplia, prout, in nu 5.*
4. *Dictio, tantum, est taxatiua.*

Decisio XLVII. seu. 4.

Regula de triennali habet locum † non obstante lite introducta vigore commissionis causæ literis non confectis, quia non est derogatum regulæ, quoad commissiones causarum, &c. Quæ annullat iurisdictionem, & ideo † lis nulla dicitur cum non adsit iurisdictio. *Sarnen q vlt sui er reg. de trien. & q. 45. in regul. de annali.* Nec obstat clausula solita apponi in supplicatione, videlicet, etiam, quod interim non censeatur vera lis, sit locus regulæ de subrogando, quia videtur posita respectu dictę regulę de subrogando, non autem aliarum regularum, & in hoc esset prius vidẽdum, si in dicta clausula reperitur originaliter apposita † dictio (tantum) q̃ est taxatiua, alioquin si simpliciter sit apposita ista clausula, secundum stylum Rotæ. nulli dubium est: quod non comprehendit

omnes regulas, cum non sit introducta lis per illam commissionem, etiamsi † reus suscitatus, & comparuisset, vt resolutũ fuit in causa Segobien. de villa Castin. coram domino Vestano 7. Nouemb. 1552. *Et vide supra in verbo causa, & in verbo lis. & ita fuit decisum in vna Tolleta. prastimonij de Anuizenq.* coram eodem Vestano, die 14. Octobr. 1552.

SVMMARIA.

1 *Regula de triennali non habet locum in beneficio vacante in curia, & quomodo vacare dicatur in curia. nu. 2.*

3 *Priuationis sententia lata in curia contra absentem, vel non verum contumacem, an dicatur beneficium vacare in curia.*

DECISIO XLVIII. seu. 5.

Regula de triennali, non habet locum 1 in beneficio vacante † in curia, & ideo si beneficiũ vacat per sententiam priuationis latam in curia, vel contra præsentem, vel cõtra absentẽ, tamen contumacem, qui habe- 2 tur pro præsente, dicitur vacare † in curia, *vt est decisio Rota 86. aliàs 35. de præbend. in antiq. glo. in verb. mora. in clement. 1. vt lit. pend. Abb. in c. ad petitionem. not. 3. & Fely ibidem not. 2. de accusa. Franc. in c. præsenti. §. sanè versi. 4. adde de* 3 *præb.* secus si data fuerit contra absentẽ † vel non verum contumacem, *vt inquit Sarnen. in regul. de impetran. benef. per obit famil. Cardinal. q. 7. nu. 7. & seq. & per Panin. de offic. & potest. c. sed. vac. in 6. prælud. nu. 8.* Et ita fuit tentum in causa Compostellan. canonicatus, coram do. Vestano 19. Decemb. 1552.

REGVLA.

De valore exprimendo.

SVMMARIA.

1 *Fama publica excusat malam valoris expressionem.*

2 *Arrendamenta excusant à mala valoris expressione.*

3 *Testes licet inter alias personas examinati, faciunt semiplenam probationem.*

4 *Valor est difficilis probationis.*

5 *Fama sola probat in rebus difficilis probationis.*

DECISIO XLIX. seu. 1.

Regula de vero valore exprimendo, non obstat impetrãti, qui expressit valorem, puta, ad 30. quem verificauit ex testibus de publica voce & fama, & ex tribus arrendamentis prædecessorũ, & aliis testibus, de publica etiam voce, & fama deponentibus, licet fuerint in alia causa examinati super eodem beneficio, non obstante, quod ex aduerso fuerit probatus excessiuus valor. Ratio est: quia fama † publica excusat à tali ex- 1 pressione. *Doct. in l. fina. ante fin. vers. item nota istam legem. de hæredibus instit. & in l. cum qui. dam. §. quod dicitur. Item iusta ratio. ff. de acquir. hæred. Felyn. in c. cum contingat. col. 2. de rescript.* Arrendamenta † etiam excusant. *Cassado. de-* 2 *cis. 24. super regulis*, & testes examinati inter alias personas, faciunt tamen semiplenã probationem. † *Bart. in l. admonendi. col. pen. vers.* 3 *quæro, quod si dicta testium, ff. de iureiur. Dec. in l. 2. C. de eden. nu. 154. & cons. 42. num. 12.* Hæc omnia adducta fuere pro excusatione à pœna regulæ de vero valore, & recepta per dominos meos, & maximè, cum valor sit diffi- 4 cilis probationis, secundum Cassad. *decis. 19. nu. 3. super regn. & Sarnen. in q. 11. in reg. de vero valore.* Quo casu sola † fama solet plenè pro- 5 bare. *Bart. in l. si quidem. C. de salut. matrim. Rama. consil. 66. colu. 2.* Et ita fuit decisum in causa Lunen. Sarzanen. coram dom. Capisuceo, Veneris 12. Decemb. 1552. vt in eius lib. fol. 353.

REMISSORIA.

SVMMARIA.

1 *Remissoria an maiori denegetur.*

2 *Minor solet de iure restitui aduersus omissam probationem, præsertim quando constat illum esse læsum, nu. 3.*

4 *Remissoria denegatur quando est timor subornationis testium examinandorum super antiquis articulis.*

5 *Restitutio minori, & ecclesiæ, quando denegetur.*

6 *Calumnia & dolus quomodo detegantur.*

DECISIO L. seu. 1.

Remissoria secunda denegata fuit Io. Aniæ. minori † quẽuis soleat de iure re- 1 stitui † aduersus omissam probationem. *l.* 2 *minor 25. annis si amissam. ff. de minor. Bart. & alij in l. nam, & postea. §. si minor. ff. de iureiur. Aretin. conf. 73. col. 6. Dec. Capel. Tolos. 54 & Afflict. decis. 216* Præsertim, quando constat † [illegible] 3 rem esse læsum. *Doct. in d. l. Nam, & post.* Et decisio fuit fundata, quia erat † timor sub- 4 ornationis testium examinandorum [illegible] antiquis articulis. *esp. fraternitatis. & cap. [illegible] stitutus. de testibus & clement. 2. eodem titul.* [illegible] ex eisdem causis calumniæ, & suspicion[illegible] denegatur † restitutio minori, & Ecclesi[illegible] 5 quando contra eos est præsumptio doli, n[illegible] si diligenti inquisitione præmissa constet iu[illegible] dici probationes omissas esse sui facilitate, vel esset præsumptio subornationis. *Albe[illegible] c. auditis. de restit. in integ. Bar. & alij in l. §. nunciatio. ff. de noni. ope. nunc.* Verum quia constabat fuisse per eum factam omnẽ possibilem diligen-

diligentiam dum in prima remissoria innumeros testes examinauit, nunc dicere aliis omisisse, est calumnia, & dolus. *Spec. in tit. de restit. in integr. §. qui in eam. Alex. in d. §. renunciatio. n. 32.* Et quia † constabat, quòd aliàs testes subornauerat, & falsos induxit, similis præsumptio oritur in futurũ ita faciendi. *Egid. deci. 310.* ad quas præsumptiones purgandas, quando aliàs ad probandum esset admittẽdus, deberet offerre in continenti. de renunci. *per not. in ca. interposita. de appel.* Et ita fuit tentum die vndecima Maij. 1551. coram do. Vestano in vna Tulletan. nullitatis matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria post rem iudicatam concedi non debet.*

DECISIO LI. seu. 2.

1 REmissoria post rem iudicatam concedi non debet, quia † per rem iudicatam est impositus finis litibus, & probationes vlterius non sunt recipiendæ. *c. cum Bartol. de re iud. Ias. in l. si rogatur. col 4. versic. 5. facit. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur.* Et ita fuit tentum in vna Tolletan. denoualcuneto die 11. Maij. 1551. coram D. Achille.

SVMMARIA.

1 *Remissoria non est concedenda attentanti ad probandum spolium, nisi expensis refectis.*
2 *Attentatorum causa suspendit tam petitorium quàm possessorium.*
3 *Attentata sunt purganda antequam concedatur remissoria.*

DECISIO LII. seu. 3.

1 REmissoria concedi non debet † attentanti ad probandum spolium, nisi prius refectis expensis actorum, quia causa attentatorum † suspendit causam tam petitorij, quàm possessorij. *c. ex parte, el 2 de appel. Cassad. dec. 4 num. 3. de dilat.* Et quia ante omnia purganda † sunt, & reuocanda antequam ad concessionem remissoriæ sit veniendum, & ita fuit tentum, die 15. Maij. 1551. coram domino Capisucco in vna Salernitam. Priotatus.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria danda est in causa matrimoniali, & quid si timetur de potentia secularis domini, num. 2.*

DECISIO LIII. seu. 4.

1 REmissoria in causa matrimoniali dari † debet: sed vbi est timor potentiæ alicuius domini temporalis, tunc † extra illius loca danda est, & ita tentum in vna Venetiarum legitimitatis, coram domino Prospero, die 22. Maij. 1551.

SVMMARIA.

1 *Remissoria an sit danda pro reprobatione testium.*
2 *Suspicio est contra illum qui semel testes corrupit, vt iterum item faciat.*
3 *Calumniosa dicitur dilatio cum petitur ad probandum id quod probatum non releuat.*
4 *Testis noti partis, ignorantia non potest prætendi, vt reprobatio illius admittatur, nu. 5.*

DECISIO LIV. seu. 5.

1 REmissoria danda non est † pro reprobatione testium, propter suspicionẽ subornationis, & falsitatis. cap. fraternitatis. & in c. cõstitutus. de testib. & suspicandum est contra † petentem remissoriam, vt indies peiora committat. *Egid decis. 410.* Et quia erat calumniosa, cum dilatio † petatur ad probandum illud, quod probatum non releuat. *l. ad probationem ca. de probatio. Roma. consil. 226. in tertio nota.* Et eo maximè, quia isti † testes quos valebat reprobare petens remissoriam, erant sibi noti, & non poterat conditionis eorum prætendere ignorantiam, *Bald. consil. 338. lib. 4. Aym. cons. 168. nu. 6.* Et sic videbatur inclusa † via vlterius reprobandi. *cap. præsertim vbi Doct. de testibus. Salic. in l. si quis ex testib. nu. 9. C. eod.* Et ita fuit tentum, in vna Toletan. matrimonij, coram do. Vestano die 25. Maij. 1551.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non conceditur ad probandam nullitatem pensionis, stante clausula in commissione, quòd procedatur sine retardatione solutionis, & quid si materia est releuans, nu. 2.*

DECISIO LV. seu. 1.

1 REmissoria ad probandum nullitatem pensionis, non † solet dari, quando adest commissio quod procedatur sine retardatione solutionis pẽsionis, sed tamen quãdo materia † est releuans, aliquando conceditur, sed sine retardatione solutionis pẽsionis. Et ita fuit tẽtum, die 7. Iunij. 1551. coram do. Decano, in vna Ispalen. reseruationis fructuum.

SVMMARIA.

1 *Remissoria super articulis releuantibus an sit concedenda in beneficialibus.*
2 *Consuetudo immemorabilis habet vim priuilegij.*
3 *Calumnia suspicio, quando esset in remissoria.*

4 Re-

4 *Remissoriam petens quando debet se obligare de stando unicæ sententiæ.*

Decisio LVI. seu. 7.

REmissoria † super articulis releuantibus, in quibus consuetudo † temporis immemorabilis, quæ habet vim priuilegij continetur, est concedenda in beneficialib. *c super quibusdam. §. præterea. de verbor. signif.* Et sic vt priuilegio apostolico dicatur concessum, vt huiusmodi permutationes quadrágulares fieri possent, & factæ sortirentur effectum, cum isti articuli sint releuātes, præsertim, quia est probatus aliqualis fumus, & sic cessat † suspitio calumniæ. *Cassado. decis. 3. de dilatio. Bart. cons. 138 col fin. vol. 2.* Cum temperamento tamen, quod petens † hanc remissoriam obliget se stare vnicæ sententiæ, & ita tentum, die 19. Iunij 1551. coram domino Decano in vna Cameracen. canonicatus, & præbend.

SVMMARIA.

1 *Remissoria cum obligatione de stando unica sententia super remissoria releuanti, concedenda est in prima instantia.*

2 *Ætatis probatæ per testes semper detrahuntur anni decem.*

Decisio LVII. seu. 8.

REmissoria in prima instantia cum obligatione de stando vnicæ sentētiæ super materia releuanti concedi † debet, attento, quod testes in curia satis probāt ætatem 65. annorum coadiuti ex aspectu, sed quia erant detrahendi † anni 10. *iux. doctri. Bart. in l. de ætate. versus finem de minoribus.* Et sic non erat probata nisi ætas quinquagintaquinq; annorum, ideo fuit cōcessa ad probandum ætatem 60. annorum coadiuti, expressam in coadiutoria, & ita fuit tentum, die 19. Iunij. 1551. coram Do. Vestano, in vna Ispalen. portionis.

SVMMARIA.

1 *Remissoria sine retardatione processus, quando concedenda.*

2 *Remissoria concessa potest relaxari arbitrio Auditorum.*

3 *Remissoria decreta, si illam interpellatus distulit expedire denegatur.*

4 *Remissoria quando præsumatur calumniosa.*

5 *Reo an præfigi possit terminus ad expediendam remissoriam antequam actor probet intentionem suam.*

6 *Matrimonialis in causa proceditur summarie.*

7 *Summariis in causis iudex ad eius arbitrium potest terminum coarctare.*

8 *Terminum iudex ex causa præfigere potest reo, antequam actor probet.*

9 *Dilationes coarctare iudex potest, & pariter terminum statuere.*

10 *Contumaci non tantum iudex statuere potest terminum ad agendum, sed potest illi denegare audientiam.*

11 *Remissoria sine retardatione executionis cui danda.*

Decisio LVIII. seu. 9.

REmissoria sine retardatione processus conceditur, quādo † pro parte illam petentis non est suspicio calumniæ, quia postquam concessa est, illam relaxare, † dependet ab arbitrio dominorum. *Cassado. decis. 2. & 3. de dilatio.* Et postquam est decreta, si fuit plures † interpellatus ille qui obtinuit illā decerni, vt eam expediret, & distulit non est, ei vlterius concedenda, quia præsumitur † calumniosa. *l. ignoratur cum ibi notatis. C. de fruct. & lit. expen. & est in terminis decis. Egidij 36.*

Nec obstat, quod dicitur q; terminus reo † non potest præfigi ad expediendum remissoriam, antequam actor probet intentionem suam. *gloss. in capitul. de teste. extra de testament.* Quia respondebatur, quod causa erat matrimonialis in qua † proceditur summariè propter periculum animarum. *clemen. 1. de iudic.* & in similibus. † Iudex potest ad eius arbitrium terminum abbreuiare etiam cum repulsione. *clement. sæpè, & ibi gloss. in verb. partes. & ibi Natta. colum. nona, de verborum signification. Rot. decisio. centesimasexagesimanona, in antiq. secunda. gloss. in capit. de testib.* Non procedit quando reusmet spontaneæ petiisset remissoriam, antequam actor probasset, quia ex causa potest † Iudex reo præfigere terminum antequam actor probet. *Doctor. in l. si finita. § Iulianus. & ibi Alexander numero centesimodecimoseptimo, de damno infect. Iason. in §. omnium. nu. centesimodecimosecundo, de actio. in Institut.* Ad quod optimè facit, quia iudex potest † abbreuiare dilationes, ac pariter terminum statuere ad probandum. *Doctor. in l. secunda de re iudic. & Natta in d. clemen. sæpe. col. trigesimasecunda.* Et maximè si hoc requiritur ex natura causæ, quia celerem expeditionem desideraret, & constat de contumacia rei pluries interpellati vt acciperet remissoriā & expediat: Quę contumatia facit, † quod Iudex non solum possit terminum statuere ad agendū, *vt decit Alexan. in l. generaliter. in fine. ff. de aeq. possess.* sed etiam possit denegare audientiam. *l. sed si per*

pratorem

pratorem. §. *sed si cum decreto. ff. ex quibus causis maiores*. Propterea domini tenuerunt, quòd † daretur remissoria sine retardatione expeditionis, & probationis sententiæ, quæ tamen fuit prolata die 30. Octob. 1551. in vna Ispalen, matrimonij coram D. Vestano.

SVMMARIA.

1. *Remissoria denegari non solet quando non est calumniosa.*
2. *Remissoria conceditur ad probandum signa, & sigilla notariorum.*
3. *Remissoria conceditur ad probandum scientiam mandati, vt legitimetur appellatio.*
4. *Præsumitur ab eo aliquid recuperatum non fuisse, cui semel datum apparet.*
5. *Remissoria datur ad defendendum sententiam, contra quam oppositum fuit de nullitate.*

DECISIO LIX. seu. 10.

1 Remissoria denegari non solet, quando † non est calumniosa. *l. iudices. cum auth. sequen. C. de fid. instrum. Cassad. decis. 3. de dilat.* Et 2 solet † concedi ad probandum signa, & sigilla notariorum, ne ius partis pereat. *Rot. decis. 218. in nou.* Et ad probandum scientiam 3 † mandati, vt legitimetur appellatio, concedi debet. (*Mil. in repertorio in verbo) remissio ad partes. post Io. And. & Host.* Maxime quia constat de fumo, per plures constitutiones mandatorum factorũ coram capitulo. Nec dicatur quòd hoc mandatum tunc temporis non erat penes notarium capituli: quia 4 ex quo semel † fuit illi præsentatum, non præsumitur ab illo recuperatum, nisi probe- 5 tur *l. cum qui. ff. de proba.* Præterea datur † remissoria ad defendendam sententiam contra quam fuit oppositum de nullitate. Milis vbi supra: & ita tentum die 25. Iunij. 1551. in vna Giamen. scholastriæ coram dom. Barengo.

SVMMARIA.

1. *Remissoria non cõceditur in prima instantia, sine fumo, etiam cum obligatione de stando vnicæ sententiæ, ad probandum expressionem mali valoris factam in gratia.*
2. *Remissoria ad probandum obiectus non datur sine fumo.*

DECISIO LX. seu. 11.

1 Remissoria sine fumo concedi † non debet in prima instantia cum obligatione de stando vnicæ sententiæ, ad probandum expressionem mali valoris factam in gratia: 2 ratio est, quia sine fumo non datur † remissoria ad probãdum obiectus, pro vt est probare expressionem mali valoris, postquam est datum de regula de valore contra Impetrantem: & ita tentum. die 1. Iulij. 1551. in vna Pampilonen. prioratus, coram D. Baren.

SVMMARIA.

1. *Remissoria conceditur ad probandum consuetudinem, quod res Ecclesiæ datæ in emphyteusim, debēt finita locatione, relocari proximioribus emphyteutæ defuncti, & hæc consuetudo est damnosa ecclesiæ, nu. 2.*
3. *Generatione finita, ecclesia potest facere suam cõditionem meliorem, & sic augere canonem.*

DECISIO LXI. seu. 12.

Remissoria ad probandum consuetudinem, quod res ecclesiæ datæ in emphyteusim, debent iterum locari proximioribus emphyteutæ finita locatione, est † dan- 1 da: licet non sit vtilis, sed onerosa eccle. Sed hoc iudicari debet post eiusdem consuetudinis probationē, non ante, ne facultas probãdi amputetur. Accedat quod est materia profana, quamuis pro maiore parte tenuerint esse † consuetudinem damnosam, & nõ 2 vtilem ecclesiæ, quia quando generatio est finita, tunc ecclesia † posset suam conditio- 3 nē facere meliorem, & sic augere canonē, & ideo elegerunt reuisores. & ita tentum die 13. Iunij. 1553. coram D. Decano in vna portugallen prædij.

SVMMARIA.

1. *Remissoria ad probandum symoniam conuentionalem, non datur sine magno firmo.*
2. *Remissoria non datur ad probandum delictum.*

DECISIO LXII. seu. 13.

Remissoria ad probandũ symoniam † cõ- 1 uentionalem dari non solet, nisi constaret de magno firmo, quia daretur ad † pro- 2 bandum delictum symoniæ. *Cassid. decis. 4. de dila.* eo magis quia testes probãt, quod mandata erant sub diuersis datis. & ita tentum die 18. Ianuarij. 1553. in vna Aullen canonicatus coram D. Decano.

SVMMARIA.

1. *Remissoria non datur illi, qui potuit testes examinare lite pendente in partibus.*
2. *Remissoria non datur spoliatori, ad consequendum se in spoli. quod est bene probatum.*
3. *Remissoria nõ conceditur ad probandum crimen.*
4. *Criminis obiectus non admittitur ad Impediendam restitutionem.*
5. *Symonia crimen ante declarationem sententiæ, non impedit restitutionem.*
6. *Procuratoris mandatum speciale requiritur ad obligandum dominum de parẽdo vnicæ sententiæ.*

DECI-

DECISIO LXIII. seu. 14.

REmissoria concedi non debet illi, qui 1 potuit † testes examinare lite pendente in partibus, coram iudice illius causæ, & non fecit, *Paul. de Castr. in l. de die. §. tutor. ff qui satisd. cogan. Afflict. decis. 137. nu. 4.* Nec minus spo- 2 liatori, ad † cōfouendum se in spolio, quod est bene probatum. *Cassad. de dila. decis. 2.* Nec 3 ad probandū crimen † cōceditur, *vt in auth. apud eloquentissimum. C. de fid. instru.* Quia ob- 4 iectus † criminis non est admittendus ad impediēdum restitutionem. *c. item cum quis.* 5 *de restit. spoliat.* Et crimen † symoniæ ante declaratoriam sententiam non impedit restitutionem. *Ab. in d. c. item cum quis. col. 4. in prin.* Accedebat, quia procurator non habebat 6 † mādatum de obligādo principalem suum de stando vnicæ sententiæ, & propterea domini mandabant, quod non obstante apodissa Cardinalis de Monte suspensiua, causa expediretur: quia sumus in causa spolij matura, die 10. Februarij. 1553. in vna Lucana Canonicatus, & præbendæ, coram Do. Decano.

SVMMARIA.

1 *Remissoria executa est nulla stante recusatione notary. vel protestatione partis, quod vnus ex duobus electis non examinet sine alio. n. 2.*
3 *Notarius potest recusari, etiam solo ex iuramento.*

DECISIO LXIV. seu. 15.

REmissoria est nulliter executa si pars iu- 1 rauit suspectū habere † notariū remissoriæ, & ꝓtestata est remoueri, aliàs de nul- 2 litate dixit, vel si duo † sunt deputati, & aliqua partium petiuit quod vnus sine alio nō examinaret, aliàs de nullitate protestatus 3 est, & illa ist ratio, quia Notarius † potest allegati suspectus, *vt est gl. in verbo artificis. in §. & quod in authen. de triente, & semiss.* Sufficit e- 4 nim sola allegatio † suspitionis ad recusandum notarium, quæ probatur iuramento, *secundum Bald. in c. super quæstionum. colu. 1. versic. pone quòd notarius. de offic. deleg. Franc. in c. cum specialis. colum 5. versic. 2. dubitatur. de appell. Alex. cons. 104. col. 1. vol. 5.* Et ita tentum fuit in vna Melitana iurisdictionis coram D. Decano 7. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Remissoria de iuris rigore, denegari non potest.*
2 *Remissoria denegatur in casu nimia negligentia ad illam expediendam.*

DECISIO LXV. seu. 16.

1 REmissoria licet de rigore iuris nō † possit denegari, tamē in aliquo casu domini dei. egant, vt in casu nimiæ negligentiæ † ad expedidendum illam, vt fuit dictum in 2 causa Ispalen. matrimonij, coram do. Guidobono 9. Maij 1552. vbi fuit denegata, quia erat decreta dominis de Ponce, quibus fuit præfixus pluries terminus ad illam expediendum, & fuerunt in maxima negligentia, & non curarunt illam expedire, maximè cū essemus in causa matrimoniali, quæ requirit celerem expeditionem, sed postea fuit concessa remissoria post longā disputationem, in causa ista sub die 14. Nouembr. 1552. coram D. Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Remissoria denegatur quando materia non est releuans.*
2 *Dilatio frustra conceditur, qua non releuat.*

DECISIO LXVI. seu. 17.

REmissoria denegatur † quando materia 1 non est releuans, cum frustra concedatur † dilatio cuius expectatio, & finis potius 2 dispendium, quàm commodum vtriq; debet afferre. *Cassado. decis. 2. de dilat.* Ita fuit dictum in causa Segobien. spolij beneficij de Aldea del Rey, coram dom. Guidobono 27. Iunij. 1552.

SVMMARIA.

1 *Remissoria aliquando concessa est ad probandum concubinatum notorium.*
2 *Præsentatio indigni facta à patronis facit, vt collatio illius beneficij deuoluatur ad episcopum pro illa vice.*
3 *Ordinarius quando conferat beneficium iuris patronatus.*

DECISIO LXVII. seu. 18.

REmissoria fuit ꝑ dominos data † in cau- 1 sa restitutionis in integrum, ad probandum concubinatum publicum aduersarij præsentati à patronis, vt ostendatur, quod vigore constitutionis illius Ecclesiæ, collatio illius benefi. ij deuoluebatur ad episcopum pro illa vice, cum patroni indignum scienter † præsentauerint. *c. perpetuo. vbi no-* 2 *tatur. de elect. in 6. Abb. in c. congregato. nu. 3. de elect.* Et tunc ordinarius probata per obtinētem remissoria, & sic constito de delecto concubinatus † potuit conferre, & hoc fuit 3 factum in causa Calagurita. de Vnza, coram do. Guidobono. 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Remissoria datur regulariter in prophanis in qualibet instantia, etiam sine fumo, dummodo sit releuans.*
2 *Probatio frustra expectatur, qua cum veneris non releuat.*

DECI-

DECISIO LXVIII. seu XIX.

Remissoria regulariter in propbanis datur, † qualibet instantia, etiã sine sumo, dummodo sit releuans. Ratio limitationis est, quia frustra † expectatur probatio, quæ cum peruenit, non rele . a. et. *Cassad. decis. 1. de dilat.* Ita domini pluries tenuerũt in specie in caussa Oueten. Abbatissarum de Olero, coram dom. Montisfiasconen. Mercurii 16. Octob. 1552. Idem fuit tentum in eadem caussa, coram eodem. Idem in caussa Valentina subsidiorum, coram domino Capisucco Veneris 7. Aprilis 1552.

SVMMARIA.

1 *Remissoria quando dicatur bene exsecuta coram vno ex duobus iudicibus.*

2 *Iudicum multiplicationi in fauorem vnius partis facta potest eadem pars renuntiare.*

DECISIO LXIX. seu XX.

Remissoria dicitur bene exsecuta, † licet pro parte obtinentis eam magis exsecuta sit coram vno, quam coram altero iudice ex illis pro parte obtinentis remissoriam electis, quia multiplicatio † iudicum in eius fauorẽ est introducta, cui potest renuntiare, dummodo ordo seruetur quo ad iudices alterius partis, cõtra quã remissoria fuit decreta. Ita fuit dictum, & seruatum in caussa Dertusen. canonicatus & præbend. Lunæ 21. Nouemb. 1552. corã D. Fantuccio.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria quo pacto concedenda sit, quando timetur subornatio testium.*

DECISIO LXX. seu XXI.

Remissoria quando est releuans, ita vt debeat concedi, & timetur subornatio testium, debet concedi cum hoc † remedio, quod obtinens remissoriam, debeat hic Romæ nominare tres testes bonæ famæ, & conditionis, in quibus non cadat suspicio subornationis, quos examinare faciat. Ex quibus dictis Rota iudicabit dicta aliorum, & poterit videre si alii fuerint subornati, nec ne. Ita fuit factum in caussa Romana dotis, & castrorum coram dom. Capisucco Veneris 17. Iunii. 1552.

RESCRIPTVM.

SVMMARIA.

1 *Rescripto duobus iudicib. directo, si vna partium protestatur, quod coram ambobus proceda tur, & proceditur coram vno, an processus sit nullus, supposita clausula de qua hic.*

2 *Intellectus cap. cum plures. de offic. dele. lib. 6.*

3 *c. cum plures. de offic. deleg. lib. 6. limitatur.*

DECISIO LXXI. seu I.

Rescriptum ad lites directum duobus iudicibus cũ clausula, & si nõ omnes, si altera partium intimationem seu protestationem facit, quod debeat coram duobus procedi, & tamen proceditur coram vno tantum, processus † est nullus defectu 1 iurisdictionis, & quia *cap. cum plures. de offic.* 2 *deleg. lib. 6.* habet locum, quando coram vno fuit inceptum iudicium. Sed quando facta est intimatio seu protestatio per vnã partem, quod procedatur coram ambob. tunc si non procedatur coram omnibus, processus est nullus. Itaque limitauit † *Rota in d.* 3 *c. cum plures, & ita videtur tenere Bald. in l. fi. d. fi etiam in prima lectura. vers. modo quæro & in secunda lectura. vers. fi. nota argumentum ff de arbi.* Et ita tentum die 19. Octob. 1551. coram do. Vestano, in vna Coletana de Galapaga.

SVMMARIA.

1 *Rescriptum obtentum ab excommunicato, est ipso iure nullũ. Limita, si obtineretur ab eo coram Auditore Rotæ num. 2.*

3 *Auditores Rotæ habent ordinariam iurisdictionem in procedendo, sed delegatam in decidendo.*

DECISIO LXXII. seu II.

Rescriptum obtentum ab excommunicato est † ipso iure nullum. *cap. 1. de* 1 *rescript. in 6.* Quod verum † non est, coram Auditoribus Rotæ, qui in cognoscendo † ordinariam iurisdictionem habent, secus in decidendo *Rot. decis. 175. & 362 in nu. & in antiq. decis. 594 Alii. in repertorio. in verbo. excommunicatus licet non possit. Franc. in d. c. 1. de rescript. in 6. colum. 6. versic. decimo quærit. Felyn. in rubr. de rescript. colum. 2. versicul. hos quinq. casus.* Ita fuit dictum in caussa Farfen. Abbatiæ, coram domino Guidobonu 9. Nouembris 1552.

RESERVATIO.

SVMMARIA.

1 *Acceptationis etiam animus principaliter consideratur in reseruis.*

2 *Terminus præfixus ad acceptandum pendentia, an ligat inferioris manus.*

3 *Intellectus d. si tibi absenti, de praben. lib. 6. & num. 4.*

DECISIO LXXIII. seu I.

Reserua ad beneficia vacatura tunc demum operatur in fauorem habentis dictam gratiam, si tempore vacantis beneficii, ille qui habet reseruam, beneficiũ vacans acceptat, † seu alias animum suum 1 declarat, propter illa verba posita in gratia reseruæ, ibi. *quæ non solum tu, per te, sed per procuratorem tuum infra vnius mensis spatium duxeris acceptanda.* & ibi, *& nihilominus beneficia reseruata huiusmodi post acceptationem prædictam ex nunc prout ex tunc, & econtra tibi conferimus.* & ibi, *quo circa venerabilib. fratribus nostris, &c.* mandamus, vt te vel procuratorem tuum in acceptandorum beneficiorũ possessio-

nem inducant: & alibi sæpe in gratia reseruæ fit mentio de acceptatione. *Cassad. decis. 3. de prabẽ.* Nec obstat *cap. si tibi absenti, de præben. lib. 6.* Quia † dicta pendentia termini præfixi ad acceptandum, ligauit manus inferioris, non autem manus Papæ. *clem. 1. §. secus. de concess. prabend. Felyn. in cap. cum ex officii. colum. fin. de præscript. Bisig. decis. 23. de præben. & 834. in antiq. & 244. in nou. & cap. si tibi absenti.* Non procedit † in gratia conditionali super incerto corpore beneficii. *Cassa. decisi. 8. de præb.* Nec † habet locum in vacante. Et ita fuit tentum die 11. Maii 1552. in vna Calaguritan. Archidiaconatus, coram D. Achille.

SVMMARIA.

1 *Legatus de latere potest reseruare certum beneficium etiam in præiudicium ordinarii, & quid si plura velit reseruare. num. 3.*

2 *Ordinarius, quando conferre non possit.*

4 *Narratiua legati an inducat alias reseruationes præterquam expressas.*

DECISIO LXXIV. seu II.

RΕseruare † potest legatus de latere certum beneficinm, etiam in præiudicium ordinarii, & sibi non obstat. *cap. præsenti de offic. leg. lib. 6. Aeneas de falct. in tract. reseru. in 2. part. in 4. præludion.* Et post illius reseruationem & inhibitionem ordinarius † conferre non potest. *Anch. Gemi. & Franc. in cap. hi qui. de prabend. in 6. Aeneas in d. tractat. part. 2. prælu. vlt.* Secus est, si legatus reseruauit sibi † plura beneficia in eadem ecclesia, & sub vno collatore, quia tũc obstat sibi *dictum ca. præsenti*: Et licet in inhibitione legati narrẽtur aliæ reseruationes. dixerunt domini, quod ex illa narratiua † non inducuntur aliæ reseruationes super aliis beneficiis, maxime stante reseruatione facta de beneficio, de quo agitur sola, & specifice. Et ita fuit tentum die 29. Maii 1551. coram dom. Chissanen. in vna Foroliuien. S. Iacobi, & die 1. Iunii 1551. dicta decisio fuit confirmata, quia reseruatio legati erat ad diuersas collationes. Nec obstat, quod sint in eadem ecclesia illa beneficia, quia erant ad collationem diuersorũ collatorum, & ita intelligitur *text. in d. capit. præsenti.* ne nimium præiudicium inferatur ordinario.

SVMMARIA.

1 *Reseruatum generali reseruatione an dicatur beneficium vacans per obitum familiaris Cardinalis, & num. 2.*

3 *Reseruatio generalis dicitur illa, quæ prouenit ex dispositione iuris communis, & quare.*

4 *Reseruationes speciales quæ dicantur, num. 5.*

5 *Iacobus Simonetta olim Rota Auditor postea Cardinalis.*

7 *Cassatura, denegationem inducit, & num. 9.*

8 *Concessa censentur nõ cassata in supplicatione.*

10 *Decis. 877. in antiquis declaratur.*

11 *Noua prouisio non capit beneficium reseruatum speciali reseruatione.*

DECISIO LXXV. seu III.

RΕseruatum est beneficium vacans per obitum familiaris Cardinalis generali reseruatione, quia prouenit ex regula de impetran. beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium. *Fed. c[...]. 34. vers. ad tertium Aeneas de Falco in tractat. reseru. in 2. q. principali. fol. 4.* Sed tamen non † est verum, quia speciales dicuntur. Nam reseruatio generalis † dicitur illa, quæ prouenit ex dispositione iuris communis, cum perpetua sit. *glo. in l. edita. C. de eden. in versi. perpetuis. l. 2. de stat. homi. l. qui exceptione in prin. ff. de condit. inde.* Illæ vero, quæ perpetuæ non † sunt, speciales dicuntur. Sed inductæ per regulas, sunt temporales ad vitam Pontificis regulam edentis, & reseruationes inductæ per extrauagantem ad regimen, tantum durare debebant, quantum vita Benedicti 12. durauit, quamuis consueuerint inuouari per successores Pontificis durãte eorum vita tantum. Et ita dicuntur speciales † istæ reseruationes inductæ ex regulis, quia non sunt perpetuæ. *Anch. cons. 29. in princ.* & de istis reseruationibus vide plene *per Reuerm. Iacobum Simonettam* † olim Rotæ auditorẽ, postea meritissimum Cardinalem *in tract. de reseru. c. 3. sub rubr. quotuplex sit reseruatio.* Ideo noua prouisio, in qua fuit cassata clausula, etiam si ex illo quæuis generalis reseruatio in corpore iuris clausa resultet, & si generaliter reseruata aut affecta fuerint, & cum clausula generalem reseruationem importante nõ suffragatur impetranti quia ex cassaturis colligitur mens concedentis, cassatura enim denegationem † inducit. *l. qui cancellauerat. ff. de his, quæ in testam. delentur.* sicut reliqua non cancellata † in supplicatione censentur concessa. *Rot. in nou. dec. 77. & in antiq. decis. 388. & 377. & Bellam dec. 394.* Et cancellata denegata videntur. *Ias. in rubri. ff. de acquiren. poss. col. 3.* Non obstat *decis. Rot. 877. in antiq.* Quia illa procedit † quando nulla mentio esset facta in supplicatione, nam tunc fieret interpretatio in præiudicium Papæ, secus autem est, si petitum est in supplicatione, & tamen denegatum fuit, prout in casu nostro, merito noua prouisio non † capit beneficinm reseruatum speciali reseruatione. Et ita fuit tentum die 5 Iunii 1551. coram domino Guidobono, in vna Bononiensi, de Bondanello.

Sum-

SVMMARIA.

1 *Reseruata dicuntur beneficia subcollectoris deputati a collectore Hispaniarum, etiam nõ præstito illi iuramento de fideliter exercendo. num. 2.*

3 *Subcollectoris deputatio valet ante administrationem, & antequam incipiat exercere. numero 4. & ante officii acceptationem. num. 5.*

6 *Cogi potest quilibet etiam inuitus ad acceptandum officium subcollectoris.*

7 *Iuramenti clausula non suspendit ortum officii subcollectoris, sed exercitium iuramento non præstito.*

DECISIO LXXVI. seu IV.

Reseruata † sunt beneficia Io. de Torella subcollectoris deputati a Reuerendissimo Collectore Hispaniarum, etiã non † præstito illi iuramento de fideliter exercendo, quia illius deputatio † valuit ante eius administrationem, & ad hoc sunt plures. *decis. 15. de præbend. in antiq. & eod. tit. 12. in nou.* Quod procedit etiam antequam inceperit † exercere officium. *Rot. decis. 15. de præbẽn. in antiq. & ampliat. hoc. Rot. decis. 12. in nou.* Quod procedat adhuc ante † acceptationem. & quia ad acceptandũ hoc officium, quilibet etiam inuitus † cogi potest. *cap. pastoralis de officio. deleg. l. minorem. §. deiudica. ff. de mune. & hono.* Et ita tenet Reuerẽdissimus *Simonetta in tractat. reser. in rubri. de benefic. col. vers. 5 procedit.* Et clausula iuramenti non suspendit ortum ipsius officii, sed illius exercitium † iuramento non præstito *cap. hi soli de conceß. praben. lib. 6. & glos. in verb. conferen in cap. dilectus, el secundo. de præbend. & in cap. inter ceteras in verb. initium eo. tit.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii 1551. coram domino Decano, in vna Gerunden. beneficiorum, & vide supra in verbo collector.

SVMMARIA.

1 *Papæ an credatur de reseruatione narranti.*

2 *Papæ non attestanti de facto proprio nõ creditur.*

3 *Probatio in contrarium non admittitur contra Papa attestationem, secus contra motum proprium. num. 4.*

5 *Clement. prima de probat. quomodo procedat.*

DECISIO LXXVII. seu IV.

Reseruatio non † probatur, si Papa narrat in breui, beneficia vacantia per obitum N. extra Romanam curiam, quæ antea erant dispositioni apostolicæ reseruata, quia Papa non † attestatur de facto proprio, & Rota tenet & seruat, quod contra attestationem Papæ, non † admittatur probatio in contrarium, sed contra motũ proprium † bene admittitur. *Socin. in consil. 260. lib. 3. Vita. in trac. clausularum. de verbis nuntiatiuis in priuilegiis, & in rescriptis.* Nec facit *Clemen. 1. de probat.* Quia procedit quando Pontifex se fundat in facto proprio. Et ita tentum die 23. Octob. 1551. coram domino Guidobono, in vna Lucien. Sarzanen.

SVMMARIA.

1 *Reseruatum beneficium potest in manibus ordinarii resignari & vacare, tunc dicitur beneficium.*

3 *Resignationem beneficii reseruati ordinarius admittere non potest.*

DECISIO LXXVIII. seu III.

Reseruatum beneficium potest † in manibus ordinarii resignari, & respectu dictæ resignationis vacat † beneficiũ, etiam quod ordinarius non † possit admittere resignationem, & collatio spectat ad solum Papam. *decisione prima. de rerum per mutation. vide supra in verb. articuli. decis. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Reseruatio an probetur ex narratiua breuis de capiendo possessionem.*

DECISIO LXXIX. seu VII.

Reseruatio non probatur ex narratiua breuis de capiẽdo possessionem absq; vitio spolii, & attentatorum, quando Papa non dicit per nos beneficium reseruatum fuisse, sed antea dispositioni apostolicæ fuisse reseruatum, *ad cle. primam. & ibi per Bonif. de Vitall. num. 23 & num. 1. & nu. 50.* Et ita fuit tentum in caussa Lucien. Sarzanen. beneficiorum, coram dom. Guidobono 9. Martii 1552.

RESIGNATIO.

SVMMARIA.

1 *Resignatio non publicata, non valet.*

2 *Regula de publicando prouenit ex iuramento positiuo.*

3 *Papa habet plenitudinem potestatis in iuramento positiuo.*

4 *Papa in iure positiuo potest mandare, vt facta pro infectis habeantur.*

5 *Resignationis quando fit mentio, intelligitur de valida.*

6 *Verba sunt intelligenda cum effectu.*

DECISIO LXXX. seu I.

Resignatio non publicata, nullius est momenti, & beneficium vacat per obitum, & non per resignationem, & hoc cum proueniat † de iure positiuo. & ex *regula de publica.* super quo iure Papa † habet plenitudinem potestatis. *cap. 2. de præb. lib. 6.* Et est perinde ac si resignatio facta non fuisset, & Papa potest in suis, quod facta † pro infectis habeantur. *clemen. 1. de immunit. eccles. vbi Doctores in glo. pro infectis.* Et sic beneficium, non vacans per resignationem,

sed per obitum, stante dicta *regula de publicā. de Sarnen. super d. reg. q. 3.* Et † quando fit mentio de resignatione, intelligitur de valida, enim verba debeant intelligi cum effectu, *l. 1. §. hac autem. ff. quod quisq. iur.* Et eo, quia conditio alias non dicitur adimpleta. *Corn. consi. 7. lib. 1. num. 11. & regula de publican.* tollit omnem difficultatem, cum disponat, quod si publicatio non fiat, quod beneficium censeatur vacare per obitum, & ideo Reuerendissimus Puteus in coadiutoria, habet prouisionem per obitum, quia non publicata resignatione, Beneficium vacat per obitū, & intrat prouisio ipsius Cardinalis per obitum. Et ita fuit tentum in vna Tolletana parochialis de Nouella die 1. Aprilis 1552. coram D. Reomano.

SVMMARIA.

1 *Resignatione admissa, non remanet aliquod ius resignanti.*

2 *Residentia alternata quomodo intellecta.*

3 *Consentire quando dicatur præsens, & tacens, nec contra.*

4 *Approbare ad sui præiudicium quis dicat faciendo actum positiuum.*

DECISIO LXXXI. seu II.

1 Resignatio quando admissa est, ius aliquod apud resignantem non † remanet, sed intelligitur abdicatum ab eo omne ius, etiam quod in supplicatione adsit clausula, cum reseruatione fructus, nominis, stalli in choro, & vocis in capitulo, & quod residentia vnius debeat computari in residentiam alterius, & in supplicatione addiderit signatura, quo ad alternatam residentiam de consensu capituli. Ratio est, 2 quia alternata † illa residentia non erat facienda, nisi de consensu resignantis, qui consensus non fuit præstitus a resignante, ideo consensus capituli non erat requirendus, & quia literæ resignantis, & resignatarii fuerunt præsentatæ capitulo, quas capitulum vidit, & legit, nec contradixit, quo 3 casu consensisse † videtur. *Barto. in l. filiusfamilias. la secunda. ad Maced Dec. consi. 632. nu. 16.* Accedit, quod capitulum, ne dum non reclamauit, sed etiam fecit actum positiuū soluendo fructus resignāti reseruatos, quo 4 casu videtur approbasse † ad sui præiudiciū. *Abb. in cap. cum virum nota 3. de regul. Iaf. in l. qua dotis. num 9. num. 17 casus. ff. solut matri. Barto. in l. quo enim. § 1. ff. rem rat. hab.* Et hæc quo ad consensum capituli. Quo vero ad abdicationem iuris, colligitur pariter, ex eo, quia resignans expedi it literas reseruationis, quo casu videtur tacite † cōn 5 sentire illi conditioni alternatæ residentiæ de consensu capituli. Et ita fuit tentum die 20. Iunii 1552. in vna Caurien. scholastriæ, coram dom Augustino.

SVMMARIA.

1 *Conditiones in mandato contentæ sunt adimplendæ; quando sunt correspectiuæ.*

2 *Mandato ad resignandum, omnia capitula censentur correspectiua ita, vt vno non seruato, resignatio dicatur nulla.*

3 *Clausula, & non alias, aliter, nec alio modo, importat conditionem suspensiuam, & facit vt nihil videatur actum. num. 4.*

5 *Concessum, quando aliquid non dicatur per Papam.*

6 *Consensum capituli interuenisse non præsumitur.*

7 *Consensus quando habetur mentio in rescripto Pontificis, intelligitur de expresso, non de tacito.*

DECISIO LXXXII. seu IV.

Resignās per procuratorem, concessit 1 illi mandatum ad resignādum, reseruatis sibi fructibus, nomine, & denominatione scholastriæ & canonici, nec nō sede, voce, stallo, loco, præeminentiā, antelatione, & præcedentia a omnibus aliis, perinde ac si minime resignasset, ita tamen vt Augustinus possit residere, & Franciscus residentiam Augustini finire, & econtra: & quod vno absente, alter possit residere, & super huiusmodi mādato, formata fuit supplicatio, & signatura addidit illa verba, & de consensu capituli quo ad alternatam residentiam fuit tentum per omnes, quod cōditiones in mandato contentæ erāt adimplendæ, quia sunt correspectiuæ, & illis non adimpletis nō fuit abdicatū ius a resignāte. *Rot. decis. 7. de renun. in ant. Cass. decis. 3 de renū. Beltrand. consil. 133. num. 24. lib. 2. in antiq. Paris. consil. 5. num 7. lib. 4.* Nam omnia capitula mandati cen'entur correspectiua, adeo vt non obseruato vno capitulo quantumcunque minimo, resignatio redditur nulla. 2 *Bald. in c. cum adeo. num. 3. & ibi additio. de rescript. l. si is, qui ducenta. §. vtrum. vbi Bartol & Soc. num. 3. ff. de rebus dub. Cagnol. in l. si quis maior. num. 196. C. de transact.* Attenta præsertim clausula, † & non alias aliter, nec alio 3 modo, quæ importat conditionem suspensiuam. *Bald. in authent. ingressi. num. 12. C. de sacrosan. eccl. Curt senior. consil. 8. num. 12. Iaso. consil. 162. num. 5. lib. 2. & consil. 86. numero 16. lib. 3. Boer. decisi. 243. num. 11. Rebuff. de pacific. poss. num 146.* & facit † vt nihil videatur actū. 4 *Ripa lib. 3. responsi. c. 1. num. 3. colum. 2.* Et cum Papa alternatam residentiam restrinxerit de consensu capituli, constat dictam alter- 5 natam residentiam non fuisse concessam, quia non interuenit consensus capituli.

si parte. de rescript. lib. 6. §. ex conditionali de verb. oblig. inst. Paris. consi. 5. volum. 1. lib. 4. Et per consequens ius non fuit abdicatum a resignante, nisi clare probetur, consensum capituli interuenisse, quod non † præsumitur. *Grat. consil. 19. lib. 1.* Et non sufficeret tacitus consensus, quia quando de consensu simpliciter dicitur in Pontificis rescripto, † intelligitur de expresso, non de tacito. *Areti. Alex. & omnes. in l. 2. §... volum... ff. solut. matrimo. Dec. consil. 409. colum. 1. nu. 3. & seq.* Sed erit videndum apud acta an colligatur consensus capituli, qui sit sufficiens ad effectum, de quo agitur. Et ita fuit resolutum die 19. Decembris 1552. coram domino Augustino in vna Caurien. Scholastriæ, & coram dom. Oradino, postea fuit in hac eadem caussa tentum die 15. Aprilis 1554. quod sufficiebat, quod consensus eliceretur ex aliquo actu: quare erit videndum, qui sint isti actus.

SVMMARIA.

1. *Resignatio nulla propter vitium simoniæ, non abdicat ius a resignante.*
2. *Clausula, siue vt præmittitur, siue alio quouis modo vacet, quomodo intellecta.*
3. *Conditionis natura est nihil ponere in esse ante purificationem.*
4. *Noua prouisio nihil disponit in præteritum, neque vitia præterita purgat.*
5. *Noua prouisio est accessoria primæ prouisionis.*

DECISIO LXXXIII. seu IV.

RESignatio nulla † propter vitium simoniæ non abdicat ius a resignante. *Rot. decis. 136. in antiq. Cassad. de renunt. decis. 3. & vide supra decis. proxima.* Nec minus adimitur ius a resignante per clausulam positam in noua prouisione: videlicet, siue vt præmittitur, siue alio quouis modo vacet, quia ista clausula † est conditionalis, scilicet si vacat. *l. hoc legatum. in princ. ff. quando dies legati ced.* Cum ergo non vacauerit eo tempore, nihil potuit operari noua prouisio, cum conditionis natura sit, † nihil ante purificationem ponere in esse. *l. cedere diem. ff. de verbor. sign.* Et noua prouisio † nihil disponit in præteritum neque vitia præterita purgat. *Cassad. decis. 6. num. 8. de præben.* & est accessoria † principalis prouisionis. *Sarnen. in reg. de annal. q. 27. num. 4.* Et super illa prima resignatione nulla fundatur. Et ita fuit tentum in vna Cameracen. canonicatus & præben. die 4. Maii 1551. coram domino Decano.

SVMMARIA.

1. *Resignatio quæ fuerit declarata nulla.*
2. *Resignatio facta ex certa caussa, existente nulla dicta caussa, non abdicat ius a resignante.*
3. *Regula de valore quandocunque operatur nullitatem.*
4. *Decretum irritans appositum in regula de valore, annullat gesta in contrarium.*
5. *Culpa resignatarii non debet nocere resignanti.*
6. *Ius non esse a resignante abdicatum, per quæ præsupposita arguatur.*
7. *Ius a resignante non abdicatur ob non expressionem veri valoris.*
8. *Resignantis notitia non abdicat a resignante ius, nisi resignatio per Papam sit admissa, & num. 11.*
9. *Resignans non amittit ius, caussa apposita in resignatione non verificata.*
10. *Clausula, non alias, est limitatiua voluntatis, & præseruatiua.*

DECISIO LXXXIV. seu V.

RESignatio facta in fauorem Matthæi per Ioan. Baptistam de parochiali deualuendæ sub expressione valoris 24. ducatorum, cum esset valoris 80. ducatorum, stante illa clausula, *& non alias, aliter, nec alio modo, postquam datum est de regula de valore*, est † nulla & inualida, & non fuit abdicatum ius a resignante, quia vbi resignatio † fit contemplatione certæ caussæ, & non aliter existente nulla illa caussa, annullatur & resignatio, & non abdicatur ius a resignante. *Paul. de Castr. in l. eum qui, in princ. ff. de inoffic. test. Ias. cons. 86. num. 16. volum. 3. Boer. decisio. 243. num. 11.* Nec obstat, quod regula de valore non operetur, nisi post productionem, quia imo regula † quandocunque producta, detegit nullitatem, & inualiditatem ipsius resignationis, & propter decretum † irritans in ea oppositum, annullat gratiam. *Cassad. decis. 22. super regul. num. 15. Sarnen. in regul. de annali. q. 5.* Nec minus obstat, quod culpa resignatarii gratia non valuit, quia non expressit verum valorem, nam culpa † resignatarii non debet nocere resignanti. *l. sancimus. C. de pœn. l. si quis in suo §. lex. C. de inoffic. test.* Ita pariter procederet, si resignatarius aliquo facto suo ius consequi nõ potuisset: nam ius remanet penes resignantẽ quia magis præsumitur voluisse habere donatarium quam heredem suum. *l. 1. & l. senatus. §. 1. ff. de don. causs. mort.* Supradicta decis. die 20. Maii 1551. fuit confirmata, stantibus etiam præsuppositis infrascriptis, vlt. possessionem resignatarii, in qua obiit, quæ tamen non fuit triennalis, non reclamatione resignantis in vita, & qui in fauorem alterius cessit iuri regrediendi sibi ex morte resignatarii acquisito. Quia per hæc † præsupposita, non est abdicatum ius a resignante, quia ob non expressionem † veri valoris, non abdicatur ius a resignante. Hęc notitia † resignantis potest abdicare a se ius, nisi resignatio admissa fuerit per Papam. *Rot. decisio. 175. in antiq. alias 14. de renuntiat.*

Et ita fuit tentum die 20. Maii 1551. in dicta caussa Oxomen. parochialis de Paces, coram do. Guidobono. Caussa n. fuit vt Matthæo prouideretur, qua deficiente remansit 9 † ius in resignante. *Cassad. decis. 3. de renunt.* Et hoc maxime propter clausulam, non alias, quæ 10 † est limitatiua voluntatis, & præseruatiua. *Paris. consil. 10. num. 28. lib. 4.* Propterea ius 11 † non amittitur per resignantem, nisi resignatio ipsa sit admissa per superiorem. *Fely. in c. in nostra. de rescrip. 44. corollario. Bisig Dec. 3. & 4. de renun.* Et ita fuit tentum in vna Oxomen. parochialis deualuendæ die 20. Aprilis, & 4. Maii. anni 1551. coram dom. Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Resignatio facta per procuratorem vigore Epistolæ missiuæ, dicentis, quod ipse volebat resignare beneficium, non est valida.*

2 *Consensus extendi non potest per notarios Cameræ, & Cancellariæ vigore literarum missiuarum, dicentium, quod talis intendebat resignare.*

DECISIO LXXXV. seu VI.

RESignatio facta per procuratorem constitutum in quadam epistola missiua, in qua dicebat scribens mandatario, qualiter ipse volebat resignare beneficium, & nihil 1 aliud, valida † non est, quia consensus vigore dictarum literarum certus præstari, imo 2 ex stylo † Notariorum Cameræ & Cancellariæ extendi non poterat, vt dicti Notarii attestabantur. Et ita fuit tentum die 26. Februarii 1554. coram dom. Oradino, in vna Oueten. Archidiaco. de Tineo.

SVMMARIA.

1 *Resignatio conditionalis qua dicatur, vt non sit abdicatum ius a resignante per eam.*

2 *Reseruatio medietatis fructuum dicitur nulla, quando non est facta mentio de priori pensione.*

3 *Præsumitur Papam nolle grauare beneficium duplici onere.*

4 *Conditione non adimpleta, non abdicatur ius a resignante.*

DECISIO LXXXVI. seu VII.

REsignauerat Raynaldus in manibus Papæ beneficium ad fauorem Titii, reseruatis 10. ducatis pensionis Sempronio, deinde Titius resignauit in fauorem Petri, reseruata valide medietate fructuum in fa-1 uorem Sinulphi: ista resignatio † fuit conditionalis, & per eam non fuit abdicatum ius a Titio, qui intendebat, quod valide reseruaretur medietas fructuum Simulpho. 2 Quæ reseruatio medietatis fructuum fuit nulliter † reseruata, ex quo non fuit facta mentio de priori pensione, & non præsu-3 mitur, † quod Papa voluerit grauare beneficium duplici onere. *Cassad. decis. 3. de pensi.* 4 Et sic non fuit adimpleta conditio: Ideo † non fuit abdicatum ius a Titio. *Cassad. decis. 3. de renuntiat.* Et quia in supplicatione aderat clausula, quæ respicit tantummodo verum successorem, non autem Marcum Sinulphum, qui non est successor, sed penitus extraneus. Et ita fuit tentum die 15. Iunii 1551. coram D. Capilucco, in vna Floren. Sanctæ Felicitæ.

SVMMARIA.

1 *Resignationem in manibus ordinarii factam fuisse, an ex literis ipsius probetur.*

2 *Literis Ordinarii sine tabellione & testibus, an credatur.*

3 *Creditur Ordinario testanti circa pertinentia ad officium suum.*

4 *Resignationis præsumtio quando præsumatur?*

5 *Resignatio probatur ex narratiua Ordinarii, cũ præsumtione resignationis.*

6 *Intellectus ad clem. primam, de probat.*

DECISIO LXXXVII. seu VIII.

REsignationem beneficii in manibus ordinarii per Petrum factam fuisse, probatur † per literas ordinarii, in quibus 1 narratur resignationem ex caussa permutationis factam in suis manibus fuisse, & collationem ab eo vnico cõtextu: quo casu talibus literis † ordinarii, sine tabellione 2 & testibus creditur, quia exprimit pertinentia ad officium ipsius ordinarii, in quibus † 3 sibi credendum est. *c. post cessionem. vbi omnes. de probat. Rot. decis. 397. in nou. Milis in rep. rt. in verb. literis Episcoporum.* Et eo magis hæc resignatio probatur, quia fuit tradita poss. beneficii præsente Petro resignante, & non contradicente, ex quibus resultat † p̃-4 sumtio resignationis: & quando cum narratiua ordinarii concurrit resignationis præsumtio, tunc indifferenter assign... probatur. *Io. de Imol. post alios. in clem. 1. col. fi. in fi. de prob.* Accedat, quia etiam in collatione dicebatur, quod resignans erat præsens, & non contradixit. Et ita fuit tentum die 8. Iunii 1555. coram D. Capilucco, in vna Cameracen. canon. & præben. atque die 15. eiusdem mensis Iunii dicti anni fuit confirmata dicta decisio: & responsum ad clem. 1. de probat. quod habet † locum quando 6 ordinarius narrauit ea, quæ non pertinent ad officium narrantis.

SVMMARIA.

1 *Resignatio est valida, quando constat de supplicatione signata, ex qua dicitur perfecte prouisum illi, in cuius fauorem fuerat facta resignatio.*

2 *Gratia ex sola signatura dicitur perfecta.*

3 *Data defectus non facit, quod gratia non sit perfecta, sed ostendit, de quo tempore gratia fuerit obtenta.*

4 Gra-

4 *Gratia relaxatio quid releuet?*
5 *Stylus Curiæ est seruandus.*

Decisio LXXXVIII. seu 9.

RESignatio valida † est, quando constat de supplicatione signata, ex qua dicitur perfecte prouisum illi, in cuius fauorem fuerat facta resignatio. *Rot. decis. 882. in antiq. Fely. in rub. de constit. col. 3. Cassid. decis. 8. de restit. spol. Sarnen. in reg. de infirm. resignat. q. 18.* Accedat, quia constabat de data, quæ præcedit obitum resignantis, cum derogatione regulæ de infirmis. Idem *ibi q. 39.* Nec obstat, quod testes probent post obitum resignantis, Papam mandasse Datario supplicationem, illumq; ipsam relaxasse, quia gratia † ex sola signatura est perfecta, & data † non facit q. gratia non sit perfecta, sed ostendit de quo tempore gratia fuit obtēta, & illa relaxatio † gratiæ demonstrat gratiam factam non impedire, & iste est stylus Curiæ, qui † debet seruari. *Rot. deci. 11. in no.* Et ita fuit tentū die 19. Iunii 1551. corā Domino Capisucco, in vna Pamphilonen. Archidiaconatus.

SVMMARIA.

1 *Resignatio quomodo dicatur valida?*
2 *Clausula transferendi tanquam impossibilis, perinde est ac si non sit posita in mandato.*
3 *Diligentia non requiritur vbi esset frustratoria.*
4 *Successori meo non licebit, quod mihi non licet.*
5 *Ius a resignante quando abdicatum dicatur?*

Decisio LXXXIX. seu 10.

RESignans dederat mandatum ad resignandum beneficium, reseruata in sui fauorem pensione 100 duc. cum facultate transferendi, & Datarius noluit concedere istam clausulam transferendi, imo illam a supplicatione cassauit, quia non datur nisi cum maximis fauorib. & nihilominus procurator consentit sine dicta clausula: dubitatum fuit an resignatio valuerit, ex quo nō videbatur seruata forma mandati? Et fuit tētum, quod resignatio † valuit, & quid erat seruata forma mandati? Quia clausula trāsferendi tanquam impossibilis, & quæ solet omnib. denegari, videbatur pro non apposita in mandato, *l. apud Iulianum. §. constat ff. de leg. 1. vbi Alexan. & Ias.* Et vbi diligentia † est frustratoria, tunc non est opus aliqua diligētia. *Fel. in c. ex transmissa. col. 1. vers. quæ omnia similia limita. & in col. 2. vers. limita tamē de præscript.* Et per denegationem clausulæ transferendi non infertur ad denegationem cōsensus denegādi, si per sedem apostolicam non concedebatur, quamuis clausula hæc esset posita in mandato, quia quod mihi † non licet, nec successori licebit. *cap. fin. de rescript. in 6. l. continuus §. cum quis. ff. de verb. obligat.* Et propterea ex dicta resignatione, erat † abdicatum ius a resignante. Et ita tentum die 20. Nouembris 1551. in vna Abulen. beneficii de Baiares coram D. Capisuceo.

SVMMARIA.

1 *Resignans quando non dicatur a se abdicasse ius? & num. 2.*
3 *Sententia quoad fructus quando exsequi possit contra resignantem?*
4 *Calumniose resignasse quis dicatur.*
5 *Sententia lata contra cedentem, an sit nulla.*

Decisio XC. seu 11.

RESignauerat beneficium A. in fauorem C. in tertia instantia, qui C. acceptauerat dictam resignationem B. qui mouerat litem. A super beneficio obtinuit tertiam sententiam, cuius petebat exsecutionem contra A. qui produxit cessionem in fauorem C. dubitabatur, an posset declarari ob non paritionem literarum exsecutorialiū? Fuit decisum quod sic: quia renūtiatio erat facta in fauorem certæ psonæ de cuius acceptatione non constat, qua de re non † dicitur ius a resignante abdicatum. *Cassa. decis. 1. num. 7. de renunt.* Cum resignans residere non desierit, & semper † post cessionem, litē sustinuerit, & sententia contra ipsum A. poterat exsequi † quoad fructus, & expēsas, quia calumniose resignauit. † *Rot. decisio. 158. in no.* Et quamuis Rot. teneat, quod sententia † lata contra cedentem nulla sit, tamen id procedit si apparet de acceptatione cessionarii, alioquin secus. Et ita cōclusum die 2. Decemb. 1551. in vna Tolletan. parochialis coram D. Capisuceo.

SVMMARIA.

1 *Resignatio, quæ debeat canonizari.*
2 *Resignatione exsistente inualida, est inualidus etiam regressus.*
3 *Valoris expressio non est necessaria in regressu. Intellige quando non exprimitur valor, alioquin si exprimatur falsus, secus est, nu 45.*

Decisio XCI. seu 12.

RESignauerat enim in manibus Papæ in fauorem. F. expresso vero valore, qui F. resignauit in fauorem. N non expresso vero valore. Prima resignatio in fauorem F. canonizari † potest, quia fuit in ea verus valor expressus, quamuis secunda resignatio nulla fuerit, propter expressionem mali valoris, & ideo ius non sit abdicatum a resignante, ita vt possit venire vigore primæ resignationis, licet non possit venire vigore regressus sibi reseruati in secunda resignatione, quæ cum fuerit inualida, etiam regressus fuit inualidus. Et licet in regressu non † sit necessaria expressio valoris. *Cassador decisione 18. super regulis, & Sarnen. quæstio. 6. in regul. de non exprimen. vero val.* Tamen loquuntur, † quando in regressu nulla sit mentio valoris, sed quando exprimitur

falſus valor, regreſſus dicitur ſubreptitius. *Felyn.in c.ad aures,colum 5.verſic.2.concluſ.de reſcript.* Et ita tentum die 26. Iunii 1551. in vna Pamphilonen. Prioratus coram Domino Barenſe.

SVMMARIA.

1 *Reſignatio facta in manibus ordinarii, pure, & ſimpliciter, eſt valida.*

2 *Actus exſtinctio, & non deſtinatio attenditur.*

DECISIO XCII. ſeu 13.

RESignatio facta per procuratorem, vigore mandati facti ad reſignandum in manibus Papæ, vel ordinarii, cum vna vel pluribus ſupplicationibus pure, vel ſimpliciter, vel ex cauſſa permutationis faciendæ in fauorem certæ perſonæ ſeu perſonarum nominandæ, ſeu nominādarum, per ipſum 1 procuratorem, dicitur † valida, ſi eſt facta in manibus ordinarii pure, & ſimpliciter, quia 2 attenditur exſtinctio † actus, & non deſtinatio, *vt per Ancharran. in conſilio 28. volum. 2. & per Pariſiū in conſilio. 15. colum. 4. numer. 14. volum. 4.* Et ita tentum in vna Vicentin. præceptoriæ, corā D. Decano, ſub die Mercurii nona Martii 1552.

RES IVDICATA.

SVMMARIA.

1 *Rei iudicatæ exceptio ad hoc vt obſtet, tria requiruntur, & quæ.*

2 *Reus quamuis oppoſuerit generales exceptiones, & ſuccubuerit, poteſt per viam agendi hodie ius ſuum proponere.*

3 *Iudicandum eſt in dubio contra rem iudicatam.*

DECISIO XCIII. ſeu 14.

REi iudicatæ exceptio ad hoc vt obſtet, 1 tria † requiruntur, videlicet, quod ſit idem corpus, idem ius, & eadem cauſſa petendi, *l. cum quæritur, cum duabus legibus ſequen. ff de except. rei iud.* Et ſi deficit vnum, non dicitur obſtare exceptio rei iudic. Adeo vt Cardinalis de Cœſis ſit audiendus, quia ei res iudicata non nocet, cum illa iura non conueniunt, de quibus in *l. cum quæritur, cum ſeq.*, Et deficit vnum ſcilicet cum non ſit eadem cauſſa petendi. Nam in primo iudicio fuit actum ſuper nullitate penſionis, eo quia per aſſumtionem ad epiſcopatum, nō habuit retentionem penſionis, nūc autem dicitur, quod data retentione penſionis in promotione ad Epiſcopatum Sancti Sepulcri, tamen in translatione ad epiſcopatum Niacen. licet habuiſſet retentionem penſionis, non habuit retentionem facultatis transferēdi. Præterea, quia Cardinalis eſt reus, & propoſuit exceptiones genera-2 les, licet ſuccubuerit, poteſt † per viā agendi hodie ius ſuum proponere, *l. duobus. vbi Bart. & Paul. & alii ff. de exceptio. re. iudi. Soc. iun. conſi. 40. num. 5. & 17. vol. 2.* Vel ſaltim quia res eſt dubia, & in dubio † iudicandum eſt con- 3 tra rem iudicatam, quia hoc eſt minus præiudiciale. *Dec. conſi. 445. num. 44. Soc. iun. conſil. 181. nu. 85. par. 2.* Et ita fuit tētum 9. Maii 1552. coram Domino Reomano.

RESTITVTIO IN INTEGRVM.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam concedi debet, quando ex nouiter deductis cōſtat de bono iure.*

DECISIO XCIV. ſeu 1.

REſtitutio in integrum aduerſus ſententiam, & rem iudicatam, quando cōſtat de bono iure ex nouiter deductis, concedi † debet. Et ita fuit tentum in vna Effluen. 1 denegationis diſtributionū coram D. Auguſtino die 29. Apr. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio non eſt concedenda non verificata conditione appoſita in commiſſione.*

DECISIO XCV. ſeu 2.

REſtitutio in integrum delegata auditori vigore cōceſſionis, quæ habet, quod conſtito, quod ſententia vltima non potuit de iure ſuſtineri, abſque productione, & verificatione cuiuſdam inſtrumenti, in integrum reſtituat, concedi † non debere im- 1 petranti, niſi verificata dicta commiſſione, & quoniam impetrans non verificauit illam, ideo Domini dixerunt non eſſe reſtituendum, die 2. Decembr. 1551. coram D. Capiſucco in vna Tolletan. ſpolii.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non datur, vbi mora purgari non poteſt de iure.*

DECISIO XCVI. ſeu 3.

REſtitutio in integrum non † datur, vbi 1 mora purgari non poteſt de iure, vt dicunt *Alexa. & omnes in l. in lege §. inſulam, col. 11. verſicul. vltimo fallit. de verbo. oblig. & in l. ſi quis maior. C. de tranſact.* Et per iſtud fundamentum inter alia fuit deciſum in cauſſa Carthaginen. beneficii de Guardamar, cōtra Franc. Sanctes coram Domino Veſtano die 19. Febr. 1552.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio in integrum in ſpolio in beneficialibus non datur regulariter.*

2 *Reſtitutio in ſpolio in beneficialibus eſt gratioſa, & non datur niſi cum clauſula, conſtito de bono iure.*

3 *Reſtitutio in ſpolio in profanis regulariter datur.*

4 *Reſtitutio datur in beneficialibus in petitorio, propter periculum animæ.*

5 *Pauli Æmilii Veralli auditoris, & auctoris mentio.*

Deci-

Decisio XCVII. seu 4.

Restitutio in integrum in spolio in beneficialibus regulariter nõ † datur, quia ista restitutio in beneficialibus, & in petitorio † est anomala, & gratiosa, & non datur nisi cum clausula, cõstito de bono iure: licèt in profanis † regulariter datur, & ideo in beneficialibus & in spolio hæc gratia non datur, quia durius eum spoliatore agitur, & quia potest in petitorio succurri, sed in beneficialibus in petitorio datur † restitutio propter periculum animæ, ne rector obtineat beneficium sine canonica institutione, quæ ratio peccati non militat in spolio, cum possit petitorium intentare. Ita alias fuit decisum in vna Tolletan. Parochialis coram Domino Hieronymo Verallo Episcopo Britonorien. nunc Rotæ Auditore, vt refert Dominus Io. Paulus Tholomæus *in decis. sua. 90*. Et tempore mei Pauli † Æmilii Veralli fratris pdicti Domini Hieronymi Veralli, postea Cardinalis meritissimi, nouissimè in vna Tolleta. prætẽsi spolii, coram Domino Capifucco fuit idem decisum Veneris 13. Maii 1552.

RETENTIO.

SVMMARIA.

1 *Extrauagantis Iulii secundi quo ad promotos mentio.*
2 *Qualitas formæ posita per extrauagantem in primis est verificanda.*
3 *Priuatio non habet locum nisi in casib. expressis.*
4 *Diuersa coniungi non posse.*

Decisio XCVIII. seu 5.

Retentionis pẽsionum, & beneficiorum literæ, quando expediri possint, stante extrauagante Iulii Papæ II, quæ est directa officialibus, & expeditoribus bullarum, & continet, vt ne literas † translationis seu prouisionis alicuius ecclesiæ absque literis retentorum beneficiorum, & dispensationis expedire præsumanr, & si secus fieri cõtingat similes retentiones, seu dispensationes nemini suffragari debere statuit, & sic nullitas retentionis pensionis siue dispensationis respicere videtur tempus expeditionis literarum prouisionis, siue translationis, quia si expediuntur absque literis, retentorum, siue dispensationis, pensio esset nulla, quare, vt extrauagans requirens obseruationem formæ sub certo & limitato tempore, locum habeat, requiritur, quod illa † qualitas temporis expeditionis in primis verificetur. *Ioan. Andreas in cap. P. de homicid. libro sexto. Alexand. consilio 100. volum. 1. numer. 3. Parisius consilio 52. numer. 26. volum. 4.* Verum quia Reuerendiss. Cardinalis de Cœsis fatebatur literas trãslationis Episcopi Tornaboni non fuisse expeditas, sequebatur extrauagantem non habere locum. Cardin. autem dicebat, quod Tornabono trãslato de ecclesia Sancti Sepulcri ad Aracensem, fuerat in breui, de capiẽdo possessionem, præfixus terminus quatuor mensium ad expediendum literas translationis ad episcopatum Aracen. super cedula consistoriali, in qua facultas retinendi pẽsiones erat concessa, quod si non essent in dicto tempore expeditæ, perinde esset quo ad nullitatem pẽsionis, ac si expeditæ fuissent absque retentione. Ad quod replicabatur, breue aliter disponere, vt scilicet, quod si literæ non expedirentur in tempore, quod vacaret episcopatus, & non pensio, quia pœna priuationis non habet locum † nisi in casibus expressis. *Abb. in cap. fina. numer 8. de iur patrona. Felynus in capitu at si cleric. colum. 2. versic. cogita. de iudicio. Cassador. consi. 1. num. 45. Paris. consi. 47. numer. 88. volum. 1. Deci consi 682. numer. 8.* Nec breue potest coniungi cũ extrauaganti, quia tendunt † ad diuersa, *vt dicit Bartol. in l. 1. §. idem Cornelio, ff. de quæstioni. Felynus in capitu. cum caussam, colum 4. versicu. 1. casu. de probation & ibi Decius numer. 11.* Nam extrauagans dirigitur officialibus, breue dirigitur parti, extrauagans vult, quod non expediantur literæ translationis, sine literis retentorum, breue quod expediantur literæ infra certum tempus. Ergo tendunt ad diuersa. Et ita fuit tentum die 30. Octob. 1551. coram Domino Rcomano in vna Mediolanen. pensionis.

SVMMARIA.

1 *Transferendi facultas non intelligitur data, nisi exprimatur.*
2 *Transferendi facultas non est quid accessorium ad pensionem.*
3 *Transferendi facultas est digna speciali nota.*

Decisio XCIX. seu 6.

Retentio pensionis simpliciter concessa alicui in pmotione sua, ad aliquam ecclesiam, si expresse nõ habet clausulam retentionis, pensionis, & facultatis transferendi, non dicitur continere illam facultatem † transferendi. Et est ratio, quia facultas transferendi non est quid accessorium ad † pensionem, sed est quid extrinsecum, nec est de esse, & natura pensionis, ideo erat † digna speciali nota. Ita fuit tentum in vna Aretina siue Senen. pensionis, inter Reuer. Cardin. Mignanellum, & R.D. Episcopum Saonen. die 13. Iunii 1552. coram D. Decorambono.

SVMMARIA.

1 *Transferendi facultas concessa non dicitur, nisi expresse dicatur.*
2 *Dispensatio est odiosa.*
3 *Odiosa sunt restringenda.*

4 *Verba intelliguntur in minori casu.*
5 *Pensio est odiosa, & quare.*
6 *Translatio pensionis est odiosissima.*
7 *Transferendi facultas non est de esse, & natura pensionis.*
8 *Pensio est ad tempus, & morte pensionarii extinguitur.*
9 *Transferendi facultas operatur perpetuitatem primi pensionarii.*
10 *Facultas transferendi non intelligitur concessa, nisi sit expressum.*
11 *Retentio translationis pensionis est exprimenda, vt dicatur concessa.*
12 *Impetrans non tenetur facere mentionem de qualitatibus adherentibus beneficio de iure, sed de facto.*
13 *Actus nouus dicitur prorogatio, quando respicit praiudicium tertii, etiam in odiosis, num. 14.*
15 *Dispensationis verba stricte sunt intelligenda.*

DECISIO C. seu 7.

Retentio pensionis concessa promoto ad aliquam ecclesiam, quæ pensio a principio erat eidē concessa cum facultate 1 transferendi, non † dicitur concessa cum eadem facultate transferendi, nisi expresse 2 dicatur quia dispensatio † est odiosa, *capit. 1. 3 de fil. presbyt.* Quare restringenda † *cap. odia 4 de regul. iur. in 6.* & verba † intelliguntur in minori casu, *vt per Dom. Geminian. in consilio 33. colum. 4. versi. unam verba.* Et pensio est 5 odiosa † quia per eam onus, & seruitus in beneficio inducitur. *Gagias in tractat. pens. quæst 96.* Et translatio pensionis est odiosis-6 sima † quia per eam prorogatur seruitus beneficii. *Sarnen in quæst 16 in regul. de infirm. resign.* Et cum facultas transferendi non sit 7 † de esse, & natura pensionis, imo contra 8 naturam ipsius, quia pensio est † ad tempus, & morte pensionarii exstinguitur, sicut vsusfructus, *capit. fin. de pignor. § finitur, instit. de vsufruct. Caccial. quæstio. 1. de pens. Gigas, de pens. 9 q. 1. nu. 5.* Et facultas transferendi operatur † perpetuitatem pensionarii primi, ergo cōtra naturam pensionis. Præterea in assignatione pensionis, si quis vult illam facultatē 10 transferendi, debet † expresse illam petere, & obtinere. Ita etiam in retentione, nam 11 debet † exprimi ipsa retentio translationis in dispensatione *Dom. in in ca non potest in fin. princ. & in not. vbi etiam Franc in vlti. not. & in gl. 2. de præbend in 6. Dec. in cap. ad aures. versi. venio ad tertiam, de rescript. Rot. in antiqu. decisi. 65. 12 de rescript.* Vbi impetrans † non tenetur facere mentionem de qualitatibus adherentibus beneficio de iure, secus si de facto, vt in casu isto. Præterea prorogatio quando respicit præiudicium tertii, tunc dicitur 13 † nouus actus etiam in odiosis, vt in facultate 14 te transferendi, † *vt per Dec. in ca. de causis de off. deleg.* Et in nouo actu, requiritur expressa mentio illius qualitatis potestatis transferendi per supradicta. Accedat etiam, quod verba cedulæ cantant circa retentionem pensionis, non autem circa translationem, & cum simus in dispensatione, verba stricte † debent intelligi. Ita decisum fuit per do- 15 minos in vna Aretina siue Senen. pensionis inter Reuer. Cardinalem Mignanellum, & Episcopum Sarnen. coram Domino Decano 16. Decemb. 1552. Et vide supra etiam in hac eadem caussa super verbo retento, & super verbo pensio.

REVOCATIO.

SVMMARIA.

1 *Sequestri reuocatio quando dicatur attentata.*
2 *Sequestrum non potest sine noua commissione reuocari a primo iudice, qui protulit sententiam, & sequestrum decreuit.*
3 *Lite pendente nihil est innouandum.*

DECISIO CI. seu 1.

Reuocatio sequens facta ad instantiam illius, qui obtinuerat sequestrū imponi post primam sententiam, in eius fauorem latam, dicitur † attentata, quando est 1 facta a primo iudice, qui illud sequestrum decreuit, pendente caussa appellationis coram alio, in qua venit tertius pro suo interesse, in statu, & terminis in quibus reperitur. Et ratio est, quia cum primus iudex protulerit sententiam prædictam, & sequestrū decreuerit, non potuit † absque noua com- 2 missione illud sequestrum reuocare, & sic nulliter fecit, & sine iurisdictione, & ex eo, quia lis pendebat in 2. instantia in qua tertius venit in eodem statu, & terminis, ita quod in eius præiudicium lite huiusmodi pendente † nihil erat innouandum. *vt toto 3 titu. vt lite penden.* Ita fuit decisum in caussa Baionen. parochialis de Mayr coram D. Montisfalconen. 21. Octob. 1552.

REVS.

SVMMARIA.

1 *Citatus personaliter reus si non comparet, dicitur contumax, & contra eum proceditur per audientiam contradictarum, etiam si misit procuratorem ante sententiam, nu. 2.*
3 *Mandatum non producens in tempore sibi imputet.*

DECISIO CII. seu 1.

Reus citatus personaliter, si nō † compa- 1 ret, dicitur contumax, & contra eum proceditur per audientiam contradictarum, & si misit † procuratorem ante senten- 2 tiam, nihilominus proceditur per audientiam contradictarum contra eum, & sententia non dicitur nulla ex defectu citationis, quia imputandum est ei, qui † omisit pro- 3 ducere in tempore mandatum quod habebat,

bat, *ad Rot. decis. 169. in nov.* Ita fuit tentum in vna Hispalen. Cardi. & præben. coram D. Facio Decano 21. Octob. 1552.

ROM. POPVLVS.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia in vrbe exsistentia non possunt dari extraneis sine consensu conservatorum, & ideo Papa confert accedente consensu populi Romani, n. 2. quo non accedente, gratia est nulla, nu 3.*

Decisio CIII. seu c.

Romanus Populus habet priuilegia diuersorum summorum Pontificum, quod 1 omnia beneficia † in Vrbe exsistentia alicui extraneo per Papam conferri non possunt, sine consensu conseruatorum, qui præcipue habent decretum irritans. Et propter 2 ea omnes collationes factæ † per Papam de dictis beneficiis Vrbis, habent clausulam, accedente consensu populi Romani, & il3 lo non † accedente, gratia est nulla *Sarnen. in c. 2. de rescript. num.* 101. Et ita tentū die 22 Iunii 1551. corā Domino Augustino in vna Romana Præsepii.

SALARIVM.

SVMMARIVM.

1 *Salarium testibus conductis ab Hispaniis taxatur in Iuliis decem pro singulo die, si est solitus tenere equum, & famulum, alioquin in iulius octo.*

Decisio CIV. seu c.

Salarium testibus conductis ab Hispania ad Vrbem, ad subiiciendum se examini, 1 datur † cum hac mode ratione, videlicet, illi qui est solitus tenere equum, & [illegible] lum, detur vnum scutum pro quolibet die, 2 & illi qui † non est solitus tenere equum, li cet habeat famulum denturocto Iulii pro quolibet singulo die. Et ita arbitrati sunt Domini in vna caussa mercedis testium, coram D Decano 24 Octob 1552.

SALVIANVM INTERDICTVM.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum alicui competens, an tollatur excipiendo de crimine homicidii, auctoris agentis iam mortui ante condemnationem.*

Decisio CV. seu c.

Saluianum interdictum competens ali1 cui non † tollitur excipiendo de crimine homicidii auctoris agentis: quia auctor erat mortuus, quando ille in vita non fuit necaccusatus, nec condemnatus, *vt per gl. in terminis super verbo, in vtilitatis in l. ex iudicio rum, ff. de accusat.* Et ita dictum, & tentum fuit in caussa fauore dotis, & hypothecæ, coram Domino Guidobono 21. Octobris. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum non admittit appellationem.*

Decisio CVI. seu 3.

Saluianum interdictum non † admittit 1 appellationem, sicut hypothecaria de iure ciuili & secūdum constitutionē Ægidianā *Bar. in l. 1. nu 4 in fin. ff. de Salui. interdict.* Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniaria siue bonorum, coram Domino Pe[illegible] Mercurii 26. Octob. 1552.

SCIENTIA.

SVMMARIA.

1 *Scientia quomodo probetur.*

2 *Probatio nulla est maior, quam proprii oris confessio.*

3 *Sciens reputatur qui non vult scire.*

4 *Scire, & scire debere pari asunt.*

5 *Scire, & facile scire posse pari asunt.*

Decisio CVII. seu 1.

Scientiam † translationis habuisse Car- 1 dinalem N. tenuerunt Domini in vna Mediolanen. pensionis coram Domino Reomano die o[illegible] br. 1552. Ex eo quia Cardinal sin eius man dato ante litem motam vocabat Leona dum tunc electum Burgi Sancti Sepulcri, nunc Episcopum Aracen. & sic sciebat ipsum Leonardum esse translatum ad dictam ecclesiam Aracen. & nulla maior † probatio, quam propria oris con- 2 fessio. *l. generaliter, C. de non num pecun. & l cum te. C. de transact.* Et quia constabat in actis de translatione per bullam confirmationis concordiæ, & in certis suis exceptionibus dixerat literas translationis esse nullas, & quod facultas transferendi exspirauit per promotionem ad Episcopatum Sancti Sepulcri, & pro sciente † habetur, qui non vult 3 scire. *Bal. in l qui contra, C. de incest. nupt.* & paria sunt scire, † vel scire debere, *l. quod te ff. si* 4 *cert. pet. Alexand. consil. 34 numer. 3. volum. 7.* Et similiter idem est † scire, vel facile scire 5 posse, *l. regula §. sed ius, ff. de reg. iur.* vbi omnes prout in libro eiusdem Domini Reomani, *fol. 43.* vbi apparet etiam confirmata die 9. Martii dicti anni.

SVMMARIA.

1 *Scientia, & malitia requiruntur, vt quis agere possit ad nullitatem potestatis transferendæ pensionis.*

2 *Intellectus ad tex. in l de rebus, ff. de arbit.*

3 *Caussa qualibet iniusta excusat a dolo.*

Decisio CVIII. seu 2.

Scientia, & malitia requiruntur † ad hoc, 1 vt quis agere possit ad nullitatem potestatis transferendi pensionem, quæ est per sententiam, & rem iudicatam canonizata, quia non sufficit sola scientia, sed requiritur, & scientia, & malitia coniunctim & ita intelligitur † *tex. in l de rebus, ff. de arbi. Bart. in* 2 *l. & ad eandem, §. 1. num. 3. ff. de except io. rei iudic. Abb. in c. 2. num. 17. de libel. oblat. Iason. in l. licet.*

limit. 1. C. de iudic. & Felyn. in cap. penult. col. final. de except. Et ita Domini tenuerunt in vna Mediolanen. pensionis die 9. Martii 1552. coram Domino Reomano, vbi pariter tenuerunt, quod non constabat de malitia Card. quia soluit pensiones, & cessit liti, & 3 quælibet iniusta causa excusat a dolo. Dec. in c 1. in 8. not. in fi. de appell.

SVMMARIA.

1 Mortis scientiam, quando non præsumatur habuisse habens regressum, & nu. 5.
2 Vicinitas facit, vt præsumatur scientia.
3 Scientia mortis alicuius an præsumatur, quando fuit notoria in prouincia, in qua quis obiit.
4 Scientia nunquid inducatur ex prouisione alicuius nota.
6 Scientia præsentis in loco mortis, probatur ex præsumtionibus, secus in absente.
7 Intellect. clem. vnic. de concessio. prabend.
8 Notitia qua non sufficiat in terminis, c. si cleric. de praben. lib. 6.
9 Notitia vera, & certa requiritur in terminis extrauagantis suscepti.
10 Vacatio quando præsumitur nota.

DECISIO CIX. seu 2.

Scientiam mortis Rectoris beneficii non 1 † habuisse præsumitur habēs regressum in beneficio existente in alio loco, in q o decessit rector, & possessor illius, imo ignorantia habētis regressum præsumitur, quia 2 erat absens. Nam vicinitas † facit, vt præsumatur scientia. text. iit in capitu. quosdam, &c. quando. de præsumtio. Nec dicatur quod mors 3 fer Martii, quia fuit notoria † in prouincia in qua obiit, & vbi habitabat habens regressum, ad cap cum in tua, qui matrim. accusare possit. Parisius consilio 57. colum. 1. libro quinto. Et 4 quia fuit nota † prouisio, & possess. Bernardi, & Adolphi continuata etiam per nouem annos, ad gloss. & Doctor. in l. si tutor. 5 petit. C. de priuileg. tut. Scientiam inducebant vacationes beneficii, quæ ad commodum habentis regressum faciebat, clement. vnica. de concessio prabend. Nam respondetur, quod præsumtiones istæ quamuis sint vrgentes, 6 tamen habent † locum in præsente, non autem in absente. Et hoc quia agitur de priuatione iuris in re, quoad illum qui potest ingredi statim, mortuo eo, qui beneficium 7 obtin.bat, & dicta clemen loquitur † in illo qui non habet ius in beneficio, non autem loquitur in eo qui habet ius plenum, per regressum in dicta vacatione, ex gloss. in d. 8 clement. in verb. not. Et ideo ista notitia † non habet locum in terminis, capit. si clericus, de prabend. lib. 6 Nec in terminis, capit. si pluribus eod tit. & lib. Nec in terminis extrauagantis, 9 suscepti in qua vera † & certa notitia requiritur. Ancha. in d. clem. 1. notab. vbi dicit, quod vacatio † nota esse præsumitur, eo ipso, quod in loco nota erat. Et in absente notitia non præsumitur, capitu. qui in tua. qui mat. accus. 2. poss. Barto. in l. si potest, col. 4. versic. nunc videndum qualiter ff. de acq hered. Et ita fuit sententum d. e 20. Maii 1552. in vna Colonien. canonicat. & præben. corā Domino Augustino.

SVMMARIA.

1 Scientia præsumta decreti exsecutorialium ex constitutione procuratoris.
2 Præsumitur certioratus dcomnib. actis a suo procuratore. qui præsens est in curia.
3 Cōfessi facta in precibus arguit certam notitiam actus.
4 Confessionis nulla est maior probatio.
5 Verba etiam enuntiatiua probant contra confitentem.
6 Præsumitur omnis diligens in rebus propriis commodi.

DECISIO CX. seu

Scientia præsumta decreti exsecutorialium, inducitur ex eo, quod Ferdinandus constituit † procuratores, & cum esset præsens in curia, præsumitur de omnibus 2 actis a procuratore suo certioratus. Rom. consilio 481. Secundo certa notitia ex confessione † ipsius oritur in precibus facta, cu- 3 ius nulla † maior est probatio Fely. & Dec. in 4 rubr. de probat. Et ex confessione facta in mandato, dum constituit procuratorem ad petendum restitutionē in integrum a decreto exsecutorialium post decretas exsecutoriales, & verba † non solum dispositiua, 5 sed enuntiatiua probant contra confitentem. Deci. in l. ex literis, C. de milit. testam. præcipue, quia sumus in casu in quo ipse tenebatur de hoc inquirere, quod præsumitur: cum nemo in his quæ concernunt proprium commodum † negligens præsumatur 6 l. cum de indebito. de probatio. Rom. d. consil. 481. Et ita fuit sētētum die 12. Iunii 1551. coram Domino Augustino in vna Salamantina beneficii delos santos.

SVMMARIVM.

1 Scientia litis pendentiæ inducitur ex responsione citati, qui dixit caussam non pendere corā Auditore qui citauit, sed coram alio.

DECISIO CXI. seu

Scientia litispendentiæ ad inducendam veram litem, secundum clemen 2. vt lit. pend satis colligitur ex responsione citati † qui dixit caussam non pendere coram Auditore, qui citauit, sed coram alio. Et ita fuit sētētum in caussa Curien. del Castor, corā Domino Guidobono 2. Iunii 1552.

SCRIPTVRA.

SVMMARIVM.

1 Scriptura priuata quamuis anterior in data, non præfertur publico instrumento. Fallit si per testes

testes anterioritas illius probetur.

DECISIO CXII. seu 1.

SCriptura priuata licet sit anterior in data, non tamen † quoad hypothecam p̃ ualet instrumento publico, *text. est in l. scripturas. C. qui potiores in pignore habentur.* Secus tamen est, quando per testes † probatur, quod illa scriptura priuata fuit confecta ante dictum instrumentum publicum. Ita fuit dictum in caussa Romana discussionis bonorum coram Domino Guidobono 23. Martii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Scriptura extracta de processu de partibus absq; extractione totius processus, non facit fidem, & quare, num. 3.*

2 *Innocentiana loquitur de processib. seu registris, non de scripturis in illis contentis.*

DECISIO CXIII. seu 2.

SCriptura extracta ex processu de partibus absq; extractione totius processus, non † facit fidem, quia est copia copiæ: nec Innocentiana in hoc casu habet locum, quia loquitur † de registris siue processibus non autem de scripturis in eis contentis. Et ratio diuersitatis adducebatur per Dominos, quia † ex extractione totius processus appareret, si fideliter in eo regestro in partibus, & bene fuerunt registratæ, nec ne, & si fuerunt recognitæ, & extractæ ex propriis originalibus, sed si non extraheretur totus processus, hoc fieri non posset, sed esset copia copiæ, ei nullo modo fides adhibetur. Et ita tentum fuit in caussa Verduen. parochialis de Manilla coram Domino Capisucco Lunæ 14. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia iustificari potest ex nouiter deductis, etiam quod transiuerit in rem iudicatam.*

2 *Sententia quæ transiuit in iudicatum non debet exsequi, quando superuenit causs. per quam cõstet de iniquitate illius.*

3 *Res iudicata quantumcunq; iniqua, si postea iustificatur, debet executioni demandari.*

4 *Contrariorum eadem est disciplina.*

DECISIO CXIV. seu 1.

1 SEntentia potest † iustificari ex nouiter deductis, etiam quod transiuerit in rem iudicatam, *gloss. in verbo nec processus, in clemen. appellãdi, de appell.* Quam sequuntur omnes Docto ibi. & sicut sententia, quæ transiuit in rem iudicatam, si superuenit caussa, per quam constet de iniquitatibus sententiæ, 2 non debet † exsecutioni mandari. *Innocent. in cap. 2. de purg. vul. Fe[illegible] in capitu inter ceteras, columna prima versicul. amplia, & de reiud[illegible] 1. deci, 10. 38. numer* 6 iunctis his quæ ibi a[illegible] dicit: ita sententia † seu res iudicata quantumcunque iniqua, si postea iustificatur, debet exsecutioni deman[d]ari, *Bartolus in l. duo fratres [illegible]. de pœnis. I[illegible] in d. capitul inter ceteras, column. penult.* Contrariorum enim eadem † est disciplina, *l. 1. ff de his, qui sunt sui vel alieni iuris.* Et ita fuit [illegible] die 16 Maii 1551. coram Domino Achille in vna Burgensi distributionis vnionis.

SVMMARIA.

1 *Sententia restitutoria potest ex nouiter deductis iustificari, & quare.*

2 *Titulum non est necesse probare in restitutoria, sed sufficit iustificare possessionem ex titulo.*

3 *Possessione iustificata iustificatur sententia.*

DECISIO CXV. seu 2.

ET in vna Cassalen. præceptoriæ fuit dictum, quod sententia † restitutoria potest iustificari ex nouiter deductis, quia si nunc illa produceret, veniret restituendus. Quoniam in d. restitutoria, † non tenetur quis probare titulum, sed sufficit iustificare possessionem ex titulo, *gloss. final in clementina prima, de caus. possess. & propriet. ubi Cardinal. not. septima, & Abbas in capitul in literis, colum. 5. versiculo quarto, de restitut. spoliatorum.* Et cum sit iustificata possessio, tamen iustificata sententia. Et ita fuit [illegible] die 26. Octobris 1551 in d. caussa Casalen.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata ab vno ex pluribus iudicibus, valet, quando in rescripto adest clausula, & quod si non omnes, &c. maxime quando alius Iudex datus inueniri non potuit nu 2.*

3 *Episcopus tenetur inquirere titulos beneficiatorum.*

4 *Præsumitur quisque scire, quod perquirere tenetur.*

DECISIO CXVI. seu 3.

SEntentia lata † in partibus circa mandatum de manutenendo, valida est: quia vnus Iudex ex pluribus vigore rescripti aduersarii, quod habet clausulam, & quod si non omnes, id potuit, *iuxta textum in capitul. suscitatus, de rescriptis, & capitu prudentiam. de officio delegat.* Nec obstat si alius iudex nominatus non interuenerit, quia non † potuit etiam facta diligentia per Episcopum, & Vicarium Vercellen. de eo reperiendo inueniri, & ad eorum officium pertinet † perquirere titulos beneficiorum *capi. ordinarii, de officiis ordin. lib. 6.* Cum vnusquisque præsumatur † scire quæ perquirere tenetur, *clementina prima, in fine, de concess. prabend.* Et non existentia illius prioris coniudicis non potest melius probari, quam per dictam diligentiam. Vbi dicit Bartolus de negatiua probanda, *in l. in illa. in fine. ff de verborum obligatio.* Et sic valida dicta sententia vsq; fuit præci-

X

pue, quia possessio capituli per testes plenissime probata fuit. Et ita tētum die 10. Iunii 1551. coram D. Achille, in vna Barchinonen. impositionis onerum.

SVMMARIA.

1 *Sententia declaratoria ob non paritionem literarum exsecutorialium lata, pēdente iudicio super inopia, valida est.*
2 *Iudicium inopiæ pendere non potest, nisi parito prius iudicato quo ad possessionem.*
3 *Instrumentum productum in actis, & non recognitum non probat.*
4 *Instrumentum non recognitum an probet, parte non opponente.*
5 *Citanda est pars ad dicendum contra instrumentum producendum, & quære nu. 6.*
7 *Instrumento producto, parte non citata ad dicendum contra, iudex potest fidem non adhibere ex officio.*

DECISIO CXVII. seu 4.

Sententia declaratoria ob non paritionem literarum exsecutorialium lata pē- 1 dente iudicio super inopia, valida † est. Quia iudicium inopiæ pendere non poterat, nisi prius parito iudicato quo ad posses- 2 sionem, *vt per Staphileum, de lit. gratia & iustit. folio 262. colum. 2. secundum primam impressionem.* Nec obstat, quod constet de instrumē- 3 to paritionis in actis, quia non fuit † recognitum. *Doctores in capitulo primo, de fide instrumento. Oldradus consilio 227. numer. 6. Socin. consil. 32. versiculo secundo, conclusio libro primo. Parisius consilio 115. numero quarto & quinto, lib. 4.* 4 Et si dicatur, quod instrumentum † etiam non recognitum, probat parte non opponente, *vt per Doctores in authent. si quis in aliquo. C. de edendo.* Respondebant Domini, quod 5 pars non erat citata † ad dicendum contra 6 prout requirebatur, † & ideo nō potuit op- 7 ponere, & iudex potuit etiam ex officio † illi instrumento non dare fidem, *l. iudices, C. de fide instrumento. Rota decisione secunda, de rescript. & ibi PapaZzore. in tertia additione in nou. Felynus in capitulo quoniam contra. numero quadragesimo. C. de probation. Cassadorus decisio. 8. numero sexto, de rescript. & decisione 12 super regul. numer. 12.* Et apparet, quod illi non adhibuit fidem, postea quam processit ad declarationem. Et ita fuit tentum 16 Nouembris 1554 corā Orad-no in vna Tolletana Canonicatus & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata contra vnum, non nocet alteri non citato qui etiam appellauerit, si appellationem prosecutus non fuerit.*
2 *Appellatio conditionalis quid operetur.*

DECISIO CXVIII. seu 5.

Sententia lata contra Blasium per Do- 1 minum Nouatum, non † nocet Vincentio, qui ad audiendam non fuit citatus, licet appellauerit, & appellationem prosecutus non fuerit. Quoniam commisit caussam nullitatis, & attentatorum, & appellationis, quatenus opus sit, ita quod ap- 2 pellatio fuit † conditionalis. nec partici nocet Vincent. dicta sententia, quia in illo iudicio non fuit citatus. Et ita fuit tentum die 29 Maii 1551. coram Domnio Decano Accorambono in vna Bononien. de Canouella.

SVMMARIA.

1 *Sententia dicitur nulla, si est lata contra absentes ab Vrbe, tempore incoati iudicii, quāuis ad valuas curiæ, & ad domum citatos.*
2 *Possessoriu caussa non est leuis præiudicii, sed grauis. In qua requiritur citatio prima personalis.*
3 *Citatio domi facta non sufficit, vt ad diffinitiuā perueniat.*
4 *Sententia lata in possessorio, est diffinitiua.*
5 *Bartoli intellectus ad l. 4. §. ait prætor. ff. de damno infect.*
6 *Citatio facta domi tunc valet, quando citatus in domo degit, in qua citatur, & nu 7.*

DECISIO CXIX. seu 6.

Sententia nulla † est, defectu citationis 1 lata super relaxatione quorundam bonorum, vna cum fructibus ex expensis, vigore interdicti quorum bonorum contra illos de Zambeccariis absentes ab Vrbe, tempore inchoati iudicii, quamuis citatos ad valuas Curiæ, & domus eorum prætensæ habitationis, *per notata ab Innocentio in capitul. si aduersarius, de eo qui mittitur in possessionem, & ibi inspecte Antonius de Butrio. columna quarta. versiculo primo* Et hoc, quando agitur de his quæ sunt grauis præiudicii, vt ibi per omnes, prout hic. Nam Rota seruat, quod in caussa † possessorii, non sumus in caussa 2 leuis præiudicii, sed grauis, ita vt requiratur sententia cum citatione partis † personaliter, saltem in prima citatione. *Rota decisione quadragesimaoctaua, in nou. & decisione trecentesimasexta, in antiqu. Felynus in cap. in. ad petitionem colum. final versicul & ad alia d. la. de accusation. Decius consilio quadragesimo sexagesimoprimo nume 25 Abbas in cap. caussam, n. u. 6. de dol. & contumac.* Et cum citatione domi 3 facta, non potest deueniri ad sententiam diffinitiuam. *Abb. in d. cap. si aduersarius, col. fi. versi. 2. conclus.* Et sententia † lata super pos- 4 sessorio, est diffinitiua. *Rota decisione 224. in antiqui Ancharanus in clemen. 1. colum penul. in fin. de iudic. Egid. in d. c. fin num 2. de eo qui mitti tur in posse. onem caussa rei seruanda, & sequitur Paul. de Castr.* qui attestatur istam practicam Curiæ Romanæ, *in l. ad peremtorium, num 6 ff.* de

5 *ff de iudic.* Nec obstat quod dixit Bar. † *in l. 4. § ait prat. ff. de dam. infect.* videlicet, quod sufficit citatio ad domum, quia non est communis sententia Bartoli in casu, de quo agitur: seu procedit quando quis est vagabundus, & nescitur in quo loco sit, secus est quãdo scitur, vbi sit principalis, quia tunc requiritur, quod citetur personaliter in loco vbi degit. Præterea tunc valet † citatio 6 facta domi, quando citatus degit in domo, in qua citatur, si autem in ea non degit, † & 7 feratur sententia cum illa citatione, tunc illa sententia nulla est. *Rom. consil. 454. num 6. & 8. Cæsar. consi 113 num 3. & 4. Cuma. consilio. 146. in 1. dubio, & in terminis Corn. consi. 52. num. 7. lib 4.* Itaq; interpretanda, hæc verba, solitæ habitationis *Imol consi. 105 col. 1.* Et ita fuit tentũ in vna Romana bonorum de Zambeccariis, coram Domino Oradino die 3. Nouembr. 1554.

SVMMARIA.

1 *Sententia notorie iniusta reuocãda est ex eisdem actis, & quæ dicatur notorie iniusta.*

2 *Sententia notorie iniusta potest iustificari ex nouiter deducendis.*

3 *Expensarum condemnatio fit, quando declaratur sententia notorie iniusta ex eisdem.*

DECISIO CXX. seu 7.

1 Sententia est notorie iniusta, † in qua declaratur beneficia, de quibus agitur, spectare ad mensam capitularem, cum tamen sint vnita mensæ Episcopali: & sic venit reuocanda ex eisdem actis. *Bart. in l. 1. colum. 3. vers. vnde alii referunt. C. quando prouocare non est necess.* Neque sententia hæc potest ex dictis testium iustificari, quia testes non probant tenuitatem fructuum, nec ornamentorum Ecclesiæ ad sufficientiam. Sed fuit dictũ, quod exspectetur, iustificabitur sen- 2 tentia † ex nouiter deducendis, & si non iustificabitur, quod declaretur sententia iniusta ex eisdem, cum † condemnatione ex- 3 pensarum. iuxta stylum Rotæ. Et ita tentũ 25. Maii 1554. coram Oradino in vna Burgi. S. Sepulcri beneficiorum.

SVMMARIA.

1 *Sententia non dicitur nulla defectu iurisdictionis, quando committitur appellatio, in qua narratur caussa exsecutiua, & committitur cum toto negotio principali, si tamen non tractatur nisi de exsecutione.*

2 *Procedendi modus declarat agentis intentionem.*

3 *Rescripti dubii interpretatio fit ad impetrantis vtilitatem.*

4 *Termini si sunt seruati in exsecutiuis, prout in negotio principali: sunt nulliter seruati, sed vigore Innocentianæ sanari possunt.*

5 *Terminus nulliter seruatus Innocentiana sanat.*

DECISIO CXXI. seu 8.

Sententia non est nulla † ad effectum iu- 1 risdictionis, quia fuit commissa caussa appellationis a sententia lata per D. Guidobonum, in qua narratur caussa exsecutiua, & committitur vna cum toto negotio principali, quod negotium principale erat executio, quæ erat facienda virtute rei iu- 2 dicatæ sententiæ Capisucci, & colligitur ex modo procedendi, † qui declarat intentionem agentis. *Oldrad. consil. 199. colum 2.* Et quando rescriptum † esset dubium, facien- 3 da foret interpretatio ad vtilitatem interpretantis. *Cassad. decis 6 de rescript num. 4.* Circa nullitatem respectu terminorum substantialium male seruatorum in negotio exsecutiuo, fuit dictum, quod si sunt † ser- 4 uati, prout in negotio principali seruantur, sunt nulliter seruati etiam in negotio exsecutiuo. Sed quod per reiterationem sanantur vigore bullæ Innocentianæ, quæ sanat † terminos, nulliter, & male seruatos. 5 *Cassad. decis. 8. de rescript c. 5.* Et sic sententia nõ est nulla. Et ita fuit tentum die 3. Nouembr. 1554. coram Domino Radino, in vna Ispalẽ. Canonicatus, & præbendæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia absolutoria super crimine collusionis, non nocet tertio, quando sumus in diuerso iudicio, & inter diuersas personas.*

DECISIO CXXII. seu 9.

Sententia absolutoria super crimine collusionis, non obstat, † communi. Fernan- 1 dez. *per l. fin. & ibi gloss. & Doctores. C de ordi iud. l. vnic. C. quando actio ciuil. praiud. crim. Bartol in l. edita colum 4. versic. quandoque fit. C de edendo.* Quia est diuersum iudicium, & sumus inter diuersas personas. Et ita tẽtum 24 Apr. 1555. coram Guidobono in vna Romana domus.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata contra administratores hospitalis, quando non praiudicet hospitali.*

2 *Citatio non arctat citatum quando actus aliter geritur, quam dictum fuerit in citatione.*

3 *Citatus in vna caussa tantum, non tenetur respondere in aliis, & ratio.*

4 *Citatio noua quando requiratur.*

5 *Intimatio declarationis facta etiam in iudicio requiritur.*

6 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*

7 *Processus per contradictas, quando inualidus.*

8 *Sententia lata in curia terminis non seruatis est nulla.*

DECISIO CXXIII. seu 10.

Sententia lata contra administratores hospitalis S. Ioannis, citatos, vti heredes testamentarios Archiepiscopi Toletani. & tanquam detentores decimarum decuria-

trum, non † præiudicat hospitali, quia hospitale nunquam fuit nominatum in executione citationis, & quia quando procedi-
2 tur † ad aliquem actum, contra aliquem, si ille actus aliter geritur quam dictum fuerit in citatione, citatio non arctat citatum. *Bartol. in l. aut aliter, ff. quod vi aut clam. Ruinus consi. 102. colum. 2. lib. 5.* Nec obstat si dicatur, quod isti sunt administratores, & compa-
3 ruerunt: quia si ad vnum pertineant † diuersæ caussæ, & citetur ad vnam caussam tantũ, & comparear, non tenetur in alia respondere. Et est ratio, quia licet comparuerit,
4 nõ tamen venit deliberatus, & ideo alia † citatio requiritur. *Bald. in l. si accusatoribus, nu. 13. C. de accusat.* Nec minus obstat declaratio facta per aduersarios in iudicio, quia erat
5 necessaria intimatio illius: nam ea † quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio, *l. de atate, § ex caussa, ff. de interro. act. ca. ceterum, de iur. calumn. Rot. decisio. 310. in non.* Et ita fuit
6 tentum in vna Tolletana decimarum corã Domino Decano die 27. Aprilis 1551. supradicta decisio confirmata fuit die 11. Maii dicti anni: & dictum, quod contra administratores fuit processum per contradictas, &
7 male, † quia non fuerunt citati. *Rot. decisione 683. in antiquis.* Et quamuis ad instantiam hospitalis fuerit datum mandatum in remissoria: tamen quia termini erant iam seruati ante decretum dictæ remissoriæ, sententia non valet contra Hospitale tan-
8 quam lata terminis † non seruatis, *l. prolatam, vbi omnes, C. de sententiis.* Quamuis sustineatur contra ipsos Administratores tanquam heredes, & exsecutores testamentarios, vt supra.

SVMMARIVM.

1 *Sententia excommunicationis quando dicatur nulla, si non seruatur forma bullæ.*

DECISIO CXXIV. seu 11.

1 Sententia excommunicationis est nulla, † si feratur vigore monitorii, quod habet relationem ad bullam, quæ dicit quod in euentum perturbationis, ad pœnam priuationis procedat, quia lata non seruata forma bullæ requirentis probationem perturbationis præambulam, & postea priuationis nõ excommunicationis pœnam. Et ita fuit tentum die 4. Maii 1551. coram D. Decano in vna Valentina Medietatis fructuũ.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in 3. instantia cum vno quando sit etiam tertia cum alio.*
2 *Clausula, quam, & quas: quando non operetur.*
3 *Intentio facto declaratur.*
4 *Variare quando alicui non liceat.*
5 *Declaratio non admittitur, nisi vsque ad sententiam.*

DECISIO CXXV. seu 12.

Sententia lata in 3. instãtia contra Dominicum de Toryes dicitur tertia, † etiam
1 respectu Auditoris Cameræ, qui fuerat admissus pro suo interesse vigore commissionis in statu, & terminis, in quibus caussa reperiebatur, dummodo termini substantiales, in hac 3. instantia seruati sint, prout *in 2. Fely. in c. cum super, ad fi. vers. item sc, as, de re ind.* Nec aliquid operatur clausula † quam, &
2 quas: quia Auditor Cameræ ea non est vsus, non faciendo citationem ad dicendũ contra commissionem, & ad libellandum, neq; seruando alios terminos substantiales, put in prima, *ad Cassãdo decis. 1. de except. num. 4.* Et
3 ideo cum fecerit † suam intentionem declarauerit saltem facto, *iuxta l. Pauls, ff. rem rat. haber.* non licet ei amplius † variare. *Philipp.*
4 *Franc. in c. cum cessante, num. 23. in 10. limita. de appella.* Et declaratio † non admittitur nisi vsq;
5 ad sententiam, *gl. & Dect. in l. pactum, C. de trãsact.* Secus autem esset, si termini tenti fuissent prout in prima. Et ita tentum in vna Bracaren. Monasteriot. coram Domino Oradino die 9. Apr. 1554.

SVMMARIA.

1 *Sententia an ferri possit etiam iuxta non petita per partem.*
2 *Actio inepte expressa etiam in iudiciis plenariis non vitiat.*
3 *Agere dicitur bene is quocunq; iure agatur, dummodo ei res petita debeatur.*

DECISIO CXXVI. seu 13.

1 Sententia ferri † potest etiam iuxta non petita per partem agentem, si procedibur summarie, & hoc licet vna caussa sit deducta, & altera probata ex prosecutis. Moderni Senenses post *Alex. in l. si ita stipulatus, § Chrysogonus col. 3. ff. de verb. oblig. Hippol. sing. 271. Ruin. consil 5. num. 12. vol. 4.* Imo etiam in plenariis iudiciis actio inepte expressa non vitiat, si ex alia ius competat. *Iaso. in l. si omnium, num. 166 Instit. de actio. & in l. 1. colum. pen. ff.*
2 *de eden.* Et quocunq; iure quis agat, dũmodo ei res petita debeatur, bene agit. Et ita
3 fuit tentum in vna Maioricen. pecuniaria, coram D. Vestano die 12. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Excommunicationis sententia vigore obligationis vltro citroq; obligatoria, est nulla, quando actor pro parte sua non adimpleuit.*
2 *Agens ex correspectiua obligatione, debet prius probare se adimpleuisse.*

DECISIO CXXVII. seu 14.

Sententia excõmunicationis vigore obligationis in forma Cameræ vltro citroque obligatoriæ, lata, nulla est, † si nõ cõstat
1 in primis, quod actor ꝑ parte sua adimpleuerit: quia ille qui vult agere ex obligatione

ne correſpectiua † debet docere prius adimpleuiſſe pro parte ſua, *l. cum perſonas. C. de pact. l. 2.* Verũ quia Antonius Ramires egit coram Auditore Cameræ contra Melchiorem del Rio, vigore obligationis vltro citroque obligatoriæ, & non docuit prius de ſuo adimplemento, ideo Domini tenuerunt die 20. Maii 1552. coram Domino Chiſianen. quod ſententia excommunicationis lata contra Melchiorem, & fideiuſſores, ſit nulla.

SVMMARIA.

1 *Sententia non probat ſine proceſſu, & actis, & quare.*

2 *Sententia eſt nulla quæ eſt lata parte non citata.*

3 *Acta prioris inſtantia debet producere ille, qui petit ſententia confirmationem, non qui inſtat pro illius reuocatione.*

Decisio CXXVIII. ſeu 15.

Sententia non probat ſine proceſſu, & actis, quia appellãs poteſt dicere ſe non † fuiſſe citatum, & propterea, quod ſentẽtia ſit nulla, per doctrinam Paul *de Caſtro in l. qui adcinilia. de appellat.* vbi dicit, quod illi, qui petit reuocari ſententiam, ſufficit, quod producat appellationem, ſed ille, qui petit cõfirmationem ſententiæ, debet † producere proceſſum. Et ita fuit tentum coram Reomano 5. Decemb. 1552. in vna Barchinonen. Beneficii S. Michaelis.

SVMMARIA.

1 *Excommunicationis ſententia nulla vel iniuſta, non poteſt ex nouiter deducendis iuſtificari.*

2 *Remiſſoria denegatur in iſto caſu.*

Decisio CXXIX. ſeu 16.

Sententia excommunicationis nulla, vel iniuſta, non poteſt ex nouiter † deducendis iuſtificari. Et propterea pro illius iuſtificatione denegatur † remiſſoria. Et ita fuit tentum in vna Gerunden. moleſtationis, coram Domino Oradino 28. Martii 1544.

SVMMARIA.

1 *Citatus perſonaliter ad ſententiam debet appellare infra tempora, etiam quod non notificetur tenor ſententia.*

2 *Ignorantiam ſententiæ latæ quando quis allegare non poſſit.*

3 *Sententiæ tres conformes exſecutionem merẽtur.*

Decisio CXXX. ſeu 17

Sententia tranſiuit in iudicatum contra Antonium citatum perſonaliter ad audiendum ſententiam coram D. Cameratio, licet illa non fuerit † ſibi poſtea intimata, quamuis ab illa ſentẽtia extra tempora, & a die notitiæ ſententiæ latæ appellauerit, quia ſi timebat ſibi per ſententiam præiudicari poſſe, debuit infra tempora appellare a die notitiæ citationis prædictæ, cum de ſententia non poſſit ignorantiam allegare, poſteaquam ad illam audiendam fuit citatus, licet comparere non curauerit, *ad Capic. deciſ. 139.* Et propterea duæ aliæ † ſententiæ confirmatoriæ tres faciunt conformes, quæ exſecutionem merentur. Et ita fuit dictum die 26. Octob. 1552. coram D. Auguſtino in vna Romana domus, præſertim cum conſtaret de bono iure actoris.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata per verbum, ordinamus, a Vicelegato, an valeat, vt diffinitiua.*

2 *Præſumitur aliquem facere non voluiſſe actum fruſtratorium.*

Decisio CXXXI. ſeu 18.

Sententia lata per verbum, ordinamus, a Vicelegato ad inſtantiam partium petentium proferri ſententiam diffinitiuam, valida † eſt, quia non præſumitur † voluiſſe facere actum fruſtratorium. *Pariſ. conſil. 44. numer. 6. & conſil 105. numer. 32. volumin. 1.* Et ita fuit tentum die 16. Decembris in vna Vaſionen Capellaniæ coram Domino Auguſtino.

SVMMARIA.

1 *Sententia eſt confirmanda in dubio, quando cõtra illam aliquid de nouo non deducitur.*

2 *Cumulatio diuerſarum actionum circa diuerſas res admitti non debet.*

Decisio CXXXII. ſeu 19.

Sententia eſt in dubio cõfirmanda, quãdo † contra illam aliquid de nouo non deducitur, *l. iudices. C. de iudiciis. Doctor in l. ſi finitam, §. eleganter. ff. de damno infect.* Nec aliquid facit ſi aduerſarius vult probare de libris quinque, quia eſt diuerſa actio, & ſumus in fine iudicii, & ſuper ſolutione illarum quatuor librarum dumtaxat ex alia cauſſa. Vnde non debet admitti cumulatio † diuerſarum actionum circa diuerſas res, *l. ſi idem cum eodem. in princ. vbi Alexan. & alii ff. de iuriſdict. omnium iudic. l. edita. C. de edendo.* Et ita fuit tentum 19. Decembr. 1552 coram Domino Auguſtino in vna Eluenen. ſpolii, & contrauentionis ſtatutorum.

SVMMARIA.

1 *Sententia abſolutoria ex non iure actoris dari poteſt reo, & poſſeſſori.*

2 *Poſſeſſor reus dare poteſt de iure tertii quo ad obtinendam abſolutoriam, & etiam ex ſola ſupplicationis productione, nu. 3.*

Decisio CXXXIII. ſeu 20.

Sententia abſolutoria datur † reo, & poſſeſſori ex non iure actoris, qui poteſt etiam dare de iure † tertii, quo ad abſolutoriam obtinendam, & etiam ex ſola productione ſupplicationis. *Caſſad. deciſio. 2. de ſint. & re iudic. Sarnen. in regul. de non iudicando iux. for. ſupplicat. q. 4.* Et ita fuit tentum die 12. Octo-

bris 1557. corā Domino Guidobono in vna Gerunden. Hospitalariæ.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ sine processu quando stetur.*
2 *Sententia sine processu, non probat regulariter.*
3 *Hæresis in crimine non datur copia processus.*
4 *Clausula sublata &c. claudit omnibus os, vt non possint aliquid dicere quo vsque per Papam illis aperiatur.*

Decisio CXXXIV. seu 21.

SEntentia lata contra fiscum ipso præsente, & non appellante super absolutione Inquisiti ab hæresi per Reuerendiss. D. D. Cardinales Sacræ Inquisitionis, quæ sententia est etiam a Papa confirmata, probat, † & per ea præsumitur etiam, quod non producatur processus, licet regulariter sine processu † sententia non probet. Et ratio decisionis est, quia in tali crimine processus copia † non datur per Inquisitores *Cossado. decision. 1. de præsumtio* Et præsertim, quia in cōfirmatione Papali, Pontifex mandat ita iudicari, cum clausula, sublata aliter iudicandi facultate, quæ claudit † omnibus os vt quousque illis per eundem Papam aperiatur, non possint aliquid dicere. *Villa diego in tractat. de legato quæst. 7. nume. 32. Paris consil. 38. num. 7. consil. 5. numer 133. & consil 88. nume. 7. lib. 4. Ruin. consil. 21. sub num. 15 cum sequen. volum. 1.* Et ita tentum 13. Martii 1553 In vna Hispalen. Canonicatus, & præbendæ coram D. Decano.

SVMMARIA.

1 *Sententia est valida quando lata est reo semel personaliter citato, & eo non comparente per audientiam contradictarum. Ampla etiam quod miserit mandatum procuratori, quod ille non produxit, nu.*
3 *Paria sunt non esse & esse, sed non apparere.*
4 *Mandatum alicuius habens, & non producens, habet quod sibi imputet.*

Decisio CXXXV. seu 22.

SEntentia non † dicitur nulla ex defectu citationis, si lata est reo semel personaliter citato & eo non comparente, per audientiam contradictarum, etiam quod reus ipse miserit † mandatum in personam cuiusdam procuratoris, qui omisit illud ante sententiam producere. Nam paria † sunt non esse, & esse, sed non apparere imputandum ergo est illi † qui omisit mādatum producere quod habebat *Rota decisio. 164 in no.* Ita fuit dictum in vna Hispalen. Canonicatus, & præbendæ corā D. Decano, 21 Octobris 1555.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra statutum redactum in volumine statutorum, est nulla.*

Decisio CXXXVI. seu 23.

SEntentia lata cōtra statutum redactum in volumine statutorum, est † nulla. *vt per Bald in l. 2. C. quand. prouoc. non est necess & sequitur Alex. consil 81. nu. 1. vol 2.* Ita fuit tentum in vna Romana prætensæ dotis, coram Decano 14. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est declaranda nulla si est lata post appellationem interpositam a coarctatione dilationum a iure præscriptarum & n. 6*
2 *Dilatio peremtoria de iure coarctari non potest, nisi ex caussa exprimenda.*
3 *Appellatio ab interlocutoria quando sit legitima.*
4 *Ius semper est certum.*
5 *Caussæ in appellatione deductæ verificantur: sit contra secundo iudice.*
7 *Sententia quando sit declaranda inualida a principio.*

Decisio CXXXVII. seu 24.

SEntentia est declaranda nulla, † si fuit lata post appellationem interpositam ex caussa, quia appellans fuit citatus peremtorie coarctando dilationes a iure præscriptas sine expressione caussæ iustæ quare dilatione huiusmodi coarctabantur. Et ratio est, quia peremtorium † de iure coarctari non potest nisi ex caussa, quæ in dicta coarctatione est exprimenda, *capi 1. de dilat. & ibi Butr. numer 3. Ang. in l. ad peremtorium s. colum. de iudic.* Sed cum in citatione peremtoria in qua dilationes de iure competentes abbreuiatæ fuerunt, caussa iusta nō fuerit expressa, appellatio hæc † licet sit ab interlocutoria, dicitur legitima, cum habeat caussam in se probabilem de iure, & ius sit † semper certum, & de veritate caussæ † in appellatione huiusmodi deductæ, in cognitione apparebit. *Franc in c. sæpe. colum. 11. ingl. in versic rata versic patet ergo de appellat.* Ideo dicta appellatio reddit † sententiam post huiusmodi appellationem latam nullam, & si iudex per suam declarationem, reuocabit illam vti nullam, & inualidam ex tunc † ab ipso principio propter iurisdictionem iudicis suspensam occasione dictæ legitimæ appellationis. Ita fuit decisum post duas alias positiones factas die 4 Decemb 1551. Et die 12 Febr. 1552. In caussa Asten. occupationis sedis, corā Domino Episcopo Vestano, 15. Febr 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia exprimens certam quantitatem in cōdemnatione, quando sit reformanda.*

Decisio CXXXVIII. seu 25.

SEntentia quæ exprimit certam quātitatem in cōdemnatione, si in appellatione illa quantitas non reperitur ex actis probata, sententia ipsa est per iudicem ad quem refor-

reformanda, † si neque coram ipso secundo iudice ex nouiter deductis iustificari potest. Et ita fuit tentum in vna Fauentina hereditatis *19.* Decemb. *1552.* coram Vestano.

SVMMARIA.

1 Sententia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem iudicis.

2 Sententiam in scriptis latam esse, & per iudicem lectam sufficit. & num. 3.

DECISIO CXXXIX. seu XXVI.

SEntentia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem † iudicis, quia sufficit ꝙ in scriptis † lata fuerit, & per iudicem lecta. *l. 2. & fin. vbi omnes. C. de sentē. ex pericul. recitand.* Nec de iure † cautum reperitur, ꝙ requiratur subscriptio iudicis. Ita fuit tentum in caussa Hispalen. canonicatus corā domino Guidobono *10.* Februarii. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Sententia lata contra mortuum, vel ad eius fauorem, non valet regulariter, & numero 3. fallit fauore libertatis, & ad Ecclesiæ vtilitatem. num. 2.

DECISIO CXL. seu VII.

SEntentia lata † contra mortuum, vel in eius fauorem non valet. *l. in summa. §. final. ff. de re iud. l. Neratius. ff. de reg. iur. fallit secundum Bald. in l. 1. §. 1. in finalibus verbis. C. de caduc. toll. & Sozin. in l. eius qui in prouincia. num. 13. ff. si cert. petat. & Iacobin. de S. Georgio. in l. 1. §. & cum triplici. in verbo. sed quid dicemus. colum. 2. C. de caduc. tollen.* fauore libertatis, & pro vtilitate eccles. Nam regula ꝑcedit, quando agitur inter duos priuatos beneficiatos, & tendit ad particularem vtilitatem. Et ita fuit resolutum in caussa Salamantina beneficii de Caieta. *10* Decembris *1552.* coram Episcopo Montisflasconen.

SVMMARIA.

1 Appellari non potest a sententia super Saluiano interdicto. sed datur mandatum de immittēdo. num 2.

3 Probandum quid sit, quando agitur ex Saluiano interdicto.

4 Probandum est dominium, quando agitur hypothecaria.

DECISIO CXLI. seu XXVIII.

SEntētia lata super Saluiano interdicto, quod est possessionis adipiscendæ secūdum ius ciuile, & constitutionem Ægidianam, non recipit † appellationem: sed est exsecutioni demandanda, & concedi † debet mandatum de immitendo in possessionem appellatione non obstante quia regulatiter in Saluiano interdicto appellatio non datur. *Barto. in l. 1. num. 4. in fin. ff. de Salui. interdict.* Et in hoc interdicto sufficit ꝓbate possessionem debitoris tempore contractæ obligationis, prout fuit in casu nostro, & ista est differentia inter huiusmodi interdictum & hypothecariam quia in primo satis est probare vt dixi possessionem. In secundo est probandum † dominium. *l. quæ nondum sunt. §. quod dicitur. ff. de pignora. Bar. in d. l. 1. num. 3. ff. de Saluia. interdic.* Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniarum seu bonorum coram dom. Decano *26.* Octob. *1552.*

SVMMARIVM.

1 Sententia non excusat a condemnatione expensarum. quando ex eisdē actis reuocatur secus si ex nouiter deductis.

DECISIO CXLII. seu XXIX.

SEntentia quando ex eisdem actis reuocatur, non † excusat a condemnatione expensarū, secus si ex nouiter deductis. Ita tenet Rota *decis. 10 de dol. & contumac. in nou. alias 251.* quæ etiam hodie obseruatur in Rota, addo *Mil. in repertor. in verb. expēsarum. & Abb. in c. fin. colum. 12. de dol. & cōtumac. Guid. Pap. decisio 436. q. 48. & q. 137. Capell. Tholos. decis 222. Franc in c. 1. §. fin in fi de appellat. in 6. & in cap. quoniam contra. colum. 3. de probat. Corne. consil. 185. colum. fin. volum. 3. Sarnen. in reg. de annali. q. 41. num. 3.* Et ita fuit decisum meo tempore in caussa Gerundē. nullitatis censutarum coram dom. Federico Fantuccio *14.* Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 Sententia est nulla in totum, si lata est super petitorio, & possessorio, petitore tamen per partē suspenso.

2 Cumulatio petitorii, & possessorii parte opponēte, non admittitur.

3 Possessorium quando est duntaxat cognoscendum vigore commissionis non admittitur cumulatio, etiam parte non opponente.

4 Ripa in l. nihil commune. numero 173. confutatur.

5 Commissione etiam in minimo non seruata, totus processus corruit.

DECISIO CXLIII. seu XXX.

SEntentia lata super petitorio, & possessorio, petitorio tamen suspēso per partem, est † nulla in totum. Quia cumulatio † petitorii, & possessorii parte opponente non admittitur, & si iudex processit super vtroque processus est nullus, *secundum Bartol. communiter approbatum. in l. naturaliter. §. nihil commune. colum. 10. 2. q. de acquirend. possess.* sequuntur illum *Alexan. ibid. colum. penult. num. 91. versic. quaritur. 2. Ias num. 106. versi. sed vt istam materiā. D Fab. Accoram. in repet. sua. d § nihil commune. nu. 103. Bolog. in eadē repet. col. 33. nu. 29. ver & 1. q. & Claud. in ea. repe. col. 50. ad fi nu 55. vers. expedi omnib & Harmoni-*

bris 1551. corā Domino Guidobono in vna Gerunden. Hospitalariæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia sine processu quando stetur.*
2 *Sententia sine processu, non probat regulariter.*
3 *Hæresis in crimine non datur copia processus.*
4 *Clausula sublata &c. laudit omnibus os, ut non possint aliquid dicere quo usque per Papam illis aperiatur.*

DECISIO CXXXIV. seu 21.

Sententia lata contra fiscum ipso præsente, & non appellante super absolutione Inquisiti ab hæresi per Reuerendiss. D. D. Cardinales Sacræ Inquisitionis, quæ sententia est etiam a Papa confirmata, probat, † & per ea prætenditur etiam, quod non producatur processus, licet regulariter sine processu † sententia non probet. Et ratio decisionis est, quia in tali crimine processus copia † non datur per Inquisitores *Cassado. de cision. 1. de præsumptio* Et præsertim, quia in confirmatione Papali, Pontifex mandat ita iudicari, cum clausula, sublata aliter iudicandi facultate, quæ claudit † omnibus os vt quousque illis per eundem Papam aperiatur, non possint aliquid dicere. *Villadiego in tractat. de legato quæst 7. nume. 32. Paris. consil. 38. num. 7. consil. 3. numer 133. & consil 88. nume. 7. lib. 4. Rum. consil. 21. sub num. 15 cum sequen. volum. 1.* Et ita tentum 13. Martii 1553 In vna Hispalen. Canonicatus, & præbendæ coram D. Decano.

SVMMARIA.

1 *Sententia est valida quando lata est reo semel personaliter citato, & eo non comparente per audientiam contradictarum. Ampla etiam quod miserit mandatum procuratori, quod ille non produxit, nu.*
3 *Paria sunt non esse & esse, sed non apparere.*
4 *Mandatum alicuius habens, & non producens, habet quod sibi imputet.*

DECISIO CXXXV. seu 22.

Sententia non † dicitur nulla ex defectu citationis, si lata est reo semel personaliter citato & eo non comparente, per audientiam contradictarum, etiam quod reus ipse miserit † mandatum in personam cuiusdam procuratoris, qui omisit illud ante sententiam producere. Nam paria † sunt non esse, & esse, sed non apparere eum putandum ergo fuisse illi † qui omisit mādatum producere quod habebat *Rota decisio 164 in no.* Ita fuit dictum in vna Hispalen. Canonicatus, & præbendæ coram D. Decano, 21 Octobris 1555.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra statutum redactum in volumine statutorum, est nulla.*

DECISIO CXXXVI. seu 23.

Sententia lata cōtra statutum redactum in volumine statutorum, est † nulla. *ut per Bald in l. 2. C. quand. prouoc. non est necess. & sequitur Alex. consil 81. nu. 1. vol 2.* Ita fuit tentum in vna Romana prætensæ dotis, coram Decano 14. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est declaranda nulla si est lata post appellationem interpositam a coarctatione dilationum a iure præscriptarum & n. 6*
2 *Dilatio peremtoria de iure coarctari non potest, nisi ex caussa exprimenda.*
3 *Appellatio ab interlocutoria quando sit legitima.*
4 *Ius semper est certum.*
5 *Caussa in appellatione deducta verificantur, si contra fecerit iudice.*
7 *Sententia quando sit declaranda inualida a principio.*

DECISIO CXXXVII. seu 24.

Sententia est declaranda nulla, † si fuit lata post appellationem interpositam ex caussa, quia appellans fuit citatus peremtorie coarctando dilationes a iure præscriptas sine expressione caussæ, quæ dilationes huiusmodi coarctabantur. Et ratio est, quia peremtorium † de iure coarctari non potest nisi ex caussa, quæ in dicta coarctatione est exprimenda, *capi. 1. de dilat. & ibi Butr. numer 3. Ang in l. ad peremtorium 1. colum de iudic.* Sed cum in citatione peremtoria in qua dilationes de iure competentes abbreuiatæ fuerunt, caussa dicta nō fuerit expressa, appellatio hæc † licet fit ab interlocutoria, dicitur legitima, cum habeat caussam in se probabilem de iure, & ius sit † semper certum, & de veritate caussæ † in appellatione huiusmodi deductæ, in cognitione appareret. *Franc. in c. sæpe. colum. 11. in gl. in verbo rata versic patet ergo de appellat.* Ideo dicta appellatio reddit † sententiam post huiusmodi appellationem ratam nullam, & sic iudex per suam declarationem, reuocabit illam vt nullam, & in. aliud ex tunc † ab ipso principio propter iurisdictionem iudicis suspensam occasione dictæ legitimæ appellationis. Ita fuit decisum post duas alias positiones factas die 4 Decemb 1551. Et die 12 Febr. 1552. In caussa Assen. occupationis sedis, corā Domino Episcopo Vestano, 15. Febr 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia exprimens certam quantitatem in cōdemnatione, quando sit reformanda.*

DECISIO CXXXVIII. seu 25.

Sententia quæ exprimit certam quātitatem in cōdemnatione, si in appellatione illa quantitas non reperitur ex actis probata, sententia ipsa est per iudicem ad quem refor-

reformanda, † si neque coram ipso secundo iudice ex nouiter deductis iustificari potest. Et ita fuit tentum in vna Fauentina hereditatis 19. Decemb. 1552. coram Vestano.

SVMMARIA.

1 *Sententia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem iudicis.*

2 *Sententiam in scriptis latam esse, & per iudicem lectam sufficit. & num. 3.*

DECISIO CXXXIX. seu XXVI.

Sententia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem † iudicis, quia sufficit q; in scriptis † lata fuerit, & per iudicem lecta. *l. 2. & fin. vbi omnes. C. de sent. ex pericul. recitand.* Nec de iure † cautum reperitur, q; requiratur subscriptio iudicis. Ita fuit tentum in caussa Hispalen. canonicatus corā domino Guidobono 10. Februarii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra mortuum, vel ad eius fauorem, non valet regulariter, & numero 3. fallit fauore libertatis, & ad Ecclesiæ vtilitatem. num. 2.*

DECISIO CXL. seu VII.

Sententia lata † contra mortuum, vel in eius fauorem non valet. *l. in summa. §. final. ff. de re iud. l. Nerattus. ff. de reg iur.* fallit *secundum Bald. in l. 1. §. 1. in finalibus verbis. C. de caduc. toll. & Soz in. in l. eius qui in prouincia. num. 13. ff. si cert. petat. & Iacobin. de S. Geargio. in l. 1. §. & cum triplici. in verba. sed quid dice mus. colum. 2. C. de caduc. tollen.* fauore libertatis, & pro vtilitate eccles. Nam regula procedit, quando agitur inter duos priuatos beneficiatos, & tendit ad particularem vtilitatem. Et ita fuit resolutum in caussa Salamantina beneficii de Caieta. 10 Decembris 1552. coram Episcopo Montisfliasconen.

SVMMARIA.

1 *Appellari non potest a sententia super Saluiano interdicto. sed datur mandatum de immitēdo. num 2.*

3 *Probandum quid sit, quando agitur ex Saluiano interdicto.*

4 *Probandum est dominium, quando agitur hypothecaria.*

DECISIO CXLI. seu XXVIII.

Sentētia lata super Saluiano interdicto, quod est possessionis adipiscendæ secūdum ius ciuile, & constitutionem Ægidianam, non recipit † appellationem: sed est executioni demandanda, & concedi † debet mandatum de immitendo in possessionem appellatione non obstante quia regulariter in Saluiano interdicto appellatio non datur. *Barto. in l. 1. num. 4. in fin. ff. de Salui. interdict.* Et in hoc inter dicto sufficit probare possessionem debitoris tempore contractæ obligationis, prout fuit in casu nostro, & ista est differentia inter huiusmodi interdictum & hypothecariam quia in primo satis est probare vt dixi possessionem. In secundo est probandum † dominium. *l. qua nondum sunt. §. quod dicitur. ff. de pignora. Bar. in d. l. 1. num. 3. ff. de Saluia. interdic.* Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniarum seu bonorum coram dom. Decano 26. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non excusat a condemnatione expensarum, quando ex eisdē actis reuocatur secus si ex nouiter deductis.*

DECISIO CXLII. seu XXIX.

Sententia quando ex eisdem actis reuocatur, non † excusat a condemnatione expensarū, secus si ex nouiter deductis. Ita tenet Rota *decis. 10 de dol & contumac. in nou. alias 251.* quæ etiam hodie obseruatur in Rota, addo *Mil. in repertor. in verb. expēsarum. & Abb. in c. fin. colum. 12. de dol. & cōtumac. Guid Pap. decisio 436. q. 48. & q. 137. Capell. Tholos. decis. 221. Franc in c. 1. §. fin in fi. de appellat. in 6. & in cap. quoniam contra. colum. 3. de probat. Carne. consil. 185. colum. fin. valum. 3. Sarnen. in reg. de annali. q. 41. num. 3.* Et ita fuit decisum meo tempore in caussa Gerundē. nullitatis censuratum coram dom. Federico Fantuccio 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est nulla in totum, si lata est super petitorio, & possessorio, petitore tamen per partē suspenso.*

2 *Cumulatio petitorii, & possessorii parte opponēte, non admittitur.*

3 *Possessorium quando est duntaxat cognoscendum vigore commissionis non admittitur cumulatio, etiam parte non opponente.*

4 *Ripa in l. nihil commune. numero 173. confutatur.*

5 *Commissione etiam in minimo non seruata, totus processus corruit.*

DECISIO CXLIII. seu XXX.

Sententia lata super petitorio, & possessorio, petitorio tamen suspēso per partem, est † nulla in totum. Quia cumulatio † petitorii, & possessorii parte opponente non admittitur, & si iudex processit su- per vtroque processus est nullus, *secundum Bartol. communiter approbatum. in l naturaliter. §. nihil commune. colum. 10. 2. q. de acquirend. possess.* sequuntur illum *Alexan. ibid. colum. penult. num. 91. versic. quæritur. 2. Ias num. 76. versi. sed vt istam materiā. D Fab. Accoram. in repet. sua. d §. nihil commune. nu. 103. Balog. in eadē repet. col. 33. nu. 29. ver & 1. q. & Claud. in ea. repe. col. 50. ad fi. nu 55. vers. expedit omnib. & Harmoni-*

X 4

bris 1551. corā Domino Guidobono in vna Gerunden. Hospitalariæ.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ sine processu quando stetur.*

2 *Sententia sine processu, non probat regulariter.*

3 *Hæresis in crimine non datur copia processus.*

4 *Clausula sublata &c. claudit omnibus os, vt non possint aliquid dicere quo vsque per Papam illis aperiatur.*

DECISIO CXXXIV. seu 21.

SEntentia lata contra fiscum ipso præsente, & non appellante super absolutione Inquisiti ab hæresi per Reuerendiss. D D. Cardinales Sacræ Inquisitionis, quæ sententia est etiam a Papa confirmata, probat, † & per ea prætenditur etiam, quod non producatur processus, licet regulariter sine processu † sententia non probet. Et ratio decisionis est, quia in tali crimine processus copia † non datur per Inquisitores *Cassado. decision. 1. de præsumtio.* Et præsertim, quia in cōfirmatione Papali, Pontifex mandat ita iudicari, cum clausula, sublata aliis iudicandi facultate, quæ claudit † omnibus os vt quousque illis per eundem Papam aperiatur, non possint aliquid dicere. *Villa diego in tractat. de legato quæst 7. nume. 32. Paris consil 38. num. 7. consil. 5. numer 133. & consil 88. nume. 7. lib. 4. Ruin. consil. 21. sub num. 15 cum sequen. volum. 1.* Et ita sententum 13. Martii 1553 In vna Hispalen. Canonicatus, & præbendæ coram D. Decano.

SVMMARIA.

1 *Sententia est valida quando lata est reo semel personaliter citato, & eo non comparente per audientiam contradictarum. Ampla etiam quod miserit mandatum procuratori, quod ille non produxit, nu.*

3 *Paria sunt non esse & esse, sed non apparere.*

4 *Mandatum alicuius habens, & non producens, habet quod sibi imputet.*

DECISIO CXXXV. seu 22.

1 SEntentia non † dicitur nulla ex defectu citationis, si lata est reo semel personaliter citato & eo non comparente, per audientiam contradictarum, etiam quod reus 2 ipse miserit † mandatum in personam cuiusdam procuratoris, qui omisit illud ante 3 sententiam producere. Nam paria † sunt non esse, & esse, sed non apparere imputandum ergo est illi † qui omisit mādatum producere quod habebat *Rota decisio 164 in no.* 4 Ita fuit dictum in vna Hispalen. Canonicatus. & præbendæ corā D. Decano, 21 Octobris 1555.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra statutum redactum in volumine statutorum, est nulla.*

DECISIO CXXXVI. seu 23.

SEntentia lata cōtra statutum redactum in volumine statutorum, est † nulla. *vt per Bald in l 2. C. quand. prouoc. non est necess. & sequitur Alex. consil 81. nu. 1. vol 2.* Ita fuit tentum in vna Romana præteritæ dotis, coram Decano 14. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est declaranda nulla si est lata post appellationem interpositam a coarctatione dilationum a iure præscriptarum & n. 6*

2 *Dilatio peremtoria de iure coarctari non potest, nisi ex caussa exprimenda.*

3 *Appellatio ab interlocutoria quando sit legitima.*

4 *Ius semper est certum.*

5 *Caussa in appellatione deducta verificantur: sit contra securdo iudice.*

7 *Sententia quando sit declaranda inualida a principio.*

DECISIO CXXXVII. seu 24.

1 SEntentia est declaranda nulla, † si fuit lata post appellationem interpositam ex caussa, quia appellans fuit citatus peremtorie coarctando dilationes a iure præscriptas sine expressione caussæ iustæ quare dilationes huiusmodi coarctabantur. Et ratio est, quia peremtorium † de iure coarctari non potest nisi ex caussa, quæ in dicta coarctatione est exprimenda, *capi 1 de dilat. & ibi Butr. numer 3. Ang. in l ad peremtorium 1. colum. de iudic.* Sed cum in citatione peremtoria in qua dilationes de iure competentes abbreuiatæ fuerunt, caussa iusta nō fuerit expressa, appellatio hæc † licet sit ab interlocutoria, dicitur legitima, cum habeat caussam in se probabilem de iure, & ius sit † semper certum, & de veritate caussæ † in appellatione huiusmodi deductæ, in cognitione apparebit. *Franc in c. sæpe. colum. 11. vngl. in versic rata versic patet ergo de appellat.* Ideo dicta appellatio reddit † sententiam post huiusmodi appellationem latam nullam, & sic iudex per suam declarationem, reuocabit illam vti nullam, & inualidam ex tunc † ab ipso principio propter iurisdictionem iudicis suspensam occasione dictæ legitimæ appellationis. Ita fuit decisum post duas alias positiones factas die 4 Decemb 1551. Et die 12 Febr. 1552. In caussa Asten. occupationis sedis, corā Domino Episcopo Vestano, 15. Febr 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia exprimens certam quantitatem in cōdemnatione, quando sit reformanda.*

DECISIO CXXXVIII. seu 25.

SEntentia quæ exprimit certam quātitatem in cōdemnatione, si in appellatione illa quantitas non reperitur ex actis probata, sententia ipsa est per iudicem ad quem refor-

reformanda, † si neque coram ipso secundo iudice ex nouiter deductis iustificari potest. Et ita fuit tentum in vna Fauentina hereditatis 19. Decemb. 1554. coram Vestano.

SVMMARIA.

1 *Sententia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem iudicis.*

2 *Sententiam in scriptis latam esse, & per iudicem lectam sufficit. & num. 3.*

DECISIO CXXXIX. seu XXVI.

SEntentia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem† iudicis, quia sufficit q, in scriptis† lata fuerit, & per iudicem lecta. *l. 2. & fin. vbi omnes. C. de sentē. ex pericul. recitand.* Nec de iure † cautum reperitur, q, requiratur subscriptio iudicis. Ita fuit tentum in caussa Hispalen. canonicatus corā domino Guidobono 10. Februarii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra mortuum, vel ad eius fauorem, non valet regulariter, & numero 3. fallit fauore libertatis, & ad Ecclesiæ vtilitatem. num. 4.*

DECISIO CXL. seu VII.

SEntentia lata † contra mortuum, vel in eius fauorem non valet. *l. in summa. §. final. ff. de re iud. l. Neratius. ff. de reg. iur. fallit secundum Bald. in l. 1. §. 1. in finalibus verbis. C. de caduc. toll. & Sozin. in l. eius qui in prouincia. num. 13. ff. si cert. petat. & Iacobin. de S. Georgio. in l. 1. §. & cum triplici. in verbo. sed quid dicemus. colum. 2. C. de caduc. tollen.* fauore libertatis, & pro vtilitate eccles. Nam regula procedit, quando agitur inter duos priuatos beneficiatos, & tendit ad particularem vtilitatem. Et ita fuit resolutum in caussa Salamantina beneficii de Caieta. 10 Decembris 1552. coram Episcopo Montisflascone.

SVMMARIA.

1 *Appellari non potest a sententia super Saluiano interdicto, sed datur mandatum de immittēdo. num 2.*

3 *Probandum quid sit, quando agitur ex Saluiano interdicto.*

4 *Probandum est dominium, quando agitur hypothecaria.*

DECISIO CXLI. seu XXVIII.

SEntētia lata super Saluiano interdicto, quod est possessionis adipiscendæ secūdum ius ciuile, & constitutionem Ægidianam, non recipit † appellationem: sed est ex secutioni demandanda, & conceditur † debet mandatum de immitendo in possessionem appellatione non obstante quia regulariter in Saluiano interdicto appellatio non datur. *Barto. in l. 1. num. 4. in fin. ff. de Salui. interdict.* Et in hoc interdicto sufficit probare possessionem debitoris tem pore contractæ obligationis, prout fuit in casu nostro, & ista est differentia inter huiusmodi interdictum & hypothecariam quia in primo satis est probare vt dixi possessionem. In secundo est probandum † dominium. *l. qua nondum sunt. §. quod dicitur. ff. de pignora. Bar. in d. l. 1. num. 3. ff. de Saluia. interdic.* Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniarum seu bonorum coram dom. Decano 26. Octob. 1554.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non excusat a condemnatione expensarum, quando ex eisdē actis reuocatur secus si ex nouiter deductis.*

DECISIO CXLII. seu XXIX.

SEntentia quando ex eisdem actis reuocatur, non † excusat a condemnatione expensarū, secus si ex nouiter deductis. Ita tenet Rota *decis. 10 de dol. & contumac. in nou. alias 251.* quæ etiam hodie obseruatur in Rota, addo *Mil. in repertor. in verb. expēsarum. & Abb. in c. fin. colum. 12. de dol. & cōtumac. Guid. Pap. decisio 436. q. 48. & q. 137. Capell. Tholos. decis. 221. Franc. in c. 1. §. fin. in fi. de appellat. in 6. & in cap. quoniam contra. colum. 3. de probat. Corne. consil. 185. colum. fin. volum. 3. Sarnen. in reg. de annali. q. 41. num. 3.* Et ita fuit decisum meo tempore in caussa Gerundē. nullitatis censurarum coram dom. Federico Fantuccio 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est nulla in totum si lata est super petitorio, & possessorio, petitore tamen per partē suspenso.*

2 *Cumulatio petitorii, & possessorii parte opponēte, non admittitur.*

3 *Possessorium quando est duntaxat cognoscendum vigore commissionis non admittitur cumulatio, etiam parte non opponente.*

4 *Ripa in l. nihil commune. numero 173. confutatur.*

5 *Commissione etiam in minimo non seruata, totus processus corruit.*

DECISIO CXLIII. seu XXX.

SEntentia lata super petitorio, & possessorio, petitorio tamen suspēso per partem, est † nulla in totum. Quia cumulatio † petitorii, & possessorii parte opponente non admittitur, & si iudex processit super vtroque processus est nullus, *secundum Bartol. communiter approbatum. in l. naturaliter. §. nihil commune. colum. 10. 2. q. de acquirend. possess.* sequuntur illum *Alexan. ibid. colum. penult. num. 91. versic. quæritur. 4. Ias. num. 196. versi. sed vt istam materiā. D. Fab. Accoram. in repet. sua. d. § nihil commune. nu. 103. Balog. in eadē repet. col. 33. nu. 49 ver & 1. q. & Claud. in ea. repe. col. 50. ad fi. nu 55. vers. expedit omnib. & Harmoni-*

bris 1551. corā Domino Guidobono in vna Gerunden. Hospitalatæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia sine processu quando fletur.*

2 *Sententia sine processu, non probat regulariter.*

3 *Hæresis in crimine non datur copia processus.*

4 *Clausula sublata &c. claudit omnibus os, vt non possint aliquid dicere quo vsque per Papam illis aperiatur.*

DECISIO CXXXIV. seu 21.

SEntentia lata contra fiscum ipso præsente, & non appellante super absolutione Inquisiti ab hæresi per Reuerendiss. D. D. Cardinales Sacræ Inquisitionis, quæ tenētia est etiam a Papa confirmata, probat, † & per ea præsumitur etiam, quod non produ- catur processus, licet regulariter sine pro- cessu † sententia non probet. Et ratio deci- sionis est, quia in tali crimine processus co- pia † non datur per Inquisitores *Cassado. de- cision. 1. de præsumptio* Et præsertim, quia in cō- firmatione Papali, Pontifex mandat ita iu- dicari, cum clausula, sublata aliter iudican- di facultate, quæ claudit † omnibus os vt quousque illis per eundem Papam aperia- tur, non possint aliquid dicere. *Villadiego in tractat. de legato quæst. 7. nume. 32. Paris consil. 38. num. 7. consil. 5. numer 133. & consil. 82. nume. 7. lib. 4. Rum. consil. 21. sub num. 15 cum sequen. volum. 1.* Et ita tentum 13. Martii 1553 In vna Hispa- len. Canonicatus, & præbendæ coram D. Decano.

SVMMARIA.

1 *Sententia est valida quando lata est reo semel personaliter citato, & eo non comparente per audientiam contradictarum. Ampla etiam quod miserit mandatum procuratori, quod ille non produxit, nu.*

3 *Paria sunt non esse & esse, sed non apparere.*

4 *Mandatum alicuius habens, & non producens, habet quod sibi imputet.*

DECISIO CXXXV. seu 22.

1 SEntentia non † dicitur nulla ex defectu citationis, si lata est reo semel personali ter citato & eo non comparente, per audi- entiam contradictarum, etiam quod reus 2 ipse miserit † mandatum in personam cu- iusdam procuratoris, qui omisit illud ante 3 sententiam producere. Nam paria † sunt non esse, & esse, sed non apparere computan- 4 dum ergo sibi † qui omisit mādatum p ducere quod habebat *Rota decisio 164 in no.* Ita fuit dictum in vna Hispalen. Canonica- tus, & præbendæ coram D. Decano, 21 Octo- bris 1555.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra statutum redactum in volumine statutorum, est nulla.*

DECISIO CXXXVI. seu 23.

SEntentia lata cōtra statutum redactum in volumine statutorum, est † nulla. *vt per Bald in l. 2. C. quand. prouoc. non est necess & se- quitur Alex. consil 81. nu. 1. vol 2.* Ita fuit ten- tum in vna Romana prætensæ dotis, coram Decano 14. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est declaranda nulla si est lata post ap- pellationem interpositam a coarctatione dilati- onum a iure præscriptarum & n. 6*

2 *Dilatio peremtoria de iure coarctari non potest, nisi ex caussa exprimenda.*

3 *Appellatio ab interlocutoria quando sit legitima.*

4 *Ius semper est certum.*

5 *Caussa in appellatione deducta verificantur. sit contra secus de iudice.*

7 *Sententia quando sit declaranda inualida a principio.*

DECISIO CXXXVII. seu 24.

SEntentia est declaranda nulla, † si fuit la- 1 ta post appellationem interpositam ex caussa, quia appellans fuit citatus peremtorie coarctando dilationes a iure præscriptas sine expressione caussæ † stare quare dilatione huiusmodi coarctabantur. Et ratio est, quia peremtorium † de iure coar- 2 ctari non potest nisi ex caussa, quæ in dicta coarctatione est exprimenda, *cap. 1. de dilat. & ibi Butr. numer 3. Ang. in l. ad peremtorium 1. colum. de iudic.* Sed cum in citatione peremto ria in qua dilationes de iure competentes abbreuiatæ fuerunt, caussa iusta nō fuerit expressa, appellatio hæc † licet sit ab in 3 terlocutoria, dicitur legitima, cum habeat caussam in se probabilem de iure, & ius sit 4 † semper certum, & de veritate caussæ † in 5 appellatione huiusmodi deductæ, in cogni tione apparebit. *Franc in c. sæpe. colum. 11. vngl. in versic rata versic patet ergo de appellat.* Ideo 6 dicta appellatio reddit † sententiam post huiusmodi appellationem ratam nullam, & sic iudex per suam declarationem, reuocabit illam vt nullam, & inualidam ex tunc † ab ipso principio propter iurisdictionem 7 iudicis suspensam occasione dictæ legitimæ appellationis. Ita fuit decisum post duas alias positiones factas die 4 Decemb 1551. Et die 12 Febr. 1552. In caussa Asten. occupationis sedis, corā Domino Episcopo Venetiano, 15. Febr 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia exprimens certam quantitatem in cōdemnatione, quando sit reformanda.*

DECISIO CXXXVIII. seu 25.

SEntentia quæ exprimit certam quātitatem in cōdemnatione, si in appellatione illa quantitas non reperitur ex actis probata, sententia ipsa est per iudicem ad quem refor-

reformanda, † si neque coram ipso secundo iudice ex nouiter deductis iustificari potest. Et ita fuit tentum in vna Fauentina hereditatis 19. Decemb. 1552. coram Vestano.

SVMMARIA.

1 *Sententia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem iudicis.*

2 *Sententiam in scriptis latam esse, & per iudicem lectam sufficit. & num. 3.*

DECISIO CXXXIX. seu XXVI.

SEntentia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem† iudicis, quia sufficit q. in scriptis † lata fuerit, & per iudicem lecta. *l. 2. & fin. vbi omnes. C. de sent. ex pericul. recitand.* Nec de iure † cautum reperitur, q. requiratur subscriptio iudicis. Ita fuit tentum in caussa Hispalen. canonicatus corã domino Guidobono 10. Februarii. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra mortuum, vel ad eius fauorem, non valet regulariter, & numero 3. fallit fauore libertatis, & ad Ecclesiæ vtilitatem. num. 2.*

DECISIO CXL. seu VI.

SEntentia lata † contra mortuum, vel in eius fauorem non valet. *l. in summa. §. final. ff. de re iud. l. Neratius. ff. de reg. iur. fallit secundum Bald. in l. 1. §. 1. in finalibus verbis. C. de caduc. toll. & Sozin. in l. eius qui in prouincia. num. 13. ff. si cert. petat. & Iacobin. de S. Georgio. in l. 1. §. & cum triplici. in verbo. sed quid dicemus. colum. 2. C. de caduc. tollen.* fauore libertatis, & pro vtilitate eccles. Nam regula procedit, quando agitur inter duos priuatos beneficiatos, & tendit ad particularem vtilitatem. Et ita fuit resolutum in caussa Salamantina beneficii de Caieta. 10 Decembris 1552. coram Episcopo Montisflascon.

SVMMARIA.

1 *Appellari non potest a sententia super Saluiano interdicto. sed datur mandatum de immittendo. num. 2.*

3 *Probandum quid sit, quando agitur ex Saluiano interdicto.*

4 *Probandum est dominium, quando agitur hypothecaria.*

DECISIO CXLI. seu XXVIII.

SEntẽtia lata super Saluiano interdicto, quod est possessionis adipiscendæ secundum ius ciuile, & constitutionem Ægidianam, non recipit † appellationem: sed est executioni demandanda, & concedi † debet mandatum de immitendo in possessionem appellatione non obstante quia regulariter in Saluiano interdicto appellatio non datur. *Barto. in l. 1. num. 4. in fin. ff. de Salui. interdict.* Et in hoc interdicto sufficit probare possessionem debitoris tem†ore contractæ obligationis, prout fuit in casu nostro, & ista est differentia inter huiusmodi interdictum & hypothecariam quia in primo satis est probare vt dixi possessionem. In secundo est probandum † dominium. *l. qua nondum sunt. §. quod dicitur. ff. de pignora. Bar. in d. l. 1. num. 3. ff. de Saluia. interdic.* Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniarum seu bonorum coram dom. Decano 26. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non excusat a condemnatione expensarum, quando ex eisdẽ actis reuocatur secus si ex nouiter deductis.*

DECISIO CXLII. seu XXIX.

SEntentia quando ex eisdem actis reuocatur, non † excusat a condemnatione expensarũ, secus si ex nouiter deductis. Ita tenet Rota *decis. 10 de dol & contumac. in nou. alias 251.* quæ etiam hodie obseruatur in Rota, addo *Mil. in repertor. in verb. expẽsarum. & Abb. in c. fin. colum. 12. de dol. & cõtumac. Guid Pap decisio 436. q. 48. & q. 137. Capell. Tholos. decis 221. Franc i c. 1. § fin in fi de appellat. in 6. & in cap. quoniam contra. colum. 3. de probat. Corne. consil. 185. colum. fin. volum. 3. Sarnen. in reg. de annali. q. 41. num. 3.* Et ita fuit decisum meo tempore in caussa Gerundẽ. nullitatis censurarum coram dom. Federico Fantuccio 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia est nulla in totum si lata est super petitorio, & possessorio, petitore tamen per partẽ suspenso.*

2 *Cumulatio petitorii, & possessorii parte opponẽte, non admittitur.*

3 *Possessorium quando est duntaxat cognoscendum vigore commissionis non admittitur cumulatio, etiam parte non opponente.*

4 *Ripa in l. nihil commune. numero 173. confutatur.*

5 *Commissione etiam in minimo non seruata, totus processus corruit.*

DECISIO CXLIII. seu XXX.

SEntentia lata super peritorio, & possessorio, petitorio tamen suspẽso per partem, est † nulla in totum. Quia cumulatio † petitorii, & possessorii parte opponente non admittitur, & si iudex processit super vtroque processus est nullus, *secundum Bartol. communiter approbatum. in l naturaliter. §. nihil commune. colum. 10. 2. q. de acquirend. poss. ff.* sequuntur illum *Alexan. ibid. colum. penult. num. 91. versic. quæritur. 2. Ias num. 1.6. versi. sed vt istam materiã. D Fab. Accoram in repet. sua d § nihil commune. nu. 103. Bolog. in eadẽ repet. col. 33. nu. 29. ver & 1. q. & Claud. in ea. repe. col. 50. ad fi nu 55. vers. expedi omnib. & Harmoni-*

reformanda, † si neque coram ipso secundo iudice ex nouiter deductis iustificari potest. Et ita fuit tentum in vna Fauentina hereditatis 19. Decemb. 1552. coram Vestano.

SVMMARIA.

1 Sententia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem iudicis.

2 Sententiam in scriptis latam esse, & per iudicem lectam sufficit. & num. 3.

DECISIO CXXXIX. seu XXVI.

SEntentia diffinitiua de iure non requirit subscriptionem †iudicis, quia sufficit q. in scriptis † lata fuerit, & per iudicem lecta. l. 2. & fin. vbi omnes. C. de sentē. ex pericul. recitand. Nec de iure † cautum reperitur, q. requiratur subscriptio iudicis. Ita fuit tentum in caussa Hispalen. canonicatus cotā domino Guidobono 10. Februarii. 1552.

SVMMARIVM.

1 Sententia lata contra mortuum, vel ad eius fauorem, non valet regulariter, & numero 3. fallit fauore libertatis, & ad Ecclesiæ vtilitatem. num. 2.

DECISIO CXL. seu VII.

SEntentia lata † contra mortuum, vel in eius fauorem non valet. l. in summa. §. final ff. de re iud. l. Neratius. ff. de reg iur. fallit secundum Bald. in l. 1. §. 2. in finalibus verbis. C. de caduc. toll. & Sozin. in l. eius qui in prouincia. num. 13. ff. si cert. petat. & Iacobin. de S. Georgio. in l. 1. §. & cum triplici. in verbo. sed quid dicemus. colum. 2. C. de caduc. tollen. fauore libertatis, & pro vtilitate eccles. Nam regula p. cedit, quando agitur inter duos priuatos beneficiatos, & tendit ad particularem vtilitarem. Et ita fuit resolutum in caussa Salamantina beneficii de Caieta. 10 Decembris 1552. coram Episcopo Montisflasconen.

SVMMARIA.

1 Appellari non potest a sententia super Saluiano interdicto, sed datur mandatum de immittēdo. num 2.

3 Probandum quid sit, quando agitur ex Saluiano interdicto.

4 Probandum est dominium, quando agitur hypothecaria.

DECISIO CXLI. seu XXVIII.

SEntētia lata super Saluiano interdicto, quod est possessionis adipiscendæ secūdum ius ciuile, & constitutionem Æ- gidianam, non recipit † appellationem: sed est executioni demandanda, & concedi † debet mandatum de immitendo in possessionem appellatione non obstante quia regulariter in Saluiano interdicto appellatio non datur. Barto. in l. 1. num. 4. in fin. ff. de Salui. interdict. Et in hoc interdicto sufficit p-bare possessionem debitoris tem-pore contractæ obligationis, prout fuit in casu nostro, & ista est differentia inter huiusmodi interdictum & hypothecariam quia in primo satis est probare vt dixi possessionem. In secundo est probandum † dominium. l. qua nondum sunt. §. quod dicitur. ff. de pignora. Bar. in d. l. 1. num. 3. ff. de Saluia. interdic. Et ita fuit tentum in vna Romana pecuniarum seu bonorum coram dom. Decano 26. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 Sententia non excusat a condemnatione expensarum, quando ex eisdē actis reuocatur secus si ex nouiter deductis.

DECISIO CXLII. seu XXIX.

SEntentia quando ex eisdem actis reuocatur, non † excusat a condemnatione expensarū, secus si ex nouiter deductis. Ita tenet Rota decis. 10 de dol & contumac. in nou. alias 251. quæ etiam hodie obseruatur in Rota, addo Mil. in repertor. in verb. expēsarum. & Abb. in c. fin. colum. 12. de dol. & cōtumac. Guid Pap. decisa 436. q. 48. & q. 137. Capell. Tholos. decis 222. Franc in c. 1. §. fin in fi. de appellat. in 6. & in cap. quoniam contra. colum. 3. de probat. Corne. consil. 185. colum. fin. volum. 3. Sarnen. in reg. de annali. q. 41. num. 3. Et ita fuit decisum meo tempore in caussa Gerundē. nullitatis censurarum coram dom. Federico Fantuccio 14. Octob. 1552.

SVMMARIA.

1 Sententia est nulla in totum, si lata est super petitorio, & possessorio, petitore tamen per partē suspenso.

2 Cumulatio petitorii, & possessorii parte opponēte, non admittitur.

3 Possessorium quando est duntaxat cognoscendum vigore commissionis non admittitur cumulatio, etiam parte non opponente.

4 Ripa in l. nihil commune. numero 173. confutatur.

5 Commissione etiam in minimo non seruata, totus processus corruit.

DECISIO CXLIII. seu XXX.

SEntentia lata super peritorio, & possessorio, petitorio tamen suspēso per partem, est † nulla in totum. Quia cumulatio † petitorii, & possessorii parte opponente non admittitur, & si iudex processit super vtroque processus est nullus, secundum Bartol. communiter approbatum. in l. naturaliter. §. nihil commune. colum. 10. 2. q. de acquirend. possess. sequuntur illum Alexan. ibid. colum. penult. num. 91. versic. quæritur. 2. Ias num. 16. versi. sed vt istam materiā. D Fab. Accoram. in repet. sua d §. nihil commune. nu. 103. Bolog. in eadē repet. col. 33. nu. 29. ver & 1. q. & Claud. in ea. repe. col. 50. ad fi nu 55. vers. expedit omnib & Harmoni-

notius in ead. repet. colum. penult. num. 35. versi cir. 5. q. Bar. Dec. consil. 84. colum. penult. prope fin. Et hoc maxime procedit in casu isto, quia aderat commissio præcisa, vt in solo possessionis priuatiuæ ad petitorium procederetur, quo casu etiam si pars † non opposuisset, neque suspendisset petitorium iudicium cumulatiue fuisset nullum ipso iure, *vt per Alex. in d. §. nihil commune. colum. penult. num. 94. vers. addo casum. & Iason. ibid. num. 164. Barba. in c. venerabili. colum. 3. ad fin. num. 19. & colum. penult. de offi. deleg.* quicquid in contrarium dixerit *Ripa † in d. §. nihil commune. num. 173.* Et ratio est, quia agens contra formam commissionis † etiam in minimo, totum processum destruit. *Butr. in c. fin. in 7. not. de restit. spoliat. Dec. in c. prudentiam. colum. 2. num. 5. de offic. deleg. Abb. in cap. fin. num. 6. de restitut. spoliat.* Et ita fuit decisum bis in caussa Burgen. iuris notandi, coram Capifucco die 12. Februarii 1552. & nona Martii eiusdem anni non obstante inhibitione alias facta in hac eadem caussa sub die 15. Ianuar. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata in possessorio recuperandæ in profanis, ex iniusto titulo, est exsequenda.*

2 *Titulus in profanis non requiritur in possessorio recuperanda.*

3 *Spoliatus restituitur non obstante proprietatis defectu in profanis.*

DECISIO CXLIV. seu XXXI.

Sententia lata in possessorio recuperandæ in profanis, quamuis ex iuribus nouiter productis appareat de tituli iniustitia, tamen est † executioni demandanda: quia in profanis † non requiritur titulus, vt voluit Rot. *in nou. decisione 393. Sarnen. in regul. de annali q. 57. in fin.* Quare cum simus in spoliato restituendo, contra quem non † admittitur defectus proprietatis etiam in continenti probandus. *glo. in cap. 1. de restitut. spoliat. lib. 6. Perusi. in c. ad decimas. ante fin. vers. aliquando opponitur. eod. tit.* igitur executio non est retardanda. Et ita fuit tentum in vna Auinionen. spolii officii coram domino.

SVMMARIVM.

1 *Sententia super futuris alimentis, non admittit appellationem suspensiuam sed deuolutiuam tantum.*

DECISIO CXLV. seu XXXII.

Sententia lata super alimentis futuris non † admittit appellationem suspensiuam, sed deuolutiuam tantum, secundum *Bar. in l. Mela. ff. de alimen. & cibar. legati. Dec. in l. de alimen. num. 10. de transact. & alios citatos supra in ver. appellatio.* Et ita fuit tentum in vna Romana status, & alimentorum, coram dom. Capisucco 17. Octobris 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super interesse ciuili partium quando sit nulla.*

DECISIO CXLVI. seu XXXIII.

Sententia lata super interesse ciuili partium est † nulla ex defectu citationis, quando iudex ordinarius vno & eodem die pertulit sententiam in caussa criminali inter partes reseruando vni parti ius agendi super interesse ciuili, super quo tamen eodem met die sine noua citatione pronuntiat. Ita fuit tentum in vna Regien. Abbatiæ, coram dom. Capisucco 21. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in fauorem pupilli, & minoris etiam indefensi, valet, & tenet.*

DECISIO CXLVII. seu XXXIV.

Sententia quando est lata in fauorem pupilli, & minoris etiam indefensi, valet, † & tenet. *per tex. in l. non eo minus. C. de procur.* Et ita tenuerunt domini in caussa Romana status & alimentorum, coram D. Capisucco Veneris 4. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Sententia annullans aliam sententiam, non videtur annullare processum. & num. 3.*

2 *Sententia potest esse nulla, valido exsistente processu.*

4 *Illatio non fit ex diuersis.*

5 *Sententia est strictissimi iuris, neq. ad alia extenditur.*

6 *Dictio, tantum, est taxatiua.*

DECISIO CXLVIII. seu XXXV.

Sententia lata annullando aliam sententiam, si processus erit bonus, & constabit de eius validitate, non videtur † annullare processum, sed sententiam tantum? Et ratio est, quia sententia † potest esse nulla, valido processu, *vt per Bartol. in l. si expressum. ff. de appell. & in l. cum quærebatur. ff. de re iud. per scrib. in c. in literis. de offic. deleg. & in c. ad probandum. de re iud.* Vnde si quis confirmat † sententiam respectu nullitatis alterius sententiæ non videtur aliquid circa processum pronuntiare, cum ex diuersis † non fiat illatio. *l. eius qui in prouincia. ff. si cert. petat.* Maxime cum sententia † sit strictissimi iuris, nec ad aliud extendatur quam ad illud, quod de necessitate comprehendere potest, vt arguit *Fulgo. cons. 40. Alexand. cons. 164. vers. licet. volum. 7. Dec. consi. 47. colum. fi.* Et eo magis quia in supradicta sententia apparet illa dictio (tantum) quæ est † taxatiua, & si ponitur in oratione affirmatiua, affirmat illud quod ponit, & negat omne aliud respectu rerum & personarum, vt est doctr. *Bar. in l. 1. ff. si quis. iusdic. nō obtēp.* & sic negauit nullitatem processus. Et ita fuit tentum in vna

Por-

Portugallen. petitoria coram dom. Capisucco Lunæ 7. Nouemb. 1551.

SVMMARIA.

1 *Termino ad articulandum non seruato, sententia est nulla.*
2 *Terminus ad dicendum contra articulos, an æquipolleat termino ad articulandum.*
3 *Terminus ad articulandum est communis actori, & reo.*
4 *Indicii de substantia an sit articulare, & probare. & num. 5.*
6 *Aegidij decis. 27. intellectus.*
7 *Termini male, nulliter, & inculcate tenti, sanantur per Innocentianam, sed non illi qui nunquam fuerunt seruati.*

DECISIO CXLIX. seu III.

1 Sententia est nulla † si non fuerit seruatus terminus ad atticulandum. *Aegid. decis. 27. & Cassad. decis. 8. nu. 6. de rescript.* Nec suffragatur ei citatio facta contra partem ad videndum admitti articulos, quasi per æquipollens videatur seruatus ille terminus ad articulãdum, quia hoc procede- 2 ret † in termino ad dicendum contra, prout loquitur *Cassad in 2. decis. de indic.* cum respiciat tantum partem dantem articulos, secus videtur in termino ad articulandum, 3 cum sit † communis actori, & reo, nec dica- 4 tur, quod articulare, † & probare non sit de substantia iudicii, *vt per Bartol. in l. prolatam. colum. 2. vers. modo ad propositum. C. de senten.* Quia post Vrbanum Quintum est de sub- 5 stantia † iudicii, cuius omissio vitiat. *Rot. de-* 6 *cis. 2. de rescript. in nou.* Minusque verum est quod decisio † Ægidii 27. intelligenda sit parte opponente, & reclamante, quia hoc non videtur verum. Cum Ægid. simpliciter loquatur, & postea in casu isto pars reclamat. Minus obstat reiteratio terminorũ facta vigore Innocentianæ, quia vigore In- 7 nocentianæ † termini male, nulliter, & inculcate tenti reiterantur, sed non termini, qui nunquam tenti fuerunt, vt est iste terminus ad articulan. *Cassad. decis. 8. de rescript.* Et ita fuit tentum pro nullitate sententiæ in caussa Zamozen. canonicatus & præbẽdæ, coram dom. Guidobono 19. Decemb. 1552.

SEQVESTRVM.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum quando dicatur bene relaxatum.*
2 *Cautio de restituendo pecunias in euentum succumbentia quid operetur.*

DECISIO CL. seu I.

1 Sequestrum factum ad Instantiam Ioannis Iacobi super pecuniis depositatis apud mercatorem, cũ cedula, vt relaxaret illum ad mandatum R. do. Auditoris, legitime relaxatum † fuit, ita vt mercator non teneatur in aliquo Io. Iacobo in ipsa relaxatione, quia cedula depositi dicit, q. deponantur illæ pecuniæ relaxandæ illi, vel secundum ordinationem R. dom. Auditoris. Auditor autem mãdauit consignari vni Mercatori: ille igitur, qui consignauit, fuit in bona fide parendo mandato R. dom. Auditoris, & sic secundum tenorem cedulę depositi ab ipso mercatore factæ. Et maxime, quia ille, cui pecuniæ relaxatæ fu- 2 erunt, cautionem † præstitit de restituendo illas pecunias in euentum succumbentiæ: ita vt etiam Ioanni Iacobo per istam cautionem videatur esse consultum. Et ita resolutum fuit in caussa Romana sequestri 10. Maii 1553. coram domino Reomano.

SVMMARIA.

1 *Sequestrari debet beneficium ex iudicis officio, quando constat lite pendente notorie de non turcillitu.*
2 *Breue de capiendo possessionem sine vitio spolii quomodo intelligatur.*

DECISIO CLI. seu II.

1 Sequestrari debet beneficium † ex iudicis officio, quando spoliatus lite pendente, petit restitutionẽ, & constat ex actis notorie quod non debet restitui, *iuxta decisio. dominorum in nou. 14. & Cassado. de restitut spoliat. decis. 3 num. 4.* Nec obstat, quod 2 Cardinalis † habeat breue de capiẽda possessione sine vitio spolii, quia illud breue nõ dat facultatem capiendi possessionem lite pendente, & sine vitio attentatorum. Et ideo fuit dictum, quod ex officio iudicis possessio sequestranda est. *Rot. decisio. 2. de restitut. spoliat. in nou.* In caussa Romana sequestri 3. Iunii 1553. coram Reomano.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum quando concedi debeat in beneficio ante latam sententiam.*
2 *Confessio quæ reuocari non possit nisi docto de errore.*

DECISIO CLII. seu III.

1 Sequestrum apponi debet in beneficio ante latam sententiam, quando ille, qui possidet, fatetur in articulis se possidero beneficium, quam confessionem non po- 2 test † reuocare, nisi docto de errore. *c. fin. de confess.* petit remissorium, & sibi conceditur: Ratio est, quia sicut apponitur sequestrum lata sententia. *per clemen. 1. de seq. poss. & fruct.* Ita possessor obtinens remissorium, facit quominus sententia prima non feratur contra ipsum, ita vt habeatur pro data quo ad effectum sequestri. *faciunt notata per Bellign. decis. 8. de rescript.* Et ita fuit alias decisum, prout habetur in meo libro magno decisionum in titulo, de dilatio. & terminis decis. 8. Et ita tentum die 21. Nouembris

1552. coram dom. Augustini in vna Placētina Parochialis de Valuerde.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum non est apponendum super beneficio, quando agitur super membro vel re illius.*

2 *Clem. ad compescendas. de seq. poss. & fruct. intell.*

DECISIO CLIII. seu IV.

1 Sequestrum apponi non † debet super beneficio, quando nō agitur principaliter super ipso beneficio, sed super mēbro vel re illius: quia tūc nō est locus clemē-2 ti. ad compescendas. *de sequest. possess. & fruc. vt notat ibi glo. in vers. super beneficio & ibi Cardinalis, & omnes.* Et ita fuit tentum 8. Iunii 1551. coram Chissanen. in vna Vercellen. membrorum.

SVMMARIA.

1 *Sequestro quando non dicatur satisfactum.*

2 *Verba aque idonea, quid importent.*

3 *Subrogatus habere debet easdem qualitates.*

4 *Probare is debet, qui dicit aliquem fideiussorem esse aque idoneum.*

5 *Probanda est magna idoneitas personæ.*

6 *Approbatores etiam esse debent aque idonei.*

DECISIO CLIV. seu V.

Sequestro apposito super pecuniis do. L. Cretiae Luperallæ, & mādatum de renouando illud, præstitis cautionibus loco alterius cautionis idoneæ bancariæ sa-1 tisfactum non † dicitur, si non præstentur-2 aliæ cautiones æque idoneæ: quæ † verba important omnem æqualitatem, vt subrogatæ cautiones sint æquales facultatibus & facilitate conueniendi. *l. interdum. in princip. vbi Baldus & alii ff. de heredi. instituen.* & 3 subrogatus † debet habere easdem qualitates. *l. si eum §. qui iniuria. ff. si quis caut.* & i-4 psa † debet probare Camillum, & Iulium esse æque idoneos, cum sit fundamentum suæ intentionis. *Bartol. Bald. Alber. Auge. Paul. & Iason. in l. si vero. §. qui pro rei. num. 15. ff. qui satisdar. cogan.* Et maxime, quia agitur de probanda qualitate alterius tam idonei mercatoris, prout est Bandinus, quia non 5 præsumitur, sed † debuit præcise probari. *Socin. consil. 284. column. 8* Et quia Reuerendissimus dominus Pighinus mandauit da ri approbantes & tamen non dedit nisi vnū-6 approbatorem, qui etiam debent esse † æque idonei. Illa enim locutio domini Righini in plurali non verificatur in singulari. *reg. pluralis. libro sexto. & l. cum ostendimus. §. sinal. ff. de fideiuss. & Doctores in dicto §. qui pro rei.* Et ita fuit tentum die vndecima Maii 1554. coram domino Oradino in vna Romana pecuniaria.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum violasse quis dicatur. & num. 2.*

DECISIO CLV. seu VI.

Sequestrum quod appositum est ad creditoris instantiam super fructibus, qui 1 ex consuetudine Ecclesiæ Cracouien. post obitum Episcopi debentur creditoribus, violasse † is dicitur, qui habebat dictos fructus in manibus sub sequestro, si illos tertio consignauit, *vt notatur in clemen. ad compescendas. de seq. poss. & fruct.* Ratio est, quia ille 2 qui habebat fructus prædictos, illos consignando † sine iudicis mandato offendit Iudicem per contemtum, & partem, quia auocauit possessionem dictorum fructuum a se, & alteri tradidit, a quo difficilius pars illos potest recuperare, & propterea tenetur ad pœnam in sequestro illi comminatam, & ad partis interesse. Itaque fuit tentum die 28. Iunii 1551. coram dom. Reomano in vna Cracouien. pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum super beneficio post latam primam sententiam in curia, est relaxandum, non obstante nullitate opposita per possessorem contra sententiam, & ratio. num. 2.*

3 *Nullitas ex defectu iurisdictionis non attenditur, quando requirit altiorem indaginem.*

DECISIO CLVI. seu VII.

Sequestrum apponendum super beneficio post primam sententiam latam in Romana Curia decerni † debet, & relaxari, non obstante exceptione nullitatis oppositæ contra dictam sententiam per possessorem, *clemen. vnic. §. fin. de sequest. possess. & fruct. vbi gl. & alii.* Et est ratio, quia 2 præsumitur vitiosus, † & calumniosus possessor, opponendo contra sequestrum, & quærendo occasionem defendendi iudicium ex redditibus beneficii. *Abb. in cap. 2. de sequest. possess. & fruct. num. 24. Felyn. in c. examinata. num. 10. vers. 2. limitat. de iudic.* 3 Nec obstat opposita nullitas ex defectu † iurisdictionis, quia non poterat incontinenti probari, sed requirebat altiorem indaginem. *Cardinal. in d. clement. vnic. §. fin. 2. q. & faciunt notata in l. 2. §. fina. C. de edict. diu. Adrian. tollen. & in l. 3. §. ibidem. ff. ad exhibendum.* Et ita tentum die 26. Octobris 1551. coram dom. Capisucco in vna Vien. cantoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum in beneficio apponitur quando possidens lite pendente, possessionem accepit attentando.*

DECISIO CLVII. seu VIII.

Sequestrū in beneficio apponitur, quādo † possidens lite pendente, possessio-1 nem accepit attentando. Itaq; Rota seruat passim, prout fuit etiam tentum in caussa

Sala

Salamantina Abbatiæ de Medina, coram dom. Vestano 13. Martii 1552.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum conceditur probata dilapidatione, vel suspicione dilapidationis. Intellige in mobilibus num. 2. non in immobilibus. nu. 3.*

4. *Inhibitio fit loco sequestri in immobilibus, & quid operetur. num. 5.*

6 *Descripti o quando locum habeat.*

Decisio CLVIII. seu IX.

Sequestrum conceditur probata † dilapidatione, vel quod sint aliqui suspecti de dilapidatione, prout dicũt *gl. & Doct. in l. Imperatores. in fin. de appell. & in l. vnica. C. de prohibit. seq. pecun. Abb. in c. pen. num. 22. & in c. vlt. de sequest. poss. & fruct.* Hoc tamen procedit † in rebus mobilibus, secus in immobilibus; † quia tunc non decernitur sequestrum, sed fit inhibitio † loco sequestri. *Iason. in l. fideiussor. § si satisdatum. num 31. ff. quod satisd. cogan.* Et ideo in caussa Senogalien. Castri Procozyoni coram dom. Vestano prima Iulii 1552. fuit facta inhibitio illis de Mostarda ad instantiam domini episcopi Senogalien. qui litigabat super deuolutione euiusdam tenutæ, & timebat de dilapidatione, & de deterioratione dictæ tenutæ quo ad incisionem arborum, sed hæc inhibitio † operatur quo ad fructus, quo vero ad arbores iam incisas, fuit dictum, q. † describerentur, & data per eos cautione de restituendo in euentum succumbentię, vendant ligna, vel arbores ad eorum libitum.

SVMMARIA.

1 *Sequestrum apponitur lata prima sententia contra triennalem possessorem.*

2 *Intell. ad clem. vnicam. de seq poss. & fruct.*

Decisio CLIX. seu X.

Sequestrum apponitur † lata prima sententia contra triennalem possessorem. *clem. vnica. de sequest. possess. & fruct.* Quæ etiam procedit, dato quod post triennium completa esset mora vna lis contra possessorem, & postea sopita, & deinde possederit etiam per vnum vel duos annus, & postea esset alia lis mota, & sentẽtia lata contra triennalem possessorem. Quia illa clemen. non intelligitur † de immediato triennali possessore, sed sufficit, quod semel triennio continue possederit, vt competat beneficium d. clement. Ita fuit decisum in vna Corduben. regressus, coram dom. Montisflasconen. 12. Octob. 1552. & vide quæ annotaui supra in verbo possessio triennalis.

SVMMARIA.

1 *Sequestri reuocatio quando dicatur attentata.*

2 *Sequestrum quando sine noua commissione non possit reuocari.*

Decisio CLX. seu XI.

Sequestri reuocatio facta a Iudice ad instantiam illius, qui obtinuerat sequestrum, imponi post primam sententiam in eius fauorem latam, dicitur attentata, quando † est facta a primo iudice, qui illud seque strum imposuit pendente caussa appellationis coram alio, in qua venit tertius pro interesse in statu, & terminis in quibus reperitur. Et ratio est, quia cum primus iudex protulerit sententiam prædictam, & sequestrum decreuerit, non potuit absque noua † commissione illud sequestrum reuocare, & cum reuocauerit nulliter fecit, & sine iurisdictione, & ex eo: quia lis pendebat in 2. instantia, in qua tertius venit in eisdem statu, & terminis: ita quod in eis praesiud cũ lite huiusmodi pendente nihil erat innouandum. tot. titu. vt lite pendente. Et ita fuit decisum in vna Raynen. parochialis de Mazza, coram dom. Montisflasconen. 21. Octobris 1552.

SIGILLVM.

SVMMARIVM.

1 *Sigillum Cardinalis legati probat Accolitatum contra ipsum.*

Decisio CLXI. seu I.

Sigillum Cardinalis legati solum sufficit † ad probandum Accolitatum, contra eundem met Cardinalem legatum qui illum concesserat. Ita dixerunt domini in vna Salamantina beneficii S. Thomæ coram dom. Capilucco Lunæ 28. Nouembris 1552.

SIMVLATIO.

SVMMARIA.

1 *Simulatio quando non dicatur datio in solutum.*

2 *Periti eliguntur interdum a Rota ad videndum, an credita sint vera vel non.*

Decisio CLXII. seu I.

Simulata non † est datio in solutum, si creditum illorum de Caualcantib vetum est. *Fulgo. consil. 134. volum. 2.* Sed si creditum verum non est, secus videtur dicendum. Et propterea Rot. mandauit eligi peritos, † qui videãt an credita vera sint, vel non. Et ita domini die 13. Iunii 1554. in vna Romana discussionis de Carbognano dixerunt coram dom. Oradino.

SVMMARIA.

1 *Contractum venditionis non dici, etiam quod præcesserit contractu mutui adiecto post deinde pacto de retrouendendo. & num. 12.*

2 *Contractũ in dubio non præsumi simulatũ nu. 4.*

3 *Fraudem in facto notorio non præsumi.*

5 *Probationes efficaciores requiri ad probandum simulationem: imo dilucidas. num. 6.*

7 *Coniectura ſſ. legis tantum admitti.*

8 *Decretum iudicis in contractu venditionis omnem fraudis suspicionem tollere.*

9 *Probationes mutui, & pacti de retro vendendo simulationem non inducere.*

10 *Emtori non nocere, si ab initio pecunias mutuauit, & postmodum illas in emtionem fundi conuertat.*

11 *Mutuum praecedens fraudem arguere, fallit vt ibi.*

DECISIO CLXIII.

1 Simulatus non † est contractus venditionis, etiam quod præcesserit contractus mutui, & longe post contractum appositum sit pactũ de retrouendendo in fauoré

2 venditoris: quia in dubio contractus non † præsumitur simulatus. *l. si ea pactione. C. de vsur. Bal. consi. 39. in fin. & consi. 110. lib. 3.* & de venditione cõstat per publicum instru-

3 mentum, & in facto notorio † non præsumitur fraus, neque dolus *Abb. in consi. 68.*

4 *colum. 2. versi. item ex alio.* Ideo oritur † maior præsumtio, quod sit verum & non simulatum. *Bald. consi. 237. lib. 1.* propter auctoritatem tabellionis. *Dec. consi. 463. colum. 2. in fin.* & ad probandum simulationem effica-

5 ciores † probationes requiruntur. *Alex. consi. 28. colum. 3. lib. 5. Dec. d. consi. 463. colum. 2.* Imo dilucidæ probationes debent adesse, vt

6 dicit *Paul. de Castr. consi. 261. in 1. li. 2.* & expressæ *prout dicit Bald. consi. 456. colum. 1. lib. 1.* Et quamuis admittuntur aliquæ coniectu-

7 ræ, debent tamen esse coniecturæ † legis, non hominis. *Aym. consi. 45. num. 2.* & tanto magis in isto casu, in quo contractus venditionis fuit factus cum decreto iudicis, quod

8 † tollit omnem fraudis suspicionem. *d. consi. 462. colum. 2. versic. & quia propter decretum.* At in isto casu adducuntur ad probandum

9 simulationem, solæ probationes mutui, † & pacti de retrouendendo, quæ probatio-

10 nes non sufficiunt: quia non nocet † emtori, si pecunias ab initio mutuauit, & postmodum illas in emtionem fundi conuertere voluit palam, & bona fide, cum nulla læsio, nulla pretii modicitas, nec fraus adduci-

11 tur. Et licet aliquando mutuum † præcedens, faciat fraudem præsumi, *vt declarat Veronen. in tractat. de simul. contract. præsumt. octaua, numero quadragesimo.* Tamen hoc non procedit, quando constat de veritate in contrarium ex partis confessione, vt ibi latè ipse Veronen. comprobat. Nec obstat

12 pactum † de retrouendendo postea factũ: quia tunc nullam fraudem inducit, vt post alios, comprobat *Tiraq. in tract. de retract. conuent. ... um. 6.* Et ita fuit tentum die ... cotam dom. Vestano, in vna Reomana ... poliorum.

SOLEMNITAS.

SVMMARIA.

1 *Solemnitas in reualidatione, quæ in prima concessione requiritur.*

2 *Consensum nouum requiri in reualidatione pensionis, cum res integra non sit.*

3 *Consensum exstinctum in prima gratia nulla, non reuiuiscere, nisi de nouo probetur.*

DECISIO CLXIV.

1 Solemnitas eadem requiritur † in reualidatoria, quæ requirebatur in prima concessione. *Geminia. consil. 128. Felyn. in c. innostra, corollario 16. de rescript. Cassad. deci. 30. super regul.* Et ideo fuit dictum in vna Taraconen. canonicatus & præbendæ coram dom. Vestano *16.* Decemb. *1552* quod

2 in reualidatione † pensionis *10.* ducatorum requirebatur nouus consensus, cum res nõ

3 esset integra, & cõsensus † semel exstinctus in prima gratia nulla & subreptitia non potest reuiuiscere, nisi de nouo probetur. Et ita fuit tentum in vna Conchen. benefi... S. Michaelis, vt in lib. meo decisionum multorum coram Reuerend. Iacobo Puteo, & colligitur etiam *ex not. in decis. ... 26. de concess. præbend. in ant.* Idem fuit decisum in vna Tolletana parochialis de Eta... coram dom. Aquen. *14.* Maii *1539.* vt reperitur annotatum in decis. 446 D. Mohedani, vide in lib. Vestani anni *1552.*

SOLVTIO.

SVMMARIVM.

1 *Pensionem soluens nomine Rectoris pensionario inscio rectore, vel non ratificante, non præsumitur soluisse de mandato Rectoris. Requiritur enim debentis scientia. num. 2.*

DECISIO CLXV.

1 Soluens pensionem nomine Rectoris pensionario inscio rectore, vel non ratificante, non præsumitur † soluisse de mandato rectoris. Quia ad hoc ... dant decisio *Rot. 23 in antiq. alias 2. de caus. poss. & propriet. & Cassad. 3. de procur. & ... sicut. colum. 18. de re iud. & Dec. consi. 36 ... 4. Aym. in tractat. de antiq. tempo part. 2. nu*

2 *36.* oportet, quod constet † aliquo m... scientia ipsius debentis soluere. Et fuit cõfirmata decisio facta die *15.* Iunii *1551* in vna Ab...len. 20. partis fructuum coram ..., & ita tentum die 30. Octob. 1551. coram domino Chissanen. in vna Dertusen. pensionis.

SVMMARIA.

1 *Decennales solutiones contractum non probant, de præiudicio tertii, & contra ecclesiam. Limita. num. 2.*

3 *Intellectus. l. si certis annis. C. de pact.*

DECISIO CLXVI.

1 SOlutiones decennales non † probant contractum, quando tractatur de præiudicio tertii,& contra Ecclesiam *secundum gloss. magnam circa fin. vbi Iaf. num. 155 verf. in ea lem glo. in l. 2. C. de iur. emphyt.* sed quando 2 ecclesia agit † ad emphyteotam soluendam & sic contra soluentem, sufficiunt decem anni,& ita procedit *tex in l. si certis* † *annis* 3 *C. de pactis. vt per Doctores ibidem.* Et ita decisum fuit in vna Portugallen. prædii coram domino Capisucco, Lunæ 4. Aprilis. 1552.

SOLVERE DENEGANS.

SVMMARIA.

1 *Soluere negans spoliare non dicitur vt competat remedium redintegranda. intellige vt numero seq.*

3 *Mandatum de manutenendo peti posse.*

DECISIO CLXVII.

1 SOluere denegans non dicitur † spoliare, ita vt contra eum compe tat remedium canonis, re integranda, & hoc quādo agens non prætendit † se spoliatum, immo se esse in possessione percipiendi, *secundum Bald. in consil. 425. in princ. versic. circa primum. lib* 3. Quare potest peti † mandatum 3 de manutenendo vt Rot tenuit in vna Barchinonen. iuris Fabricæ, coram domino Montisflasconen. Lunæ 24. Octobris. 1552.

SPOLIVM.

SVMMARIA.

1 *Spolium probatum, quando non impedit processum super negotio principali.*

2 *Solutionem factam vni ex sociis, ab altero liberare.*

3 *Argumentum a contrario sensu in iure validum.*

4 *Socium vnum posse litem contestando totum debitum præoccupare.*

DECISIO CLXVIII.

1 SPolii purgatio non impedit † processum super negotio principali, quando petitur ad instantiam illius, qui non habet considerabile interesse, ex eo, quia spolium 2 erat purgatum cum eius socio, & solutio † facta vni ex sociis, liberat ab alio socio. *l. si vnus. ff. de pact. Bar. in l. ex duobus. in 1. q. de duobus reis.* Et quia Ioan. And. qui petebat purgationem spolii, in commissione vna cum Anton. socio impetrata, dicit, quod spolium non fuit purgatum, ex eo quia omnes fructus non fuerant Anto. restituti, ergo a contrario sensu, quod argumentum validum † est in iure. *l. 1. §. communis ff. de offic. eius cui mand. est iurisd. & ibi Doctores. & in* 3 *e. cum Apostolica, de his quæ fiunt a præla.* dicit voluisse spolium censeri omnino purgatū, si integri fructus sint Anto. restituti, & vnus solus † ex sociis potest litem contestando 4 totum debitum præoccupare. *l. fideicommissa. §. plerunq. ff. de leg. 3. & l. ex duobus. & ibi gl. 2. ff. de duobus reis.* Et ita domini concludunt in vna Nucerina Afflictus, cotam domino Chissanē. die 23 Martii 1552. & alias die 15. Ianuarii dicti anni, & vide supra in versic. processus negotii.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agi non posse quādo possessio fuit capta instrumentaliter per mediam personam, quæ nō fuit expulsa.*

DECISIO CLXIX.

1 SPolio agere non potest Gregorius Valaguer, attentato quod possessio erat plena in persona Bernardi, qui cōtinuabat illam per mediam personam Antonii, quo non expulso, non potuit alius dici acquisiuisse possessionem. *l. colonus. & ibi Alexan. & alii de acquir. hered.* Et ita fuit tentum die 19. Decemb. 1552. in vna Toletana parochialis de Alation, coram domino Reomano.

SVMMARIA.

1 *Spolio agere potest monasterium etiam quod ceciderit a possessione facto prælati.*

2 *Cadens a possessione sua culpa non restituitur.*

3 *Ecclesia restituitur semper, quamuis a possessione ceciderit facto iniusto prælati.*

4 *Ecclesia vere possidet, non prælatus.*

5 *Interdictum, vnde vi, dari ecclesia pro rebus alienatis per prælatum. Immo per eundemmet posse repeti. num. 6.*

7 *Prælatus desinens possidere ex causis iniustis, ecclesia nocumentum non affert.*

DECISIO CLXX.

1 SPolio agere potest monasterium, etiam quod ceciderit a possessione facto † prælati, non obstante, quod ille, qui cecidit 2 a possessione sua culpa vel facto, non † restituatur. *imo. in c. sæpe. de restitut. spoliat. Dec. consil. 449. colum. penult. num. 31. Cassado. de restit. spoliat. decis 4. num 6* Quoniam ecclesia † re 3 stituitur semper, quamuis prælati facto iniusto ceciderint a possessione *c. accedens. el. 1. vt lit. non contest. secundum vnum intellectum, vt ibi per Abb. num. 19 & Rip in d c sæpe. nu. 14. de restitut. spoliat. Alex. conf. 92. col. 2. lib. 1.* Ratio est, quia vere † possidet ecclesia, non 4 autem prælatus. Et hinc est, quod datur interdictum † vnde vi, Ecclesiæ pro rebus ali 5 enatis per prælatum *vt per Abb. in c. cum super. de caus. possess. & propriet. Rot. decis. 227. & 542. in antiquior.* Immo per eundemmet † 6 prælatum repeti potest res Ecclesiæ, quando per eum facta est alienatio de illis sine solemnitatibus, *ex glo. in c. si quis presbyter. de reb. eccle. non alien. Dec. cons. 142. colum. 2. vers.*

& secundum istam regulam, & quia ex caus-
7 sis iniustis † prælatus desierat possidere, quo casu non affert ecclesiæ nocumentum. *Dec. in l. qui dolo. ff. de regul. iur.* Et ita fuit tentum 29. Ianuarii 1552. coram dom. Augustino in vna Brachaten. parochialis de pacos.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus quando tenetur spoliatori respondere in negotio principali.*
2 *Restitutio plena requiritur adeo quod non potest opponi compensatio.*
3 *Spolium in totum purgari debet quoad fructus perceptos.*

DECISIO CLXXI.

1 SPoliatus non tenetur † respondere in negotio principali ipsi spoliatori, nisi facta plenaria restitutione quo ad possessionem fructus, expensas & omnia accessoria. *cap. conquerente. & ibi Bald. de restitut. spoliat. Aym. consil. 140. num. 3. Paris. cons. 115. lib. 4.* & in tantum debet plenarie † restitu-
2 tionem facere, quod non potest opponere compensationem. *l. fi. & ibi Bald. C. de compen.* & sic Bentiuolii quo ad fructus perce-
3 ptos, tenentur purgare † in totum spolium, & postea petere pensiones suas, quia sententia Reuer. D. de Puteo condemnat ad fructus perceptos, & etiam ad damna & interesse, quia culpa Bentiuoliorum venerunt, qui resarcire tenentur. *Bald. in d. c. conquerente de restitut. spoliat. & Paris. in consi. 115. volu. 3.* Et ita fuit tentum in vna Bononien. locationis, coram dom. Augustino die 20. Maii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Spolio agere non potest qui facto suo cecidit a possessione, post quadriennium.*
Et quid in officio suo iudicis. num. 4.
2 *Cap. redintegranda, ess perpetuum. Intellige vt num. 3.*
5 *Læsio enormissima non dicitur, vbi damnum aliunde venire posset.*
6 *Cadens a possessione ex proprio contractu agere non potest remedio c. redintegranda. Limitatur. num. 7.*
8 *Restitutio non datur, nisi cognito super exceptis, vbi possidetur, iudicialiter procedendo.*
9 *Statuta vrbis, requirentia solemnitatem in contractu mulieris, non procedere, quando mulier contrahit cum ecclesia.*

DECISIO CLXXII.

1 SPolio agere non potest ille, qui cecidit † a possessione facto suo, lapso quadriennio. *Soc. in l. rem quæ nobis. num. 9. vers. prædicta tamen limita. ff. de eo qui mitt. in poss. & cons. 266. colum. 9. vers. sed contra hoc posset insurgere. volum. 2. & Alexan. consil. 02. num. 3. volum.*
2 *1.* Et licet capit. *reintegranda. 3. q. 1.* sit perpetuum, vt attestatur *Cassa. decl. 6. de rest. spolia.* tamen intelligitur, † quãdo ex iniusta caus-
3 sa a possessione cecidit, secus est quando cecidit a possessione facto suo: nam hoc casu non potest intentare remedium reintegranda, per officium iudicis. *vt tenet Soc. in d. l. rem quæ nobis. consi. 9. & cons. 766. colum. 9. vers. sed contra hoc posset insurgere. volumine 2.* Quod tamen officium † iudicis regulatur
4 sicut restitutio in integrum, vt lapso quadriennio non possit amplius competere, vt dicunt omnes Doctores in locis supra allegatis. Verum quia domini non habuerunt informationes, ideo caussa non fuit resoluta. Sed ego fui in voto, quod non habeat locum c. reintegranda, stante lapsu quadrieñii, & quia cecidit à possessione culpa sua, & in vna Bracheten. parochialis de Pacos, coram dom. Augustin. die 13. Iunii 1552. dixi, & hoc tanto magis, quia fuit dictum,
5 quod non est † enormissima læsio, vbi damnum aliunde venire posset. *Socy. consil. 266. num. 24. lib. 2.* Et quod spolio, seu remedio canonis reintegranda, agere nõ possit ille,
6 qui cecidit a possessione facto suo ex proprio contractu, & sic ex iusta caussa, tenet *Soc. in d. l. rem quæ nobis. q. 5. num. 8. ff. de acqu. poss. Alexan. consi. 90. volum. 5.* Quamuis
7 hoc non procedat † quando contractus esset inualidus, & cum pro parte capituli duæ nullitates adducerentur: prima, quod locatio non cedebat in euidentem ecclesiæ vtilitatem. Secunda quod domina Constantia tenebatur expedire [illegible] in euidentem & bene placitum sedis Apostolicæ, & non expediuit. Respondebatur quod domin. Constantia fuit in possessione vigore sententiæ iudicis, iudicialiter procedendo,
8 quo casu non datur restitutio † nisi cognito super exceptis. *Felyn. in cap. dilectus. el. 1. col. 1. de rescript. Dec. consi. 125. col. 2. circa fin. & consi. 131. colum. 1. Negusan. in tracta. de pignor. in 2. membro. 3. part. princ. num. 46.* Nec obstant statuta vrbis requirentia solemnitatẽ in contractu mulieris: quia non procedũt,
9 † quando mulier contrahit cum ecclesia. *Paul. de Castr. cons. 432. colum. 2. vers. 3. princ. lib. 1.* Et ita fuit tentum die 14. Nouembris 1552. coram dom. Augustino in vna Romana Casalis.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agere non potest, qui habet possessionẽ instrumentalem, quando fuit capta nõ vacua.*

DECISIO CLXXIII.

1 SPolio agere non potest ille, qui habet possessionem † instrumentalem, quando fuit capta dum nõ erat vacua. Nam Ioan. Anto. resignauit in Vincentium, qui cepit possessionem, nec constat Vincentium resignasse in Saluatorem: Vnde cum

eum Marcellus hanc ingressus sit possessionem, illa dicitur instrumentalis, & nõ restitu-bilis de stylo dominorum *l. colonus. & ibi Alex & alis de acquir. heredit.* Et ita fuit tẽtum alias, vt dixi supra die 2. & nuper formatum 14. Nouembris 1552. in vna Auersana beneficiorum coram domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agi non potest, vt restituatur ad possessionem distributionum quotidianarum, & quare.*

DECISIO CLXXIV.

SPolio agere nõ potest† Reginus ad hoc vt restituatur ad possessionem distributionum quotidianarum, quia non probauit p. imum extremum, nec possessionẽ, minus quo ad stallum in choro. Quia Lippomannus ingressus est possessionem cum patientia Regini, iuxta formam literarum, quæ literæ dabant omnia, & quousque literæ Lippomani non sint declaratæ nullæ, ipse potuit stare in possessione, & sic in eius fauorem fuit data sententia absolutoria die 20 Maii 1551. coram domino Chissanen: in vna Paduana canonicatus & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus regulariter restituendus, & quando non, num. 2. 3.*

4 *Ius non possidendi si notorie constet, non citatus a iudice potest spoliari.*

5 *Spoliatus a iudice regulariter non restituitur. ampliatur num. 6.*

DECISIO CLXXV.

SPoliatus† licet regulariter sit restituendus, tamen quando possessio spoliantis nulliter data, confirmari debet, non† est restituendus. Nam fratres sanctissimę Trinitatis heredes instituti in testamẽto a Pacifico, fuerunt vigore testamenti intrusi in possessionem hereditatis, & bonorum eiusdem, a Vicario vrbis, expulso Sertorio, qui prętendebat habere ius ab intestato, & qui de spolio agebat: tamẽ quia illa possessio fratrum confirmanda † erat, ipso de nouo citato, fuit resolutum non esse restituẽdum, *per doctrinam Ias. in l. fin. col. 5. vers. nota tamen. C. de edict. diui Adriani. & ibi Dec. nu. 44. per notata per Imol. & Alex. in l. si finita. col. fi. ff. de damno infect.* & quia constat notorie Sertorium non habuisse † ius possidendi, potuit etiam non citatus a iudice spoliari. *Roma. consil. 499. col. 2. Dec. consi. 191. colum. 3. Rimina ld. in l si pacto quo pœnam colum. 2. ff. de pact. Curt. iun. in d. l. fi. a. C. de edict. di. num. 61 Felyn. in c. cum olim. colum. 7. & colum 9. de re iud.* Et regulariter dicunt Doctores, quod iste tanquam spoliatus a iudice, non restituitur. *Inno. in cap. super hoc. de renuntiat.* Et maxime aduersus fratres, penes quos est possessio, & proprietas bonorum ex titulo testamenti. *Socy. in d l. rem qua nobis. q. 9. ff. de acquiren. poss. Dec. consi. 191. colum. 4. & consi. 302. colum fin.* Et ita fuit tentum die 29 Maii 1551. coram do. Capifucco, in vna Romana hereditatis.

SVMMARIVM.

1 *Spolium commissum per procuratorem irreuocabilem purgandum, antequam super regressu audiatur. ratio num. 2.*

DECISIO CLXXVI.

SPolium violentum commissum per Anton. Mariam procuratorem irreuocabilem Cardinalis M. contra Episcopum Vmb. atien. in primis, & ante omnia † purgandum est, antequam super vnione, & suo regressu audiatur Cardinalis super Abbatia Rossanen. Ratio est, quia spolium † in primis vsque ad minimum quadrantem, purgandum est. *Rot. decis. 113 & 319. in nou. Curt iun. consi. 41. ad fin. Aym. consil. 140. nu. 3 Paris. consil. 105. per totum. volum. 3.* Vide q tetolatum fuit in caussa Bononien. lucationis 20. Maii 1551. coram domino Anton. Augustino. Nec obstat, quod Cardinalis non spoliauerit, quia fecit illum procuratorem irreuocabilẽ, nec agitur ad purgationem spolii contra eum. Et ita fuit tentũ die 12. Iunii 1551. coram dom. Augustino in vna Rossanen. Abbatiæ.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio deserta per lapsum quatuor annorũ pro non interposita habetur. num. 2.*

DECISIO CLXXVII.

SPoliatus fuerat Martinus, a Ioanne de Parochiali ecclesia de Leyn, qui Martinus cum fuerit immissus in possessionem dictæ parochialis vigore sententiæ latæ ab ordinario, a qua Ioannes appellauerat, postea idem Ioannes eundem Martinũ spoliauerat, fuit commissa caussa spolii per Martinum: Ioan. replicabat, quod Martinus prius spoliauerat ipsum, & propterea erat ponendum sequestrum. Fuit per dominos tandem tentum, quod Martinus esset † restituendus, quia appellatio interposita per Io. erat deserta, ex quo erant lapsi anni quatuor, & appellatio non erat prosequuta, & sic pro non † interposita habetur. *l. fin §. illud. de temp. appell. Old. consi. 291 prope fin. Sarnen. in regul. de triennа. q. 54. numer. 2.* Et erant probata extrema, & hoc die 15 Februarii 1551. coram dom. Augustino in vna Barocen. parochialis de Leyn.

SVMMARIA.

1 *Spoliatus ab illo, qui prætendebat possidere vigore mandati de manutenẽdo in eius fauorem decreti, restitui non debent.*

2 *Immissio in possessionem non fit, contra habentē iustam caussam retinenda.*

3 *Prædonem etiam restituendum esse.*

DECISIO CLXXVIII.

SPoliatus ab illo, qui prætendebat possidere vigore mandati de manutenendo in eius fauorem decreti restitui† debet, q̄a per tale decretum non potuit quis spoliate exsistentem in possessione, & quia iustā caussam retinendi possessionem habebat, & contra † habentem iustam caussam retinendæ, non fit immissio in possessionem. *l. colonus. ff. de vi & vi arma.* & si talis eiiceretur, restitui deberet, quia etiam prædo† est restituendus. *c. in literis. de restitut. spoliat.* Et ita tentum in caussa Hyporedien. hereditatis Arcbipresbyteti 3. Maii 1553. corā dom. Capisucco.

SVMMARIA.

1 *Spolium commissum per procuratorem generalem, an mihi noceat.*

2 *Cautela, qua cessat actio spolii.*

DECISIO CLXXIX.

SPoliū commissum per procuratorem generalem meum mihi non † nocet, si statim q; habui sciētiam, declāraui huiusmodi possessionem adeo captā me noluisse, neque velle habere ratam, & gratam, ac illi quantum in me erat renuntiaui, iuxta decisio. Ægid. 551. Immo constitui etiā procuratorem spoliatum ad continuandā suam possessionem, & spoliatus acceptauit istam constitutionem procuratoris a me factam, adeo, vt propter istam cautelam † cesser actio spolii. Vide coram dom. Achille in vna Abulē. beneficii die 19. Iunii 1551.

SVMMARIA.

1 *Spolio eiectus a possessione beneficii ab exsecutore breuis Apostolici agere non potest, nec citatio requiritur. num 3.*

2 *Exsecutor merus habens nudum ministerium, nullam potest iurisdictionem exercere.*

4 *Princeps quæ de facto facta sunt, de facto potest reuocare.*

5 *Clausula amoto quouis intruso detentatore quādo locum habeat.*

6 *Adeptus possessionem vigore breuis, cum clausula absq; vitio spolii non potest agere de spolio*

DECISIO CLXXX.

SPolio agere non potest ille qui est eiectus a possessione beneficii ab exsecutore † breuis Apostolici, quod habet vt sine vitio spolii & attentatorum immittat aliquem in possessionem eiecto detentore, q̄a ille est merus exsecutor, & habet nudum † ministerium ad capiendam possessionem, & nullam iurisdictionem exercere potest. *e. si. §. si. de offic. delega.* Quapropter non requiritur aliqua citatio. *Doctor. in l. a Diuo Pio in princ. de re iud. & Docto. in c. de ceter. extr. eod. tit. Hippol. in l. de vno quoq; num. 75. ff. de re iud.* quia Princeps, † quæ de facto facta sunt, de facto reuocare potest. *Dec. consil. 191. col. 4.* Non obstat illa clausula amoto quouis intruso detentore, quia habet locum, quando breue est simpliciter concessum † cum illa clausula, sed quando se declarat, q; etiam sine vitio spolii, tunc non habet locū *doctr. Ab. in c. de ceter. nu. 8. & Fel. ibi. num. 9. de re ind.* Et ideo spoliatus † non potest agere spolio contra eum, quia adeptus est possessionem vigore breuis cum dicta clausula absque vitio spolii. Et ita tentum die 9. Decemb. 1551. coram dom. Reomano, in vna Casalen. præceptoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agere potest prælatus, qui ex contractu inutili cecidit a possessione rei ecclesiæ.*

DECISIO CLXXXI.

SPolio agere potest prælatus, † qui ex cōtractu inutili cecidit a possessione rei ecclesiæ. *Ægid. decis. 494.* Et ita tentum die 14. Decemb. 1551. in vna Aquillana legati, coram dom. Capisucco.

SVMMARIA.

1 *Prælatus iurans obseruare contractum, si contraueniat, absque absolutione iuramēti, an possit remedium. c. redintegranda, intentare, si a locatore prædii ei sit obiectum.*

2 *Possessio nō acquiritur, nisi colono expulso.*

3 *Rector alienans bona ecclesiæ contra formam extrauagantis Pauli secundi, perdit litem, & possessionem beneficii.*

4 *Et quia erat periurus.*

5 *Et quia, vt requirebatur, non probauit primum extremum.*

6 *Petens rescissionem contractus, non potest dicere se spoliatum. Vide num. seq.*

7 *Ecclesia non cecidit a possessione ex inutili contractu.*

9 *Oppositorum dissolutio.*

DECISIO CLXXXII.

SPolio egerat Rector post motam † litē in petitorio contra possessorem prædii ecclesiæ, quod alias locauerat nulliter Titio in perpetuum, cum pacto francandi, & in rauit omnia contenta in instrumento locationis obseruare, qui Titius illud prædium affrancauit, aliud prædiū pro illo ecclesiæ assignando. Cumq; prius Rector p̄dictus egisset nomine ecclesiæ ad rescissionem contractuum præfatorum, nulla obtenta absolutione a iuramento de quo fuit bis † oppositum iuxta allegata. Lapi. 25. n. 3. Tandē dicto petitorio suspenso intentauit remediū canonis, reintegranda. 3. q. 1. & obtinuit in possessorio sententiā fauorabilē, atq; vigore Ægidianæ, quæ p̄hibet appellari

lari in similibus obtinuit contra prædii iam dicti possessorem mãdatum executiuum, cuius vigore tentauit expellere colonum prædicti Titii, sed non potuit, & possessio 2 non acquiritur nisi colono † expulso. *l. peregre. § quibus. ff. de acquir possess.* nihilominus Rector affirmabat se possidere, & mandatũ de manutenendo obtinuerat. Comparuit possessor, & dixit, sententiam præfatam esse nullam, iniquam, & notorie iniustam, 3 quoniam Rector, † qui alienat bona ecclesiæ, contra formam extrauagantis Pauli Papæ 2. perdit litem, & possessionem beneficii. vt dicitur in dicta extrauaganti, in cõ 4 munibus. *sub. titul. de reb. eccles. non alienand.* & quia erat etiam petiturus. *l. si quis maior. C. de transact. c. intelleximus. de iud.* & ex eo, quia 5 plene prout requirebatur, † non probaue rat primum extremum, immo in actis constabat ipsum cecidisse a possessione facto suo per instrumentum locationis. Et maxime, quia proposuit remedia contraria po 6 steaquam petens rescissionem contractus, non potest † dicere se spoliatum. *Aegid. decis. 494.* Tamen domini dixerunt, quod sententia fuit bona, quoniã ecclesia possidebat prædium, & Rector agebat pro tuitio 7 ne iurium Ecclesiæ quod facere † potuit. *Abbas in capitul. litera. columna secunda, num. tertio. de dilatio. & in capit. cum super. de caussa possesso. & proprietat. numero vigesimo octauo.* 8 & quia ecclesia non ceciderat † a possessione ex inutili contractu Rectoris. Bartolus, qui in ecclesia loquitur *in l. prima. §. si vero. versicul. oppono. quod ex inutil. & ibi Iason. columna penultima. in fin ff. de acquirenda possessione.* Nec prædicta opposita per possessorem obstant decisioni, nam militant contra Re 9 cto em, non autem † quando fuit actum nomine ecclesiæ pro recuperanda possessione, & quando est recuperata possessio, *vt dicit Abbas in d. capit. litera. numero tertio. de dilat.* Et ita tentum die 27. Ianuarii 1551. in vna Bononien rescissionis contractus, coram dom. Decano.

SVMMARIA.

1 *Spoliator dolosus petẽs se admitti ad beneficium cessionis bonorum, vel cap. Odoardus, vel, peruenit, vt aggredi possit petitorium, non auditur.*

2 *Quia doloso non competit remedium iuris.*

DECISIO CLXXXIII.

Spoliator dolosus petens admitti ad beneficium cessionis bonorum, adhoc, vel capite. Odoardus, vel, peruenit, adhoc, vt 1 possit aggredi petitorium, non auditur: 2 quia doloso non competit † remedium iuris. *l. auxilium. §. in delictis. ff. de mino.* decisio est in terminis, *in antiq. 83. alias 22. de restitut. spoliat.* quam sequuti sunt domini in caussa Tolletana canonicatus de Talauera, & parochialis de Bataias, coram dom. Episcopo Vestano 14. Martii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Spoliator in spolio succũbens, aggredi petitorium non potest, nisi spolio purgato vsque ad obolum.*

DECISIO CLXXXIV.

Spoliator sin spolio succumbit non po 1 test aggredi petitorium, nisi purgato † spolio vsque ad obolum, secundum doctrinam *Bald. in cap. conquerente. de restitut. spolia.* Et ita seruat Rota: Itaque fuit dictum in caussa Tolletan. de Galapat. coram dom. Vestano 16. Nouemb. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Spolium in totum esse purgandum, antequam spoliator audiri possit in principali caussa. Limita. num 2.*

DECISIO CLXXXV.

Spolium licet in totum sit † purgandum 1 antequam spoliator in negotio principali audiri possit, *secundum Bald. in c. conquerente. de restitu spoliat.* Tamen secus est quãdo per spoliatorem præsentata † est com 2 missioni actis præcisa, quæ dicit, quod prædicta cautione per spoliatorem de soluendo fructus facta liquidatione, iudex procedat ad expeditionem negotii principalis: quia tunc est seruanda commissio, nisi spoliatus illam reformari curet, & reduci ad terminos iuris. Ita fuit dictum in caussa Veliterana tenutæ Prisciani, Lunæ 14 Octob. 1552. coram dom. Baren.

SVMMARIVM.

1 *Spolium dici, & esse purgandum, si aliquis a iudice nulliter procedente, eiectus est a possessione.*

DECISIO CLXXXVI.

Spolium dicitur, & est purgandũ, † quã 1 do aliquis a iudice nulliter procedente eiectus est a possessione *Bar. in l in suæ poss. sidet ff. de acquiren poss. vbi omnes. capit. ex insinuatione. de procuratore. c. conquerente. de restitu. spoliat. cum multis accumulatis per Aymo. in cõs. 104. colum. 1.* Et ita fuit tentum in caussa Barchinonen. priuationis distributionum Mercurii 16. Nouemb. 1552. coram dom. Peza.

SVMMARIA.

1 *Monachus d. Augusti. Haremitarum spoliatus non poteit agere ad spolium, ratio, num. 2.*

3 *Monachus in iudicio stare non poteit, nec suo, nec alieno nomine.*

4 *Nihil proprii habere potest, seu possidere.*

5 *Restitutionem petere non potest, nisi demonstret dispensationem.*

DECISIO CLXXXVII.

1 Spoliatus si sit Monachus Sancti Augustini Hæremitarum, non potest agere adspolium, primo ex defectu agendi, 2 quia eius nolle, † & velle totum dependet a superiore suo, vt dicitur *in ea. non dicatis. 12. q. 2. & in c. si religiosus. de elect. lib. 6.* qua rati- 3 one in iudicio † stare non potest, nec suo, nec alieno nomine. *ad clem. religiosus. de procur. vbi Card. in vlt. notab. in oppon.* Secundo ex defectu iuris repellendus est, quia nihil 4 † proprii habere, seu possidere potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatis. de relig. dom. cum* 5 *vulga.* Vnde, nisi demonstret aliquam † dispensationem, restitutionem petere non potest, *vt est decis. 1. de restitut. spoliat. in antiq.* Et ita fuit tentum in vna Tusculana Casalis coram dom. Capisucho Lunæ 14. Nouembris 1552.

STAFIL. DICTVM.

SVMMARIVM.

1 *Stafilæi dictum, per Rotam non seruatur, & ratio num. sequenti.*

DECISIO CLXXXVIII.

1 Stafilæi dictum in suo tract. de literis iustitiæ & gratiæ, fol. 162. a tergo, non seruatur † per Rotam, quia semper facit parere rei iudicatæ, quando adest nullitas notoria ex eisdem actis, quæ incontinenti doceri possit, etiam quod esset res iudicata per vnam sententiam latam per contradictas. Et vide supra in verbo dictum.

STATVS.

SVMMARIA.

1 *Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur per collationem ordinarii, &c. ratio num. 2.*

3 *Collationem factam tempore patroni ad præsentandum præscripto surrepticiam esse.*

DECISIO CLXXXIX.

1 Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur † per collationem ordinarii factam de illo beneficio, absque mentione iurispatronatus *Cald. consil. 15. de iurepatrona. Dec. consi. 126. colum. fi.* Ratio esse potest, quia quando 2 ordinarius † confert simpliciter, videtur conferre sub conditione si patrono placuerit. *Rot. decis. 10. de iurepatronat. in ant.* Præterea collatio illa facta tamen in tempore patroni ad præsentandum præscripto, fuit surreptitia. *Lapus allegatione 96. num. 4.* Ita 3 fuit tentum in vna Vicentina beneficii S. Sebastiani, coram D. Decano Lunæ 4. Aprilis 1552.

STATVTA.

SVMMARIA.

1 *Statuta in contractu solennitates requirentia, procedere in instrumento iurato.*

2 *Statuta inducentia solemnitatem probatoriam, dicuntur continere publicam vtilitatem: nec pacto priuatorum aut iuramento tolli- tur. num 3.*

DECISIO CXC.

Statuta requirentia certam solemnitatem in donatione, vel alio contractu, & disponentia, quod si dictæ solemnitates non interuenerint, quod contractus, & instrumenta huiusmodi nullam faciant fidem, procedunt etiam in † instrumento iu- 1 rato: quia statuta inducentia solemnitatē probatoriam, dicuntur continere † publi- 2 cam vtilitatem. *Bart. in l. si quis pro eo. num. 13. ff de fideiuss. Alex. consi. 68. num. 5. lib. 3. also consi. 36. colum 2. vers. item & statutum. lib.* Ratio est, quia solemnitates, † quæ intro- 3 ductæ sunt ob publicam vtilitatem, non possunt pacto, aut iuramento priuatorum tolli. *l. ius publicum. ff de pact. Alex. consi. 95. in fi lib. 1.* & hoc a legistis de iure ciuili communiter approbatur. *Corn. consil. 32. colum. 1. lib 3* de iure autem canonico idem concludunt Canonistæ, vt dicit *Alciat. in c. cum contingat sub num. 153. vers sed tamen ista limitationes de iureiur. Paul. de Castr. consi. 61. lib. 2.* Et ita domini tenuerunt die 28 Martii 1552. in vna Mediolanen. dispensationis coram domino Chissanen. pro Ioan. Angelo Porso, contra sororem Angelam Casatiā.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de pactis & donationibus non valituris, locum non habere in cessione iurata.*

DECISIO CXCI.

Statutū de pactis, & donationib. nō valituris, de quo in lib. 4. c. 23. statutorum vrbis, non † habet locum in cessione 1 iurata, quia non dicit, nullam fidem faciat, sed dicit, irrita sint, & nulla, & nullius effectus. *Caccialup. in l. omnes populi colum. 38. ver. circa secundum membrum ff. de iust. & iur.* Et ita fuit inclinatum, licet non resolutum, p dominos in d. caussa Mediolanen. die 1. Aprilis 1552. coram eodē do. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Statutum vsu receptum non dicitur, quādo probatur illud fuisse ratificatum a minore parte populi.*

2 *Actus aliquorum præiudicare non potest omnibus.*

3 *Negatiua probatur ex inspectione scripturæ.*

DECISIO CXCII.

Statutum vsu receptum esse non † dici- 1 tur, quando per allegantem probatur illud fuisse ratificatum a minori parte populi, quoniam actus † aliquorum præiudicare 2 non potest omnibus. *Bald. in cap. fin. in 8. col vers. deinde quæro de consuetud. Felyn. in cap. 1. vers. lex noua & nu 11. an 5. declar. de treug. & pace*

lmo.

imo ex inspectione cuiusdam libri producti per beneficiatos ecclesię S. Io. Eluen apparebat, quod per spacium centum annorum, has quatuor libras vigore statuti prętensi solui debitas, non fuisse per Canonicos solutas dictæ ecclesiæ, & sic ex inspectione scripturæ negatiua † probatur. *Deci. in l. iustus, numero tertio, C. de edendo. Aymo consil. 1. numer. 10. & consilio. 138 numero quinto.* Et ita tentum in vno Eluen. contrauentionis statutorum coram Chiffanensi 13. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum Bononiense, ut condemnatus ad mortē possit condere testamentum ante exsecutionem, quomodo procedit.*

2 *Statutum attendendum, quod se conformat cum dispositione iuris communis.*

DECISIO CCXIII.

Statutum Bononien. in quo disponitur, quod condemnatus ad mortem possit facere testamentum ante exsecutionem sentētiæ, non obstante statuto de pœna homicidæ, & statuto de pœna assassinii, habet locum † in testamento, per condemnatum ad mortem satis ante ipsam exsecutionem, quia statuta ista inter se compatiuntur, & omnia sunt generalia, & tendunt ad suos certos fines: quia stant ista simul, quod bona homicidæ confiscentur, & tamen ipse possit testari. Et licet statutum loquens de homicida, per indirectum tollat facultatē testādi: tamen in casu nostro nō tollit, quia habemus aliud statutum per quod disponitur, quod condemnatus possit facere testamentum, & illud attendendum est: cum se cōformet cum dispositione iuris communis. Et ita tentum fuit die 27. Ianuarii in vna Bononien. legatariorum coram Domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 *Statuta requirentia certam solemnitatem in cō tractu mulieris, non procedunt, quando mulier contrahit cum ecclesia.*

DECISIO CCXIIII.

Statuta requirentia certam solemnitatem in contractu mulieris, non procedunt, † quando mulier contrahit cum ecclesia. *Paul. de Castr. in consil. 432. colum. 2. nume. 2. volum. 1.* Et ita conclusum in vna Romana Casalis, coram Domino Augustino 14. Nouembr. 1551.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis ratione contractus, comprehendit partes in Vrbe contrahentes. Et in transactione locum habet, nu. 2.*

3 *Transactio super alimentis non valet.*

4 *Extensionem fieri reducendo ad ius commune.*

5 *Transactione fit ex necessitate refutatio.*

DECISIO CCXV.

Statutum Vrbis ratione contractus, cōprehendit partes in Vrbe contrahentes. *Deci. consilio 283. colum. 6 versic. ad maiorem Gozad. consilio 49 num. 13.* Et ita tenuerunt Domini die 12. Decembris 1552 Et quamuis statutum præfatum loquatur in refutationibus & pactis de non petendo, & quietationibus: tamen idem esse † in transactionibus dicebatur dicta die 12. Decembris, nihilominus die 19 d. Mensis, maior pars tenuit, quod statutum etiam in hoc casu habeat † locum in transactione de qua agitur, & ratio decisionis fuit, quia maior ratio est in transactione super alimentis, in quibus trāsactio non tenet, quam in illis quatuor actibus non prohibitis de iure, & sic fiet extensio † reducendo ad ius commune, & antiquum, *glo. in capit. statutum. in verb. numerand. elect. Alexa. & alii in l. si constante ff solut. matr. Iaso. in auth. quas actiones. C. de sacro sanct. eccles. Felyn. in cap cum accessissent, de constit. el 2.* Quia in transactione † fit ex necessitate refutatio. Et ita fuit tentum die 19. Decembris 1551. coram Domino Augustino in vna Romana hereditatis.

SVMMARIA.

1 *Statutum de eo qui scienter falsos testes produxerit procedere in eo qui facit induci per procuratorem.*

2 *Mandans incidit in pœnam statuti, licet statutū loquatur in personam.*

3 *Procurator cum ex necessitate faciat, dominus facere videtur.*

4 *Scientiam, & patientiam haberi pro mandato.*

DECISIO CCXVI.

Statutum Bononien. sub rubrica de pœna falsorum testium, & facientium falsa instrumenta, vel producentium, in quo cauetur, quod si quis scienter produxerit falsos testes, ipso iure cadat a caussa: procedit etiam in eo qui facit induci testes per suum procuratorem. *Bartol. in l. si de vnius. §. 1. colum. 1 ff. de fals.* Vbi considerat duos casus. Primus est, si mandatur aliquid quod licitum sit, & honestum, prout est caussas agere, & tunc tenetur, & debet exsequi mandatum, & mandans incidit † in pœnam statuti, licet statutum loquatur in personam, *per l. inter. in fine. ff de manu. & vind. & l. 3. §. procurator ff. quod quisque iur.* Et est ratio, quia cum procurator ex necessitate † faciat, ipse Dominus facere videtur, per iura allegata ibi per Bartol. Vnde cum Ioan. Baptista, & Ludouicus fratres mandassent procuratori, vt daret articulos, testes induceret, & examinari faceret, illosque actus procurator fecerit, quia facere tenebatur ratione officii, quāuis postea testes inducti, falsum depo-

DECISIO CLXXXVII.

1 Spoliatus si sit Monachus Sancti Augustini Hæremitarum, non potest agere ad spolium, primo ex defectu agendi, 2 quia eius nolle, † & velle totum dependet a superiore suo, vt dicitur *in ca. non dicatis. 12. q. 2. & in c. si religiosus. de elect. lib. 6.* qua ratione in iudicio † stare non potest, nec suo, 3 nec alieno nomine. *ad clem. religiosus. de procur. vbi Card. in vlt. notab. in oppon.* Secundo ex defectu iuris repellendus est, quia nihil 4 † proprii habere, seu possidere potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatis. de relig. dom. cum vulga.* Vnde, nisi demonstret aliquam † di-5 spensationem, restitutionem petere non potest, *vt est decis. 1. de restitut. spoliat. in antiq.* Et ita fuit tentum in vna Tusculana Casalis coram dom. Capisucho Lunæ 14. Nouembris 1552.

STAFIL. DICTVM.

SVMMARIVM.

1 *Stafilæi dictum, per Rotam non seruatur, & ratio num. sequenti.*

DECISIO CLXXXVIII

Stafilæi dictum in suo tract. de literis iustitiæ & gratiæ, fol. 162. a tergo, non seruatur † per Rotam, quia semper facit parere rei iudicatæ, quando adest nullitas notoria ex eisdem actis, quæ incontinenti doceri possit, etiam quod esset res iudicata per vnam sententiam latam per contradictas. Et vide supra in verbo dictum.

STATVS.

SVMMARIA.

1 *Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur per collationem ordinarii, &c. ratio num. 2.*

3 *Collationem factam tempore patroni ad præsentandum præscripto surreptitiam esse.*

DECISIO CLXXXIX.

1 Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur † per collationem ordinarii factam de illo beneficio, absque mentione iurispatronatus *Cald. consil. 15. de iurepatrona. Dec. consi. 126. colum. fi* Ratio esse potest, quia quando 2 ordinarius † confert simpliciter, videtur conferre sub conditione si patrono placuerit. *Rot. decis. 10. de iurepatronat. in ant.* Præterea collatio illa facta tamen in tempore patroni ad præsentandum præscripto, fuit 3 surreptitia. *Lapus allegatione 96. num. 4.* Ita fuit tentum in vna Vicentina beneficii S. Sebastiani, coram D. Decano Lunæ 4. Aprilis 1552.

STATVTA.

SVMMARIA.

1 *Statuta in contractu solemnitates requirentia, procedere in instrumento iurato.*

2 *Statuta inducentia solemnitatem probatoriam, dicuntur continere publicam vtilitatem: nec pacto priuatorum aut iuramento tolli. tur. num. 3.*

DECISIO CXC.

Statuta requirentia certam solemnitatem in donatione, vel alio contractu, & disponentia, quod si dictæ solemnitates non interuenerint, quod contractus, & instrumenta huiusmodi nullam faciant fidem, procedunt etiam in † instrumento iu- 1 rato: quia statuta inducentia solemnitatē probatoriam, dicuntur continere † publi- 2 cam vtilitatem. *Bart. in l. si quis pro eo. num. 13. ff de fideiuss. Alex. consi. 68. num. 5. lib. 3. alias consi. 36. colum 2. vers. item & statutum. lib.* Ratio est, quia solemnitates, † quæ intro- 3 ductæ sunt ob publicam vtilitatem, non possunt pacto, aut iuramento priuatorum tolli. *l. ius publicum. ff de pact. Alex. consi. 95. insi lib. 1.* & hoc a legistis de iure ciuili communiter approbatur. *Corn. consil. 32. colum. 1. lib 3* de iure autem canonico idem concludunt Canonistæ, vt dicit *Alciat. in c. cum cōtingat sub num. 153. vers. sed tamen ista limitatio-nes de iureiur. Paul. de Castr. consi. 61. lib. 2.* Et ita domini tenuerunt die 28. Martii 1552. in vna Mediolanen. dispensationis coram domino Chissanen. pro Ioan. Angelo Porso, contra sororem Angelam Casatnā.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de pactis & donationibus non valituris, locum non habere in cessione iurata.*

DECISIO CXCI.

Statutū de pactis, & donationib. nō valituris, de quo in lib. 4. c. 23. statutorum vrbis, non † habet locum in cessione 1 iurata, quia non dicit, nullam fidem faciat, sed dicit, irrita sint, & nulla, & nullius effectus. *Caccialup. in l. omnes populi colum. 38. vers. circa secundum membrum ff. de iust. & iur.* Et ita fuit inclinatum, licet non resolutum, p dominos in d. caussa Mediolanen. die 8. Aprilis 1552. coram eodē do. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Statutum vsu receptum non dicitur, quādo probatur illud fuisse ratificatum a minore parte populi.*

2 *Actus aliquorum præiudicare non potest omnibus.*

3 *Negatiua probatur ex inspectione scripturæ.*

DECISIO CXCII.

Statutum vsu receptum esse non † dici- 1 tur, quando per allegantem probatur illud fuisse ratificatum a minori parte populi, quoniam actus † aliquorum prædicare 2 non potest omnibus. *Bald. in cap. fin. in 8. col vers. deinde quæro de consuetud. Felyn. in cap. 1. in vers. lex noua & nu 11. in 5. declar. de treug. & pa*

Imo.

imo ex inspectione cuiusdam libri producti per beneficiaros ecclesiæ S.Io.Eluen apparebat, quod per spacium centum annorum, has quatuor libras vigore statuti prætensi solui debitas, non fuisse per Canonicos solutas dictæ ecclesiæ, & sic ex inspectione scripturæ negatiua † probatur. *Deci.in l.iustus,numero tertio, C.de edendo. Aymo consil. 1.numer.10.& consilio. 138 numero quinto.* Et ita tentum in vno Eluen. contrauentionis statutorum coram Chissanensi 15. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum Benoniense,ut condemnatus ad mortē possit condere testamentum ante exsecutionem, quomodo procedit.*
2 *Statutum attendendum, quod se conformat cum dispositione iuris communis.*

DECISIO CCXIII.

Statutum Bononien. in quo disponitur, quod condemnatus ad mortem possit facere testamentum ante exsecutionem sententiæ,non obstante statuto de pœna homicidæ,& statuto de pœna assassinii, habet 1 locum † in testamento, per condemnatum ad mortem satisante ipsam exsecutionem, quia statura ista inter se compatiuntur, & omnia sunt generalia, & tendunt ad suos certos fines: quia stant ista simul, quod bona homicidæ confiscentur, & tamen ipse possit testari. Et licet statutum loquens de homicida, per indirectum tollat facultatē testādi: tamen in casu nostro nō tollit, quia habemus aliud statutum per quod disponitur, quod condemnatus possit facere testamentum,& illud attendendum est: cum se cōformet cum dispositione iuris communis. Et ita tentum fuit die 27. Ianuarii in vna Bononien. legatariorum coram Domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 *Statuta requirentia certam solemnitatem in cōtractu mulieris, non procedunt, quando mulier contrahit cum ecclesia.*

DECISIO CCXIII.

1 Statuta requirentia certam solemnitatem in contractu mulieris, non procedunt,† quando mulier contrahit cum ecclesia. *Paul de Castr.in consil. 432. colum.2.nume.2.volum.1.* Et ita conclusum in vna Romana Casalis, cotam Domino Augustino 14. Nouembr. 1551.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis ratione contractus, comprehendit partes in Vrbe contrahentes. Et in transactione locum habet, nu.2.*
3 *Transactio super alimentis non valet.*
4 *Extensionem fieri, reducendo ad ius commune.*
5 *Transactione fit ex necessitate refutatio.*

DECISIO CCXV.

Statutum Vrbis ratione contractus, cōprehendit partes in Vrbe contrahentes. *Deci.consilio 283. colum.6 versic.ad maiorem Gozad.consilio 49 num.13.* Et ita tenuerunt Domini die 12. Decembris 1552 Et quamuis statutum præfatum loquatur in refutationibus & pactis de non petendo, & quietationibus: tamen idem esse † in transactionibus 1 dicebatur dicta die 12. Decembris, nihilominus die 19 d. Mensis, maior pars tenuit, quod statutum etiam in hoc casu habeat † 2 locum in transactione de qua agitur, & ratio decisionis fuit, quia maior ratio est in transactione super alimentis, in quibus trā 3 sactio non tenet, quam in illis quatuor actibus non prohibitis de iure,& sic fiet extensio † reducendo ad ius commune, & antiquum, *glo.in capit. statutum. in verb. numerand. elect. Alexa. & alii in l.si constante ff solut.matr. Iaso.in auth.quas actiones.C.de sacro sanct.eccles. Felyn.in cap cum accessissent, de constit. el 2.* Quia in transactione † fit ex necessitate refutatio. 5 Et ita fuit tentum die 19. Decembris 1552. coram Domino Augustino in vna Romana hereditatis.

SVMMARIA.

1 *Statutum de eo qui scienter falsos testes produxerit procedere in eo qui facit induci per procuratorem.*
2 *Mandans incidit in pœnam statuti, licet statutū loquatur in personam.*
3 *Procurator cum ex necessitate faciat, dominus facere videtur.*
4 *Scientiam, & patientiam haberi pro mandato.*

DECISIO CCXVI.

Statutum Bononien. sub rubrica de pœna falsorum testium, & facientium falsa instrumenta, vel producentium, in quo cauetur, quod si quis scienter produxerit falsos testes, ipso iure cadat a caussa: procedit etiam in eo qui facit induci testes per suum 1 procuratorem. *Bartol.in l.si de vnius, §.1.colum. 1 ff.de fals.* Vbi considerat duos casus. Primus est, si mandatur aliquid quod licitum sit, & honestum, prout est caussas agere, & tunc tenetur, & debet exsequi mandatum, & mandans incidit † in pœnam statuti, licet 2 statutum loquatur in personam, *per l.inter.in fine.ff de manu. & vind. & l. 3. §.procurator ff. quod quisque iur.* Et est ratio, quia cum procurator ex necessitate † faciat, ipse Dominus, 3 facere videtur, per iura allegata ibi per Bartol. Vnde cum Ioan. Baptista, & Ludouicus fratres mandassent procuratori, vt daret articulos, testes induceret, & examinati faceret, illosque actus procurator fecerit, quia facere tenebatur ratione officii, quāuis postea testes inducti, falsum depo-

DECISIO CLXXXVII.

Spoliatus si sit Monachus Sancti Augustini Hæremitarum, non potest agere ad spolium, primo ex defectu agendi, quia eius nolle, † & velle totum dependet a superiore suo, vt dicitur *in ca. non dicatis. 12. q. 2. & in c. si religiosus. de elect. lib. 6.* qua ratione in iudicio † stare non potest, nec suo, nec alieno nomine. *ad clem. religiosus. de procur. vbi Card. in vlt. notab. in oppon.* Secundo ex defectu iuris repellendus est, quia nihil † proprii habere, seu possidere potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatis. de relig. dom. cum vulga.* Vnde, nisi demonstret aliquam † dispensationem, restitutionem petere non potest, *vt est decis. 1. de restitut. spoliat. in antiq.* Et ita fuit tentum in vna Tusculana Casalis coram dom. Capisucbo Lunæ 14. Nouẽbris 1552.

STAFIL. DICTVM.

SVMMARIVM.

1 *Stafilæi dictum, per Rotam non seruatur, & ratio num. sequenti.*

DECISIO CLXXXVIII.

STafilæi dictum in suo tract. de literis iustitiæ & gratiæ, fol. 162. a tergo, non seruatur † per Rotam, quia semper facit parere rei iudicatæ, quando adest nullitas notoria ex eisdem actis, quæ incontinenti doceri possit, etiam quod esset res iudicata per vnam sententiam latam per contradictas. Et vide supra in verbo dictum.

STATVS.

SVMMARIA.

1 *Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur per collationem ordinarii, &c. ratio num. 2.*

3 *Collationem factam tempore patroni ad præsentandum præscripto surreptitiam esse.*

DECISIO CLXXXIX.

STatus vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur † per collationem ordinarii factam de illo beneficio, absque mentione iurispatronatus *Cald. consil. 15. de iurepatrona. Dec. consi. 126 colum. fi.* Ratio esse potest, quia quando ordinarius † confert simpliciter, videtur conferre sub conditione si patrono placuerit. *Rot. decis. 10. de iurepatronat. in ant.* Præterea collatio illa facta tamen in tempore patroni ad præsentandum præscripto, fuit surreptitia. *Lapus allegatione 96. num. 4.* Ita fuit tentum in vna Vicentina beneficii S. Sebastiani, coram D. Decano Lunæ 4. Aprilis 1552.

STATVTA.

SVMMARIA.

1 *Statuta in contractu solennitates requirentia, procedere in instrumento iurato.*

2 *Statuta inducentia solennitatem probatoriam, dicuntur continere publicam vtilitatem: nec pacto priuatorum aut iuramento tolluntur. num. 3.*

DECISIO CXC.

STatuta requirentia certam solemnitatem in donatione, vel alio contractu, & disponentia, quod si dictæ solemnitates non interuenerint, quod contractus, & instrumenta huiusmodi nullam faciant fidem, procedunt etiam in † instrumento iurato: quia statuta inducentia solemnitatẽ probatoriam, dicuntur continere † publicam vtilitatem. *Bart. in l. si quis pro eo. num. 13. ff de fideiuss. Alex. consi. 68. num. 5. lib. 3. alias consi. 36. colum 2. vers. item & statutum. lib.* Ratio est, quia solemnitates, † quæ introductæ sunt ob publicam vtilitatem, non possunt pacto, aut iuramento priuatorum tolli. *l. ius publicum. ff. de pact. Alex. consi. 95. in fi lib. 1.* & hoc a legistis de iure ciuili communiter approbatur. *Corn. consil. 32. colum. 1. lib 3* de iure autem canonico idem concludunt Canonistæ, vt dicit *Alciat. in c. cum contingat sub num: 153. vers sed tamen istæ limitationes de iureiur. Paul. de Castr. cons. 61. lib. 2.* Et ita domini tenuerunt die 28. Martii 1552. in vna Mediolanen. dispensationis coram domino Chissanen. pro Ioan. Angelo Porso, contra sororem Angelam Casatnã.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de pactis & donationibus non valituris, locum non habere in cessione iurata.*

DECISIO CXCI.

STatutũ de pactis, & donationib. nõ valituris, de quo in lib. 4. c. 23. statutorum vrbis, non † habet locum in cessione iurata, quia non dicit, nullam fidem faciat, sed dicit, irrita sint, & nulla, & nullius effectus. *Caccialup. in l. omnes populi colum. 38. ver. circa secundum membrum. ff. de inst. & iur.* Et ita fuit inclinatum, licet non resolutum, p dominos in d. caussa Mediolanen. die 8. Aprilis 1552. coram eodẽ do. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Statutum vsu receptum non dicitur, quãdo probatur illud fuisse ratificatum a minore parte populi.*

2 *Actus aliquorum præiudicare non potest omnibus.*

3 *Negatiua probatur ex inspectione scripturæ.*

DECISIO CXCII.

STatutum vsu receptum esse non † dicitur, quando per allegantem probatur illud fuisse ratificatum a minori parte populi, quoniam actus † aliquorum præiudicare non potest omnibus. *Bald. in cap. fin. in 8. col vers. deinde quæro de consuetud. Felyn. in cap. 8. in vers. lex noua & nu. 11. in 5. declar. de treug. & pac.*

Imo.

Imo ex inspectione cuiusdam libri producti per beneficiatos ecclesię S.Io. Eluen. apparebat, quod per spacium centum annorum, has quatuor libras vigore statuti prętensi solui debitas, non fuisse per Canonicos solutas dictæ ecclesiæ, & sic ex inspectione scripturæ negatiua † probatur. *Deci.in l.instus, numero tertio, C.de edendo. Aymo consil. 1.numer.10. & consilio. 138 numero quinto.* Et ita tentum in vno Eluen. contrauentionis statutorum coram Chissanensi 13. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum Bononiense, ut condemnatus ad mortē possit condere testamentum ante executionem, quomodo procedit.*

2 *Statutum attendendum, quod se conformat cum dispositione iuris communis.*

DECISIO CCXIII.

STatutum Bononien. in quo disponitur, quod condemnatus ad mortem possit facere testamentum ante executionem sententiæ, non obstante statuto de pœna homicidæ, & statuto de pœna assassinii, habet 1 locum † in testamento, per condemnatum ad mortem satisante ipsam executionem, quia statuta ista inter se compatiuntur, & omnia sunt generalia, & tendunt ad suos certos fines: quia stant ista simul, quod bona homicidæ confiscentur, & tamen ipse possit testari. Et licet statutum loquens de homicida, per indirectum tollat facultatē testādi: tamen in casu nostro nō tollit, quia habemus aliud statutum per quod disponitur, quod condemnatus possit facere testamentum, & illud attendendum est: cum se cōformet cum dispositione iuris communis. Et ita tentum fuit die 27. Ianuarii in vna Bononien. legatariorum coram Domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 *Statuta requirentia certam solemnitatem in cōtractu mulieris, non procedunt, quando mulier contrahit cum ecclesia.*

DECISIO CCXIII.

1 STatuta requirentia certam solemnitatem in contractu mulieris, non procedunt, † quando mulier contrahit cum ecclesia. *Paul de Castr. in consil. 432. colum. 2. nume. 2. volum. 1.* Et ita conclusum in vna Romana Casalis, coram Domino Augustino 14. Nouembr. 1551.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis ratione contractus, comprehendit partes in Vrbe contrahentes. Et in transactione locum habet, nu. 2.*

3 *Transactio super alimentis non valet.*

4 *Extensionem fieri reducendo ad ius commune.*

5 *Transactio fit ex necessitate refutatio.*

DECISIO CCXV.

STatutum Vrbis ratione contractus, cōprehendit partes in Vrbe contrahentes. *Deci. consilio 283 colum. 6 versic. ad maiorem Gozad. consilio 49 num. 13.* Et ita tenuerunt Domini die 12. Decembris 1552 Et quamuis statutum præfatum loquatur in refutationibus & pactis de non petendo, & quietationibus: tamen idem esse † in transactionibus 1 dicebatur dicta die 12. Decembris, nihilominus die 19 d. Mensis, maior pars tenuit, quod statutum etiam in hoc casu habeat † 2 locum in transactione de qua agitur, & ratio decisionis fuit, quia maior ratio est in transactione super alimentis, in quibus trā 3 sactio non tenet, quam in illis quatuor actibus non prohibitis de iure, & sic fiet extensio † reducendo ad ius commune, & anti- 4 quum, *glo. in capit. statutum. in verb. numerand. elect. Alexa. & alii in l. si constante. ff solut. matr. Iaso. in auth. quas actiones. C. de sacro sanct. eccles. Felyn. in cap. cum accessissent, de constit. el2.* Quia in transactione † fit ex necessitate refutatio. 5 Et ita fuit tentum die 19. Decembris 1552. coram Domino Augustino in vna Romana hereditaris.

SVMMARIA.

1 *Statutum de eo qui scienter falsos testes produxerit procedere in eo qui facit induci per procuratorem.*

2 *Mandans incidit in pœnam statuti, licet statutū loquatur in personam.*

3 *Procurator cum ex necessitate faciat, dominus facere videtur.*

4 *Scientiam, & patientiam haberi pro mandato.*

DECISIO CCXVI.

STatutum Bononien. sub rubrica de pœna falsorum testium, & facientium falsa instrumenta, vel producentium, in quo cauetur, quod si quis scienter produxerit falsos testes, ipso iure cadat a caussa: procedit etiam in eo qui facit induci testes per suum 1 procuratorem. *Bartol. in l. si de vnius. §. 1. colum. 1 ff. de fals.* Vbi considerat duos casus. Primus est, si mandatur aliquid quod licitum sit, & honestum, prout est caussas agere, & tunc tenetur, & debet exsequi mandatum, & mandans incidit † in pœnam statuti, licet 2 statutum loquatur in personam, *per l. inter. in fine, ff de manu. & vind. & l. 3. §. procurator ff. quod quisque iur.* Et est ratio, quia cum procurator ex necessitate † faciat, ipse Dominus 3 facere videtur, per iura allegata ibi per Bartol. Vnde cum Ioan. Baptista, & Ludouicus fratres mandassent procuratori, vt daret articulos, testes induceret, & examinari faceret, illosque actus procurator fecerit, quia facere tenebatur ratione officii, quāuis postea testes inducti, falsum depo-

Decisio CLXXXVII.

1 Spoliatus si sit Monachus Sancti Augustini Hæremitarum, non potest agere ad spolium, primo ex defectu agendi, 2 quia eius nolle, † & velle totum dependet a superiore suo, vt dicitur *in ca. non dicatis. 12. q. 2. & in c. si religiosus. de elect. lib. 6.* qua ratione in iudicio † stare non potest, nec suo, 3 nec alieno nomine. *ad clem. religiosus. de procur. vbi Card. in vlt. notab. in oppon.* Secundo ex defectu iuris repellendus est, quia nihil 4 † proprii habere, seu possidere potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatis. de relig. dom. cum* 5 *vulga.* Vnde, nisi demonstret aliquam † dispensationem, restitutionem petere non potest, *vt est decis. 1. de restitut. spoliat. in antiq.* Et ita fuit tentum in vna Tusculana Casalis coram dom. Capisucho Lunæ 14. Nouembris 1552.

STAFIL. DICTVM.

Svmmarivm.

1 *Stafilæi dictum, per Rotam non seruatur, & ratio num. sequenti.*

Decisio CLXXXVIII.

1 Stafilæi dictum in suo tract. de literis iustitiæ & gratiæ, fol. 162. a tergo, non seruatur † per Rotam, quia semper facit parere rei iudicatæ, quando adest nullitas notoria ex eisdem actis, quæ incontinenti doceri possit, etiam quod esset res iudicata per vnam sententiam latam per contradictas. Et vide supra in verbo dictum.

STATVS.

Svmmaria.

1 *Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur per collationem ordinarii, &c. ratio num. 2.*

3 *Collationem factam tempore patroni ad præsentandum præscripto surreptitiam esse.*

Decisio CLXXXIX.

1 Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur † per collationem ordinarii factam de illo beneficio, absque mentione iurispatronatus *Cald. consil. 15. de iurepatrona. Dec. consi. 126. colum. fi.* Ratio esse potest, quia quando 2 ordinarius † confert simpliciter, videtur conferre sub conditione si patrono placuerit. *Rot. decis. 10. de iurepatronat. in ant.* Præterea collatio illa facta tamen in tempore patroni ad præsentandum præscripto, fuit surreptitia. *Lapus allegatione 96. num. 4.* Ita 3 fuit tentum in vna Vicentina beneficii S. Sebastiani, coram D. Decano Lunæ 4. Aprilis 1552.

STATVTA.

Svmmaria.

1 *Statuta in contractu solemnitates requirentia, procedere in instrumento iurato.*

2 *Statuta inducentia solemnitatem probatoriam, dicuntur continere publicam vtilitatem: nec pacto priuatorum aut iuramento tolli. num. 3.*

Decisio CXC.

Statuta requirentia certam solemnitatem in donatione, vel alio contractu, & disponentia, quod si dictæ solemnitates non interuenerint, quod contractus, & instrumenta huiusmodi nullam faciant fidem, procedunt etiam in † instrumento iu- 1 rato: quia statuta inducentia solemnitatē probatoriam, dicuntur continere † publi- 2 cam vtilitatem. *Bart. in l. si quis pro eo. num. 13. ff de fideiuss. Alex. consi. 68. num. 5. lib. 3. alias consi. 36. colum 2. vers. item & statutum. lib.* Ratio est, quia solemnitates, † quæ intro- 3 ductæ sunt ob publicam vtilitatem, non possunt pacto, aut iuramento priuatorum tolli. *l. ius publicum. ff. de pact. Alex. consi. 95. insi lib. 1.* & hoc a legistis de iure ciuili communiter approbatur. *Corn. consil. 32. colum. 1. lib 3* de iure autem canonico idem concludunt Canonistæ, vt dicit *Alciat. in c. cum contingat sub num. 153. vers. sed tamen ista limitationes de iureiur. Paul. de Castr. consi. 61. lib. 2.* Et ita domini tenuerunt die 28. Martii 1552. in vna Mediolanen. dispensationis coram domino Chissanen. pro Ioan. Angelo Porso, contra sororem Angelam Casarnā.

Svmmarivm.

1 *Statutum de pactis & donationibus non valituris, locum non habere in cessione iurata.*

Decisio CXCI.

Statutū de pactis, & donationib. nō valituris, de quo in lib. 4. c. 23. statutorum vrbis, non † habet locum in cessione 1 iurata, quia non dicit, nullam fidem faciat, sed dicit, irrita sint, & nulla, & nullius effectus. *Caccialup. in l. omnes populi colum. 38. ver. circa secundum membrum. ff. de iust. & iur.* Et ita fuit inclinatum, licet non resolutum, p dominos in d. caussa Mediolanen. die 8. Aprilis 1552. coram eodē do. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Statutum vsu receptum non dicitur, quādo probatur illud fuisse ratificatum a minore parte populi.*

2 *Actus aliquorum præiudicare non potest omnibus.*

3 *Negatiua probatur ex inspectione scripturæ.*

Decisio CXCII.

Statutum vsu receptum esse non † dici- 1 tur, quando per allegantem probatur illud fuisse ratificatum a minori parte populi, quoniam actus † aliquorum prædicare 2 non potest omnibus. *Bald. in cap. fin. in 8. col vers. deinde quæro de consuetud. Felyn. in cap. 1. vers. lex noua & nu. 11. in 5. declar. de treug. & pac*

Imo.

Imo ex inspectione cuiusdam libri producti per beneficiatos ecclesiæ S. Io. Eluen apparebat, quod per spacium centum annorum, has quatuor libras vigore statuti prætensi solui debitas, non fuisse per Canonicos solutas dictæ ecclesiæ, & sic ex inspecti-
3 one scripturæ negatiua † probatur. *Deci. in l. iustus, numero tertio, C. de edendo. Aymo consil. 1. numer. 10. & consilio. 138 numero quinto.* Et ita tenrum in vno Eluen. contrariententionis statutorum coram Chissanensi 15. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum Bononiense, ut condemnatus ad mortẽ possit condere testamentum ante exsecutionem, quomodo procedit.*

2 *Statutum attendendum, quod se conformat cum dispositione iuris communis.*

DECISIO CCXIII.

STatutum Bononien. in quo disponitur, quod condemnatus ad mortem possit facere testamentum ante executionem sententiæ, non obstante statuto de pœna homicidæ, & statuto de pœna assassinii, habet
1 locum † in testamento, per condemnatum ad mortem satisante ipsam exsecutionem,
2 quia statuta ista inter se compatiuntur, & omnia sunt generalia, & tendunt ad suos certos fines: quia stant ista simul, quod bona homicidæ confiscentur, & tamen ipse possit testari. Et licet statutum loquens de homicida, per indirectum tollat facultatẽ testãdi: tamen in casu nostro nõ tollit, quia habemus aliud statutum per quod disponitur, quod condemnatus possit facere testamentum, & illud attendendum est: cum se cõformet cum dispositione iuris communis. Et ita tentum fuit die 27. Ianuarii in vna Bononien. legatariorum coram Domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 *Statuta requirentia certam solemnitatem in cõtractu mulieris, non procedunt, quando mulier contrahit cum ecclesia.*

DECISIO CCXIII.

1 STatuta requirentia certam solemnitatem in contractu mulieris, non procedunt, † quando mulier contrahit cum ecclesia. *Paul. de Castr. in consil. 432. colum. 2. nume. 2. volum. 1.* Et ita conclusum in vna Romana Casalis, coram Domino Augustino 14. Nouembr. 1551.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis ratione contractus, comprehendit partes in Vrbe contrahentes. Et in transactione locum habet, nu. 2.*

3 *Transactio super alimentis non valet.*

4 *Extensionem fieri, reducendo ad ius commune.*

5 *Transactione fit ex necessitate refutatio.*

DECISIO CCXV.

STatutum Vrbis ratione contractus, cõprehendit partes in Vrbe contrahentes. *Deci. consilio 283. colum. 6 versic. ad maiorem Gozad. consilio 49 num. 13.* Et ita tenuerunt Domini die 12. Decembris 1552. Et quamuis statutum præfatum loquatur in refutationibus & pactis de non petendo, & quietationibus: tamen idem esse † in transactionibus 1 dicebatur dicta die 12. Decembris, nihilominus die 19 d. Mensis, maior pars tenuit, quod statutum etiam in hoc casu habeat † 2 locum in transactione de qua agitur, & ratio decisionis fuit, quia maior ratio est in transactione super alimentis, in quibus trã 3 sactio non tenet, quam in illis quatuor actibus non prohibitis de iure, & sic fiet extensio † reducendo ad ius commune, & anti- 4 quum, *glo. in capit. statutum. in verb. numerand. elect. Alexa. & alii in l. si constante ff solut. matr. Ialo. in auth. quas actiones. C. de sacro sanct. eccles. Felyn. in cap cum accessissent, de constit. el 2.* Quia in transactione † fit ex necessitate refutatio. 5 Et ita fuit tentum die 19. Decembris 1551. coram Domino Augustino in vna Romana hereditatis.

SVMMARIA.

1 *Statutum de eo qui scienter falsos testes produxerit procedere in eo qui facit induci per procuratorem.*

2 *Mandans incidit in pœnam statuti, licet statutũ loquatur in personam.*

3 *Procurator cum ex necessitate faciat, dominus facere videtur.*

4 *Scientiam, & patientiam haberi pro mandato.*

DECISIO CCXVI.

STatutum Bononien. sub rubrica de pœna falsorum testium, & facientium falsa instrumenta, vel producentium, in quo cauetur, quod si quis scienter produxerit falsos testes, ipso iure cadat a caussa: procedit etiam in eo qui facit induci testes per suum 1 procuratorem. *Bartol. in l. si de vnius. §. 1. colum. 1 ff. de fals.* Vbi considerat duos casus. Primus est, si mandatur aliquid quod licitum sit, & honestum, prout est caussas agere, & tunc tenetur, & debet exsequi mandatum, & mandans incidit † in pœnam statuti, licet statutum loquatur in personam, *per l. inter. in* 2 *fine. ff de manu. & vind. & l. 3. §. procurator ff. quod quisque iur.* Et est ratio, quia cum procurator ex necessitate † faciat, ipse Dominus, 3 facere videtur, per iura allegata ibi per Bartol. Vnde cum Ioan. Baptista, & Ludouicus fratres mandassent procuratori, vt daret articulos, testes induceret, & examinari faceret, illosque actus procurator fecerit, quia facere tenebatur ratione officii, quãuis postea testes inducti, falsum depo-

Decisio Clxxxvii.

1 Spoliatus si sit Monachus Sancti Augustini Hæremitarum, non potest agere ad spolium, primo ex defectu agendi, 2 quia eius nolle, † & velle totum dependet a superiore suo, vt dicitur *in ca. non dicatis. 12. q. 2. & in c. si religiosus. de elect. lib. 6.* qua rati- 3 one in iudicio † stare non potest, nec suo, nec alieno nomine. *ad clem. religiosus. de procur. vbi Card. in vlt. notab. in oppon.* Secundo ex defectu iuris repellendus est, quia nihil 4 † proprii habere, seu possidere potest, *vt est tex. in cap. 1. in §. confirmatis. de relig. dom. cum 5 vulga.* Vnde, nisi demonstret aliquam † dispensationem, restitutionem petere non potest, *vt est decis. 1. de restitut. spoliat. in antiq.* Et ita fuit tentum in vna Tusculana Casalis coram dom. Capisucho Lunæ 14. Nouembris 1552.

STAFIL. DICTVM.

Svmmarivm.

1 *Stafilæi dictum, per Rotam non seruatur, & ratio num. sequenti.*

Decisio Clxxxviii.

1 Stafilæi dictum in suo tract. de literis iustitiæ & gratiæ, fol. 162. a tergo, non seruatur † per Rotam, quia semper facit parere rei iudicatæ, quando adest nullitas notoria ex eisdem actis, quæ incontinenti doceri possit, etiam quod esset res iudicata per vnam sententiam latam per contradictas. Et vide supra in verbo dictum.

STATVS.

Svmmaria.

1 *Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur per collationem ordinarii, &c. ratio num. 2.*

3 *Collationem factam tempore patroni ad præsentandum præscripto surreptitiam esse.*

Decisio Clxxxix.

1 Status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum, non turbatur † per collationem ordinarii factam de illo beneficio, absque mentione iurispatronatus *Cald. consil. 15. de iurepatrona. Dec. consil. 126. colum. fi.* Ratio esse potest, quia quando 2 ordinarius † confert simpliciter, videtur conferre sub conditione si patrono placuerit. *Rot. decis. 10. de iurepatronat. in ant.* Præterea collatio illa facta tamen in tempore patroni ad præsentandum præscripto, fuit 3 surreptitia. *Lapus allegatione 96. num. 4.* Ita fuit tentum in vna Vicentina beneficii S. Sebastiani, coram D. Decano Lunæ 4. Aprilis 1552.

STATVTA.

Svmmaria.

1 *Statuta in contractu solemnitates requirentia, procedere in instrumento iurato.*

2 *Statuta inducentia solemnitatem probatoriam, dicuntur continere publicam vtilitatem: nec pacto priuatorum aut iuramento tolli-tur. num. 3.*

Decisio Cxc.

Statuta requirentia certam solemnitatem in donatione, vel alio contractu, & disponentia, quod si dictæ solemnitates non interuenerint, quod contractus, & instrumenta huiusmodi nullam faciant fidem, procedunt etiam in † instrumento iu- 1 rato: quia statuta inducentia solemnitatē probatoriam, dicuntur continere † publi- 2 cam vtilitatem. *Bart. in l. si quis pro eo. num. 13. ff de fideiuss. Alex. consi. 68. num. 5. lib. 3. alias consi. 36. colum 2. vers. item & statutum. lib.* Ratio est, quia solemnitates, † quæ intro- 3 ductæ sunt ob publicam vtilitatem, non possunt pacto, aut iuramento priuatorum tolli. *l. ius publicum. ff. de pact. Alex. consi. 95. insi lib. 1.* & hoc a legistis de iure ciuili communiter approbatur. *Corn. consil. 32. colum. 1. lib 3* de iure autem canonico idem concludunt Canonistæ, vt dicit *Alciat. in c. cum contingat sub num. 153. vers. sed tamen istæ limitationes. de iureiur. Paul. de Castr. cons. 61. lib. 2.* Et ita domini tenuerunt die 28. Martii 1552. in vna Mediolanen. dispensationis coram domino Chissaneñ. pro Ioan. Angelo Porso, contra sororem Angelam Casatnã.

Svmmarivm.

1 *Statutum de pactis & donationibus non valituris, locum non habere in cessione iurata.*

Decisio Cxci.

Statutū de pactis, & donationib. nō valituris, de quo in lib. 4. c. 23. statutorum vrbis, non † habet locum in cessione 1 iurata, quia non dicit, nullam fidem faciat, sed dicit, irrita sint, & nulla, & nullius effectus. *Caccialup. in l. omnes populi colum. 38. ver. circa secundum membrum. ff. de iust. & iur.* Et ita fuit inclinatum, licet non resolutum, per dominos in d. caussa Mediolanen. die 8. Aprilis 1552. coram eodē do. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Statutum vsu receptum non dicitur, quādo probatur illud fuisse ratificatum a minore parte populi.*

2 *Actus aliquorum præiudicare non potest omnibus.*

3 *Negatiua probatur ex inspectione scripturæ.*

Decisio Cxcii.

Statutum vsu receptum esse non † dici- 1 tur, quando per allegantem probatur illud fuisse ratificatum a minori parte populi, quoniam actus † aliquorum præiudicare 2 non potest omnibus. *Bald. in cap. fin. in 8. col vers. deinde quæro de consuetud. Felyn. in cap. 1. in vers. lex noua & nu. 11. in 5. declar. de treug. & pac*

Imo.

Imo ex inspectione cuiusdam libri producti per beneficiatos ecclesię S. Io. Eluen. apparebat, quod per spacium centum annorum, has quatuor libras vigore statuti prætensi solui debitas, non fuisse per Canonicos solutas dictæ ecclesiæ, & sic ex inspectione scripturæ negatiua † probatur. *Deci. in l. iustus, numero tertio, C. de edendo. Aymo consil. 1. numer. 10. & consilio. 138 numero quinto.* Et ita tentum in vno Eluen. contrauentionis statutorum coram Chissanensi 13. Maii 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum Bononiense, ut condemnatus ad mortē possit condere testamentum ante executionem, quomodo procedit.*

2 *Statutum attendendum, quod se conformat cum dispositione iuris communis.*

DECISIO CCXIII.

Statutum Bononien. in quo disponitur, quod condemnatus ad mortem possit facere testamentum ante executionem sententiæ, non obstante statuto de pœna homicidæ, & statuto de pœna assassinii, habet locum † in testamento, per condemnatum ad mortem satis ante ipsam executionem, quia statuta ista inter se compatiuntur, & omnia sunt generalia, & tendunt ad suos certos fines: quia stant ista simul, quod bona homicidæ confiscentur, & tamen ipse possit testari. Et licet statutum loquens de homicida, per indirectum tollat facultatē testādi: tamen in casu nostro nō tollit, quia habemus aliud statutum per quod disponitur, quod condemnatus possit facere testamentum, & illud attendendum est: cum se cōformet cum dispositione iuris communis. Et ita tentum fuit die 27. Ianuarii in vna Bononien. legatariorum coram Domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 *Statuta requirentia certam solemnitatem in cōtractu mulieris, non procedunt, quando mulier contrahit cum ecclesia.*

DECISIO CCXIII.

Statuta requirentia certam solemnitatem in contractu mulieris, non procedunt, † quando mulier contrahit cum ecclesia. *Paul. de Castr. in consil. 412. colum. 2. nume. 2. volum. 1.* Et ita conclusum in vna Romana Casalis, coram Domino Augustino 14. Nouembr. 1551.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis ratione contractus, comprehendit partes in Vrbe contrahentes. Et in transactione locum habet, nu. 2.*

3 *Transactio super alimentis non valet.*

4 *Extensionem fieri reducendo ad ius commune.*

5 *Transactione fit ex necessitate refutatio.*

DECISIO CCXV.

Statutum Vrbis ratione contractus, cōprehendit partes in Vrbe contrahentes. *Deci. consilio 283. colum. 6 versic. ad maiorem. Gozad. consilio 49 num. 13.* Et ita tenuerunt Domini die 12. Decembris 1552. Et quamuis statutum præfatum loquatur in refutationibus & pactis de non petendo, & quietationibus: tamen idem esse † in transactionibus 1 dicebatur dicta die 12. Decembris, nihilominus die 19 d. Mensis, maior pars tenuit, quod statutum etiam in hoc casu habeat † 2 locum in transactione de qua agitur, & ratio decisionis fuit, quia maior ratio est in transactione super alimentis, in quibus trā 3 sactio non tenet, quam in illis quatuor actibus non prohibitis de iure, & sic fiet extensio † reducendo ad ius commune, & anti- 4 quum, *glo. in capit. statutum. in verb. numerand. elect. Alexa. & alii in l. si constante. ff solut. matr. Iaso. in auth. quas actiones. C. de sacro sanct. eccles. Felyn. in cap. cum accessissent, de constit. el2.* Quia in transactione † fit ex necessitate refutatiō. 5 Et ita fuit tentum die 19. Decembris 1552. coram Domino Augustino in vna Romana hæreditatis.

SVMMARIA.

1 *Statutum de eo qui scienter falsos testes produxerit, procedere in eo qui facit induci per procuratorem.*

2 *Mandans incidit in pœnam statuti, licet statutū loquatur in personam.*

3 *Procurator cum ex necessitate faciat, dominus facere videtur.*

4 *Scientiam, & patientiam haberi pro mandato.*

DECISIO CCXVI.

Statutum Bononien. sub rubrica de pœna falsorum testium, & facientium falsa instrumenta, vel producentium, in quo cauetur, quod si quis scienter produxerit falsos testes, ipso iure cadat a caussa: procedit etiam in eo qui facit induci testes per suum 2 procuratorem. *Bartol. in l. si de vnius, §. 1. colum. 1 ff. de fals.* Vbi considerat duos casus. Primus est, si mandatur aliquid quod licitum sit, & honestum, prout est caussas agere, & tunc tenetur, & debet exequi mandatum, & mandans incidit † in pœnam statuti, licet statutum loquatur in personam, *per l. inter. in* 1 *fine. ff de manu. & vind. & l. 3. §. procurator ff. quod quisque iur.* Et est ratio, quia cum procurator ex necessitate † faciat, ipse Dominus, facere videtur, per iura allegata ibi per Bartol. Vnde cum Ioan. Baptista, & Ludouicus fratres mandassent procuratori, vt daret articulos, testes induceret, & examinari faceret, illosque actus procurator fecerit, quia facere tenebatur ratione officii, quāuis postea testes inducti, falsum depo-

tum, secus tamen esset, quando contractus esset factus separatus a iuramento, in vna Pitiliana dotis, die 22. Iunii 1554. coram Domino Oradino.

SVMMARIVM.

1 *Statutum vt liceat secundo appellare ad cõtrarietatem fugiendam, quomodo intelligitur.*

DECISIO CCI.

1 STatutum Bononiens. sub rubrica, de pceptis fiendis confessis vel conuictis in caussa criminali, in qua latæ sint duæ sententiæ, ita vt mereantur executionẽ, licet videatur tollere secundam appellationem: tamen quia adest aliud statutum dictæ Ciuitatis *sub rubri. de appellat. in princip.* In quo disponitur, quod liceat secundo appellare, ad fugiendam contrarietatem, intelligendum est, vt non tollat appellationem secundam, prout declarat *Parisius consilio. 44. numer. 10 volum 3.* Sed loquitur in illis sententiis: quæ merentur de iure executionem, siue prima sit, siue secunda, siue tertia: quia statutum dat formam executioni. Et ita fuit tentũ die 29. Maii 1551. coram Domino Accorambono in vna Bononien. de Bucchis.

SVMMARIA.

1 *Statutum Ispalen. inhabilitans filios, & nepotes condemnatos de crimine hæresis, quomodo intelligitur.*
2 *Iudicio hæresis agitur summarie.*
3 *Bona temporalia, an recuperare potest reconciliatus post hæresin.*
4 *Statutum fauorabile, factum religionis fauore, & ecclesiæ.*

DECISIO CCII.

STatutum Ispalen. inhabilitans filios, & nepotes condemnatorum de crimine 1 hæresis, habet† locum in illo, qui non est psonaliter citatus, sed per proclama, cum in 2 iudicio hæresis† agatur summarie. *cap. fin. de heretic. lib. 6.* Et quia prædictus in sententia fuit condemnatus in confiscatione bonorum, & excommunicationis pœna, & absolutus ab excommunicatione tantum, abiurauit, dicitur vere reconciliatus, & conde-3 mnatus, quæ bona † temporalia hæreticus recuperare non potest, nisi cum eo misericorditer pcedatur, *cap. vrgentes, de heretic. & ibi Fely. & Gundisal de Villadiego in tracta. de heretic. quæstio. 20. colum. fi.* Et ita tentum fuit die 11. Ianuarii 1551. coram Domino Augustino in vna Ispalen. Canonicatus, & præbendæ. Et ista decisio fuit confirmata die 18. Decembris, coram Domino Guidobono, & etiam dictum, quod huiusmodi statutũ 4 est† fauorabile, & non odiosum, quia est factum fauore religionis, & ecclesiæ, & est secundum ius commune.

SVMMARIVM.

1 *Statutum vt liget, publicari debet, & in vsu recipi. Ratio nu. 2.*
3 *Statutum tollitur per non vsum.*
4 *Non vsus probatur, eo quod vsus non probatur, & per vices paucas probatur, nu. 5. 6. 7.*
8 *Vsus per allegantem probari debet.*

DECISIO CCIII.

STatutum ad hoc vt liget, requiritur, † 1 quod publicatum, & vsu receptum sit, *Fely. in capit. 1. de treug. & pac. nu. 13. declarat. septima.* Nam statuta semper habent tacitam conditionem, dummodo vsu† recipiantur, 2 nam per contrarium †non vsum tolluntur. 3 *Felyn. in d. cap. 1. de treug. & pac. numer. 19. Curt. in cap. fi. de consuetud. condit.* 4. Et contrarius nõ vsus† probatur eo ipso, quod non probat 4 vsus. *Aymon. consil. 1. & consil. 298. numer. 5.* Et vsus non probatur, si probatur per paucas vices vsu fuisse receptum, quoniam † pan- 5 cas vices probare, est probare exemplo, *vt* 6 *per Bald in d. c. fin. de consuet. & Felyn. in d. capi. 1. num 21. versi. lex dimissa.* Et debet probari de vsu † a maiori parte, *vt per Felyn. vbi numer. 11. versic. secus.* Et vsus † prædictus per alle- 7 8 gantem est probandus. Et ita tentum fuit die 9. Octobris 1555. in vna Clunen. contrauentionis statuti, coram Domino Episcopo Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Decreti irritantis vigor.*
2 *Inferiores nõ posse sine Principis consensu elidere, quod constat de eius intentione. Ideo notitia eius probari debet, cum non vsus eorum sit improbabilis, num. 3.*

DECISIO CCIV.

STatuta seu constitutiones Leonis 10. 1 Collegio Archiuii concessa, quod notarii teneantur portare notas in Archiuium infra octo dies, non potest probari vsu non fuisse recepta, stante decreto † irritanti in 2 eo contento. *Archidiacon. in cap. cum de beneficio. colum. 2. versicu. sed pone. de prebend. libr. 6. & ibi Gemin. colum 3 Ancharan. in fin & Franc. numero quarto, Rota decisio. 293. in antiquis. Rocc. de consuetud. numer. 523.* Ideo cum constet de intentione Principis, inferiores †non vtendo, vel ex contrariis actibus non possunt illam elidere sine expresso Principis consensu. Philippus Franc. vbi supra, & non vsus † 3 ipsorum est improbabilis, non probata Principis notitia, qui statuta cõdidit. Et ad hoc inducendum requireretur vel spatium 40. annorum, vel saltem 10. annorum. *Felynus in capitul. 1. in 4. 5. & 6. declarat. de treug. & pace.* Et ita tentum die 23. Octobr. 1551. in vna Romana obseruationis contractus, coram D. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Suspicionem durare caussa ipsa durante.*
2 *Verba statuti, si non sunt consanguinei, intelligi scilicet ab utroq; latere.*
3 *Indefinita in statutis, aequipollet uniuersali.*
4 *Dictio, aliquis, ponderatur.*
5 *Argumentum a verisimili mente disponentis, procedere in statutis.*
6 *Verisimile non esse, statuentes praeferre curatorẽ extraneum proximioribus patris.*
7 *Verisimile statuentes utilitatem mulieris quam extraneorum curare.*
8 *Statutum patris consilium non reiicere, sed potius comprobare.*
9 *Pater pro filia praesumitur capere bonum consilium.*

Decisio CCv.

STatutum Vrbis *in lib. 4. ca. 23.* disponens, pacta de non petendo, refutationes, & quietationes a quibusuis mulieribus, quibuscunque personis fiant, irrita esse, & nulla, nulliquee effectus, nisi duobus consanguineis proximioribus adhibitis, quorum nõ interſit, vel aliis eorum, licet non essent consanguinei & affines tam proximi, & expresse medio iuramento approbantibus, &c. & si mulieres sunt in potestate patris tũc vocentur consanguinei ex linea materna Et statutum in nou. reformat. Vrbis *c. 19.* dicit, & si aliqui cõsanguinei non exsistant, cum curatoris legitimi auctoritate, ac semper cum iudicis decreto: his stantibus, in quodam contractu transactionis, qua ōam mulier cõtraxit adhibitis duobus consanguineis ex latere patris, qui intei fuerunt, & quorum non intererat, cum esse deberent ex latere matris, vt sup. & impugnabatur p ipsam mulierem haec transactio, ex eo, quia ipsa erat sub patria potestate, & non erant vocati consanguinei ex parte matris, quia statutum disponit, quod tunc vocentur cõsanguinei ex parte matris. Et dicebat statuentes fuisse motos ad ita statuẽdum, vt obuiarent fraudibus, & ne mulieres ob metũ reuerentialem inducerentur ad renuntiãdum, quia metus non praesumitur cessare si interueniunt consanguinei ex latere patris, & propterea si non aderant consanguinei ex latere matris, erat deueniendum ad deputationem curatoris, & non debent subintrare isti consanguinei ex latere patris 1 propter dictam suspicionem, quae durat † durante dicta caussa, *vt per Doctores in cap. postremo, de appellat. Deci. consi. 226. colum penult. & fina.* Et pro ista parte fuerunt quatuor ex Dominis. At ex aduerso Simon, qui volebat sustinere transactionem, dicebat, quod ex quo non aderant consanguinei ex latere matris, & interuenerunt consanguinei ex latere patris, non erat opus datione curatoris. Nam illa † verba statuti, si nõ essent 2 consanguinei, debẽt intelligi, si non essent consanguinei ab vtroque latere, hoc est patris, & matris: quia indefinita locutio † in 3 statutis aequipollet vniuersali. *Bartolus in l. si seruitus, & ibi Bal & Angel. de seruit. vrba. praediorum. Bartol. & Imol. in l. si pluribus, ff. de leg. 2. Cagnol. in l. 1. numer. 11. ff. de regul. iuris* Et quia statutum non simpliciter dicit, si non sint consanguinei: sed si non sint aliqui consanguinei, nam dictio, aliquis † denotat alios nõ 4 exstare, *gloss. in clemen. 1. de for compet. in verbo autem earum. Socin. consilio 272 colum. 7. versic. non licet.* Praeterea in statutis valet argumentum a verisimili † mente disponen- 5 tis. *Bal. & Iaso. in l. Titius, § Lucius, ff. de liber. & posthum.* Sed non est verisimile, † quod 6 statuentes voluerint praeferre curatorem extraneum proximioribus ex latere patris, 7 quos verisimile pariter est, debere magis curare vtilitatem mulieris, quã extraneorũ. *Bartol. & Doctores omnes in l. transactionem. C de transactio.* Tanto magis, quia statuta † non 8 reiiciunt patris consilium, immo comprobant, quia pater praesumitur † capere bo- 9 num consilium pro filia *l. nec in ea ff. de adulte. Deci. consilio 59 & 89 colum. final. & consilio 180. colum. 1. Iason consi. 231. colum. 3. volum. 2.* Et pro ista parte fuerunt quatuor alii Domini, & sic fuerunt tunc diuisi: sed quia caussa erat commissa Domino Decano extra Rotam, quo casu ipse potest votare, & eius votũ valet, votauit contra mulierem, & sic pro validitate transactionis. Itaq; Rota dixit in vna Romana hereditatis, & bonorum 26 Octobris 1551. corã Domino Decano praedicto.

SVMMARIVM.

1 *Statutum requirens insinuationem in instrumẽtis donationum, procedere in mercatore forensi in vrbe, ratio nu. 2.*

Decisio CCvi.

STatutum Vrbis requirens in instrumẽtis donationum insinuationem, procedit in mercatore insigni forense, qui dona- 1 uit in vrbe: qui quamuis statutis subiectus non sit, tenetur nihilominus donationem insinuare. *Abb. consil. 52. versic.* sed his nõ obstant, *volum. 2. Corn. consil. 185 numer 9 volum. 2.* Et est communis conclusio omnium, *in l. cunctos populos. C. de sum. trinita & fide cathol.* Quia statutum prouidet circa solemnitates † actus, non autem circa habilitationem 2 personarum contrahentium. Et ita rentum die 2. Decembr. 1551. in vna Romana pecuniaria coram D. Decano.

SVMMARIA.

1 *Statutum contra negligentes petere credita intra annos 16. non procedit quando creditor, & debi-*

debitor ſunt forenſes,& nume. 2.

3 *Statuta deciſoria propter negligentiam non petẽtis, non porriguntur ad forenſes.*

4 *Rota non obſeruat ſtatuta vrbis, niſi inter ſubditos,& vt ibi.*

5 *Forenſi, quando ſuccurritur ignoranti ſtatutum loci.*

6 *Ignorantia præſumitur regulariter, niſi probetur ſcientia.*

DECISIO CCVII.

Statutum contra negligentes petere eorum credita per 16. annos, eſt poſitũ, 1 *in lib. 1. c. 101. & in lib. 4 cap. 18.* Et non † procedit quando creditor, & debitor ſunt forenſes, quia ſtatuta ligant † ciues incolas & diſtrictuales, *prout in capi. 37. ſub rubri. quod ſeruetur ius commune, in nou. reformat ſtatutorum Vrbis.* Et quia ſtatuta † deciſoria producentia effectum in his, quæ ex poſt facto oriuntur propter negligentiam non petentis, non portiguntur ad forenſes. *Bar. communiter ap. probatus in l. 1. C. de ſumma Trin. & fid. cath. num. 15 cum ſequ. verſi. de his quæ pertinent ad litis deciſionem.* Etiam quod Romæ debitum petatin Rota, in quo tribunali non † ſeruantur ſtatuta vrbis, niſi inter ſubditos, & niſi producantur: licet ſecus ſit in Capitolio, ex quo ſtatutum viget in foro, in quo debitum peteretur. *Bartol. vbi ſup. Iaſon & Purpuratus in d. l. prima, num. 157. verſic. tertius caſus. C. de ſumma trinitate & fide catholi.* Præterea quando allegatur † ſtatutum tanquam vigens in loco, in quo forenſis conuenitur, quod ſtatutum potuit ille veriſimiliter ignorare, ſuccurritur forenſi per reſtitutionem in integrum aduerſus dictum ſtatutum. *Innocent. in rubri. de conſtitu. vbi Ioannes Andreas, & Anton. Butr. Alex. conſi. 37. num. 20. lib. 2. Alberic. in prima parte ſtatutorum quæſt. 32. Aretinus conſil. 21. Hippolyt in l. final. num. 132. & 179. ff. de iuriſdict. omnium iudic.* Et ſtatutum requirit negligentiam creditoris non petentis debitum. Et venditor qui mutuauerat, iam obierat, & legatarius petebat huiuſmodi creditum, in quo legatario ignorantia præſupponitur, quæ regulariter † præſumitur. niſi probetur ſcientia, *l. verius ff. de probatio.* Et ignoranti non aſcribitur negligentia. Et ita tentum die 27. Febr. 1553. in vna Cameriren. 500. coram Decano.

SVMMARIA.

1 *Statutum Hiſpalenſe, de filiis hæreticorum, vel reconciliatorum, &c. quomodo intelligitur.*

2 *Legis naturam eſſe futura proſpicere: aliquando etiam reſpicit præterita, nu. 3. 4. 5.*

DECISIO CCVIII.

Statutum eccleſiæ Iſpalen. conditum de anno 1551. in quo cauetur, ne deinceps futuris temporib. quiſquam filius hæreticorum condemnatorum, vel reconciliatorum, vſque ad ſecundam generationem ad aliquod beneficium, & ad dignitatem, Canonicatum, & præbendam &c. intra eccleſiam Iſpalen. admittatur, nec poſſeſſionem obtineat, niſi Romano Pontifice conſulto: habet † locum ne dum in filiis condemnatorum, & reconciliatorum poſt ſtatutum, 1 cum natura legis † ſit futura proſpicere. *C. l. leges C. de legib. & fin. de conſtitu.* Sed etiam comprehendit ulios condemnatorum, & recõciliatorum ante † ſtatutum, & ſic reſpicit 2 præterita cõtra naturam legis. Et ratio eſt, quia expreſſe ſtatutum loquitur † de reconciliatis, & ſic de præteritis, & ideo ad præterita † trahitur. Et ita fuit deciſum in vna Iſpalen. Canonica. coram D. Guidobono 27. Ianuat. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Iſpalenſe, & de eius extenſione.*

DECISIO CCIX.

Statutum eccleſiæ Iſpalen. & extenſio facta per Clementem vii. (Cuius tenor eſt, Ad hoc vt condemnatorum, & reconciliatorum de hæreſi filii, & nepotes, dignitates, & Canonicatus ex quacunque auctoritate etiam per ſedem Apoſtolicam eis collatas, etiam quarumcunque diſpenſationum Apoſtolicarum vigore obtinere vel aſſequi, ſeu in eis ius aliquod acquirere aut adipſum celebrare Miſſam ſeu Euangelium non poſſint &c. auctoritate Apoſtol. tenore pretium extendimus, & ampliamus, inhabilitat † ad obtinen. beneficia in eccleſia, Iſpalen. ratione iuris petitorii, & poſſeſſorii. Et ita tentum in cauſſa Iſpalen. Canonicatus, cotam Domino Guidobono 10. Febr. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Rom. ſub rubr. de violentiis, quomodo intelligitur.*

DECISIO CCX.

Statutum Rom. *in 2 lib. ca. 131. ſub rubr.* de violentiis, in quo diſponitur, qualiter probetur fama Domini pro maiori parte illud intelligebant habere † locum in cauſſa 1 criminali. Et eſt ratio, quia loquitur de ex forciamento, quod ſonat † in criminalitatẽ. 2 Vide in cauſſa Rom. Caſtrorũ de Gaetanis, coram Domino Guidobono 10. Octobris 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum Mediolanenſ. & Cremonenſ. diſponẽt de poſſeſſore, habere locum in quaſi poſſeſſore iuriſpatronatus, ratio, nu. 2.*

3 *In corporalibus requiritur actus facti ad capiendum poſſeſſionem, ſicut in incorporalibus.*

Decisio CCXI.

Statutum Mediolanen. & Cremonen. quæ disponunt, quod possessio transeat in possessores absque noua apprehensione: [1] habent † locum etiam in quasi possessore iuris patronatus, & in rebus ecclesiasticis, [2] ea ratione, quia statutum † quando generaliter loquitur, & potest respicere fauorem clericorum, habet etiam locum in Ecclesiasticis. *Dec. in cap. Ecclesia S. Mariæ, nume.* [3] *27. de constitut.* Et quia sicut in rebus † corporalib. requiritur actus facti ad capiendum possessionem, ita in rebus incorporalibus, *secundum Tiraquel. in tractat. le mort saisit le vif in 6 declara. præfation.* Et ita decisum in causa Cremonen. Capellaniæ Lunæ V. Decéb. 1552. cotam Decano.

SVMMARIVM.

1 *Decedere sine liberis ab intestato impubes dicitur, in statutis, vt mater excludatur. Ratio numer. 2.*

Decisio CCXII.

Statutum disponens, quod si quis decesserit sine liberis ab intestato, superstitibus sibi aliquibus vsq. ad tertium gradum suæ agnationis, succedat sibi proximior [1] de dicta agnatione, exclusa matre, habet † locum etiam in impubere decedente. *Guiliel. de Bened. in capit. Raynu. in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, num. 7. in princ. de testamen. Dec. in l. generaliter. C. de institut. & substitu. Impius ille in additionib. ad Alexand consil. 15 vol. 2. Alciat. in l. intestatus ff. de verb. signifi.* Et ra-[2] tio est, vt † bona conseruentur in agnatione, quæ ratio magis militat in impuberibus. Ita pro maiori parte fuit tentum per dominos in caussa Tudertina hereditatis, coram Domino Fantuccio, Lunæ 12. Decembris 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum nihil aliud disponit, quam id quod loquitur.*

2 *Iura vbi nascuntur, occasio iniuriarum ne nascatur.*

3 *Re ab alio possessa, propria auctoritate aliquid facere alicui non licet.*

4 *Inuasor non potest obtinere rescriptum, vt liceat ei possessionem occupatam retinere.*

5 *Spoliato per heredes, datur restitutio.*

Decisio CCXIII.

Statutum Roman. sub. rub. Senator reducat, & defendat in possessione here-[1] des defunctorum, *cap. 88. li. 1.* nihil † aliud disponit, nisi id quod disponitur, *in l. fin. C. de edict. diui. Adr. tollen.* Et ideo loquitur in remedio retinendæ possessionis vel adipiscendæ, non autem recuperandæ. Et ea est ratio, quia statutum non dat facultatem delinquendi, vt propria auctoritate capiatur possessio: ne vbi iura nascuntur, † occasio [2] iniuriarum nascatur, *iux. tex. in l. 1. in fin. C. de his qui veniam ætatis impet.* Nec alicui licitum [3] est etiam in re sua ab alio possessa, propria auctoritate aliquid facere, *l. nec ex vera. cum simil. C. de acquiren possess.* Nec inuasor † potest [4] obtinere rescriptum, vt liceat ei possessionem occupatam retinere, *per l. auth. ritatem, & ibi per Bart. C. vnde vi.* Et ideo spoliato † [5] per heredes datur restitutio, non obstante statuto. Ita fuit decisum in caussa hereditatis, & spolii, coram Domino Caj isucco, Venetis 19 Februarii 1552. Nec obstat regula, dolo facit † quia non habet locum in remedio recuperandæ. *secundum Alexan. in l. naturaliter §. nihil commune, numer. 35. de acqu. poss.* [6] Et hoc in odium spoliantis. Quodq; statutum prædictum nō habeat locum in remedio recuperandæ, tentum fuit in caussa Tyburtina bonorum, coram D. Ioan. Baptista Guidobono, Veneris 18 Maii 1554 *secundum Tiraquel. in tract. le mort saisit le vif. in 6. part. declarat. 4.* Et ita fuit dictum alias tentum fuisse in vna Tolletan. matrimonii, coram Domino Accorambono, & in alia Romana portarum, coram Domino Antonio Augustino.

SVMMARIA.

1 *Statutum loquens per verba iuris, recipit interpretationem a iure communi.*

2 *Iudicem corrumpere solo conatu non dicitur.*

Decisio CCXIV.

Statutum Bononien. de pœna falsorum testium, & facientium, vel producentiū falsa instrumenta in §. item dicimus, quod si quis scienter producit falsos testes, non respicit factum, sed loquitur per verba iuris, quia punit falsum, & ideo debet † reci-[1] pere interpretationem a iure communi, vt scilicet puniatur, vt cadat a caussa ipso iu e, si falsitas esset nociua, vel apta nocere. *secundum Bart. in l. diuus, & ibi ap. stilla in verbo, noceat. C. de falsis. Anchar. consil 24. numer. 6 & consil. 103. & 104 Iaso consil. 153. volum. 4. Parisi. consil. 151. num. 23. volum. 4.* Non autem, quod [2] puniatur d. cta pœna, etiam quod falsitas non esset nociua, vel apta nocere, vt dicitur de corrumpente iudicem, † quod non veri-[3] ficatur in solo conatu, *l. prima §. qui iudicem, de falsis. Bald in authent sed nouo iure. C. de pen. iud. per l. Imperator. in verb tentauit ff. de iur. fisc.* Et ita resolutum fuit in caussa Bononien. bonorum de Bucchis, coram Domino Fabro Decano, 28. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Statutum dicitur fauorabile, quando principaliter fit ad obuiandum fraudibus.*

2 *Fraudem secundum ius naturale prohiberi.*

3 *Fauorabile quod est conditum ad publicam vtilita-*

5 *Idem quando emanauit ad euitandum ea quæ fiebant contra diuinam maiestatem.*
6 *Dispositio fauorabilis, qua ad fauorem ecclesiarũ est inducta.*
7 *Bulla disponens, quod instrumentum rogatum per notarium Archiuistam non valeat, nisi registretur in Archiuio, est fauorabilis.*
8 *Mens finalis ex præfatione colligitur.*
9 *Attendendum quod principaliter agitur.*
10 *Statutum disponens quod instrumentum registratũ in memorialibus præsumitur falsum dicitur factum fauore publicæ vtilitatis.*
Ideo in vtroq; foro esse seruandum, num. 11.

DECISIO CCXV.

1 Statutum dicitur fauorabile,† quando principaliter est factum ad obuiandum fraudibus. *Fel. in c. di 2. col. 5. in fin. versic. & si est aliqua dispositio. de præscript.* & dicit cõforme iuri naturali, secundum quod fraus 2 † est probibita. *Bald. in authen. ingressi. num. 24 in fin. C. de sacrosan. eccl.* Item dicitur fa-3 uorabile, quando est † conditum ad publicam vtilitatem. *Dec. in ca. eccle. sanctæ Mariæ. col. 13. in fi. versic. & materia fauorabilis. de constit.* Insuper quando statutum est conditũ 4 ad dirimendas † lites, prout est illud de cõpromissis faciendis dicitur fauorabile, quia etiam continet publicam vtilitatem. *Bald. in l. 1. in 5. not. C. de nouo. Cod. compo. Alexan. consi. 171. colum. 2. vers. fortificantur prædicta lib.* 7. Et quando statutum vel aliqua dispositio 5 † emanauit ad euitandum ea, quæ fiebant contra diuinam maiestatem, & sic ad obuiandum peccatis, & consulẽdum animæ, dicitur fauorabilis, & extendibilis, etiamsi esset pœnalis. *gl. in c. sciant cuncti. in verbo alios. de elec. in 6. Ioan. And. in cap. ex tenore, qui fil. sint legit. vbi Abb.* reputat hoc singulare & obliuioni non tradendum, *sequitur Iaſ. in in l cum quidam. colum. 5. vers. 1. ergo limita. ff. de lib. & posthu.* pariter etiam dicitur di-6 spositio fauorabilis † quando est inducta ad fauorem ecclesiarum. *glo. in d. c. sciant cuncti. in verbo alios. vbi Gemin. c. fin. Abb. in cap. nihil. num. 9. vers. 2. principaliter potest respondere. de electio. Iaſ. in d. l. cum quid. colum. 5. versic. 2. limita.* Et per supradicta fuit resolutum in caussa Rom. obseruationis contractus, coram dom. Prospero de S. Cruce Episcopo Chissanen. die prima Iunii 1551. 7 quod Bulla † disponens, quod instrumentũ rogatum per notarium Archiuistam non valeat, nisi registretur in Archiuio, sit fauorabilis, & nõ odiosa, tum quia ex prooemio 8 Bullæ colligebatur, illam factam fuisse ad obuiandum fraudib. & ex præfatione colligitur finalis mens concedentis. *l. fin. de hered. instit. Roma consil. 436. vers. porro, quod in huiusmodi priuilegiis a finali caussa oritur fa uo-* *vel odium, per l. qui exceptionem. vbi hoc notant Bart. & alii. ff. de cond. indeb.* Et id quod prin-9 cipaliter † agitur attendendum est. *l. si quis nec caussam. ff si certum peta. Cald. cõs. 14. de verborum signi.* Et in prooem. Bullæ, de qua agitur, in primis dicitur, quod propter notariorum diuersitatem, siue dolum, quãplures falsitates, & fraudes committebantur & res aliter scriptæ, quam actæ reperiuntur: & paulo inferius dicitur, nos cupientes huiusmodi fraudibus resistere. Ex quibus verbis colligitur manifeste Papam fuisse motum ad ita disponendum, vt obuiaret fraudibus & falsitatibus subditorum, tum etiam quia in prooemio ipsius pariter dicitur lites, & controuersiæ sic in iudiciis vertuntur, ex quibus verbis colligitur, quod Papa voluit dirimere lites & controuersias, & cum paulo post dicatur in d. prooemio prædicta fieri in diuinæ Maiestatis offensam, & volens ecclesiarum opportunitatibus, & animarum saluti consulere, apparet Papam ita disposuisse ad euitãdum ea, quæ fiebant contra maiestatem diuinam, & læsionem animarum, attendendo fauorem etiam ecclesiarum, & sic omnes conclusiones sumptæ concurrebant in dicta bulla. Ideo fuit iudicata fauorabilis, prout quasi in terminis *Bald. in c. 1. § si quis per 30. colu. fin. in princ. vers. verbi gratia dicit statutum. si de feud. fuerit contro. int. do & agnat. in vsibus feudorum,* dicit, quod statutum disponens 10 † quod instrumentum registratum in memorialibus, præsumatur falsum, dicitur factum fauore publicæ vtilitatis, cum principaliter fuerit conditum ad tollendum malos, mores falsificantium, & ideo infert il-11 lud † seruandum esse in vtroque foro, quod sequitur, & late comprobat *Socyn. in consi 97. colum. 2. vers. 2 difficultas. li. 1.* & clarius in terminis huius statuti voluit *Ioannes Cald in disput. sua incip. Bononien. statuto cauetur. sequitur Alex. consil. 119, num. 20 colum. 3. versi. & subdit lo Cald & clarius in colum. fin. vers. ad 8. argumentum. Bar. in l. nemo potest. num 8. de leg. 1. & in l. 1. num. 30. C. de sum. trin. & fid. catho.* Quæ omnia latius videri poterunt in lib. Chissanen. mensis Iunii 1551.

SVBDELEGATVS.

SVMMARIVM.

1 *Actum nullum facit subdelegatus, exercens iurisdictionem, qua non poterat subdelegari.*

DECISIO CCXVI.

Svbdelegatus delegatus a Principe cõmisit simpliciter notario examẽ testiũ, super recognitione scripturarũ, & notarius citauit partes, ita quod exercuit iu-1 risdictionem, quæ † non poterat neq; subdelegato subdelegari a delegato Principis, &

Z

ideo fecit actum nullum. *Rot. decis. 3. & 8. de offic. deleg. in nou. Franc. in cap. cum caussam. q. 4. extra de appel. vbi Prepos. q. 3.* Et ita fuit tentum in vna Astoricen. Abbatiæ die 21. Decemb. 1554. coram dom. Oradino.

SVBREPTIO.

SVMMARIA.

1 *Subreptitia gratia non est, in qua de intrusione saltem virtualiter facta fuit mentio.*

2 *Detentator nudus, qui fructus non percepit. & num. seq.*

Decisio CCXVII.

1 Subreptitia non est gratia, in qua de intrusione saltem virtualiter mentio facta fuit: cum narratũ fuerit, quod Galcerandus vigore sui regressus credebat Io. Martorellum, qui narrabat se possessorem, ideo satis virtualiter fuit narrata intrusio Papæ. *Cassad. decis. 12. de praeben.* Nec facit si 2 dicatur, quod non fecit mẽtionem de fructibus perceptis in intrusione, quia non cõstat, quod fructus ceperit, quia potuit quis fuisse nudus detentator, qui † fructus non perceperit. *Cassado. decis. 6. in fin. de prebend.* & aliqui dicebant, quod quando fructus debentur tertio, non Papæ, taciturnitas eorum non vitiat gratiam, quia tali casu non 3 fit † aliqua compositio cum Papa. *Cassado. decis. 7 de preben.* Et ita fuit tentum die 12. Octob. 1551. in vna Gerunden. Hospitalis coram dom. Guidobono.

SVMMARIA.

1 *Surreptio quando contra gratiam Papæ opponi non potest.*

2 *Papam posse exceptionem subreptionis tollere, & quomodo, aliũ nonnisi excipere volenti Papa os aperiat. num. 3.*

Decisio CCXVIII.

Subreptio vel obreptio opponi non potest contra gratiam Papæ, quãdo in gra-1 tia est posita † clausula, quod de subre-2 ptione dari non possit, quia Papa † potest tollere exceptionem subreptionis, vel rescribendo motu proprio, vel ex certa sciẽtia. *Stafil. in tracta. gratia & iust. car. 81.* Et ꝓpterea nisi per ipsummet Papam aperiatur 3 os † excipere volenti de obreptione contra similem gratiam, agere non potest. Et fuit alias ita resolutum in vna Spoletana parochialis de Nouella die 1. Aprilis 1552. corã dom. Reomano.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio bullæ nisi probetur, dolosa non præsumitur. & alleganti probatio incumbit. nu. 2.*

Decisio CCXIX.

Subreptitia est gratia Ioannis Cresati existentis in studio Bononien. qui dũ fecerit professionem canonicorum regularium S. Augustini, postea deferendo propria auctoritate habituum habitorum, dedit operam legibus per tres annos, & interea assumsit gradum Doctoratus in vtroq; iure, sine licentia sui superioris regularis: & hoc quia non fecit mentionem Pontificis de † apostasia per ipsum contracta, ex ca-1 2 vt periculosa. ne cler. vel monachi, etiam si portasset habitum religionis † sumtum, nam hoc non obstante erat apostata. *Abb. in cap. 1. colum. 2. & ibi Anan. colum. 1. de Apostatis.* Neque Apostata † potest doctorari. 3 *Doctores in c. 1. de Magistr. Lambertinus in trac. iur. patron. in 6. par. 3 part. artic. 4. nu. 27. Dec. in cap. proposuisti. prope fin. de proba.* Et dicitur infamis. † *Lambert. in eod. tract. fol. 62. colum.* 4 5 1. Et collatio infami facta de beneficio, est nulla ipso iure. *capit. cum nostri. de concessio. prebend. ibiq. Doctores id notant, præsertim Ab. num. 22.* Licet sufficiat quem esse † Docto-6 rem de facto, vt gratia non dicatur subreptitia. Et ita tentum in vna Pampilonen. Hospitalariæ 28. Nouembris 1554. coram Oradino.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio Bullæ, nisi probetur, dolosa non præsumitur, & allegantι probatio incumbit.*

Decisio CCXX.

Subreptio vlla dolosa vnquam † præsu-1 mitur, nisi probetur: quia est delictum. 2 *l. merito ff. pro socio.* & alleganti † incumbit onus probandi subreptionem contra possessorem. *Docto. in cap. 1. vt lit. non contest. & in l. quotics. §. qui dolo. ff. de dolo. Io. Andr. Gem. & Franc. in c. 2. de lit. contesta. in 6. Ripa in c. 2. num. 30. de rescript.* Et ita fuit tentum die 15. Iunii 1551. coram dom. Guidobono in vna Asculana canonicatus & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Surreptio non dicitur, si id taceatur, quod Princeps sciuerit, Ratio num. 5.*

3 *Qualitas gratiæ per testes potest probari.*

Decisio CCXXI.

Subreptitia non reputatur gratia, licet 1 in ea non fuerit vnum narratum, quod † si narratum esset, Princeps vel nõ concessisset: vel saltem difficilius concessisset: dumodo per testes ꝓbetur Principẽ illud sciuisse, quod in gratia narratum nõ fuit, & nihilominus concesserit gratiam. Ratio est, quia licet gratia † non possit per testes 2 probari, sed tantum per literas. *Archidiacon. & Ioan. Andre. in nouell. in proœm & Bald. in l. humanũ. C. de l. & in l falsus. C. de furt.* tamẽ qualitas † gratiæ, prout est certa principis 3 cõcedẽtis sciẽtia, bene potest ꝑ testes ꝓbari, *vt per Rot. deci. 332. in no. & voluit Fel. in rub. de cõst. in ver. sibi* primꝰ est, quãdo agitur de ꝓbãda qual. ipsiꝰ grat. *& est tex. in c. auditis. de restit.*

restitut.in integr.vbi Abb.post Anton.nu.3 Et per hæc fuit decisum in caussa Fauentina hereditatis, & bonorum, coram Domino Vestano, 9. Decembris 1552. quod commutatio voluntatis testatoris facta per sacram pœnitentiariam, in qua fuit tacitum Papæ, quod hereditas iam adita fuerat per societatem generalem institutā, non esset subreptitia, attento, quod ille, qui petiit voluntatem commutari, probat per testes, quod Domini de pœnitentiaria habuerunt scientiam de aditione hereditatis facta per dictam societatem, licet nō fuerit narrata, & nihilominus pœnitentiaria cōmutauit voluntatem testatoris, vt videre poteris in libro Vestani anno 1552. fol. 424.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio vt euitetur, sufficit, quod Papæ per æquipollens qualitates sint expressæ.*

DECISIO CCXXII.

Vbreptio vt euitetur, sufficit quod Papæ expressæ † sint qualitates per æquipollens, *vt in deci. 23. de praben in anti. Eisig.* Et ita tentū in vna Callaguritana Parochialis de Nagera, coram Domino Fabio Accorambono Decano, Veneris 25. Ianuar. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Surreptitia est collatio ordinarii, non faciens mētionem de iurepatronatus, & quasi possessionis patronorum.*

DECISIO CCXXIII.

1 SVbreptitia est collatio ordinarii † non faciens mentionem de iure patronatus, & quasi possessionis patronorum. *Lapus alleg. 96. nu. 4.* Ita fuit etiam dictum in vna Vicen. beneficii S. Sebastiani, coram Domino Decano Lunæ 4 Apr. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Subreptitia non dicitur gratia, si de qualitate nō considerata a iure, non fit mentio.*

DECISIO CCXXIV.

1 SVbreptitia non † dicitur gratia si de qualitate non considerata a iure, in ea non fit mentio. *Vide Felyn. in capitu super literis, colum 2. versic limita 1. & in cap postulasti. colum 4. versic. d. clara etiam. de rescript. Rot. decis. 468 in nou. Ægid decis. 698. Calde. decisio. 20 de rescript.* Ita fuit tentum in illa Tullen. de Telangus, coram Decano Accorambono Veneris 13. Maii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Surreptio generaliter in gratiosis vitiat ipso iure.*

DECISIO CCXXV.

1 SVbreptitio generaliter in gratiosis vitiat † ipso iure: ita communis est opinio: elata per Fely. in capit. ad audientiam el. 2. nume. 22. versi. litera beneficiales, de rescrip. Quare gratia, in qua est aliqua subreptio dicitur nulla ipso iure, vt decisum fuit in caussa Tullen. Canonicatus, & præben. coram D. Episcopo Vestano, 11 Martii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Confessio facta coram Principe, dicitur irreuocabilis.*

2 *Dispensatio probat illud verum, quod exponitur, & petitur dispensari.*

DECISIO CCXXVI.

SVbreptitia dicitur gratia nouæ prouisionis, si in ea quis narrauit se monachum, cum tamen antea commissionem impetrauerit, per quam committebatur Vicario, vt declararet eum non esse instructum ad religionem, cum per vim, & metum illam ingressus fuerit. Et ratio est, quia confessio † 1 facta coram Principe dicitur irreuocabilis. *Bal. in l. si magnum. C. qui excusar. non poss. num. 6. Paris. co. sil 88 nume. 16. volum. 4.* Quæ confessio tātō magis operatur, quia fuit geminata in dispensatione obtenta per eum, & praesentata in actis, in qua fatebatur, quod licet ipse esset laicus, tamē fuerat postea ingressus dictam religionem, & propterea dispensatus fuit, vt posset retinere beneficia regularia in commendam. Dispensatio † enim probat verum illud, quod exponi- 2 tur, & petitur dispensari. *Bald per illum text. in l. 2. C. de iure aureorum annuller. & per Iaso in l. decem. nume. 28. de verborum obligat.* Ex quibus sequitur, quod cum impetrans tempore nouæ prouisionis, seu nouæ commendæ, in rei veritate non esset monachus professus quod illa noua prouisio dicatur subreptitia vel obreptitia. Et ita tentum fuit in caussa Tullen. Prioratus de Relāgus, coram D. Guidobono, 5. Decembr. 1552.

SVBROGATIO.

SVMMARIVM.

1 *Surrogatus in locum alterius, eodem iure vti debet.*

DECISIO CCXXVII.

SVbrogatus erat Michael in locum Caroli, etiam quo ad spolium, super quo Carolus obtinuerat tres conformes, dicebatur, quod Michael subrogatus in spolio, & in iure Caroli, habet priuilegium trium sententiarum conformium, quemadmodū haberet Carolus si viueret. nam qui † in lo- 1 cum alterius subrogatur eodē iure vti potest, & debet. *Rot. decis. 10 vt lit pend. in nou.* Et ita fuit tentum, coram Do. Chislanen. die 27. Ianuarii 1552. in vna Latinen. perceptoriæ.

SVMMARIA.

1 *Literarum expeditione non vsus in subrogatione obtenta, & de eius iure in prælatione, numero 2.*

3 *Regula de surrogan quando non procedit.*

4 *Constantia habent derogationem regulæ.*

5 *Retrocessio præsumitur.*

Decisio CCXXVIII.

SVrrogatio Hieronym. qui habet ius Cōclauistarum, qui habent derogationem regulæ de subrogan. præfertur † subrogationi obtentæ per Petrum Vincentium ante obitum Antonii, ex eo, quia Petrus illa vsus non est, cum non † expediuerit literas *Sarnen. in regul. de annali. quæst. 70. in fin.* Et quia Petrus non erat admissus ad litem, neque erat collitigans, & tunc non † procedit regula de subrogan. *Sarnen. in regul. de subrogan. quæstio. 12.* Præterea subrogatio Hieronymi est prior in tempore: ergo potior est in iure, *capit. qui prior. de regul. iuris lib. 6 l. qui prior. & l. qui potior. ff. qui pot. in pign. hab.* Et quod Conclauistæ † habeant derogationem regulæ, tenet *gloss. in d. regul. de subrog. vlti.* Et quia Petrus Vinc. per triennium, & vltra non cepit possessionem, sed resignans semper in illa permansit, retrocessio † præsumitur. *Lapus alleg 81. Cassado decisione. 2. & 3. & 4. de caus. possess. & propriet.* Et ita fuit tentum die 20. Aprilis *1551.* coram Domino Augustin in vna Cæsaraugustana Capellaniç maioris.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio concessa vni in euentum litis, nulla est, si impetretur per tertium post mortem rei, ratio num. 2.*

Decisio CCXXIX.

SVbrogatio concessa vni in euētum litis, nulla † est, si impetretur per tertium post mortem rei, quia lis † in totum exstincta est per mortem naturalem. *Cassada. decisione 3. vt lit pend.* Nam subrogatio redditur subreptitia non probata lite, seu caussa expressa. *Rota in antiqu. decisione 277. Cardin consil 31. Capell. Tolos quæst. 435. Felyn. in cap. ad aures colum. 3 de rescript. Ioan de Silu. in tracta. de benefi. part. 3 q. 12. col. 3.* in vna Meten. Scolastriā. *7.* Martii. 1553. coram Decano.

SVMMARIVM.

1 *Exsecutoriales posse exsequi contra subrogatum.*

Decisio CCXXX.

SVbdelegatus erat Cardinalis de Cisio in totum Cardinali de Bononia, contra quem erant iam decretæ exsecutoriales, quæ possunt exsequi † contra dictum Roma. de Cisio, cum sit subrogatus etiam quo ad exsecutoriales per illam dictionem, in totum. Et ita fuit tentum die 12. Iunii 1551. coram Domino Reomano in vna Lugdunen. Prioratus Mantuaci.

Svmmaria.

1 *Subrogatio nihil operatur, etiam quoad possessionem stante regressu: nisi actu possessio apprehendatur, nu. 2.*

Decisio CCXXXI.

SVbrogatus fuerat Marcellus Vinc. etiam quo ad ius, & possessionem Nicolai super quadam Abbatia, in qua Iacobus Bruscus habebat regressum, & sic stante regressu, † nihil operabatur subrogatio, nisi † possessio actu apprehendatur. *Sarnen in reg. de trien. q. 4. num. 8. & 9.* Et ita tentum die 12. Octobr. *1551.* in vna Reginen. Abbatiæ, coram Domino Capisucco.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatum specialiter quoad prosecutionē caussæ, & actorum, eam prosequi posse.*

Decisio CCXXXII.

SVbrogatus specialiter quo ad prosecutionem caussæ actorum commissæ, per A. cōtra B. potest † prosequi, illam caussam contra B. sicut A. posset: vt in simili dicitur in spolio, quando quis est subrogatus ad illud, *secundum Sarnen. in reg. de trien quæst. 11. nu. 13.* Et ideo fuit tentum in vna Compostellan. Parochialis de Baiona sub die Veneris 4. Nouembr. *1552.* quod licet B. attentauerit spoliando A. qui erat in lite cum ipso B. quod nihilominus subrogatus poterat dare de attentatis cōtra B. qui licet esset spoliatus a subrogato, nihilominus possessio B. non erat restituibilis, quia attentata. *Rota decisione 17. de restitu spol. in antiqu. & decisi. 1. Bisignet. vt lit pend. per cap si contra quos vt lit. penden. in 6.* Et ita fuit decisum in caussa supradicta.

SVMTVM.

SVMMARIA.

1 *Sumtum extractum lite pendente parte non citata, fidem non facit.*

2 *Sumtum ex registro actorum vt probet, quæ requiruntur.*

3 *Originale si sit informe, cui fides non adhibetur, minus etiā fides datur sumto ex originali.*

Decisio CCXXXIII.

SVmti extractio, & registratio facta, lite pendente, & parte non citata, nullam † fidem facit. *vt dicit Deci. de scriptura infirmi, in in authen si quis in aliquo columna quinta, versic. 6. fallit. C. de eden.* Et ad hoc, vt sumtum ex registro actorum probet, necesse est, quod scriptura sit † registrata parte præsente, vel citata. *Alex in d auth si quis in aliquo. col. c. versi. 2. est restrictia.* Et quia originale erat informe, † & nulla erat adhibita fides, minus debet dari fides sumto ex originali informi extracto. Et ita tentum die 26. octu. *1551.* in vna Tolletan. decimarū, coram D. Barensi.

Svmmaria.

1 *Sumtum extractum ex Archiuio registri, nullam fidem facere.*

2 *Exemplum exempli non probat, nisi parte non opponente.*

Deci-

Decisio CCXXXIV.

Summum Bullæ Alex. sexti, sub data 4. Idus Noueb. 1500. extractum ex Archiuio registri, & in quo non omnes scripturæ ponuntur, nullam † facit fidem pro d. A. cũ sit suspectum. *Afflic. decis. 282. num. 6. & seq.* & non probatur, quod ibi ponerentur aliæ scripturæ authenticæ, & maxime, quia est exemplum exempli, † & non probat, nisi parte non opponente. *Bart. in authen. si quis in aliquo, colum. penul. & Aret. colu. 2. Purpur. colum. 3. versi. 2. declaratur. C. de eden Lapus alleg. 77. Dec. in l. fin. C. de edict. diui Adr. tollen. colum. 4.* maxime quia duxagit contra possessorem. Et ita tentum die 30. Octobris 1551. coram Reueren. dom. Baren. in vna Tolletan. decimarum.

SVPPLICATIO.

Svmmaria.

1 *Supplicatio sola probat titulum auctoris.*

2 *Quando non agitur ad canonizandum.*

Decisio CCXXXV.

Svpplicatio sola probat † titulum auctoris. *Aegid. decis. 112.* Quando non agitur † ad canonizãdũ titulum auctoris. *Cassad. decis. 8. num. 8. Sarnen. in regul. de non iudi. iuxta formam supplicationis. q. 7. num. 6. & vide infra in vers. titulus.* Et ita fuit tentum die 16. Decemb. coram dom. Reomano, in vna Parmen. S. Francisci.

Svmmaria.

1 *Absoluendus est reus, quãdo supplicationes duæ sunt diuersæ, sed pares in data.*

2 *Actore non probante gratiam suam esse efficaciorem, & meliorem reus absoluitur.*

Decisio CCXXXVI.

Svpplicationes duæ contrariæ vel diuersæ si sunt pares in data, & non apparet de anterioritate vnius, magis quam alterius, tunc reus erit † absoluendus, quia actor qui probare † tenebatur gratiam suã esse efficaciorem, & meliorem, non probauit: & ideo reus est absoluẽdus ex doctrina *Bal. in l. de rebus. C. de donatio ante nupt. & per Boër. decis. 252. num. 9.* Et ita fuit tentum in duabus supplicationibus assignationis pẽsionis, in quadam caussa Larinen pensionis, coram dom. Decano 9. Decemb. 1552. *vt in suis lib. fol. 445.* Quæ decisio fuit confirmata 19. & 23. Decemb. 1552. vt in lib. do. Decani.

SYMONIA.

Svmmaria.

1 *Simonia non committitur in venditione prebendæ temporalis.*

2 *Symonia fit super re spirituali.*

3 *Præbendam esse temporalem quo pacto probetur.*

4 *Indicandum est in dubio pro non delicto.*

Decisio CCXXXVII.

Symonia non committitur † in venditione prębẽdæ temporalis: quia symonia fit † super re spirituali aut illi annexa. *Fel. qui alios recitat in rub. de symo.* & quod præbẽda sit temporalis, † & non annexa alicui spiritualitati, probatur, quia stat de per se, & alicui spiritualitati nõ est annexa, vt distinguit & declarat *Abb. in c. quanto. col. 2. de iud. & optime facit cons. Rom. 326.* dum considerat præbendam, prout est commoditas fructuum, & quia in dubio pro † non delicto iudicandum est. *l. absentem. ff. de pœnis. l. fauorabiliores. vbi Dec. & Cagno. ff. de reg. iur.* Prærerea huiusmodi præbendarum per vnam monialem plures retinentur sine dispensatione, vt probatum fuit per plures testes. Ideo dom. consenserunt in vna Tolleta. pecuniarum seu præbendarum, coram dom. Reomano, quod non committatur symonia in illarũ venditione die 4. April. 1552.

Svmmaria.

1 *Symonia conuentionalis committitur quando qs recipit beneficium in confidentiam, & facit quem incapacem ad obtinendum alia beneficia in futurum. num. 2.*

2 *Symonia realis requiritur quando agitur ad priuationem beneficiorum.*

Decisio CCXXXVIII.

Symonia conuentionalis, quæ committitur, † quando quis recipit beneficium in confidentiam, facit † quem incapacem ad obtinendum alia beneficia in futurum, nisi esset dispensatus. *Anto. Butr post Io. Andr. in c. penult. c. 1. vers. ad secundam. de elec.* Et ita fuit alias tentum in quadam caussa S. Andreæ canonicatus & præbendæ, coram D. Puteo, prout in lib. decisionum non impresso de symo. *decis. 5. Pereg. Tab. decis. 83.* Nec obstat decisio *Cassad. 5. de constit.* quia loquitur quando agitur ad pœnam priuationis, quia † tunc bene requiritur quod symonia sit realis. Secus quo ad inhabilitandum aliquem ad obtinendum beneficia in futurum. Et ita fuit tentum die 20. Martii 1551. coram dom. Guidobono in vna Cæsaraugustana confidentiæ.

Svmmaria.

1 *Symoniaca electio Abbatis ex quibus non fuerit inducta.*

2 *Abbates de iure, non debent esse perpetui.*

3 *Symonia non inducitur quando quis paciscitur in his quæ ipso iure insunt.*

4 *Conuentiones quod dicantur potius inualidæ quam symoniacæ, vt ad priuationem nõ sufficiant. num. 5.*

6 *Intellec. ad extrauag. Bonif. 8. & Paul. 2. de symonia.*

7 *Symoniam non inducit superueniẽs ex post facto.*

Decisio CCxxxix. seu 3.

SYmoniaca electio Abbatis, non † dicitur facta sub his conuētionib. quod eligendus Abbas efficeretur triennalis duntaxat, & non esset amplius perpetuus, & q̃ bona mensæ Abbatialis incorporarentur cum mensa conuentuali iam separata a cõuentu, & quod futuri Abbates frui nõ possent bonis, & redditibus dictæ Abbatiæ, sed omnia bona remanerent pro cõuentu, quæ omnes conuentiones iuratæ fuerunt. Demum fuit electus Ferdinandus de Gatta in Abbatem, qui habuit confirmationem a superiore, & præstitit consensum confirmationis dictorum capitulorum. Ratio est, quia Abbates † de iure non debent esse perpetui, *cap. ad monasterium, §. tales, de stat. mona. cum simil.* Et quando quis statuit vel paciscitur in his, quæ ipso iure insunt, non inducitur symonia, *capi. significasti, vbi bona glo. Abb. & alii de electio. Dec. consi. 218. num. 5.* Et insuper isti monachi disponunt super concessis a summo Pontifice, & ad illa se refert, & concessio est de præsenti, non de futuro. *Felyn. in cap. ad aures, de rescript colum 3. Paris. consil. 30. lib. 4. num. 26.* Et propterea pacta ista, & conuentiones sunt potius † inualida, quã quod contineant veram, & puram symoniam, quamuis sapiant speciem symoniæ, tamen quo ad priuationem † non sufficiunt, & potius dictæ conditiones illicitæ debent tolli, quam collatio facta sub illis inualidari. *Doctores in ca. pridem, de pactis. Parisi. consil. 29. nu 6. & seqn. ac consi. 30. nu. 26. col. 4.* Extrauagans autem Bonifacii viii. & Pauli ii. intelliguntur † de vera, & proptia symonia, non autẽ de ficta. *Parisius consi. 29. num. 12. & consi. 30. nu. 15. volum. 4.* Et ita fuit tentum 20. Aprilis 1551. coram Domino Decano in vna Ciuitaten. Abbatiæ, & die 12. Octobr. dicti anni in secunda instantia, coram Guidobon. fuit pariter resolutum, quod electio non erat symoniaca etiã ex nouiter deductis, quia statutum illud monachorum a principio erat inualidum, & fuit facta electio libere, quo casu superueniens † ex post facto non inducit symoniam. *Ab. in c. cũ M. nu. 24. de const. Dec. consil. 218 num 4.*

SVMMARIVM.

1 *Symonia vitium inducunt actus reciproci in beneficialibus.*

Decisio CCxl. seu 4.

SYmoniæ vitium inducunt † actus reciproci in beneficialibus, *Felyn. in cap pastoralis, de rescript. Corn. consil. 1. lib. 1. Deci. in l. si certi condictio. num. 14 ff. si cert peta. Farnen. in regn. de triennal. in quæst. 12. nume. 12. refert ita decisum in Rota.* Et ita tentum in d. caussa 6. Aprilis dicti anni.

SVMMARIA.

1 *Symonia est collatio facta per Episcopum cũ onere legendi sacram scripturam.*
2 *Collatio debet esse libera, nec continere debet modũ, conditionem vel onus.*
3 *Onus legendi, & docendi est pium, sed adiectum collationi, caussat nullitatem, nume. 4. nisi vt in num. 5.*

Decisio CCxxxxi. seu v.

SYmoniaca est collatio † facta per Episcopum Titio, cum onere Theologali legẽdi sacram scripturam, quia collatio † debet esse libera, & non debet continere modũ, conditionem, vel onus, *glo. & Doctores. in cap. 2. de elect. lib 6. gloss. & Docta in cap sunt. de symonia.* Et per omnes præcipue Modernos, *in cap. ex parte el 1. de offic. deleg.* Et licet onus legendi † & docendi sit pium: tamen non debet adiici in collatione beneficii, cum de iure debeat esse libera, & adiectum reddit † collationem nullam, *gloss in cap pen. in gloss. magna de magistris. Anan. ibi colum. fin. Ioan. de Imol. in capit significatum, colum. 2. versi in glo. 1. de prabend. & Abb. colum. fi. in princip. num. 7. & Card. in 2. colu.* Nisi appareat, quod in fundatione † prioratus, vel ante collationem, huiusmodi onus adiectum sit: *vt est text. in d. capitu significatum.* Et ita declarat pro Philip. *Franc. in capit. 2. in 2. not. de election. libro 6.* Et facit ratio, quod conditio quæ tacite inest, non vitiat. *Deci. consil. 118. colum. 3. in princip.* Et ita fuit tentum die 20. Martii 1551. coram Domino Vestano, in vna Pimpilonen. Prioratus.

SVMMARIA.

1 *Symonia quomodo probetur per confessionem factam in iudicio criminali.*
2 *Nuntii Apostolici in manibus fieri potest resignatio simpliciter beneficii.*
3 *Symoniacus dicitur actus, & consensus pensioni, post resignationem beneficii libere factam.*

Decisio CCxlii. seu 6.

SYmonia probatur per † confessionem etiam factam in iudicio criminali, per eũ qui ante resignationem, conuenit cum resignante, de dãdo illi pensionem, & sic beneficium fuit resignatum in manibus nuntii Apostolici † simpliciter, deinde resignatarius cõsensit pensioni enm iste, cõtractus † sit symoniacus. *Ægidius decis. 12.* Et ita dictum fuit in vna Vlixbonen. quartariæ, coram Domino Decano Accorambono, Lunæ die 16. Maii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Symoniacus restitui non potest, & quare.*

Decisio CClxiii. seu 7.

SYmoniacus non † potest restitui, quia nõ † dicitur habere titulũ coloratum. *Cassador. decisio. 1. de symon.* Et ita fuit firmatum in

dicta

dicta Vlixbonen quartanæ, coram domino Decano Accorambono, Lunæ dicta die 16. Maii 1552.

SVMMARIVM.

1 *Symonia non probatur per testes socios criminis, & muneris: amplia etiam quod nihil recepissent, dummodo fuerit illis promissum. num. 2.*

DECISIO CCXLIV. seu VIII.

Symoniæ licet agatur ciuiliter super ea, 1 & licet sit difficilis probationis, non probatur † per testes qui fuerunt socii criminis & muneris. *vt in c. 1. de testib. in 6. & in c. veniens. el primo. de testib. Dec. in c. 2. de confessis. Salycet. in l. quando liberi. num. 6. C. de testib.* 2 Nec obstat quod testes nihil receperũt quia sufficit † quod illis fuerit aliquid promissum. *gl. 1. in d. ca. 1. de testib. in 6. & ibi Franc. num. 3. Dec. in cap. veniens. el. 1. num. 9. ante fi. de testibus.* Et ita fuit tentum in vna Pampilonen. parochiali de paterna, coram dom. Fabio Decano 13. Iunii 1552.

TACITVRNITAS.

SVMMARIA.

1 *Taciturnitas qualitatis a iure non considerata, non vitiat gratiam.*

2 *Beneficii qualitas, an sit conuentuale vel non, est exprimenda.*

DECISIO CXLV. seu I.

1 Aciturnitas qualitatis a iure non cõsideratæ non vitiat † gratiam. Ita fuit tentum in vna Iulen. prioratus de relangiis coram domino Decano Venetis 13. 2 Maii 1552. vbi licet de iure fit † exprimenda qualitas beneficii, an sit conuẽtuale vel non. *vt per Cassad. decis. 12. de praeben. & num. 23.* Verum quia in monasterio erat ille prioratus semiconuentualis, quæ qualitas a iure non est considerata, de qua qualitate in noua prouisione non fuit facta mentio, immo fuit dictum, quod prioratus conuentu carebat: dixerunt domini, quod non erat subreptitia, propter rationem prædictam, quia taciturnitas qualitatis a iure non consideratæ, non vitiat. *Egid. decis. 698. Rot. decis. 468. in nou. Caldérinus in consil. 10. de rescript. Felyn. in cap. super literis. colum. 2. versi. limita primo. & in cap. postulasti. colum. 4. versi. declara etiam de rescrip.*

TACTVS.

SVMMARIVM.

1 *Tactus requiritur ad contrahendam confraternitatem.*

DECISIO CCXLVI. seu I.

1 TActus requiritur quo ad contrahendũ compaternitatem. *secundum Gem. in cõs. 110. & 130.* quæ consilia sequuntur de stylo per Rotam, vt tentum fuit in vna Veneta matrimonii, corã do. Deca. Venetis 19. Feb. 1552.

TEMPVS.

SVMMARIVM.

1 *Pacificus demonstratur ex solo cursu temporis.*

DECISIO.

1 TEmporis lapsus 40 annorum pacificus demonstratur † ex solo cursu temporis 40. annorum *glo. in cap. plerunq. in vers. negligentia. de rescript. Rot decis. 5. in antiq.* Et ita fuit tentum in vna Burgen. de Luy, coram dom. Augustino die 2. Maii 1552.

SVMMARIA.

2 *Dotis instrumentum non probat matrimonium, etiam inter ipsas partes contrahentes.*

3 *Verba enuntiatiua non probant contra partes ipsas.*

4 *Verba enuntiatiua non probant matrimonium contra tertium: fallit si verba sint prolata in matrimonio præsente viro, & vxore, & hoc dicatur in ipso contractu dotis. num. 5.*

6 *Testes quid opponere debeant vt probent tempus contracti matrimonii.*

7 *Testes non probant sponsalia, qui dicunt talẽ vixisse cum marito, per quatuor aut quinque annos.*

8 *Probatio debet concludere per necesse non per possibile, præsertim in materia reprobatoria testium. num. 9.*

10 *Tempus limitatum in exceptione, est probandum præcise, siue affirmatiue siue negatiue.*

11 *Testes deponentes productionem circa, seu, vel, non probant & num. 12.*

DECISIO CCXLVII. seu I.

TEmpus contracti matrimonii nõ probatur per instrumentum promissionis dotis factum die 4. Iunii 1490. in quo maritus absente vxore cõfitetur matrimoniũ contractum, iam erant sex dies elapsi, quia 2 instrumentum dotis † non probat matrimonium. *capit. illud. de præsumt. vbi Abbas & Felyn.* qui loquuntur etiam inter ipsas 2 partes contrahentes & licet vt dicit ibi 3 *Anton. de Butr. verba † enuntiatiua probent cõtra partes ipsas. l. optimam. C. de contra. & committen. stipul.* tamen id non procedit, quando principaliter super eis disputari contingit. 4 Et vtcunque sit, verba enuntiatiua † in matrimonio, contra tertium, non probant matrimonium. *Socyn. consil. 36. num. 10. lib. 1. Dec. consil. 13. colum. 3 vers. nam per instrumentum.* Secus tamen est, si verba † prolata sunt 5 præsente viro, & vxore, & hoc dicatur in ipso contractu dotis. *Dec. consil. 163. num. 2.* nec minus tempus contracti matrimonii probatur per testes dicentes, quod videtũt Catherinam stare cum suo marito per 40. aut 5. annos, vel circa, iã sunt lapsi anni 40. cũ ipsi deposuerint de ãno 1552. q̃ a null⁹ ex testib. dicit interfuisse † cõtractui matrimonii 6

& non concludit dictum † testis dicentis, 7 Catherina vixit cum marito per quatuor, aut quinque annos, ergo sponsalia celebrata fuere. *l. neq. natales. & ibi Bald. & Salycet. C. de probat.* Et probatio † debet concludere 8 per necesse, non per possibile, præsertim in 9 materia reprobatoria † testium. *l. non ob hoc. ubi Iason. C. unde legit. e. in præsentia. de probat.* maxime cum exceptio reprobatoria sit fundata in certo determinato tempore. 10 Ergo debet illud tempus † præcise probari, siue affirmatiue, siue negatiue, *Barto. in l. in illa. ff. de verborum. oblig. Angel. consi. 297.* Et 11 quia deponunt per dictionem † circa, & di- 12 ctionem, vel, prout † de teste deponen. per dictionem, circa, *Alex. consi. 156. num. 11. vo. 5. & per alternatiuam, ve: idem Alexan. consil. 212. num. 20. lib. 6. & Aym. consi. 6. num. 24.* Et sic domini tenuerunt, quod non probetur tempus ad effectum reprobationis testium, quamuis dominus Deeanus tenuerit, quod testes illi vacillabant die 15. Nouembris 1551. coram domino Baren. in vna Parmen. status.

SVMMARIA.

1 *Tempus datum patronis ad præsentandum, incipit currere a die scientiæ vacationis, non a die vacationis, præsertim in rustico, vel in absente patrono. num. 2.*

3 *Intellect. ad decis. 1. de iurepatronat. in antiquis.*

4 *Intellec. ad clem. cum ei quem. de concess. prabenda.*

5 *Testatoris voluntas intelligitur secundum iuris dispositionem.*

DECISIO CCXLVIII. seu II.

Tempus datũ patronis ad præsentandũ 1 incipit currere a die scientiæ vacationis, non a die vacationis beneficii. *vt est decis. Rot. 6 de iurepatronat. in nou. & 13. in antiq. eod. tit. Rot. in tract. de iurepatronat. in verbo honorificum. q. 27.* Et hoc sine difficultate pro- 2 cedit in † rustico, vel in absente patrono, 3 Non obstat *decisio 1.* † *de iurpatronat. in antiq.* quia fuit dictum quod iura adducta in d. decisio. probant contrarium. *& clem. cum* 4 *ei quem de concess. praben.* loquitur in vacatione nota, vel loquitur quando beneficium vacat de iure, & de facto, vt videtur sentire decis. supradicta allegata. *videlicet 6. de iur. patronat. alias 263. in nou. Nec non & deci. 13 in antiq. eodem tit. alias 500.* Et licet testator præfixerit tempus ad præsentandum, quod videtur esse iam dictis contrarium, quasi non debet attendi scientia, vel ignorantia vacationis, *ad l. genero. vbi Bar. de his qui not in* 5 *fam.* quia respondetur, quod voluntas † testatoris intelligitur secundum iuris dispositionẽ, videlicet quod tempus sit continuum a die scientiæ vacationis, quando beneficium non vacat de iure, & de facto. Et ita decisum fuit in caussa Barchinonen beneficii S. Antonii, coram D. Episcopo Vestano 4. Maii. 1552.

TERMINI SVBSTANTIALES.

SVMMARIA.

1 *Termini omnes substantiales non seruati in curia vel saltem illi quatuor, qui sunt de substātia, reddunt sententiam nullam.*

2 *Termini substantiales non seruantur ita exacte extra curiam.*

DECISIO CCXLIX. seu I.

Termini omnes substantiales non seruati, vel saltē illi quatuor, † qui sunt de 1 substantia reddunt sententiam nullam. *Cassada. decisi. 8. de rescrip.* Tamen extra † cu- 2 riam non seruantur termini ita exacte, sicut in curia. Et ideo fuit tentum, quod sententia lata extra curiam cum terminis male seruatis, non sit nulla, coram dom Reomano, die 1. Iulii 1552. in vna Anconitanā bonorum.

SVMMARIA.

1 *Termini substantiales seruati in caussa parochialis, extenduntur ad caussam possessorii intentati super parochiali.*

2 *Termini reiterati sanantur per Innocentianam.*

3 *Termini non sunt de necessitate seruādi in caussa attentatorum, & nullitatum.*

4 *Forma data per commissiones pro processibus faciendis, est seruanda.*

5 *Princeps potest ordinem iudiciarium tollere.*

6 *Termini præfixio vigore commissionis, quid operetur*

DECISIO CCL. seu II.

Termini substantiales seruati in caussa Parochialis, se extendunt † ad caussam 1 possessorii intentati super parochiali. *Cassad. decis. 9. num. 7. de causs. possess. & proprieta.* Et quamuis nulliter seruati exstitissent, tamen quia sunt reiterati, sanantur † per In- 2 nocentianam. *Cassad. decis. 9. de rescrip.* quā- uis termini substantiales in † caussa atten- 3 tatorum, & nullitatum, de necessitate seruandi non sint, sed mero iudicis officio expediri debeant caussæ huiusmodi. *Aegid. decis. 294. Mil. in versic. attentatum dici non potest. Rot. decis. 765. in antiq.* Præterea adest commissio, quæ dicit, quod præfixo termino ad docen. de attentatis, & nullitatibus, & lapso iudex procedat ad vlteriora, & cum commissiones dant formam processibus faciendis, illa † debet attendi. *c. cum dilecta.* 4 *in fin. de rescrip.* & princeps potest ordinem iudiciarium tollere. *Abba. in cap. pastoralis.* 5 *de rescript. & in rub. de arbitr. col. 4. vers. in vero allega. Brun. in tract. de forma. fol. 16. colum. 3.*

& cx

Et ex prædictis colligitur, quod ista præfixio termini vigore dictæ commissionis, est † loco terminorum substantialium, & quia apparebat de intentione Guidonis, qui volebat seruare terminos super nullitatibus, & attentatis in ista caussa, licet de eis nullā mentionem fecerit, & propterea sententia lata valida est reputata. Et ita fuit tentum die 27. Maii 1552. coram dom. Augustino in vna Gebenen. parochialis.

SVMMARIVM.

1 *Termini substantiales dicuntur male seruati in negotio exsecutiuo, si sunt seruati prout in negotio principali, sed reiterati vigore Innocentianæ sanantur. num. 2.*

DECISIO CCLI. seu III.

Termini substantiales seruati prout in negocio principali, in negocio tamen exsecutiuo, sunt † male seruati, sed reiterati vigore † Innocentianæ, sanantur. *Cassador. decis. 8. de rescript. circa fin.* Et ita fuit tentum in vna Ispalen. canonicatus & præbendæ, coram domino Oradino die 3. Nouembris 1554.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad articulandum est substantialis iudicis, cuius omissio vitiat. num. 2.*

DECISIO CCLII. seu IV.

Terminus ad articulandum † est substantialis iudicii. *Rot decis. 2. de rescript. in no.* cuius omissio † vitiat ipsum iudicium. *Egid. decis. 27. Cassad. decis. 8. num. 6. de rescrip.* Et ita tempore meo fuit resolutum in caussa Zamoren. cannoicatus & præbendæ, coram domino Guidobono 29. Decemb. 1552. Et vide supra in verbo sententia est nulla, si nō fuit seruatus.

TERTIVS.

SVMMARIA.

1 *Connexio iurium impedit tertium, si ex eisdem iuribus reus succumbit. & num. 2.*

3 *Diuersa ratio vbi non assignatur, ibi assignari nō potest diuersum ius.*

4 *Emphyteota an possit defendere dominum directum.*

5 *Præceptores sunt speciales procuratores religionum, qui defendere possunt religiones. numero 6.*

DECISIO CCLIII. seu I.

Tertius seu magnus magister militum Hierosolimitanorū commisit caussam iactationis, & quam, & quas, contra Episcopum Conuersanen. ad effectum retardandi exsecutionem sententiæ, & rei iudicatæ latæ contra Camillum Muscectulam præceptorem S. Stephan. super eadem re, & illam dictus magnus magister prosequitur cum eisdem iuribus & priuilegiis, cum quibus d. Camillus fuit superatus ab episcopo. Ideo cum eisdem pariter superabitur ipse magnus magister, faciunt notata per *Inno. in cap. veniens de sponsa.* vbi connexitas † iurium impedit tertium, si ex eisdem iuribus reus succubuit, & iura Baiulorum non † sunt diuersa ab illis, quibus vtitur magnus magister & religio. *Anto. in c. in litteris. de restit. spol.* & facit, quod vbi non assignatur † diuersa ratio, non potest assignari diuersum ius, & ppterea fuit tentum quod magnus magister non possit impedire exsecutionem, quia diuersa ratio est in Emphyteota, & præceptore, quia Emphyteota † non potest defendere dominum directum *secundum Cardin in clem. religiosus. de procur & Bisig. decis. 1. de iud. dicit*, quod isti præceptores † sunt procuratores speciales religionū, & propterea religiones possunt defendi p istos Præceptores. *c. cum deputati. de iudi. vbi Fel in fin.* Et ideo non potest venire per viā impedimenti, sed per viam restitutionis sic. Et ita fuit tentum die 20. Maii 1551. coram dom. Augustino in vna Napolitana iurisdictionis, sed die 9. Octob. 1551. fuit iterū posita, & nihil resolutum.

SVMMARIA.

1 *Tertius si est actor, si vult opponere de iure alterius tertii, debet illud ius tertii plene probare.*

2 *Actore non probante reus absoluitur.*

DECISIO CCLIV. seu II.

Tertius si est actor, & vult opponere de iure tertii, debet † illud ius tertii plene probare, & quod sit exclusiuum iuris alterius. *Socyn. in l. 2. col. 2. ver. ex quib. conclusionib ff. de excep rei iud.* Et tanto magis, quia est actor, & actore † non probante reus absoluitur. *l. qui accusare. C. de edendo.* Et ita tentum 15. Maii 1551. coram dom. Romano in vna Palentini canonicatus & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata contra inferiorem Prælatum, non debet nocere superiori, quando tangit ius superioris.*

2 *Citandus est superior, & inferior prælatus in hoc casu.*

DECISIO CCLV. seu III.

Tertius potest se opponere exsecutioni sententiæ latæ contra aliū ipso non vocato, quādo agitur de suo interesse prout hic, vbi fuit lata sentētia in fauorem Episcopi Conuersan, cōtra quendam balliuum ordinis Hierosolimitani, de & super iure visitandi certas ecclesias, & mandabatur exsecutioni super quibusdam bonis, & iuribus magni magistri, & conuentus S. Io. Hierosolimita. Comparuit magnus magister, & allegauit eius iura, & suū deduxit interesse, & dicebatur, quod sententia lata

1 † contra inferiorem prælatum, non debet nocere superiori, quando tangit ius superioris, *ex Felyn. in cap. cum deputati. nu. 6. de iudi.* Ius autem magni magistri in hoc lædebatur, quia non poterat visitare. Imo dubitabatur, an eius ius læderet statib. eorũ stabilimentis, & decisum fuit quod eius ius lædebatur, quo ad visitationem tãtum, ex eo quia sententia est in petitorio, & sic retardatur executio: quia quando res pertinet ad ecclesiam, & per illius amissionem lædi 2 tur inferior, & superior prælatus, tunc debet vterque prælatus citari, & sententia cõtra inferiorem prælatum non nocet superiori, maxime ignoranti caussam agi. *In noc. in c. auditis. col. 1. versi. alii dicunt, & forte melius de præscript. & ibi Ab. col. 4. num. 9.* Et isto casu superior potest se opponere executioni. *Abb. in cap. inter quatuor. colum. fin. versi. sed dubium est. de maia. & obed. Imol. in l. a sententia, col. 8. & seq. de appella. & Alex. in l. sæpe. col. 4 versic pro qua opin. ff. de re iud.* Sed fuit etiam dictum, quod expediatur commissio prosixionis termini, ad docen. de interesse magni magistri, & de iure suo, quo elapso, procedatur ad exsecutionem reiiudicatæ in fauorem Episcopi Conuersan. Et ita tentum die 27. Nouemb. 1551. corã dom. Augustino.

SVMMARIA.

1 *Ius superueniens ex regressu, an debeat esse clarũ, & exclusiuum iuris agentis.*
2 *Regressum impugnans tenetur bene iustificare.*
3 *Apostolicas literas producens pro verificatione sui iuris, dare dicitur de iure claro.*
4 *Regressus damnatus per Rotam non dicitur afferre ius clarum.*
5 *Opponere de iure tertii an quis possit post sententiam.*
6 *Fructus condemnationem quando quis euadat.*

DECISIO CCLXVI. seu IV.

Tertius opposuit de regressu Episcopi Scalẽ. super Archidiaconatu de Mebla contra quem replicabat collitigans, quod 1 ius prouenienst† ex dicto regressu non erat clarum, & exclusiuum ipsoiure iuris agentis. *Bart. in l. 2. colum. 1. in medio vbi alii. ff. de except. rei iudic.* Et quod non esset clarum, allegabant, quia non erant probatæ habilitates episcopi: Tamen domini tenuerunt ꝙ 2 ille qui† impugnabat regressum, tenebatur melius iustificare, quod regressus non intraret, quia ille qui † producit literas Apo- 3 stolicas pro verificatione sui iuris, dicitur dare de iure claro. *Sarnen. q. 1. num. 4. in reg. de non indic. iux. forma suppl.* die 1. Iulii 1552. coram dom. Reomano in vna Ispalen. feudorum, sed nihilominus Domini die 4. Nouemb. 1552. in dicta caussa tenuerũt quod Martinus collitigans teneatur melius iustificare regressum, quia episcopus erat filius hæretici. Nec obstat dispensatio obtenta per episcopum, quia fuit declarata subreptitia per tres conformes sententias in Rota, & cum ius regressus fuerit † damna- 4 tum per Rotam, non videtur taliter clarus, quod ipso iure excludat intentionem d. Francisci. *Bar. in d. l. 2. ff. de excep rei iud.* pro- ut etiam post † sententiam non potest reus 5 opponere de iure tertii. *Bal. in l. cum seruum. colum. 2. vers. scias tamen. C. de serui. fugi.* Et dixerunt quod quando regressus esset iustificatus, quod tunc heredes Christophori nõ † tenerentur ad fructus, quia est exceptio 6 de iure tertii, exclusiua iuris agentis ipso iure, prout in lib. dom. Reomani, & confirmata dicta die 12. Decemb. 1551.

SVMMARIA.

3 *Tertii ius clarum, & apertum quando dicatur.*
2 *Titulum bonum tribuit noua prouisio.*
3 *Titulum bonum caussat possessio decem annorũ, & vltra.*

DECISIO CCLVII. seu V.

Tertii ius clarum, † & apertum dicitur, 1 quando fuit iustificatum per testes in alia caussa, in qua fuit ostensum canonicum fuisse electum a capitulo, & deinde habuisse nouam prouisionẽ, quæ † de per se 2 solum tribuit bonum titulum. *Sarnen in reg. de anna. q. 78. num* 6. & possedisse per decem annos vltra. quæ possessio † caussat bonũ 3 titulum. *Hostien. Card. Ab. & Felyn in cap. il lud, de præsumt. & per alleg. Lapi 89. & Cassad. decis. 2. & 4. num. 5. de caus. poss. & proprietat.* Et propterea est exclusiuum iuris alterius. Et ita fuit tentum die 5. Iunii 1551. coram domino Reomano, in vna Placentina canonicatus.

TESTAMENTVM.

SVMMARIVM.

1 *Testandi facultas Cardinali concessa, non validat testamentum antea factum & quare.*

DECISIO CCLVIII. seu 1.

Testandi facultas concessa Cardinali ad effectum disponendi de rebus acquisitis de fructibus ecclesiasticis, non validat testamentum antea factũ. Quia d. facultas respicit actum faciendum & sumus in casu, 1 in quo requiritur, quod præcedat licentia, & auctoritas. *Alexand. consi. 17. num. 4. & 5. volum. 4. late Innoc. & alii in cap dudum. de reb. eccl. non alien & in casu nostro videtur tex. apertus. in l. Titius. ff de milit. testam.* vbi si est factum testamentum per paganum, qui postea efficiatur miles, per priuilegium militũ cõualidatur testamentum prius factum, si miles is declarauerit in vita hanc suam inten-

intentionem, alioquin secus, & *concordat.* §. *sed & si quis. Instit. eodem titu.* Nec illa licentia allegata probatur, quia erat inserta in testamento, quod erat suspectum de falso. Et ita fuit tentum die 15. Maii 1551. coram Domino Augustino in vna Florentina pecuniaria.

SVMMARIA.

1 *Probatur sententia condemnatoria ad mortem per scripturam, & non per testes, nu. 2.*
3 *Testamentum non dicitur factum ab infami infamia iuris, si de sententia condemnatoria non apparet scriptura, nec minus ab inhabili, numer. 5.*
5 *Infamia iuris insurgit ex sententia condemnatoria ad mortem.*
6 *Necessitatis tempore non attenditur ad testium qualitates.*

DECISIO CCLIX. seu 2.

TEstamentum Raynaldi, qui fuit ductus ad furcas, tanquam condemnatus ad mortem naturalem, de qua condemnatione siue sententia condemnatoria in scriptis minime constar, cum tamen pro illius 1 subsistentia † scriptura requiratur, vt toto titulo, de senten. ex periculo recitandis, ne- 2 que per testes probari † potest. *Deci. in ca. quo- 3 niam contra. numer. 72. de probation.* non † dicitur factum ab infami infamia iuris, quæ in- 4 fertur ex sententia † condemnatoria, *l. furti.* 5 *ff. de his qui notant infamia.* Nec minus ab † inhabili, & tanto magis, quia sumus in casu in- 6 solito, † & necessitatis, quia Gubernator Bononiæ noluit, quod ille conderet testamẽtum, nimirum si accepit illos testes, quos adhibere potuit. Et ita fuit tentum die 1. Iunii 1551. coram Domino Augustino in vna Bononien. testamentaria.

SVMMARIA.

1 *Testamentum non sustinetur vt nuncupatiuum, si testator in scriptis testari voluit, & de hoc protestatus est.*
2 *Clausula omni meliori modo sustinet testamentũ inualidum, intellige vt hic, & nu. 3.*
4 *Clausula omni meliori modo, in testamento apposita, intelligitur iuxta modum expressum, non autem non expressum.*
5 *Ponens an habeat votum.*

DECISIO CCLX. seu 3.

TEstamentum, quod in scriptis testator celebrare voluit, iubendo quod non aperiretur nisi cum debitis solemnitatibus requisitis a iure, & ita protestatus est omni 1 meliori modo, non sustinetur, † vt nuncupatiuum testamentum. *Afflict. decisione 143. numer. 9.* Ea ratione: quia testator coram Notario, & testibus non nominauit heredem, nec explicite, nec implicite per relationem ad aliquam scripturam, & quia apparebat testatorem voluisse in scriptis testari, ideo testamentum non poterat valere vt nuncupatiuum. *Paul. in l. de Castro. in l. heredes palam, numer. 5. C. de testamen.* Nec facit aliquid clausula omni meliori modo, ex qua 2 testamentum † inualidum sustinetur. *Bart. in l. talis scriptura, ff. de leg. 1. Afflict. decisio. 144. num. 2.* Quia dicta clausula non fuit simpliciter, & principaliter apposita, adeo vt respiciat totum testamentum. Imo apparet, 3 quod fuit apposita † respectu protestatio nis prædictæ, & sic vnius particularis tantum, & ideo ad alia non se extendit. *Felyn. in capitu. caussam quæ. columna quarta, versic. limita 3. de rescript.* Et ista clausula intelligitur † re- 4 specta modi expressi, non autem non expressi. *Cassado decisio. 7. de appellat.* Et ita quatuor ex dominis vna cum Ponente † tenu- 5 erunt, licet tres reclamauerint, & propterea nihil fuit conclusum, allegabatur *Beren. decisio. 240. incipien. per decisionem, & AEgid. consil. 1. per totum.* Vbi ponit omnia requisita a testamẽto in scriptis. Et ita die 1. Feb. 1551. dictũ fuit in vna Tolletana testamenti corã Domino Decano.

SVMMARIA.

1 *Testamentum quando non sustineatur, vt nuncupatiuum, & nu. 3.*
2 *Testator non potest nominare heredem per relationem ad aliquam scripturam.*

DECISIO CCLXI. seu 4.

TEstamentum non sustinetur, † vt nun- 1 cupatiuũ, quia apparet testatorem voluisse in scriptis testari, & mandauit testamentum non aperiri, nisi cum debitis solemnitatibus requisitis, & ita protestatus est omni meliori modo: & quia testator, coram Notario, & testibus non nominauit heredem, nec explicite, nec implicite, sed per 2 † relationem ad aliquam scripturam, quod fieri non potest, vt voluit *Bartol. in l. si ita scripsero. in princip. de condit. & demonstrat. & Socin. consilio 173. versicu. 2. principaliter, lib. 2. & Gozad. consilio 3. colum. 3.* Et quando apparet testatorem in scriptis testari voluisse, etiam quod ad id non se arctauerit, testamentum non sustinetur, vt nuncupatiuum. *Cyn. in l. hac consultissima, §. per nuncupationem, vbi Paulus de Castr. & Corn. C. de testamen. Bartol. in l. fin. ff. de iur codicil. Alexand. consil. 176. volumine 5. & consilio 105. volum. 7. Alberic. in l. 1. § fin autem. ff. de milit. testamen. Imol in l. 1. § fin autem. ff. de hered. institu. vbi Angel. Afflict. decisio. 143. & Parisi. consil. 19 volum. 3.* Sed aliqui ex dominis dicebant, quod ad hoc vt testamentum non valeat vt nuncupatiuum, requiritur, 3 † quod testator ne dum dixerit expresse velle testari in scriptis, sed etiã quod arcta-

uerit se ad illud: alioquin licet tunc non valeat prout testamentum in scriptis, sustinetur tamen vt nuncupatiuum, *ex Angel. in l. 1. §. si autem, circa princip. & il i Imol. colum. 2. ff. de hered. instituen. Socin. consilio 163. colum. 3. in prin. volum. 2.* Ea ratione, quia fuerant adhibitæ solemnitates requisitæ, & sufficientes ad nuncupatiuum. *Iason in d. §. per nuncupationē, in fi. Guilelm. de Bened. in repet. cap. Rayn. de testamen. versic. testamentum el 1. numer 91. de testamentis. Boer. decisio. 140. colum. 6. Beltr. consil. 88. numer. 4. volumine 2. Grammat. decisio. 62. numer. 24. Ruin consil. 1. numer. 21. lib. 2. & communem dicit Gozad. consil. 3. colum. 3. versic. quibus tamen non obstantib.* ideo Domini ex varietate opinionum, fuerunt & ipsi varii, sed pro maiori parte tenebant secundum primam opinionem. Tamen caussa non fuit neque in hac secunda positione resoluta, die *27.* Martii *1553.* in vna Tolletana testamenti, coram D. Decano.

TESTATOR.

SVMMARIA.

1. *Testator instituens vxorem in vita sua tantum, si viduitatem seruauerit: videtur vocasse venientes ab intestato, si vxor moriatur, vel ad secunda vota transierit, & quid si alium heredem post illius mortem instituerit nu. 2.*
3. *Clausula codicillaris apposita videtur fauore venientium ab intestato.*

Decisio CCLXII. seu 1.

TEstator instituendo propriam vxorem in vita sua tantum, si viduitatem seruauerit, videtur tacite † vocasse venientes ab intestato, si vxor moriatur, vel si transiuerit ad secunda vota. *Bartol. in l. quotiens, §. si duo. numer. 4. vsque ad fin. de heredibus instituendis. Paul. de Castr. in consil. 241. numer. 3. volum. 3. Decius consilio 278. colum. 1. versic 3 intellectus.* Etiā si post mortem vxoris, † vel post transitum ad secunda vota alium heredem instituerit, dūmodo ille alius institutus defecisset, vt per eundem. *Bart. in d. l. quoties, §. si duo in fi.* Et idem si apposuit clausulam codicillarē, quæ † intelligitur apposita fauore venientiū ab intestato, *vt per eundem Bartol. in d. §. si duo. in fin.* Et ita fuit tētum, coram Domino Decano, in vna Forliuien. hereditatis die *30.* Maii *1552.*

SVMMARIVM.

1. *Testator prouidere dicitur venientibus ab intestato, quando instituit aliquem durante eius vita, & clausulam codicillarem apponit.*

Decisio CCLXIII. seu 2.

TEstator dicitur prouidere † venientibus ab intestato, quando instituit aliquem durante eius vitā, & apponit clausulam codicillarem, *secundum Bartol. in l. quoties, §. si duo ff. de heredi. institu. & sequitur Castren. in consilio 241. numer. 3. volum. 3. Decius consilio 278. columna prima, versicu secundus intellectus,* Ita fuit etiam resolutum in d. caussa Forliuien. hereditatis, coram Domino Decano die 30. Maii.

TESTES.

SVMMARIA.

1. *Testes sustinentes litem, super qua deposuerunt, non sunt idonei, neque illis adhibenda est fides.*
2. *Testes non bonas rationes reddentes non probant.*
3. *Testis deponens de iudicio suo, non probat.*
3. *Testis deponere debet de communi extimatione vt probet valorem.*
5. *Valere tanti rem quanti fuit emta, non est bona consequentia.*
6. *Valor rei non probatur per testem deponentem de auditu, & quare, num. 7.*
8. *Testis de auditu ab aduersariis non probat.*
9. *Testis deponere debet de valore rei circa tempus de quo agitur.*
10. *Testis deponens per verbum, videtur, non probat.*

Decisio CCLXIV. seu 1.

TEstes sustinentes litem, super qua deposuerunt non sunt idonei, neque illis adhibenda est fides, *capit. 1 de elect. libr. 6. Rot. decisione 52. de appellat. in nou.* Quia in eorum † commodum præsumuntur deponere. *Bartol. communiter approbatus in l. deferre, ff. de iur. fisci.* Et testes † non bonas rationes reddentes nihil probant. Nec si testis deponit de iudicio suo, cum paria sunt putare & ignorare, *l. qui fundum, § seruum ff pro emt.* Præterea † testis deponens super valore non probat, si dicit, *ego expenderem mille pro illa re.* Sed debet deponere de cōmuni extimatione, *l. pretia rerum, vbi Bartol. ff. ad leg. Falcid. Corn. consilio 346. col. 3. lib. 1.* Nam † non valet consequentia, res fuit tanti emta, ergo tanti valebat. *Alexan. consi 28. col. 2. lib 5. Dec. consi 322. prope fin.* Nec valor † rei probatur per testē deponentem de auditu, quia valor † rei nō percipitur ex auditu. *Corn. consilio 3 6. col. 3. ver. ea enim. li 2.* maxime quando deponit de auditu ab aduersariis. *Aymo consil. 6. num. 67.* Et debet testis † deponere de valore rei circa tempus de quo agitur. *Alexan. in d. l. pretia rerum, ff ad l. Falc. columna secunda, in fin. Parisi. consil. 16. numer. 82. lib. 2.* Et testis † deponens per verbom videtur, non probat. *Iason. in l. 1. colum. 6 ff. de iustit. & iur. in rubric. ff. de iureiuran.* Et ita fuit tentum die 29 Apr. 1552. coram Domino Chissan. in vna Tirasonēsi erectionis & attentatorum, & fuit confirmata die 9 dicti anni.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Testes in Hispaniis dicuntur legitimè examinati de stylo, licet iurauerint in manibus notarij.

DECISIO CCLXV. seu. 2.

Testes sunt legitimè examinati, licet iurauerint in manibus notarij, quia adest 1 stylus † in Hispanis, quod committatur receptio iuramentorum testium notariis, & ideo ex isto capite testes fuerunt bene examinati, & ita fuit tentum in vna Callaguritana parrochialis de Tarquella die 4. April. 1552. coram do. Reomano.

SVMMARIA.

1 Testium iuramento sunt recipienda ab eodemmet iudice deputato ad examinandum, & in eodem loco.

2 Testes senes, & valetudinarii examinantur ad perpetuam rei memoriam.

3 Testes nulliter examinati, an possint repeti.

DECISIO CCLXVI. seu 3.

Testes non rectè examinati dicuntur, quando iuramenta ipsorum non fue-1 runt† recepta per eundē iudicem per quem debebant examinari, & in alio loco in quo non fuit facta intimatio partis ad vidēdum illos iurare. Præterea quia iste qui volebat examinare ad perpetuam rei memoriam 2 tenebat testes senes, & valetudinarios † examinare, & isti non erāt tales, qua propter testes sic examinati, nullam fidem faciunt, ta-3 men sunt repetendi † *per text. in l. fin. C. de testib. omnes in l. admonendi. de iureiur.* Et ita fuit tentum in vna Tudertina Parrochialis. coram do. Augustino die 4. Maij. 1552.

SVMMARIA.

1 Testis mediator in facto quod tractauit, est idoneus.

2 Testis de auditu à principali probat.

3 Testis de auditu, non probat.

4 Impensa facta præsumitur à principale.

DECISIO CCLXVII. seu. 4.

Testis deponens de facto quod ipse tra-1 ctauit, tāquam mediator † est idoneus, & plenè probat. *Soc. in tracta. fall. in verbo testi 2 vni.* Pari modo testis qui de auditu † à principali testificatur, quia tunc non dicitur deponere de auditu, adeo vt nō probet, prout 3 non probaret † si diceret se audiuisse à tertio: propterea isti testes probanr nouam prouisionem expeditam fuisse de mandato Didaci, quia vnus fuit mediator, & alij audiuerūt à principale quādo mandauit, cōcurrit etiā 4 modica impēsa quæ facta † à principali præsumitur, cum nemo suum iactare dicatur vt in vulgarib. & ita fuit tentum die 10. Octob. 1552. coram d. Augustino, in vna Calcitaten. dimidiæ portionis.

SVMMARIVM.

1 Testib. nulliter examinatis. & à parte in iudicio productis, fides adhibetur cantra producētem.

DECISIO CCLXVIII. seu. 5.

Testibus nulliter examinatis, & in iudicio per aliquem productis, fides contra producentem adhibetur, ratio est, quia ex productione tacitè approbauit eorum † te-1 stificata. *Fel. in c. cum causam. 49. de rescript. Rot. decis. 258. in nou. Paris cons. 23. num. 1. lib. 4.* Et ita tētum in vna Leodien. Parrochialis, coram Augusti. 24. April. 1551.

SVMMARIVM.

1 Testes singulares probant possessionem alicuius, dummodo sint contestes. nu. 2.

DECISIO CCLXIX. seu. 6.

Testes singulares † probant possessionem 1 alicuius, *gl. in l. ob carmen. § fin. ff. de testib. Fely in c. licet ex quadam de testibus.* dummodo sint † cōtestes in quadam generalitate. *Abb* 2 *Ant. & Imol. in c. licet causam. vers. in e. 2 gl. de probatio. in aliis casibus vide Iason in l. admonendi ff. de iureiur. num. 253. & seq.* in causa Lunen. Saoianen. spolij, coram Baren. primo Iulij. 1553.

SVMMARIA.

1 Testes licet impugnati cum exceptionibus hic, nihilominus probant.

2 Testes debent distinguere tempora, vt probent.

3 Testes licet sint varii, vel falsi in circumstantiis, probant, dummodo super principali facto verum deposuerint.

4 Testis dictum sufficit vt concludat in à communiter accidentibus.

5 Testis deponens de sudario probat, quando dicta per eum non possunt alio sensu percipi, præsertim quando testis iudicium est coniunctum cum sensu visus. nu. 6.

7 Testis deponēs non vidisse pluere, intelligi debet aquas insolitas vt concordetur cum alio.

8 Testis deponens, quod in actu duo erant præsentes si postea interrogatus de præsentibus respondeat quod nemo aderat, intelligi debet præter illos duos iam dictos.

DECISIO CCLXX. seu. 7.

Testes impugnati cum infrascriptis exceptionib. nihilominus probant † nam 1 prima exceptio prætensæ falsitatis, ex quo dicit non vidisse calicem, neq; paramenta, nihil est, si distinguantur † tempora prout 2 distingui debent, cum agatur de cōcordando ipsorum dicta *gl. & Bart in l. antiquos. C. de furt in fi. Dec. cons. 602. nu. 6.* nam primus testis dicit non vidisse in 40. & 2. dicit de Mense April. seu Maij, & sic post quadragesimā, &

Aa per

per istam distinctionem eorum dicta saluantur. Præterea quādo testes super facto principali deponūt verum, licet sint varij in circumstantiis, vel in illis falsum deposuerint, dictum eorū verum impugnari non potest. *Alex.cons.24.col fi.vol 2.& cons.116.col.3.& cons. 88.vol.5. Dec cons.100. Imol.& alij omnes in c. fraternitatis.de hæreti.* Alia exceptio, quod secūdus testis deponat insolita, & propterea debeat reiici, non releuat, nam sufficit, † quòd dictum testis concludat à communiter accidentibus, *gl.fin.& ibi Bald.in l.cum dotem.D. de iur.dot.Ias.in l.non hoc.col.4.versic.3.limita.de iureiur.Grat.cons.12.nu. 82.vol.1.* Tertia exceptio contra tertium qui deponit de iudicio in aliquibus pariter non refragatur, quia testis deponens de iudicio probat † quando dicta per eum non possunt alio sensu percipi, prout dicit, *Ias.in rubric.de iureiur.col.3.versic. quando testis. Paris cons.56.nu.16.vol.2.* Et maximè, quia † iudicium testis est coniunctum cum sensu visus, quo casu probat. *Bar.in trac. de testi.col.4. Alex.cōs.147.col.4.ver.ex quib.vol.* Quartus testis qui dicit non vidisse, † pluere, debet intelligi, hoc est aquas insolitas, prout alij testes deponunt, sicut dicimus quando testis deposuit, quòd in actu † erant præsentes duo, & postea interrogatus de præsentibus, respondit, quòd nemo aderat, nam intelligitur nisi illi duo, iam per eū nominari. *Alex.cons.56.col. 3.vol.2. Loffred consil. 49.nu.10.* Et huiusmodi exceptiones nō sunt releuantes, & ita tentum 25. Maij. coram do. Guidobono in vna Nursina Lacus.

SVMMARIA.

1. *Testi vni sine aliis adminiculis non est credendum.*
2. *Testi vnico in facto proprio an sit credendum, & nu.3.*
4. *Consensus probatur per epistolam.*
5. *Voluntas declaratur ex sola cedula priuata.*
6. *Impensa partis facta in expeditione supplicationis probat eius voluntatem.*
7. *Præsumere semper debemus id quod est necessarium ad actus validitatem.*

Decisio cclxxi. seu. 8.

Testi vni sine aliis adminiculis † non est plenè credendum. *Socin.iun.cons.62.nu. 6.lib.1.* & quamuis dicatur quod vni testi in facto proprio sit † credendum, vt latè refert *Tiraq.in tract.lignag.§.1.gl.14 nu.47.* vbi infinitos citat † tamen contrarium tenet. *Ruin. cons.65.nu... li.5.* Et ita fuit tentum in vna Veronēsi monasterij, coram do. Chissan. die 22. Iunij. 1551. secus est quādo cum vno teste occurrunt adminicula, vt d. causa. in qua vnus testis deponebat, quod Cardinalis Cornelius mandauerat ad signandam supplicationem suæ primæ cessionis in fauorem Cardinalis Farnesij ante diem datę et resignationis, & accessus eiusdem, concurrentibus Epistolis Cornelij, ex quibus † consensus probatur. *l.consensu.ff de act. & oblig. vt in terminis declarat Soc.cons.41. col.1. vers.1.lib.3.* & ex sola cedula † priuata declaratur voluntas. *Soc. yn. cons.142.col.pen.vers.vnic.spaliter.libr.1. Roman. cons.27.col.1.* & ex impensa † Cardinalis Cornelij facta in expeditione supplicationis prædictæ, & propterea dixerunt probari supplicationem prædictam fuisse porrectam de consensu Cardinalis Cornelij, quia semper † præsumere debemus illud quod est necessarium ad actus validitatem. *Cassado. de is. 21. de præben.* In causa Brixien. præpositur, coram do. Augustino. 21. Martij. 1552. vt in libro do. Chissanen. fol.170.

SVMMARIVM.

1. *Testes examinati per iudicem remissoriæ expedita parte nō citata, sunt nulliter examinati.*

Decisio cclxxii. seu. 9.

Testes fuerunt nulliter † examinati a iudice remissoriali, quia remissoria fuit decreta parte non citata, quod fieri non potest. *Rot.decis.93.in not. & Egid.decis. 654. & decis.10.etiam in non.* Et ita fuit tentum die 15. Iunij. 1551. coram do. Chissanen. in vna Ariminen. bonorum.

SVMMARIA.

1. *Testes sunt bene examinati per iudices remissoriæ existentes in loco remissoriæ, licet coniudex existens extra locum remissoriæ monitus non venerit, dummodo pars in curia fuerit citata, quādo decreta est remissoria, præsertim si sunt examinati cum interrogatoriis partis nu.3.*
2. *Remissoria coniudice existente extra locum remissoriæ, tenetur pars conducere propriis expensis, & ostendere illi remissoriam.*

Decisio cclxxiii. seu. 10.

Testes fuerunt benè † examinati per iudices remissoriales existentes in loco remissoriæ postquam alius iudex existens extra locum remissoriæ fuit monitus vt veniret ad assistendum executioni remissoriæ qui venire recusauit iuxta text. *in c. prudentiam. de offic. delega.* quia hic agitur de præiudicio partis, & pars in curia fuit citata quando decreta fuit remissoria, & propterea tenebatur † illū iudicem conducere suis expensis, & ostendere ei remissoriam, quia iudex tenebatur venire nō ostensa sibi remissoria, quare imputandum est parti, & eo magis, quia testes reperiuntur examinati † cum interrogatoriis partis aduersę, & ipsa citata.

citata. Et ita tentum 13. Nouemb. 1551. in vna Bracaren. coram Anton. August.

SVMMARIA.

1 *Testes examinati vigore remissoriæ in partib. decrete, & cum citatione ad videndum iurare testes quos vellet inducere Titius sunt nulliter examinati. & nu. 5.*
2 *Citatio vaga est nulla.*
3 *Citatio ad videndum iurare testes, est necessaria de iure.*
4 *Citatio an debeat continere locum postea quam si est iudex ordinarius, intelligitur quis citatus ad locum maiorum, & si est delegatus intelligitur ad locum in principio deputatum.*

DECISIO CCLXXIV. seu. 11.

Testes examinati vigore remissoriæ in partibus in quorum examine fuit citata pars ad videndum iurare † testes quos vellet inducere Titius, opponebat pars contra quam testes fuerunt examinati ipsam non fuisse citatam, quia illa citatio fuit nimis generalis, & vaga, quia non dicitur in ea pro quibus diebus, & horis, & in quibus locis testes erant examinandi, & quòd testes iurarunt in diuersis locis, & quòd citatio † vaga erat nulla. *Soc. in tract. citationum. articul. 18. num. 13. & artic. 19. num. 17.* & citatio ad videndum iurare † testes, est necessaria de iure, *cap. 2. de testibus. Soc. in tract. de citatione. artic. 7. nu. 11. Felyn. & alij in c. 1. de testib.* At Titius replicabat, quòd iuxta stylum loci vbi erant testes examinati, citatio erat bene facta, quæ in citatione non erat necessaria expressio † loci, quia si est iudex ordinarius, ille qui debet examinare, intelligitur ad locum deputatum suorum maiorum ad ius reddendum, & si est delegatus, intelligitur ad locum à principio deputatum. *Barto. in l. siue personis, ls 2. C. quomodo, & quando iudex. gloss. & Doct. in c. fin. de rescript.* tamen domini tenuerunt testes fidem † nõ facere tanquam nulliter examinatos, quia illa citatio fuit vaga, & stylus non fuit probatus, & propterea fuit reuocata quædam sententia domini Nouati die 2. Decemb. 1550. in vna Auren. coram do. Chissanam. Vide aliam decisionem sup. in vers. citatio. Et vide Fabium dec. 19. lib. 2.

SVMMARIA.

1 *Testes deponentes, quòd aliqui erant priores Regii, non excludit, quòd isti Priores potuissent etiam esse preceptores Parmæ. & nu. 8.*
2 *Testis licet aliquid non dixerit, nõ sequitur, quod non sit, vt faciat probationem alterius partis dubiam, nu. 3.*
4 *Testis non concludit cum dicta per eum possunt esse, & non esse.*
5 *Testes deponentes præceptoriam vnitam habent plurimum iuris.*
6 *Testis deponere debet per causas specificas, inferentes necessario vera esse quæ deponit.*
7 *Testis facilimè decipi potest in his quæ sunt iuris.*
9 *Duo in eadem sella sedere non possunt.*
10 *Ecclesia qualibet vnius debet esse capitis, non plurium.*

DECISIO CCLXXV. seu. 12.

Testes deponentes quòd N. & alij erant Priores Regij, non † excluduntur quòd isti priores non potuissent etiam esse præceptores Parmæ, & cum hoc testes non dixerint: non † sequitur quod non sit. *Bald. consil. 80. lib. 1.* Cum res aliter esse possit, & sic probatio non concludit, ergo non † reddit dubiam probationem certam alterius, nec de iure, nec de facto. *Bald. in l. 2. col. fin. C. de bono. possess. Ias. in l. non hoc col. 2. not. 2. C. vnde legitim. Decius in c. in præsentia. nn. 13. extra de probat.* Et cum possit † esse, & non esse, testis sic deponens, non concludit. *Calcaneus cons. 121. nu. 17.* & testis † qui deponit Præceptoriam non esse vnitam, habet plurimum iuris, cum deponere † debeat per causas specificas, inferentes necessario uera esse quæ deponit, cũ testis † possit de facili decipi in his quæ ius habent admistũ. *Bal. cons. 283. in fi. li. 1.* Et sic decisum fuit, quòd † probationes prædictæ non elidunt plenas probationes Iulij quæ probant immemorabilitatem vnionis, verum quia cum dictis imperfectis probationibus aderant quædam instrumenta locationum, in quibus dicebatur quòd quidam prior Regij locabit quæstas nomine præceptoris Parmę, & Regij, fuit responsum quòd licet in instrumentis dicatur quòd locauit quæstas pro Præceptore Parmæ, & Regij, tamen appellauit se priorem, & non præceptorem Parmæ, cum duo † in eadem sella sedere no potuissent. *l. si vt certo. §. duobus vehiculum ff. commod.* cum qualibet † ecclesia vnius debeat esse capitis, non plurium. *c. quoniam. de offic. ord. c. cum non ignores de preb. Cassado. decis. 11.* iuramento non obstante, & sic quòd ista locatio quæstarum nihil faciebat. Et ita tentum 14. Decembr. 1551. coram do. Decano in vna Regien. præceptoriæ sancti Antonij.

SVMMARIA.

1 *Testis vasallus deponens pro domino suo non est integer testis, præsertim si deponit super Castro, cuius est vasallus, nu. 2. & maximè si sit rusticus, vilis, & pauper, nu. 3.*
4 *Paupertas testis consideratur respectu causæ.*
5 *Testis deponere dicitur animose quando probat omnes articulos partis, etiam de præsentia.*
6 *Testis verisimilia deponens, redditur suspectus de falso.*

7 *Testis quilibet etiam in casu matrimoniali præsumitur idoneus nisi contrarium probetur.*

8 *Testes consanguinei, & affines admittuntur in causa matrimoniali. Item mater. nu. 9. item domestici. nu. 10.*

11 *Testis vasallus respectu iurisdictionis tantum, non repellitur. Intellige tamen vt eius fides tantum debilitetur sed cum aliis habilibus admittitur. nu. 12.*

DECISIO CCLXXVI. seu. 13.

1 TEstis vasallus † deponens pro domino suo, non est integer testis. *Felyn. in c. insuper. col. fi. de testib.* eo magis si deponit in causa 2 vertente super Castro, cuius est vasallus. *Alber. in tract. de testib.* & quia † rusticus, vilis & 3 pauper. *Auth. conf. 227. ante fin.* & paupertas 4 † consideratur respectu causæ. *Alex. cons. 15. nu. 3. vol. 3.* Deponit etiam multum animosè, 5 † quia probat omnes articulos partis, etiam de præsentia. *Castren. cons. 342. col. penul. vol. 1.* 6 *& Aymon. cons. 2 nu. 6.* Videbatur † etiam in verisimilia deponere & propterea reddebatur suspectus de falso. *Abb. in c. cum verisimile, & ibi Felyn. de testi.* Replicabatur quod quili-7 bet † testis etiam in causa matrimoniali præsumitur idoneus, quando adhuc agitur de dissoluendo matrimonio, nisi contrarium 8 probetur, & admittuntur † in ea consanguinei, & affines. c. videtur. qui matri. accu. poss. 9 & mater † admittitur. c. super eo. il secundo. 10 de testibus. item domestici. † *c. in literis de te-* 11 *stib.* nec testis † vasallus, & subditus ratione iurisdictionis, repellitur. *Bartol. Alber. Fulgo. Bald. & Salyc. in l. eos. C. de test. Felyn. in d. c. in literis. col. 2. vers. fallit primo.* tamen Domini te-12 nuerunt quod fides † testis vasalli, & patientis supradictis exceptionibus, in casu de quo agitur debilitetur, sed quòd non sit reiiciendus in totum, ita vt cum aliis testibus habilibus coniungi non possit. 13. Aprilis. 1551. coram do. Banen. in vna Parmen. status.

SVMMARIA.

1 *Testis socius raptoris an repellatur, & nume. 5. & 10.*

2 *Raptus non dicitur sine violentia.*

4 *Ignorantia præsumitur.*

5 *Socius criminis quis non dicatur nisi probetur, quòd quis fuerit in tractatu cōmittendi maleficium.*

6 *Raptorem associans non tenetur pœna raptus.*

7 *Exceptio contra socium raptus, quando dicatur calumniosa.*

8 *Accusatus quando non prohibeatur petere honores.*

9 *Testis socius raptoris admittitur, quia est res difficilis probationis raptus.*

DECISIO CCLXXVII. seu. 14.

1 TEstis socius N. † raptoris mulieris nō repellitur à testimonio, quia ipse non fecit raptum, aut violētiam mulieri, & raptus 2 † non datur sine violentia, *c. de raptorib. 36. q. 1. l. quo naufragium. in fin. ff. de incend. Ruin. & naufra.* Imo mulier sponte accessit, & stetit cum N. raptore vsq; ad eius obitum, & quia ante raptum consenserat, ergo non potest dici delinquens. *Hippolit. in l. 1. nu. 13. C. de rap. Virg.* 3 Præterea testis † nihil aliud fecit nisi quòd associauit dominum suum, nihil sciens de 4 raptu, & ignorantia † præsumitur. *l. verius. ff. de proba. præsertim ad exclusionem delicti. l. merito. ff.* pro socio, & socius † criminis quis nō 5 dicitur nisi probetur quod ad maleficium committendum praeesserit tractatus. *l. 3. §. homines. ff. vi bon. raptorum. Hippo. in d. l. 1. nu. 81.* 6 & associans † raptorem non tenetur pœna raptus. *c. consanguineorum 3. q. 4. & Salyc. in d. l. 1. de rapt. virg.* Accedit, quòd testis nūquam fuit inquisitus de tali crimine per 30. annos ante, & sic videtur, quod ista exceptio † nūc 7 sit calumniosa, ita vt reus accusatus † hono-8 res petere non prohibeatur. l. reus delatus. ff. de muner. & hono. & maximè quia deponit † in his quæ sunt difficilis probationis. 9 *Marsil. cons. 61. n. 24. & 28.* Ideo domini tenuerunt quòd testis socius † in raptu dictæ mu-10 lieris non repellatur à testimonio in casu de quo agitur, 22. Iunij. 1551. coram do. Baten. in vna Parmen. status.

SVMMARIA.

1 *Testis de credulitate non probat.*

2 *Testis de auditu non probat.*

3 *Testis deponens per verbum, si non recordari, nō probat.*

4 *Testis deponens de tempore incerto decoctionis, non probat.*

5 *Tempus, vbi est fundamentum intentionis seu probationis, debet præcisè probari.*

DECISIO CCLXXVIII. seu. 15.

TEstes non probant decoctionē tali tempore factam, si deponunt vt supra, videlicet primus dicit enim decoxisse de anno 1545. vt credit. Nam testis de credulitate 1 † non probat. *Felyn. in c. quoties. col. 3. vers. glo. fi. de test. Alex. cons. 152. vers. secundus. testis. vol. 5.* 2 Secundus testis deponit de auditu, † qui pariformiter nō probat. *c. licet ex quadam de testib. c. tua. & ibi Abb. de consang. & affinit. c. tam literis. & ibi Felyn. col. 3. de testib.* Tertius testis deponit per verbum, videtur † se recordari, 3 & sic non probat. *Ioan. And. Specul. in tit. de testib. §. nunc tractandum. Alex. cons. 15. col. 4. vol. 1.* Quartus testis deponit enim decoctū tempore veris qui non probat, quia non † de-4 ponit

ponit de certo tempore decoctionis, & vbi 5 tẽpus † est fundamentũ intentionis, seu probationis, debet præcisè probari per testem, alioquin non inducit fidem. *l. non solum. §. sed vt probari. ff. de nan. oper. nunc. Felyn. in c. in præsentia. de prob. col. 5.* & propterea dictæ probationes validæ non sunt, neq; possunt cõiungi, & ita tentum 29. Aprilis 1551. coram do. Bareo. in Ouentan. releuationis indemnitas.

SVMMARIA.

1 *Testis subditi regulariter non admituntur pro domino Castri, secus si non essent subditi, nume 2.*
3 *Famulus non habens salarium admittitur pro domino.*
4 *Testes non subditi admittuntur pro domino Castri, etiam quòd ipsorum inte sit in cõsequentiam, & quid si sunt plu es. num. 5. & quid si res est difficilis probationis. nu. 6.*
7 *Testes qui interfuerunt minis, & rixæ, sunt idonei, & quare.*
8 *Præsumptio iuris quæ sit.*
9 *Testes an esse possint delicti participes. & nu. 10.*
11 *Testium inhabilitas, suppletur habilitate aliorum.*

DECISIO CCLXXIX. seu. 6.

1 TEstes subditi † regolariter per dom. Castri non admittuntur. *Bal. in l. eos. C. de testib. Io. Crot. in tracta. de testibus. in 4. part. princ. quæst. 26. num 184.* sed quando testes non sunt 2 † subditi, cessat suspicio, & admittuntur, put 3 dicitur de famulo non † habente salarium. *Bart. in l. Titius. ff. de milit. testam. Ioan. Crotus in d. tract. de testibus. parti. 4. q. 5. in fin. vers. 4. fallit,* 4 etiam quòd ipsorum † intersit dummodo eorum interesse non sit principale, sed in consequentiam. *Salyc. in l. quoties. col. fin. C. de* 5 *iudic.* maximè † quando suot plures, quo casu dato etiam aliquo interesse, probant. *Alex. cons. 419. col. 5. n. 17. & seq. lib. 5.* & etiã quan-6 do res est † difficilis probationis. *l. consensu. §.* 7 *fin. autem. C. de repud.* † proot etiam testes qui iotersuerũt minis, & rixæ, idonei sunt, quia non sequitur fuerunt præsentes minis, ergo etiam fuerunt participes delicti. Nam potuerunt esse ibi presentes casualiter aliud o-8 pus agendo, & ista præsumptio † est iuris, cum delictum non præsumatur. *l. merito. ff. pro socio. Bald. in l. præcipimus. colu. 5. vers excusat ergo. C. de impub. & aliis substit. Aymo. cons 18. col. fin. vers. & sidicas.* Præterea quamuis partici-9 pes † delicti, testes esse non possint, tamen quia deponendo non exeosant factũ, & de-10 lictum, sed deponunt † de persoois possidẽtib. tempore delicti, & habent multos alios testes contestes qui in facto non interfuerunt, & qui nullum defectum patiũtur, pro-11 bant; quia inhabilitas † aliquorum testium suppletur ex numero aliorum habilium. *gl. in l. 3. § 1. in vers. numerus. ff. de testib. Imol. in l. qui testamentum. in princ. ff. de testam. Alex. cons 47. col. 1. vol. Ias. in auth. si vero. col. 1. vers. 3. fallit. C. de iud.* Et ita fuit tentum die 26. Iunij. 1551. in vna Castri Sarmati, coram do. Baren.

SVMMARIA.

1 *Testis impugnans instrumentum, an debeat esse omni exceptione maior, & an minimus defectus vitiet, nu. 2. declara vt nu. 4. 5.*
3 *Testis non potest esse patruus pro nepote.*
6 *Obliuio quando inducatur.*
7 *Obliuio facilius inducitur in facto alieno.*

DECISIO CCLXXIX. seu 16.

1 TEstis impugnans † instrumentum, debet esse omni exceptione maior. *Alb. in c. cum Ioannes Heremita. col. 6. versic.* ergo concordando. de fid. instrum. *& ibi. Felyn. col. 11. versic. 5.* declara, vbi dicit etiam, quod defe-2 ctus † vitiat dictum similis testis. propterea 3 patruus † in testem inductus ratione consanguinitatis repellendus est. *Specul. tit. de teste. §. 1. vers. generaliter ergo excipitur. Alex. cons. 190. col. 2. nu. 14. lib. 6.* At pars ex aduerso dicebar, quòd testis impugnans † instrumẽtum, 4 si est de necessariis, & de scriptis in instrumento facit vacillare fidem instrumenti, *per text. in l. 1. §. si quis neget. ff. quemadmodum testa. aperiantur. Felyn. in c. cum Ioannes. col. antepenult. nu. 46. & seq. vers. 2. conclus. & nu. 54. ve sic.* si est de necessariis, vbi asserit hanc esse communem opinionem, quibus *adde Sayn. consi. 229. num. 5. lib. 2. & cons. 20. in fin. lib. 3. & Marianus iun. consil. 189. nu. 92. libr. 2. qui pariter testatur de communi. Carneus consil. 26. num. 10. vers. summo dictum vnius testis. lib. 4. Ruin. cons. 8. nu. 1. libr. 3.* 5 etiam † quòd talis testis impugnans pateretur aliquas exceptiooes, licet noo esset omnino inhabilis. *Ruin. d. cons. 8. num. 13. & 14. Aymon cons. 66. nu. 9. & 10.* Domini tunc inclinabant pro validitate instrumenti, quia aderant pro eo multa adminicula, & quia testis dicebat oon interfuisse, & iam elapsi 6 eraot 16 aoni, adeo vt obliuisci † potuissent per l. seorsus. ff. de probatio. *& l. peregre. de acquir. possess.* maximè in facto alieno † in quo 7 faciliter inducitur obliuio & volebãt, quod ille testis coadiuuaretur aliis testibus cum probatione, quod tunc temporis ille non erat præsens, sed causa non fuit totaliter resoluta propter prædicta 19. Octobris. 1551. in vna Romana redditionis computi administrationis, coram do. Baren.

SVMMARIA.

1 *Testis examinati in partibus vigore commis-*

 sionis

storis subreptitia sunt nulliter examinati.

2 *Subreptitia commissio quæ dicatur. nu. 3.*

4 *Commissionis verba sunt intelligēda secundum ius commune, ad quod rescripta debent reduci.*

5 *Testes senes, & valetudinarij an possint de stylo examinari, coram ordinario, in partibus ante litem contestatam, & nu. 6.*

Decisio cclxxx. seu. 30.

TEstes examinati in partibus vigore cōmissionis subreptitiæ, quæ non faciebat mentionem de lite etiam pendente in partibus sed continebat, quod committeretur Auditori, vt commissarium ad partem, suo arbitrio, decerneret, vt testes pro parte impetrantis producēdos cum interrogatorijs 1 aduersarij, examinaret, sunt nulliter † exa- 2 minati, qa cōmissio erat subreptitia, † & non faciebat mentionem de dicta litis pendētia in partib. & maximè quia cōmissio non lo- 3 quitur de testibus nulliter † examinatis in partibus, pendente lite, coram alio iudice in curia, quia Papa nō cogitauit de istis nul- 4 litatibus, cum verba † commissionis intelligenda sint secūdum ius commune, ad quod rescripta adduci debent. *l. rescripta. C. de precibus. Imperato offer. Felyn. in c. non nulli. de rescript. nu. 2.* Nec facit quod dicitur de stylo 5 Rotæ, & Curiæ, quod testes † senes, & valetudinarij, ante litem contestatam, pendente lite in curia, possunt in partibus, coram ordinario examinari. ca. quoniam frequenter, vt lit. non contest. quia est verum sed si testes superuiuerent iterum essent postea examinandi vigore remissorię. *Rot. decis. 3. de testibus. in antiq.* Et ita tentum die 6. Februarij. 1553. coram Decano, in vna Lucana Canonicatus, & præbendæ.

SVMMARIA.

1 *Testiū impugnatorū depositio, an iuuare possit.*

2 *Cap. ex eo, de regul. iur. in 6. intellectus.*

Decisio cclxxxi. seu 18.

1 TEstium ex depositionibus quas impugnaui, iuuari † possum quoties recedere volo ab impugnatione, & stare probationi partis aduersæ legitimo modo factæ, allegando quia impugnaui per errorem. *Felyn. in c. capitulum. nu. 37. limit. 7. de rescript. Ang. cons. 251. in fin. & Alex. cons. 83. vol. 5. quem refert, & sequitur Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune.* 2 *nu. 124. ff. de acquir. possess. & regula. † c. ex eo. de reg. iur. in 6.* limitatur quando contrariū fuit legitimè probatum, vt sup. Et ita tentum 6. Martij. 1553. in vna Bononien. de Bucchis, coram domino Decano.

SVMMARIA.

1 *Testibus fides non est adhibenda quando in partibus sunt examinati contra commissionem.*

2 *Stylus quòd adhibeatur fides testib. nulliter examinatis. quomodo procedat.*

3 *Subreptitia quando dicatur commissio.*

4 *Rota an seruet dictum Innocentij in cap. causam quæ. nu. 10 de constit.*

5 *Manus Papæ appositio, facit quòd inferior se intromittere non possit.*

Decisio cclxxxii. seu. 19.

TEstibus fides adhiberi non † debet, quā 1 do in partibus nulliter examinati sunt, vt quia commissio quæ dat authoritatem Auditori vt fidem testib. adhibeat arbitrio suo, sit surreptitia: qua in ea non narrabatur, quòd testes examinati super symonia commissa super aliis beneficiis, & non super canonicatu, & præbenda super quibus est lis, & sic testes erant examinati in alia causa, nō in ista, & stylus allegatus † quod adhibeatur 2 fides testibus nulliter examinatis, ad diuersa trahi non debet, quinimo nec ad similia, sicut dicimus in consuetudine. *Ias. post alios in l. de quibus. col. 3. ff. de legib.* ideo mutare votum non videtur inconueniens, neq; esse pœnitus in contrario voto, cum præsupposito quod testes essent examinati in hac causa, licet lite pendente in curia, ideo fui cum dominis: non ex quo constet de contrario, sed quia dicebā quòd pro Vinc. allegatur quòd est probata symonia realis super aliis beneficiis, & conuenientibus, & nō super Canonicatu, & præbenda, de quibus agitur, quòd si esset verum, commissio esset subreptitia: ideo dom. ponens volebat dubitare, an probetur symonia super Canonicatu, & præbenda, vel alibi. sed ꝑ nunc domini ꝑ maiori parte resident in hoc, quod commissio 3 † esset subreptitia. Fuit etiam dictum, quòd Rota † non solet seruare. *consil. Butr. 47. col. 2. vers.* nunc quando Papa. licet non fuerit fir- 4 matum, sed seruari dictum. *Innocent. in capit. causam quæ. num. 10. de constit.* quòd appositio † manus Papæ facit quod inferior se intro- 5 mittere non possit, vt per Felynum in d. ca. tum præsertim, quia non constabat de pendentia litis in alia curia die 13. Martij 1553. in vna Lucana Canonicatus, & præbendæ, coram do. Decano.

SVMMARIA.

1 *Negatiuam coarctatam, quis teneatur probare*

2 *Dicto, nullus est, vniuersalis negatiua.*

3 *Testes deponens super negatiua non cohabitata sunt suspecti, & reiiciendi.*

4 *Dominium, & possessio quando dicatur ad aliquem pertinere.*

5 *Domi-*

5 *Dominium probatur ex deputatione Gubernatoris.*
6 *Testes dicuntur falsi quando deponunt contra principalis confessionem.*
7 *Testis non potest ad concordiam reduci, neque probat, quando deponit contra depositionem principalis.*
8 *Testes deponentes partim de auditu, partim de iudicio non probant.*

DECISIO CCLXXXIII. seu. 20.

TEstes examinati pro verificatione narratiuæ factæ in literis huius tenoris. vers. 3. Nos ipsorum Didaei, & Francisci de Loscanos asserentiũ Archiepiscopũ pro tempore existentẽ, & ecclesiam ex officio Præfecturæ de Cazolla nullum cõmodum pecuniarum percepisse, sed solum dictum officium, quod per noui Archiepiscopi promotionem pro tempore vacans concedendi, vel de illo prouidendi, seu ad illud personam idoneam deputandi, cum exercitio superioritatis proheminentiæ, & iurisdictionis habere consueuisse, &c. non probant dictam verificatio nem, cum illi de Loscanos teneantur probare quod erat dicta præfectura officiũ, ex quo Archiepiscopus nullum cõmodum pecuniarum percipiebat, sed quod solum habebat facultatem dictum officium concedendi, & sic negatiuam debent probare coarctatã, & tamen dicti † testes hanc negatiuam nõ probant, nec rationem concludentem reddunt. *ex. quoniã contra. de probat. cap. bona. vbi glo. & Doctores de electio.* & quod sit probanda negatiua, patet ibi, nullum cõmodum, nam dictio † nullus, est vniuersalis negatiua. *Corn. conf. 70. n. 12. lib. 2.* & testes † deponentes super negatiua non coarctata, sunt suspecti, & reiiciendi. *Bal. in c. cum causam. de caus. poss. & proprie. Corne. conf. 105. nu. 14. lib. 3.* Præterea dicti testes probant, q. præfectus percipiebat fructus post nominationem, & Archiepiscopus nõ se ingerebat: nec concludunt quod Archiepiscopus non haberet dominium, præsertim cum probẽt dictum officium vacare per obitũ dicti Archiepiscopi, ergo sequitur quod † dominiũ, & possessio ad eundẽ pertinet. *glo. & ibi Fran. de offic. ordinar. & in cap. nemo. de electio. lib. 6.* Et dum Archiepiscopus deputat † ibi gubernatores, & iudices iurisdictionẽ exercẽtes, isti actus demonstrant dominium. *Corn. conf. 333. num. 3. volum. 1.* Præterea aliqui ex testibus deponunt falsum, quia principales † fatentur officium huiusmodi vacare per obitum Archiepiscopi, & tamen ipsi vacare per eius obitum negant. Innocen. in cap. fraternitatis. de hæretic. *Dec. conf. 105. colu. 4. vers. similiter testis.* adeo vt nõ possint † ad cõcordiam reduci, & eis nulla fides adhibẽda est. *Dec. in l. creditum. colu. 2. post modum. ff. si cert. petat. Aymo. conf. 171. num. 10. accedit*, quod testes partim deponunt de auditu, partim † de iudicio, & nihil certi probant. Ideo domini pro maiori parte in clinabanr pro non verificatione: sed quia testes omnes nõ fuerunt lecti, nihil fuit conclusum die 13. Martij. 1553. in vna Tholetana præfecturæ de Cazzolla, coram dom. Decano.

SVMMARIA.

1 *Testes examinati ex alia causa qui dicantur.*
2 *Mandatum restrictum ad certum iudicem, non extenditur ad alium.*
3 *Subreptitia dicitur commissio per expressionem falsi.*
4 *Calumniis nunquam est indulgendum.*

DECISIO CCLXXXIV. seu. 2.

TEstes examinandi occasione Canonicatus, si examinentur ex alia causa, non dicuntur examinati super Canonicatu quia ille qui ipsos induxit, possidebat Canonicatum, & non erat super lite mouenda super Canonicatu futurus actor, sed reus, & propterea non possunt dici † examinati in lite in qua nunc agitur, & in qua est reus. *leg. conqueritur. cum. leg. seq. ff. de excep rei iudi.* nec minus in partibus fuit inducta lis super Canonicatu, quia ipse possessor constituit procuratorem ad comparẽdum in causa mora, & mouenda, coram Arnulfino iudice delegato, & tamen coram Arnulfino nihil actum fuit, & mandatum restrictum † ad certum iudicem, nõ extenditur ad alium. *Io. de Grassis in tracta. de substantialib. procurator, in vers. coram quocunque iudice, & seq.* & quia obtinuit cõmissionem sanatoriam, in qua dixit, quod lis pendebat in curia, vel in partibus tempore, examinis, & nõ erat verum, vnde expressit † falsum, & commissio fuit subreptitia, & illius vigore non est adhibenda fides testibus, argumento eorum quæ tradit. *Paul. de Castr. in l. de die. §. si. ff. qui satisdat. cogan.* Item quia calumniis † nunquam est indulgendũ. *Felyn. in cap. de cætero. num. 12. de re iudic.* Et ita tentum die 14. Aprilis. 1553. in vna Lucana Canonicatus, & præbendæ, coram dom. Decano.

SVMMARIA.

1 *Testis non dicitur iuratus eodem die pro quo pars est citata ad videndum iurare, nisi notarius dicat, N. testis iurauit tactis sacrosanctis scripturis.*
2 *Notarius dicens in examine, testis iuratus, facit præsumi. quod testis non fuerit iuratus eo die, quo tenebatur.*
3 *Testes de iure debent iurare eadẽ die & hora qua pars citatur, non autem postea.*

4. No-

4 *Notario non creditur dicenti in examine, talis testis iuratus super crucem sui habitus, dixit, &c.*

DECISIO CCLXXXV. seu. 22.

1 TEstis iuratus † non dicitur, quando non constat q eo die pro quo pars citata est ad videndum illum iurare, iurauerit, quodque notarius dicat dispositiue quod testis iurauit tactis sacrosanctis scripturis: nec sufficit quod enunciatiue in principio examinis dicat, testis iuratus &c. quæ assertio enũcia-
2 tiua, magis dat præsumptionẽ † quod testis nõ fuerit iuratus, ea die qua fuit citata pars. *Bal. in l. iuris iuran. col. 1. C. de testib. Brun. in tract. de forma. fol. 27. col. 1. vers.* & est aduertẽ. de iu-
3 re. n. testes debent iurare die † & hora, pro quibus pars citatur ad illum actum non autem post. *Rot. decis. 465. colu. pe. circa medium. in nou.* Examen bene potest quandocunq; fieri, si in termino iorarunt. *Rota dicta decision. 468. col. fin.* & hoc adeo verum est, quod notario enuncianti non creditur etiam si dicat
4 illa verba, videlicet, talis testis iurãtus † super Crucem sui habitus, depoluit, &c. quia non attestatur iuramentum dispositiue, sed
5 enunciatiue, & notario enuncianti † nõ creditur, & ita tentum die 29. Maij. 1553. in vna Meliten. iurisdictionis, corã dom. Decano: vide sup. conclusio. quod creditur.

SVMMARIA.

1 *Testes inducti contra matrimonium debent esse omni exceptione maiores sicut in criminalib. & num. 2.*

2 *Compaternitas non probatur si non constat de tactu pueri.*

DECISIO CCLXXXVI. seu. 23.

1 TEstes inducti contra matrimonium debent † esse omni exceptione maiores,
2 sicut † in criminalibus. *c. 1. de consang. & affin. & not. gloss. in verbo idoneos. in §. item verborum. Instit. de inutil. stipul. Fely. in cap. 1. col. 1. vers super glo. vt lit. non contest. Dec. in consilio 163. col. 5. in 8. oppo. Alex. cons. 146. colu. penul. nu. 19. vol. 5. Alex. cons. 143 col. 2. num. 6. volu. 2. Dec. cons. 133. num. 3.* Et per supradicta ita fuit resolutum ractum pueri non probari, & sic quod compaterni-
3 tas † non crat contracta in vna Veneta matrimonii, coram Decano Veneris 11. Martii. 1552.

SVMMARIA.

1 *Testes si in repetitione referunt se ad examen primum in omnibus, & per omnia, probant, licet primum examen esset nullum ex defectu solennitatum, & quare nu. 2.*

DECISIO CCLXXXVII. seu. 24.

1 TEstes quando repetuntur, si referunt se ad † examen primũ in omnibus, & per omnia, licet fuerit nullũ ex defectu solẽnitatis, tamen probant. *Saly. in l. iusiuran. nu. 9. vers. sed iuxta hoc, C. de testib. Ancharan. in clem. testibus. in fin de testib. Alex. post Bart. & alios in l. legata inutiliter. nu. 7. de leg. 1. vbi Claud. de Seyssello. n. 8.* dicit hanc esse magis communẽ opinionem, & veriorẽ. *Alex. cons. 16. num. 6. vers. postea repetitus. vol. 1.* Ratio est, quia non possunt di-
2 ci incerti, † quia habent relationem certam. Ita tentum in vna Salamantina de Villauerdo, coram dom. Fabio Decano, Veneris. 18. Martij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testis vnus cum fama concurrentibus aliis adminiculis, facit plenam probationem in criminalibus & matrimonialibus.*

DECISIO CCLXXXVIII. seu 25.

1 TEstis vnus † cum fama, concurrentibus aliis adminiculis, in criminalibus, & in causa matrimoniali, facit plenam probationem, vt dicit *Aret in cons. 13. colu. 4. vers. in criminalib.* quod consilium sequuti sunt domini in causa Ispalen. matrimonii. 11 Maij. 1551. coram domi. Vestano, & io causa Veneta matrimonii, coram dom. Fabio Decano Lunæ. 2. Maij. 1552. vt in eorum libris. fol. 71. & fol 177.

SVMMARIVM.

1 *Testes probãt famam, si dicunt publice audiuisse, licet non dicant à quibus, de stylo Rota.*

DECISIO CCLXXXIX. seu. 26.

1 TEstes si dicant publice † audiuisse, licet non dicant, à quibus, & non dicant tequisita posita per *Bar. in l. de minore §. tormenta. ff. de q.* probant famam publicam, & ita seruat Rota, quæ attendit dictum *Bald. in ca. praeterea col. 1. in fi. & in prin. 2. col. de testi. prout refert Cassad. decis. 3. de probat.* Et ita tentum fuit in vna Bononien. bonorum de Bucchis, coram dom. Decano. 20. Maij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testes vt probent immemorabilitatem debent ad minus agere 54. annum.*

DECISIO CCXC. seu. 27.

1 TEstes vt probent immemorabilitatẽ de visu per 40. annos, *iuxt. doctr. Paris. cõs. 104 n. 121. lib. 1. per gl. in c. 1. de rescri. in 6.* debẽt † habere ad minus annos 54. *Rebuff. in trac. de decimis. q. 13 n. 99.* Ita fuit tentum in vna Tolletana de Cazorla, coram domi. Fabio Decano, die 8. Mensis Iunij 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testes qui debent probare immemorabilitatem debent reddere rationem dicti concludentem neque sufficit vt dicant articulum verum.*

Deci-

DECISIO CCXCI. seu 28.

TEstes qui debent probare immemorabilitatem, non † probant, si tantum dicunt articulum verum, ratio est, quia debent reddere rationem dicti concludentem, itaq; fuit decisum in Tolletana de Cazotla coram dom. Decano. 8. Iunij 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testes examinati nulliter vigore remissoria per notarium iuratum, suspectum non sanantur per commissionem.*

DECISIO CCXCII. seu. 29.

TEstes nulliter examinati vigore remissoriæ, per notarium iuratum suspectum 1 per vnam partium, † non sanantur per commissionem. Ita fuit dictũ per do. Antonium Augustinum, alias fuisse resolutum in Rota, quando fuit posita causa Melentana iurisdictionis, corã dom. Decano. 7. Nouemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Citatio vaga est nulla.*

2 *Testes dicuntur bene examinati, vigore remissoria, licet in eius executione pars sit citata ad videndum iurare testes, & ad dandum interrogatoria, per citationem vagam, dummodo citatus comparuerit.*

3 *Comparitio partis conualidat examen.*

DECISIO CCXCIII. seu. 30.

TEstes examinati vigore remissoriæ; in cuius executione pars fuit citata ad videndum iurare testes, & ad dandum interrogatoria per citationem vagam, quæ nulla 1.2 † est. *Rot decis. 342. in nou.* dicuntur † bene examinati, si pars ita nulliter citata, cõparuerit, & dederit interrogatoria, vel noluerit 3 dare; quia per comparitionem dicitur † validare examen. cum comparendo ostenderit se esse certam de eo de quo fuit facta citatio. *Bal. in l. fi. C. de procur. & in l. 1. ff. de ferijs.* Et ita tentũ fuit in vna Meleuitana iurisdictionis, corã do. Decano die 12. Decemb. 1552.

SVMMARIA.

1 *Testes examinati inter Cardinalem & Franciscum & Thomam, non faciunt fidem inter Franciscum & Thomam. & quare?*

2 *Intellectus ad Castren. in l. filius. in prin. de verb. oblig.*

DECISIO CCXCIIII. seu. 31.

TEstes examinati inter Cardinalẽ & Franciscum & Thomã, non † faciunt fidẽ inter Franciscũ, & Thomam, & illa est ratio, quia res inter alios acta &c. & quia inter Frãciscum, & Thomã non aderat iurisdictio. *vt per Rotam decis. 12. in non de rescript. & 2. in antiquis eod. titu. Egid. decis. 448.* Non † obstat dictum *Pauli de Castro in l. filius. in prin. de verb. oblig. quod refert Dec. in l. 3. n. 44. C. de edẽdo.* quia loquitur quãdo inter omnes aderat iurisdictio, quod non est in casu nostro. Et ita fuit decisum in causa Terraconen. Canonicatus & præbendæ. 3. Iunij. 1552. coram do. Vestano.

SVMMARIVM.

1 *Testis non probat, si non constat illum iurasse tactis scripturis, neq; suffi it quod de hoc enunciatiue notarius attestetur.*

DECISIO CCXCV. seu. 32.

TEstis non probat † si non constat illũ iurasse tactis scripturis, neq; sufficit, q de hoc enũciatiue attestetur notarius in ipsius testis iuramento, dicendo. testis iuratus &c. itaq; seruant domini de Rota, *secundũ gl. sur. vt circa. de elect. quam sequitur Lanfran. in ca. quoniã contra. in verbo testium. n. 4. de probat.* Et ita fuit in specie dictũ, & tentũ in causa Senogalien. Castri Procossorij, corã dom. Vestano. 10. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testis vnus de veritate cũ fama publica, nõ pbat in criminalibus, etiam si ciuiliter agatur. n. 2.*

DECISIO CCXCVI. seu. 33.

TEstis vnus de veritate, cum fama publica, nun pbat in criminalibus, si non adsunt alia adminicula. *glo. in c. veniens. el primo, de testibus. & ibi per omnes. Alexa. cons. 147. lib. 2. Dec. cons. 429. n. 9.* Quod pcedit etiam si agat † de crimine ciuiliter, *vt p Anto. in d. c. venient. & per Abb. in fi. de testib. Io. de Anna. cons. 59. Dec. cons. 211. ante finẽ.* Et ita fuit tentũ in causa Meten. monasterij corã do. Guidobono, Aprilis 1552. & fuit confirmatum. 4. Maij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testes in curia nunquam prohibentur examinari de stylo, quamuis ponatur ad partes.*

DECISIO CCXCVII. seu 34.

TEstes inducti in curia, nunquã † prohibentur examinari, licet suspensum sit petitoriũ, & agatur super meto spolio, & obijciatur q articuli tangunt petitorium, sed auditor facit illos examinari, & poni ad partes, quo ad videatur super articulis petitoriũ tangentibus, & ita est de stylo dominorum quia nunquam domini prohibent testes in curia examinari; ne probationes pereant. Ita dictum fuit in causa Romana castrorum de Comitibus, coram dom. Guidobono. 1. Iulij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Testes deponentes super facto per 60. annos ante, dicuntur deponere de antiquo de stylo Rota.*

Decisio

DECISIO CCXCVIII. seu. 35.

Testes qui deponunt de facto per 60. annos ante, dicũtur probare † in antiquis, secundum interpretatioẽ, & stylum dominorum, vt dixerunt in causa Romana Castrorum de Gaetanis coram do. Guidobono. 10. Octob. 1552.

SVMMARIVM.

1 Testes super valore fructuum liquidando si sunt diuersi, accipit minor summa in qua sunt concordes: sed si de magno, mediocri, & parua summa loquuntur, tunc liquidatio fit secundum mediocrem summam. & n. 2.

DECISIO CCXCIX. seu. 36.

Testes qui deponunt super ualore fructuũ, examinati in causa liquidationis, si 1 deponũt diuersimode, tunc accipitur † minor summa in qua sunt concordes, sed si testes deponunt de parua mediocri, & magna 2 summa, tũc liquidatio † est facienda, secundum mediocrẽ summã, & ita obseruant, domini de stylo in liquidationib. fructuũ, put dictũ fuit in causa Tyburtina melioramentorum, coram R. dom. Montisflauonen. 17. Octo. 1552.

SVMMARIA.

1 Testis vnus potest probare vnum de visu, necnon de publica voce & fama.
2 Testis de visu inducit semiplenam probationem.
3 Testes duo de publica voce & fama inducunt semiplenam probationem.
4 Probationes duæ semiplenæ faciunt vnam plenã in ciuilibus.

DECISIO CCC. seu. 37.

1 Testis vnus potest probare † vnum de visu, & pariter idẽ testis potest probare de 2 publica voce, & fama; & faciet † semiplenã probationẽ, quando de visu deponit: & quãdo de publica voce & fama, cum alio pariter de publica voce & fama faciet aliã semiple-3.4 nam † probationem quæ duæ simul iunctæ † faciunt plenã probationẽ in causa ciuili, *secundum Bald. in l. Gollus. §. ille casus col. 3. not. 4. de lib. & posthu. quẽ sequitur Iason l. admonendi. n. 99. ver. limita doct. Bart. & in repet. eiusdem legis, admonendi. num. 237. ver. istam conclusionem not. ff. de iur.* Et ita fuit decisum in vna Tolletana prætensi spolii, veneris. 19. Aprilis. 1552. corã do. Capisucco.

Titulus.

SVMMARIA.

1 Titulus authoris sola supplicatione iustificatur.
2 Supplicatio sufficit ad docendum de iure tertii.
3 Resignatio facta per illum qui habet supplicationem tantum valet.
4 Supplicatione sola ius acquiritur.
5 Possessio triennalis non est necessaria si constat de titulo.

DECISIO CCCI. seu 1.

Titulus authoris nõ est iustificandus per literas, sed sufficit † sola supplicatio. *E-1 gid. decisio. 112.* cum non agatur de canonizãdo titulum auctoris, sed episcopi, & supplicatio † ad docendum de iure tertii sufficit 2 *Cassad. decis. 8. num. 8. & 13. Comes. in regu. de non iud. iuxta formam supplicationis. q. 7. n. 6.* Et resignatio † facta per illum qui habet supplica-3 tionem, tantum valet. *Comes. in regu. de infirm. resign. q. 18. nu. 3.* & ex sola † supplicatione ius 4 acquiritur. *Abb. in cap. nostri. de electiõ. Comes. vbi supra, & facit, quod dicit Rot. decis. 88. in ant.* Et ideo non † est necessaria possessio triennalis, 5 si constat de titulo authoris. *Cassad. deci. 2. & 3. de caus. poss. & proprie.* Et ita fuit tentum die 16. Decembris. 1552. in vna Parmen. prioratus sancti Francisci, coram Baren.

SVMMARIA.

1 Titulum coloratum an det gratia, si neutri, ad effectum obtinendi restitutionem in spolio.
2 Gratia si neutri est conditionalis, & nihil ponit in esse.
3 Data tempus quando non attendatur.

DECISIO CCCII. seu. 2.

Titulum coloratum non † dat gratia, si 1 neutri, ad effectum obtinendi restitutionem in spolio: quia gratia si neutri † est 2 conditionalis, & nihil ponit in esse, & in ea attenditur tempus, quo beneficium conferri potest, non autem tempus † datæ. *Sarnen. 3 in regul. de public. resig. q. 16. in fin. & in reg. de obten. & impetrã. beneficium vacans per obitum fam. Cardina. quæstio. 8. in fine. Ruinus consilio. 79.* Et ita fuit tentum die 20. Iunij. 1552. in vna Alexandrina præpositura, coram domino Augustino.

SVMMARIVM.

1 Narratiua quando stetur, & quando iustificanda. ttt. num. 2.

DECISIO CCCIII.

Titulum, & ius episcopi Caietani non tenetur Anton. verificare, neque de eo docere, quid sua prouisio est narratiua cum data, ita vt non sit opus iustificatione, neque quod doceatur de dicto iure, cum stetur narratiuæ † hoc modo factæ. *cap. dudum. in versi 1 considerantes. de probat. li. 6. Dec. in c. postulasti in. 4. no.*

4. no. de rescript. Pars cons. 4. nu. 53. vol. 4. Et ita fuit tentum die 21. Iulij. 1554. in vna Calaguritana Canonicatus & præbendæ coram D. Oradino. Sed die 25. dicti mẽsis in eadem causa fuit dictum, quod decisio supradicta 2 non procedit in casu isto, quia dicta † narratiua non est prouisionis, sed cessionis Castellamaris in Antonium. & ideo iustificare tenetur ius illius saltem de facto, vel per bullã, vel per supplicationem, vel nouã prouisionem, vel per instrumentum possessionis.

SVMMARIA.

1. *Titulus præsumptus ex possessione immemorabili non dicitur, quando fuit productus titulus, sed infectus.*
2. *Possessio sine titulo in iurisdictionalibus non operatur, maxime in volentibus præscribere, in aliena Diœcesi, quibus ius resistit. nu. 3.*

DECISIO CCCIV.

Titulus præsumptus ex possessione im-1 memorabili, non † dicitur, quando fuit productus titulus, sed infectus. *Egid. cons. 10. col. 9. 10. 12. 13 Cur. Iun. consi. 130. num. 4. Aym. cons. 134. num. 24.* tanto magis in possessione iuris-2 dictionaliũ, † in quibus possessio sine titulo nihil operatur. *Cassad. decis. 1. num. 10. de restit. spoliat.* & maxime in volentibus præscribere 3 in aliena † diœcesi, quibus ius resistit. *cap. ad decimas. de restit. spol. in 6.* Et ita tentũ per maiorem partem dominorum, die 5. Iunij. 1551. in vna Theatina iurisdictionis corã D. Augustino.

SVMMARIVM.

1. *Titulorũ multiplicatio in beneficialibus admittitur, nec tenetur quis specificare, nec eligere ante sententiam n. 2.*

DECISIO CV.

Titulorum multiplicatio † in beneficia-1 libus admittitur. *Cassad. decis. 21. nu. 5. sup reg. Cancell. in Dec. bon. not. 4. de appel. & in reg. nemo ex his. ff. de reg. iur. Ioan. de Sylua, in tract. de* 2 *benefic. q. 19. col. 3.* Nec tenetur quis specificare,† neque eligere ante sententiam, ex quo si nõ potest iuuari vno titulo, iuuatur ex altero, ita dicit *Cassado. decis. 21 super regu.* Et ita seruat Rota prout fuit tentum in vna Calaguritana Canonicatus, & præbendæ die 22. Iunij. 1551. coram D. Guidobono.

SVMMARIA.

1. *Titulum coloratum habere debet agens ad spolium decimarum prout in beneficialibus.*
2. *Decimas petens quid probare debeat in spolio.*
3. *Decima an debeantur parochiali ecclesiæ.*
4. *Intell. tex. in c. cum conting it. de decim.*
5. *Beneficiatum viuere debere de fructibus ecclesiæ in qua est beneficiatus perspicuum est.*
6. *Intell. c. 1. de præscript. in 6. & in nu. 8.*
7. *Consuetudo percipiendi decimas quibus prosit.*

DECISIO CCCVI. seu. 6.

Titulum coloratũ habere debet † agens 1 ad spolium decimarum, prout quis in beneficialibus habere debet. *glo. final. in clem. 1. de caus. poss. & propriet. Rot decis. 257. in non. Guido Papæ decis. 85. Egid. decisio 49. & sequen.* Et sufficit, quod agens † spolio super decimis 2 doceat de literis suis expeditis vel ex causa resignationis seu alias, & probet quod ecclesia sua solita sit percipere dictas decimas, & nunc sit spoliata. Nec obstat tex. in cap. cum contingat. de decim. quod scilicet decimæ † debeantur parochiali ecclesiæ: quia pro-3 cedit † ille tex. ad excludendum alias eccle-4 sias non parochiales, non autem vbi quis est beneficiatus in parochiali ecclesia, quę percipit decimas, quia certum † est quod de fru-5 ctibus dictæ ecclesiæ viuere debet. *c. vt quisque. de vit. & honest. cler. c. conquerente. de cleri. nõ resid. & ibi Abb. col. 1. Cassiador. decis. 19. de præben.* Nec obstat † c. 1. de præscript. in 6. quod de-6 beat docere de titulo vel præscriptione centum annorum, quia respõdebatur quod aderat consuetudo † etiam 70. annorum pro-7 bata pro beneficiatis percipiendi ipsas decimas, adeo vt cesset dispositio dicti tex. *Alex. cons. 124. col. 7. volum. 4. Aymo. in trac. de antiqui. temp. par. 4. nu. 179.* Præterea quando † bene-8 ficiatus non intendit excludere Rectorem, & perceptorem decimarum in totum, sed vult tantum concurrere, nõ habet locum *d. c. 1. de præscrip. in 6. Abb. in c. si diligẽti. de præscrip. & ibi Felyn. colum. 3. & sequent. refert*, & sequitur Balb. in trac. de præscript. in par. prima quintæ part. principalis in octaua quæstio. num. 6. & 7. & sic conclusum, quod constet de titulo colorato pro restitutione decimarum in spolio. die 30. Octobris. 1551. coram do. Vestano in vna Conchen. decimarum de Carboneros.

SVMMARIA.

1. *Titulum coloratum an inducat nuncii noua prouisio.*
2. *Nuncii prouisio non dat titulum coloratum in spolio, quando non constat de facultatibus.*
3. *Titulum coloratum non tribuit sola præsentatio sine institutione.*
4. *Decretum irritans positum in regulare vocatoris indultorum inficit titulum, & possessionẽ discolorat.*

5 Spolia-

5 *Spoliatus quando non restituatur.*
6 *Expectatiua reuocata an tribuat titulum coloratum, & nu. 10.*
7 *Hieronymi Veralli fratris germani collectoris l[illegible] starum decisionum mentio.*
8 *Titulus an de iure requiratur in restitutione in spolio.*
9 *Titulus coloratus requiritur de rigore in spolio, ne detur vitiosus ingressus.*

DECISIO CCCVII. seu. 7.

Titulum coloratũ agentis spolio beneficii de iure patronatus laicorum ex dotatione, & fundatione, non probat † noua prouisio siue institutio nuncii Apostolici, cuius facultas ad conferendum beneficia erat reuocata per regulã reuocatoriam indultorum nuncii, prout dicebant quinq; ex dominis. Ratio ipsorum erat, quia institutio siue noua prouisio procedebat à non habête potestatem, & Rota tenet quod † prouisio nuncii non dat titulum coloratum in spolio quando non constat de facultatibus. *Rota decisio 63. in antiquis Sarnen qui alios refert in q. 27. in regul. de triennali in prin.* prout nec sola præsentatio † sine institutione, tribuit titulum coloratum. *Sarnen. in d. regul. de triennali. q. 53.* quæ regula reuocatoria indultorum habet decretum irritans, quod inficit titulum, & possessionẽ discolorat, & propterea spoliatus † propter tale decretum non restituitur. *Rot. decis. 16. in nou. & Cors. ad sing. in ver. spoliatus ante omnia, fallent. 4.* & res de plano procedit quando apponitur in lege, vel in regula, quia inficit possessionem, & facit eam inrestituibilem. *Cassado. decision. 1. de restitut spolia.* Nec facit quod dicebant alii † expectatiua reuocata, quod tribuat titulum coloratũ, & asserebant ita alias fuisse decisum, corã do. Hieronymo † Verallo fratre meo tunc episcopo Britonoriẽ. & Locũ tenẽte Rotæ postea Cardinale, vt refert domi. Peregrinus coauditor in recollectis suarum decisionũ, & est posita dicta decis. in libro meo decisionum recollectarum. decisio. 19. in titu. de restitu. spoliat. quia dicebant illi primi quinque quod erat casus diuersus ab illo de ex pectatiua reuocata, nam hæc expectatiua data fuit ab illo qui habet facultatem illam concedendi, sed secus est in collatione facta à nuncio, cuius facultates reuocatæ sunt. Alii quinque inter quos ego eram, dicebant, quod de iure non † requiritur titulus ad restitutionem in spolio, licet Rota de rigore in beneficialibus † ne detur vitiosus ingressus decreuerit titulum saltem coloratum requiri, & titulum † coloratum per expectatiuam reuocatam concedendi, quia reuocationes fiunt ignorantibus, & inuitis expectantibus, quapropter in odium spoliantis conueniens est per eum titulum coloratum dari, vt dicitur *in d. decisio. domi.* Peregrini Fabii. Nec est bona ratio diuersitatis inter expectatiuam reuocatam, & facultates nuncii, quæ sufficiunt pro colore tituli in spolio, & quamuis dicerent illi primi, quod fuerũt reuocatæ: Respondebant vltimi quinque, quod potest etiam esse quod fuerint reualidatæ, & ita post multa hinc inde dicta die 16. Nouembris. 1551. [illegible] permanserunt in vna Compostell[illegible] spolii parochialis de Bayonna, coram dom. Baren.

SVMMARIA.

1 *Tituli colorem in spolio an probet supplicatio resignationis beneficii.*
2 *Mandati fines sunt diligenter custodiendi.*
3 *Consensus non est extendendus vltra expressa in mandato.*
4 *Renunciatio est stricti iuris.*
5 *Supplicatio sola an sufficiat per colorem tituli.*

DECISIO CCCVIII. seu 8.

Tituli colorẽ in spolio non † probat supplicatio resignationis beneficii, quæ habet subrogationem, etiam quoad causam spolii, si resignans nõ dedit mandatũ adhuc ad cedendũ actionẽ spolii, ea ratione, quia obiectio data respicit causam spolii, videlicet quod ille non est surrogatus, nec poterat subrogari quo ad spolii causam, quia mãdatum non continebat facultatẽ cedendi actionem spolii, & fines † mandati sunt diligenter seruandi. *l. diligenter ff. mandat. ca. cum olim. de offic. deleg. Rot. decision. 23. de concessione prabend. in nou.* Præterea consensus † non est extendendus vltra expressa in mãdato. *l. tuberum. C. ad vellei. [illegible] oma. consi. 132. in fin.* Ratio est, quia renunciatio † est stricti iuris. Bald. *in leg. prima. C. de edicto diui Adria tollen. Go[illegible] ad. cons. 1. c[illegible]. 3.* Et qui intendit latissime cedere, dat mãdatum g[illegible] ad cedendum cum clausula, iuxta [illegible] supplicationis signatæ, vel signandæ. Nec obstat quod dicitur, quod [illegible] [illegible]catio sufficit pro colore tituli, cum solo consensu tacito resignantis, ex *Sarnen in regul. de pub. lic. q. 7. num. 2.* quia obiectio respicit causam spolii, vt dictum est, & ita tentum die 24. Martij. 1553. in vna Lucana Canonicatus, & præbendæ, coram dom. Decano, & vide supra, subrogatio gratiosa.

SVMMARIA.

1 *Titulus requiritur vt competat inter dictũ adipiscenda, sed sufficit, quod sit inutilis. nu. 2.*

2 Possidere

3 *Possidere quis præsumitur ex titulo præambulo.*
4 *Iurispatronatus quasi possessio cum bona fide sufficit vt quis immittatur in possessionem præsentandi.*

DECISIO CCCIX. seu. 9.

Titulus requiritur ad hoc vt competat 1 † interdictum adipiscendæ, & sufficit, 2 quòd sit inutilis † vt excludat possessorem iure familiaritatis, quia præsumitur possidere 3 † ex titulo præambulo. *l. quadam mulier.* 4 *ff. de rei vendicat.* & bona fides † etiam sufficit in quasi possessione iurispatronatus, vt quis immittatur in possessionem præsentandi, de quo vide supra in verbo bona fides. Et ita fuit dictum, & tentum est in vna Burgen. iurispatronatus. S. Dorotheæ, coram do. Decano. 1. Iulij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Titulus coloratus in fauorem possessoris cui ius resistit, non præsumitur ex decennali possessione.*

DECISIO CCCX. seu 10.

1 Titulus coloratus non præsumitur † ex decennali possessione in fauorem possessoris, cui ius resistit. Ita fuit tentũ in causa Carthaginen. decimarum, coram do. Vestano 16. Nouemb. 1552. Et vide supra in verbo, possessio decennalis.

SVMMARIVM.

1 *Titulus coloratus oritur ex collatione Vicarij Episcopi adminiculata cum aliquali probatione potestatis ipsius.*

DECISIO CCCXI. seu. 11.

1 Titulus coloratus oritur † ex collatione facta per Vicarium Episcopi, quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis ipsius Vicarij secundum decisio. *Egid. 50.* quam sequuti sunt domini in vna Basianen. Patrochialium, coram do. Guidubono. 18. Ianuarij. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Titulus coloratus prouenit ab expectatiua reuocata.*

DECISIO CCCXII. seu. 12.

1 Titulus coloratus prouenit ex † expectatiua reuocata. Ita fuit dictum per dominos pro constanti, & aliàs resolutum in vna Giernen. beneficij de Torres in campo, coram do. Guidobono. 24. Februa. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Titulus coloratus licet oriatur ex expectatiua reuocata: fallit tamen vt nu. 2.*

DECISIO CCCXIII. seu. 13.

Titulus coloratus licet † sumatur ex expectata reuocata, secundum quòd sæpius aliàs decisum fuit in Rota, tamen quãdo † acceptans acceptauit sub conditione, 2 si beneficium caderet sub sua gratia, aliàs non, & ita petiit prouisionem, & possessionem, & probetur quòd tempore acceptationis conditio defecit, cum expectatiua esset reuocata, tunc non oritetur titulus coloratus ex expectatiua reuocata, per iura, & rationes allegatas in causa Giernen. de Torre del campo, coram dom. Guidobono. 14. Martij. 1552. Et vide supra in ver. expectatiua reuocata. Et ita fuit confirmatum in eadem causa. 28. Martij. 1552.

SVMMARIA.

1 *Titulum præsumi ex cursu longi temporis intelligitur, dummodo non constet de contrario, vel de titulo inualido per inspectionem. nu. 2.*
3 *Constare de inualiditate tituli per inspectionem quomodo dicatur.*

DECISIO CCCXIV. seu. 14.

Titulum præsumi † ex cursu longi tempo- 1 ris, hoc intelligitur, † dummodo non 2 constet de contrario, vel de titulo inualido per inspectionem. *Aymo. in tract. de tempo. antiquitat. 3. part. nu. 27. vers. 7. limitatur.* Et ita tẽ- 3 tum fuit in causa Ispalen. matrimonij, coram do. Guidobono 4. Nouembris. 1552. vbi fuit contractum matrimonium inter eos quibus obstabat impedimentum publicæ honestatis, tamẽ fuit producta dispensatio cuiusdam præpositi à Fabrica S. Petri, sed ex eius lectura † apparebat de inualiditate, qa non cõstabat de facultate ipsius dispensantis, licet coniuges permãserint in possessione matrimonij per 26 annos. Tamen fuit dictum quòd non præsumebatur illa solemnitas extrinseca, vel titulus, cum ex inspectione constaret de eius inualiditate: vide in lib. Guidoboni anni. 1552.

TRANSACTIO.

SVMMARIVM.

1 *Transactio quo pacto adimpleta non dicatur, & quid si contineat pactum resolutiuum.*

DECISIO CCCXV. seu 1.

Transactio non fuit adimpleta per Gentilem facto suo, ex quo post factam trãsactionem, per paucos dies patrem interfecit, & ideo Anton. ipse non potuit exigere mille scu. in transactione † promissa. *l. dedi.* 1 *§. fin. ff. de condi. caus. dat. & ibi not. Bart.* Et quia transactio habet pactum resolutiuum † quo 2 cauetur, quòd in euẽtum quem scuti 1000. non exigantur per Antonium, partes reposita

sitæ sint in pristinum statum, quare videtur quodammodo electam fuisse industriam personæ ad recuperandum illos 1000. scutos, ex quibus sequitur, quòd Simon filius Gentilis non possit se iuuare ista transactione, & ita fuit tentum die 5. Iunij. 1551. coram do. Fabio Decano in vna Romana hæreditatum, & bonorum.

SVMMARIA.

1 *Transactio correspectiua non prodest agenti, nisi doceat se pro parte sua adimpleuisse, nec sufficit docere de adimplemento in parte etiam maiori, nu. 2.*

3 *Transactionis contrauenies etiam in minima parte potest priuari.*

4 *Emphyteuta potest ex secunda caducitate priuari, licet prima fuerit sibi remissa.*

DECISIO CCCXVI. seu. 2.

TRansactio quando est correspectiua, & vnus vult se ex illa iuuare, debet docere 1 † se adimpleuisse, p parte sua. *l. quæro. §. inter locatorem, vbi Bart. & Alex. ff. locat. l. Iulianus. §. offerri. ff. de act. em. t. l. cum proponas la. 2. C. pact. & in c. 3. de iureiuran.* Nec sufficit † docere de 2 implemento in parte etiam maiori. *Bald. in l. fin. C. de commod. Ias. cons. 3. col. penul. vol. 4.* nec remissa videtur caducitas propter receptionem partis, quia nihilominus ille † qui con- 3 trauenit, perseuerauit in sua contumacia, & si ex vlteriori cessatione ad poterat contra non adimplentem, vt caderet à commodo transactionis, vt in simili dicitur in emphyteuta, cui licet remissa fuerit prima caduci- 4 tas, nihilominus ex vltima † potest priuari, vt concludunt omnes, *in l. 2. C. de iur. em. hyt.* Et ita fuit resolutum in causa Romana hæreditatis, & bonorum die 20. Nouemb. 1551. coram do. Decano.

SVMMARIA.

1 *Transactio resoluitur ob non adimplementum vnius partis.*

2 *Transactione resoluta, an accepti restitutio sit facienda.*

3 *Exceptio transactionis est litis finita.*

4 *Transactioni iurata contrauenienss, cadit ab omni actione.*

5 *Ias. in l. si diuersa. C. de transact. declaratur.*

6 *Contradictor legitimus quando quis dicitur possit.*

DECISIO CCCXVII. seu. 3.

TRansegit Liuia cum Gentili super hæreditate Episcopi Ariminen. & in ipsa transactione Gentiles dederat Liuiæ vnam cedulam bancariam 2000. ducatorum, & soluerat ducat. 600. & promisit facere multa alia, quæ nõ fecit, & propterea transactio ob nõ adimplementum † Gentilis, resoluta 1 fuit. Liuia post obitum Gentilis petebat se immitti in possessionẽ hæreditatis Episcopi, ex remedio *l. final. C. de edict. diui Adri. an. toll.* Simon filius Gentilis replicabat de trãsactione, in qua renunciauerat dictæ hæreditati. Duplicabat Liuia quod transactio fuit resoluta, quoniam nõ fuit impleta pro parte Gentilis, quare debet immitti in possessionem. Triplicabat Simon quod si transactio erat resoluta, quòd Liuia tenebat † re- 2 stituere cedulam 2000. ducatorum, & ducatos 600. soluta tempore transactionis. per tex. *in l. si diue. sa, vbi Barto. & Salycet. & Paul. de transac. & ibi Ias.* post alios, & quousq; non restitueret, quòd accepit, obstabat parti exceptio transactionis, quæ † est exceptio litis fi- 3 nitæ. *l. fratres. vbi omnes. C. de transact.* respondebatur pro Liuia, quòd ipsa non tenetur restituere dicta 1000. & 600. ducata antequam esset immissa in possessionem, quia Liuia non venit contra transactionem, sed dicit, quòd transactio est resoluta culpa partis aduersæ, quia Gentiles non adimpleuerat pro parte sua, & sic ppter moram, & contumaciam suam, quo casu intrat dispositio *l. si quis maior. C. de transactio.* qua cauetur venientem † cõtra transactionem iuratam, 4 cadere ab omni actione, cum fuerit in dolo non faciendi, & teruandi ea ad quæ erat obligatus *l. procuratorem, §. dolo. & l. dolo. ff. mandat. Rom. an. cons. 332. 2. dub. Corneus cons. 116. ad fin. volum. 1.* Nec obstat † dictum Ias. *in d. l. si* 5 *diuersa C. transact.* quia loquitur quando mutuo cõsensu partium dissoluitur transactio, quia tunc sub illa conditione resolui videtur, vt omnia restituerentur, non autem quando resoluitur culpa alterius partis non adimplentis. *& Curt. iun. in d. l. si diuersa nu. 2. reprobat Ias.* Quare cum Liuia petierit tantum se immitti in possessionem ex. *l. fin. C. de edict. diui Adrian. toll.* & Simoni obstet inobseruantia dictæ transactionis, non potest † dici legitimus contradictor, quia nullum 6 habet titulum à defuncto vt est tex. *in d. l. fin. in ver. legitimo modo. vbi glo.* & omnes Doctores declarant, & ita tentum 9. Decembris. 1551. coram domi. Decano, in vna Romana hæreditatis, & bonorum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Transactio seu cessio rei immobilis ecclesiæ non est de iure valida sine solitis solemnitatibus adhibendis in alienatione, & nu 3. nam dicitur alienatio. nu. 2.*

DECISIO CCCXVIII. seu. 3.

TRansactio seu cessio rei immobilibus Ecclesiæ non est de iure valida, si in ea 1 non interuenerint solemnitates † requisitæ de iure in alienationibus rerum Ecclesiæ, prout est decretum iudicis, & consensus capituli, & ratio est quia dicitur quodammodo 2 [illegible] solemnitatibus, de quibus. *in d. fine ex epist. q. 2. & per Abb. in c. contingit. nu. 5. vers.* concl. 2. derem. de transact. & ideo fuit tentum pro 3 nullitate † cessionis litis, & causæ factæ super re immobili ecclesiæ, ex eo quia non interuenerunt solemnitates requisitæ in alienationibus rerum ecclesiarum, *vt per Abb. in c. 1 nu. 8. vers.* & nota bene hoc dictum. de deposito. Et ita fuit tentum in causa Aquilana legati, seu bonorum, coram do. Capisucco Veneris. 12. Februa. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Transactione pura existente, intrant consilia Ruini, de quibus hic.*

DECISIO CCCXIX. seu. 4.

TRansactio si est plura, licet resolubilis ex post facto, & non sit conditionali tūc in-1 trant † consilia. *Ruin. 32. & 33. vol. 1.* Et fuit dictum in causa. Asculana bonorum, coram domino Augustino 1. Decemb. 1551.

Translatio.

SVMMARIVM.

1 *Transferendi facultas concessa in prima constitutione pensionis, an intelligitur retenta in cedula: etensionis promotorum ad ecclesias.*

DECISIO CCCXX. seu. 1.

TRansferendi facultas concessa in prima cōstitutione siue assignatione pen-1 sionis facta alicui, non † intelligitur retenta in cedula retentionis beneficiorum, & pensionum, quæ datur promotis ad Ecclesias, nisi expressè in cedula retētionis dicatur sic videlicet. Et cum retentione pensionis, & cum eadem facultate transferendi, per rationes adductas supra in verbo retentio, & ita decisum fuit in causa Aretina siue Sarnē. pension. coram do. Decano, die 16. Decembris. 1552.

Transumptum.

SVMMARIA.

1 *Probandi facultas perire non debet.*

2 *Transumptum ex registro bullarum sufficienter recognito, an dicatur bene factum.*

3 *Iura transumptata quando sint in forma probanti.*

DECISIO CCCXXI. seu. 1.

TRansumptum ex registro bullarū sufficienter recognito, quod fuit publicatum, coram iudice ordinario, parte citata, ne facultas probandi periret iuxta dispositionem cap. fin. de fide instrum dicitur be-1 2 nè factum. Nec obstat litis pendentia, coram alio iudice, iuxta dictum, *Bal. nz. in tract. de caritatiuo subsidio. q. 113.* nam ad illud domini responderunt, quod non habebat locum in isto casu, quia coram Auditore Cameræ fuit citata ista pars contra quam tunc pendebat lis, & ideo fuit tentum, quòd iura 3 † transumptata sunt in forma probantia die 1. Iulij. 1552. in vna Fundana præensi iurispatronatus, coram do. Augustino.

Triennalis possessio.

SVMMARIA.

1 *Triennalis possessio non dicitur pacifica stante lite.*

2 *Triennalis possessio rumpitur per litem in partibus intentatam.*

DECISIO CCCXXII. seu. 1.

TRiennnalis possessio non dicitur pacifica stante † lite, quæ tamen licet fuerit in 1 partib. intentata, sufficit † ad interrumpen-2 dum triennalem possessionem. Ita fuit dictum in causa Burgen. de Corro, coram Episcopo Mōtisflascōnen. Lunæ. 5. Decemb. 1551.

Tutor.

SVMMARIA.

1 *Tutor qui nō permisit in specie pupillum indefensum non relinquere an dicatur legitimus, si alia de quibus hic adimpleuit.*

2 *Adimplere aliquid quando per æquipollens sufficiat.*

3 *Tutoris gesta an valeant, quando fuit habitus vt tutor, & nu. 5.*

4 *Repudiatio com muniis facit ius.*

DECISIO CCCXXIII. seu. 1.

TVtor qui in deputatione promisit vtilia facere, & inutilia prætermittere, & rem pupilli saluam fore, & omnia alia ad quæ de iure tenetur, licet non promiserit in specie pupillum indefensum non relinquere, tamen dicitur † legitimus non obstante text. 1 *in l. fin §. omnem. C. de admin. tut. vt per Bar. Cun. Roman. & Alex relatos per Brun. in tracta. de forma. fol. 23. versi.* cæterum fortificantur nam sufficit † quòd per æquipollens adimplea-2 tur. *Guido Papa. q. 330. Capell. Toll. quæst. 63. Alex. consi*

sitæ sint in pristinum statum, quare videtur quodammodo electam fuisse industriam personæ ad recuperandum illos 1000. scutos, ex quibus sequitur, quòd Simon filius Gentilis non possit se iuuare ista transactione, & ita fuit tentum die 5. Iunij. 1551. coram do. Fabio Decano in vna Romana hæreditatum, & bonorum.

SVMMARIA.

1 *Transactio correspectiua non prodest agenti, nisi doceat se pro parte sua adimpleuisse, nec sufficit docere de adimplemento in parte etiam maiori, nu. 2.*
3 *Transactioni contrauenie͂s etiam in minima parte potest priuari.*
4 *Emphyteuta potest ex secunda caducitate priuari, licet prima fuerit sibi remissa.*

Decisio cccxvi. seu. 2.

Transactio quando est correspectiua, & vnus vult se ex illa iuuare, debet docere 1 † se adimpleuisse ꝑ parte sua. *l. quæ o. §. inter locatorem, vbi Bart. & Alex. ff. locat. l. Iulianus. §. offerri. ff. de act. em. l. cum proponas la 2. C. pact.* 2 *& in c. 3. de iureiuran.* Nec sufficit † docere de implemento in parte etiam maiori. *Bald. in l. fin. C. de commod. Ias. cons. 3. col. penul. vol 4.* nec remissa videtur caducitas propter receptio- 3 nem partis, quia nihilominus ille † qui contrauenit, perseuerauit in sua contumacia, & si ex vlteriori cessatione agi poterat contra non adimplentem, vt caderet à commodo transactionis, vt in simili dicitur in emphyteuta, cui licet remissa fuerit prima caduci- 4 tas, nihilominus ex vltima † potest priuari, vt concludunt omnes, *in l. 2. C. de iur. em. hyt.* Et ita fuit resolutum in causa Romana hæreditatis, & bonorum die 20. Nouemb. 1551. coram do. Decano.

SVMMARIA.

1 *Transactio resoluitur ob non adimplementum vnius partis.*
2 *Transactione resoluta, an accepti restitutio sit facienda.*
3 *Exceptio transactionis est litis finita.*
4 *Transactioni iuratæ contrauenie͂s, cadit ab omni actione.*
5 *Ias in l. si diuersa. C. de transact. declaratur.*
6 *Contradictor legitimus quando quis dicitur possit.*

Decisio cccxvii. seu. 3.

Transegit Liuia cum Gentili super hæreditate Episcopi Ariminen. & in ipsa transactione Gentiles dederat Liuiæ vnam cedulam bancariam 2000. ducatorum, & soluerat ducat. 600. & promisit facere multa alia, quæ nõ fecit, & propterea transactio ob nõ adimplementum † Gentilis, resoluta 1 fuit. Liuia post obitum Gentilis petebat se immitti in possessione͂ hæreditatis Episcopi, ex remedio *l. final. C. de edict. diui Adrian. toll.* Simon filius Gentilis replicabat de trãsactione, in qua renunciauerat dictæ hæreditati. Duplicabat Liuia quod transactio fuit resoluta, quoniam nõ fuit impleta pro parte Gentilis, quare debet immitti in possessionem. Tri[illegible] Sim. [illegible] quod si transactio erat resoluta, quòd Liuia tenebat † re- 2 stituere cedulam 2000. ducatorum, & ducatos 600. soluta tempore transactionis. per tex. *in l. si diuersa, vbi Barto. & Salycet. & Paul. de transac. & ibi Ias.* post alios, & quousq; non restitueret, quòd accepit, obstabat parti exceptio transactionis, quæ † est exceptio litis fi- 3 nitæ. *l. fratres. vbi omnes. C. de transact.* respondebatur pro Liuia, quòd ipsa non tenetur restituere dicta 1000. & 600. ducata antequam esset immissa in possessionem, quia Liuia non venit contra transactionem, sed dicit, quòd transactio est resoluta culpa partis aduersæ, quia Gentiles non adimpleuerat pro parte sua, & sic propter moram, & contumaciam suam, quo casu intrat dispositio *l. si quis maior. C. de transactio.* qua cauetur venientem † cõtra transactionem iuratam, 4 cadere ab omni actione, cum fuerit in dolo non faciendi, & seruandi ea ad quæ erat obligatus *l. procuratorem, §. dolo. & l. dolo. ff. mandati. Roman. cons. 332. 2. dub. Corneus cons. 116. ad fin. volum. 1.* Nec obstat † dictum *Ias. in d. l. si* 5 *diuersa C. transact.* quia loquitur quando mutuo cõsensu partium dissoluitur transactio, quia tunc sub illa conditione resolui videtur, vt omnia restituerentur, non autem quando resoluitur culpa alterius partis non adimplentis. *& Curt. iun. in d. l. si diuersa nu. 2. reprobat Ias.* Quare cum Liuia petierit tantum se immitti in possessionem ex. *l. fin. C. de edict. diui Adrian. toll.* & Simoni obstet inobseruantia dictæ transactionis, non potest † dici legitimus contradictor, quia nullum 6 habet titulum à defuncto vt est tex. *in d. l. fin. in ver. legitimo modo. vbi glo.* & omnes Doctores declarant, & ita tentum 9. Decembris. 1551. coram domi. Decano, in vna Romana hæreditatis, & bonorum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Transactio seu cessio rei immobilis ecclesiæ non est de iure valida sine solitis solemnitatibus adhibendis in alienatione, & nu 3. nam dicitur alienatio. nu. 2.*

DECISIO CCCXVIII. seu. 3.

TRansactio seu cessio rei immobilibus Ecclesiæ non est de iure valida, si in ea 1 non interuenerint solemnitates † requisitæ de iure in alienationibus rerum Ecclesiæ, prout est decretum iudicis, & consensus capituli, & ratio est quia dicitur quodammodo 2 alienatio † [illegible] solemnitatibus, de quibus. *in fine ex eptio.* [illegible] *q. 2. & per Abb. in c. contingit. [illegible] vers.* concluderem. de transact. & ideo fuit tentum pro 3 nullitate † cessionis litis, & causæ factæ super re immobili ecclesiæ, ex eo quia non interuenerunt solemnitates requisitæ in alienationibus rerum ecclesiarum, *vt per Abba. in c. 1 nu. 8. vers.* & nota bene hoc dictum. de deposito. Et ita fuit tentum in causa Aquilana legati seu bonorum, coram do. Capisucco Veneris. 12. Februa. 1552.

SVMMARIVM.

1 *Transactione pura existente, intrant consilia Ruini de quibus hic.*

DECISIO CCCXIX. seu. 4.

TRansactio si est plura, licet resolubilis ex post facto, & non sit conditionali tuc in- 1 trant † consilia. *Ruin. 32. & 33. vol. 1.* Et fuit dictum in causa. Asculana bonorum, coram domino Augustino 1. Decemb. 1552.

Translatio.

SVMMARIVM.

1 *Transferendi facultas concessa in prima constitutione pensionis, an intelligitur retenta in cedula retentionis promotorum ad ecclesias.*

DECISIO CCCXX. seu. 1.

TRansferendi facultas concessa in prima cõstitutione siue assignatione pen- 1 sionis facta alicui, non † intelligitur retenta in cedula retentionis beneficiorum, & pensionum, quæ datur promotis ad Ecclesias, nisi expresse in cedula retẽtionis dicatur sic videlicet. Et cum retentione pensionis, & cum eadem facultate transferendi, per rationes adductas supra in verbo retentio, & ita decisum fuit in causa Aretina siue Sarnẽ. pension. coram do. Decano, die 16. Decembris. 1552.

Transumptum.

SVMMARIA.

1 *Probandi facultas perire non debet.*

2 *Transumptum ex registro bullarum sufficienter recognito, an dicatur benè factum.*

3 *Iura transumptata quando sint in forma probanti.*

DECISIO CCCXXI. seu. 1.

TRansumptum ex registro bullarũ sufficienter recognito, quod fuit publicatum, coram iudice ordinario, parte citata, ne facultas probandi periret iuxta dispositionem cap. fin. de fide instrum dicitur be- 1 nè factum. Nec obstat litis pendentia, co- 2 ram alio iudice, iuxta dictum, *Bel. nz. in tract. de caritatiuo subsidio. q. 113.* nam ad illud domini responderunt, quod non habebat locum in isto casu, quia coram Auditore Cameræ fuit citata ista pars contra quam tunc pendebat lis, & ideo fuit tentum, quòd iura 3 † transumptata sunt in forma probantia die 1. Iulij. 1552. in vna Fundana prætensi iurispatronatus, coram do. Augustino.

Triennalis possessio.

SVMMARIA.

1 *Triennalis possessio non dicitur pacifica stante lite.*

2 *Triennalis possessio rumpitur per litem in partibus intentatam.*

DECISIO CCCXXII. seu. 1.

TRiennalis possessio non dicitur pacifica stante † lite, quæ tamen licet fuerit in 1 partib. inten tata, sufficit † ad interrumpen- 2 dum triennalem possessionem. Ita fuit dictum in causa Burgen. de Corro, coram Episcopo Mõtisflasconen. Lunæ. 5. Decemb. 1551.

Tutor.

SVMMARIA.

1 *Tutor qui nõ permisit in specie pupillum in defensum non relinquere an dicatur legitimus, si alia de quibus hic adimpleuit.*

2 *Adimpleri aliquid quando per æquipollens sufficiat.*

3 *Tutoris gesta an valeant, quando fuit habitus vt tutor, & nu. 5.*

4 *Repudiatio communis facit ius.*

DECISIO CCCXXIII. seu. 1.

TVtor qui in deputatione promisit vtilia facere, & inutilia prætermittere, & rem pupilli saluam fore, & omnia alia ad quæ de iure tenetur, licet non promiserit in specie pupillum indefensum non relinquere, tamen dicitur † legitimus non obstante text. 1 *in l. fin §. omnem. C. de admin. tut. vt per Bar. Cun. Roman. & Alex relatos per Brun. in tracta. de forma. fol. 23. vers.* cæterum fortificantur nam sufficit † quod per æquipollens adimplea- 2 tur. *Guido Papa. q. 330. Capell. Toll. quæst. 63. Alex.*

conf.80 num.14.lib.5. Et eo maximè gesta per 3 talem tutorem valent, quia † fuit habitus, 4 tentus, & reputatus vt tutor, quo casu communis reputatio † facit ius. *l. Barbarius.de of-5 fic.prato.* & præsumitur, † quòd omnia fecerit. *Soc.in conf.153.col.2.ver. ad hanc obiectionem. vol.2.* Et fuit tentum die 4. Nouembris.1551. in vna Vrbeueran. hæreditatis, & bonorum, coram do. Fabio Accorambono Decano.

SVMMARIA.

1 *Tutor non potest præiudicio pupillis facere ante inuentarium confectum.*

2 *Processus dicitur nullus, quando est factus cum tutore pupilli qui nō confecerat inuentarium.*

DECISIO CCCXXIV. seu. 2.

1 TVtor non potest præiudicialia † pupillis facere ante inuētarium confectum, vt per *Specul. in titul. de senten. §. inuent. versic.* item est nulla ratione litigatorum. *& per Bart. in l. si tutor not.1.C in quibus caus. restitut. in integer. non est necess. Boeri decis. 53.* & per hæc tenuerunt domini, quòd processus factus 2 cum tutore † pupilli, qui non confecerat inuentarium sit nullus, in vna Anconitana fideicommissi, coram domi. Vestano die 23. Maij.1552.

VACATIO.

SVMMARIA.

1 *Vacare quando dicatur beneficium in curia.*

2 *Priuilegium concessum portionariis, loquens de vacatione in curia, comprehendit vacationem per obitum, & per resignationem.*

3 *Vacare verbum comprehēdit etiam vacationem per resignationem.*

4 *Annata soluitur tam de vacatione beneficij per obitum, quàm per resignationem.*

DECISIO CCCXXV. seu. 1.

1 VAcare † dicitur beneficium in curia, siue beneficiū vacet per resignationem, siue per obitum, & super huiusmodi vacatione non fit aliqua differentia: & priuilegium concessum portionariis loquēs de va-2 catione in curia comprehendit † vtrumq; casum, & ex quo portionarij habent funda-3 tam intentionē, quia verbum, vacare † comprehendit etiam vacationem per resignationem. *c. si propter. in glo. in verbo vacabunt. de 4 rescript. 6.* & quia vtraq; † vacatione soluitur annata, & ita tentum die 5. Iunij. 1551. in vna Tolletana fructuum, coram domino Chissanen.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio an sit probanda in noua prouisione etiam quod prouisio de facto præcesserit.*

DECISIO CCCXXVI. seu 2.

VAcatio est probanda † in noua prouisione, non certus modus vacādi, etiam quòd prouisio de facto præcesserit. Ita tentum fuit in vna Tullen. prioratus de Telangis, coram Decano Veneris. 29. April. 1552. 1

SVMMARIVM.

1 *Vacatio in curia inducitur, si beneficium vacat per sententiam priuationis latam in curia cōtra præsentem secus si contra absentem, vel non verum contumacem. nu.2.*

DECISIO CCCXXVII. seu.3.

VAcatio in curia † inducitur si beneficiū vacat per sententiam priuationis latam in curia contra præsentem personaliter citatum, defendentem se per se ipsum, vel per procuratorem, vel contra verum contumacem, *vt est decis. 86. aliàs 35. de præbend. in antiq. Franc. in ca. præsenti. §. sanè. vers. 4. adde. de præb. in 6. Abb. in c. ad petitionem not. 3. & Fel. ibidem, nu. 2. de accusat. gloss. in verbo moti, in cle. 1. vt lit. pend. secus.* contra † absentem, vel non verum 2 contumacem, quia tunc non habetur pro præsente, vt pro *Sarnen. in reg. de Imper. benef. vacan. pro obitum famil. Card. q.7. nu.7. & seq. & per Pauinum in septimo præludio. nu. 8. de offic. & pot. epi. sed vacan.* Et ita fuit tentum in causa Compostellana Canonicatus coram dom. Vestano. 19. Decem. 1552. 1

Valor beneficij.

SVMMARIA.

1 *Valor beneficij expressus in supplicatione, quo pacto sit verificandus.*

2 *Fructus intelligendi sunt deductis oneribus perpetuis.*

3 *Pensio secunda quando remaneat valida.*

DECISIO CCCXXVIII. seu .1.

VAlor beneficij expressus in supplicatione est † verificandus deductis oneribus perpetuis impositis super fructib. eiusdem beneficij. *Cassad. de præben. decis 19. & Fel. in cap. od aures. de rescript. col.3.* Verum cum aliàs fuerit reseruata Andreæ Carillo pensio. 100. ducatorum super fructibus Archidiaconatus de Zatina Ecclesiasticæ Valentinæ, cum facultate transferendi, & cum accessu, in euentum non solutionis pensionis, cumque super illis fructibus esset assignata per prius alia pensio. 400. duc. perpetua præceptori dictæ Ecclesiæ, præceptoriam huiusmodi pro tempore obtinenti, pro dote eiusdem præceptoriæ & in reseruatione secundæ pēsionis 100. duca. Archidiaconatus ad 800. ducat. ascendere fuisset expressum, cum verè esset valoris 1200. ducat. & quia dictum fuit in supplicatione, quòd d. pensio cum 1

alijs

aliis medietatem fructum non excedebat, Cōstantinus & Castello Archidiaconus volens annullare pensionem illam secundam iam translatam ab Andrea in alios, dicebat pensionem illam centum ducat. excedere medietatem fructuum, quia illa 400. quæ soluebantur præceptori perpetuo cum istis 100. postremo loco impositis, excedebant medietatem fructuum respectu summæ expressæ, videlicet, dictorum 800. duc. Replicabant pensionarij, quod illi quadringenti assignati pro dote præceptoriæ, non erant Archidiaconatus, sed dictæ præceptoriæ, qui quidem erant deducti ex fructibus Archidiaconatus tāquam onus perpetuum. vnde sequitur quod expressio fructuum ad 800. duc. facta fuit in assignatione istius vl-2 timæ pensionis, cum fructus intelligi † debeant deductis onerib. perpetuis. *Cassado. decis. 19 de præben.* & sic illi quadringenti ducati non comprehendantur in illis 800. expressis in supplicatione pensionis centum ducatorum, & sic iustè dictum fuit, quòd pensio hæc 100. ducatorum cum aliis non excedebat medietatem fructuum, & ideo rema-3 nebat valida, & ita fuit tentum die 23. Octob. 1551. coram do. Chissanen. in vna Valentina pensionis 100. ducatorum.

SVMMARIA.

1. *Probare ille debet valorem beneficij, qui agit ad annullationem pensionis.*
2. *Valor male expressus quando non vitiat pensionem.*
3. *Clausula adiecta ad vnum qualificandum ad alia non refertur.*

Decisio CCCXXIX. seu. 2.

1 VAlor beneficij probandus est † per eum qui agit ad annullationem pensionis.
2 *Gig. in tract. de pens. q. 19 num. 9* & si valor † pro validitate gratiæ regressus reseruati in eisdem literis reseruationis pēsionis malè expressus sit non vitiat pensionem, quia clau-3 sula † adiecta ad vnum qualificandum, ad alia non refertur. *Bart. in l. fin. ff. de reb. dubiis, & ibi Socin. col. 2. Alexan. cons. 48. col. 2. lib. 1.* Et ita tentum die 21. Martij. 1551. coram domin. Chissanen. in vna Valentina pensionis.

SVMMARIA.

1. *Valor beneficij probandus est de tempore prouisionis, & non de antiquo tempore.*
2. *Præsumitur in eodem statu non esse illa quæ sunt mutabilia cursu temporis.*
3. *Valor præteritus infert ad præsentem.*
4. *Confessio facta in precibus per me porrectis iam sunt 30. anni, non probatur valor expressus ab aduersario meo nunc.*

Decisio CCCXXX. seu. 3.

VAlor beneficij probandus est de tempore prouisionis, † & non sufficit pro- 1 bari de antiquo tempore. *Oldra. cons. 58. Felyn. in c. ad aures. col. fin. vers. 16. conclude. de rescript. Sarnen in reg. de valore. q. 1.* cōcurrit iuris præsumptio, quod ea quæ sunt mutabilia † cur- 2 su temporis, non præsumuntur in eodē statu esse. *l. spadonem. & ibi glo. & Doct. § qui absoluitur.* de excusa. tutor. & ex valore de † præ- 3 terito infertur ad valorem de præsenti. *l. pretia rerum. ff. ad l. Falcid.* Nec obstat confessio facta in precibus iam sunt anni 30. quia nihilominus magnus magister expressit nunc maiorem valorem, quem probare tenetur. *Cardin. Io. And. alii relati per Felyn. in c. ad aures. col 3. vers. 3. conclu. de rescrip.* Et propterea tentum fuit quod ex † confessione facta in pre- 4 cibus per me porrectis iam sunt 30. anni, nō ꝓbatur valor expressus ab aduersario meo nunc. Et ita tentum fuit die 13. Martij, corā domino Baren. in vna Augustam. præfectoriæ.

SVMMARIA.

1. *Valor semel expressus, exprimi non debet: quid si exprimitur sed falsus? ibidem.*
2. *Stylus curiæ pro lege habetur.*

Decisio CCCXXXI. seu. 4.

VAlor semel expressus, exprimi non † de- 1 bet. Sed si exprimitur, & expressio falsa sit, non potest in alia sequenti expeditione augeri, & si augeatur expeditio est nullius roboris, & momenti, prout est regul. cācell. Paul. Papæ Tertij. nec minus de stylo curiæ expediuntur etiam in forma rationi congruit, qui stylus pro † lege habetur. cap. tam 2 graui de crimine falsi. latius. *in cap. ex literis. de consuet. & per scribentes in c. ad audientiam. de rescrips.* ita fuit tentum in causa Augustana dimidiæ portionis, corā Capisucco secunda Martij. 1552.

SVMMARIVM.

1. *Valor quamuis non sit sufficienter in prima instantia probatus, potest in secunda probari.*

Decisio CCCXXXII. seu. 5.

VAlor licet non sit sufficienter probatus in prima instantia, tamen sententia illa non † est per hoc reuocāda in 2. cum ex no- 1 uiter deducendis sententia prædicta iustificari possit, & ita seruatur in Rota prout di-

ctum fuit in vna Vicen. beneficij Sancti Sebastiani Veneris 2. Decemb. 1551. coram do. Fantuccio.

Venditio.

SVMMARIA.

1 *Periculum, & commodum rei æstimatæ datæ in solutum ad quem pertineat, & nu. 2.*
3 *Commodum regulatur ab onere.*
4 *Vendere est datum in solutum.*
5 *Vendita res pertinet ad emptorem, vna cum fructibus.*
6 *Aestimata res si est data in dotem, & nuptiæ sequutæ non sunt, res repeti potest, non pretiu.*
7 *Mala fides causatur ex scientia rei alienæ.*
8 *Minoris rem habens cum mala fide tenetur rem restituere vna cum fructibus.*
9 *Interesse pre [illegible] inter emptorem solutu quando venditor soluere teneat.*

DECISIO CCCXXXIII. seu 6.

VEndiderant illi de Cytera, certis nobilibus tunc in infantili ętate constitutis, quoddam Casale, pro quibus venditionib. dicti nobiles pro parte pretij soluerunt summam bis mille duca. in pecunia numerata, & vsque ad summam 3500. scut. dederunt in solutum multa animalia æstimata, post venditionem, ipsi de Cytara venditores rem & pretium retinuerunt, & dum emptores agerent pro habenda possessione rei emptæ, replicabant venditores cōtractum nullum extitisse, emptores repetebant pretium, & animalia data in solutum cum fructibus, & fętibus, & sic orta fuit dubitatio an ad id de iure teneantur? dicebatur per venditores, quòd ipsi non tenebantur, ex eo quia erant 1 data in solutum animalia æstimata, † & propterea erat in eos translatum dominium, & periculum, & commodum ad eos pertinebat. *l. quoties. l. cum dotem. C. de iure dotium l. æstimas. cum l. seq. & ibi Bar. Paul. & aly. solut. matri. Socy. conf. 56. col. pen. Afflit. decis. 270.* & peri- 2 culum animalium † stante æstimatione pertinet ad dictos venditores. *l. si lerung. ff. de iur. dot.* Ideo ad eos commodum pariter specta- 3 re debet, cum cō. modum † ab onere regulatur, *l. secundum ff. de regul. iuris. Bald. & Doctor. in l. plane. §. si duobus. ff. de legat. 1.* & ex eo quia 4 dare † in solutū, est vendere. *Bar. t. in l. 1 §. cum tradiū. ff. de pigno. Oldr. conf. 248.* Et ad empro- 5 rem res † vendita cum fructibus spectat. *l. id quod. ff. de pœnu ul. & comend. rei vend.* A remprotes replicabunt dubitationem prædictā decisam esse per text. in l. iuribus. *la 1. §. 1. de 6 iur. dotiū.* qui dicit quòd si res æstimata † data est, & nuptiæ sequutæ non fiot, res repeti potest, non pretium, & quamuis res æstimatæ regulariter faciant emptionem per. *l. 1. §. æstimatarum. & §. æstimatas. C. de rei vxoriæ actione.* & res datæ in dotem æstimatæ sint, tamen Iurisconsultus ibi vult, quod si nuptiæ non sequantur, quod res data restituatur, nō autem pretium, & ex eo quia ipsi de Cytara habebant rem venditam, & dictas pecunias, & animalia, & sciebant quod non licebat eis retinere rem, pretium, & animalia. *l. curabit. C. de actio. empt.* & sic erant in mala 7 fide † cum scirent animalia esse aliena. *l. fin. C. vnde vi. Fely. in c. si diligenti. nu. 5. de præscript.* non videtur fouere iustam causam, postea- 8 quam de iure qui habet † rem minoris cum mala fide, tenetur restituere rem vna cum fructib. *l. 2. C. si q[illegible] sign. rem min. & ibi Bald. Salic. & aly. facit. l. ubi lex, & ibi gl. in prin. ff. de vsufruct.* & etiam de precio eidem venditorib. soluto in pecunia numerata, debet soluere 9 interesse. per *d. l. curabit. C. de actio. empt. & ibi gloss. in verbo ratio.* & facit quod dicit Abbat *conf. 62. col. fin. in fi. lib. 1.* & ita tentū 16 Martij in vna Rom. Casalis coram dom. Buren. 1551.

SVMMARIVM.

1 *Venditio an sit rescindenda propter pactum de retrouendendo, & modicitatem pretij, & nu. 2. & 3.*

DECISIO CCCXXXIV. seu. 2.

VEnditio officij Notariatus do. Auditoris per Georgium de itinere tunc notario Iulio Gentili, pro duc. 4000. in qua venditione adest pactum de retrouendendo, non † est rescindendum propter modi- 1 citatem precij, & pactum prædictum, licet postmodum dictum officium venditū fuisset pro duc. 5000 Quia ista modicitas pretij, cum pacto redimendi non † est talis quæ 2 rescindat dictum contractum venditionis. *Iuxta decis. Cassad. prima. de vsur.* & quod pariter dic. venditio non est simulata † cum illa 3 modicitate pretij, & pacto redimendi. Ideo erat standum concordiæ quæ erat bona, & ita fuit tentum in vna Romana coram do. Clussaoen. die 20. Iunij. 1552.

VERBA.

SVMMARIA.

1 *Verba enunciatiua non probant nisi inter easdem personas, etiam si per modum causæ sunt prolata.*
2 *Verba narratiua etiam iurata quando probent.*

DECISIO CCCXXXV. seu. 3.

VErba enunciatiua † non probant nisi 1 inter easdem partes, etiam quando sunt prolata per modum causæ. *Bart. in l. cum taber-*

tabernam.§.idem quæsitus.nu.3.ff.de pign. Et ita tentum fuit coram dom. Chissanen. die 18. Martij.1552. in vna Bononien.bonorum & 2 quando verba† narratiua,etiam iurata probent. Vide supra in ver.possessio spoliati.

SVMMARIA.

1 *Verba enunciatiua geminata etiã iurata an probent quando sunt principaliter prolata propter aliud.*

2 *Verba pluries geminata, an pro vna vel pluribus confessionibus habeantur.*

3 *Verba enunciatiua sicut non probant propter se, ita nec propter iuramentum.*

DECISIO CCCXXXVI. seu 2.

1 VErba enunciatiua geminata,† & iurata, quando nõ sunt prolata propter se principaliter, sed propter aliud, non probant. *Anto. Abba & alii in c.illud.de præsump. Dec. cons. 26. Aymo cons.174. & Felyn. in d. cap. illud.not.2. & vide supra in versic.possessio spoliati.* Nec obstant verba geminata, quia erant dubia, & non figebant pedes in occupatione Lucæ tantum, sed in occupatione Liuiæ, & aliorum, & propterea non poterant diuidi. *leg. Aurelius.§ idem quæsiit.ff.de libe. leg.* & quia et- 2 iam quod fuissent pluries † dicta verba geminata, pro vna tantum confessione habebantur. *Dec.in l.ex his limi.1.num.10. C.de milit.* 3 *testamento.* Nec obstat iuramentum, quia † sicut verba enunciatiua nõ probant,p opter se, ita non probant propter iuramentum. *Dec.in d.l.ex his.limi.6.C.de milit.testam.Vitalin. de Gombar.in tract.clausularum, in verbo de verbis enunciatiuis.circa finem.Ias.consilio 36. volum. 3.Egid.decis.91.in 7.fallent.* Et ita fuit resolutum, coram dom.Chassanen. in vna Bononien.bonorum die 13.Maij.1553.

SVMMARIA.

1 *Verbis narratiuis priuilegii absque alia probatione non statur, quando illa narratiua fuit facta ad partis instantiam.*

2 *Narratiua probat in antiquis, quando facta fuit ad instantiam partis. Intellige vt nu.3.*

4 *Credendum non est parti testificanti in causa propria.*

5 *Narratiua Principis non statur, quando narrata tangunt interesse partis.*

6 *Narratiua vt probet contra tertium quid requiratur.*

7 *Narratiua plurium instrumentorum antiquorũ æquiparatur publicæ voci, & famæ.*

8 *Fama probat in antiquis.*

9 *Probationes leuiores sufficiunt.*

DECISIO CCCXXXVII. seu. 3.

VErbis narratiuis priuilegii absque alia probatione standum non † est, quando 1 illa narratiua facta fuit ad instantiam partis. *Roma.cons.336.Ripa responso 9. libro 2.* & licet in antiquis † narratiua probet, quando est fa- 2 cta ad instantiam partis, tamen intelligitur † quando constat de pluribus instrumentis, 3 vel plures testes adducuntur. *Aretin.cons. 163. colum 3.* alias crederetur parti † testificanti in 4 causa propria, quod non est dicendum. *l.nullus ff.de testib.* & tunc neque statur narratiuę † Principis, quando scilicet narrata tangunt 5 interesse partis. *Dec.consilio 544.num. 11.* & ad hoc vt narrata de antiquo probent contra tertium, requiritur, † quod sint plurium in- 6 strumentorum, quæ non habeant originem ab eisdem personis. *Socynus consilio 194.num.9. lib.2.Aymo in tract. de antiq.tempor. in 1.par. nu. 76.* quia tunc æquiparatur † publicæ voci, & 7 famæ quæ † probat in antiquis. *Dec.in ca.cum 8 causam.num.3.de probat.* Et ita fuit tentum 14. Martij.1552. coram domi. Reomano in vna Lugdunen. prioratus, quæ decisio fuit confirmata die 23. Martij dicti anni, & fuit dictũ quod in casu nostro sufficiunt leuiores † 9 probationes, tanto magis quia sumus in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Verba enunciatiua instrumenti etiam coram tertio probant dotem semiplene, & quare. Et quid si sunt enunciatiua inter diuersas personas.*

DECISIO CCCXXXVIII. seu 4.

VErba enunciatiua instrumenti coram tertio probant † dotem semiplene, quia 1 hoc est inductum fauore dotis. *Dec. in leg. ex his.num.11.cum.seq.C.de milit. test. & in cons 35. num.3.& 4.Bart.cons 123.Roman.sing.534.& Alexand. in consil. allegato per Decium.* vbi dicit procedere etiamsi essent † enunciatiua in- 2 ter diuersas personas, & ita fuit tentum die 20. Maij.1551.in vna Ecriuẽ. pecuniaria, coram domino Guidobono.

VICARIA.

SVMMARIA.

1 *Vicaria perpetua in eccles.curata, & parochiali, non datur quando habet rectorem, nisi prout hic.*

2 *Vicarius perpetuus solus an possit agere ad decimas. & num.7.*

3 *Vicario si assignetur certa portio, habitus, & possessio dicitur esse penes rectorem. & num.5.*

4 *Vicarius perpetuus non potest agere ad decimas sibi non assignatas.*

6 *Vicaria probatur ex eo quod quis recipit, congruentem portionem pro victu.*

DECISIO CCCXXXIX. seu. 1.

VIcaria perpetua in eccelesia curata, & patrochiali, non datur † de iure, quando habet Rectorem, nisi illa parrochialis sit annexa alteri ecclesiæ. *ca. extirpandæ. §. qui vero. vbi glo. in verb. perpetuo. de præbend. & glos. in clem. 1. in vers. parrochialium. de offic. Vicarii. Gemi. consi. 86. in princip.* Sed si Parochialis est annexa alteri ecclesiæ, Vicarius solus nō † potest vendicare decimas quando datur illi certa portio, sed datur vendicatio ipsarum illi, cui est annexa. Card. in clem. *1. in 9. qu. de offic. Vicar. Abb. in repet. dicti §. quia vero. num. 25.* Ratio est, quia quando est annexa portio fructuum ipsi parochiali, & datur certa portio Vicario, tunc habitus † dicitur esse penes habentem dignitatem, non autem penes Vicarium. *Abb. in dicto §. quia vero. num. 16. & Franc. in cap. super eo. in princip. de præbend. lib 6.* propterea Vicarius † non potest agere ad decimas, quæ non sunt sibi assignatæ. *cap. cum. H. perpetuus. de fid. instrum.* & ibi ideo agit, quia erant sibi assignatæ. *Rota decis. 341. in antiq. Fel. in d. cap. num 9. colum. 2. num. 4.* Et quia non ipse, sed rector † possidet. *Bonif. in d. Clem 1. de offic. Vic. num. 13.* & vicaria † probatur ex eo, quia quis recipit congruentem portionem pro victu ab alio. *Rot. d. deci. 341. in antiq.* Præterea in casu isto cum Canterius, sit in quasi possessione percipiendi decimas & dandi tertiam partem Vicario perpetuo, sequitur † quod Vicarius non possit agere ad ipsas decimas. & ita fuit tentum die 27. Aprilis. 151. coram D. Guidobono in vna Cæsaraugustana decimarum de Longares.

SVMMARIA.

1 *Episcopus habetur per Rectore Vicariæ, perpetuæ parochialis ecclesiæ, nullo alio apparēte rectore.*
2 *Episcopus dicitur curatus totius diæcesis.*
3 *Episcopi sub cura est tota ipsius diæcesis.*
4 *Curati non sunt nisi adiutores ad participationē oneris episcopi.*

DECISIO CCCXL. seu. 2.

VIcariæ perpetuæ parochialis ecclesiæ, episcopus † habetur pro rectore, nullo alio apparente Rectore: qui episcopus est curatus † totius diæcesis. cap. nullus. de paroch. *cap. primo, de rapt. & cap. licet. 17. quæst. prima. & tot.* † Diœcesis est sub cura eius. *cap. propter hoc. 43. dist.* siquidem curati † non sint nisi adiutores ad participationem oneris episcopi. *cap. fin. de offic. Archipresbyt. Imol. in clem. fin. num. 14. de priuile. Abb. in cap. ex apostolica. de donat. in princip.* Et ita dicebatur in dicta causa Cæsaraugustana.

VICELEGATVS.

SVMMARIA.

1 *Vicelegatus habetur pro legato: & ideo potest subdelegare etiā non seruata forma auth. ad hæc. C. de iudic. num. 2.*
3 *Auth. ad hæc. C. de iud. non seruatur de iure canonico.*
4 *Vicelegatus est iudex ordinarius. 5.*
5 *Cardinales legati æquiparantur proconsulibus.*

DECISIO CCCXLI. seu. 7.

VIcelegatus habetur pro delegato, & ideo potest † subdelegare causas à Principe commissa iuxta. *capit. super quæstio. de offic. delegat* etiam non seruata † forma auctenticæ, ad hæc *C. de iud.* quæ de iure canonico † non seruatur, vt notāt ibi omnes Doctores, & est ordinarius † *c. 2. de offi. legati. lib. 6.* nam Vicelegatus habens eandem auctoritatem prout legatus, est ordinarius. *Bald. in l. à iudice. col. 2. vers. 2 limita, & ibi Ias. num. 4. C. de iudic.* dicit, quod Cardinales legati æquiparantur † proconsulibus qui in prouinciis sunt ordinarii, & ideo Vicelegati eorum sunt pariter ordinarii. *toto. titu. de offic. proconsul.* & ita fuit tentum die 16. Decembris. 1542. coram dom. August. in vna Vasionen. iurisdictionis.

V I N E A.

SVMMARIA.

1 *Vineæ appellatione, an veniat arundinetum.*
2 *Domus appellatione, an veniat ortus?*

DECISIO CCCLXII. seu 8.

VIneæ appellatione non † venit arundinetum, si est separatum & distans à vinea, neque à vinea est aditus ad arundinetū. *Io. And. & Abb. in 3. not. in c. Raynuti. de testamen. Alex. cons. 204. nu. 4. vol. 6.* & legata domo, non venit apotheca separata à domo. *Corn. cons. 203. vol. 1.* secus est quando vinea est cōtigua, & per eam habetur aditus ad arundinetum, & fuit semel emptum, & possessum tanquā pars vineæ, quia tunc vnius appellatione vineæ, [illegible] venit ortus † appellatione domus & procedit. *tex. in l. prædiis. ff. de l. 3. §. fi.* insulā quoq; iniunctam domi videri ligatā & intelligit illū tex. *Paul. de Cas. in l. Olympico. ff. de ser. vrb. præd.* Et ita tentū die. 5. Iunij. 1551. coram dom. Baren. in vna Romana legati vineæ.

VISI-

VISITATIO.

SVMMARIA.

1 *Visitandi ius qui non habeat.*
2 *Clausula, quatenus sit in vsu, inducit conditionẽ.*
3 *Conditione deficiente actus inualidatur.*

Decisio CCCXLIII. seu. vni.

Visitandi ius prætendens vigore Bullæ Eugenij. 4. quæ in vsu esse no probatur, 1 ad visitandum admitti non † debet. etiam quod Bulla Eugenij fuerit innouata, nam clausula illa posita in innouatione vl; quod esset in vsu, inducit conditionem. l. stichum 2 † [illegible] *quaro de aduerbus. ff de conditio. & demonstratio.* Et sic deficiente † conditione, nihil operatur. & ita fuit tentum die 18. Maij 1554. coram d. Oradino, in vna Militen. iuris visitandi.

VNIO.

SVMMARIA.

1 *Vnio quomodo probetur. & num. 4.*
2 *Famæ vim habent verba plurium instrumentorum antiquorum.*
3 *Fama in antiquis plene probat.*
5 *Matrimonium fuisse cõtractum probatur, si quis fatetur diuortium factum fuisse.*

Decisio CCCXLIV. seu. 1.

1 Vnio probatur † per testes ætatis 60. annorum ad minus, deponentes de visu, & auditu à maioribus, qui dicebant vidisse, & audiuisse à maioribus eorum, & quod nũquam audiuerint, nec viderunt cõtrarium, & quid est publica vox, & fama, quod beneficium est præceptoriæ sancti Antonij vnitum. *Oldrad. consil. 296. colum fin. num. 3. vers sed fine, optime Ancharan. consilio 162. in fin. Rot. decisio. 9 & 10. de rebus eccles. non alien. in antiq.* & testes dum dicunt, quod præceptores possidebãt perceptoriam vnitam cum membro dicti beneficij, probant, quod nõ dicatur mẽbrum alterius beneficij, nisi præceptoriæ, tanquam illi vnitum vel annexum. *Caccial. de vnio. artic. 8. qu 2.* & vltra testes aderant instrumenta aliqua antiqua in quibus enunciabatur, præceptoriam prædictam vnitam 2 cum dicto beneficio, & verba † plurium instrumentorum antiquorum habere vim famæ. *Bald. Salycet. & Castren. in leg. cum aliquis.* 3 *C. de iure delib. & fama in antiq. plene* † *probat. Dec. in c. 1. colum. 4. de appellat.* Accedebat confessio aduersarij literis, in quibus narratur vnio, & petebat dismembrationem vnio-4 nis, ergo vnio probatur, quia qui dicit † di-5 uortium † fuisse factum probat matrimonium fuisse contractum. *Oldrad. consil. 296. vers. 2.* per confessionem, & ita fuit tentum die 27. Nouembris. 1551. coram dom. Fabio, in vna Regien. præceptoriæ sancti Antonij.

SVMMARIA.

1 *Vnione dissoluta, beneficium vacat vt prius, & sic in curia.*
2 *Decretum irritans impedit restitutionem.*
3 *Prouiso ab ordinario, quando obstant reseruatio, & decretum, & an titulum, & possessionem inficiant. num. 4. & quid in reseruatione iuris communis. num. 5.*
6 *Ordinarius non potest se intromittere de beneficiis reseruatis.*

Decisio CCCXLV. seu. 2.

Vnione dissoluta, beneficium vacat † vt 1 prius, & sic in curia, & erat affectum. *per c. 2. de præben. in 6.* quod habet decretum irritans, quod decretum impedit † restitutio-2 nem. *Cassador. decis. 3. de iudic. & decis. 8. de priuil. & latius super reg. decis. 2. de vnion. & de reseruat. de issien. 7. nu. 3.* & prouiso † ab ordinario ob-3 stant reseruatio, & decretum, quæ † titulum 4 ac omnes ipsius possessionem taliter inficiunt, & discolorant, vt faciant quod talis neque possit dici aliquam possessionem habuisse. *Rot. decis. 7. in antiq. Cassado. decis. 1. & 2. de restitut. spoliato.* Et tanto magis quando † 5 sumus in reseruatione iuris communis, respectu certi corporis beneficij. *Cassado. d. decisio. 2. de resit. spoliat.* & quia beneficium vacauit in mense reseruato, ita vt obstet regula de mensibus reseruatis, quæ pariter habet decretum irritans, & impedit restitutionẽ secundum Rotam. Quapropter cum vnio sit dissoluta, beneficium vacat vt prius, ita vt cum proprius fuerit reseruatum, ordinarius † non poterat se in eo intromittere, ta-6 men Rota dixit, quod si frater secundus obtineret nouam prouisionem, diceretur in tuto. & ita fuit tentum in vna Alexandrina præpositura, coram domin. Augustino die 4. Maij. 1552. prout in eius libro. Quæ causa ter fuit posita, & tandem die 23. Maij dicti anni Rota stare voluit in decisione.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta de beneficio iurispatronatus laicorum, non accedente omnium consensu, est nulla.*

Decisio CCCXLVI. seu. 3.

Vnio facta de beneficio iurisd. patronatus laicorũ, non accedente consensu omnium

mnium patronorum, est † nulla. Ita fuit cõclusum die 17. Iunij. 1551. coram dom. Capisucco, in vna Spoletana Capellaniæ.

SVMMARIA.

1 *Vnio beneficii quo pacto probetur.*
2 *Præscriptio temporis immemorabilis quomodo probetur & nu. 3.*
4 *Fama in antiquis probat, etiam quod agatur de graui præiudicio.*
5 *Instrumenta plura antiqua habent vim famæ.*
6 *Vnio probatur ex præsumptione immemorabili.*

DECISIO CCCXLVII. seu. 4.

1 VNio beneficii probatur † per testes deponentes ab immemorabili tempore, & citra ecclesiam fuisse tẽtam, & possessam continue vti vnitam alteri ecclesiæ. *Rota decisio. 204. & 375. in antiq. Felyn. in cap. si diligenti. de præscript. colum. 1a. vers. nana, & vltima restri-*
2 *ctio.* quæ præscriptio † temporis immemorabilis potest probari per instrumenta antiqua quæ confecta erant ab anno 1375. citra, in quibus dicitur ecclesias prædictas vnitas,
3 vel per verba † demonstrantia vnionem, &
4 in antiquis fama † etiam quod agatur de graui præiudicio probat Innocẽ. in ca. veniens. de verborum signific. *Alex. cons. 4. colu. 5. vers. potest alius modus lib. 2. Decius in cap. causam. de probat. notat. & Iason in cons. 128. colum 2. lib. 1. & dicit hanc communem Dec. in cap. 1. colum. 4. de appell.* verba autem plurium instrumentorum
5 antiquorum habent † vim famæ. *Bald. Salyc. & Paul. de Castr. in l cum antiquis. C. de iur. delib. Aretin. cons. 42. consum. 1. Socyn. cons. 46. colum. 1. Aymo in tract. de antiq. temp. parte 1. num. 74.* Et
6 ex prædicta præscriptione † immemorabili vnio probatur. *Aymo in d. tract. de antiq. temp. part. 4. num. 184* Et ita fuit tentum die 13. Nouembris. 1551. coram domino Fabio, in vna Regien. Præceptoriæ.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta per ordinarium cum onere legendi sacram scripturam, non dicitur symoniaca.*
2 *Collatio conditionalis quando vacabit an sit symoniaca, & quid in electione. nu. 3.*

DECISIO CCCXLVIII. seu. 5.

VNio facta per ordinarium de beneficio capitulari, cum ordinatione per viam statuti, quod dictum beneficium assignaretur, & daretur alicui Theologo cum onere legendi sacram scripturam si vacare contin-
1 geret, nõ † est symoniaca, sed iuri canonum consona, vt est bona lex in cap. significasti. de elect. *vbi Belamer. num. 5. cap. significatum. de præbend. & gl & Henri. Boich in cap. penu. de magistris. in verbo præbendæ, in fi.* Nec obstat, quod
2 dicebant aliqui ex dominis, quod collatio † erat conditionalis, si vacabat, & sic symonia, vt notant omnes in cap. 2. *de elect. libro 6.* quia procedit † in electione, secus est in collatione. *Felyn in cap cum contingat. col. 4. vers. 5. si dicitur, confero tibi beneficium si vacat. de offic. deleg.* Et ita tentum die 16. Nouembris. 1551. in vna Pampilonen. prioratus, coram do. Vestano.

SVMMARIA.

1 *Vnitum beneficium non comprehenditur sub regula de triennali.*
2 *Possidens beneficium vnitum, non dicitur illud possidere vti titulum, sed vti prædium tituli.*
3 *Regula de triennali requirit possessionem, & titulum.*

DECISIO CCCXLIX. seu. 6.

VNitum beneficium non comprehen- 1 ditur sub regula de triennali possessore, ratio est, quia qui † possidet beneficium v- 2 nitum, non possidet vt titulum benficii, sed vt prædium tituli, & ideo contra talem possidentem non est locus regulæ de triennali quæ requirit † possessionem, & titulum. *Sar-* 3 *nen in reg. de trienn. q. 8. Paris. cons. 58. volum. 4. Rebuff. de pacifico possessore. num. 293. & Rota decisio. 233. in nou. ad fin. Cassad super reg. decisio. 13. & decis 2. de vnio num. 8. & decis. 3. de iudic. num.*
2 Et ita fuit conclusum in vna Beneuentan. S Festi die 10. Februarii. 1552. coram dom. Chissanen.

SVMMARIA.

1 *Vnio facta per legatum de latere de beneficio iurispatronatus sine consensu patronorum, & non vocato ordinario, est nulla.*
2 *Legatus de latere non potest beneficium vnire in præiudicium ordinarii.*
3 *Paupertas, & tenuitas fructuum benef. de iure non præsumuntur, sed sunt probandæ.*
4 *Conditione non adimpleta in vnione, vnio est nulla.*

DECISIO CCCL. seu. 7.

VNio facta de beneficio de iurepatronatus per Legatum de latere sine consensu patronorum, neque vocato ordinario, inualida † est, quia legatus de latere non potest 1 beneficium vnire in præiudicium ordinarii. 2 *Egidius decision. 513.* & quia in ca fuerunt narratæ paupertas, & tenuitas fructuum, quæ non fuerunt verificatæ, & de iure non præsumuntur, † sed verificari debent. *Egid. decis.* 3 *377. & 618.* fuit etiam vnio tam dicta conditionalis. vt accedente † consensu patrono- 4 rum, de quo consensu non constat prout requiritur, & sic vnio nulla est, & ita fuit tentum die 29. Maij 1551. coram dom. Capisucco in vna Spoletana Capellaniæ.

Vniuer-

Vniuersale.

SVMMARIVM.

1 *Vniuersale iudicium facit silere particulare.*

DECISIO CCCLI. seu vni.

1 VNiuersale iudicium facit † silere particulare. *text. est in l. si bonæ fidei. & ibi Bart. & alii, de peti. hære. l. quamdiu. de bonis libert.* Ita tentum in vna Romana fideicommissi, coram Decano Lunæ. 18. Martij 1552.

Voluntas.

SVMMARIA.

1 *Voluntas contrarium quando dicatur extincta.*
2 *Mandati generalitas non dicitur sufficiens ad probandum voluntatem durare.*
3 *Prioritas an probetur si data mãdati est eiusdem diei cum data supplicationis.*
4 *Hora specifica est apponenda in confirmatione in isto casu.*
5 *Voluntatis perseueratio quando non colligatur.*

DECISIO CCCLII. seu. vni.

VOluntas cõtrahentium acceptantium concordiam, etiam in parte cassata, extincta † est, nec durat dicta voluntas, si vnus 1 ex contrahentibus constituit procuratorẽ generalem, etiam quod haberet facultatem transferendi pensiones, de qua in mandato nulla mentio nec de concordiis fit, & generalitas mandati † sufficiens non dicitur ad 2 probandum voluntatem durare. *Curt. Iun. cons. 129. nu. 3.* & quamuis constaret quod dictum mandatum factum esset ante cassaturam, & quod data mandati sit eiusdem diei, cum data supplicationis concordiæ, non † 3 per hoc probaretur prioritas. *Dec. in l. fin. nu. 52. C. de edict. diui Adr.* & aduersarius fundans se in tempore, debet illud expresse probare. *Ias. in rubri. C.* qui admitti. Nec obstat si dicatur quod signatura sit de mane, & sic confirmatio habet horam: quia respondetur procedere † quãdo specifice hora fuisset appo- 4 sita in ipsa confirmatione. *Cassado. decis. 70. de præb. & in l. 1 ff. solut. matrim.* Et fuit tentum q, non † colligatur duratio voluntatis, die 4. 5 Iulij. 1554. coram domino Oradino in vna Tolletan. prætensæ pensionis.

INDEX

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM ET MATERIARVM IN DECISIONIBVS ÆMYLII Veralli contentarum.

A

Actum

INDEX.

Articu-

INDEX.

B

INDEX.

Ca[illegible]

INDEX.

Co 3

Clau[su]-

INDEX.

INDEX.

Compro-

I N D E X:

Conie-

I N D E X.

Datali-

INDEX.

INDEX.

Dispo-

mentum

Intello-

INDEX.

I N D E X.

Ius

Ee

Ee 2

Mora

N

O

Omis

INDEX.

INDEX.

Potens

I N D E X.

INDEX.

Pauli

Ff 2

Renun-

S

Solutio

Sub-

T

V

INDEX

FINIS.